በዓሉ ግርማ

ኦሮማይ

ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት
አዲስ አበባ · ኢትዮጵያ

መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው
All Rights Reserved

ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት
Kuraz Publishing Agency
✆ 11 27 19 • □ 30933
አዲስ አበባ · ኢትዮጵያ
Addis Ababa · Ethiopia

መጀመሪያ በ፲፱፻፹፰ ዓ.ም. ታተመ ።
በድጋሚ በ፲፱፻፹፱ ዓ.ም. ታተመ ።

የሽፋን ስዕል ፡ ጥበበ ተርፋ

ቦሌ ማተሚያ ቤት ታተመ

ማስታወሻ

ሐቀን ለማሳወቅ ራሱን ለሳልፎ ለመታሠር ፡ ለመሰቃየት ፤ ለሞት የበቃ - ልጆቼን ፡ ቤተሰቤን ሳይል ታፍኖ ወጥቶ የቀረ ውን ተወዳጅ ደራሲ ባለቤቴን በጣም ለከብረዋለሁ ፡ አደንቀ ዋለሁም ።

በሚወዳቸው ልጆቹና በእኔም በባለቤቱ ላይ ከፍተኛ ሀዘንና ጭንቀተ ቢደርስብንም ለንማረርበተም ፤ ለእውነት መቀምን በተገባር ያስተማረን ነውና ።

ዘጠኝ ዓመት ያስቆጠረ ቢሆንም እውነት ጊዜዋን ጠብቃ እነሆ ዛሬ የህይወት መለዋዕት የተከፈለበት ይህ መጽሐፍ ለመታተም በቅቷል ።

እኔም ሆንኩ ልጆቹ እያስታወስነው ፡ እያከበርነው እን ኖራለን ፤ ከሱ የሚበልጥብን የለንምና ። ፍርዱን ግን ለሰፊው ሕዝብ አተወዋለሁ ።

አልማዝ አበራ
ነሐሴ ፲፱፻፹፫ ዓ.ም.

ገጽ አንድ

ይህ የጸጋዬ ኃይለማርያም ቁንጽል ታሪክ ነው ። ጸጋዬ ኃይለማርያም ማነው? አትችኩል ። በዚህ ዓለም ምን የሚያስ ቸኩል ነገር አለ? ባይቸኩሉም ሕይወት ራሷ እጭር ናት ። ታሪኩን ራስህ ትደርስበታለህ ። በራሱ ቋንቋና አሰተሳሰብ ፣ ስሜትና እይታ ፣ ድርጊትና ዝምታ ጸጋዬ ራሱ ታሪኩን ይገል ጽልሀል ።

እሽ እሱስ ይሁን ፣ ይህን የምነግራችሁ እኔ ማነኝ? ግድ የለም ። የተለየ ስምና መልክ ፣ ጊዜና ሥፍራ የለኝም ። እኔ ነኝ ማለት ይበቃል ። ነበርኩ ፣ አለሁ ፣ እኖራለሁ ። ጸጋዬ ውሱን ተራ ሟች ስለሆነ በሁሉም ጊዜና ቦታ የመገኘት ችሎታ የለውም ። ስለዚህ እሱ በማይገኝበት ጊዜና ሥፍራ አንዳንዴ ብቅ እላለሁ ። ማን ይሆን? ብለህ አትመራመር ። ጠቃሚ አይደ ለም ። ግን የሰው ጭንቀት ማየት እልወድምና ከምትጨነቅ ልንገርህ ። ደራሲው ነኝ ።

ጸጋዬን ከራሱ ይበልጥ አውቀዋለሁ ። የእግዜር በግ ነው ። በሕይወት የሚያየውን ነገር ሁሉ ይወዳል ። ውዴታው ብዙውን ጊዜ ከአቅሙ በላይ ይሆንበታል ። በዓለም ላይ ለሚያየው ውበት ሁሉ ልቡ በቂ ቦታ ስለሌለው የሚጨነቅ ፣ ግን ተራ ሟች የሆነ ፍጡር ነው ። እንዲያውም በቅርብ ካወቁት ሞኝ ነው ። ግን ማነው ሞኝ ያልሆነ! እንዳልኩት ያየውን ነገር ሁሉ ይወዳል ፣ እና ሁሉንም ያጣል ።

ጸጋዬ ራሱ ቢናገር ይሻላል ። የት ቢጀምረው ይሻል ይሆን? ችግሩ ምንድነው? የሕይወት ሂደት የሚጀመርበትንና የሚፈ ጸምበትን በውል የሚያውቅ ማን አለ? ቁንጽል ታሪኩን የትም ሊጀምረው ይችላል ። ጸጋዬ ይሽውላችሁ፡-

አ ሮ ማ ይ

ማ ለ ዳ ማ ለ ዳ
ጀ ግ ና ሰ ው ማ ለ ዳ

ምዕራፍ አንድ

ሰዋ ማለዳ ። ታኅሣሥ 19 ቀን 1974 ብርዳማና ጭጋጋም ጧት ። ያው እንደ ፈረደብኝ ዘግይቼ ነበር የነቃሁት ። ከጧቱ ልክ በአሥራ ሁለት ሰዓት ቦሌ ዓለምአቀፍ አይሮፕላን ማረፊያ መግኘት ነበረብኝ ። የቀረኝ ጊዜ ሀያ ደቂቃ ብቻ ። የእጅ ቦርሳየን ብቻ አንጠልጥየ ተነሳሁ ። ደግነቱ ሻንጣየን ባለፈው ቀን አይሮፕላን ማረፊያ ወስጄ አስረክቤ ነበር ። የጧት እንቅልፍ የሚያስጥለኝ ጠበል ይኖር ይሆን? ሮማን እንደኔ አይደለችም ። የማለዳ ወፍ ናት ።

«ትንሽ ነገር አፍሀ ብታደርግ» አለችኝ ሮማን ።
«እሺ በፈጠረሽ! ምነው እያወቅሽ? ይልቅ እንሂድ» አልኳት የእጅ ሰዓቴን እያየሁ ። ጧት እህል አይዋጥልኝም ።

«የሞትክ እንቅልፋም!» አለችኝ ስስ ፣ ውብ ከንፈሮችዋን አጣብቃ በመልቀቅ አጨሀ ።እንዲህ ስታደርግ ራሱዋን የምትሰም ትመስለኛለች ሁልጊዜ ። አንዳንዴ ሲላት ጡቷን ወጣ አድርጋ ትሰግለች ።ጉድ ናት፣ ራሷን የምትወድ ትመስለኛለች ። እና ቢሆንስ ። ቆንጆ ናት ። ታዲያ ያኮረፈች መስላ ታየችኝ ። ስታኮርፍ ደስ ትላለች ።ያኮረፈችበትን ምክንያት አላጣሁትም ። ለሦስት ወር ያህል ተለይቻት ወደ ሰሜናዊ የኢትዮጵያ ክፍል ፣ ወደ አሥመራ በምሄድበት ቀን ለመሰነባበቻ ፍቅር እድል አልሰጠኋትም ። ጧት መቸም ጥሎብኝ የለየልኝ ሰነፍ ነኝ ። መጥፎ እድል ፣ ጉዞዬን ባጣፈጠ ፍቅር ብጀምረው

ምን ነበረበት፣ ጉንጭዋን ሳም አደረኩ ። ፈገግ አለች ። ጥርሷ ትኩስ የተፈለቀቀ ለጋ የመስኖ በቆሎ እሸት ይመስላል ።

«ግላህን አልታጠብክ ። ምን ቢያደርጉህ ይሻልሀል?» አለችኝ ።

«እንቺ እንቺን ነው የምሸተው ። ቫኔል ፋይቭ» አልኳት ።

እውነትም እሷ እሷን ነበር ሁለመናዬ የሚሸተው ። ክት ዳሚ ግታ ጀምሮ ካልጋ ውስጥ እልወጣንም ። ቅዳሜና እሑድን እልጋ ላይ መዋል የቆየ ልማዳችን ነው ።

«ለሦስት ወር ገላህን እንዳትታጠብ ገዝቼሀለሁ ። በዛሬው ገብርኤል ይዤሀለሁ ። ግን ምን ያደርጋል ውለህ ሳታድር የሌላ ሴት ጠረን ትወስዳለህ ። እንተ በሄድክበት የምትለምድ ፍጡር ነህ ።» አለች ።

የቤቱን ቁልፍ በሙሉ ለሮማን ክሰጠኋት በኋላ ተያይዘን ወጣን ። ደግነው ፥ መኪናየ እንደ ልማዱ ግፋኝ አላለችም ። ሆኖም እንደ ልቤ ለመብረር አልቻልኩም ። መንገዱ ሁሉ ስፍር ቁጥር በሌለው ሰው ተጣቧል ። አብዛኛዎቹ ሴቶች ነበሩ ። ካትም በላይ ሰው የሚኑ ታክሲዎች ይርመሰመሳሉ ። አመል ሆኖ ባቸው ሰው ታክሲ ባለ ቁጥር ባገኙበት ቦታ ፍሬን ይይዛሉ ። ከመጠን በላይ ሰው የሚኑ የቤት መኪናዎችም በብዛት መንገድ ላይ ይታዩ ነበር ። ሁሉም የሚጓዘው ወደ ገብርኤል ቤተክርስቲ ያን ነበር ። የታኅሣሥ ገብርኤል ። አልፎ አልፎ ግጭትና አደጋ ይደርሳል ። መንገዱ ይዘጋል ። ጊዜው ደግሞ ይሮጣል ፥ ይከን ፋል ፥ እኔም ካንድም ሁለት ጊዜ የግጭት አደጋ ሊያደርሰብኝ ነበር ። የማልራገመው ርግማንና የማልሳደበው ስድብ አልነበ ረም ፥ ከሰማይ በታች ። ሰው ሲቸኩል ለምን እንከን እንደማያ ጣው አይገባኝም ።

«እሪ በፈጠረህ ቀስ በል» አለችኝ ሮማን ሰውነቷ በፍርሀት እየተኮማተረ ።

መቸም ለነፍሷ በጣም ስሱ ናት ፥ ሮማን ኅለተወርቅ ። እያስደንቅም ። እንክዋን እሷ እኔም እሳሳላታለሁ ። ያያት ሁሉ ይሳሳላታል ። ከእግር ጥፍሯ እስከ ራስ ጠጉሯ በዓይናቸው እንደ ሽንኩርት ላጥ ያደርጓታል ። ባዩዋት ቁጥር ። ይቀኑባ ታል ። «እድሌ ሆኖ ሴቶች አይወዱኝም» ትላለች ። እሷም ሴቶ ችን እንደጦር ነው የምትፈራው ፥ ምናምን ያቀምሱኛል በማ ለት ። ያለ ሴት ጠላት የለኝም ትላለች ። አፈር የሚነካው ገላ ያላት አትመስልም ። እግዜር እጁን ታጥቦ ያለ የሌለ ጥበ ቡን የጨረሰበት ገላ! ምነው ኢያሳሳ! ባይኔ ሙሉ ተመልከት ኳት ፥ እንደ አዲስ ሰው ። ጡቶቿ ጥቁር ሹራቧን ወጥረው ይዘዋል ።

«አይሮፕላኑ ቁሞ እኔን የሚጠብቀኝ መሰለሽ?» አልኳትና ፍጥነት ጨመርኩ ።

«ሬሳህ እንዳይደርስ ብቻ ፥ ፍሬን.....»

«መታብሬ ላይ ቁማ የምታለቅስ እንዳቺ ያለች ውብ እርኖ ከለኝ ሞት ለምኔ? አጥንቴ ይለመልማል» አልኳት ። «ግናን ውላ ችሁ ብትሄዱ አሁን ምን ነበረበት?» አለች ።

«የኤርትራን ትንሣኤ እንዴት አድርገን?»

«አምና ገናን የት እንዳሳለፍን ትዝ ይልሀል?» አለችኝ ።

«አልጋ ውስጥ ይሆን?»

ሰካራም ። ራስ ሆቴል ነበር..... እና እውነቴም ሰክረህ ነበር ።»

«ውበትሽ ይሆናል ያሰከረኝ.....»

«ኤጭ እቴ!» አለች ፥ «ለሁሉም ነገር ቸኩሎ መሞት እቴ! ነጋ ጠባ ዘመቻ ። እድገት በኅብረት ብሎ ዘመቻ ። ለጦርነት ዘመቻ ። የኤኮኖሚ ግንባታ ዘመቻ ። ማይምነትን ለማጥፋት ዘመቻ ። የቁጥጥር ዘመቻ ። አሁን ደግሞ የኤርትራን ችግር ለመፍታት ዘመቻ ። የዘመቻ ባህል ፈጥረናል ። ያለ ዘመቻ ኖረን የምንሞትበት ቀን መቸ ይመጣ ይሆን?» አለች ፥ እየተነጫነጨች ። ሲላት መቸም ተናጋሪ ነች ።

«ጉዞአችን ረጅም ፣ ተስፋችን ሩቅ ፣ ችግራችን ብዙ ፣ ምን ይደረግ ብለሽ ነው?» አልኳት የእሷን አነጋገር ለማስመሰል እየሞከርኩ ።

«ኤጭ እቴ! እንተ ታሾፋለህ» በሚለት ንግግሯን ቀጠለችና፣ «አዎ እቴ በናንተ ቤት የኢትዮጵያ ችግር ሁሉ ባዋጅና በዘመቻ እንደ በጋ ጉም በኖ ዬሚጠፋ ይመስላችሁዋል ? ድንቄም! እንዲህም አድርጎ የለም ። መሠረታዊ ችግራችን ያይምሮ ድኅነት መሆኑ ቢገባን ጥሩ ነበር ። ኋላ ቀርነት ሌላ ትርጉም የለውም ። ያዋጅ ፣ የማጠናከሪያ ያዋጅ ጋጋታ ፣ ዘመቻ ብሎ ጫጫታ ፣ ምን ፋይዳ ይሠራል ብለህ ነውን ትርምስ ፣ መተራመስ ፣ ተተራምሶ መሞት እቴ ። መጥኔ» አለች ።

«ሩጫ ላይ ያለች አገር ናት ። ቢከፋም ቢለማም ድርጊት ፣ አዲሱ ትውልድ የድርጊት ትውልድ ነው ። ጊዜ ያጥረናል ። ጊዜ የለንም ። ችኩል ትውልድ ነን ። ያበደ ትውልድ ። እብዶች ነን እውነት ። ያሮጌው ትውልድ ሙጣጭ ያዲሱ ትውልድ የበኩር ልጅ ያንዱ መጨረሻ ፣ የሌላው መጀመሪያ መሆን እብደት ነው ። ያሮጣል » አልኳት ።

«የት ለመድረስ?» ብላ ዝም አለች ።

ነገሩ አልጣማትም ። ያለ ፍቅር የሚጥማት ነገር የለም ። የንጋት ኮከብ የሚመስሉት ዓይኖቿ እንባ አቅርረዋል ።

የመኪናዋ ፍጥነት በሰዓት ወደ መቶ ኪሎ ሜትር ደርሶአል ። ከአብዮት አደባባይ በኋላ ወደ ቦሌ የሚወስደው መንገድ ደኅና ነበር ።

«እይዞአችን ሮሚዬ» አልኩዋት በቀኝ እጇ ትከሻዋን መታ መታ አድርጌ ፤ «ሦስት ወር ከድል በኋላ ስመለስ እንጋባለን ጉሮ ወሸባዬ እንዲያ እንዲያ ሲል ነው ግዳዬ እያልሽ እንድ ትቀበይኝ ብቻ ። ደሞ አንድ ነገር እንዳትረሺ ። እሑድ እሑድ ለዘግቹ ዓይ ለጸጋዬ ኃይለማርያም እያልሽ ዘፈን እንድትመር ጭልኝ ፣ እሺ?» አልኳት ፣ እየቀለድኩ ።

ደረቁ ቀልዴ አላሳቃትም ። ይተናነቃት የነበረው እንባ ኮለል ብሎ ወረደ ፣ የማለዳ ጤዛ መስሎ የማለዳ ጸሐይ የሚመስሉትን ጉንጮቿን እያጸረጠ ። ሙሉ ጨረቃ ከሚመስለው ከብ ፊቷ ላይ ከንብል ያለው ረጅም ጥቁር ጠጉርዋን ወደ ላይ መታ አድርጋ ፣ «ይህ ዘመቻ በኔ ላይ ነው የመጣው ። ባይሆን ኖሮ.....» አለችና መሀረብ ከቦርሳዋ አውጥታ እንባዋን ጠረገች ። ቦርሳዋ ሲከፈት የነነት በር እንደተከፈተ ያህል ጥሩ መዓዛው መጥቶ አፍንጫ እውድ ያደርጋል ።

ጥር አጋማሽ ላይ ልንጋባ አቅደን ነበር ። ዝግጅቱን ከጀመርን ቆይተናል ። ሁለታችንም የሠርጋችንን ዕለት በታላቅ ጉጉትና ናፍቆት ነበር የምንጠባበቀው ። ከተጫጨን ድፍን ሁለት ዓመት ሆኖአል ። ሮማን ጎለተወርቅን እስካገኘሁ ድረስ አገባለሁ የሚል አሳብ አልነበረኝም ። ጋብቻ የሚሉት ጣጣ ባሳቤ መጥቶ አያውቅም ነበር ። ድንገት ተገናኘንና ጋብቻ የሚሉት ተላላፊ በሽታ ያዘኝ ። ከዚህ በፊት ለብዙ ጊዜ እንተዋወቅ ነበር ። እንዲያውም የጥሩ ጓደኛዬ እህት ነበረች ። ኋላ ወንድሟ ሞጆ ላይ በመኪና አደጋ ሞተ ። መኪና ሲነዳ እብድ ነበር ። ፍጥነት ይወዳል ። የመኪናው ድምጽ ከሩቅ ሲሰማ የመንደሩ ሰዎች ያ እብድ መጣ ልጆቻችሁን ያዙ! ይባባሉ ነበር ። አቧራ ይቦናል ። ዶሮዎች እያስካኩ በየአቅጣጫው ይበራሉ ። ያዲስ አበባን ሴይ ቼንቶ ነጂዎች ሽብር የሚለቅባቸው አሽከርካሪ ቢኖር እሱ ብቻ ነበር ። ሮማን ከእሱ መኪና ላይ ወጥታ አታውቅም ። ፍጥነት ሕይወት ነው የሚል ፈሊጥ ነበረው ። የሚወደው ነገር ገደለው ። የጋብቻ በሽታ የለከፈኝ ምሽት ፣ እሷ ፣ ወንድሟና አንድ ጓደኛዋ ራስ ሆቴል ነበሩ ። ራስ ባንድ ይጫወት ነበር ። ያው እንደ ልማዴ ብቻዬን ስንጠለጠል ነበር የመጣሁት ። ግታ ብቻዬን ስዞር ጀብደኝነት ይሰማኛል ። ምሽቱ እንደ ቁማር ጨዋታ ይሆን ንብኛል ። አንዳንድ ምሽት ይቀናል ። ሰው ብቻውን ወጥቶ ከቆንጆ ሴት ጋር ሲመለስ ፣ ከዚህ የበለጠ ትርፍ ምናለ! አንዳንድ ምሽት ደግሞ ያላሰቡትን ኪማራ አስከትሎ ባዶ እጅ ወደ ቤት ይመልሳል ። ሕይወት ነው ፣ መገናኘት ፣ መለያየት ። ወንድሟ ጋበዘኝ ። ጓደኛዋ ደስ አላለውም ። ሞቅ ብሎኛል ። ዳንስ አስነሳት ። ጠጋ አለችኝ ። ጡቶቿ ገፈተሩኝ ። ሽቶዋ ሳበኝ ። ከሙቢቃው ጋር የተፈጠረች ትመስላለች ፣ ስትረገረግ ። ለመጀመሪያ ጊዜ ውበቷ ማረከኝ ። በፊት ውበቷ አይታየኝም ነበር ።

ለምን እንደሆነ እንጂ በፊት ሳያት እሸሻት ነበር ። ሁል ጊዜ ከእጅዋ የማይጠፋው መጽሐፍ ቅዱስ ሳይሆን አይቀርም ባየኋት ቁጥር ከሩቅ የሚያባርረኝ ። ሠይጣን ሆኘ አይደለም ። ሀይማኖት አይስበኝም ። የኔ ሀይማኖት ሕይወት ነው ። መጽሐፍ ቅዱስን የማነብበት ምክንያት ቢኖር በሊትሬቸርነቱ ነው ። ግሩም ሊትሬቸር ነው ። ቡተለይ ፥ መከብብና መኃልየ መኃልይን ማንበብ ደስ ይለኛል ። እንድ ቀን ፥ «ፍቅር በተግባር እንጂ በጸሎት አይሆንም ። የቅርቡን ቁተሽ ከሩቁ ላይ ምን እንጠለጠለሽ? ገነትን እዚሁ ምድራችን ላይ ልንፈጥራት እንችላለን ባካፋና በዶማ ። ጊዜሽን በከንቱ አታብላሺ» ካልኳት ወዲህ ተጠግቻት አላውቅም ። እሷም አትጠጋኝም ። ቀንድ የሌለው ሠይጣን አድርጋ ነበር የምታየኝ ።

እንደሰማሁት አልም ያለች ጴንጤ የሆነችው ነጭ ሽብር በቀይ ሽብር በሚመታበት ሰሞን ነበር ። ምጽአት መጣ! ንስሐ ግቡ! እያለ ሴቶችንና በተለይም ወጣቶችን የሚያጠምድ አንድ ሰው ጉረቤቷ ይኖር ነበር ። እንደበቱ ይጣፍጣል ፥ ቃላቱ ቅስም ይሠብራሉ ። ቁመናውም ቢሆን ለክፉ አይሰጥም ። ሀብት በእግር ሰተት ብላ ቤቱ የገባች ሰው ኘው ። ምናለበት? በማለት ከሰውዬው ጋር ወደ መሠረተ ክርስቶስ ፥ ወደ መካነ ሕይወት ፥ ራጉኤል ትሑድ ጀመር ። ሽባው ሲነሳ ፥ ዲዳው ሲናገር ፥ እውሩ ዓይኑ ሲበራ ፥ በሽተኛው ሲፈወስ..... ጸሎት የሚሠራውን ተአምር እየች ። እማኝ ሆነች ። በዓለም ተስፋ ቆረጠች ። ቀለቧ ጸሎት ብቻ ሆነ ፥ ትራሷም መጽሐፍ ቅዱስ ። አዲስ አማኝ ከጳጳሱ ይበልጥ ተቆርቋሪና ተሟጋች ይሆናል እንዲሉ ፥ እሷም በተራዋ የለየላት ሰባኪ ሆነች ፥ ከመጽሐፍ ቅዱስ ሌላ ወሬ አልነበራትም። ያገኘችውን ሰው ሁሉ «የእግዜር ቃል እንስማ» ሳትለው እት ለቀውም ።

አማኝ መሆኗ ከተረጋገጠ በኋላ ሰውዬው ቤት እየተገኘች ሌሎች ወንድሞችና እህቶችን በቅርብ እንድትተዋወቅ ተደረገች። እዚያው ዘወትር ማምሸት መጣ ። ከጥቂት ምሽቶች በኋላ መጽሐፍ ቅዱስ ቀርቶ ፖለቲካዊ ውይይት እየጦፈ ፥ ጸሎት ቀርቶ ሙዚቃ እየደራ በለስላሳ መጠጥ ፈንታ ቢራና ውስኪ እየተደረደረ ይሔድ ጀመር ። እዚያ ቤት በየምሽቱ የሚሰበሰቡት እህቶችና ወንድሞች ምንነትና ማንነት ቀስ በቀስ እየገባት ሔደ ። ሁሉም ባይሆኑ አብዛኛዎቹ በሀይማኖት ሽፋን ጸረ አብዮት አቋም የሚያራምዱ የፖለቲካ ሰዎች መሆናቸው ገባት ። ተስፋ የቆረጠችው በየጸሎት ቤቱ ድንናል ብለው እንባ እየረጩ የሚመሰክሩት እንዳንድ ሰዎች አስመሳዮች መሆናቸውን በውል በተገነዘበች ጊዜ ነበር ። እምዬ ማርያም ማሪኝ እያለች እዚያ ቤት በገባችበት እግር ተመልሳ ወጣች.....

ሙዚቃው እጅግ በጣም ደምቋል ። ጠጋ አልኳት ፤ በሕይወት ሙዚቃ ስልት የምትረገረግ ትመስላለች ።

«መጽሐፍ ቅዱሱን የት ጣልሺው? »አልኳት ።
«ጡቴ ሥር ነው ።»

«ከሰው ልብ የበለጠ መጽሐፍ ቅዱስ የለም ። እና ደግሞ ከሕይወት የተሻለ ምን ሀይማኖት አለ?» ስላት ነገሬን ቀበል አደረገችና ፤

«እንዴት ተገለጸልህ «ጃል!» ብላ አቮፈችብኝ ።
«ዛሬ ተገለጸልኝ በቃ.....»
«እኮ እንዴት?»

«ወብ ፈትሽ ላይ አየሁት ።»
«ዛሬ ገና ነው ቆንጆ መሆኔ የተገለጸልህ?»
«እንደ እውነቱ ከሆነ አዎን በእውነት እውር ነበርኩ መሰለኝ?» አልኳትና ሙዚቃው ሊያበቃ ሲል ፥ «ሌላ ቦታ እንሂድ» በማለት አሳብ አቀረብኩላት ።
«ትእዛዝ ነው ወይስ ጥያቄ ?»
«ጥያቄ ነው .....»
«በቃ?»
«ልመናም ነው ከፈለግሽ ።»
ወንድሟንና ጓደኛውን አሉበት ጥለን ተያይዘን ጠፋን ። ያዲስ አበባ ምሽት ዋጠን ። ይህ የሆነው ከሁለት ዓመት በፊት ነበር ። ከስንት ቀን በኋላ እንደሆነ አላቅም ያ የማይቀረው አርእስተ ነገር ተነሳ ። ስለ ጋብቻ መነጋገር ጀመርን ። ሴቶች ሲባሉ መቸም አንድን ወንድ የግላቸው እቃ ሳያደርጉ አይተውም ። ሳይጋቡ

ተፋቅሮ መኖር ለምን እንደማይቻል አይገባኝም ። መቸም ፣ ለብዙ ተራ ሟች ሰዎች ጋብቻ እንደ ሞት የማይቀር እዳ ነውና እሺ ብዬ ነጻነቴን ሸጥኩት ። ብቻዬንም መዞር እርም ብዬ ተውኩት ። ልግድ መቸም መጥፎ ነገር ነውና ያለ «ሮሚ» እንዴት መሽቶ ሊነጋልኝ! ሱስ ሆነችብኝ ። እንደኔ ቢሆን ኖሮ እስካሁን ተጋብተን ነበር ። ግን እንዴት ተብሎ! ይህን እናሟላ ፣ ያንን እናድርግ ስትል ይኸውና ስለጎጆ ሳስብ ፣ (አስቤ የማላውቀውን) ሁለት ዓመት አልፎኛል ። ፈኔና የእሷ ብቻ የሆነች ትንሽ ገነት ትመኛለች ። ያች ትንሽ ገነት ደግሞ በመንግሥት ሠራተኛ ደሞዝ ባንድ ግግሰት የምትፈጠር ሆና አልተገኘችም ። ከሁለት ዓመት ትግል በኋላ ያችን የምንመኛትን ትንሽ ገነት ልንፈጥር ትንሽ ቀር ቶን ነበር ። የቀይ ኮከብ ዘመቻ መጣ ። ግንኙነታችን የሶስት ወር እድሜ ጨመረች ። ወይም ግን ያውቃል? ከዚያም በላይ ሊሆን ይችላል ። ሁሉም ነገር እንዳሰቡት አይሳካም ። ሕይወት እንደ ዚህ ናት ።.....

መኪናየን ወስጂ ሀንጋሩ መግቢያ ላይ አቆምኩ ። ወታደሩ ፣ ሲቪሉ ይተራመሳል ። ወታደራዊ ማርሽ ከሩቅ ይሰማል ። አምስት ደቂቃ ያህል ዘግይቻለሁ ።

«ሦስት ወር ምናላት ብለሽ ነው? ነገ ናት ። ይልቅ ደስ እን ዲለኝ በፈገግታ ሸኝኝ ፣ እሺ? » በዬ አገጩዋን ይገፍ ወደላይ ቀና አደረኳት ። ልቤ ከፉኛ ተንጠልጥሎአል ።

በግድ ከንፈሮጅን አላቃ ፈገግ አለች ። ፈገግታዋ አሳረካ ኝም ። በኃይል እንድትስቅ በማለት ብብትዋ ውስጥ ገብቼ ኮረ ኮርኳት ። መኮርኮር አትወድም።ከኮረኮሯት ያሏትን ታደርጋለች።

«በሞቴ ጸገዬ! » ብላ ሳቀች ። ሳቁዋ እንደ ጥእመ ሙዚቃ ደስ ይላል ። ለው እንዳያየን ገልመጥ ፣ ገልመጥ ብዬ የስርቆት ያህል ከንፈሩዋን ከሳምኩ በኋላ የመኪናውን ቁልፍ ለጥቻት ልወርድ ስል ፣ እጂን ያዝ አድርጋ ፣

«ጸገዬ ፣ ልቤ ፈራ እኔ እንጃልኝ» አለችኝ ።

«የዘግች እሮኛ ቆራጥ መሆን አለባት ። አይዞአችን ። ፈገግ በይ.....»

«እእ እንዶሱ ግለቴ አይደለም ።.....»

«ታዲያ ምንን»

«አንተ የደረስከበት ሁሉ ቤትህ ነው ። ትለምዳለህ ። ፍቅሬን ሰሌላ እንዳትሰጥብኝ ፈራሁ ። ያሥመራ ሹርቤዎች ካይን የቀደሙ ጨልፊዎች ናቸው አሉ.....»

«አንቺን የምታስንቅ ከተገኘች ግን በጨረታ አልገደ ድም ። ግን አይመስለኝም ። ስጋት አይግባሽ ቻው ። በነገራችን ላይ ይህን የሞተ መኪና ጋራዥ አስገቢልኝ ። እንደደረስኩ እደውልልሻለሁ ።» ብያት እንባዋን ላለማየት ጥያት ሮጥኩ ።

እኔንም ሆዴን ባር ባር ብሎኝ ነበር ። ለሚዋደዱ ሰዎች ላጭር ጊዜም ይሁን መለያየት መቸም ስቃይ ነው ። ምናልባት የግዜና የቦታ ርቀት የፍቅር ሌቦች ሳይሆኑ ይቀራሉ? እንጃ ። ፍተሻ መኖሩን በመዘንጋት እንደሮጥኩ ሄጂ ወደ አይሮፕላኑ ልገባ ስል ደረጃው ላይ ተያዝኩ ። ፍተሻው ጊዜ አልፈጀም ። አንድ ወታደር ዳሰሰ ፣ ዳበሰ ፣ ቸብ ፣ ቸብ ፣ አድርጎ ለቀቀኝ ። ሊቀ መንበሩ ወደ አይሮፕላኑ በመምጣት ላይ ነበሩ ። ተጉዋዥ ሁሉ ስፍራ ስፍራውን ቀደም ብሎ ይዞአል ። የፕሮቶኮል ሹሙ አፈጠጠብኝ ። ሰው ሁሉ ቀደም ብሎ ስፍራውን ካልያዘ ይጨ ነቃል ። እድሉን ያግርራል ። ይራገማል ። ይነጫነጫል ። በያዘው ሊስት መሠረት አሥር አሥሬ ይጣራል ። እኔ ብቻ ነበርኩ ወደ ኋላ የቀረሁት ። ገና ሲያየኝ በታላቅ እርይታ ተነፈሰና ፣

«ምን ነው ጓድ ጸጋዬ!» አለኝ ።

«እዚህ ነበርኩኮ» አልኩት በውሸት ፈገግ ብዬ ።

«እናንተን የማስታወቂያ ሚኒስቴር ሰዎች ምን ቢያደርጉ ዋችሁ ይሻላል? መቸ ይሆን በተፈለጋችሁበት ቦታ በጊዜ ለመ ድረስ የምትችሉት? የሆድ ቁርጠት የልብ ቃር....»

«ኮተታችን ስለሚበዛ ነውኮ» .....

«የዞረ ድምር እየያዛችሁ ነው'ይ ። ጅግ ባርና ሐምሌ 19 ቡና ቤት ለናንተ ስንል ስልክ ካላስገባን አልሆነልንም» አለ ፈገግ ብሎ ።

የሚፈለገው ሰው ሁሉ አንድ ላይ ከተገኘለት መሳትና መቀ ለድ ይጀምራል ። ውሸቱን ይቆጣል እንጂ መጥፎ ተፈጥሮ የለ

ውም ። ሲሰቅ ጥርሱም ፣ አይኑም ፣ ቦርጩም አንድ ላይ ይስ
ታል ። መልክ መልካም ባይሆንም ፣ ላቱ ፣ ቀልዱና ፣ ጥሩ ተፈጥ
ሮውና ግልጽነቱ ያቆናጽታል ። ሻለቃ ነው ። የፕሮቶኮል ሹም
ከሆነ ወዲህ በወታደር መለዮ ታይቶ አያወ ቅም ። አይ ክለባበስ
ግንም ዘንድ የለም!

ያዲሳባ ሲቪልና ወታደራዊ ባለሥልጣን አንድም የቀረ
አይመስልም ። አይሮፕላኑ ካፍ እስከ ገደፉ ጢም ብሎ በሰው
ተሞልቶአል ። ባለ ቅኔዎች ፣ ዶራሲያን ፣ ሰዓሊዎች ፣ የሙዚቃና
የመድረክ ሰዎች ፣ ድምጻውያን ፣ ተዋንያን ፣ ታሪክ ጸሐፊዎች ፣
ጋዜጠኞች ፣ ፊልምና ሮቶግራፍ አንሺዎች..... የማይታይየሙያተኛ
አይነት የለም ። መቸ በዚህ ብቻ ፣ የድርጅት ሰዎች ፣ የእርሻ
ባለሙያዎች ፣ የውሀ መሐንዲሶች ፣ የእንዱስትሪና የንግድ ሊ
ቆች ፣ ወዘተ..... ባጥሩም አልቀሩም ። ይህች አይሮፕላን ሰማይ
ላይ አንድ ነገር የሆነች እንደሆነ እኔ የለሁበትም አልኩ በልቤ ።፣
በዎችት አለጥልጦ የሚያበራ ፣ በመጠጥና በሲጃራ የነዘዘ ፣
አንቅልፍ በማጣት የተጎሳቆለ ፣ ሙልጭ ፣ ጨነታም ፣ ረዛም ፣
ጠማም ፣ ሆኖም እንደ ፋሲካ ቢላዎ የተሳለ ስለታም ፊት
ደግሞም እንደ ጠጣ ብልጣ ብልጥ ፣ የማላውቀው ወይም የማያው
ቀኝ ሰው አይሮፕላኑ ውስጥ ያለ አልመሰለኝም ። ሁላችንም
ከቅርብም ይሁን ከሩቅ እንተዋወቃለን ። በዚህም ሆነ በዚያ
የማይተዋወቅ ሰው የለም ። ሁላችንም ያንድ ትውልድ ሰዎች
ነን ፣ ወጣት ችኩል ፣ ምናልባትም ሥልጣን ፈላጊ ። እና ሁላ
ችንም ለአብዮታዊት እናት አገር ፣ ለውዲቱ ኢትዮጵያ ሕልውና ፣
ክብር ፣ አንድነት ፣ እድገት ፣ ብልጽግናና ሰላም ቀናኢ! የሚያስ
ደንቅ የወጣት ሀላፊዎችና መሪዎች ስብስብ ። ምናልባት ያገራ
ችውን እድል በእጃቸው የጨበጡ እንዲህ ያለ የወጣት መሪዎች
ኃላፊዎች ስብስብ የትም ታይቶ አይታወቅ ይሆናል ። አብዮት
ነው ። የወጣት አፍላ ጉልበት ። የወጣት ምኞት ፣ የሩቅ ቅርብ
ሕልም ፣ ይህች መሬት! ይህች አገር! ይህች ኢትዮጵያ! ያባት አገር
ጹር ጋሻ! የናት አገር ሽማ! ያባት ጀግን ነት በአብዮታዊ ወጣት
ትውልድ ወኔ የታደመባት አገር!

«ሆ ብዬ አመጣለሁ ሆ ብዬ በድል
ጥንትም ያባቴ ነው ጠላትን መግደል.....»

ቦታዬን ባይኔ እፈልግ ጀመርኩ.....

«ሚስተር ቲቪ!» አለኝ አንዱ የኪነት ሰው ።
«ወዲህ! ወዲህ!» አለኝ የፕሮቶኮሉ ሹም ።

በጥድፊያ ተከተልኩት ። የሊቀመንበሩ መምጫ ሰዓት
ሲቃረብ መቁንጥነጥ ያበዛል ። ተካልቦ ሰው ያካልባል ። ወደ
አንደኛ ማእረግ ወሰዶ ከደርግ ቋሚ ኮሚቴና ከኢሠፓአኮ ሥራ
አስፈጻሚ ኮሚቴ አባሎችና ከሚኒስትሮች ጋራ አስቀመጠኝ ።

«ጓድ ፣ ፕሮቶኮል ተሳስቶ እንደሆነ?» አልኩት ።
«አርፈሽ ቁጭ በይ» አለኝ ። አንዳንድ የሚወዳቸውን ሰዎች
'አንቺ' እያለ መጥራት ይወዳል ።
«እውነቴን ነውኮ.....»
«ቦታሽ ነው ።»

ጓድ ተድላ ረጋሳ የፕሮቶኮል አቀማመጥ የሚያሳስት ሰው
አይደለም ። ስለ ፕሮቶኮል አቀማመጥ በጣም ተጠቦ ይጨነቃል ።
የያንዳንዱን ሰው ፖለቲካዊ ክብደት መዝኖ የሚያውቅ በመሆኑ
«ጓድ የሥልጣን ተዋረድ ሊቅ» ይሉታል አንዳንድ የደርግ
አባሎች ። ነገሩ ቀልድ አይደለም ። ከደርግ አባሎች ጀምሮ ብዙ
ባለሥልጣናት የከርሞ ፖለቲካዊ ክብደታቸውን የሚመዝኑት
በእሱ ዓይን ነው ። ካገሪቱ ከፍተኛ ባለሥልጣናት ጋር ጎን ለጎን
መቀመጥ ወይም ትከሻ ለትከሻ መጋፋት ልብ ያሳብጣልና እኔም
ትንሽ ክብደት ብጤ ተሰማኝ ።

አንደኛ ማእርግ ውስጥ ያለው ቱባ ፣ ቱባ ባለሥልጣን ሁሉ
ዞር እያለ ፣ ጸግሽ ታዲያስ? ሲለኝማ ሞቅ ይለኝ ጀመር ። መቸም
የኢትዮጵያ ቴሌቪዥን ያላስተዋወቀኝ ሰው የለም ። ግን ጥያቄ
ያቸው የቁልምጫ ሳይሆን ፣ እዚህ ምን ታደርጋለህ? የሚል
አይነት ጥያቄ ነበር ። ፊታቸው ላይ ጥያቄው ይነበባል..... ሽዋ
ግን ቀረ! ወይስ የኢትዮጵያ ዋና ከተማ አሥመራ ተዛውሮ
ይሆን?..... ሽዋ ላይ ዳመነ የተባለው ዘፈን በእዝነ ልቦናዬ
ከሩቅ ላንዳፍታ ተሰማኝ ። ግን ፣ እንደኛ ማእርግ ውስጥ ከከፍ
ተኛ የአገሪቱ ባለሥልጣናት ጋር እንዲቀመጡ የተደረጉት
እንደኔ ያሉ ሌሎችም ታዋቂ ባለሙያዎች ነበሩ ። ኩሉኔል በትሩ
ተሰማ ከግራ ጎኔ ተቀምጠአል ። ወፍራም የለጠለጠ ፊቱ ያው
የተለመደው ፍጹም እርጋታ ይታይበታል ። በሦስት መንግሥ

ታት የስለላ ቴክኒክ ማለትም በሲ.አይ.ኤ ፣ በሞሳድና በኬጂቢ የአሠራር ሥልቶች በተለይም ፣ ጎቡዕ ጸረ መንግሥት ድርጅቶችን በመስበር የታወቀ የሕዝብ ደኅንነት ሰው ከቶ አይመስልም ፣ ሲያዩት ። ደህና ቴጂር ነወ የሚመስለው ። ፈገግታ ከፊቱ አይለይም ። በፈገግታ ሰላም ይላል ። በፈገግታ ያነጋግራል ። በፈገግታ ይሸኛል ። ብዙ አይናገርም ፣ ሚስተር ፈገግታ ። የተገንጣይ ድርጅቶችን ቴክኒክና ታክቲክ እንደ እጁ መዳፍ ያውቃል ይባላል ። ለፈገግታው እጸፋውን መለስኩለት..... ከበስ ተቀኝ በኩል የተቀመጠወ ሰው መጽሐፈ ዳንኤል ይባላል ። ፊቱ ትንሽ ናት ። መላጣው እናቱን ሰንጥቆ ወደ ሁዋላ ስለሚሄድ ጭንቅላቱ ለሁለት የተሰነጠቀች ትንሽ የዱባ ቅል ትመስላለች ። ሰውነቱ ቀጭን ሆኖ ቦርጩ ብቻ እንደ ቃልቻ ድቤ ተወጥሮ ጉች ብሎ ይታያል ። ኦይ አለባበስ! መልኩን ዘለለባበስ ለማካካስ የሚጥር ይመስላል ። ታዲያ የታወቀ የኢኮኖሚ ሊቅ ነው ። በካፒታሊስቱ ሆነ በሶሻሊስት የኤኮኖሚ መርሆዎችና ፍልስፍና ተከናአል ። በሐረርጌ ከፍለ ሀገር ከእሱ ጋር ያልደረሰንበት አውራጃና ወረዳ የለም ። የሶማሌ ወራሪዎች በሐረርጌ ያደረሱትን ጥፋት እንዲያጠናና ሪፖርት እንዲያቀርብ የተቋቋመው ልዩ ብሔራዊ ኮሚቴ መሪ ሆኖ ሲሠራ በነበረበት ጊዜ ነው በቅርብ የተዋወቅነው ። ያው እንደ ልማዱ አንድ ነገር የረሳ ይመስላል ፣ ግር ብሎታል ። ሁልጊዜ ይሰጋል ። ሲለው መጥቶ በግድ ያናግራል ። ሳይለው ደግሞ ቢያናግሩትም መልስ አይሰጥም ። ይዘጋል ። ራሱንም ሆነ ዓለምንና እግዜርን ያኮርፋል ። እና ደግሞ ሁልጊዜ እንደራበው ነው ። ሆዱን ያካል ፣ ወይም ዝም ብሎ በሽታውን ያዳምጣል ። በዓለም ላይ ያለ የሌለ በሽታ ሁሉ ጓዙን ጠቅልሎ በእሱ ላይ ሰፍሮ የሚኖር ነው የሚመስለው ። ጢና ይሰጥህ! አልኩ በሆዴ ። ሆዱን ማከክ ጀምሮአል ።

ከፊት ለፊቱ የተቀመጠው 'የኢትዮጵያ ሱስሎቭ' ነበር ። የታወቀ አይዶሎጂስት ነው ። እውነተኛ ስሙ የሺጥላ ማሰረሻ ነው ። ከቁስ ዘር ነው ። የሺጥላ መካከለኛ ቁመት ያለው ቀጭን ፣ ቀላ ያለ መልክ መልካም ነው ። ስለታም ፊቱ እንደ ስለት ይቆርጣል ። ፈገግታውም ቢሆን ስለታም ነው ። ነገሩም ያንኑ ያህል እንደ ስለት ይቆርጣል ። የሚጠቀምባቸውም ቃላት ጠማሮና ስለታም ናቸው ። ብን ያለው ስስ እፍሮ ጠጉሩም የተሳለ ይመስላል ። ከሁኔታው ኩራተኛ ግን ከተጠጉት ትሁትና

ገራም ፣ ጨዋታውም ለዛ ያለው ነው ። ግን ባህርይው ምሥጢራዊ ነው ።

ከበስተኋላዬ ኮሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ቁጭ ብሎ ይተክዛል ። ውስኪና የደፈጣ ውጊያ ውል ያሉት ፣ በዓይኑ የሚሄዱበት ይመስል ። በጣም ቀጭን ከመሆኑ የተነሳ በወሎ ረሀብ ጊዜ ከሞት ተርፎ መጠለያ ውስጥ በግገም ላይ ያለ ሰው ነው የሚመስለው ። እቃ ከቆጥ ላይ ለማውረድ በተለይ የተፈጠረ ይመስል ሰውነቱም ፣ ፊቱም ፣ እግሩም ፣ እጁም ረጃጅም ናቸው ። ለረጂም ጊዜ ተስተካክሎት የማያውቀው ዘማ ጠጉሩ ተቆጣጥሮና ተገማምዶ ይታያል ። ከሳህል በረሀ አዲስ የመጣ መንበዴ ይመስላል ።

ጀማ አብረን እስክ ስምንተኛ ክፍል ድረስ ተምረናል ። በልጅነቱ የጦርነት ጨዋታ ይወድ ነበር ። የመንደሩን ልጆች ሁሉ አሰልፎ ሲያዋጋ ይውላል ። በትውልድ ኤርትራዊ ነው ። አባቱ ግራዝማች ወልዳይ ባህታ በፋሽስት ጦርነት ጊዜ እምቢ ላገሬ ፣ እምቢ ለወገኔ በማለት አንድ ሺ ሰማንያ ኪሎ ሜትር በእግር በመጉዋዝ ከኢትዮጵያ አርበኞች ጋር ተቀላቅለው አምስት ዓመት ሙሉ በዱር በገደሉ ሲዋጉ የኖሩ ለመጥሩ አርበኛ ናቸው ። ወንድ ልጅ ተወልዶ ካልሆነ እንዳባቱ..... እንዲሉ ፣ እሱም የታወቀ ጸረ ወንበዴ ተዋጊ ጀግና ሆኖአል ። ኮሎኔል ታሪኩ በዚህ መጣ ሲባል ፣ የወንበዴ መንጋ ያንድ ቀን መንገድ ፈርጥጦ ድራሽ አባቱ ይጠፋል ይባላል ። ካለውጊያና ካለጥሩ ውስኪ ሌላ አያውቅም ።

«ጋሼ ፣ ጎኔ ቦታ ይገርልሀለሁ» የሚል ድምጽ ሰምቼ ዞር አልኩ ።

ፍሬው ዘርይሁን ነበር ፣ የሬዲዮ ጋዜጠኛ ። ቁጭ ብዬ በቁመት እኩል ልንሆን ምንም አይቀረንም ። አጭር ነው ። ከእንደሱ ያለ አጭር ሰው እንደዚያ ያለ መፍራም ድምጽ ሲወጣ ይገርመኛል ። አይኑም ፣ ፊቱም ፣ ጥርሱም እንድ ላይ ይስቃሉ ።

«እዚሁ ነው የምሆነው ። ተራርቀናል ጓድ» አልኩት ።
«የመደብ ልዩነት ተፈጠረ እንዴ!» አለኝ ።
«ከያንዳንዱ እንደ ችሎታ ፣ ለያንዳንዱ እንደ ሥራው ጓድ»

«በዲሞክራቲክ አብዮት እንዲህ አርጎም የሰ!» ብሎኝ በችኮላ ወደ ቦታው ተመለሰ ።

ሲሄድ ይፈጥናል ። ሲናገር ይፈጥናል ። ሲሰራም እንደዚሁ እጅግ ሲበዛ ደፋርና ፈጣን የፖሊስ ቆመጥ ነው ። የሰው መውደድ አለው ፣ እድሉ ሆኖ በተሰይ የሴቶች ።

የፕሮቶኮል ሹም ፣ «ጓድ ሊቀ መንበር! » አለ ድምጹን ከፍ አድርጎ ።

አይሮፕላኑ ውስጥ የነበረው ጉምጉምታ ፣ ሹክሹክታና ጫጫታ ባንድ ጊዜ ፣ ጸጥ ፣ ለጥ ፣ እረጭ አለ ። መርፌ ብትወድቅ እንኳ ይሰማ ነበር ።

«እንደምን አደራችሁ ጓዶች!»

ተርገብጋቢ ወንዳ ወንድ ድምጽ ። እንደ መብረቅ ተግ የሚል ከልብ የሚመነጭ ፈገግታ ። ቅስም ድንገት የሚሰብር ልባዊ ትህትና ። ሰውዬው! ባማረ ሚሊተሪ ዩኒፎርም ነባሩ ። ሳያቸው የሆነ አለኝታ ፣ በራስ የመተማመን ስሜትና ድፍረት ተሰማኝ ። የአገር መሪዎች እንደማንኛውም ሰው ተራ ሚች መሆናቸው ቢታወቅም ሲያዩዋቸው ፣ የሆነ ፍቅር ፣ አክብሮትና ፍርሀት በራስ የመተማመን ስሜትና ድፍረት ለምን በሰው ልብ እንደሚያሳድሩ ሁልጊዜ ይደንቀኛል ። ከሕይወት በላይ ግዙፍና ሀያው ሆነው ይታዩኛል ። ምናልባት ያገርና የሕዝብ ክብርና ኩራት ፣ ሀላፊና ፈቃድ ጠባቂ ፣ አስከባሪና ባላአደራ ስለሆነ ይሆናል ። አላውቅም ። የሆነ ሆኖ ፣ በዚህ ምክንያት ይሁን ወይም በሌላ ባለሥልጣን ዘጣም ማክበር አወዳለሁ ። ይህን ጠባዬን በሚየት የሥራ ጓደኞቼ ፣ 'እየው እንግዲህ ባለሥልጣን ሲያይ ጭራውን ሲቆላ' ይሉኛል ከባስተያርባዬ ። እግዜር እንዳስ ያይላቸውና! እኔ ግን ጭራዬን የምቆላ ሰው አይደለሁም ። ለእራሴ ብዙ ባላውቅም ፣ ጭራዬን እንደማልቆላ አውቃለሁ ። ቆልቼስ የት ልደርስ! እንጃ ። ተፈጥሮዬ ሆኖ የሥልጣን ሱስ የለብኝም ። ፍላጎት ቢኖረኝ በሰው ዘንድ ያለኝ ፍቅር ፣ ሥልጣንም ሆነ አክብሮት ከሙያዬ ብቃትና ብስለት እንዲመነጭ ብቻ ነው ። ስለ ራሴ ይህንንም አውቃለሁ ። አዎን ፣ ሌላም የማውቀው ነገር

አለ ፣ ስለራሴ አዎ ፣ በነገር አጠመዳለሁ ። እውነት ነው ። በሕይወት ካልተጠመዱ ፣ ሕይወት ምን ትርጉም አለው! ሕይወት መጠመዱ ነው ። ከዳር ቆሞ የሕይወት ሂደት ተመልካች መሆን አይቻልም ። ከሕይወት ጋር ወይም በተቃራኒው በሕይወት ላይ መዋኘት ። መስጠም ወይም ከጸሐይ በታች መንሳፈፍ ። በኔ ግምት ሌላ አማራጭ ያለ አይመስለኝም ። ሕይወት ግለት ይሄው ነው! ግን ታዲያ ያለ ዓላማ አይደለም ። በሙያዬ የምደሰትበት ቦታ ሁሉ ቤቴ ነው ።

«ቶሎ በል! ቶሎ በል» አለኝ የፕሮቶኮሉ ሹም በእጁ እየጋበዘኝ ። መቸም ተጣድፎ ያጣድፋል ፣ ተዋከቦ ያዋክባል ። ቀልብ ያሳጣል ።

«ወዴት?» ከመቀመጫዬ እየተነሳሁ ።

«ሊቀ መንበሩ ናቸው የሚፈልጉህ ። ቶሎ በል እንጂ!» ተከተልኩት ። የባለሥልጣን ዓይን ሁሉ ተከተለኝ ። ያ የተለመደ ሞቅ ያለ ልባዊ ፈገግታ ። ሳይወዱ በግድ ትሑት የሚያደርግ ትሕትና ። ፈገግታቸውና ትሕትናቸው ልብ ይሠርቃሉ ። ከጉድጓዳቸው ውስጥ ወዲህና ወዲያ የሚያማትሩት አይኖቻቸው ትክ ብለው ሰው አይመለከቱም ። አይናፋር ፣ ገራም ፣ ጥቁር ነብር! አንዳንዴ ደግሞ ቆስሎ የተቆጣ ጥቁር ነብር! በጣም የሚያስቆጣቸው ነገር ቢኖር ባለሙያዎች እንዳንዴ የሚያቀርቡት ቅጥፈት ሳይሆን አይቀርም ። በመጠኑም ቢሆን ከሩቅ አውቃቸዋለሁ ። ባለፉት ስምንት ዓመታት በአገር ውስጥ ወደ ምሥራቅ ፣ ምእራብና ደቡብ ኢትዮጵያ በውጭ አገር ወደ ምሥራቅ ጀርመን ፣ ቼኮዝሎቫኪያ ፣ ሁንጋሪያ ፣ ሞስኮና ደቡብ የመን አብራኋቸው ሄጃለሁ ። እና በነዚህ ዓመታት ውስጥ ሰውዬው ፣ ከተፈጥሮ የአእምሮ ንቁነት ወደ አረጋዊ ብልህነት ፣ ከጋለ ያገር ፍቅር ስሜት ወደ በሳል አብዮታዊ ምሁርነት ፣ ከቆፍጣና ወታደርነት ወደ አርቆ አስተዋይ ሠሪ እየተለወጡ ሲሄዱ ዓይኔ አይቶአል ። ከኃላፊነት የበለጠ አስተማሪ ይኖር ይሆን! እኔ እንጃ ። ሰውዬውን ባየሁዋቸው ቁጥር ፣ ባንጻሩ የሚገርመኝ ነገር ቢኖር ፣ ሙያችንን በጠባቡ የምንመለከት አብዛኛዎቻችን ምሁራን ነን ባዮች ፣ ባለፉት ስምንት አብዮታዊ ዓመታት ውስጥ ያለ ጥፍርና ያለሽበት ምንም ነገር አለማብቀላችን ወይም አለመማራችን ነው! ከብዙ ዘመን

የከፍል ትምህርት ለጥቂት ጊዜም ቢሆን በየመንገዱ በየፋብሪካው ፣ በየመሥሪያ ቤቱና በየእርሻው ቦታ በተግባር በሚደረገው የመደብ ጦርነት የሚገኘው ልምድ ይበልጥ አእምሮን ያነለምሳል ያለው ማን ይሆን? ረሳሁት ። ግን እውነት ነው ።»

«ጓድ ጸጋዬ ፣ በማስታወቂያ ሚኒስቴር በኩል ለዘመቻው ከውጭ የታዘዙት የፊልምና የፎቶግራፍ ማንሻ ካሜራዎችና ጥሬ ፊልሞች ደርሰዋል ወይ?»

«ጓድ ሊቀ መንበር ጥሬፊልሞቹ ደርሰዋል ። ካሜራዎቹ ገና ናቸው.....»

«እኮ ለምን አልያረሱም? ስምንት መቶ ሽህ በር ወጭ እንዲሆን ከታዘዘ ሀያ ቀን አልፎታል ። ወይስ የዘመቻው ባሕርይና አጣዳፊነት በሚገባ አልታየም? ከቢሮክራሲያዊ አሠራር ነጻ ዘሆነ መንገድ መጓጓዣዎቹን ባስቸኳይ እንድ ታስ መጡ አስፈላጊው ሁሉ ተደርጎ ነበር ። ምን ችግር ገጠማ ችሁ?»

«ጓድ ሊቀ መንበር ፣ የታዘዙት የፊልም ማንሻ ካሜራዎች ፕሮፌሽናል መጓጓዣዎች ስለሆኑ ፣ እንደ ማንኛውም እቃ ገበያ ላይ አይገኙም ። ከታዘዙ በኋላ ነው በየፋብሪካው የሚገጣጠሙት ። ቢሆንም አስፈላጊው ጥረት ሁሉ እየተደረገ ነው.....»

«ጓድ ጸጋዬ ጊዜ የለንም ። እኛ ጊዜን የምንሻማ የድርጊት ሰዎች ነን ። እኛ የምንቸኩለው የታፈረችና የተከበረች ሶሻሊስት ኢትዮጵያን ሕልውና ለማረጋገጥ ነው ። ብሔራዊና አብዮታዊ ተልእኮአችን አጣዳፊና ታሪካዊ ነው ። እያንዳንዱ ድርጊት በሚገባ መቀረጽና መመዝገብ አለበት ። ዛሬ የምንሠራው ሥራ ሁሉ የነገ ታሪክ ነው ። ካሜራዎቹን ለመስራት ባንታደል ፣ ካሉበት ገዝተን መጠቀም እንዴት ያቅተናል?»

«በየቀኑ በቴሌክስና በቴሌግራም እየጎተጎትን ነው ጓድ ሊቀ መንበር ። ይደርሳሉ.....»

«ከጥር 10 ቀን በፊት አሥመራ መድረስ አለባቸው ጥር 10 ቀን.....»

«እሺ ፣ ጓድ ሊቀ መንበር » አልኩ ፣ የቀሩትን ቀኖች በአእምሮዬ እያሰላሁ ። ሀያ ቀን ። እግዜር አውጣኝ አልኩ በልቤ ።» እጅ ነስቼ ወደ ቦታየ ልመለስ ነበር ።

«አሥመራ ላይ ከፍተኛ የፖሊሲ ንግግርና የመላ ኢትዮጵያ ሠርቶ አደሮች ፣ የሀይማኖት መሪዎችና የልዩ ልዩ ብሔረሰቦች አባሎች ዲሞክራሲያዊ ተሳትፎ የሚያደርጉበት አንድ ታሪካዊ ጉባኤ ይደረጋል ። ንግግሩንና የጉባዔውን ሂደት መላ የኢትዮጵያ ሕዝብ በጋዜጣ ፣ በሬዲዮና በቴሌቪዥን ለመከታተል እንዲችል ካሁኑ አስፈላጊው ዝግጅት ሁሉ መደረግ አለበት ።

«በሰሜናዊው ክፍለ ሀገራችን ያለው ችግር የያንዳንዱን አገር ወዳድ ኢትዮጵያዊ ጥረት የሚጠይቅ ጉዳይ ነው ። እና እያንዳንዱ የኢትዮጵያ ዜጋ ዛሬ በዚህ ጉዳይ ላይ የሚወሰደው እቅምና.....የሚሰጠው ፍርድ ፣ ነገ ወይም ወደፊት ወሳኝና ታሪካዊ ይሆናል ። ዋናው ተግባራችን ካሁን ጀምሮ የምናከናውናቸው ሥራዎች ናቸው ። እና በዚህ ወሳኝ ሥራ ውስጥ የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ተግባር ከፍተኛ ሚና አለው ። ዝርዝር መመሪያ ኋላ በግለጻ ወቅት ይሰጠሀል ።

«ሴላም ሥራ አለ ። አሥመራ የሚታተሙት ጋዜጦች ፣ ኅብረትና ኢትዮጵያ ፣ ይዘታቸው ተገምግሞ ከምናካሂደው ቀይ ኮከብ ዘመቻ አንጻር መቀየስ አለባቸው ። ሥርጭታቸውም ከፍ የሚልበት መንገድ መፈለግ ይኖርበታል ። በገንዘብና ባሰው ኃይል በኩል ምንም ችግር የለም ። የአሥመራ ሬዲዮ ፕሮግራሞችም ባስቸኳይ ተገምግመው የዘመቻውን ዓላማ ፣ ግብና ሂደት እንዲያንጸባርቁ መደረግ አለበት ።.....

«ሴላ አጣዳፊ ሥራ 'የሻሚንግ' ጉዳይ ነው ። የወንበዴዎች ሬዲዮ የሚያሠራጨውን ቅጥፈት የተሞላበት ውሸንብር ተከታትላችሁ መዝጋት ያስፈልጋል ። ለእረፍት ወይም ለሽርሽር አይደለም ወደ አሥመራ የምንሄደው ። ቀን ከሌት መስራት አለብን ። ሁሉም ያለ የሌለ ጉልበቱንና እውቀቱን ተጠቅሞ ለዚህ ብሔራዊና አብዮታዊ ዘመቻ ግብ መምታት እንደ አንድ ሰው ሆኖ መረባረብ አማራጭ የሌለው ግዴታ ነው ። ግልጽ ነኝ?»

እንደገና በልቤ ጸሎት አደረስኩ ። የቁልቢው ገብርኤል እንዴት ያወጣኝ ይሆን አቦ! እዚህ ጣጣ ውስጥ ጠቁሞ የዶለኝን ሠይጣን የእርግማን መዓት አያወረድኩበት መደቦታዬ ተመለስኩ ። የአስተናጋጅዋን ትእዛዝ አልጠበኩም ። መቀመጫዬ ላይ የነበረውን ጠብደል ቀበቶ በግንባት ወገቤን ጠበቅ አድርጌ አሰርኩት ። ከኔ ኋላ የተጠራው መጽሐፈ ዳንኤል ፥ የኢኮኖሚው ሊቅ ነበር ። ሰጪዬው ካሁኑ ሥራቸውን ጀምረዋል ። «እኛ የድርጊት ሰዎች ነን ሲሉ የተናገሩት ቃል ፥ ጆሮዬ ውስጥ ደወለ ። አንዲት ዝርዝር ጉዳይ አታልፋቸውም ። ነገር አይረሱም ። ስም አይዘነጉም ። የማስታወስ ችሎታቸው ግሩም ነው ። አንዳንዴ ሳስበው ከማስደነቅ አልፎ ያስገርመኛል ። እኔ በእሳቸው ቦታ ብሆን የሚል አሳብ መጣብኝ ። ደግነቱ አይደለሁም ። ብቸኛ ቦታ ነው..... እዚያ ላይ ።

አይሮፕላኑ ለመነሳት ማኩበኩብ ባይጀምር ኖሮ ፥ ኦጭር የሥራ ዝግጅትና አፈጻጸም ሪፖርት የመስማትና ግልጽ መመሪያ የመስጠቱ ተግባር ይቀጥል ነበር ። ካሁኑ እንዲህ ከሆነ ፥ አሥመራ ስንደርስ ምን እንደምንሆን አስፈራኝ ። ጊዜ የላቸውም እና ጊዜ አይሰጡም ። መላክ ገብርኤል በተአምሩ ሌላ ምስራች ይዞ ካል ቆየኝ በቀር.....

እና በእሳቸው ረዳቶች ስም እንኳን ደህና መጣችሁ እላለሁ..... ይህ 7ዐ9 ልዩ በረራ ነው..... የምንበርበት ከፍታ 29 ሺ ጫማ..... በረራው የሚወስድብን ጊዜ ሀምሳ አምስት ደቂቃ..... ከመቀመጫዎቻችሁ ሥር ያሉትን ቀበቶዎች እንድትታጠቁ ትለመናላችሁ.....

መታጠቅ ይነሰን ! ጠበቅ አደረግነው ። አይሮፕላኑ ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ አፍንጫውን መደ ሰሜን ደገነ ። ልዩ በረራ ። ተልእኮው ፥ የአርትራ ከፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ። ታሪካዊ በረራ ። አማተብኩ ።

አሥመራ ያን ቀን በዘምባባዎች
ጥላ ሥር
ንግሥ ወጋሕታ

ናይ ሰሜናዊት ፅብቾቲ ፥ አሥመሪና ። የቀይ ባሕር እንቁ ሸብ ። እረብ ፥ ክንብል ፥ ዝንፍል ብለው በየመንገዱ ዳር የሚታየው ዘንባባዎችና የሰሜናዊ ቆንጆጅት ሽሩባዎች አንጻራን ውበት ባለቅኔም ባይሆኑ ስሜት ይቀሰቅሳሉ ። ከዘንባባና ከሰሜናዊት ቆንጆዎች ሹሩባ ጥላ ስር ላንዳፍታ አረፍ ፥ ጋደም በማለት አንደ ኩል ከጠራ ሰማይ ላይ የምታበራውን ሰሜናዊ ኮከብ በጠፍ ጨረቃ በእፎይታ መመልከት ምንኛ ደስ ይል ይሆን? ሠላም ናፈቀኝ! ጦርነት በሕይወትና በቁስ ላይ የሚያስከትለው ጥፋት የበለጠ የሚያስጠላኝ ነገር በዚህ ዓለም ያለ አይመስለኝም። የሰው ልጅ በመካከሉ የሚፈጠሩትን ልዩነቶች በውይይትና በሠላም የሚፈታበት ቀን መቸ ይመጣ ይሆን? ያ ቀን ናፈቀኝ ። ለምንድን ነው የሰው ልጅ በሠላም የማይኖረው? ያለጦርነትም ሕይወት ራሷ አጭር ናት ።

ለማንኛውም ነገር አሥመራ ዮሐንስ ኦራተኛ አይሮፕላን ማረፊያ ከደረስኩበት ደቂቃ ጀምሮ ጊዜ አላጠፋውም ። የማጠፋው ጊዜ አልነበረኝም ። ብሔራዊና አብዮታዊ ተልእኮአችን ሁለት ስለት ያለው ነበር ፥ ባንድ ፊት ውጊያ ፥ በሌላ በኩል ሁለንተናዊ የኢኮኖሚ ግንባታ አንድ ላይ ማካሄድ ፥ በተለይ ፥ የኔ ተልእኮ ደግሞ ከዚህም ትንሽ ላቅ ያለ ነበር ። የኔ ተግባር ሥነ ልቦናዊ ጦርነት ማካሄድና ማሩፋም ነበር ። እኔ እስከማውቀው ድረስ መቸም ከሥነ ልቦናዊ ጦርነት የበለጠ ውስብስብና አስቸጋሪ ነገር ያለ አይመስለኝም ። ዓላማው ምን በጎና ሀቀኛ ቢሆን ፥ ምኞቱ ምን ቢልቅ ፥ የሰውን አእምሮና ልብ ባንዴ ለማዘዝ አይቻልም ። ጊዜ ይወስዳል ። ከፍተኛ ትግል ይጠይቃል ። የሰውን አእምሮና ልብ በቀላሉ ለማዘዝ ቢቻልማ ኖሮ መቸ ጦርነት ይኖር ነበር? የሰው ልጅ የወደፊት ጦርነት ድሉና ሽን

ፈቱ እዚህ ላይ መሆን አለበት ፣ በሰው አእምሮ ውስጥ ። አንድ አእምሮ ። አንድ ልብ ። ዘላለማዊ ሠላም ። የት እኮ! ጦርነት የማይካሄድበት የዓለም አካባቢ የዓለም ። ሁሉም ቦታ ጦርነት ። ያለም መገናኛ ዘዴዎች ሁሉ ተባበሩ! ለሰው ልጅ ትብብርና ሠላም ዘብ ቁሙ! ያለ ቅጥፈት የማቀርባችሁ ነገር የለም! የራሴ አሳብ መልሶ እኔኑ አሳቀኝ ።

ለሚቀጥሉት ሦስት ወሮች ለማረፊያ ከተዘጋጀልን ፣ ከአሥመራ ቤተ መንግሥት በስተጀርባ ፣ አብዮት ጎዳና ላይ ከሚገኘው ከዶክተር ዮሐንስ ቤት ደርሼ ጊዜያዊ አልጋዬ ላይ ሻንጣዬን ወርውሬ ነበር ወዲያውኑ የወጣሁት ፣ 'የሠላም ዘንባባ' የተሰኘ የቴሌቪዥን ፕሮግራም ለመሥራት ። ለምን እንደሆነ እንጃ የአሥመራን ዘንባባዎች ባየሁ ቁጥር የሠላምና የፍቅር ስሜት ይቀሰቅስብኛል ። ፕሮግራሙም በሠላም ላይ እንዲያተኩር የታቀደ ነበር ። አይሮፕላን ላይ ነበር አሳቡ ብልጭ ያለልኝ ።

ከጸጸራት (ፎርቶ) ፣ ከሐዝሐዝ (የሴቶች አሥር ቤት የሚገኝበት ፣ ከቤተጊዮርጊስ የቴሌቪዥን ትራንስሚተር የቆመበት ከአርባእት አሥመራ ሴቶች የአሥመራን ከተማ መጀመሪያ የመሰረቱበት) ፣ ከገዛ ብርሀኑና ከአዲስ ዓለም ኮረብታዎችና ከራስ አሉላ ግቢ የአሥመራን ከተማ በቴሌቪዥን ፊልም ማንሻ ቃኘን ። አሥመሪቲ ፣ አሥመሪና ፣ በምሥራቅ በጸሎትና በቤተ ጊዮርጊስ ፣ በምዕራብ በጸጸራት ፣ በሰሜን በአከሪያና በአርባዕተ አሥመራ ፣ በደቡብ በዓዲ ጎዕጻድ ኮረብታዎች ተከባ ፣ በሰርባዳው ወለል ላይ ሆጭ ብሎ የፈሰሰ የባህር እንቁ የምትመስል ፣ ከባህር 7,500 ጫማ ከፍታ ላይ የምትገኝ ፣ በሚገባ በተቀየሱ አውራ መንገዶችና መጋቢ መንገዶች ፣ በዘምባባ ዛፎችና ብርቅ በሆኑ አበባዎች ፣ በሐረግ አበባዎች ፣ በሽቶ ዛፎች እንደ ሙሽራ ያጌጠች ውብ ፣ ትንሽ ከተማ ናት ። አሥመራና ። ሚያ ቤሌሳ ። ናተይ ጽብቕቲ ። አሥመራ ደስ ትለኛለች ። የደስ ደስ አላት ። በፊትም አውቃታለሁ ። ጋዜጠኛ መሆን መቸም ጥሩ እድል ነው ። ከቦታ ቦታ ያዞራል ። ንቅናቄ የሕይወት አንዱ አካል ይሆናል ፣ ጋዜጠኛ ከሆኑ ።

አሥመራ ደስ ትለኛለች ብያለሁ ። ግን የሚያስጠላኝም መልክ አላት ። ትንሽ ከተማ በመሆኗ እፍን ታደርጋለች ። ጠባ

ታስጨንቃለች ። ከመጥበቧና ከማፈኗ የተነሳ ልብ ሊፈነዳ ይደርሳል ። መደበቂያ የላትም ። እንደ አዲስ አበባ ወደ አንድ መንደር ጎራ ብሎ መጥፋት ወይም መሰወር አይቻልም ። ታፍኖ ላለመፈንዳት ካሥመራ ወጣ ወይም ወደ ምጽዋ ወረድ ማለት ያስፈልጋል ። ቀይ ባሕር አለ ። የባሕሩ ሞገድ ተንስቶ እንደ ዘንግ ቁሞ ተመልሶ ሲወድቅ ማየት ልብ ያነሆልላል ፣ ያላብ አድማስ ያሰፋል ። ባሕር ሕይወት ነው ። የኢትዮጵያም ሕይወት ቀይ ባሕር የሕይወት በር ። በእርይታ ያስተነፍሳል.....

ጸሐይዋ ከደመና ግላጭ ውስጥ ብቅ ብላ ዓይናፋር ሰሜናዊት ሽሩቤ ሙሽራ መስላ ትታያለች ። ቀኑ ይበርዳል ። ቁር ሐማሴን ይነፍስ ነበር ። የዘምባባ ዛፎቹ በሠላም መዝሙር የሚያረግዱ ይመስላሉ..... እንዲህ እያሉ ፤

«ያንድ እናት ልጆች
በዓላማ ተለያይተው
ባመለካከት ተሳስተው ተጣልተው
አስታራቂ ጠፍቶ
የእብድ ገላጋይ በዝቶ.....»

ከኮረብታዎቹ ወርደን ወደ ጠባቢቱ ውብ ከተማ ገባን ። ሰንበል ፣ ጉዳይፍ ፣ ትንሹና ትልቁ ገጀረት ፣ ማይ መላጮ ፣ቴራ ቪሎሽ ማይ ሞሆት ፣ አዲስ ዓለም (ገዛ ባንዳ) ፣ ዕዳጋ ዓርቲ ፣ ዕዳጋ ሐሙስ ፣ገዛ ብርሀኑ ፣ ገዛ አባ ሻውል ፣ ማይ ተመናይ ፣ አንዱም ሰፈር አልቀረንም ። እካለልነው በቲቪ ካሜራ ።

የአሥመራ መንገዶችና ሕንጻዎች በኢትዮጵያ ሰንደቅ ዓላማዎች ፣ በቀይ ጨርቆች ፣ በአብዮታዊ መፈክሮችና ፖስተሮች ፣ በቀስቶችና ልዩ ልዩ ቀለም ባላቸው መብራቶች እጊጠዋል ፣ አሸብርቀዋል ። ዘንባባዎች በመብራት ነደዋል ። ከተማ ይቱ በእርግጥም ነዳለች ፣ አብርታለች ፣ ጠፋለች ፣ ለታላቅ በዓል የተዘጋጀች መስላለች ፣ ወደ ሜጉላ ቤት ልትሄድ የደረሰች የተዋበችና የታደመች ውብ ለሜናዊት ቆንጆ ፣ አይናማ ሹሩቤ ። ያዲስ አበባ አርቲስቶች ፣ ደራስያን ፣ ታሪክ ጸሐፊዎች ፣ ጋዜጠኞች ፣ መሐንዲሶችና የኢኮኖሚ ሊቃውንት ኮምቢሽታቶን (ብሔራዊ ጎዳና) ሆ ብለው የወረሩ ይመስላሉ ። ገና ከፋብሪካ

የወጡ ቀይ ፣ አረንጓዴ ፣ ብጫ ላዳዎችና ላንድሮቨሮች በወታ
ደሮች የታጀቡ ሠላማዊና ወታደራዊ ባለሥልጣናት ይዘው
እንደ ሸማኔ መወርወሪያ ያለማቋረጥ ወዲህና ወዲያ ሽው ፣ ሽው
ይላሉ በከተማይቱ ጎዳናዎች ። ነዋሪው ሕዝብ በየደጃፉ ፣ በየቡና
ቤትና በየሱቅ ቤት በር ላይ ቁሞ ተገርሞ ፣ ዝም ብሎ ይመለከ
ታል ፣ ምናልባት በልቡ..... «እንታይ መዒኡ?..... እንታይ ኢዩ
እዚ ዕግርግር? ሽብድብድ?» የሚል ይመስላል ፣ አስተያየቱ ።

'ኮምቢሽታቶ ምዝዋር ከሊአሙኒ
ወይ ሞሶሊኒ ካብዚ 'ዶ ከፍአትኒ'

የተባለው በጣልያን ጊዜ የተዘፈነው ዘፈን ትዝ ያላቸው የሚ
መስሉም አንዳንድ ወጣቶችና ኮረዳዎች ነበሩ ።

«ሠላም ፣ ሠላም እንደምን ናችሁ
ከሸዋ መጣን ልናያችሁ
ሠላም ፣ ሠላም ፣ ኤርትራ ሠላም.....»

አ ዝ ማ ሪ ና አ ዝ ማ ሪ ና ፤
ሰይቱ ፒዮ ቢላ ረጂና ፤
ስቲቪዶ ዳ ሉንታና ፤
ካሰካ ኩሊሉከኢ ኢን መና ።

አ ሥ መ ራ የ አ ሥ መ ራ የ ፤

ካብ ሐንቲ ንግሥቲ ይበልጽ መልክዕኪ ፤
አማዕድየ ክርእየኪ ከሎኹ ኽአ
አብ ኢደይ ዘሎ ነገር ይወድቕ ።

አ ሥ መ ራ የ አ ሥ መ ራ የ ፤

ከአንዲት ንግሥት ይበልጣል መልክሽ
በሩቅ ሲያይሽ በውበትዋ ስለ ተማረከ
በእጇ ያለ ነገር ሳይታወቀኝ ይወድቃል ። ማለት ነው ።
ትርጉሙ»

1. አንተ አምላክ አንተ ፈጣሪ ፣
   የሰው ልጅ እንዴት በበረሀ ያረጃል ፣
   ከዓይናችን አይንህ ይበልጥ የለም ወይ?

2. አንተዬ እኔን ገረመኝ ፣
   ወደኋላ የምትሄድ መቸ መሰለኝ ።
3. ጥዋት በማለዳ ።
4. ማታ ፣ በሰሚናዊ ኮክብ ጥላ ሥር ።
5. በ «ኮምብሽታቶ» መንሸራሸር ከለከሉኝ ፣
   ሞሶሊኒ ከዚህ የባሰ ምን አደረገኝ ።

«አሁን ወደ ገበያ እንሂድ» አልኩዋቸው ። ፊልም አንሺ
ዎቼ ደከመዋል ። 'ዝሁል'ቢራ ብቻ ነበር የሚታያቸው ።

«እረ ጓድ ጸጋዬ ለዛሬ ይብቃን» አለ አንዱ ከመካከላቸው።
«ግና ምን ተይዞ?» አልኩት ።

ወደ ገበያ ተያይዘን ሄድን ፣ የረሀብ እልቂት የመጣ ይመስል
ሁሉ እየተሻማ ያገኘውን እህል ባገኘው ዋጋ ይሸምታል ። ማይ
ከሮፎን ይዤ ወደ አንድ አሮጊት ጠጋ አልኩ ። ሹሩባቸው
ከንብንባቸውን ወጥሮ ይዞታል ። ቡችላ ፣ ቡችላ ፣ የሚያካ
ክሉ የወርቅ ጌጦች ጆሮና አንገታቸው ላይ ጉች ጉች ብለው ይታ
ያሉ ። የትግሬ ሴትና ወርቅ መቸም በመሀላ አይተጣጡም ።

«ምንድን ነው የሚሸምቱት እማማ?»
«ዋእ! እህል» አሉኝ ።
«ዋጋው እንዴት ነው?»
«ዋእ! ውድ ። እሳት ሆናአል ።»
«ለምን?»
«ተወዲኡ.....»
«ለምን እህል ጠፋ?»
«እንደኢ ። ሁሉም ይሸምታል.....»
«እኮ ለምን? ምን መጣ?»

ለወሬ ያሰፈሰፉ መአት ሰዎች ከበውናል ፣ ወጣት አሮጊት
ሽማግሌ ። አንደ ዘምባባ ዛፍ ያለ ሹሩባ ። በቁንጣላ አንደ ድን

ኩኖን የተወጠረ ክንብንብ ። እንዳንድ በቴሌቪዥን የሚያውቋኝ ወጣቶች ነበሩ ። እሱ ይሆን? ወይም አየይለም በማለት የሚወራረዱብኝ መሰለኝ ። መቸም በቴሌቪዥን 'ሣጥን' ውስጥ አምረውና ቆንጅተው በየምሽቱ የሚቀርቡት አንዳንድ የቴሌቪዥን ሰዎች ፣ ውጭ በሕይወት አጭር ፣ ፋንጋ ፣ መላጣ ፣ ገባጣ ፣ ከፈጩበት የቆሉበት መስለው ብቅ ሲሉ ወሽመጥ ይቆርጣሉ ።

— ውይ እሱ ነው እንጂ!
— ውይ እሱዋ ናት እንጂ!
— ይህ ቲቪ ለካ የሌለ መልክ ነው የሚያሳየው ። ኤጭ! እኔስ ምን መሰዬ ታይቻቸው ይሆን?
«ጸግሽ!» አለ አንዱ ደፋር ።

ስም ያለው መቸም ሞኝ ነውና ዞር አልኩ ። በውርርዱ ሳይረታ አልቀረም ።

አሮጊቷ በመጨረሻ ላቀረብኩላቸው ጥያቄ መልስ አልሰጡኝም ። በብሩህ ዓይናቸው ዝም ብለው ይመለከቱኝ ነበር ። ምነው ስንተዋወቅ ባንተናነቅ የሚሉ ይመስላሉ ። የሁሉም አፍንጫ የጦርነት ፣ የእልቂት ፣ የረሀብ ና የቸነፈር አየር የሚያሸት ፣ አይናቸው ምጽአት የሚያይ ፣ ጆሮአቸው የጥይት ፉጨትና የሞት ዋይታ የሚሰማ መስሎ ታየኝ ። ነገሩ የተገንጣይ ወንበዴዎች ተንኮል ሳይሆን ይቀራል? የጦፈ ፣ የተጧጧፈ ስነ ልቦናዊ ጦርነት በመካሄድ ላይ መሆኑ ገባኝ ። ተናደድኩኝ ። ደግሞም አዘንኩኝ ። ይህ የዋህ ሕዝብ አሳዘነኝ ። የመሸበር ፡ የመደናገጥ ፣ የፍርሀት ደመና ጥላ ፊታቸው ላይ ያንጎበጎባል ። በሞት ጥላ ግርዶሽ የተዋጡ ይመስላሉ ። የባሰውን ተበሳጨሁ ።

የካሜራችን ዓይን ሽመታው ላይ አተኩሮአል ። ሽማችና ነጋዴ አይከራከሩም ። ነጋዴው ባለው ዋጋ ይሸጣል ። ሽማቹም በተባለው ዋጋ ይገዛል ። የእህል ዘር ፣ የጥሬ ዘር በያይነቱ ፣ ከሰል ፣ የግጦ እንጨት ፣ ዘይት ፣ ላምባ ፣ በገፍ ይሸጣል ፣ በገፍ ይገዛል ፣ በገፍ ይጫናል ። ሁሉም ይሮጣል ፣ ይጣደፋል ፣ መጪው ክፉ ቀን ሳይቀድመው ስመቅደም ያለ የሌለ ጥሪቱን አፍስሶ ባከማቸው እህል ነፍስና ሥጋውን ይዞ ለማቆየት ባለፈው ጊዜ የተበለጥነው ይበቃል! የሚል ይመስላል ዓይኑን ሳያሽ ገንዘቡን

ሆጭ አድርጎ በእልክ እንደዚያ ሲገበያይ ። አይፈረድበትም ። ጦርነትና እልቂት ሊመጣብህ ነው ሲሉት ሕዝቡ ምን ያድርግ? እፍኝ ጥሬ ጠፍቶ ጦም ተውሎ የታደረበት ፣ ሳጥን ፣ ቁምሳጥን ፣ ወንበር ሳይቀር ተፈልጦ ለማገዶ የዋለበት ፣ ያ የ1969 እና የ1970 ጦርነት ጊዜ የሩቅ ትዝታ አይደለም ። ግን ጦርነት ቢመጣስ አሁን ማን ይሙት ማን ሞቶ ማን ሊቀር! የሰው ነገር ይገር ግል ። መቸም እኔ እሞታለሁ የሚል የለም ። ሁልጊዜ የሚሞተው ሌላው ሰው ነው ።

የባለድምጽ ካሜራውን ማይክሮፎን አፌ ላይ ደቅኜ የዘመቻውን ዓላማ አንቆረቆርኩት ፣ እንዲህ ስል ።

«አንተ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ሕዝብ ። ላለፉት ሀያ ዓመታት ሰላም ሲርብህ ፤ ሲጠማህ ፤ ሲናፍቅህ ቆይተሀል ። አንተም እንደ ማንኛውም ሕዝብ ሰላም ፈላጊ ነህ ። የሰፈው ሕዝብ ፍላጎትና ምኞት ምን ጊዜም ቢሆን ሰላም ነው ። ሰላምን ትሻለህ ። ግን ሰላም የማይሰጡህ የኢምፔሪያሊዝም አለኝታና ጋሻጃግሬ የሆኑ ፣ ያለ ስምህ ስም ፣ ያለ ታሪክህ ታሪክ ፣ ያለ አላማህ አላማ እየደረቱልህ ፣ አንተ በማታምነውና በማትቀበለው የታሪክ ቡቱቶ ባንተ ስም የሚነግዱ ተገንጣይ ወንበዴዎች አሉ።

«ዛሬም ሊያወናብዱህ ይሞክራሉ ። ጦርነትና እልቂት ሊመጣብህ ነው እያሉ ያሸብሩህል ። ሠላምን እንጂ ጦርነትን ፍለጋ የመጣ የለም ። ተገንጣይ ወንበዴዎች በሚነዙት ከንቱ አሉባልታ እና አንዳንድ ስግብግብ ነጋዴዎች ፣ የገበያ ግርግር ለሌባ ያመቻል እንዲሉ ፣ ሆን ብለው በሚፈጥሩት ውዥንብር አትሸበር ። ጥሪትህን በከንቱ አታፍስ ። አንተ ላይ የተቃጣ ጦርነትና እልቂት የለም ። ጦርነትና እልቂትን የሚሹት ግን በጦር ሜዳ ያገኙታል ። የምትናፍቀው ሠላም ከእንግዲህ ሩቅ አይደለም ። ተቃርቦአል ። አንዳንተው ሰላምን የሚሹ ፣ ሰላምን የሚናፍቁ ሐቀኛ የሰፈው ሕዝብ ወገኖች ዛሬ በመካከልህ ይገኛሉ ። ተልእኮአቸው ሠላም ነው ። ሠላም የኤርትራ ሕዝብ ። ሠላም ። የሠላም ዘምባባ.....»

አርባ ደቂቃ የሚፈጅ ባለድምጽ ፕሮግራም ነበር የሠራሁት ። ፊልሞቹን ይዤ ወደ ሰንበል ፣ አርሚ አቪዬሽን በረርኩ ፣

ጪት እንደደረሰኩ ለሥራ በተሰጠችኝ ቀይ ላዳ መኪና ። መኪ ናዋ አዲስ ስለሆነች መንገዱን ፉት አለችው ። ስትበር መንገ ዱን እያፈሰች የምትውጥ ትመስል ነበር ።.....

አርሚ አቪዬሽን እንደደረሰኩ ሻለቃ ታደሰ ቆሪቾን አገ ኘሁት ። ሻለቃ ታደሰ ቆሪቾ ሃያ አራት ሰዓት ሙሉ ከአርሚ አቪዬሽን ሚዳ በውርርድ እያታጣም ። ላለፉት ሰባት ዓመታት ፣ ከከፍተኛ ባለሥልጣን ጀምሮ እስከ ተራ ሰው ያለው ሁሉ የሚያ ውቀው የታወቀ ተቋም ሆኖአል ። የአርሚ አቪዬሽን ትራፊክና ስምሪት አዛዥ ነው ። በጣም ቁልፍ የሆነ ቦታ ነው የያዘው ። ያለ እሱ በጎ ፈቃድና ውሳኔ በአርሚ አቪዬሽን ሄሊኮፕተሮችና አይሮፕላኖች የሚጓጓዘም ሆነ ሰቃ የሚጭን ሰው የለም ። በእዙ ሥር ያሉት አይሮፕላኖች ሁሉ በየትኛው ደቂቃ የት ቦታ ላይ ምን በመሥራት ላይ እንዳሉ በቃሉ ያውቃል ።

«እህስ ጸግሽ?» አለኝ ።

ሞቅ ያለ ፈገግታና በጎ ፈቃድ መችም የግል ገንዘቡ ናቸው ። ረጂም ፣ ጠይም ፣ ለውጎት ደንዳና ቆፍጣና ወታደር ነው ።

«ሻለቃዬ ይህን ፊልም ወደ አዲሳባ ልልክ ፈልጌ ነበር ። ዛሬ ማታ መታየት ያለበት ፕሮግራም ነው» አልኩት ።

«ደህና ደርሰሀል ። በግማሽ ሰዓት ውስጥ ወደ አዲሳባ የሚ ነሳ ዳሽ አለ» አለኝና ፊልሞቹ የታሸጉበትን ካርቶን ተቀበለኝ ።

«በረራው ምን ያህል ጊዜ ይወስድ ይሆን? » አልኩት ፣ አገር እንዲህ ሲተባበር እንዴት ደስ ይላል እያልኩ በልቤ ።

«ሁለት ሰዓት ያህል»

የእጅ ሰዓቴን ተመለከትኩ ። ከጪቱ አምስት ሰዓት ሆኖ አል ። ፊልሞቹን እጥቢ 'ኤዲት' ለማድረግ በቂ ጊዜ በመኖሩ ደስ አለኝ ። ዛሬ ምሽት ፣ 'የሠላም ዘምባባ'ን ቀላል ጥረት አይደለም ። ያሰቡት ነገር ሲሳካ ደስ ይላል ። ሆኖም ራሴን ለማመስገን ጊዜ አልነበረኝም ።

«እመሰግናለሁ ሻለቃዬ ።» አልኩት ።
«ምንም አይደለም ። ዘመቻው የጋራችን ነው ።» አለኝ ።
«ወደፊትም እንደሚረዱኝ ተስፋ አደርጋለሁ.....»

«ጥረት የሚያደርግ ሰው ምን ጊዜም መረዳት አለበት ። ግን ጠባያችን ሆኖ መኮርኮም ይቀናናል» አለኝ ወገቡ ላይ የሻጠ ውን ኮልት እያስተካከለ ።

ቦርጭ አውጥቶአል ። ከዚህ በፊት ብሩህ ፊቱ ላይ አይቼው የማላውቀው የምሬት ጥላ ተነበበኝ ።

«ለመሆኑ እዚህ ሚዳ ላይ ስንት ዘመን አሳለፉ?» ብዬ ጠየኩ
«ሰባት ዓመት ። የሰንበል ቁርና ሐሩር እየተፈራረቁብኝ ምን አሁንማ እዚህ መዋሉ ሁለተኛ ተፈጥሮዬ ሆኖአል ። ያይ ሮፕላን ጪኸት ሳልሰማ ብውል ጤነኛ እሆናለሁ ብለህ ነው!»
«ስለ እርስዎ አንድ ቀን አንድ ፕሮግራም መሥራት አለብኝ፣ አባቴ ይሙት» አልኩት ።
ቀልዴን አልነበረም ። እሱን በማቅረብ ጥሩ ገፀባሕርይ መሳል ይቻላል ። ዓይኖቹ ብዙ አይተዋል ፣ ብዙ ታሪክ መዝግበ ዋል ። ባለፉት ሰባት ዓመታት ሰንበል ሚዳ ላይ ምን ያላየው ንገር ይኖራል? ሕይወት ፣ ሞት ፣ ድል ፣ ሽንፈት ።

«ጡረታ ከመውጣቱ በፊት ቶሎ ብለህ» አለኝ በረጂሙ ቃንፍሶ ።
«ጡረታ ሊወጡ ነው እንዴ?» ኦልኩት ።

«አዎ ፣ እንግዲህ ምን ቀረኝ? እዚሁ ሚዳ ላይ ደፍ ደፍ ስል ሳይታወቀኝ የጡረታዬ ጊዜ ደረሰ ። ንብረት አላፈራሁ ፣ ጥሪት አልቋጠርኩ ። ንብረቴም ጥሪቴም ፣ ሕይወቴም ይሄው ሚዳ ነበር ። ግን ከሁሉም ነገር ቅር የሚለኝ ከአይሮፕላን ጪኸት መለየቴ ነው ። አይሮፕላን ሲነሳ ልቤ አብሮ ይመጥቃል ፣ መጥቶ ሲያርፍ ልቤ አብሮ ያርፋል ። የሰው ነገር ይገርማል ። ልማድ መጥፎ ነው» አለኝ ።

አንጋገሩ ልቤን ነካው ። ቁልፍ ቦታ ላይ ያሉ ከፍተኛ የሥራ ልምድ ያካበቱ ፣ ጤናማ የሆኑና ችሎታ ያላቸው ሰዎች ፣ ዕድሜ እቸውም ቢደርስ ፣ ለምን በጡረታ እንደሚገለሉ ብልሀቱ አይ ገባኝም ። ላገር ጉዳይ ነው ፣ እድሜ የአብዮታዊነት መለኪያ ነው ያለውስ ማን ነው! እኛም ዛሬ በወጣትነታችን የምንኮራው ነገ እናረጃለን ። መችም ዘላለም ወጣት ሆኖ የሚኖር የለም ። ዘ

ላለም ወጣት ሆኖ መኖር ቢቻል ምን ነበረበት! እና ልጆቻችን ወግ አጥባቂዎች ብለው ያምጹብን ይሆናል ። ማን ያውቃል! እና ፣ ያብዮታውያን ልጆች ሲያምጹ ምን ይሆናሉ? አስቂኝ ። ትውልዳዊ ግጭት ፣ የማይቀር ታሪካዊ ሂደት.....ሁለት ሚግ 23 ተዋጊ አይሮፕላኖች ተከታትለው ተነሱ ። እንደ ኪውብድ ቀስት ጭልጥ ወዳለው ሰማያዊ ሰማይ ተወረወሩ ። ወደ ናቅፋ ። ሻለቃ ታደሰ በአይሮፕላኖቹ በረራ ተመስጦ ቀርቶ ነበር ።

«እንግዲህ እደራ አይሮፕላኑ አዲሳባ ሲደርስ የቴሌቪዥን ሰዎች ሂደው ፊልሙን እንዲቀበሉ ስልክ እደውላለሁ» ብዬው እኔም መኪናዬን አስነስቼ በረርኩ ። በአምስት ሰዓት ተኩል ከአዲስ አበባ ከኔ ጋር ከመጡ ጋዜጠኞችና ከኤርትራ ክፍለ ሐገር የማስታወቂያና መረሐ ብሔር ሚኒስቴር ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሠራተኛ ጋር ቢሮዬ ስብሰባ ነበረኝ ። አሥመራ መንግሥት ላይ ብዙ መኪናዎች እያታዩም ። በመሆኑም ነው መሰለኝ ፣ ነዋሪው ሕዝብ ዳር ይዞ የመሄዱን ነገር የረሳ ይመስላል ። ቢሆንም ቢሮዬ በጊዜ ደረስኩ ። የቀጠርኳቸው ሰዎች ገና በመምጣት ላይ ነበሩ ። ጓድ ጸጋዬ ኃይለ ማርያም ፣ በሀገአዘ ፖለቲካ መምሪያ የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍል ኃላፊ የሚል በወርቅ ቀለም የተጻፈ ምልክት ቢሮዬ በር ላይ ተጸፍ ይታየል ።

«ረዛን ..... መጀመሪያ አዲስ አበባ ከኢትዮጵያ ቴሌቪዥን ጋር ፣ ስልክ ቁጥር 12 39 74 አገናኝን ። ቀጥሎ ከከፍለ ሀገሩ ቴሌኮሙኒኬሽን ሥራ አስኪያጅ ጋር ። እሺ» አልኳት ።

«ፕሮንቶ ። እሺ እምባር»

ረዛን ምኅረትአብ ጸሐፊዬ ናት ። አይጥ ትመስላለች ። ያለጠቡር ውበት የላትም ። ቆንጆ ፣ ጥቁረሃር የመሰለ ረጅም ጠጉር አላት ። አብዛኛዎቹ የአሥመራ ሴቶች ውበት ጠጉር ፣ ዓይንና ጥርሳቸው ነው ። አብዛኛዎቹ በእግር ቅርጽ የታደሉ አይደሉም ።

«አዲሳባ» አለች ረዛን ። «ሃሎ እ? ዘጋዬንን ጓድ ። ደህና ደርሰናል ፣ ፍየል ከመድረሷ ቅጠል መበጠሷ እንዲሉ ሥራም ጀምረናል ። የደወልኩትም ለዚሁ ነበር ። ፊልም ልኪለሁ..... ዳሽ «ፋይቭ» አይሮፕላን ይዞ ይመጣል ። ከሁለት ሰዓት

በኋላ ቦሌ ሰው ልከህ እንዲወስድ አድርግ ፣ ዛሬ ማታ መታየት አለበት ። ቻው እምባር »

ወዲያውኑ የቴሌኮሙኒኬሽን ጥሪ መጣ ።

«ማን ልበል?..... እሺ ጓድ ። ጸጋዬ ኃይለማርያም እባላለሁ ። ከዚህ ካዲሱ የፖለቲካ መምሪያ ነው የምደውለው..... ደህና..... ደህና መጣን..... ጥሩ ። አሁን የፈለግሁዎት አንድ አስቸኳይ ስብሰባ መኖሩን ልነግርዎት ነበር..... አሁን..... ቦታው በፊት የሕዝብ ኅንነት የነበረው ሕንጻ ነው ። ከቤተ መንግሥት በስተጀርባ ። የመንግሥት ሠራተኞች ክበብ ፊት ለፊት ። ፖለቲካ መምሪያ ብለው ይምጡ— ጊዜ የለንም..... አሁን ።»

አነጋገሬ ሁሉ የባለሥልጣን አነጋገር ጠባይ መያዙ እኔኑ መልሶ አስገረመኝ ፣ መሆን አለበት ፣ አሁን ። የሚገርመው ነገር ደግሞ ሰው ሥልጣን ሲያሳዩት ይደነግጣል ። የሁገአዘ ፖለቲካ መምሪያ ።

ድንጋት የቢሮዬ በር በኃይል ተከፈተ ። ደነገጥኩ ። ሰለሞን በትረጊዮርጊስ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ አገናኝ መኮንን ነበር ። ከጥቁር ፣ ብሩህ ፊቱ ላይ ሁልጊዜ የማይጠፋው ልባዊ ፈገግታው ባንድ ጊዜ ሰው ይወርራል ። ቁመቱ አጠር ፣ ሰውነቱ ፍርጥም ያለ ፣ ድካም የሚሉት ነገር ፊቱ ላይ የማይታይበት ሰው ነው ።

«ይሀን ልሰጥህ ነበር የመጣሁት» አለኝ እየቸኮለ ።"መ ቸም ይጣደፋል ። ሁልጊዜ ይጣደፋል ። የጊዜን ውድነት ከሁኔ ታው ለመረዳት ይቻላል ። ሲያዩት ለሩጫ የተዘጋጀ ይመስላል ። የማይገኝበት ቦታ የለም ። ደግሞም የትም ቦታ የለም ። እንቆቅ ልሽ ።

«ምንድነው ልጄ?» አልኩት የሰጠኝን ጥራዞች በጥድፊያ እገላብጨ እየተመለከትኩ ።

«የሁገአዘ መምሪያዎች ድርጅታዊ መዋቅርና የሥራ መመ ሪያዎች ናቸው ። ይሀን እንኳን ላንተ መንገር የለብኝም..... ግን..... ብቻ በምስጢር መያዝ አለባቸው ። አሁን የቀረን ነገር ቢኖር አላማዎቹን ተግባራዊ ማድረግ ነው ። ድርጊት» አለኝ ።

የወታደራዊ ዘመቻና እቅድ መምሪያ፣ የወታደራዊ ፖለቲካ መምሪያ ፣ የኢኮኖሚ ልማት ዘመቻና እቅድ መምሪያ ፣ የሐገርና የሕዝብ ደህንነት ጥበቃ መምሪያ ፣ የኢንስፔክሽን መምሪያ ፣ የነበሬዎች ማደራጃና የግብርና ልማት መምሪያ (ገጣጣል) የሚሉ ጥራዞች ነበሩ ።

«ከመቸው ነው ይህ ሁሉ የተሠራው ባክህ?» አልኩት ።
«ከኢሠፓኦኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ ጀምሮ ይህንኑ ስንሠራ ነው የከረምነው ። ካንድ ዓመት በላይ ፈጅቶብናል» በማለት መልስ ሰጠኝ ።
«ጥሩ ዝግጅት ነው..... እውነት....»
«አዎ ጥሩ ዝግጅት ተደርጓል ። ግን ምን ያረጋል? ተግባር ላይ ስንደርስ እንዝረከረካለን ። በዕቅድ መሥራት አይሆንልንም ። ያዘው ጥለፈው ማለት ነው የሚቀናን ። እውነቴን ነው..... እስቲ የልደታችንን ፣ የሠርጋችንን ፣ የሞታችንን የኑሮአችንንና ያመጋገባችንን ሁኔታ አስበው ። ግብታዊነት ይበዛበታል ። በግብታዊ አሠራር እንደኛ 'ጂንየስ' የሆነ ሕዝብ ባለም ላይ ያለ አይመስለኝም ።

«ከግብታዊነት የምንላቀቅበት ጊዜ ነው የሚናፍቀኝ ። የሶሻሊዝም መሠረቱ እቅድ..... ፕላን..... ድርጅታዊና ማዕከላዊ አሠራር ነው ... ያለዚህ ሶሻሊስታዊ ሥርዓትና ግንባታ እንዴት ለማካሄድ እንደምንችል አይገባኝም» አለ ።

«እንማራለን ። ስምንት ዓመት ያንድ ሰው እድሜ አይደለም ። እኛ ባይሆንልን ልጆቻችን ይማሩ ይሆናል.....»

«ልጆች ካፈራን» አለ ሰቆ ።
«እንዴት?»

«ዛሬ ለሚስቱ ማን ጊዜ አለው ብለህ ነው? በድናችን ነው ማታ ቤት የሚደርሰው ። እና ደግሞ ንዝንዛቸው ይባስ ። ደል ቶን፣ጊዜ ተርፎን ፣ ሴት ስናባርር የምንውል ነው የሚመስላቸው። እንደ እናቴ አሳብ ሳይሆን እንደ ሚስቴ አውለኝ ብሎ መነሳት ትልቅ ጸሎት ነው ። ነጋ ጠባ ስብሰባ ። ጠዋት ስብሰባ ። ማታ ስብሰባ ። እኩሌሊት ደክሞህ ቤትህ ስትገባ ከሚስትህ ጋር ስብ

ሰባ ። ሕይወት የማያቋርጥ የስብሰባ ሂደት ሆናለች ። መቸ ጊዜ አግኝተን እንደምናመርት አይገባኝም» በማለት ቀለደና ቀጥሎ ፣

«ምን የጎደለህ ነገር አለ?» ብሎ ጠየቀኝ ።

«ምንም ። ሁሉም ነገር ጥሩ ነው ። ድርጅቱም ፣ ዝግጅቱም እንኩን አይወጣለትም» አልኩት ።

ካንገት በላይ ምስጋና ሳይሆን ካንጀቴ ነበር ። ካዲስ አበባ ለመጣው ሰው ሁሉ እንደ የማዕረጉና እንደሥጋላፊነቱ አመች መኖሪያ ቤት ፣ የተሟላ ቢሮ ፣ የግል ተሽከርካሪ ከነነዳጁ ፣ በሰምና በአድራሻ አደራጅቶና አዘጋጅቶ መጠበቅ በእውነት ቀላል ሥራ አይደለም።ሰለሞን ግን ሆነና ። ማለፈያ አሠሪ ነው ። ታዲያ በጅራፍ አይደለም ፣ በፈገግታ ሠርቶ ያሠራል ። አውቀዋለሁ ። ላንድ ሰው የሥራውን ግብ ከፍ ፣ ጊዜውን ደግሞ አጠር አድርገህ ከሰጠኸው የፈለገውን አከናውኖ ይቆይሀል የሚል ፈሊጥ አለው ።

«ይህን ሰሞን አንቅልፍ አልተኛሁም» አለኝ ።
የበቆሎ እሸት የሚመስለው ነጭ ጥርሱ ፣ የደስ ደስ ካለው ጥቁር ፊቱ ጋር ሲነጻጸር ይማርካል ።

«ግን የደከመህ አትመስልም» አልኩት ።
ሲያዩት አርፎ የተነሳ ሰው ነው የሚመስለው ፣ ሁልጊዜ ።

«ጥቁር ሰው ጉዳቱ ፊቱ ላይ ስለማይታይበት ይሆናል» አለኝ ፣ «ምን ባክህ አኩራፊውም በዝቶአል ።»

«ለምን?»
«ያዲሳባ ሰው ሁሉ ዓመሉን በጉያው እንደያዘ መጥቶ ነው እዚህ የተዘረገፈው ። ትንሹም ፣ ትልቁም የግል መኪና ፣ መኝታ፣ ክፍልና ቢሮ ይፈልጋል ። ለዚህ ሁሉ ሰው የግል መኪና ፣ የግል መኝታ ቤትና ቢሮ ከየት ልወልድ ነው? በ'ውነት ላብድ ትንሽ ነው የቀረኝ ። እየሮጥኩ ነው ውሳኔ የምሰጠው» አለኝ ።

«እይዞአችን»
«ይሄ ዘመቻ አልፎ አይቼ ብቻ ።»

ሥራው የሀገሪ ዘ ፖለቲካ መምሪያ ኃላፊነት ብቻ ሳይሆን ፣ የዘመቻው አጠቃላይ ዝግጅትና መስተንግዶ ፣ የትልቁ ጉባኤ ቅድመ ዝግጅትና የምጽዋ ፈስቲቫል ቅንብር ሁሉ እሱን የሚመለከቱ ነበሩ ። በእሱ ዙሪያ ባለመሆኔ ዕድሌን አመሰገንኩ ። ገሀነብ ውስጥ የምትሪወጥ ነፍስ ያዞ ነበር የሚሮጠው ።

«የማያልፍ ነገር የለም ፣ አይዞህ» አልኩት ።
«ለኮንግሬሱና ለምጽዋ ፌስቲቫል ስንት ሰዎች ከመላ ኢትዮጵያ ተጋብዘው እንደሚመጡ ታውቃለህ?»
«ስንት ናቸው?»
«ወደ2115 ይሆናሉ ፣ አሁን እዚህ የሚገኙት ከ400 አያንሱም ። እየዘመ እስቲ ይታይሃል ?»

«አ ቦይ..» አልኩ ።
አንድ ነገር ሲደንቀኝ አ ቦይ፣ ማለት ይቀናኛል ።

«ኮንግሬሱ ላይ 69 የሚሆኑ የመላ ኢትዮጵያ ሠርቶ አደሮች ተወካዮች ፣ የኤርትራ ከፍለ ሀገር የሀይማኖት መሪዎች ፣ የልዩ ልዩ ብሔረሰቦች አባሎች ንግግር ያደርጋሉ ። ይታየህል ? ይህ ሁሉ የኛ ሃላፊነት ነው ።

«በዚህ ላይ ለሕዝብ የሚቀርቡትን ዘፈኖችና መዝሙሮች አስቀድሞ መገምገም ፣ ፖስተሮች ፣ በራሪ ጽሑፎችን ፣ ትንንሽ መጽሔቶችን ፣ ሥነ ጽሁፎችን መፈከሮችን ማዘጋጀት አለ ። ገሀነብ ውስጥ ነው ያለነው ። ቀልድ አይደለም» አለና በረጂሙ ተነፈሰ ።

«እንወጣዋለን» አልኩት ።
«እንዲህ ዓይነቱ መንፈስ ደስ ይለኛል ። ባሁኑ ጊዜ የሚያስጠላኝ ነገር ቢኖር ስለችግር መስማት ነው ። አንገቴ ድረስ ደርሶአል ። በተለይ የግል ችግር መስማት ያቅለሸልሸኛል ። የግል ጉዳያችንን ትተን ለጋራ ዓላማ ብንሮጥ እንዴት ጥሩ ነበር ። ይግረምህና የዚህ አገር ሰው አንድ አዲስ ድርጅት መጣ ሲሉት ቁርበት የሚያክል ማመልከቻውን ይዞ የሚሮጠው ወደዚያ ነው ። ለማንኛውም ነገር አንተ የፕሮፓጋንዳውንና የቅስቀሳውን ሥራ አጥብቀህ ያዝልኝ ። ሌላው ግድ የለም» ኦለኝ ።

አእምሮው ውስጥ ብዙ አሳቦች የሚተራመሱበት ይመስላል ። የተመሰነ ማስታወሻ ደብተር መያዝ አይወድም ። ባገኘው ቡጭቅጫቂ ወረቀት ላይ ማስታወሻ መጻፍ ያዘወትራል ። ጥሩ ነቱ የያዘውን አይረሳም ።

«የሚቻለኝን ሁሉ አደርጋለሁ» አልኩት ።
«ጥሩ ። እንዳልኩት ቀና አስተሳሰብ ደስ ይለኛል ። የሚያ ያበረታታኝም ይሄው ነው ። ሰው ሁሉ ምን እንደ ነካው አላውቅም ቀና ሆኖአል ። ሁሉም ላይ ለውጥ ይታያል ። ተአምር ነው ። ይህ ዘመቻ ብዙ ነገር ሳያስተምረን አይቀርም ። በነገራችን ላይ ስለ 'ጃሚንግ'ና ፣ ከዚህ ራዲዮ ለማስተላለፍ ስለምንችልበት ዘዴ አትርሳ ። ጓድ ሊቀ መንበር አጥብቀው ያሰቡበት ጉዳይ ነው.....»

«በዚሁ ጉዳይ ላይ ለመነጋገር አሁን እንሰበሰባለን» አልኩት ።
«ላንበሳ አይመትሩም ፣ ለብልህ አይነግሩም ። ደህና ይዘህል ቻው እምባር» ብሎኝ ተፈተለከ ።

አጅሬ ሠርቶልኝ ነበር የሄደው ። ሳይታወቀኝ ያላሸከመኝ ኃላፊነት አልነበረም ። ቢሆንም ኦልከፋኝም ። ከሰለሞን ጋር መሥራት ሁልጊዜ ደስ ይለኛል ። ጥሎብኝ እወደዋለሁ ። ቀናና ግልጽ ነው ። ቶሎ ነገር ይቆርጣል ። እንደ ጳጉሜ ዝናብ እኝኝ አይልም ። ይወስናል ። መቸም ፍርሀት የሚባል ነገር ከመዝገበ ቃላቱ ውስጥ የለም ። አብዮት እያካሄዱ ለነገ ማለት አይቻልም ፣ ልክም ይሁን ስሕተት መወሰን ያስፈልጋል ፣ ፍርዱን ለታሪክ መተው ነው ይላል ።

ታዲያ አንዳንድ ሰዎች ችኩል ነው ይሉታል ። ሌሎች ደግሞ ሥልጣን ይወዳል በማለት እንደ ጦር ይፈሩታል ። ያም ፣ ይሁን ይህ ፣ ወሳኝና ቆራጥ እስከ ሆነ ድረስ እኔ ምን ተዳዬ! እንዳልኩት ወሳኝና ቆራጥ ሰው ጥሎብኝ እወዳለሁ ። ሕይወት የማያቋርጥ የውሳኔና የቆራጥነት ሂደት አይደለች! ሰው ድንጋይ ኦይደል ። ወሳኝና ቆራጥ መሆን አለበት ። መወሰን ፣ የሰው ልጅ እጣ ፈንታ ነው..... ።

ሰብሰባው ቀጠለ ። ቢሮዬ በሰው ተሞልቶአል ። የተከና ነቡ ሴቶችም ነበሩ ። ቤትም ሲገባ ከንብንብ የማይነሳበት አገር ። ጉድ ነው ።

«....የመጣንበት አላማ ግልጽ ነው ። ምንም ድብቅ ነገር የለውም ። የምንደብቀውም ነገር የለም ። ከሰፈው ሕዝብ የሚ ደበቅ ነገር መኖር የለበትም ። ታሪክ ሠሪው እሱ ነውና ።

«ይህን ደጋግሜ የምናገረው የዘመቻውን ሕዝባዊ ባሕርይ ለማስገንዘብ ያህል ነው ። የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ይባላል ፣ ባጭሩ ሁገአዘ ።

«አላማው ፡ በዚህ ክፍለ ሀገር ላይ ላለፉት ሀያ ዓመታት ፣ እንደ ኮሶ ተጣብቶው ፣ ሰፈውን የኤርትራ ሠርቶ አደር ሕዝብ ሠላም ሲነሱና ደሙን ሲመጡ የኖሩትን ተገንጣይ ወንበዴዎች ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ደምስሶ ፣ በእነሱ ምክንያት የወደቀውን ኢኮኖሚ መልሶ መገንባት ነው ።

«ጓዶች ፡ የመጀመሪያው ሥራችን ፣ ከዚች ሰዓት ጀምሮ ፣ የሁገአዘን የግንባታ ተልዕኮ ገጽታ አጉልቶ ማሳየት ይሆናል ። ምናልባት እንደ ሰማችሁትና እንደምታዩት ፣ ተገንጣይ ወንበዴ ዎች ፣ ካሁኑ ጠርነትና እልቂት ሊመጣባችሁ ነው በማለት ሠላ ማዊውን ሕዝብ ማሸበር ጀምረዋል ። በዚህ የተነሳ ገበያው እየተረቆተ ነው ። ስግብግብ ነጋዴዎችም በሁኔታው ተጠቅመው ሕዝቡን በመዝረፍና በማራቆት ላይ ይገኛሉ ።

«የተገንጣይ ወገኖች የቅርብ ዓላማ ሕዝቡን ማሸበር ሲሆን፣ የሩቅ ዓላማቸው ፣ ሕዝቡ ሕይወቱንና አብዮቱን አማሮ እንዲ ሸፍት ለማድረግ ነው ። የ1969 እና የ1978 ታሪክ በምንም ሁኔታ አይደገምም ። ታሪክ ራሱን አይደግምም ። የቅጥፈት ፕሮፓጋንዳ ዳቸውን ተቋቁመን በማክሸፍ ሕዝቡን ማረጋጋት አለብን ካሁን ጀምሮ ። በርዕሰ አንቀጾች ፣ በሐተታዎች ፣ በዜና ፣ በራዲዮና በቴሌቪዥን ፕሮግራሞች እና የጋዜጦችንም ሆነ የራዲዮ ፕሮ ግራሞቻችን ይዘት ሁሉ የዘመቻውን ባሕርይ ፣ ይዘትና ቅርጽ እንዲያዘ ሆነው እንደገና መገምገም አለባቸው ። ሪፖ ርቱ በሁለት ቀን ውስጥ እንዲደርሰኝ ያስፈልጋል ። የዘመቻውን ወታደራዊ ባሕርይና ገጽታ ድልድዩን የምን

ሻገረው ስንደርስበት ነው እንደሚባለው ፣ ወደፊት በወቅቱ ተከ ታትለን እንገልጻለን ። አንዳልኩት ከሕዝቡ የምንደብቀው ነገር የለም ።

«ሳንጃ ባፈሙዝ ! ወደፊት ! ብእራችንን ማለቴ ነው ። እዚህ ላይ አንድ ጥንቃቄ ማድረግ አለብን ። ውጋው! ግደለው! አባረው! ግረፈው! ከማለት አንቆጠብ ። መቸም እንደምታውቁት የዚህ ክፍለ ሀገር ችግር ውስብስብ ነው ። ባል ፣ ሚስት ፣ ልጅ ፣ እህት ፣ አጎት ፣ አክስት ፣ እናት ፣ አባት በረሀ ያልሄደበት ቤተሰብ የለም ። የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ሁሉንም በወል የሚጨፈጭፍ መሆን የለበትም — የዘመቻውን የመደብ ባሕ ርይና ገጽታ ሳንዘነጋ ። ጥያቄ አላችሁ?» በማለት የዘመቻውን ዓላማና ይዘት ባጭሩ ገለጽኩላቸው ። ቀልዴን ነው ። አጭር ገለጻ አልነበረም ። ብዙ ነገር ነው የተናገርኩት ። መቸም የፖለ ቲካ ውሣኔዎች ከሚሰጡበት መተላለፊያ ላይ ድንገት መገኘት ፣ ብዙ ስለሚያሳውቅ ነው መሰለኝ ፣ ሳይወዱ ብዙ ያናግራል ። በራሱ ላይ ክፉኛ የመተማመን ስሜት ይፈጥራል ። ውሎ አድሮ እብሪት ግሳደሩ ይቀር ይሆን? በራሴ ላይ ያየሁት ነገር ጥሩ አዝማሚያ የያዘ አልመሰለኝም ። ካሁኑ ሰው ማናገር ሳይሆን ወደታች መናገር ያጀመርኩ ጎላ ምን ልሆን? ሆሆ! የሥልጣን አረቄ ራስ ላይ ከወጣ ጎላ አጉል ነው!

አንዱ እጁን አውጥቶ ፣ «ሙዚቃው ሁሉ አሳደው ፣ ግረ ፈው ፣ ግደለው ነው የሚለው ። ምን ልናረግ እንችላለን?» የሚል ጥያቄ አቀረበልኝ ።

«ጨርሶ የማያዘናጋ ከሆነ የሚያዝናና ሙዚቃ ለማቅረብ እንችላለን» አልኩት ።

«የሚያዝናኑ ዘፈኖች አሉ» አለኝ ።

«ታዲያስ?»

«ግን አብዛኛዎቹ የበረከትና የጸሐይቱ ዘፈኖች ናቸው»

«ከዛሬ ጀምሮ ይለቀቁ ። እነሱ ይዘኑ እንጂ እኛ ምን ችግረን ። ይለቀቁ» የሚል ትእዛዝ ሰጠሁ ።

ሌላ ጥያቄ አልቀረበልኝም ። የተዘጋጁትን መረከሮች ጓድ ሰለሞን በትረ ጊዮርጊስ ከሰጠኝ ፋይል ውስጥ አውጥቼ ሰጠ ኋቸው ። ሐያ መረከሮች ነበሩ ።

«እሺ ጓዶች ፥ እነዚህን መፈክሮች ከዛሬ ጀምሮ በየሙያው እንጠቀምባቸዋለን ። መሪ ፖስተሮችና መዝሙሮችም ተዘጋ ጅተዋል ። ኋላ እንዲደርሷችሁ ይደረጋል» አልኳቸውና ቀጥ ዬም ፥ «የኛ መፈክር ደግሞ ፥ ቀናና ቀጥተኛ አስተሳሰብ ፥ ቀናና ቀጥተኛ ድርጊት መሆን አለበት ። የወደፊቱ ሰው ቀናና ቀጥተኛ ሰው ነው — ሶሻሊስት ሰው ቀናና ቀጥተኛ አስተሳሰብ ቀናና ቀጥተኛ ጋዜጠኞች ይፈልጋል ። አብዮታዊት ኢትዮጵያ ለ'ሲኒካል' ጋዜጠኞች ከእንግዲህ ቦታ የላትም» አልኩዋቸው ።

ግብታዊና ስሜታዊ መሆኔ መልሶ እኔን አላቀኝ ። እኛ ኢትዮጵያውያን እንዲያው ደመ-ትኩስ መሆናችንን በራሴ ላይ አየሁት ።

«ይሄው ነው ጓዶች» አልኩ — «ይህ ታሪካዊ ዘመቻ ከእያ ንዳንዳችን ያለ የሌለ የፈጠራ ችሎታችንን ይጠይቃል ። መላ የፈጠራ ችሎታችንን ሳንቆጥብ መጠቀም አለብን ።

«ግን ከግላዊነት ፥ ከስሜታዊነትና ከግብታዊነት እንድ ንርቅ አደራ ። የማዕከላዊ አሠራር መርሆ መጠበቅና መከበር አለበት ፥ እሺ? ቻው ።»

የከፍለ ሀገሩ የማስታወቂና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር ቅር ንጫፍ መሥሪያ ቤት ኃላፊ ፥ የከፍለ ሀገሩ የቴሌኮሙኒኬሽን ሥራ አስኪያጅና የአሥመራ ራዲዮ ጣቢያ ኃላፊ ወደኋላ እንዲ ቀሩ አድርጌ ሌሎችን አሰናበትኩ ። ሁሉም ለሥራ የነበረው ስሜትና ጉጉት ያስደስት ነበር ። ቀጥተኛ ሰዎች ፥ ቀጥተኛ ድር ጊት ፥ ቀጥተኛ ውስጠ ይስቃል ልበል? ግን ከፍ ያለ ተስፋ አድሮ ብኝ ነበር ። ምናልባት ተሳስቼ ይሆናል ። ያብዛኛዎቹ አብዮታው ያን ስሀተት ብዙ ጊዜ የሚመነጨው ፥ የሰው ልጅ ባሕርይ በመ ሠረቱ ጥሩ ነው — ቀና ነው — ቀጥተኛ ነው ከሚለው አስተ ሳሰብ ነው ። ምናልባት ይሆናል ። ምናልባትም ላይሆን ይችላል ። አላውቅም ። እስካሁን ነገሩን አላረጋገጥኩም ።

«እሺ ጓዶች — ሥስታችሁ ልዩና አጣዳፊ ሥራ አለባችሁ ። ካሁኑ ይቂቃ ዮምሮ» አልኳቸው ።

የቴሌኮሙኒኬሽኑ ሰውዬ ለምን እንደተጠራ ግራ የገባው ይመስላል ። እንደ ዘሎ ረጅምና ግዙፍ ነው ። የራዲዮው ሰውዬ ደግሞ ባንጻሩ አጭር ፥ ቀይ ፥ ዓይነ ፈጣጣ ነው ። ዓይኑ ወደ ውጭ ስለሚጎለጎል ሲያዩት ሞኝ ይመስላል ። የቅርንጫፍ መሥሪያ ቤታችን ኃላፊ እንደ ሞኝ ዝም ብሎ ይስቃል ። ሁልጊዜ የሚያስቀው ነገር ምን እንደሆነ አይገባኝም ። ሰው ሁሉ አስቂኝ መስሎ ይታየው ይሆን? ራሰ በራና ጉንጯም ነው ።

«ጓድ!» አልኩት የራዲዮውን ሰውዬ — «ዛሬ ከቀትር በኋላ ጀምሮ ፥ ዛሬ ባይቻል ግን ከነገ ጧት ጀምሮ ፥ በምንም ሁኔታ የወንበዴ ራዲዮ ጣቢያ የሚያሠራጨው ፕሮግራም መዘጋት..... ኤ.....ጀም መደረግ አለበት ።»

የሻዕቢያ ራዲዮ ፕሮግራም ሥርጭት ሰዓት ፥ ጣቢያው የሚጠቀምበትን ሞገድና ፍሪኩዌንሲ ከመጣልኝ የሚስጢር ፋይል ውስጥ አውጥቼ ሰጠሁት ።

ወደ ውጭ በሚጎለጎሉት ዓይኖቹ መረጃውን ተመለከተና ፥ «እንዴት?» አለኝ ።

«እንዴት ምን?»

የቴክኒክ ሰዎችን ዝንባሌ በመጠኑም ቢሆን አውቃለሁ ። አመል ሆኖባቸው አስቀድመው ይቻላል የሚሉት ነገር የለም ። ችግር መደርደር ይቀናቸዋል — እንደተቀሩት ሌሎች ፕሮፌሽና ሎች ችግር የሚያደሩ ኤክስፐርቶች ።

«በቂ ቴክኒሻኖች የሉንም.....»
«መረባረብ ነው.....»
«ትራንስሚተሩም ሎጅ ሲበዛበት ሊቃጠል ይችላል.....»
«እንዳይቃጠል መንከባከብ.....»
«በዘህ ላይ ደሞ በኮምቢሽታቶ ወደ ትራክ ቢ ቴክኒሻኖ ችን የሚያመላልስ በቂ ሰርቪስ የለም ። ትራክ ቢ ከዚህ ሰባት ኪሎ ሜትር ነው ። ከዚተማ ውጭ ስለሆነ ከመሸ በኋላ ወደ ከተማ መግባት አይቻልም ።»

«ጓድ — ስለሰርቪስ ካለቃህ ጋር ተነጋገርበት ። ካስፈለገም እዚያው ማደር ፥ ሌላ አማራጭ የለም ። የሻዕቢያ ራዲዮ ጣቢያ

ቀጣፊ ምላስ መቆረጥ አለበት ። እንዴት እንደምታደርገው የኔ ጉዳይ አይደለም ። ውሳኔውን ተግባራዊ ማድረግ ያንተ ፈንታ ነው ። ኤክስፐርቱ አንተ ነህ ። እኔ አይደለሁም ። ሥራው ዘንግም ሁኔታ መሠራት አለበት ። ተግባሩን ጓድ?» አልኩት ።

ፈጣጣ ዓይናቸ የዛሰውን ወደ ውጭ ተንሰነሱ ። እብድ ነው ወይስ ጅል? የሚል ይመስላል ። እርግጠኛ ነኝ ። ይህን ነበር በልቡ የሚለው ። ቴክኒሻኖችን እውታቸዋለሁ ብያለሁ ። በእነሱ ዓይን ሌላው ሁሉ ዕብድና ቂል ነው ። ምናልባት ልክ ሊሆኑ ይች ላሉ ። የምናጠልቀው የሙያ መነጽራችን ጉድለት አንዳንዴ ወይም ብዙ ጊዜ እውነታን አጣሞ ያሳያል — ሙያዊ ዘሽታ!

ወደ ቴሌ ሥራ አስኪያጅ ዞር ብዬ ፣ «ጓድ ፣ ከሥራ ላይ ስለጠራሁዎት ይቅርታ አለምናለሁ ። ግን ሥራው በጣም አጣዳፊ ስለሆነ ነው» አልኩት ።

የማስታወሻ ደብተሩን እያዘጋጀ ፣ «ምንም አይደለም ። ምን ነበር?» አለኝ

ደንበኛ ቢሮክራት ነው ፡ ወይም መሰለኝ—ግዙፍና ስሜት አልባ እንደቢሮክራሲ ። ግን ነህ አንተ ለመሆኑ? የሚል ይመስላል አኖ፡ አውጥቶ ባይጠይቅም ።

«አዎ ፣ አንድ ትልቅ ጉባዔ አዚህ ይደረጋል ። የጉባዔውን ሂደት ከዚህ በራዲዮ ለመላ ኢትዮጵያ እንድናሰማ ይፈለጋል ...»

«እና?» አለኝ ቅንድቡቹን ከፍ ፣ ዝቅ አድርጎ ።

«እና ቤተ መንግሥት ካለው የትንሣኤ አዳራሽና በኛ ስቱዲዮ መካከል 'ኬብልና' ሌላም አስፈላጊ ነገር ሁሉ እንዲዘረጋ ነው.....»

«መቼ?» አለኝ ።

«ባምስት ቀን ውስጥ።ባብዮት እያባባያና በሳባ ስታዲዮምም ተመሳሳይ ሥራ፟መሠራት አለበት ።»

እንደገና ቅንድቡቹን ከፍ ፣ ዝቅ አደረገ ። ምጸተዊ ፈገግታ ጥቁር ፣ ረጂም ፊቱ ላይ ይታያል ። ረጂም ፊቱ የባስ ውኑ ረዘመ ።

«ትእዛዙ በጽሁፍ ቢሆን ጥሩ ነበር» አለኝ ።

«አሁን ለቢሮክራሲ ጊዜ የለንም ጓድ ። ዘመቻ በማካሄድ ላይ ነው ያለነው» አልኩት በንዴት ።

በዚህ በኩል ከርከሩ አላዋጣ ስላለው ነው መሰለኝ ነገሩን በማዞር ፣ «ሥራው መቻሉም'ኮ ገና በውል የታወቀ አይደለም» አለኝ ።

«መቻል አለበት ። የማይቻልበት ምክንያት የለም ። ሂደቱን የተግላቢጦሽ ማድረግ ነው» ከማለት ሌላ የምለው ነገር አልነበረኝም ።

«እንዴት? ያዲሳባ ራዲዮ ጣቢያ ከዚህ የሚተላለፈውን ፕሮግራም ተቀብሎ 'ሪሌይ' እንዲያደርግ ነው እንዴ?» — የማስታወቂያ ሚኒስቴሩ ሰው ነበር ። እንደ እሱ ድዱን ገልፍጦ እየሳቀ የሚናገር ሰው አላየሁም ።

«አዎ — ጓድ ። ምናልባት ለሦስትና አራት ቀኖች ከዚህ የሚተላለፈውን ማንኛውንም ነገር እየተቀበለ 'ሪሌይ' እንዲያደርግ ነው የሚፈለገው ። ቀኑን ሙሉ — ለሦስትና አራት ቀኖች» ካልኩት በኋላ በተጨማሪ ፣ «ከዛሬ ጀምሮ ምናልባት ለጥቂት ወሮች አሥመራ ዋና ከተማችን ሆናለች ። ዘመቻውን በሚመለከት አሥመራ ናት የውጣኔ ማዕከል ተግባባን፣ በነገራችን ላይ 'የጃሚንጉንና' የሪሌይን ሥራ ተከታትለህ ማስፈጸም ያንተ ኃላፊነት ነው ። የጃሚንጉን ሥራ በነገው ዕለት የሪሌቶን ባምስት ቀን ። ይኸው ነው ጓዶች» አልኳቸው ጮህ ብዬ ።

ድምጼም የባለሥልጣን ድምጽ ነበር ። የምጠቀምበትም ዘዴ የለየለት የባለሥልጣን ዘዴ ነበር ። መቸም ኃላፊነትን ቶሎ ብሎ ወደ ታች መወርወር የተለመደ ዘዴ ሆኗል ። እኔም እየተካንኩት ሳይሆን ይቀራል? ደግሞ የፍጥነቱ!

ስልኬ ጮኸ ። ምስት ስልኮች ተደርድረዋል ። የትኛውን እንደማነሳ ግር አለኝ ፣ የውስጥ ስልኬ ነበር ።

«ሀሎ?»
«ሰሎሞን ነኝ.....»
«አቪ ጓድ.....»
«ለምሳ አልሄድክም እንዴ?»

የእጅ ሰዓቴን ተመለከትኩ ። ሰባት ሰዓት አልፎአል ። አልራበኝም ። ለማንኛውም ነገር በተወሰነ ሰዓት የመመገቢ ልምድ የለኝም ። የጋዜጠኞች ልምድ ነው እንዳልል አንዳንድ ሆዳሞች አይታዘቡም ።

«ቀስ በል» ሲል ለራሱ የማይጠቀምበትን ምክር መከረኝና፣ «አሁን ሪደወልኩት ልክ ቢስምንት ሰዓት ጠቅላላ ስብሰባ መኖሩን ልነግርህ ነው ።» አለኝ ።

«የት ነው ቦታው?»

«ቤተ መንግሥት ። ጓድ ሊቀ መንበር ቢሮ ። ልክ በስምንት ሰዓት አ? ታው.....»

ስልኩን አኖርኩ ።

«ጓድ አንድ ነገር ግልጽ አልሆነልኝም» አለኝ የክፍለ ሀገሩ ማስታወቂያ ሚኒስቴር ሰውዬ ።

«ምን?»

«የዚህ የሁገአዘ ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍልና የኛ መሥሪያ ቤት የሥራ ግንኙነት ግልጽ እንዲሆንልኝ ፈልጌ ነው» አለኝ።

በሌላ አነጋገር አንተ ማን ነህ፣ ነበር ያለኝ ። ልክ ነው ። በእሱ ቤት ማንም ምንም አይደለሁም ። እሱ የክፍለ ሀገሩ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት — መለስተኛ የማስታወቂያና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር የበላይ ኃላፊ ነው ። እኔ የኢትዮጵያ ቴሌቪዥን መምሪያ የዋና ክፍል ኃላፊ ነኝ ። እንዴት ብሎ ሽቅብ ይየኝ፣ ግድ የለም ። ነገሩን ከራሴ እንጻር በግል የማየቱን ጉዳይ ወደ ጎንተቼ ፣ «አዎ ጓድ ፣ ጥሩ ጥያቄ ነው ። ከኢሠፓአኮ ፣ ከወታደራዊ ክፍል ፣ ከማስታወቂያ ሚኒስቴርና ከሌሎችም መሥሪያ ቤቶች የተውጣጡ ብዙ ጋዜጠኞች ፣ ፎቶግራፍና ፊልም አንሺዎች እዚህ መጥተዋል ። ሁገአዘ የራሱ ፖለቲካ መምሪያና በዚህ መምሪያ ሥር የሚገኝ የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍል ይኖረዋል ።

«የሁገአዘ ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍል ደግሞ በሥሩ የዜና ፣ የሐተታ ፣ የራዲዮና የቴሌቪዥን ንዑስ ክፍሎች ይኖሩታል ። ድርጅታዊ መዋቅሩ — የሥራ መመሪያው ከነጊዜ ቻርቱ ፣ እን ዲሁም የሥራው ቅደም ተከተል — ስትራተጂውና ታክቲኩ

በሁለት ፣ ሦስት ቀን ውስጥ ተዘጋጅቶ ይሰጥሀል ። ሁገአዘን በሚመለከት ስለሚተላለፈው ማንኛውም ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ የሚሰጠው መመሪያ ከዚህ ይሆናል ። ተግባባን ጓድ?» አልኩት።

«ደህና»
«ምን ቅር ያለህ ነገር አለ?»
«ምንም ።»

«ጥሩ ። ግን..... እም..... ካዲሳባ የመጣን ሰዎች የናንተን ሥራ ለማገዝ.....አ..... ለማጠናከር ነው እንጂ አናንተን ለመተካት ወይም ሥራችሁን ለመሻማት እንዳልሆነ በግልጽ መታወቅ አለበት ። እና ካሁኑ ሥራችንን በቀና መንፈስና ጥሩ ቅን ጅት ካልጀመርነው ኋላ በኃላፊነት ያስጠይቀናል ።» አልኩ ቃላቴን እኝክ እያደረግሁ ። በዚሁ ንግግሩን አላቆምኩም ። ቀጥዬ ፣ «ከመሐል ሀገር ለዚህ ዘመቻ የመጣን ሰዎች ስለ ኤርትራ ክፍለ ሀገር ችግርና መፍትሔ ይበልጥ እናውቃለን ፣ ላብዮቱ ይበልጥ እንቆረቆራለን ወይም ለተያያዝነው ቀይ ኮከብ ዘመቻ መሳካት የበለጠ እናስባለን የሚል መንፈስ ያለን አይመስለኝም ። ካለ ስህተት ነው ። ካሁኑ መታረም አለበት ። ነገር የሚያበላሸውም እንዲህ ዓይነቱ ዝንባሌና አስተሳሰብ ነው ። መፍትሔ እናገኛለን ብለን የባሰ ችግር እንዳንፈጥር መጠንቀቅ ያስፈል ጋል ። ፈረንጆች እንደሚሉት ፣ የመፍትሔ እንጂ የችግር ፈርጅ ለመሆን አልመጣንም ። በቂ ችግር ፈጣሪዎች አሉ ። ተጨማሪ አያስፈልገንም ።

«በነገራችን ላይ..... ሳልረሳው..... የጎበረትና የኢትዮጵያ ጋዜጦች ሥርጭት ቁጥር ከፍ ማለት አለበት ። ስለገንዘብ አት ስጋ ። እና ደግሞ ባማርኛና በትግርኛ የ45 ደቂቃ ፕሮግራሞች ጠዋት ፣ ጠዋት — ካሥራ ሁለት ተኩል እስከ ሁለት — እንጀ ምራለን ። ባምስት ቀን ውስጥ ። የፕሮግራሞቹ ቅርጽና ይዘት እንደሁኔታው የሚያወላዳ ዓይነት ቢሆን ጥሩ ነው ። ይኸም ያንተ ኃላፊነት ነው ። አምስት ቀን ። መልካም ሥራ» በማለት ሸኘኋቸው ።

አምስት ቀኖች ። ደስተኛ ሰዎች አልነበሩም ። እኔም አልነ በርኩም ። ጨካኝ እንኳን አይደለሁም ። ግን ሥራው መሠራት

አለበት ። ምን ምርጫ ይኖራል? ሕይወት የግዴታዎች ሰንሰለት ናት ። ኃላፊነት ያስጨከናል መስለኝ ። ለማንኛውም ነገር ብዙ ነበር የተናገርኩት ። ንግግር! ንግግር! ንግግር! የጊዜያችን ምልክት ። አንዳንድ ሰዎች ሶሻሊዝምን ከንግግር ጋር ማያያዝ ሳይጀምሩ እልቀሩም ። ብዙ ንግግር ትንሽ ሥራ ። የለም ። ሌሎች ደግሞ ከስብሰባ ጋር ያያይዙታል ። ስብሰባ! ስብሰባ! ስብሰባ! ግምገማ! ግምገማ! ግምገማ! ብዙ ስብሰባ ። ብዙ ግምገማ ትንሽ ውጤት ። ሌሎች ደግሞ ከሮፈከሮች ጋር ሳየያይዙት እይቀሩም ። መፈከር ፣ መፈክር ፣ መፈክር ፣ ደግሞ በዚህ ላይ የመጣደፋችን ፣ የመቸኮላችን ፣ የሩጫችን ነፃር! አይጣል ነው ። ድርጊት! ለመሞት ጊዜ የለም ። ለማረፍ — ለማፍቀር ጊዜ የለም ። አብዮት! ልጆች ችዋን ትበላለች አሉ? ከውጭ የታዘዙት ካሜራዎች ጉዳይ አሳሰበኝ ። ትንሽ ጸሎት በልቤ አደረስኩ ።

ተነስቼ ወደ ስበሰባ አዳራሽ ሮጥኩ.....

ድኅሪ ቀትሪ

አዳራሹ በሰው ተሞልቷል ። ሁሉም እንደ ፕሮቶኮሉ ነበር የተቀመጠው — በተዋረድ ። ስም ስማችንን የያዘ ካርድ ከፊት ፊታችን ተቀምጧል ። ስሜ የተጻፈበትን ካርድ አይቼ ተቀመጥኩ ። የተያዘልኝ ቦታ የመጨረሻው መንበር ነበር ። 'ቀይ ኮከብ' ዓርማ ያለበት የሁገአዘ ልዩ ማስታወሻ ደብተር ከያንዳንዳችን ፊት ጠረጴዛ ላይ ተደርድሮአል ። የሚያጨስ የለም ። ከረባት ያላሰረ ሰው የለም ። ሁሉም እንደ አቅሙ ታንቋል ። ለሠጥ ያታያል ። መጎፈር — ጢም ማስረዘም — አለከራባት ደረት ገልብጦ ሽጥ አገንድሮ መጎማለል — አለመበጠር ፣ አለመታጠብ — ፕሮቶኮል አለመጠበቅና አለመከባበር ፣ እጅ ጉርድ ካኪ ኮት አጥልቆ መንጠልጠል ፣ እንደ አብዮተኛነት የሚታይበት ጊዜ ያከተመ ይመስላል ። ሥነ ሥርዓት ሰፍኗል ። አብዮት ተቀልብሷል የሚል ይጠፋ ያሆን! መቸም ሥርዓተ አልበኛነት የሚናፍቃቸው አንዳንድ ሰዎች አይታጡም ።

በትልቁ የተሠራ የሁገአዘ ድርጅታዊ መዋቅር ቻርት ተዘርግቷል ። ሌሎችም ብዙ ቻርቶችና የጊዜ ዕቅዶች ተዘርግተው ይታያሉ ። እውነትም ዝግጅቱ ብዙ ጊዜና ጥረት ሳያጠይቅ አል

ቀረም አልኩ በልቤ ። ዝርዝር ነገሮች ሳይቀሩ የታሰበባቸው ይመስላል ። ወደ ስብሰባው አዳራሽ የሚያስገባው በር ድንገት ተከፈተ ። ጓድ ሊቀ መንበር መጡ ። ሁሉም ከመቀመጫው አንድ ላይ ሲነሳ ትርምስ ተፈጠረ ።

«እንደምን ዋላችሁ ጓዶች ። ቁጭ በሉ ። ቁጭ በሉ» በግለት እንዳንቆም ቶሎ ብለው ተቀመጡ ። ጥቁር ባለሽንትር ልብስ ፣ ውሀ ሰማያዊ ሽሚዝ ፣ መሠረቱ ነጭ ሆኖ ጥቁር ጥለቶች ጣል ጣል ካሉበት ከራባት ጋር ለብሰዋል ። ፈገግታቸው ሞቅ ብሏል ። ደስ ያላቸው ይመስላሉ ። ያለታህን ፊት አይተህ እደር! የሚሉት ፈሊጥ ትዝ አለኝ ። ሁሉም ፈገግ ብሎአል ። እኔም ፈገግ አልኩ ። በሥልጣን አካባቢ ያሉ ሰዎች አንድ ዓይነት ባሕል ወይም ልምድ ይመሠርታሉ ልበል!

የንስር ዓይኖች የሚመስሉት የሰውዬው ዓይናች ከጉድጓዶቻቸው ውስጥ ወዲህና ወዲያ ማለት ጀመሩ ። ትሕትናቸው አይበገሬ መንፈሳቸውንና ቆራጥነታቸውን ይደብቃል ። ሰውዬው— እሳትና ውሀ ፣ የበግ ግልገልና ጥቁር ነብር ሁሉም አንድ ላይ ። ሲያዩዋቸው በሰው ላይ የሆነ እምነት ያሳድራሉ ።

«ጓድ ሊቀ መንበር ፣ ልንጀምር እንችላለን» የሁገአዘ ዋና ጸሐፊ ነበሩ የተናገሩት ። ክብ ፊታቸው ፣ ጥርሳቸው ፣ ዓይኖቻቸው ከራስ መላጣቸው ጋር የልብና የአእምሮ ንጽሕናና ሐቀኛነት ሳቅ አንድ ላይ የሚስቁ ይመስላሉ ። ሲናገሩም ያስቃሉ ። ፊደላት ትን ፣ በተለይም እንደ ሁ ፣ ብ ፣ ን እና የመሳሰሉትን አያጠብቁም ። 'ን' ፊደልን ደግሞ የትም ነወ አምጥተው የሚያነቅሯት ። 'ታዕታይ — ላዕላይ — ድኅረ — ግለት ከጀመራችሁ ወዲህ አማርኛ ሊገባኝ ጀምሮአል» ይላሉ ። መቸም ቀልድ አያጡም ። አንድ ጊዜ የተናገሩት ቀልድ ትዝ ይለኛል «አንድ አዛውንቲ ነበሩ ትርፍ ገዛ...ቤት ፣ ቤት ተመርሰባቸዋል ። በ68 ቀበሌን ሄደው ሲመዘገቡ ስድሳ ዓመቴ ነው ብለው ነበር ። በ74 እንደገና ሲመዘገቡ ዕድሜአቸው ሲጠየቁ ጊዜን አሁንም 60 ዓመት ብለው ተዛረቡ..... ተናገሩ ። የቀባሌውን ሹም ስድስቱን ዓመት ወዴት አስቀሩት አባቴ? በ68 ሲመዘገቡም 60 ዓመቴ ነው ብለው ነበር ሲላቸውን ጊዜ 'ስድስቱን ዓመት አትቁጠርብኝ ልጄ አልኖርኩትም' አሉ ይበሀል.... ይባላል ።»

ስቀው ማሳቅ ይወዳሉ ። እዩ አለባበስ! አለባበስ መቸም ማንም ዘንድ የለም ። ዘወትር ቂቅ እንዳሉ ነው ። ከራስ ጠጉራቸው እስከ እግር ጥፍራቸው ። ጠጉር እንኳን የላቸውም ። «እግር ከሚበዛበት መንገድን ላይ ሳር አይበቅልም» ይላሉ በራሳቸው ላይ ሲቀልዱ ። በራስ ላይ መቀለድ መቻል ጸጋ ነው ። ጠናማም ነው ። ብዙዎቻችን እንዲህ ዓይነቱን ጸጋ ከፋ ዕድል ሆኖ አል ታደልንም ። ዕድሜአቸው ይህን ያህል አይደለም ። ግፋ ቢል ከዘምሳ አይበልጡም ። ግን ፣ በመንፈስ ከማንኛውም ወጣት ይበልጥ ወጣት ናቸው ። ሙጣትነት በዕድሜ ብቻ መቸ ሆነ የሚለካው? ያለን መንፈስም ከፉጥር ይገባል ። ሁሉንም 'ንትስ' የሚለካው? ያለን መንፈስም ከፉጥር ይገባል ። ሁሉንም 'ንትስ' ነው የሚሉት ። ለእሳቸው ሁሉም 'ንትስ!' ነው ። ጣፋጭ ንትስ!

የስብሰባው አጀንዳ ለሁሉም ታድሎ ነበር ።

«እሺ ጓዶች ፣ የዛሬው ስብሰባችን ዓላማ ፣ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻችንን አጠቃላይ ቅር ጽና ይዘት በሚገባ ተረድተን ስናበቃ በየግንባራችን የተደቀነ ውን ታሪካዊ ሥራ ዛሬ ፣ ነገ ሳንል ለመጀመር እንድንችል ለማ ድረግ ነው» በማለት ንግግራቸውን ጀመሩ ።

'ይህ ቀይ ኮከብ' በሚል ስያሜ ከእንግዲህ የሚታወቀው ታሪካዊ ዘመቻችን የቆምንለት የመደብ ትግል አካል እንደመሆኑ ማኅበራዊ ፣ ባሕላዊ ፣ ኢኮኖሚያዊ ፖለቲካዊና ወታደራዊ ገጽ ታዎችና ይዘቶች አሉት ። ይህ ብሔራዊ እና አብዮታዊ ዘመቻችን ዋናው ባሕርይ ሕዝባዊነቱ ነው ።

«ቀደም ሲል ኪታደላችሁት ድርጅታዊ መዋቅርና ሥራ መመሪያ ለመረዳት እንደሚቻለው (ሁላችሁም እንደደረሳችሁ ተስፋ አደርጋለሁ)» ከትንሽ ቆይታ በኋላ «የዘመቻው ዓላማ ፣ ይህን ሰሜናዊ ክፍለ ሀገራችንንና ዘዚህ ክፍለ ሀገር የሚገኘውን ሠርቶ አደር ሕዝብ ፣ በዚህ አካባቢ የኢምፔሪያሊዝም አሰኝታ ከሆኑት ከታሪክ አተላዎች ላንደና ለመጨረሻ ጊዜ ነጻ እያወ ጣን ፣ ከጠመንጃ አፈሙዝ ግብግብ ጎን ለጎን ማኅበራዊ ፣ ባሕላዊ ፣ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ ግንባታ ሥራዎች በማካሄድ ፣ የክፍለ ሀገሩ ሠርቶ አደር ሕዝብ እንደተቀሩት የኢትዮጵያ ሠርቶ አደሮች የአብዮታችን ፍሬ ቀማሽና ተቋዳሽ ብቻ ሳይ

ሆን ፣ ራሱም ላብዮት ሂደትና ጥንካሬ አስተዋጽኦ እንዲያደርግ ነው ።

«የቀይ ኮከብ ዘመቻችን ሦስት አበይት ምዕራፎች ይኖሩ ታል ። አንደኛው ምዕራፍ ለዘመቻው የሚያስፈልጉትን ኦ ጠቃ ላይ ጥናቶችና ዝግጅቶች ማድረግ ነበር ። አጠቃላይ ጥናቱና ዝግጅቱ አልቆ ይኸው ዛሬ አዚህ ደርሰናል ። ኦ ሁን የቀረን ሥራ ዘመቻውን ማብሰር ሲሆን ለዚህም አስፈላጊው መድረክ እየተ ዘጋጀ ነው ። በቅርቡ አንድ ታላቅ ጉባኤ ይደረጋል ። እንዲሁም ከጉባዔው ጋር የተያያዘ አንድ ታላቅ የምጽዋ ፈስቲቫል ። ሁለ ተኛው ምዕራፍ የጦር ሜዳውን ፍልሚያ መጀመርና የፈረሱትን የኢኮኖሚ አውታሮች መልሶ ማቋቋም ይሆናል ። ሦስተኛው ምዕራፍ ነጻ በሚወጡትና በተቀሩትም ሥፍራዎች ሁሉ የክፍለ ሀገሩን ምዝብር ገበሬዎች ማንቃት ፣ ማደራጀትና ማስታጠቅ ይሆናል ። ወሳኙ ነገር ድርጅት ነው ። እና የመጨረሻ ግባችን ግንጣዮችን ማንበርከክ ብቻ አይደለም ። የሩቅ ግባችን በዚች ምድር ሶሻሊዝምን መገንባት ነው ።

«ጓዶች! ዛሬ በዚች ሰዓትና ሥፍራ የምንገባው ታል ቀላል አይደለም ። ነገ ፣ ታሪክና የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ያጠያቀናል ። ይህን ስል ፣ ሐያ ዓመት ሙሉ ሲደራጅና ሲታጠቅ የቆየውን የወንበዴ መንጋ ከዚች ገጸ ምድር ጨርሶ እናጠፋለን ማለቱ እዩ ደለም ። አከርካሪዉ ቸውን ለመስበር እንደምንችል ግን ጥርጣሬ የለኝም ።

«ዛሬ የአብዮታችን አለኝታ ፣ ጋሻና መከታ የሆነው አብ የታዊ ሠራዊታችን ከምን ጊዜውም ይበልጥ ተደራጅቷል ፣ ታጥቋል ። ብሔራዊና አብዮታዊ ተልዕኮውን ያውቃል ። ቤቱ ፣ ንብረቱ ፣ ምቾቱ ሳይል ፣ በቀበሮ ጉድጓዶች ተወስኖ በቆራጥ ነት ይዋጋል ፣ በየደቂቃው ከጠላት ጋር ጉርሮ ለጉ ርሮ እየተናነቀ ይዋደቃል ። ይህ በኢትዮጵያ ውድ ወጣት ልጆች የተገነባው ሠራዊታችን የሚጠይቀው ዋጋ ፣ ከአብዮቱና ከብሔራዊ አንድ ነቱ ሌላ ነገር የለም ። እዚህ በምትቆዩበት ጊዜ ኑሮ አይመቻችሁ ይሆናል ። ግን ማሰብ ያለባችሁ በቀዘቀዘ ጉድጓድ የሚኖረውን አብ የታዊ ሠራዊታችንን ነው ። » በማለት ለጊዜው ንግግራቸውን ፃታ አደረጉ ።

ሌሎችን እንጂ እኔን ሪሚት ያዘኝ ። መላ ሰውነቴን ነዘረኝ ። እንባዬም መጥቶ ይተናነቀኝ ጀመር ። በንግግራቸው ከመመሰጤ የተነሳ ማስታወሻ መውሰድ ካቆምኩ ቆይቻለሁ ። ሰውዬው ያለምንም ማስታወሻ በቃል ሲናገሩ ቃላት እንዴት እንደሚፈልቁላቸውና አሳብ እንዴት እንደሚሳካላቸው ሁልጊዜ ይደንቀኛል ። የተጻፈ ንግግር ከማንበብ ምናለ ሁልጊዜ በቃል ቢናገሩ! እላለሁ ። ሰውየው በቃላቸው ሲናገሩ ማንነታቸው በሙሉ ይታያል ፣ ይሰባል እና ስሜት ይቀሰቅሳል ። ምን ዓይነት ግሩም ተሰጥኦ! አንድ ጊዜ በ1969 አንድ ሚኒስትር ፣ «ምናለ እኛህ ሰው የሚያነቡትን ንግግር ትተው በቃል እንዲናገሩ ብታ ደርጓቸው! በቃል ሲናገሩ ችግሩም ሆነ ተሰፋው በይበልጥ ይሰ ማኛል ፣ ይታየኛል ። ጥቁር ዕንቁ ናቸው» ብሎ ሲናገር የሰማሁት ትዝ ይለኛል ። ያ ሚኒስትር ኦሁን ባገር የለም ።

ጉባዔ ሲመሩ ብዙ ጊዜ አይቻቸዋለሁ ። ሁሉም የሚናገረውን በታላቅ እርጋታና ትእግሥት የማድመጥ ጥሩ ተሰጥኦ አላቸው ። እንደሚመስለኝ በማዳመጥ ነው ብዙ ነገር ባጭር ጊዜ ውስጥ ሊማሩ የቻሉት ። የሰውን አሳብ መስማት አይሰለቻቸውም ። እና የሚመሩትን ጉባዔ ጠቅላላ ሂደት የማሰባሰብና ለውሳኔ የሚያበቃ አሳብ የማቅረብ ችሎታቸው ብዙውን ጊዜ ያስገርመኛል ። ሪነገር ብልቶችን ለይቶ የማውጣት ግሩም ተሰጥኦ አላቸው ። አስተሳሰባቸው ሁልጊዜ ቀጥተኛና ግልጽ ነው ።

በሚሰጡት ቀጥተኛና ግልጽ ትንታኔ የኢኮኖሚ ሊቃውንትንና ሌሎች ኤክስፐርቶችን ያስንቃሉ ። መደኋላ የሚሉት ወይም የሚደብቁት ነገር የለም ። ሐቁን ፍርጥ ያደርጋሉ ።

እኔ እንዳየሁት ሌላም ተሰጥኦ አላቸው ። ደከመኝ የሚል ቃል ቋንቋቸው ውስጥ የለም ። ሥራ ያዝናናቸው እንደሆነ አላውቅም ፣ ግን ይሠራሉ ። ለትንሹም ለትልቁም ነገር እኩል ዝግጅት ያደርጋሉ ። አንዳንዴ ሳስብ በዝርዝር ጉዳዮች ተውጠው አንዳይቀሩ እሰጋለሁ ። በሶማሌ ጦርነት ጊዜ ጥይት ሲቆጥሩ አይቼ ፣ ደከመኝ የማይል ፣ ካስፈለገ ሀያ አራት ሰዓት ለመሥራት ፈቃደኛ የሆነ እንዲህ ያለ ወጣት መሪ ይዘን ፣ ሁላችንም እንደ እሱ ብንሠራ ይህችን ውብ ፣ ግን አሳዛኝ ኦገር የትና የት ልናደርሳት በቻልን ነበር የሚል አሳብ አደረብኝ ። ግን ብዙዎቻችን

ሥራ መች ሆነ የሚቀናን። ሌላውን ማጋፈጥና ለሚደርሰው ጥፋት ተጠያቂ ማድረግ እንጂ! ያገር ጉዳይ የአንድ ወይም ጥቂት ሰዎች ጉዳይ ሊሆንም አይችልም ።

ሰውየው ንግግራቸውን ቀጠሉ — «ያለ ዕድል ሆኖ ባንድ እጅ ውጊያ ፣ በሌላ እጅ የግንባታ ሥራ ማካሄድ እስካሁን እጣ ፈንታችን ሆኖ ቆይቷል ። ቢሆንም የተነሳንበት ዓላማ በዚች ምድር ሶሻሊስታዊ ሥርዓት ሶሠንባት ነውና የተጠየቀውን ማንኛውንም መስዋዕትነት እንከፍላለን ።

«ይህን ዘመቻ ለማቀድና ለማዘጋጀት ካንድ ዓመት በላይ ጊዜ ፈጅቶብናል ። ምናልባትም ከፍተኛ ጊዜና መረባረብ የጠየቀን ዘመቻ ቢኖር ይኸኛው ነው ። ከዚህ ቀደም ካካሄዷናቸው ዘመቻዎች ያገኘናቸውን ልምዶች መሠረት አድርገን ነው የኮነሳነው ። ከዚህኛውም እንማራለን ። አብዮት ለዘላለም የማይዘጋ ትምህርት ቤት ነው ።

አንዳንድ ሰው ማጨብጨብ ልማድ ሆኖበታልና ፣ ከመካከላችን አንዱ ኮሳጨበጨበ ሁላችንም አጨበጨብን ። አንዳንዴማ ንና «ጓዶች» ሲባል ማጨብጨብ ይጀምራል ። በተገቢ ቦታ ፣ ለተገቢ ጉዳይ ከልብ ማጨብጨብም እኮ ብስለትና ንቃት ሳይጠይቅ ይቀራል! አላዋቂ ሳሚ መሆን ደግ አይደለም ።

ብሩህ ፈንጣጣ ፣ ያው የተለመደው ትሕትና የተመላበት ጠንካራ ባሕርይ — ቀጠሉ ፣ «ይህ የኢርትራ ከፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ የታቀደውና የተዘጋጀው የኢሠፓኦ፣ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ የሰሜን ተነሳ ግይ ወንበዴዎችን በማስመልከት የሰጠውን ውሳኔ መሠረት በማድረግ ነው ። ውሳኔውን እጠቅሳለሁ ።»

ውሳኔውን አነበቡ ። የኢሠፓኦኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ ያሳለፈው ውሳኔ ፤

በኢርትራ ክፍለ ሀገር ውስጥ አብዮቱ በፈጠረው አመቺ ሁኔታ ላይ በመመሥረት ልማት እንዳይፋጠንና እንዳሥለፋፉ የሚያውኩትን ጸረ እንድነትና ጸረ አብዮት ወንበዴ

ዎችን በመመንጠርና በዚያ በኩል ኢምፔሪያሊዝምን አለ
ኝታ በማሳጣት የሰላም ዋስትና እንዲረጋገጥ እንዲደረግ ፥

2. በማወቅም ሆነ ባለማወቅ ከወንበዴዎች ጋር በመሆን ወይም በመተባበር ኦገራቸውን የበደሉና አሁን ግን ስሕተታቸውን በመግንዘብና በመጸጸት ወደ አብዮቱ ሠፈር የሚመለሱት በሠርቶ አደሩ የአዲስ ኅብረተሰብ ግንባታ ትግል ውስጥ ሙሉ ተሳታፊ እንዲሆኑ እንዲደረግ ፥

3. የምሥራቅና የደቡብ ኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ፡አብዮታዊ ሠራዊታችን ጎን በመሰለፍና ዘከፍተኛ መስዋዕትነት የሶማሊያን ወረራና ፡ወንበዴዎችን ቡርቦራ በመመከትና በአጭር ጊዜ ውስጥ በድል እድገኒነት በመውጣት ዛሬ በከፍተኛ ወኔ የግንባታውን ትግል እንደተያያዝነው ሁሉ ፥ በኤርትራ ክፍለ ሀገር ውስጥ ያለውም የሰፊው ሕዝብ አካል ለተሟላ ሰላሙ መረጋገጥና ለግንባታው ትግሉ መፋፋም ለስካሁን ቢለርሱም ተሳትፎ በተቀዳጃቸው ድሎች ላይ በመመርኮዝ ከአብዮታዊ ሠራዊታችን ጋር ከንዱን ዘማስተባበር ሲፈታ ተኑት ፥ ለውርደት ሲዳርጉትና ሲነግዱበት የኖሩትን ወንበዴዎች ጨርሶ በማስወገድ እኩሪ ታሪኩን እንዲያድስ ፡ኢሠፓኦኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ ጥሪ ያስተላልፋል» የሚል ነበር ።

ሰውዬው ኢሠፓኦኮ የሰጠውን ውሳኔ አንብበው ከጨረሱ በኋላ ፥ «ጓዶች ፥ የዚህ ታሪካዊ ዘመቻ ዓላማና ተግባር ባጭሩ ይህን ታሪካዊ ጥሪና ውሳኔ ተግባራዊ ማድረግ ነው ። ኤሠራራችን ሁሉ ከቢሮክራሲ ነጻ የሆነ አብዮታዊና ወንድማዊ መሆን አለበት ። በተለይም» አሉ — «ግንኙነታችን ወደ ላይም ወደ ጎንም እንዲሆን ያስፈልጋል ። ድርጅታዊ መዋቅራችንም የተዘጋጀው በዚህ መርሆ መሠረተ ነው ። ወደ ዝርዝር መግለጫ ከመሄዳችን በፊት እዚህ ላይ ጥያቄ ወይም አስተያየት ካለ ግልጽና ዲሞክራሲያዊ ውይይት ማካሄድ ይቻላል ።»

ለጊዜው ዝም ፥ ዝም ሆነ ። ሁሉም ይተያይ ጀመር ። አብዛኛዎቻችን መቸም ፥ ኋላ መተቸት ነው እንጂ የሚቀናን በቦታው ላይ ፊት ለፊት የሚሰማንን ጥያቄ ለመጠየቅም ሆነ አሳብ ለመ

ስጠት አይዘንልንም ። እኔ እስከ ማውቀው ድረስ ለምንከተለው ዲሞክራሲያዊ ማዕከልነት መርህ ከዚህ ድብቅ ጠባይ የባሰ ጠንቀኛ ነገር ያለ አይመስለኝም ። ከድክመታችን የተነሳ ዲሞክራሲያዊነትን እያጠፋን ማዕከላዊነትን ብቻ በማጠናከር ኃላፊነትን ባንድ ሰው ወይም በጥቂት ሰዎች ላይ እንዳንጥል ሁልጊዜ ያሰጋኛል ። ኃላፊነትን የሚያክል ከባድ ነገር ተሸክሞ ወይም ረልጎ ፥ ባንጻሩ ደግሞ እድር ባይ ፈሪ ሆኖ መኖር ላገርም ሆነ ለአብዮት የሚበጅ አይመስለኝም ..... ሆዬ ጮኽ ። ራበኝ መሰለኝ ። ከነ እህል አልቀመስኩም ። ሰዓቱ ሂዷል ። እንዱ እጁን አወጣ ።

«አሺ ጓድ ... ግድ የለም ቁጭ ብለህ ።»

«ይህ ዘመቻ..... እ..... አብዮታዊ ዘመቻ.....እ..... የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ..... ማለቱ እ..... ባሁኑ ጊዜ የታቀደው.....እ..... ወይም አሁን እንዲሆን የተመረጠበት ምክንያት ምንድን ነው ? ጓድ ሊቀ መንበር»

ጥያቄውን የጠየቀው ሰው ከመመንመኑ ያተነሳ የነደደች ክብራት ስንጥር ይመስላል ። ሰውነቱም ፥ እጁም ከንፈሩም ፡ቀጠቀጡ ነበር ። እገሬ ሁሉ ይነቀጠቀጥ ነበር ። ከፊት ለፊቴ ነበር የተቀመጠው ።

ሰውዬው መቸም ጥሩ ተናጋሪ ብቻ አይደሉም ። ጥሩ አደማጭም ናቸው ። እያንዳንዱ ሰው የሚናገረውን በጥንቃቄ እና በትእግሥት የማድመጥ ልምድ አላቸው — «አሺ ጓድ ፥ ጥሩ ጥያቄ ነው» አሉ ።

እውነትም ጥሩ ጥያቄ ነበር ። የሚሰጡትን መልስ በጥንቃቄ ለማስፈር ተዘጋጀሁ ። ወሰሩቱ መንጫጫቱን አቁሞ ነበር ። ለምን አሁን?

«እንደሚታወቀው በኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ትግል ፥ በተለይም በአብዮታዊ ሠራዊታችን ኃላቂለጠ መሰዋዕትነት በወዳጅ ሶሻሊስት አገሮች ሁለንብ ድጋፍ ፥ ኤብዮታችንን ከተከላካይነት ወደ ኦጥቂነት አሸጋግረነዋል ።

«ከዚያም እንደ ሁኔታው አስፈላጊውን የትግል ታክቲክና ስትራቴጅ እየቀየሰን በተከታታይ በሀገሪቱ መሐል ፥ ምሥራቅ ፥

ደቡብና ምዕራብ የተነሱብንን የአብዮቱን የውስጥ ጠላቶች ፥ የውጭ ወራሪዎችና ጣልቃገቦች ሁሉ ደምስሰናል ።

«በአሁኑ ጊዜ ለአብዮታችን እርምጃ ፥ ለሀገራችን እንድነት፥ ለሕዝባችን ደህንነት በተለይም ለአብዮታዊ ሠራዊታችን ፋታ ማጣትና ለኢኮኖሚያችን መቆርቆዝ ብቸኛና ዓይነተኛ ጠንቅ በመሆን የሚፈታተነን ቢኖር በኤርትራ የመሸገው ተገንጣይ የአድሀሪ ድርጅት ነው ።

«ይህ ቅጥረኛ አድሀሪ ድርጅት የጥፋት ተልዕኮውን ተግ ባራዊ ለማድረግ ከተነሳሳ የረጅም ጊዜ ታሪክ ያለውና እንደ ሌሎች ችግሮች ሁሉ ካለፈው ሥርዓት የተረከብነው ሲሆን የጥፋት ተግባሩን እጅግ ያስፋፋውና በተቋሙም እጅግ የተጠ ናከረው አመቺ ሆኖ ባገኘው አጋጣሚ ከአብዮታችን ፍንዳታ ወዲህ ነው ።

«ይህ አድሀሪ ገንጣይ ድርጅት አባሎቹ በመጣባቸውና የመደብ ትግሉም ባንገዋለላቸው የውስጥ ጠላቶቻችን ድጋፍና የውጭ ኃይሎች እርዳታ ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተጠናከረና በዚያ ውም መጠን የጥፋት ተግባሩን እያስፋፋ መጥቶ ፤

«በተለይ እኛ በተለያዩ ችግሮች ተወጥረን በነበረበትና እሱ ከመላው አድሕሮት ካምፕና ከዓለም አቀፍ ኢምፔሪያሊዝም ከፍተኛ የሞራልና የማቴሪያል እርዳታ አግኝቶ ዓላማውን እስከ ማሳካት ተቃርቦ በነበረበት ወቅት ማለትም ከሥስት ዓመት በፊት ሁለተኛው ነጻ አውጪ አብዮታዊ የጦር ሠራዊታችን አይቀጡ ቅጣት እየቀጣ ወንበዴው ተንሠራፍቶባቸው በነበሩት የከፍለ ሀገራቱ ሰባት አውራጃዎች በማስወጣት ከሱዳን ሪፑብ ሊክ ጋር በሚያዋስነን እንድ አውራጃ ማለትም በሳሕል አው ራጃ እንዲሰባሰብ አስገድዶታል ።

«ሀገራችን በውስጥም በወጭም እያሉ ችግሮች ተወጥራ እንድነቷና የአብዮቱም ደህንነት እጅግ አሳሳቢ ሁኔታ ላይ በወደቀበት ወቅት ከዚህ አደገኛ ሁኔታ በአስቸኳይ ለመውጣት ሲባል በአስቸኳይ የተቋቋመው አጥዮታዊ ሠራዊታችን ትምህ ርትየውጊያ ልምድና በአጨቃላይ ዝግጅቱ የይድረስ ይድረስ ስለ

ነበረና የተጠቀሱትን እያሉ ድሎች የተቀዳጀነውም ከፍ ያለ መተዋዕት ቢመክፈል ይለነበረ ፥ ላለፉት ሁለት ዓመታት ውጊ ያውን በመጠኑ ጋብ አድርጎ መልሶ በመቋቋምና ጉድለቶችን በማሟላት ለመጪረሻ ወሳኝና ደምሳሽ ውጊያ እራሱን በማዘ ጋጀትና ነጻ በወጡ ቀበሌዎች የሚገኙትን ወገናቹንም እንደዚሁ መልሶ በማቋቋም በግንቃትና በማደራጀት ቆይቷል ።

«የኤርትራን ችግር በሠላም መንገድ ለመፍታት ሶተገ ጣይ ቡድኖች የማይዋጥላቸው መሆኑ በተደጋጋሚ የተደረገላ ቸውን የሠላም ጥሪ አለመቀበላቸው የሚያረጋግጥ ስለሆነ ከኃ ይል በስተቀር የሠላም ቋንቋ ለማይገባቸው ተገን ጣይ ወንበዴዎች የሚፈለገውን የኃይል ሚዛን ከማሳየት በስተቀር ሌላ ምርጫ ስለማይኖር የማያዳግም ወታደራዊ ርምጃ ለመውሰድ ተገደናል ። እኛ ጦርነትን ፈልገን አይደለም የምንዋጋው ፥ ተገደን ነው ። እኛ የምንፈልገው ሠላም ነው ፥ ብልጽግና ነው ።

«ወደ ጥያቄው ልመለስ ። ሰምን ባሁኑ ጊዜ የኢትዮጵያ ሠርቶ አደር ሕዝብ እንዱ ከፍለ ሀገሩ በወንበዴ አራዊት ተወሮ ሠላም አለኝ ፥ ወይም ደግሞ ከአካሉ ከፍሎች እንዱ ቆስሎ ጡንነት አለኝ ሊል አይችልምና በዚህ ከፍለ ሀገር ውስጥ ለረጅም ጊዜ የቆየውን ችግር ማሶወገድ የወቅቱ ተቀዳሚ ተግባሩ እድር ጎታል ። እንደሚታወቀው በሌሎች ግንባሮች ትንሽ ፋታ ኦግኝ ተናል ። ኃይላችን ሰሜናዊው ግንባር ላይ ሊያተኩር የሚች ልበት አመች ሁኔታ ተፈጥሮአል ። ዚፍድ ባሬ ዛሬ በከፍተኛ ውጥረት ላይ ይገኛል ። የዐረቡ ዓለም በካምፕ ዴቪድ ስምምነት የተነሳ በከፍተኛ ፖለቲካዊ ግጭት ተወጥሮአል ። ኢራቅና ኢራን በጦርነት ላይ ይገኛሉ ። ጎረቤታችን የሆነችው ሱዳንም ባሁኑ ጊዜ ፋታ የማይሰጣት ከውስጥ ችግር አላት ።

«ተገንጣይ ወንበዴዎች የሞራልና የማቴሪያል ርዳታ እን ደልባቸው የማያገኙበት ጊዜ ነው ብለን እንገምታለን ። ተገን ጣይ ወንበዴዎች ባካሄዱት የእርስ በእርስ ጦርነት ምስቅልቅላ ቸው የወጣበትና የቱዳከሙበት ጊዜ ነው ። ባንጻሩ ፥ አብዮታችን በውስጥም ሆነ በውጭ ከማንኛውም ጊዜ ይበልጥ የጎለመሰበት ጊዜ ነው ። ዛሬ መላ የሶሻሊስት ካምፕ እና ተራማጅ ድርጅቶች ከአብዮታችን ጎን ተሰልፈው ይገኛሉ ። ተገንጣይ ወንበዴዎች

ተተፍተዋል ። እና ግብአተ መሬታቸውን የምንፈጽምበት አመች ጊዜ አሁን በመሆኑ ነው ። ግልጽ ነኝ!» የሚል ነበር የተሰጠው መልስ ።

«ሌላ ጥያቄ ወይም አስተያየት?»

«እኔ እጄን አወጣሁ ። ሲከነክነኝ የቆየ ጥያቄ ነበረኝ ። ወደ አሥመራ ከመምጣቴ በፊት በሺና እና በፓሬት የተጻፈ ፣ የሚል ትንሽ መጽሐፍ አግብቤ ነበር ። ጥያቄዬ ፣ የጎሪላ ውጊያ ስልት ፣ ሲያመች ማጥቃት ፣ ሳያመች መሸሽ ፣ ከቦታ ቦታ እየ ተዘዋወሩ አደጋ በመጣል የመንግሥት ወታደሮች ማስጨነቅና ማበሳጨት ስለሆነ ፣ እንደተባለው እኛ በተደራጀ ወታደራዊ ውጊያ ስልት ስንሄድባቸው ናቅፋ ላይ ተሰባስበው ይቆዩናል ወይ? እልቂታቸውን መጋበዝ አይሆንባቸውም ይሆን?» የሚል ነበር ።

«አዎ ፣ ጓድ ። ጥሩ ጥያቄ ነው ። አንተ የጠቀስከው የጎሪላዎችን የመጀመሪያ እድገት ደረጃ ነው ። የጎሪላ ንቅናቄ ለረጅም ጊዜ በዚህ ሁናቴ ሊቀጥል አይችልም ። በግድ ወደ ኮንቬንሽናል አርሚ ይለወጣል ። ታክቲኩና ስትራተጂውም እንደዚሁ ወደ ኮንቬንሽናል ታክቲከና ስትራተጂ ይለወጣል ። ባጠቃላይ ሰሜናዊ ተጋጣይ ወንበዴዎች አሁን እንዲህ ያለው የዕድገት ደረጃ ላይ ነው የሚገኙት ።

«ወደ መጀመሪያ ደረጃ እንዳይመለሱ ማድረግ የኛን ያላ ሰለሰ ጥረትና ፖለቲካዊ ትግል ይጠይቃል ። ዓሣ ከባሕር ከወጣ ይሞታል ። ተመልሶ እንዳይገባ ለማድረግ ርዕዮተ ዓለማዊ ፣ ፖለቲካዊና ድርጅታዊ ሥራችንን ማጠናከር ያስፈልጋል ። ተሳስቼ እንደሆነ ልታረም እችላለሁ ። የሰጠሁት መልስ በቂ ነው ወይስ አይደለም?»

ለኔ የተሰጠው መልስ በቂ ነበር ። ግን ሌላ እጅ ሲወጣ አየሁ ። ከ/ታሪኩ ወልዳይ ነበር ። በጸረ-ጎሪላ ወጊያ የታወቀ ኤክስፐርት ነው ። ሰውዬው ጀግና ይወዳሉ መሰለኝ ሲያዩት ፈገግ አሉ ። ጆሮዬን አቀናሁ ።

ከወታደራዊ ሰላምታ በኋላ ፣ «ጓድ ሊቀመንበር ፣ የማከለው ተጨማሪ አሳብ ኦለኝ» ኦለ ። ጥልቀት አለው ድምጹ ።

«እሺ ጓድ ።»

እንደገና ወታደራዊ ሰላምታ ። በዚያ ቁመቱ ላይ ወደላይ ተንጠራርቶ ሰላምታ ሲሰጥ ፣ የባሰውኑ ተመዘዘ — እንደ ሽም በቆ — «ጓድ ሊቀመንበር በትክክል እንዳስቀመጡት ማንኛውም የጎሪላ ንቅናቄ የራሱ ዲያሌክቲካዊ ሂደትና ዕድገት አለው ።በዙ ድን ፣ በዙድን ሰፊ ቦታ ላይ የደፈጣ ውጊያ ሲያካሂድ የቆየ የጎሪላ ንቅናቄ ፣ የሠራዊቱ ቁጥር ካደገና ኃይሉ ከተጠናከረ በኋላ በግድ አንድ ላይ ተሰባስቦ ኮንቬንሽናል ጦርነት ለማካሄድ ይገደዳል ። ይህን ካላደረገ ድል ሊቀዳጅ ወይም ሕልውና ሊኖረው አይችልም ።

«በወንበዴዎች መካከል የሆነውን የእርስ በእርስ ጦርነት ያስከተለው ፣ የህይማኖት ፣ የጎሣ ፣ የደገኛና የቆለኛ ቅራኔ ብቻ ሳይሆን ፣ የደረሱበት የዕድገት ደረጃም ጭምር ነው ። ሻዕቢያ ጀብሐን ይምሰሶ ከሜዳ ያስወጣው ራሱን ብቸኛ ተወካይ ለማ ድረግና ፖለቲካዊና ወታደራዊ ሞኖፖሊ ለመያዝ ነው ።

«በተጋጣሚያ ወንበዴዎች መካከል ያለው ቅራኔ በዚህ ብቻ የተወሰነ አይደለም ። ቅራኔው በአውራጃና በመንደርም ጭምር ነው ። ደገኛው ፣ የሐማሴን የአካለጉዛይ ፣ የሠራዬ ተወላጆች በማለት አይሰማማም ። ቆለኛው ፣ የሰምሐር ፣ የማረያ ፣ የሠ ነሂት ፣ የባርካ ፣ የሣሕል ፣ የደንከል ሊጆች በማለት አይሳማም ። ሻዕቢያ ፣ ጀብሐ ፣ አልዋሕዳ ፣ ጎፈብ የሚባሉት ፖለቲካዊ ቅ፡ ጾች የዚሁ ፈለግ ነጸብራቆች ናቸው ። እንደ እውነቱ ከሆነ የነጠረ ወይም የጠራ ፖለቲካዊ ዓላማና ይዘት የላቸውም ። የማያራምዱት ሕዝባዊ መስመር የላቸውም ። ጎጣዊ ደ፡ጅቶች ናቸው ።

«ወደተነሳህበት ነገር ልመለስና ፣ ሻዕቢያ ዛሬ ወደ ቋሚ የውጊያ ስልት ታክቲኩንና ስትራተጂውን ለውጧል ። ሻዕቢያ ባሁኑ ጊዜ ኃይሉን አንድ ላይ አሰባስቦ መደበኛ ጦርነት ከመ ግጠም ሌላ ምርጫ የለውም ። ይህ ሊሆን የቻለው ባንድ ፊት ከውስጣዊ ድከመቱ የተነሳ ነው ። ጀሌዎቹን ኦንድ ላይ አሰባስቦ

በጠመንጃ አፈሙዝ እያስገደደ ካላዋጋ በስተቀር ሕልውናው ያከትማል ። ጀሌዎቹ በበጎ ፈቃድ የገቡ አይደሉም ። ከየግሳው በግድ ታፍነው የተወሰዱ የገበሬ ልጆች ናቸው ። ነጻነት ይዘን በድል ባጭር ጊዜ ውስጥ እንመለሳለን በማለት በ1967 የናት ኦገር ጥሪ ተቀብለው በጀብደኛነት ወደ በረሀ የወጡትም አያሌ ወጣቶች ዛሬ ተስፋ ቆርጠዋል ። የበረሀ ኑሮ እንገፍገፍዎቸዋል። ለመመለስ ይፈልጋሉ ። እነዚህ ሁሉ አንድ ላይ ታፍነው ካል ተያዙ የሻዕቢያ ሕልውና ያከትማል ።

«እሁን ጥያቄው የሻዕቢያ ድክመትና ጥንካሬ ምንድን ነወ የሚለው ይሆናል ። የጎረላ ንቅናቄ ድክመትና ጥንካሬ በአሥር ነጥቦች ሊለካ ይችላል ። እነዚህም ፡

— የውጊያ ወረዳ አመችነት (ቴሬን)
— የሠራዊቱ ሞራል
— ፖለቲካዊ ንቃት
— ሎጂስቲክ
— የሠራዊቱ ተዋጊነት ብቃት ወይም ሥልጠና
— የመሣሪያ ዓይነት
— የመሪዎቹ ብቃት
— ዲሲፕሊን
— መጠጊያ አገር ወይም ሥፍራ (ሳንክቹዋሪ)
— እና ሕዝባዊ ድጋፍ ናቸው» በማለት መለኪያ ነጥ ቦቹን ከደረደረ በኋላ ፡ «ለያንዳንዱ አርእስተ ነገር 10 ነጥብ እየሰጠን ከመቶ ብንተምን ፡ ሻዕቢያ ዛሬ ያለበትን ፖለቲካዊና ወታደራዊ ሁኔታ በተጨባጭ ለመገመት ይቻላል ።

«ባጠቃላይ ፡ የሻዕቢያ ሠራዊት ሞራል ወድቋል ። የሚሰጠውን ፖለቲካዊ ትምህርት በአድርባይነት ካልሆነ በቀር ከልቡ የሚቀበል ያለ አይመስለኝም ። የሚተዳደረው በጠመንጃ አፈሙዝ ዲሲፕሊን ነው ። ሕዝባዊ ድጋፍ የለውም ። ዛሬ የኤርትራ ሠርቶ አደር ሕዝብ ፡ ምንም እንኳን በረሀ ላሉት ልጆቹ ቢያስብም ሥጋ ነውና — በሙሉ ልቡ ሠላምን ይፈልጋል ።

«የሻዕቢያ ጀሌዎች ዛሬ ምንም ዓይነት ወታደራዊ ሥልጠና አያገኙም ። እርግጥ ሰር ሚዳ ውስ ከሠሞንት የበለጠ የሠር ትምህርት ቤት የለም ። የገበሬ ልጆች እንደ በግ እየተነዱ ነው ለጥይት የሚዳረጉት ። መሪዎቹ ያለየላቸው ቅምጥሎችና ኦምባገሃ ኖች ናቸው ። ጀብደኞች ናቸው ። በሠገሊያ በኩል ሻዕቢያ ዛሬ በሱዳን እጮች ሁኔታ የለውም ። ጀብሀ ጥቃቱን ለመወጣት ከኋላ እየተዘጋጀለት ነው ። በሠሣራያና በሎጂስቲክ ሻዕቢያ ደህና ነው ። ድርጅቱ የሚያዮገርም ቅልጥፍናና የፈጠራ ችሎታ አለው ።

«ዋናው ጠንካራ ጎኑ ግን ሻዕቢያ የመረጠው የውጊያ ወረዳ ነው ። ናቅፋ ፡ተራራማ ምሽግ ነው ። የናቅፋ ተራራዎች አይዘነጉም ። ሻዕቢያ ደግሞ እንኳን በኖረበት ቀርቶ ባያረበትም ሥፍራ የሰወ ቁመት የሚወጡ ተዳኝ ሳይቆፍር አያድርም ። ፍልፈል ነው ። የሻዕቢያ ጀሌዎች አንዲ ከምሽግ ከወጡ ቁመው የመዋጋት ልምድ የላቸውም ። ፈርጣሮች ናቸው ። እና ሐደፊት የምንዋጋው ከሻዕቢያ ወኔ ጋር ሳይሆን የተራሮ ምሽግ ከሆኑት ከና ቅፋ ተራራዎችና ድንጋዮች ጋር ይሆናል ። እና ወሳኝ ነጥብ የውጊያ ወረዳ ሁኔታ ነው ። የሻዕቢያ ወኔና ጥንካሬ አይደለም ። አመሰግናለሁ» ብሎ ወታደራዊ ሠላምታ ከሰጠ በኋላ ቁጭ አለ ።

መጥፎ ትንተና አልነበረም ። በሙያው ምሁር ነው ። ሰባት ዓመት ሙሉ ወንበዴዎችን ሲዋጉ መቆየት ቀላል ልምደ አይደለም ። የክ/ታሪኩ ወልዳይ ዝና በወንበዴዎችም ዘንድ የታወቀ ነው ። ስውዬው እንደልማዳቸው በጥንቃቄ እያዳ ጠጡ አንዳንድ ማሰታወሻ ይወስዱ ነበር ። እንዳልኩት ጥሩ አድማጭ ናቸው ። ማንኛውንም ኦሳብ አይንቁም ። ንቀው የሚተውት ነገር የለም ። ሳያቸው ሁልጊዜ ተማሪ ይመስሉኛል ። አዎ ፡ አብዮት ትልቅ የተግባር ዩኒቨርሲቲ ነው ። ትጉህ ተማሪ ይጠይቃል ።

«እናመሰግናለን ጓድ ። በትግላችንና ብምንከፍለው መስዋዕትነት ተራማሮኦዊ መሰናክሎችን ክቱጥራችን ሥር እናውላለን ። ሌላ ጥያቄ ወይም አስተያየት?..... እሺ ጓድ የሺጥላ ።»

'ሱሰሎቭ'— የሺጥላ ማስረሻ ነበር ። ስለታም ፊቱ ይበልጥ ተስሎ ይታያል ። ሲናገር ቀስ ብሎ ቃላቱንና ዐረፍተ ነገሮቹን እየሳለ ነው ። አሳቡም የተሳለ ነው ። አሳቡን ሲሰለው ስለ

ታም ፊቱ ላይ ይታያል — «እኔ ላነሳው የምፈልገው ነጥብ ጸረ—ፕሮፓጋንዳን በሚመለከት ይሆናል» ብሎ ጀመረ ።

«ቅድም በትክክል እንደተገለጸው ፣ ዓላ ከባሕር ከወጣ ተፈጥሮአዊ ሞት ይሞታል ። በሌላ አነጋገር ወንበዴዎችን ከሕዝብ ነጥሎ መምታት ይሆናል ማለት ነው ። ይህ ቀላል ሥራ አይደለም ። የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ከጀብደኝነትና ከግብታዊነት ፍጹም የራቀ ፣ የተጠና ፣ ፀዕቅድና በፕላን የሚሠራ መሆን ይኖርበታል ።

የዚህን ክፍለ ሀገር ችግር ለመፍታት አሁን ከምናካሂደው ፖለቲካዊና ድርጅታዊ ሥራ ጎን ለጎን እና ከዚያም ባሻገር ወሳኙ ሥራና ውጊያ የምንቀይሰው የፕሮፓጋንዳ ታክቲክና ስትራቴጂ ይሆናል ። ዛፊ እንደ 'ግሌ' ያለ ሚዲያዊ መሣሪያ ታጥቀናል ። ግን ይህን አሸናፊ መሣሪያ ለማን፣ ለምን፣ እንዴት ነው ልንጠቀምበት የምንችለው፣ የቆምነው ለሠርቶ አደሩ ሕዝብ ልዕልና ነው — ለእኩልነት ፣ ለሠላም ፣ ለብልጽግና ፣ ለፍትሕ ፣ ለዲሞክራሲ ።

«የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ይህን በጥሩ ቋንቋ እየተነተነ ማስረዳት ይኖርበታል ። በሌላ በኩል የወንበዴዎችን ፖለቲካዊ ከሥረት — አቋማቸውና ዓላማቸው ጸረ - ሕዝብ መሆኑን ማጋለጥ የፕሮፓጋንዳ ሥራ አንዱ ፈርጅ ነው ። የነ ብዮታዊውን ነጻ አውጭ ሠራዊታችንን ሞራል መገንባት የፕሮፓጋንዳው ክፍል ሌላው ተግባር ነው ።

«በዚህ ክፍለ ሀገር ፣ በመላ ኢትዮጵያና በዓለም ዙሪያ የምናሰራጨው ፕሮፓጋንዳ ምን እንደሆነ በውል ተለይቶ መታወቅ ይኖርበታል ። የዘመቻው ባሕርይ ብሔራዊና አብዮታዊ ብቻ ሳይሆን ዓለም አቀፋዊም ነው ። ዝግጅት ፣ ፕላን ፣ ዕቅድ ፣ የጊዜ ሠንጠረዥ ያስፈልጋል ። ክግለኛነት ፣ ከጀብደኝነትና ከግብታዊነት አሠራር መራቅ ግዴታ ይመስለኛል ።

«የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ከብሔራዊ ጠባብነት መንፈስ የራቀ ፣ ከስሜታዊ አስተሳሰብ ይልቅ ትንታኔን ፣ ከመደብ እርቅ ይልቅ የመደብ ጦርነትን በጥራት እጉልቶ የሚያሳይና የሚያስተ

ምር መሆን አለበት ብዬ አምናለሁ ። እኛ የመጣነው ችግሩን ለማድበስበስና ለመሸፋፈን ሳይሆን ፍርጥርጥ አድርገን በማቅረብ የመጨረሻ መፍትሔ ለመሻት ነው ብዬ እገምታለሁ ።

«ቀደም ሲል አንዱ ተናጋሪ ሕዝቡ ሠላም ይፈልጋል ብለዋል ። እኛም የምንፈልገው ሠላም ነው ። ግን ምን ዓይነት ሠላም?

«የሙያብ ሠላም ነው የምንፈልገው ። እና ሠርቶ አደሩ ሕዝብ የመያብ ጠላቱን አውቆና ሚናውን ለይቶ ካልቆመ በስተቀር ሠላም ሊኖረው አይችልም ። ፕሮፓጋንዳችን ፣ ትግላችን ሁሉ እዚህ ነጥብ ላይ ማተኮር አለበት ብዬ አምናለሁ ። አመሰግናለሁ ።»

እንደ ሳማ የሚለበልብ ፣ እንደ እሾህ የሚወጋ ንግግር ነበር ። ስለ ማስታወቂያ ሚኒስቴር አሠራር ይሆን የተናገረውን ግን አሳበ ትክክል ነበር ። ምናልባት ማንኛውም ነገር በቲዎሪ ቀላል ሆኖ ሊታይ ይችላል ። ተግባር ግን ሌላ ነው ። ያስቸግራል ። ሌላ ጥያቄ ወይም አስተያየት ወይም ማጠናከሪያ አሳብ አልቀረበም ። ወደ ድርጅታዊ ሙዋትሩ ገለጣ ከመሄዳችን በፊት የሁገአዘ ሕዝብ ይህንነት መምሪያ ንላፊ አጭር ማስገንዘቢያ እንዲሰጥ ተጠየቀ ። ኮሎኔል በትሩ ተሰማ ነበር ። ሽክ ብሎአል ። ጉንጮቹ ያበራሉ ። ፈገግታው ይሞቃል ። እንዳል ኩት የጠገበ ቱጃር ነው የሚመስለው ። ሁሉም ጆሮውን ቀና አደረገ ።

የጥቂቅ ነገር ሁለንም ያሳሰበ ያመስላል ። እንጋች ለምን እያሰጠም በማለት ካሁኑ ያነረፃም ነበሩ ። ለሕይወታቸው ይህን ያህል ስጋት ኦደሮባቸው ያሆንን ማን የት ብሎን ምነገያት እንደሚሞት ቢያውቅ ጥሩ ነበር ። ወይስ መጥር? አላወ ቅም ። ስለሞት አስብ አላውቅም ። ለምን አስባለሁ? የማይቀር ዕዳ ነው ። ሲመጣ ያመጣል ። አድፍጦ የሚመጣ ለባ ነው ። ባፋን ከሱ! ሰው ስለሞት ለምን እንደማጨነቅ አያገባኝም ። ግን አሁን ያንዳንዶቻችን ሚኒቀት ሞት አልመሰለኝም ። ትልቅና ተፈላጊ ሰው ሆኖ የመታየት ፍላጎት አለ አያደለ! እንደ እሱ መሰለኝ ትልቅ ሆኖ የመታየት በሽታ!

«ጓዶች ፣ ማንኛውም ድርጊት ተጻራሪ ድርጊት አለው» በማለት ኮሎኔል በትሩ ተሰማ ንግግሩን ከፈተ— «የኤርትራ ከፍለ ሀገር ቱይ ኮኩብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ግቡን እንዳይመታ ለማድረግ የሚፈልጉ ኃይሎች በዚህ ከኮማ ፡ምናልባትም በጉያችን ውስጥ ሊኖሩ ይችላሉ ። በጸጥታ ረገድ ያለብን ችግርና ድክመት የሚመነጨውም ከዚሁ ነው ። አንድ ሕዝብ ስለሆነ ጠላትን ከወገን ለይቶ ማየት ያስቸግራል ። አብረን እንውላለን ፣ እንጠግለን ፣ እንበላለን ፣ አብረን እንመራለን እንግራለን ። ነገሩ ውስብስብ ነው ። ስለሆነም እያንዳንዳችሁ ለዚህ ታሪካዊ ሥራ በጥንቃቄ ተመልምላችሁ የመጣችሁ መሆናችሁን በማወቅ ነቅታችሁ አካባቢያችሁን መቃኘት አለባችሁ ። ጥርጣሬ ከሙያችን ተነጥሎ የማይታይ መሆኑን ለማመልከት ነው ። 'ያል ጠረጠረ ተመነጠረ' የሚለውን የቆየ ዘይቤ እንደመፈክር እን ጠቀምበታለን ።

«ለሐቅ ነው የቆምነው ። ግን ለሐቅ ቆመናል በማለት መዘናጋት የለብንም ። መጠራጠር ያስፈልጋል ። ጠላቶች አሉን ። ነቅተን ለዘመቻችን መሳካት በያለንበት ዘበ እንቁም ። ሁሉም ሰላይ መሆን ፣ ዘብ መቆም አለበት — ላብዮቱ ።

«ጠላቶቻችን ካሁኑ ውሸንብር በመፍጠር ሕዝቡን መረበሽ ጀምረዋል ። የንበያው — ኢኮኖሚ እየተናጋ ነው ። ሽብር በመፍጠር ሕዝቡ እንዲሸፍት ለማድረግ ይፈልጋሉ ። እኛ ሐማሴን የሆነ ሁሉ የሻዕቢያ አባል ነው ልንልም ። ወገንን ከጠላት ለይተን እናውቃለን ። ሕዝቡን የማረጋጋቱንና የዘመቻችንን ትክክለኛ ዓላማ የማስረዳቱን ጉዳይ ለፖለቲካ መምሪያ ልተወው ። በነገራችን ላይ በሻዕቢያ ውስጥ የሐሎዋ ሰውራ ኃላፊና የማዕከላዊ ኮሚቴ አባል የነበረ ፣ ሥዕላይ በራሂ የሚባል ትልቅ ሰው በቅርቡ እጁን ሰጥቷል ። ብዙ የሚያውቅ ሰው ነው ። የሻዕቢያ 4ኛ ብርጌድና የደቡብ ዕዝ አዛዥም ነበር ። ፖለቲካ መምሪያው በጣም ሊጠቅምበት የሚገባ ሰው ነው ።

ጠላቶቻችን የሚመጡበት መንገድና ዘዴ ብዙ ነው ። የያንዳንዳችንን ደካማ ጎን እጥንተው በማወቅ ይጠቀማሉ ። የመሐል አገር ሰው ሴትና ሥጋ ካየ ዓይን የለውም የሚል ፈሊጥ እላቸው..... (ሳቅ) አዎ..... ጓዶች ፣ ከሴትና ከሥጋ መጠንቀቅ..... (ሌላ ሳቅ.....)

«እውነቴን ነው ። ለሰለሰኛው ሰት ፣ ለሆዳሙ ሥጋና መጠጥ፣ ፍቅረንዋይ ለማያጠቃው ግንዘብ — ችግር ላለበት አጥጋቢ ድጎማ በገንዘብ ፣ በንብረት — የያንዳንዱን ሰው ድክመት ተከታትሎ ሰው ቤማጥናት ለዓላማቸው ያጠቀሙበታል ። በዚህና በዚያ ብለው ሰውዩውን ማሸነፍ ካልቻሉም ፣ በውንጀላ ዘዴ ተጠቅመው የዓላማቸው መሣሪያ ከማድረግ አይመለሱም ። የማመጠበት መንገድ ዘዴ ረቂቅ ነው ። በተለይም ዕድሜው ለጠረታ የደረሰና የገንዘብ ችግር ያለበትን ሰው አሳያው ነው የሚጠቀሙበት ። ጓዶች ፣ ይኸው ነው ። ጠንቀቅ ማለት አለብን ። ስንቃችንን ባህያ ፣ ህመላችንን በጉያ! (ሳቅ.....)»

ከሳቁ በኋላ እርስ በእርሳችን እንተያይ ጀመር ። አንዱ ሌላውን የሚጠይቅ ይመስላል — 'አንተ የትኛው ትሆን?' እያለ ። እነዚህ መስሪዎች በየትኛው መንገድ ይሙጡብኝ ይሆን? አልኩ በልቤ ። ማን ራሱን ያውቃል? አብዛኛዎቻችን ስለጠንካራ ጎናችን ነው እንጂ ጉራ የምንነፋው ፣ ስለደካማ ጎናችን አበክረን አናስብም ቅሉ ፣ ስለራሳችን ሐቁን መቀበል ያቅተናል ። የማልሠራው ወይም ያልሠራሁት ኃጢአት ይኖር ይሆን? ይህች ወብና ግን አጭር ሕይወት የምታበረክተውን ጥሩ ጥሩ ነገር ሁሉ እወዳለሁ ። ግን ነው የማይወደው? በሕይወት ካልተደሰቱ የመኖር ጥቅሙ ዘምኑ ላይ ነው? እንጂ!

ሥዕላይ በራሂ ። በማስታወሻ ደብተሬ ላይ ስሙን በትልቁ ጻፍኩ ። በሻዕቢያ ውስጥ ትልቅ ሰም ነበር ። በደቡብ ኤርትራ የተዋጋው አብዮታዊ ሠራዊታችን ዝናውን ያውቃል። ጀግና ተዋጊ እዋጊና ጥሩ ስትራቴጂስት ነው እየተባለ በሰፊው ይወራለታል ። መቸም ጠላትም ቢሆን ጀግና ይከበራል ። በእውነትም ሻዕቢያ ተፍረክርኮለች ፣ አልቆላታል ፣ የእሱ ባሁኑ ጊዜ እጁን መስጠት የውስጥ ደጋፊዎቻቸውን ተስፋ ያስቆርጣል ፣ ቅስማቸውንም ይሰብራል አልኩ ። እንዴት እንደምጠቀምበት ካሁኑ ታየኝ ። ሳይደግስ አይጣላም ። ጥሩ ዕድል! የማቀርብለትን ጥያቄዎች ባሳቤ እደረድር ጀመርኩ.....

የድርጅታዊ መዋቅሩ ገለጣ ቀጥሎአል ። የመዋቅር ገለጣ መቸም ያሰለቻል ። በግማሽ ልብ ነበር የማዳምጠው ። ስለሰለ

ቸው ብቻ አይደለም ። ደክሞኝ ነበር ። የረጂም ስብሰባ ችግር ይኸው ነው ፣ ያደክማል ። ቀስ ብሎ አእምሮ ያበልዛል ። የመጨረሻ ውጤቱ — እያነሰ የሚሄድ ገቢ ። ደግሞ ርቦኝ ነበር ። አፌ ኩበት ፣ ኩበት ግለት ጀምሮአል ። ደግነቱ ገለጣው ተገባዶአል ። የመጨረሻው ሳይሆን አልቀረም ። የኤኮኖሚ ልማት ዘመቻና ዕቅድ መምሪያ ላይ ነበርን ። በምርት አገልግሎት ሥር ፣ የግብርና ፣ የመንግሥት ርሻ ፣ የእንዱስትሪ ፣ ያገር ውስጥ ንግድ ፣ የኃይል ምንጭና የውሀ ሥራ ግብረ ኃይሎች ፣ በድጋፍ ሰጭ አገልግሎት ሥር የሠራተኛና ማኅበራዊ ጉዳይ ፣ የመልሶ ማቋቋም ፣ የጤና ፣ የኮንስትራክሽን ፣ የትራንስፖርትና የከተማ ልማት ግብረ ኃይሎች ። አሥራ ሁለት ግብረ - ኃይል ፣ አሥራ ሁለት ሐዋርያት! የኤኮኖሚ መምሪያውን ኃላፊ ፣ መጽሐፈ ዳንኤልን በዓይኔ ሠረቅ አድርጌ አየሁት ። ስጋት አድሮበት ሆዱን ያክ ነበር ። የሚያስበው ነገር ተሰማኝ ። ምናልባት የተወለደበትን ቀን ነበር የሚረግመው ።

ም ሽ ት

አብጽላል ሰሜናዊ ኮኸብ

ጨልሟል — ከስብሰባው ስንወጣ ሁሉም የተኮራረፈ ይመስላል ። እያዛጋ በየአቅጣጫው ተበተነ ። ጭንቅላቴ እንዳ ረጀ ሞተር ሲጮህ ይሰማኛል ። ወደ ማረፊያ ቤቱ ሔጄ በቀዝ ቃዛ ውሀ ገላዬን ከታጠበ በኩ በኋላ ጉኔን አልጋ ከማስነካት ሌላ የሚታሰኝ ነገር አልነበረም ። ወረኔ ሁሉ አሰጠላኝ ። ሽቷል ሰውነቴ ። ይነፍስ የነበረው ቀዝቃዛ ኦየር ትንሽ መንፈሴን አደሰው ። ጨረቃ የማትታይበት ምሽት ነው ። ሰሜናዊ ኮከብ ከጠራው ሰማይ ላይ ፈርጥ መስላ ትታያለች ። ግዙፍ ጥቁር ጥላ ዎች መስለው በቆሙት ዘምባባዎች ውስጥ አጮልቄ ነበር ያየኋት ። ወደ መኪናዬ ልገባ ስል ስለሞን በትረጊዮርጊስ ጠራኝ።

«ወዴት ልትሄድ ነው?» አለኝ ።

«ከዚህ ማራቶን ስብሰባ በኋላ ወዴት የምሔድ ይመስልሀል? ቀጥታ ወደ መጠለያ ጣቢያዬ ነው ። ደክሞኛል» አልኩት ።

«አይ እናንተ ጋዜጠኞች!» አለና ሳቀ ።

«ምን አጠፋን?» አልኩት ።

«መጠለያ ጣቢያ አልከው? ምግቡን ደግሞ ምን ልትሉት ይሆን?»

«ምግብ ለሥራ»

እንደገና ካንጀቱ ሳቀና ፣ «በል አሁን ቤቱ አብረን እንሂድ» አለኝ ።

«ሴላ ጊዜ አሁን በእውነት ደክሞኛል» አልኩት ።

«ኖ ኖ» አለ — «ይኸ አሁን የመጣውን ወዶ ገብ እንዲተግ ናኘው ነው ። እኔም ላገኘው እፈልጋለሁ ። ለሥራችን በጣም ይጠቅማል ። ጥሩ ውስኪም አለኝ ። ጋዜጠኞች መቸም ይኾ ይቺን አትጠሉም ። ወራና አረቂ ትወዳላችሁ»

«እዚህ ላይ ላሩ» አልኩት ። ሳስበው እውነትም ጥሩ መ ጠጥ አሰኝቶኝ ነበር ። ጉዞዮዬ ድርቅ እንደመታው መሬት የተሰ ነጣጠቀ ያህል ሥ ይሰማኛል ። ያንን ዝነኛ ውነበያ ለማየትም ፈለግሁ ። ድካሙ ባንያ ለቀቀኝ ።

«ሌላስ ምን ይወዳሉ ይባላል? » ብዬ ጠየኩት ።

«ሲት» ብሎ ሳቀና ቀጥሎ «ምግበ ላይ ግን ሰነፎች ናችሁ ይላሉ ። ግን የዘፍና አቀራረባችሁ ደስ አይለኝም» አለ ።

«ለምን?»

«ሰው ሰው አይሸትም ። ደረት ነው ። ሶሻሊዝም ስለስታቲ ስቲክ አይደለም ። መነሻውም ሆነ መድረሻ ቡ ሰው ነው ። በደሀን ያህል ምርት አደገ ፣ ደሀን ያህል መሬት ታረሰ ፣ ደሀን ያህል ሰዎች ተደራጁ ፣ ደሀን ያህል ሰዎች ከማይጮኑት ተላቀቁ ወዘተ..... አሃዝ ብቻ ነው ። እርግጥ ጋዜጠኞች ሬኮርድ መያዝ ይገባቸዋል ። ግን ሬኮርድ ለማሳየት ስትሉ ሰው ትረሳላችሁ ፣ ደሙ ትጠቃዛዎች ትሆናላችሁ ። የምታተርቡት ዜና ሁሉ ሰው ሰው መሽተት አለበት ። ደሞም የምታካሔዱት ቅስቀሳ ሁሉ የአጠቃላይነት ባሕርይ ያጠቃዋል ። አሰልቺ ነው ። ከሐቅ መነሳት ኦለባችሁ ። ሐቅ ማለት ደግሞ ፋክት ነው ። ግባና እንሂድ» አለኝ ።

«ያምናቀርበው ዜና ሁሉ ሰው ሰው እንዲሸት ከተፈለገ ዘሰው ልጅ ላይ እምነት ያላቸው ፣ በሙያው የሠለጠኑ ጋዜጠኞች በብዛት ያስፈልጉናል» ብዬው ወደ መኪናው ገባሁ ።

ከዓይን የቀደሙ ሁለት ወጣት አንጋችች ከመኪናው ጓላ ተቀምጠዋል ። ሌሎች አንጋችች ሞልቶ የያዘ ሌላ አጃቢ መኪና አስነስቶ ከጓላ ደጠቦቃል ። ገና ከመነሳቴ መኪናዋ ቢረረች ። ሩጥነት ኦይጣል ነው ። ትንፋሼን ውጪ ያዝኩ ። በአረንጓዴ ፣ ብጫ ፣ ቀይ መብራቶች ፣ ቀይ ኮኮቦችና ቅስቶች ያሸበረቀው «ኮምቢሽታቶ» የቻይና ከተማ መስሳል ። ቀይ መብራቶች እየ ጣሰን ነበር የምንበረው ። ከመኪና አደጋ ይሰውረን አንጂ የጠ ላት ጥይትስ አያገኘንም ነበር ፣ በዚያ ፍጥነት ስንበር ። ቀጠ ልኩና «ተጨባጭ ነገር ላይ የተመሠረተ ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ እንዲካሔድ ከተፈለገ ያሠራር ቅንብር ያስፈልጋል ። እኛ ጠን ቋይ አንቀልብም ። ኢንፎርሜሽን ሊኖረን ይገባል ። ኢንፎር ሜሽን ሊገኝ የሚችለው ደግሞ ከሕዝብ ደህንነት ፣ ከወታደ ራዊ ክፍሎች ፣ ከውጭ ጉዳይና ከመሳሰሉት ነው ። በቂ መረጃ ሊገኝ የሚችልበት መንገድ ሳይቀየስና የአሠራር ቅንብር ሳይ ፈጠር ፣ አጠቃላይ ቅስቀሳ ነው የምታካሒዱት ማለት ሥራ ውን አያቃናም ። ከሚሠራው ጻር ቆሞ የሚተቸው ክፍል ይበ ዛል» አልኩት ።

«ጥሩ አሳብ ነው ። አሁን እናደርገዋለን .....»

«አሁን ኦልደከመህም?» አልኩት ፣ ገርሞኝ ። አርፎ ውሎ ገና የተነሳ ይመስላል ። የኃይሉ ምንጭ ምን እንደሆነ ምስጢር ይሆንብኛል ሳሰው ።

«ምን ይደረግ ብለህ ነው? የኤርትራ ችግር ሁለተኛ ተፈጥ ሮዬ ሆኗል ። ከኤርትራ ችግር ጋር ስኖር ይኸውና አሥር ዓመት ኦልፎኛል ። ከኦብዮቱ በፊት ለሰባት ዓመት ተኩል በዚህ ክፍለ ሀገር የአፕሬሽን አዛዥ እንደነበርኩ ታውቃለህ?..... አሁን ደግሞ በዚህ ፖለቲካ ሥራ ምስት ዓመት ሊሆነኝ ነው» በማለት ፣ መኪ ናዋን እንደ አብድ እያበረረ በረጅሙ ከተነፈሰ በኋላ ፣ «አሁን ግን በእውነት ስለኤርትራ ችግርና መፍትሔ ማሰብና መጨነቅ ሰልችቶኛል ። እንግቴ ድረስ ደርሶ እያንገፈገፈኝ ነው» አለኝ ።

ብሔራዊ ጉዳናን አልፈን ፣ በአብዮት አደባባይ ወደ ላይ ከተጓዝን በኋላ ፣ አዲስ ዓለም (ገዛ ባንዳ) ማያጃሕጃሕ ደርሰን ነበር ። መንገዱን ቀጠለ ። በኢያላ ሆቴል አድርገን ወደ አይሮፕ

ላን ማረፊያ የሚወስደውን መንገድ ተያያዝነው ። ዛፉም ፣ ቤ ቱም ፣ መንገዱም እንደ ጥላ ውልብ እያለ ይጠፋል ።

«አይዞህ አሁን የችግሩ መፍትሔ እየ ኮቀረበ ነው» አል ኩት ።

«ሳያገኘለኝ በፊት ቢሆን ጥሩ ነው ። ችግርና መፍት ሔ ከማ ሰላሰል ተገላግዬ እፎይ ብዬ የማርፍበት ጊዜ ይናፍቀኛል ። አረ ያሁ መሰለኝ አርባ ሁለት ዓመት ሆኖኛል ። በዚህ ፈጣን አብዮት አርባ ሁለት ዓመት የሆነው ሰው ልብ እንዲህ ዓይነቱን ሩጫ ይችላል ብለህ ነወ!?» አለና ሳቀ ። የምጸት ሳቅ ነበር ።

«እኔም ይሄዚያው ገደማ ነኝ» አልኩት ።
«አግብተሀል?»
«እርጭኛ አለኝ ።»
«ጥሩ ነዋ ሠርግ ታበላናለህ.....»
«ያህ ዘመቻ ባይመጣ ኖሮ በቅርቡ ላገባ ነበር.....»
«አትሲጋ ዘመቻው ቶሎ ያልቃል ። በዘዴና በጥበብ ከሆነ ነው ። ግን .....»
«ግን ምን?» አልዘት

«ነገሮችን ዘርጋታና ዘዘዴ መያዝ አለብን» ብሎ ፣ በመጣ በት መንገድ ወደኋላ መመለስ ጀመረ ። ወደ ከሮች ሮሳ (ቀይ መስቀል) ሲኒማ ቤት የሚወስደው መንገድ ከታጠፈ በኋላ ፣ «በዘዚህ ከፍለ ሀገር ቋሚ ሽበር እንዲኖር የሚፈልጉ ሰዎች አሉ ። በዘህ ሰሜናዊ አካባቢ ላለፉት አራት መዶ ዘመናት ጦርነት ያል ተካሔደበት ጊዜ የለም ። እና ይህ ሁኔታ ብዙ ሰዎችን አድር ባዮችና ተጠራጣሪዎች አደረጓቸዋል ። አሁንም በዘመቻው ለመ ጠቀም አሰፍስፈው የሚጠብቁ አይጠፉም ። ለዚህ ነው ረጋ ማለት አለብን የምለው ። የዚህ አገር ችግር ውስብስብ ነው ።

«እና ደግሞ ከመሐል አገር የመጡ አንዳንድ ሰዎች ስልቻ ሙሉ መፍትሔ ይዘው የመጡ ስለሚመስላቸው ፣ የባሰ ችግር በመፍጠር ነገሩን ይበልጥ ውስብስብ ያደርጉታል ። ሌላ ችግር እንዳንፈጥር ነው የምሰጋው ። የታሪክ ሽሚያ ደግ አይደለም ። ቤት ደርሰናል» አለኝ ።

የውጭው በር ክፍት ሆኖ ነበር የሚጠብቀው ። ወታደሮች በሩ ላይ ቆመዋል ። በመጣበት ፍጥነት ሽው ብሎ ገባ ። ትልቅ ግቢ ነው ። በመብራት ነዶ ጸሐይ መስሏል ።

«ዙሪያ ጥምጥም ነው ያመጣሁህ» አለኝ ።
«ረዥም መንገድ ነው»
«ንፋስ እንድንቀበል ብዬ ነው» አለኝ ።
ቀዝቃዛውን አየር ተንፈስኩ ። ግቢው በአበባዎች ተከል ተሞልቶ ይታያል ። በጥሩ እንክብካቤ የተያዘ አትክልት ነው ።
«አበባዎች ትወዳለህ መሰለኝ?»
«አበባ መትከልና መኮትኮት ሆቢዬ ነው ። አንዳንዴ ትንሽ ፋታ አግኝቼ መካከላቸው ቁጭ ስል ደስ ይለኛል» አሰኝ ፣ አበባዎቹን እየተመለከተ ።
«ሌላስ?»
«ሌላው ሆቢዬ ይግረምህና ወጥ መሥራት ነው ። አምሽቼ ከሥራ ስመለስ የለሊት ልብሴን ሰብሼ ወጥ መሥራት ፣ ለምን እንደሆነ እንጃ ፣ ያዝናናኛል ። ቆይ አንድ ቀን ሠርቼ አበላህለሁ» አለኝ ።

«ተስፋ አደርጋለሁ ። የዚህ አገር ምግብ ያለ ፓስታ የለም አው» አልኩት ።

«አዎ ፣ በፓስታ ማን ብሎአቸው! ጐበዝ ናቸው ። ሽሮአ ቸውም በጣም ጥሩ ነው ። ቀይ ወጥና ዶሮ ወጥ ላይ ግን አይረ ቡም ። ቲማቲም ባናቱ ላይ ይጨምራሉ ። ደግሞ ከቅቤ ዘይት ነው የሚመርጡት ። ዶሮ በዘይት ይታይህል? በወጥ እኔ እበልጣቸ ዋለሁ ። ታያለህ» አለኝ ።

ተያይዘን ወደ ቤት ገባን ። ወደ መታጠቢያ ቤት መሄድ ፈልጌ ነበር ። መታጠቢያ ቤቱን አሳየኝ ። ፊቴን ተታጥቤና አፌን ተጉመጥምጬ ስመለስ መጽሐፈ ዳንኤል ፣ ኮሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ፣ ኮሎኔል በትሩ ተሰማና ሌሎች የማላውቃቸው ሦስት ሰዎች እንግዳ ማረፊያ ከፍሉ ውስጥ ተደርድረው ጠበቁኝ ። መጽሐፈ ያሲቃቸው ነበር ። ምናልባት ኦለተባበሩት መንግሥ ታት ስብሰባዎች የሚፈጥረውን ቀልድ እየነገራቸው ይሆናል የሚያስቃቸው ። ሁልጊዜ ስለተባበሩት መንግሥታት ይቀልዳል ።

አንድ በአንድ ሰላም አልኳቸው ። ሁሉም «ሲኮ» ውስኪ በበረዶ ይዘዋል ። ጥም አቃጠለኝ እንግዳ ቤቱ መቸም መለስተኛ ቤተ መንግሥት ይመስላል ። ለመርገጥ የሚያሳዝን ቀይ የፋርስ ምንጣፍ ፣ ትላልቅ ፣ ሰማያዊ 'ክሪስታል' ሻዞች ፣ ከክሪስታል የተሠራ ቫንዲሌር መብራት ። ግማሽ ብርጭቆ 'ሲኮ' ውስኪ በበረዶ ይዤ ወደ ሰለሞን በትረጊዮርጊስ ጠጋ አልኩና ፣ «እንግዳው የቱ ነው?» አልኩት ። ካለ ኩሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ሌላ ወንበዴ የሚመስል ሰው የለም ።

«ይመጣል ። ወዳጄን ይገር ከልመጣሁ ብሎኝ ነው የዘ ገየው.....»
«ወንድ ወይስ ሴት?»
«ሴት ።»
«ካሁኑ ሰላማዊ ኑሮ ጀምሮአል?»

«ሥዕላዩ? እንደ ሠይጣን ፈጣን ነው ። ይገርምሀል ። ደግ ሞም ደፋር ነው ። ከድሮ ጀምሮ ነው የማውቀው ። ክፈሱ የተ ጣላ ሠይጣን ቢኖር እሱ ነው ። ቶሎ ይቆጣል» አለኝ ።

«ደህና ሐማሴን ነው በለኛ!»

«አይምሰልህ ሐማሴን የሚባለው ሁሉ ቶሎ የሚቆጣና የሚበርድ ፣ የሚሰማውን ፊት ለፊት የሚናገር ይመስለናል ። እንደ እሱ አይደለም ። የብዙዎቹን ልብ ማወቅ ያስችግራል ፣ በተለይ አሁን ። ቅድም እንዳልኩህ አብዛኛው ተጠራጣሪ ሆኗል» አንዳለኝ ሦስት ወጣቶች ከውጭ ተከታትለው ገቡ ።

አውቃቸዋለሁ ፣ በቴሌቪዥን 'ኢንተርቪው' አድርጌያቸ ዋለሁ ። ቀደም ሲል ከበረሀ የተመለሱ የሻዕቢያና የጀብሐ አባ ሎች ናቸው ። መቸ ይሆን 'ኢንተርቪው' ያደረግኋቸው? ከአንድ ዓመት በፊት? አንድ ዓመት ተኩል?..... ቀኑን ረሳሁት ። ነገር መርሳት ጀምሬአለሁ ። ነገር መርሳት ለጋዜጠኛ መጥፎ ምልክት ነው ። ዕድሜ እየጨመረ ሲሄድ ዝርዝር ነገር እየተረሳ አጠቃላዩ ነገር ብቻ እየታወሰ ይሄዳል ልበል! ግን ፣ ደግነቱ ፣ የበረሽኞቹን ስምና ሥራ አልረሳሁም ። ፍትዊ በርሄ (ወዲ በርሄ) የጀብሐ ሐለዋ ሳውራ ዋና ጸሐፊና የዚሁ ድርጅት ማዕከላዊ ኮሚቴ አባል

ነበር ። ቁመቱ ዘለግ ያለ መልከ መልካም ወጣት ነው ። ዘርዓይ ወዲ ሐለቃም እንደዚሁ የጀብሐ ፖለቲካ ትምህርት ቤት ዲሬክተር ነበር ። መካከለኛ ቁመት ያለው ፣ ጠይም ፣ ቀጭን ወጣት ነው ። ዓይነ አፋር ይመስላል ። ሰው ቀና ብሎ አያይም ። መስፍን ጽሩፅ የተባለው ቀጭን ብልጣ ብልጥ ነው ። ጨዋታና ሳቅ ያበዛል ። መስፍን ጽሩፅ የሻዕቢያ ሐለዋ ላውራ ቀንደኛ አባል ነበር ። ሦስቱም ጮሌ አራዳዎች ነው የሚመስሉት ሲያዩዋቸው ። በረኽኞች የነበሩ አይመስሉም ። ለመሆኑ በረኽኛ ምን ይመስላል? በረኽኞች ከሰዎች የተለዩ ልዩ ፍጡር መስለው በዓይነ ሕሊናዬ ለምን እንደሚታዩኝ አይገባኝም ። እነርሱም አልዘነጉኝም ። ሦስቱንም የእጅ ሠላምታ ሰጠኋቸው ። ተነፋፍቀው እንደ ቆዩ ሰዎች ተቃቀፍን ።

«ትተዋወቃላችሁ ለካ?» አለ ሰለሞን ።

«በጣም እንጂ ፣ በቲቪ ኢንተርቪው አድርጌአቸዋለሁ» ኢል ኩትና ወደ ሦስቱ መለስ ብዬ ፣ «እንዳስቸገርኳችሁ ተስፋ አደር ጋለሁ?!» አልኩ ።

«ጥሩ ነበር» አለ ፍትዊ ፣ ፈገግታው ደስ ይላል ።

«ብዙውን የተናገራችሁት እናንተ ነበራችሁ ግን ጥሩ ፕሮ ግራም ነበር» አልኩ ።

«ዝነኞች አድርጉናል» አለ ዘርዓይ ወዲ ሐለቃ ።

«አገሩን ነቅንቃችሁት ነበር» አልኳቸው ።

«አሁን ግን የሥዕላይ ባራሂ ዝና ያጠላብናል ። እኛ ያለፈ ፣ ያረጀ ታሪክ ሆነናል» አለ መስፍን ጽሩፅ ። ሞቅ ብሎታል ። ፍትዊ በርሄም ሞቅ ያለው ይመስላል ። ከመምጣታቸው በፊት ሲቀመቅሙ የነበሩ ይመስላሉ ። ኮሎኔል ታሪኩ ወልዳይ መጥቶ ተቀላቀላቸው ።

«እህሳ ሚስተር ቲቪ?!» አለኝ መጽሐፈ ዳንኤል ። ከበረኽ ኞቹና ከኮሎኔል ታሪኩ ጋር መሆን ፈልጌ ነበር ፣ ሲዋጉ የነበሩ ሰዎች ምን እንደሚባባሉ ለመስማት ። ጦርነት መቸም አስቂኝ ነው!» ።

«ታዲያስ ሚስተር ኢኮኖሚ!» አልኩት ።

«ምን ወሬ አለ?» አለኝ ።

የኤሌክትሪክ ብርሀን ያረፈበት መላጣው ያብለጨልጫል ። መነጽሩም ብርሀን መልሶ ይፈነጥቃል ። ትናንሽ ዓይኖቹ ይቁለ ጨለጫሉ ። ተንኮል የሚሠሩና የሚያዩ ይመስላሉ ።

«አብረን ነው የዋልነው ። የኔኑ ያህል ታውቃለህ» አልኩት።

«ከናንተ ጋዜጠኞች እኩ ተራው ሕዝብ ይበልጥ ያውቃል» አለና ምጸታዊ ሳቁን ለቀቀው ። በግድ የሚስቅ ነው የሚመስለው ሲስቅ ። ሲስቅ ሰውነቱ ሁሉ አብሮ ይርገፈገፋል ።

«እንዴት?» አልኩት ።

«ሰው አፍ ላይ ማይክሮፎን ደቅናችሁ ፣ ምን ያስባሉ? የሚ ያክሉት ተጨማሪ አሳብ አለዎት? ከማለት ሌላ ምን ታውቃላ ችሁ? እና ደግሞ የሰው አሳብ ቀምታችሁ የራሳችሁ አሳብ አስመ ስላችሁ ማቅረብ ። የሚሰጧችሁን አሳብ እንኳን በትክክል ብታ ቀርቡ ጥሩ ነበር ። የነካችሁትን አሳብ ሁሉ ታበላሻላችሁ ። ጆርና ሊዝም እንዲህ ከሆነ በሩቅ!» አለ ።

ያው የተለመደ ፣ ብዙ ሰዎች ዘጋዜጠኞች ላይ የሚሠነዝ ሩት ሂስ ነበር ። ግምት አልሰጠሁትም ። አንድ ቃል ለምን ተለ ወጠብኝ በማለት የሚያኮርፉና የሚናደዱ ሰዎች ሞልተዋል ። ግጥም ፣ ሰድብም ሆነ ሙግሳ ፣ ተቀብሎ እንደሚያስተጋባ የጠጅ ቤት አዝማሪ ጋዜጠኞችን መመልከት መቸ ይቀር ይሆን! አባቴ ይሙት! አንዳንዴ ላሰበው ጋዜጠኛ መሆኔ ወይም መባሌ ያናድ ደኛል ። የነገሩትን መልሶ የሚያስተጋባ የገደል ማሚቶ!..... ዋሾ! አድር ባይ! ጠጭ! የማንባለው ነገር የለም።አገልግሎታችን እንደ ጨው ተፈልጎ ፣ በዚያው ልክ ደግሞ ተጠልቶና ተረግጦ እንዴት ይሆናል! ምን ዓይነት ሕይወት! ምነው አያስጠጣ ፣ ሳይወዱ ያስጉነጫል እንጂ! ከውስኪዬ ተጉነጨሁና ፣

Journalism isn't a desimal
Science like Economics ሚሽን» አልኩት ።

«ተቆጣህ እንዴ?»

«እንዲያውም ።»

«ከናንተ ጋር ተጣልቶ የት ሊደረስ? የጠላችሁትን ሰው አፈር ድቤ ታስግጣላችሁ አሉ.....»

«በሆነልን» አልኩት ።

«ኃይለኛ መሣሪያ ይዛችሁ እንዴት አይሆንላችሁም፣ ባታ ውቁት ነው እንጂኮ ሥልጣን በናንተ እጅ ነው» አለኝ ። መቸም በነገር አገም ጠቀም ግድረግ የተለመደ ጠባዩ ነው ። ቀጠለና ፣ «ስለዛሬው ስብሰባ ምን ታስባለህ?» ብሎ ጠየቀኝ ።

አላመነታሁም «ትምህርታዊ ነበር ። ከፊታችን ላይ የተደ ቀነው ችግር አሁን በግልጽ ይታየኛል» አልኩት ።

«እውነት፣ ምነው እንዳንተ ግልጽ ሆኖ በታየኝ፣ ደደብ ነኝ መሰለኝ» አለ ። በዲፕሎማቲኮች ቋንቋ ደደብ ነህ ማለቱ ነው ። በኢትዮጵያ ኤምባሲዎችና በተባበሩት መንግሥታት ድርጅት ለብዙ ጊዜ ሠርቷል ። አይብርጭቆ አያያዝ ያሳምረ ዋል ። እጅ አነሳሱና አቋቋሙ ሆን ተብሎ የተጠና ነው ። አለባ በሱም እንደ አየሩና እንደሁኔታው ይለዋወጣል ። ደመና የታየ እንደሆነ ፣ ካቦርታ ፣ የዝናብ ጫማ ፣ ያንገት ልብስ ፣ ጃንጥላ የማይ ዘው ነገር የለም ። ቤቱ ደርሼ አላውቅም ። ግን ሰው ቤቱ ሲሔድ በር ላይ ጫማውን ሳያወልቅ ቢሞት አያስገባም ይባላል ። ከአንድ ሁለት ጊዜ ቢሮው እንዳጋጣሚ ሔጃለሁ ። የሆስፒታል ቀዶ ጥገና ክፍል ምስጋና ይጣ! የሲጃራ ዓመድ ወይ ቡና ቢሮው ውስጥ ጠብ ካለ ከጉንና ጉን የቀረችው ጠጉሩ ተንስታ ትቆማለች ። የሥራ ጓደኞቹ ሊያናድዱት ሲፈልጉ ቢሮው ሆነ ብለው ሔደው ጠረጴዛው ወይም ምንጣፉ ላይ ሲጃራ ይኮስትራሉ ። ያኔ ጣራ ይመታል ። ሲጮህ ይውላል ። መቸም የሰው ሥራ ሲያብጠለጥል ላሣር ነው ። አንድ ሥራ እንዲያርም ወይም እንዲያቃና የተሰጠው እንደሆነ ለመጣው ሁሉ ፣ «ይኸውልህ የእገሌን ሥራ ተመልከ ተው ። እድሌ ሆኖ ሽንፍላ ሳጥብ እናራለሁ» እያለ ያሳጣል ። ግን ባለሙያ ነው ።

«ላቀረብክልኝ ምስጋና ምስጋናዬ እጥፍ ድርብ ነው ። አንተስ ስለሰብሰባው ምን ተሰማህ?» ብዬ ጠየኩት ።

«እየህ ጓድ» አለ ፣ «እኔ መጽሐፈን አድሀሪ ነው እንጂ አገር ይሸጣል የሚለኝ የለም ። አድሃሪ ቢሉኝ ደግሞ ግድ የለኝም ።»

«ይህን ምን አመጣው?» አልኩት ።

«ቆይ እንጂ ጓድ ፣ ምነው ጓድ እያልኩህ!» በማለት ምጸ ታዊ ቁልዱን ጣል አደረገብኝና ፣ ሐያ ዓመት ሥር ሰዶ የኖረ ችግር በዘመቻ አይፈታም ። የኤርትራ ችግር የውስጥ ችግር ብቻ አይደለም ። በውጭ በኩል ያላሰለሰ ዲፕሎማቲካዊ ጥረት ፣ በውስጥ ደግሞ መሠረታዊ የኢኮኖሚ ግንባታ ፣ ፖለቲካዊ ሥራና መግባባትን የሚጠይቅ በዘዴና በጥበብ የሚያዝ ሥራ ነው ። ቀልድ አይደለም ። ባንድ ወቅት ፣ ላንድ ሥራ ዘመቻና ርብር ቦሽ ጥሩ ነው ። ግን ልማድ ሆኖ እንዳይቀር ያሰጋል ። የኤርትራ ችግር ቀላል አይደለም ፣ ውስብስብ ነው ።

«ይህን የቆየ ችግር በዘመቻ እንፈታለን ብለን ስንረባረብ ካሁኑ ሌሎች ችግሮችን እየፈጠርን ነው ። 450 ከባድ የጭነት መኪናዎች ፣ 250 ሼልቶ ፣ 200 ከነተሳቢያቸው ወደ ሰሜን ማዞር ከኤኮኖሚ አንጻር ምን ማለት ነው? ባጭሩ ኤኮኖሚው ተናግቷል ማለት ነው ። ደግሞ አሁን የመኸር ጊዜ መሆኑን አትርሳ ዳቦ ከሱቅ ፣ እህል ከገበያ ቢጠፋ አይገርመኝም ።

«ያለንን መዋዕለ ንዋይ እዚህ አምጥተን ስናፈስ ምን የሚ ሆን ይመስልሀል? ባጭሩ የልማት ሥራ ይገታል ። ልማት ሲገታ አሁን ያለው ሥራ አጥ ሠራዊት ቁጥር ይጨምራል ። እና ምን ይሆናል? ሥራ አጥ ሠራዊት ይዞ ሶሻሊዝምን መገንባት እንዴት እንደሚቻል ለኔ ግልጽ አይደለም ። ይህ ዘመቻ የሚነካካው ብዙ ነገር ነው» በማለት ንግግር ብጤ አደረገልኝ ።

ይልቅ አሁን አናደደኝ ፣ «ስብሰባው ላይ ምን ዘጋህ! ቅድም እንዲህ ብለህ አትናገርም ነበር? ማን ክለክለህ? መድረኩ ለማንም ክፍት ነበር ። ለምን ሐቀኛ አንሆንም!» አልኩት ።

«ትቀልዳለህ ልበል!» አለኝ ።

«ና! ቀልዴን አይደለም ። የምሬን ነው ። ልክ ነው! ከእንዳ ንተ ያሉ ምሁራን የሚጠበቅና የሚፈለግ ነገር ቢኖር ግልጽነትና ሐቀኛነት ነው ። ሰውየውም ቢሆኑ አብረዋቸው ከሚሠሯቸው ሰዎች የሚጠብቁት ይኸንኑ ነው ። ግልጽነት ፣ ሐቀኛነት ።

«አብዮትም ይሁን ማንኛውም ሥራ የጥቂት ሰዎች ንቅናቄ ወይም ኃላፊነት አይደለም ። አብዮቴ ወይም አገሬ የሚለው ሁሉ

እኩል ኃላፊነትና ግዴታ አለበት ። ማንም ከሌላው ያነሰ ኢትዮጵያዊ አይደለም አገሬ ፥ አብዮቴ እስካለ ድረስ ። ኖ ኖ..... ስማኝ እንጂ!..... አቀጣጥሎ ወዴት? ይህ የተባበሩት መንግሥታት ሽንጉ አይደለም..... ምሁራን ቀና ብለው ካልተሳተፉ..... እ..... አስተዋጽኦ ካላደረጉ እንዴት ይሆናል? እነማን ናቸው በኃላፊነት ሥራ ላይ ያሉት? ማለት ብቻ አይበቃም ። መሳተፍ ያስፈልጋል ። ባገር ጉዳይ ከዳር ቁጭ ብሎ እያገባኘም በማለት እንደጲላጦስ እጅመታጠብ አይቻልም..... እና ጓደኛ የኤርትራ ችግር እንተ እንደምታየው አይደለም ። በነገሩ አልተቸኮለበትም ። ስምንት ዓመት ችግሩን ለማስታመም ተሞክሮአል ። ያገራችን ኢኮኖሚ በችግሩ ምክንያት እየደማ ነው ። ያገሪቱ ጉሮሮ እየታነቀ ነው ። እስከንሞት አንጠብቅም ። የተከፈለው መስዋእትነት ተከፍሎ መፍትሔው መገኘት አለበት ። ከጦርነት ሌላ ቋንቋ ከማይናገሩ ወንበዴዎች ጋር ከጦርነት ቋንቋ ሌላ መናገር እያስፈልግም..... የሠላም ዋጋ ደም ነው ። ያንን የደም ዋጋ የሚከፍለው ሕዝብ ነው ። የደም ዋጋ ሊከፍሉ የሚችሉ ልጆች ያሉት ብሔር በእውነት እድለኛ ነው .....» እያልኩ ስንጣጣበት ፥ ሰለሞን በትረጊዮርጊስ መጥቶ ፥

«ምንደን ነው የምትጨቃጨቁት ?» ብሎ ጠየቀን ።

የተመካከርን ይመስል ሁለታችንም በአንድነት ፥ «ምንም» አልነው ።

«አይገርማችሁም?» አለ በእጁ ወደ ኩሎኔል ታሪኩና ሦስቱ በረኸኞች እየጠቆመን ። ሞቅ ያለ ጭውውት ይዘዋል ። ሦስቱም ወደ ላይ እንጋጠው ኩሎኔል ታሪኩን ይመለከቱ ነበር ። ለደመራ የቆመ ረጅም አጣና መስሎ ይታያል ። ያስገረመው ነገር ምን እንደሆነ ሁለታችንም አልገባንም ።

«አይገርማችሁም?» አለ እንደገና «ትናንት በጥይት ሲደባደቡ የነበሩ ሰዎች ዛሬ አብረው እየጠጡ ሲጫወቱ ማየት በእውነት ያስገርማል ። ፍትሃዊ ወዲ በርሄ ከመንደፈራ አሥመራ ድረስ ያለውን አገር ሲያንቀጠቅጥ የነበረ ነው ። በጊዜው ብዙ ሰዎች አስሮአል ። ገርፎአል ፥ ገድሎአል ። ብዙ አድምቶናል ። ዘርዓይ ወዲ ሐለቃ የጀብሐ ፖለቲካ ትምህርት ቤት ዲሬክተር ሆኖ በሚሰጠው ትንታኔ ብዙ ወጣቶችን ወደ በረሀ ያሸፈተ ሰው ነው ። የጀብሐ ደቡብ አዝ ኮሚሳርም ነበር ፥ መስፍን ጽሩፅ

በእርባን ጉሪላ ታክቲክ የሠለጠነ የሻዕቢያ ቀንደኛ ፈዳይን ነበር ። ኩሎኔል ታሪኩ ከእነሱ ጋር ያልተዋጋበት ቦታ የለም ።

«እዚህ ከተማ ውስጥ የብርጭቆአችን አባት ታሪኩ ባይኖር ኖሮ ይሽኔ አረቄ በጣሳ እንጠጣ ነበር ነው የሚሉት ። ወንበዴዎች ደቀመሐሪን በያዙበት ጊዜ አሸዋ ጠፍቶ የጠርሙስና የብርጭቆ ፋብሪካ ሥራ ቀጥ ብሎ ነበር ። እሱ ነበር ሁለት መትረየስ ይዞ ግራና ቀኝ እየተታኮሰ አሸዋ የሚያስጭነው ። እሱን ለመግደል ያላደረጉት ሙከራ የለም ። በእውነት ርግጥ አንዳንድ ጥፋት ደርሶአል ቢሆንም ግን እንደኢትዮጵያ አብዮት ሆደ ሰፊ አብዮት ያለ አይመስለኝም ። አንዳንዴ ሳስበው የዋሆች ነን ወይ? እያልኩ ራሴን እጠይቃለሁ» ካለ በኋላ ፥ ወደኔ ዞር ብሎ ፥ «ጸጋሽ ፥ በዚህ ላይ ለምን አንድ ጥሩ ፕሮግራም አትሠራም?» አለኝ ።

«ጥሩ አሳብ ነው ። እጃችሁን ከሰጣችሁ ፥ ይገርፉዋችኋል ፥ ያሰቃይዋችኋል ፥ ይገድልዋችኋል እያሰኝ ሻዕቢያ የምትነዛውን ፕሮፓጋንዳ ለመስበር ይረዳል» አልኩት ። አብዮትና ሰፊው ሕዝብ መሐሪ ናቸው የሚል አርእስት ታየኝ ።

«ግን ባይመጅቸው ነው እንጂ እነዚህ ሰዎች የሚተኙልን ይመስልሀል? እኔ አላምናቸውም ። ትናንት ሲወጡንና ሲያደሙን የቆዩ ሰዎች ዛሬ ተመልሰው ላንድነት ቆመናል ፥ ካብዮቱ ጐን ተሰልፈናል ሲሉ አይገባኝም» አለ መጽሐፈ ዳንኤል መላጣውን በመሀረብ እየጠረገ ።

ሰለሞን በሀሣብ ተመስጦ «ከማመን በቀር ሌላ ምን ምርጫ አለ? እናምናቸውም ከሚል አስተሳሰብ ተነስተን መጥፎ ውሳኔ ላይ መድረስ አንችልም ። በግድ ሆደ ሰፊ መሆን ያስፈልጋል ። እርስ በእርሳችን የመተማመን ነገር ጊዜ ይወስዳል ። ግን መሞከር አለብን ። አንድ ቀን ልጆቻችን ተማምነው ለመኖር ይችሉ ይሆናል ። ወደዚያ የሚወስደውን ጥርጊያ መንገድ መክፈት የኛ ፈንታ ነው ። ግን እንዳንተማመን የሚያደርጉን የውጪ ኃይላት ናቸው» ካለ በኋላ ሲያስብ ቆየና «የኤርትራ ችግር እግሩ እዚህ ይሁን እንጂ ጭንቅላቱ ውጭ ነው ። ታሪክዊ አጀማመር ታሪካዊ ፍጻሜ ይኖረዋል» አለ ።

ነገሩ ስላልገባኝ «ምን ማለትህ ነው?» ብዬ ጠየኩት ።
ሰለሞን በትረ ስለ ኤርትራ መናገር አይሰለቸውም ። ጊዜ ካገኘ ስለኤርትራ ሲያወራ ውሎ ያድራል ። «አየህ» ብሎ ጀመረ ፥ «ኤርትራ ለ60 ዓመት በኢጣልያን ቅኝ ግዛት ሥር ቆይ ታለች ። ከዚያ በፊት ባለፉት 400 ዘመናት የጦርነት ዐውድማ ሳትሆን የኖረችበት ዘመን የለም ። ኢጣልያ በሁለተኛው የዓለም ጦርነት ስትሸነፍ ኤርትራ በእንግሊዝ አስተዳደር ሥር ወደቀች ። እና አዲሱ ፖለቲካዊ ድራሚ ተጀመረ ። እንግሊዝ እየቆየ የሚ ፈነዳ ቦንብ በኤርትራ ምድር አጥምዳ ነው የወጣችው.....» አለ ።

ሁላችንም ጠጋ ፥ ጠጋ አልነው ። ሰለሞን ለመናገር ብሎ የሚናገር ሰው አይደለም ። ከተናገረ ስለሚናገረው ነገር ካንጀቱ ስለሚናገር አድማጭ ይሰባል ።

እና ቀጠለ — «ኤርትራን በሚመለከት እንግሊዝ ሁለት ዓላማዎች ነበራት ። አንደኛው ዓላማዋ ኤርትራን በተቻለ መጠን ከአስተዳደሯ ሥር ማቆየት ሲሆን ፥ ይህ ካልተቻለ ፥ ሁለተኛው ዓላማዋ ሰሜኑንና ምዕራቡን ቆላማ አገር ፥ ምጽዋን ሙምር ፥ ቅኝ ግዛቷ ከሆነችው ከሱዳን ጋር ቀላቅላ መግዛት ነበር ። እነ ዚህን ዓላማዎች መሠረት በማድረግ ሁኔታዎችን ማመቻቸት ጀ መረች ። ፖለቲካዊ ስልቶችም ቀየሰች ።

«የመጀመሪያው ፖለቲካዊ ስልት ፥ ኢትዮጵያ ለጊዜው ኤርትራን ፈጽሞ ለማስተዳደር እንደማትችል አድርጋ ለዓለም ማሳየት ነበር ። ይህን ለማድረግ «ታላቋ ኤርትራ» የሚል ፖለቲካዊ ንድፍ አወጣች ። ንድፉ ፥ ትግራይን ከአልውሀ ምላሽ ከኢትዮጵያ በመገንጠል ከኤርትራ ጋር ቀላቅሎ የሚይዝ ነበር ። ይህ ነበር «የታላቋ ኤርትራ» ግንዛቤ ። እንግሊዝ ይህን ዓላማዋን የሚያስፈጽምላት መሣሪያ አላጣችም ። «በግሀለ ሥላሴ ስርወ መንግሥት የተወሰደብኝን ዙፋን ወደ ሳባጋዲስ ስርወ መንግ ሥት» እመልሳለሁ የሚል ምኞት የነበረው ደጃዝማች ተሰማ አስምሮም የተባለ ሰው ነበርና ፥ «ታላቋ ኤርትራ» የተባለውን መፈክር አስነግባ አነሳሳችው ። የወያኔ ጦርነት ተከፈተ ። ዛ ሬም ኢሳይያስ አፈወርቂና ወያኔዎች የሚያራምዱት ይህንኑ ዓ ላማ ነው ። ኢትዮጵያ ኤርትራን ለማስተዳደር አትችልም የሚል ጥርጣሬ እየተፈጠረ ስለሔደ እንግሊዝ ያሰበችው ለጊዜው የተሳ ካላት መስሎ ታየ ።

«ይሁን እንጂ ፥ በዚሁ ወቅት ፥ «ኢትዮጵያ ወይም ሞት» የሚል መፈክር ያነሳ ፥ የማኅበር አንድነት ኃይል እየተጠናከረ በመሄድ ላይ ነበር ። አብዛኛዎቹ የአንድነት ማኅበር መስራቾችና አባሎች ከኤርትራ ደጋማው ክፍል ከመሆናቸውም ሌላ በአብ ዛኛው ክርስቲያኖች ነበሩ ። እንግሊዝ ግልጹን ነገር አደረገች ። የእስልምና ሀይማኖት ተከታዮች የሆኑትን የቆላማውን አገር ተወላጆች በማሰባሰብ ራቢጣ አል እስላሚያ የተባለ የፖለቲካ ቡድን እንዲመሠረት ከማድረጉም በላይ ፥ በኤርትራ ጣልያንኛ አፈሴላዊ ቋንቋ መሆኑ ቀርቶ ከእንግዲህ ትግርኛና ዐረብኛ ብቻ አፈሴላዊ ቋንቋ ሆነው እንዲሠራባቸው አደረገች ። የከፋፍ ለህ ግዛ ፖሊሲ መሠረት ያዘ ። ለመጀመሪያ ጊዜ በኤርትራ የፖ ለቲካ መድረክ ላይ ሦስት የተቧደኑ አቋሞች ተከሰቱ ። እነሱም አንደኛ ፥ ታላቋ ኤርትራ የሚለው ወገን ኤርትራ ለኤርትራውያን የሚል አቋም ያዘ ፥ ሁለተኛ ፥ ራቢጣ አል አስላሚያ ኤርትራ በእንግሊዝ አስተዳደር ሥር መቆየት አለባት የሚል አቋም ሲ ወስድ ፥ ሦስተኛ ማኅበር አንድነት ደግሞ «ኢትዮጵያ ወይም ሞት» በሚለው ዓላማው ጸና ።

«በማይታረቁ የፖለቲካ ፥ የኅሳ ፥ የቋንቋና የሀይማኖት መስ መሮች የኤርትራ መፃኒጣጠል ሁኔታ ተሟላ ። የእንግሊዝ የበኩር ልጅ ተወለደ ። ሁኔታው በኤርትራ ምድር ተወስኖ አልቀረም ። ቀይ ባሕርን «የአረብ ሐይቅ» ለማድረግ የቆየ ዓላማ ያላቸው የአረብ መንግሥታትና ፥ ይህንኑ የዘይትና የሸቀጣ ሸቀጥ መተ ላለፊያ ስትራተጂካዊ ኬላ የሆነውን ባሕር ለጥቅማቸው ሲሉ ፥ አሁንም ሆነ ወደፊት በቁጥጥራቸው ሥር ለማቆየት የሚፈልጉት ኃያላን መንግሥታት በጉዳዩ ፥ በፀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ እጃቸውን ማስገባት ስለጀመሩ ፥ ችግሩ እየሰፋ ዓለም አቀፋዊ ባሕርይ እየያዘ ሄደ ። የነገሩ ጭራ እዚህ ቀርቶ ጭንቅላቱ ውጭ ወጣ ። የኤርትራ ታሪክ ፥ በተለይም በዐረብ አገሮች ፥ ያልነበረ ቅርጽ ፥ ይዘትና ትርጉም እየሰጠው ፤ በውጭ ኃይሎች እጅ ፖለቲካዊ እንዝርቱ ይሽከረከር ጀመር ።

«ይሁን እንጂ ነባራዊ ታሪክ ፥ በመጨረሻ ታሪካዊ ፍርዱን ሠጠ ። የአንድነት ማኅበር ዓላማ በአሸናፊነት ወጣ ። ኤርትራ ከእናት አገሯ ጋር በፈዴሬሽን ተዋሀደች ። ሆኖም ፥ ነገሩ በዚህ አላቆመም ። እንግሊዝ ለጥቅሟ ስትል በኤርትራ ምድር ቀብራ

የወጣችው ቦምብ ቀስ እያለ ይፈነዳ ጀመር ። በሥልጣን ፥ በጥ
ቅምና በሹመት ያኮረፉ አንዳንድ ያገሩ ተወላጆች፥ የፌዴሬሽኑ
ሕጋዊ መንፈስ በትክክል ሥራ ላይ አልዋለም በማለት ውስጥ
ውስጡን ነገር እየነነነኑ ፥ የኤርትራ ጉዳይ እንደገና በተባበሩት
መንግሥታት እንዲታይ ጥረት ያደርጉ ጀመር ። ነገሩን እንዲገ
ፋበት የሚገፋፋቸውና የሚያግዛቸው አገሮች አላጡም ። የዐረብ
አገሮች ፥ በተለይም ግብጽ ፥ ለዚህ ዝግጁዎች ነበሩ ። ዐባይን
ከምንጩ ቀይ ባሕርን ካናቱ ለመቆጣጠር ያላቸውን የቆየ ዓላማ
በተግባር ሊተረጉሙ የሚችሉት የኤርትራን ምድርና ሕዝብ የመ
ረማመጃ ድንጋይ በማድረግ እንደሆነ ያውቃሉ ። በጊዜው
የነበረው የኢትዮጵያ መንግሥትም በሞኝነቱና በጠባብ አመለካ
ከቱ በራሱና በአገሪቱ ላይ ዱላ ከማቀበል ያነሰ ሚና አልተጫ
ወተም ነበር ። ይባስ ብሎ ፥ «ኢትዮጵያን አግኝታችኋል ፥ ሞትም
ያውላችሁ!» የሚሉ ፥ ኤርትራ ለኤርትራውያን በማለት ለጥቅ
ማቸው ሽንጣቸውን ገትረው ይሟገቱ የነበሩትን አንዳንድ ግለ
ሰቦች እየመረጠ ቁልፍ ቦታዎች ላይ ይሾማቸው ጀመር ። የአንድ
ነት ማኅበር አባሎች አንገታቸውን ደፉ ።

«ፌዴሬሽን ፈርሶ ኤርትራ ሙሉ በሙሉ ከኢትዮጵያ ጋር
አንድትዋሀድ ከተደረገ በኋላ ፥ «ማኅበር ሽውዐቱ» ወይም
«ሐረካ» በመባል ውስጥ ውስጡን ይካሄድ የነበረው ንቅናቄ
ግልጽ እየሆነ መጣ ። ይህ ንቅናቄ በመሠረቱ በሕግ እንሟገታለን
በሚሉ ፥ በሥልጣን እና በጥቅም ሽሚያ ባኮረፉ አንዳንድ ሰዎች
የሚመራ ነበር ። ሐረካ ወይም ኤርትራ ሊበራሽን ሙቭሜንትን
የመሠረቱት እንደ ኢብራሒም ሡልጣንና ወልደአብ ወልደማ
ርያም የመሰሉት የቀድሞው ራቢጣ አልእስላሚያ መስራቾች
ነበሩ ። እ. ኤ. አ. በ1958 ጀብሐ ወይም ኤርትራ ሊብሬሽን
ፍሮንት ተመሠረተ ። በጀብሐና በሐረካ መካከል የሥልጣን ቅራኔ
ተነሳ።ሐረካ ተመታ ፥ ሕልውናው ለመጨረሻ ጊዜ አከተመ። የመ
ጀመሪያዋ የአመጽ ጥይት በ1961 በኤድሪስ አዋቴ ተተ
ኮሰች ። በእነ ኢድሪስ ዓይም ፥ ዑስማን ሳልህ ሳቤ ፥ አብዱላ
ኢድሪስ ፥ ያናይ ፥ ዑመር አዛዝ ፥ አብዱል ከሪም መሐመድ ፥
ዓሊ ዑማሮና ወልዳይ ካህሣይ የተመሠረተው ጀብሐ በቆላማው
አገር የበላይነቱን ከያዘ በኋላ ፥ የኤርትራ ሕዝቦች ብቸኛ ተወካይ
እኔ ነኝ ፥ ኤርትራ ዓረባዊት ናት በማለት ፥ ሞራውን እዚህ ፥
ሞንቅላቱን በዓረቦች አገር አድርጎ ፥ ኤርትራን በአምስት ቀጠ

ናዎች በመከፈል ከውስጥና ከውጭ ፖለቲካዊና ወታደራዊ
ግዕበል ይፈጥር ጀመር ። መሐመድ ዴናይ በባርካ ፥ ዑመር
አዛዝ በሰምሐር ፥ አብዱል ከሪም መሐመድ በሠንሂት ፥ ዓሊ
ዑማሮ በማርያ ቀይሕ እና በማሪያ ጸሊም ፥ ወልዳይ ካህሣይ
በደጋማው አገር ተሰለፉ ። ከአሰላለፋቸው ለማየት እንደሚቻ
ለው ጀብሐ ዘጠና ፬መቶ የባርካና የአሳውርታ ተወላጆች የበላ
ይነት የያዙበት አፈጮ ሆኖ ይገኛል ። በመሆኑም ጀብሐ ውስ
ጣዊ አንድነቱን ይዞ ለመቆየት አልቻለም ።

«ለምን? አንዳንድ ታዛቢዎች እንደሚሉት በውስጥ የመከ
ፋፈሉን ሁኔታ ያመጣው ርዕዮተ ዓለማዊ ቅራኔ ሳይሆን ፥ የኤር
ትራን ሕዝብ የሚወክለው ማነውብ እስላም ወይስ ክርስቲያን?
ቆለኛ ወይስ ደገኛ? ቆለኛ ከሆነ የትኛው ጎሳ? የሚል የሥልጣን
ጥያቄ ነበር ። ዘመነ ክፍለታት ወይም የመከፋፈል ዘመን ተጀ
መረ ። በእንግሊዝ የተተከለው ቦምብ ሥራውን እየሠራ ነበር ።

«በጀብሐ ውስጥ የበላይነትን የያዙት የባርካና የአሳውርታ
ተወላጆች የተቀሩትን እያሳደዱ ይመቱ ጀመር ። ሳላህ ሳቤ
ከሥልጣን ተባረረ ። በዚህ የተነሳ ሠልፍ ናዲነት የተባለው
የጀግኖች ቡድን ፥ ሕዝባዊ ኃይሊ የተባለው የማሪያ ቀይሕ
ተወላጆች ቡድንና ዑብል የተባለው የባርካ ተወላጆች እንድ
ከንፍ ፥ በሳልህ ሳቤ አማካይነት ሻዕቢያ የተባለውን ማንባር
ፈጠረ ። የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ አብዮት በ1966 እስከ
ፈነዳ ድረስ የጀብሐና የሻዕቢያ እርስ በእርስ ጦርነት በኤርትራ
በረሀዎች ሲቀጣጠል ቆየ ።

«በ1966 በረኸኞችን ከመንግሥት ጋር የሚያስታርቁ
አንዳንድ ሽማግሌዎች ተመርጠው ተላኩ ። ጀብሐና ሻዕ
ቢያ ከአሥመራ 16 ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ ይገኙ ነበር ። የአሥ
መራና የአካባቢው ሕዝብ በእርቁ ድርድር እንዲሳተፍ የበኩ
ሉን አስተዋጽኦ እንዲያደርግ በግለት ሐዲ እንዲመለከት ተፈ
ቀደ ። መንግሥትንና በረኸኞችን ለማስታረቅ የሔዱት ሽማግ
ሌዎች ጀዉሐንና ሻዓቢያን አስታርቀው ተመለሱ ። አንዳንዶ
ቹም በዚያው ወደ በረሀ ኮበለሉ ።

«በኢትዮጵያ የተቀጣጠለው አብዮት በምሥራቅና በደቡብ በሶማሊያ ፥ በሰሜን ምዕራብ ፥ የኢትዮጵያ ዲሞክራቲክ ኅብረት ነን በሚሉ መሳፍንት ፥ በውስጥ እንደ ኢሕአፓ እና ሌሎች አምስተኛ ረድፈኞች ፥ በውጭ ደግሞ በተባበረ የኢምፔሪያሊዝም ኃይል የተወጠረበት ቀውጢ ጊዜ ነበር ። ለአብዮቱ የቀረበለት ጥያቄ ፥ ከአብዮቱ ወይም ከኤርትራ የትኛውን? የሚል አስቸጋሪ ጥያቄ ነበር ። የኢትዮጵያ ሕልውና ታላቅ ፈተና ላይ ወደቀ ። ኢትዮጵያ የምትባለው አገር ከእንግዲህ አከተመች ፥ አለቀላት ይባል ጀመር ። እውነትም ያለቀላት መስሎ ታይቶ ነበር ። አዲሱ የኢትዮጵያ ካርታ ምን እንደሚመስል ለማየት የሚሞከሩ ሰዎች ጥቂት አልነበሩም ። ሁኔታውን በማየት ፥ ጥንቱንም ዐባይን ከምንጩ ፥ ቀይ ባሕርን ካናቱ በመቆጣጠር የተዳከመች ኢትዮጵያን ለማየት የሚፈልጉት አንዳንድ የአረብ መንግሥታት ፥ ሱዳን ቄምር ፥ ከተገንጣዮች ጎን በይፋ ተሰልፈው ፥ እንደ አብድ ገላጋይ ካራ ያቀብሉ ጀመር ። ይህ ሁሉ ተደምሮ ለተገንጣዮች አመች ሁኔታ ፈጠረላቸው ። ወርቃማ ጊዜ መጣላ ቸው ። ሁኔታውን በመጠቀም ተንቃነቁ ።

«ሳሕል ፥ ከረን ፥ ደቀመሐሪ ፥ በከፊል ምጽዋ ፥ ደንጎሎ ግንዳዕ ፥ ነፋሲት ፥ አምባትካላ ፥ ሠገነይቲ ፥ ናቅፋ ወዘተ በሻዕቢያ እጅ ወደቁ ። ባርካ ፥ መንደፈራ ፥ ዓዲካላ ፥ አቆርዳት ፥ ተሠነይ ወዘተ በጀብሐ ተያዙ ። አሥመራ ፥ ባሬንቱና በከፊል ምጽዋ ነበሩ በመንግሥት እጅ የቀሩት ። እነዚህም ቢሆኑ የጊዜ ጉዳይ ነበር ። የምጽዋ ሦስት አራተኛው ከፍል ተይ ዟል ። አሥመራ በሰባት ኪሎ ሜትር ርቀት ተከባለች ። የአ ሥመራ ጉሮሮ ታንቋል ። ምግብ ፥ ውሀ ፥ መብራት ፥ ማገዶ ፥ የለም ። ረሀብ ገብቷል ። እፍኝ ጥሬ አሮአል ። የቤት ዕቃ እየ ፈለጡ ማንደድ ተጀምሮአል ። ከተኩስ ሌላ የሚሰማ ሙዚቃ የለም ። ተኩሱ ላንዳፍታ ሲቆም ዓለም እንደሙታን መቃብር ጸጥ ይላል ። እና መላከ ሞት መጥቶ በጀሮ ያንሾካሹካል ። አየሩ የሞት ጠረን ይዞ ይመጣል ። ሕጻናት ተርበው ያለቅሳሉ ፥ እናቶች ተጨንቀው ዋይታ ያሰማሉ ፥ ሽማግሌዎች ከደጅ ቁጭ ብለው ይተክዛሉ ። ፋብሪካዎች ጢስ አይታይባቸውም ፥ ማሳዎች ጦም አድረዋል ። ገበያዎች አይቆሙም ፥ ዚቀሙም ባዶ ነበሩ — የቁልቁል ገበያ!

ተገንጣዮች ወይም የውስጥ ደጋፊዎቻቸው እንደሚሉት ተጋደልቲ «ዛሬ ሊገቡ ነው ፥ ነገ ይገባሉ» በግለት ወሬ ስለ ሚያናፍሱ ፥ ቆራጥ ቆራጡ ፥ ይሙቱ ምናለ ፥ ሞተን አንጠብቃ ቸውም! በግለት በሕይወቱ ቆርጦ ሲጠባበቅ ፥ ሌሎቹ ደግሞ የተገንጣዮች ደጋፊ ባይሆኑም ፥ እዚህ ቁጭ ብለን እንዴት እን ጠብቃቸዋለን? ባይሆን ወጣ ብለን ከእነሱ ጋር ከበሮ እየመ ታን ብንገባ ይሻላል በግለት በድል አጥቢያ አርበኝነት ከኩት ማው እየወጡ ይኮበልሉ ነበር ። አምባሻ ጋግረው ፥ ጠላ ጠም ቀውና ቄጤማ ጎዝጉዘው የእነ ዐግሳቸውን ወይም «ተጋደልቲ»ን በድል መግባት ይጠባበቁ ነበር ። በኤርትራ ከፍለ ሀገር ታሪክ ውስጥ የበላይነትን ያገኘል ተብሎ የሚገመተውን ኃይል ተቀ ብሎ የማስተናገድ ዝንባሌ አዲስ ነገር አይደለም ። በ400 ዘመን የትግል ታሪክ ውስጥ አንዱ ኃይል ሲሄድና ሌላው ሲመጣ ግየት የተለመደ ነገር ሆኖ ቆይቷልና አድርባይነት ሁለተኛ ተፈጥሮ ሊሆን ምንም አይቀረውም ። መጠራጠር ይበዛል ። የ «ቶግሶች» ቁጥር ቀላል አይደለም ።

«ለማንኛውም ነገር ለተገንጣዮች መጠናከር ምክንያት የሆነው ምን ነበር?

«አንደኛ — በኢትዮጵያ አብዮት ላይ ከውስጥና ከውጭ የደረሰው ከባድ ውጥረት ምናልባት እንደዋነኛው ምክንያት ሆኖ ሊጠቀስ ይችላል ። በጊዜው የነበረው ሠራዊት በምሥራቅ ፥ ብደቡብ ፥ በሰሜንና በመሐል አገር ፥ በየግንባሩ የተቃጣውን ግፊት ለመቋቋም በቂ ኃይልና ትጥቅ አልነበረውም ። በዚህ ላይ የቆመለትንና የሚዋጋለትን ዓላማ ጠንቅቆ የሚያውቅ ሠራዊት ካለመሆኑም ሌላ ፥ ሠራዊቱ ያው የማኅበረ ሰቡ አካል እንደመ ሆኑ መጠን ፥ መ.ኢ.ሶ.ን. ኢ.ሕ.አ.ፓ ፥ ወገሊግ ፥ ኢ.ሞ.አ.ት ፥ ሰደድ ፥ ኢ.ድ.ሕ. ወ.ዘ.ተ. በሚባሉ ፥ ጊዜው በፈጠራቸው የፖለቲካ መሰመሮች ውስጥ የተከፋፈለ ፥ የተዳከመና ለጥቃት የተጋለጠ ነበር ።

«ሁለተኛ — በኢትዮጵያ ላይ የቆየ ዓላማ ያላቸው የአካባ ቢው መንግሥታት በአገሪቱ የተፈጠረውን አስጊ ሁኔታ በመ ጠቀምና የቆየ ሕልማቸውን እውን ለማድረግ ከምንጊዜውም ይበልጥ እንደ ጅብ ተጠራርተው በመነሳት ተገንጣዮችን አፍ

ንጫቸው ድረስ ያስታጠቁበት ፥ በስውር በኢትዮጵያ ምድር ላይ ወታደራዊ ኃይል ያሰለፉበት ጊዜ ነበር ። በጊዜው አብዮቱ የሚተማመንበት የውጭ ኃይል አልነበረውም ። አሜሪካ አዲስ መሣሪያ የመስጠት ጉዳይ ቀርቶ ፥ ቀደም ሲል ለኢትዮጵያ የሸጠችውን መሣሪያ እግዳ ይዛለች ። የምሥራቅ አውሮፓ አገሮች ከሶቪዬት ጎብረት ጭምር ፥ የኢትዮጵያን አብዮት ባሕርይና ይዘት እስኪረዱ ድረስ በታዛቢነት ቆመው የሚመለከቱበት ጊዜ ነበር ። የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ከራሱ ሌላ የሚተማመንበት ኃይል አልነበረውም ። መደራጀት የጊዜው አንገብጋቢ ጉዳይ ቢሆንም ፥ ውስጥ ውስጡን ይካሄድ የነበረው የፖለቲካ መስመሮች ሽኩቻ በታኝ ሁኔታ እየፈጠረ ያስቸግር ነበር ። በመሆኑም ፥ አብዮቱ በጊዜው የራሱን ኃይል በአዲስ መዋቅርና መንፈስ ለመገንባት ፋታ ያጣበት ቀውጢ ጊዜ ነበር ።

«ሦስተኛ — በኤርትራ ከፍለ ሀገር ተደራጅተው የሚገኙት ኃይሎች ፥ ጸረ ፈውዳል ፥ ጸረ ኢምፔሪያሊስትና ጸረ ቢሮክራሲ ያዊ ካፒታሊዝም አቋም አላቸው በሚል ግምት ፥ አብዮታዊው መንግሥት ግና ከመመስረቱ የመረጠው የእርቅ ጎዳና ፥ በተገን ጣዮች ዘንድ እንደ ድከመት በመታየቱ ፥ አንድም ሞራላቸውን ከፍ አድርጎ ሲያበረታታቸው ፥ ሁለትም ፥ ነጻ ንቅናቄ እንዲያ ደርጉና ፕሮፓጋንዳ እንዲያካሂዱ ደህና የእድል በር ከፈተላ ቸው ። በመሆኑም የሚመካበት ኃይል ያጣ የመሰለው ሕዝብ እየኮበለለ ሔዶ የተገንጣዮችን ኃይል ያሳብጥ ጀመር ። በመሆ ኑም አብዛኛዎቹ የኤርትራ ከተሞች በወንበዴዎች እጅ ወደቁ ።

«በዚህን ቀውጢ ጊዜ ነበር ሁለተኛው ነጻ አውጭ አብዮታዊ ሠራዊት «አብዮታዊት ኢትዮጵያ ወይም ሞት» በማለት በየአ ቅጣጫው በቆራጥነት ሲተም የመጣው ።

«መሰከረ የኤርትራ ሰፊ ሕዝብ አንድ አካልና አለኝታ በመ ሆን ። በየጎራው በድል አድራጊነት ይተም ጀመር ።

በልዩ ልዩ ግብረ ኃይሎች ሥር የተሰለፈው ሁለተኛው ነጻ አውጭ አብዮታዊ ሠራዊት በሚያስደንቅ ፍጥነት የጠላትን ምሽግ ድባቅ እየመታ ነበር ወደፊት የሚገሠግሠው ። 501 ግብረ ኃይል ከሰቲት ሁመራ ተነስቶ በአሊ ጊደርና በተሠነይ

በማድረግ ፥ ከእንጥጮ ተነስቶ ፥ መረብን ከላይ በመሻገር በሽም ብቆ አድርጎ ከመጣው ከ502 ግብረ ኃይል ጋር ባሬንቱ ላይ ይገናኛል ። 501 እና 502 ግብረ ኃይሎች እንደገና 508 ግብረ ኃይል ተብለው ፥ ግማሹ ላዩን ወደ መሣሊት ሲገሠግሥ ፥ ሌላው ደግሞ ወደ ታች ታጥፎ ወደ ከረን ካመራ በኋላ ከአሥመራ አካ ባቢ በመነቃነቅ በለዛ ፥ እምባደርሆ ፥ ዐዲ ገብሩና ኢላበርዕድ ላይ ይገኙ የነበሩትን የጠላት ምሽጉች እየሰባበረ ከመጣው ከ506 ግብረ ኃይል ጋር ከረን ላይ በድል ይገናኛል ። በሀ እና በለ የተከ ፈለው የ503 ግብረ ኃይል ተልእኮ እንደሚከተለው ነበር ። 503 ሀ ግብረ ኃይል የተነሳው ከዓዲግራት ሲሆን ፥ በራማ አድርጎ መረብን ከተሻገረ በኋላ ዓዲ ኳላን ፥ መንደፈራን ፥ ዓረዛን ኩዚ ያምተራአምኒና ድባርዋን በቁጥጥር ሥር በማዋል ሽከቲ ላይ ከ506 ግብረ ኃይል ጋር ይገናኛል ። እንዲሁም ከአድዋ በመነሳት ጸረናን ተሻግሮ የመጣው 503 ለ ግብረ ኃይል በደቀመሐሪ አድ ርጎ ከ503 ሀ እና ከ506 ግብረ ኃይሎች ጋር..... ላይ ይገናኛል ። ከአሰብ በመርከብ ምጽዋ የገባው 505 ግብረ ኃይል የጠላትን አከርካሬ ዕዳጋ ላይ ሰብሮ ፥ የዶጋሊን ፥ የደንሳሎን ፥ የአምባት ካላን ፥ የጊንዳዕንና የነፋሲትን ምሽጎች በመሰበባርና የአሥመራ ምጽዋን መንገድ በመከፈት አሥመራ ይገባል ። በሁሉም አቅ ጣጫ የድል ጉዞ ነበር ።

«ከዛሬ ነገ እንገባለን በማለት በአሥመራ ከተማ ዙሪያ እንደ ጀሌ አሞራዎች አሰፍስፈው የነበሩት ወንበዴዎች ፥ የሁዋሊት ማርሽ አስገብተው ወደ ሣሕል በረሀ ከመፈርጠጥ ሌላ ምርጫ አልነበራቸውም ።

«አሁን ጀብሐና ሻዕቢያ በሣሕል በረሀ ይፋጠጡ ጀመር ። እንድነታቸው ሳይሆን ልዩነታቸው እየጎላ መጣ ። የሣሕል በረሀ ለሁለቱ ድርጅቶች ጠቦ አይደለም ። አብረው ለመኖር ስለማይችሉ ብቻ ነበር ። እንደገና እንግሊዝ ቀብሮት የሔደው ቦምብ ሥራውን መሥራት ጀመረ ። የኤርትራን ሕዝብ በውስጥም ሆነ በውጭ የሚወክለው ማነውን የሚለው መሠረታዊ ጥያቄ እየጎላ መጥቶ ፥ በሻዕቢያና በጀብሐ መካከል የእርስ በእርስ ጦርነት እንደገና ተከፈተ ። የጀብሐ ኃይል እንዳለ ተመታ ። ሻዕ ቢያ የበላይነት ተቀዳጀ ። ቀደም ሲል ሻዕቢያ የሦስት ድርጅ ቶች ግንባር መሆኑ ቀርቶ የደጋው አገር ተወላጆች ብቻ ፖለቲ

ካዊና ወታደራዊ ሥልጣን በሞኖፖል የጨበጡበት ድርጅታዊ መዋቅር ሆኖ ነበር ። ደገኞችም ቢሆኑ እርስ በርሳቸው ተስማም ተው ሊኖሩ አልቻሉም ። የአከለጉዛይ ፥ የሠራዬ ሴራ እየተባለ የእርስ በእርስ ፍጅት ስለቀጠለ ፥ በመጨረሻ ሻዕቢያ የአንድ አካባቢ ተወላጆች የሥልጣን መድረክ ለመሆን በቃ ።

«ጀብሐና ሻዕቢያ ኤርትራን በሙሉ በቁጥጥራቸው ሥር ለማዋል ቢችሉ ኖሮ ምን ይሆን ነበር? ብለን እስቲ እናስብ ። ያው የታወቀው ነገር ይሆን ነበር ። ታሪክ በአዲስ ክስተት ወደ ፊት ቢራመድም መሠረቱን አይለቅም ። የእንግሊዝ ፖለቲካዊ ቦምብ በባለ ሁኔታ በኤርትራ ምድር ይፈነዳ ነበር ። ሴላ የኮንጎ ፥ የናይጀሪያ ፥ የቻድ ፥ ሁኔታዎች በአፍሪካ ምድር ይፈጠር ነበር ። ይከተል የነበረውን ጥፋትና እልቂት ለማሰብ አይቻልም ፥ ቢያስቡትም ይዘገንናል ።

ዘመጨረሻ ፥ «ከዚህ ሁሉ ምንድነው የምንማረው? የዚህ ከፍለ ሀገር ችግር ባብዛኛው ከውጭ ተጽዕኖ የሚመነጭ መሆኑን ነው ። የኤርትራ ሕዝብ ይህን ማወቅ አለበት ። የውጭ ኃይሎች መጫሪያ በመሆን እስከመቼ ድረስ የገዛ አገራችንን ስንወጋ እንኖራለን? ቅኝ ገዢዎች በመካከላችን ጠምደው የሄዱትን ፥ እየቆየ የሚፈነዳ ቦንብ ነቅለን መጣል አለብን ። ይህን ልናደርግ የምንችለው እርስ በእርሳችን ስንተማመን ነው ። ልባችንን መክፈት ስንጀምር ነው ።» ሲል አንድ ወንድና ሴት ተያይዘው መጡ ።

ሥዕላይ በራሺ መሆን አለበት አልኩ ። ግን ዓይኔ ሮጦ ያረፈው ልጅቷ ላይ ነበር ። ንጉሥ ዳዊትን የፈወሰችው ሰሜናዊት ቆንጆ ልብ ስንጥቅ ታደርጋለች ። ረጅም ባለጥልፍ ቀሚስ ለብሳ ፥ ትንሽ ነጠላ ትከሻዋ ላይ ጣል አድርጋለች ። በጥቁር ከፈይ የታሠረ ፥ በስለሞን ኮከብ ቅርጽ የተሠራ ትልቅ ወርቅ ከረጅም አንገቷ ላይ ጉች ብሎ ይታያል ። ጥቁር ረጅም ጠጉሯ ከትከሻዋ ላይ ወርዶ ዘፍ ብሎአል እና ስትሔድ ይነሰነሳል ። እንደሌሎቹ የአሥመራ ሴቶች ስንጥር መሳይ አይደለችም ። ደረቷ ሙሉ ፥ ዳሌዋ የኮራ ፥ ጠይም ፥ የደም ግንቦ የሚሏት ዓይነት ነች ። ዓይኖቿ ተከተልኩ ። ዓይናቸው ተወርውረው የሔዱት ወደ ኮሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ነበር ። የተቆጣች ድመት መስላ ነበር የምታ

የው ። እሱም እንደተቆጣ ነብር ሆኖ ይመለከታት ነበር ። ክራንቻና ጥፍር ባይማዘዙም ፥ በዓይኖቻቸው የቁጣ ቃላት የሚለዋወጡ መስለው ታዩኝ ። ድንገት ሰውነቱ ተቆጣ ፥ ሁኔታው ተለወጠ ። እሷም ደስ አላላትም ። ፈገግታዋ ጨለመ ። በሁለቱ መካከል የነበረው ስሜት ደስ አላለኝም ። ይሁን እንጂ ስለግንኙነታቸው ለማሰብ ውበቷ ጊዜ አልሰጠኝም ። የምታሳስብ ዓይነት ሴት አይደለችም ። እንዲያውም ሲያዩዋት የምትወደድ ልጅ ናት ። ዳቦ ሳይቆረስ ‘ሰሜናዊት ቆንጆ’ ብዬ ስም አወጣሁላት ።

ሥዕላይ በራሺና ሰለሞን በትረጊዮርጊስ ትከሻ ለትከሻ ተሳሳሙ ። ሰለሞን እየዞረ ያስተዋውቀው ጀመር ። ከኮሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ጎን ነበር የቆምኩት ። አጠገቡ መቆም ደስ አይለኝም ። አጭር ባልሆንም እሱ አጠገብ ስቆም ድንክ የሆንኩ ያህል ይሰማኛል ።

የኮሎኔል ታሪኩ ወልዳይን ስም ሲሰማ ጀሮውን እንደ ሚዳቋ አቆመ ። ወደ ላይ አንጋጠ እንደ ድንቅ ሲመለከተው ከቆየ በኋላ ፥ «ኤይ ሳልሽ ኮኔረ? ከመይ ቀኒሃ?» ብሎት ትከሻውን አገላብጦ ሳመው ።

ሥዕላይ ጀግና አይመስልም ። ለመሆኑ ጀግና ምን ይመስላል? አላውቅም ። አንዳንድ የማውቃቸው ጀግኖች አጭሮች ናቸው ። ሌሎቹ ወፍራሞች ናቸው ። የተቀሩት ደግሞ ሰውቀና ብለው የማያዩ ዓይነ አፋሮች ናቸው ። ሥዕላይ ቁመቱ ዘለግ ያለ ፥ ቀጭን ፥ ጐረኖ ቢጤ ነው ። ዓይኖቹ ትናንሽ ናቸው ። ጠጉሩ ብን ብላ የሳሳች ናት ። ልብስ መርጦ መልበስ የሚያውቅ ይመስላል ። ባለሽንትር ቡላማ ልብስ ከነሰደሪያው ለብሷል ። አሁንም ዓይኔ ከልጅቷ አልተለየም ። እሷም ፥ የት ነው የማውቀው? በማለት ሳይሆን አይቀርም ፥ አንዳንዴ ውብ ዓይኖቿን ጣል ታደርግብኝ ነበር ። በዚያ መከረኛ ቴሌቪዥን አይታኝ ይሆናል ። አንዳንድ ጊዜ አንዳንድ ሰዎች በቅርብ የሚያውቁኝ መስሎአቸው ሠላምታ ከሰጡኝ በኋላ ግር ሲላቸው ሳይ ያስቁኛል ። ላይ ላዩን ልላቅ እንጅ ውስጥ ውስጡን ታዲያ ያናድደኛል ። መልኬን የሚያስታውስ ሁሉ አያውቀኝም ። ዝና ሙላጭ ነገር ነው ።

«ግን ምን ዓይነት ሠይጣን ነህ!» አለ ሥዕላይ አሁንም በመ
ደነቅ ኩሎኔል ታሪኩን እየተመለከተ ።

«አንተም ሠይጣን ነህ» አለው ።

«ሻዕቢያ አንተን ለመግደል ያልሞከረችው ነገር የለም ።
ግን ዘጠኝ ነፍስ አለህ መቼስኝ ታስታውሳለህ ፥ አንድ ቀን
ደቀመሐሪ ላይ ከበንህ ነበር ። እንደምንም ብለህ አመለጥከን ።
ጥይት ለምን እንደማይመታህ አይገባኝም» አለው ።

«ቀጭን ስለሆንኩ ይሆናል .....»

«በጣም ደፋር ነህ ። ሁለት መትረየስ በግራና በቀኝ እጅህ
ይዘህ ደረትከን ገልብጠህ መሐላችን ስትገባ ይገርመኝ ነበር ።
አጠላህም ፥ አደንቅህም ፥ አከብርህም ነበር ። ያ ሁሉ አለፈ ።
በሕይወት ኖረን ስዚህ መብቃታችን ጥሩ ነው» አለ ሥዕላይ ።
ሲናገር ይቸኩላል ንቅናቄው ሁሉ ፍጥነት አለው ።

ኩሎኔል ታሪኩ በዚያ ቁመቱ ላይ እያንጎበበ «አንተንም
የምጠላህን ያህል አከብርህ ነበር ። ዓላ ላይ የሠራኸን ሥራ
ትዝ ይልሀል? እንደዚያ ከበንህ እየተኮሰክ ሰንጥቀኸን ስትወጣ
ዓይኔን ለማመን አቅቶኝ ነበር ። ደቀመሐሪ እንደዚያ ፈራርሳና
እንዳልነበረች ሆና ሳያት አንተን ለመግደል ያልግልኩት መሐላ
አልነበረም ። ደቀመሐሪ የተወለድኩባት ከተማ ናት ። መቸም
ሕይወት የምትሔድበት መንገድ አይታወቅም» አለ ኩሎኔል
ታሪኩ ወልዳይ ።

ሥዕላይ ተወራጨና ፥ «ያጠፋሁትን ያህል ለመካስ ዝግጁ
ነኝ ። ኃጢአተኛው ተመልሷል ። ከእንግዲህ ወሳኙ ነገር መ
ጭው ጊዜ ነው ። ያለፈው አልፎአል» ብሎ ወደኔ መጣ ።

ለለምን አስተዋወቀን ። ፎቶግራፍ እንደሚያነሳ ሰው
በጣም አተኩሮ ሲመለከተኝ ከቆየ በኋላ በቁጣ ፥ «ለምንድነው
ወዶ ገብ እያላችሁ የምትጠሩን? እኛ ውሾች አይደለንም ። ሰዎች
ነን ፥ በእውነት እኛ ከበረሀ የተመለስን ሰዎች ሁኔታ ያሳዝናል ።
የወንበዴዎች የውስጥ ደጋፊዎች በየመንገዱና በየቡና ቤቱ

ሲያዩን ይተፋብናል ። ወንበዴዎች በራዲዮ ጣቢያቸው ከሐዲ
ዎች ፥ ፈሪዎች ፥ ራስ ወዳዶች ይሉናል ። መንግሥት ደግሞ ምንም
እንኳ ምኅረት ቢያደርግልንም ፥ ሙሉ እምነት የሚያሳድርብን
አይመስለንም ። እናንተ ጋዜጠኞች ይባስ ብላችሁ ወዶገብ የ
ሚል የውሻ ስም ትሰጡናላችሁ ። ምንድነው እንዲህ ዓይነት
ነገር! እንዴ የከዳ ሁልጊዜ ከሐዲ ነው ያለው ማን ነው!» አለኝ ።

«ሌላ ስም እንፈልጋለን» አልኩት ።
«አዎ ፥ ቶሎ ብላችሁ ብትሰውጡት ይሻላል» አለ ።

«በረሽኛ» እንዳንላችሁ እውሬ አይደላችሁም «ሠርጐገብ»
እንዳንል ደግሞ አይሆንም «በሠላም የተመለሱ» እንዳንል ሠላ
ማዊ መሆን በተግባር መታየት አለበት ። መላ ያጣ ነገር ሆኖብን
ነው'ኮ» አልኩት ።

ድንገት በጥፊ እንደተመታ ሰው ከው አለ ። ምን እንዳስደ
ነገጠው አልገባኝም ። አሳቤን ዘልቆ ለማየት የሚሞክር ነበር
የሚመስለው ትክ ብሎ ዓይን ዓይኔን ሲመለከተኝ ።

ቆይቶ ፥ ቆይቶ «ምን አልከ?!» አለኝ ።
«ስቀልድ ነው ምን አጠፋሁ?» አልኩት ።

መልስ አልሰጠኝም ። በትናንሽ ዓይኖቹ እንደ መርፌ ወግ
ቶኝ ወደ ምስቱ በረሽኞች ሔደ ። ኩሎኔል በትሩ ተሰግ ጀርባዬን
ነካ አድርጐ ፥ «ምን ብትለው ነው የተቆጣው?» ብሎ ጠየቀኝ ።

መቸም ፥ ያንን ደስ የሚል ፈገግታውን በምሽት ከሚያበ
ራው ፊቱ ላይ ለጥፎ ፥ እያየ እንዳላየ ሆኖ ፥ የሰው ስሜትና ሁኔታ
ግጠን ልምዱ ነው ኩሎኔል በትሩ ። የሆነችው ነገር እታመል
ጠውም ። እንጐሉ እንደ መዝገበ ቃላት ሁሉን ነገር ይመዘግ
ባል ። ከንፈር የማንበብ ችሎታ ሳይኖረው ይቀራል!

«ወዶ ገብ ከግለት ሠርጐ ገብ ግለት ይሻል ይሆን? ስላል
ኩት ነው.....»
«ለምን እንዲህ አልከው ልጀ?»
«ቀልዴን ነበር..... ምነው ጠየከኝ?»

«እንዲያው ነው ። ይልቅ ከእሱ ጋር የመጣችው ልጅ ዓይኗን ጥላብሀለችና ሒድና አጫውታት» አለኝ ።

«ሴት አትቅረቡ ብለህ የለም እንዴ?»
«ይልቅ ዕድል አያምልጥህ» ብሎኝ ሔደ ።

ምናሰበት አልኩና ወደ ልጅቷ ሔድኩ ። የወንዶችን ወንዳ ወንድ ንግግር መስማት አሰልችቶኝ ነበር ። ለውጥ አይከፋም! «ምነው ብቻሽን ቆምሽ እቱ? ምን ትጠጭያለሽ? ምን ላምጣልሽ?» አልኳት ። ።

«ቢራ በስፕራይት»

የጥያቄ ፊት አሳየኋት ። 'በቢተር' እሺ ። ቢራ በስፕራይት ሲጠጣ ግን አይቼም ሰምቼም አላውቅም ።

«ጽቡቅ መስተ እዩ» አለች ። ስትናገር ጠጉሯ ይነሰነሳል ። በጠጉሯ የምትናገር ነው የምትመስለው ።

«እው ንጽብቅቲ ቆልዓ» አልኳት ።
«ትግርኛ ትዛረብ ዲካ»
«እወ ቁሩብ ቁሩብ»
«እስኪ «ኻ» በል»
«ሀ»
«እስኪ «ዐ»በል»
«አ»
«ትግርኛ አትችልም ። አባቴ ይሙት!» አሰችኝ እየሳቀች ። እውይ ጥርሶቿ ታይተው አይጠገቡም ። የውበት አምላክ በጥን ቃቂ የደረደራቸው የቀይ ባሕር ዕንቁዎች ይመስላሉ ።

«ይኸ ጉሮሮ የሚፍቅ ቋንቋ! መንጉጥ ነው» አልኳት «እንጥላችሁ ስላልተቆረጠ ይሆናል»
«እስኪ መቶ በይ»
«ሞቶ»
«እስኪ አንተ በይ»
«አንቴ»

«አንቺም አግርኛ አትችይም አባቴ ይሙት» አልኳትና መጠጧን ላመጣላት ሔድኩ ።

መጠጧን ይዤ ስመለስ ሰለሞን በትረጊዮርጊስ መንገድ ላይ ያዘኝ ። የተበሳጨ ይመስላል ።
«ምን ሆንክ?» አልኩት ።
በየደቂቃው ነበር የቴሌፎን ጥሪ የሚደረገለት ። ያሳዝነኛል ። ይበሳጭ እንጂ ድካም ፊቱ ላይ አይታይም ።
«የምጽዋ ፌስቲቫል ኮሚቴ ነው የሚያስቸግረኝ ። ባራት ሰዓት ይጠብቀኛል» አለኝ ።
«ከእንግዲህ? ልብህ እንዳይቆም ብቻ!» አልኩት ።

«ጉርጉሱም ላይ ሁለት ትኩሶች ለመሥራት ፈልገው ፣ ሣርና እንጨት አጥተው ተቸግረዋል ። እኔም የሰጠኋቸው ጊዜ በጣም አጭር ነው ። ሐያ አራት ሰዓት እየሠሩ ናቸው» አለ ።

«ታዲያ ሣርና እንጨት ከየት ታመጣለህ? ከጠፉ ለምን አይቀርም.....»
«መሠራት አለበት ። ከየትም እንፈልጋለን ። በአይሮፕላንም ቢሆን ከየትም እናስጭናለን ።» አለ በጽኑ መንፈስ ።
«በል ብርታቱን ይስጥህ ። ይህን መጠጥ ለዚያች ልጅ ላድርስ» አልኩት ።
«ጋዜጠኛ በደረሰበት የሕዝብ ግንኙነት መኩንን ነው'ኮ ጐሽ አስተናግድልኝ» አለ ።
«ቴሌፎን ይጮህ ነበር»
«ቴሌቪዥን መክፈት ይፈቀዳል?» አልኩት ።
«ምን ፕሮግራም አለ?»
«የኔ»
«ስለምን?»
«ስለአሥመራ»
«መቸ የሠራኸውን?»
«ዛሬ ጠዋት እንደደረስኩ.....»

«ከመቸው ደረሰልህ ልጂ? ይቻላል ። እኔም ለግየት እፈል ጋለሁ» ብሎኝ የቴሌፎን ጥሪውን ሰመቀበል ሮጠ ። ቤቱም ውስጥ እንደ ሮጠ ነው ።

መጠጧን አመጣሁላትና «ሕራይ ትግርኛ ከትምህርኒ እሺ። ሺ እምበአር? ጸጋዬ ኃይለማርያም እባላለሁ» አልኳትና መጠጧን ቀምሼ ሰጠኋት ። እውነትም ጥሩ መጠጥ ነው ።

«በቲቪ አውቅህለሁ ። አንተም አማርኛ ታስተምረኛለህ» አለች ፣ ጠጉሯን እየነስነስች ፈገግታዋ ይናፍቃል ።

«ግን ብዬ ልጥራሽ ሰሜናዊት ጽብቕቲ?» ብዬ ስሟን ጠየኳት ሳቀችና ፣ «ፈያሜታ ጊላፅ እባላለሁ» ብላ ስሟን ነገረችኝ። ስሟ ደንቆኝ ቅንድቤን ከፍና ዝቅ ሳደርግ አይታኝ ፣ «ምነው?» አለች ።

«እንግዳ ስም ነው.....»
«የጣልያን ስም ነው.....»
«ምን ማለት ነው?»
«ትንሽ ነበልባል.....»

«እውነት? አንቺን ከሩቅ መሸሽ ይሻላል» አልኳት ።
«ለምን?» አለችኝ ።
«ስምን መላክ ያወጣዋል ይባላል ። እንደ ስምሽ ከሆንሽ አደገኛ ነው ። በትንሽ ነበልባል ተቃጥሎ ማለቅ ደግ አይደለም ። እንደ ስምሽ እንዳልሆንሽ ተስፋ አደርጋለሁ» አልኳት ።

«ነኝ አባቴ ይሙት» አለች ሲቃ ።
«እንዴት?»

«በሕጻንነቴ እሳት ነበርኩ ። እያለቀስኩ ፣ ዕቃ እየሰበርኩ ፣ ከቤት እየጠፋሁ እናትና አባቴን ሳስቸግራቸው ነበር ። ብቻዬን ደግሞ መተኛት አልወድም ነበር ። ብቻዬን ካስተኙኝ ሌቱን በሙሉ ሳለቅስ አድራለሁ ። ከእነሱም ጋር ተኝቼ እነሱ ሲጫወቱ የሰማሁ እንደሆነ አለቅሳለሁ ። ለዚህ ሳይሆን አይቀርም ፈያሜታ የሚል ስም ያወጡልኝ » በማለት አስረዳችኝ ።

«አሁንስ? ብዬ ጠየኳት»
«አሁንም ትልቅ ነበልባል ነኝ ። ለምወደው ግን አይደለሁም ። ለምወደው ሰው ማርና ወተት ነኝ ። ስኳር ነኝ»
«እና የምትወጂው ምን ዓይነት ሰው ይሆን?»
«እንደ ድንጋይ የጠጠረ እንደ ብረት የጋለ ፣ እንደ ስኳር የጣፈጠ ወንድ» ብላ እንደገና ሳቀች ።

«እውነት?»
«ቀልዴን ነው ። ምስጢሬን አሁን አልነግርህም.....»
«ምናለበት?»
«ምስጢር ነው» አለች ።
«እሺ ። ራሴ አንድ ቀን እደርስበት ይሆናል ። ግን ስምሽን ብትለውጪው ጥሩ ነበር.....»
«ለምን?»

«የባዕድ ስም ነው ። የአሥመራ መንገዶች ፣ ሱቆች ፣ ቡና ቤቶች ፣ ሆቴሎችና ሬስቶራንቶች ፋብሪካዎች ሳይቀሩ በባዕዳን ስም ነው የሚጠሩት ። የጣልያን ቅሪት ያው የባዕድ አስተሳሰብና አመለካከት ማስከተሉ አይቀርም ። በዚህ ከፍለ ሀገር ከፍተኛ የባሕል አብዮት ማካሔድ ያስፈልጋል ፣ በእውነት ። አይመስልሽም? አልኳት ።

«ፈያሜታ ካስጠላሁ ፋና በለኝ» ብላ ዝም አለች ።

ከአካኋኗ የውይይቱን አቅጣጫ ለመከተል እንዳልፈለገች ተረዳሁ ። ግን አልተናደደችብኝም ። ግንኙውንም ፖለቲካዊ ውይይት ከሩቁ የምትሸሽ መስላ ታየችኝ ። አልገረመኝም ። የክፍለ ሀገሩ ሰው ሁሉ ከፖለቲካዊ ውይይት የመሸሽ ዝንባሌ አለው ። ምናልባት ሰልችቶ ይሆናል ወይም በፍርሀት ። ግን ወደደም ጠላም ከፖለቲካ ሸሽቶ ለመኖር አይችልም ። አሁንም ይሁን ወይም ኋላ ሚናውን ለይቶ መቆም ይኖርበታል ። በቀይ ኮከብ ዘመቻ ወቅት ሌላ ምን አማራጭ ይኖራል? አንዱ ሲሞት ሌላው ተመልካች ሊሆን አይችልም ። ለማንኛውም ነገር በዚህ አቅጣጫ በነገር ልገፋፋት አልፈለኩም ። አርዕስቴን ለመጥኩ ። እንግዳ ውበት ። እንግዳ ስም ። እንግዳ መጠጥ ። ብርቅዬ ዕድል ፣ አድራሻዋን ጠየኳት ። ያለምንም ማመንታት የቤትና የቢሮዋን ስልክ ቁጥሮች ሰጠችኝና «ፈጣን ነህ አባቴ ይሙት» አለች ።

«ሕይወት ቆማ አትጠብቀንም.....»
«የዚህ እግርግር አባል ነህ?»
እንግዳ ጥያቄ ።
«እግርግር አልሺው!?»

«ታዲያ ምን ይባላል? ከተማው ፍጹም ተረብሿል ። በሥነ ሥርዓት» ብላ ሌላ ጥያቄ ልታቀርብልኝ ስትል ፥ ሥዕላይ ድም ጹን ከፍ አድርጐ ፥«ፍትዊ ወዲ በርሄ ያደረገኝን ላሳያችሁ!» አለና ኩቱን አመለቀ ። ከራቫቱን ፈታ ። ሰደሪያውንም አውልቆ ጣለ ። ምን ሊያደርግ ይሆን? በማለት ሁላችን ተንጋግተን..... ወዲ እሱ ተጠጋን ። ጭቅጭቅ ይዘው ነበር ። የሸሚዙን ቁልፎች ፈትቶ ሲያበቃ ሸሚዙን ወደ ላይ ገለበጠና ጀርባውን አሳየን ። እብድ ያረሰው ማሳ ይ መስላል። አለንጋው አጥንቱ ድረስ ዘልቆ አርሶታል የእብድ እርሻ ። ሸሚዙን ቆልፎ እያስተካከለ ፥ «ጀር ባዬ ላይ ያያችሁት ጠባሳ የጀብሐ ተራማጅነትና ሰብአዊነት ምልክት ነው፤ አይደለም ወዲ በርሄ? » ብሎ ሰደሪያውንና ኩቱን ደርቦ ሲያበቃ ከራቫቱን አጥልቆ እያስተካከለ ፥«ቆሞ ያስገረፈኝና የገረፈኝ ወዲ በርሄ ነው ። ለምን ቢባል? ጀብሐ ውስጥ ሠርጐ የገባ የኢትዮጵያና የሲ. አይ. ኤ. ወኪል ነው በማለት ። ባልሆንኩት ነገር እንደዚያ ስገረፍ ፥ ቁስሌ ላይ የፈላ ውሀ ሲፈስ አለቀስኩ? ርሁኩ? ኖኖ ። ዝም ብየ ሞቴን ነበር የምመኘው ። ለመሞት ብፈ ልግም አልሞትኩም ። ለመሞት እፈልጋለሁ ። አልሞትም ። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ሞትን አልፈራም ። ሞት ምንም እንዳይደል ጀብሐ አስተምራኛለች» አለ ።

ፍትዊ ወዲ በርሄ ሳቀና ፥ «እኔ ሆኜ ነው እንጂ መግደል ቀላል ነበር» አለው ።

«ለሰብአዊነትህ ከፍ ያለ ምስጋና!» አለው በታላቅ ምጸት ።

ፍትዊ ነገሩን በቀላሉ ለመሸኘት ፈልጐ አየሩን በእጁ ገፋና «ለማንኛውም ነገር ማንነትክን በውድም ሆነ በግድ ማረጋገጥ ነበረብን ። ያንድ ድርጅት ሰ ልውና ቀልድ አይደለም ። ከሠርጐ ገቦች መጠበቅ አ ለበት ። እና አንተ ደግሞ በጣም አጠራጣሪ ፍጡር ነበርክ.....» ሲል ።

ሥዕላይ ተቆጣና ፥ «ማን እኔ ወዲ በራሂ!» አለ ።
«አዎ ወዲ ባራሂ» አለ ፍትዊ ፍርጥም ብሎ ።

«የኃይለ ሥላሴ መንግሥት ባለሥልጣን ነበርክ ወረዳ ገዥ ። የኢሣይያስ አፈወርቂ የቅርብ ጓደኛም ነበርክ ። ይህም ብቻ አይደለም ። በቃኘው ጣቢያ ውስጥ ኢሳይያስ አፈወርቂን ሪቻ

ርድ ኮፕላንድ ከተባለው የሲ. አይ. ኤ. ሰላይ ጋር ያገናኘኸው አንተ ነበርክ ። እነሱን በምታገናኝበት ወቅት እነ አሥራቱ ካሣ ያቋቋሙት የኤርትራ ሠላም ጉባዔ ኮሚቴ አባልም ሆነህ ስትሠራ ነበር ። ታዲያ ይህን ሁሉ እያወቅን ልባችንን ከፍተንና እጃችንን ዘርግተን እንድንቀበልህ ፈልገህ ኖሮአል? ዋእ! እስካ መንበት ድረስ ለአላማ ነበር የቆምነው ። አሁን ያ ሁሉ አልፎአል ። እኔም ሆንኩ አንተ በረሀን ለእድሀሪያንና ለብልጦች ትተን መጥ ተናል ። ከእንግዲህ ላንድ ዓላማ አብረን መሥራት አለብን ። ጀርባህ ላይ ያለው ጠባሳ ያለፈ ታሪክ ነው ። እርሳው!» ኦሊና ውስኪውን በንዴት ተጐነጨ ። ቀጠለና ፥ «እና ደግሞ የኢትዮጵያን ሰፊ ሕዝብ አብዮት ተሳስቼ በመውጋቴና በማድማቴ ነው እንጂ አንተን በመግረፌ ወይም በማበገረፌ የሕሊና ጸጸት አይ ሰማኝም..... ወዲ ደጃዝማች!» አለው ።

ከዚያ ነገሩ አቅጣጫውን ለውጦ ፥ አንተስ የማን ልጅ ሆን ክና? በሚል ርዕስ መከራከር ጀመሩ ። አራቱም የደጃዝማችች ልጆች ነበሩ ። የሚገርመው ነገር ፥ አባቶቻቸው የአራቱም አባ ቶች የታወቁ «ዩኒዩኢስቶች» የነበሩ መሆናቸውን ከጭውውታ ቸው ስረዳ ፥ እነዚህ ያባት አጥንት አስለቃሾች ከምን ላይ በቀሉ? የሚል ጥያቄ መጣብኝ ። እና ለምን? እንዲያውም «ኢትዮጵያ ወይም ሞት!» የተባለውን የማኅበር አንድነትን ዘላለማዊ መፈ ክር በመጀመሪያ ያወጡት የሥዕላይ አባት እንደ ነበሩና ፥ በኋላ ልጆቻቸው ይህን ከቡር መፈክር ጥለውና ረግጠው ፥ ኤርትራን ከኢትዮጵያ ለመገንጠል ወደ በረሀ ሲገቡ ፥ በዚሁ ሁናቴ ተበሳ ጭተው በልብ ሕመም በድንገት የመሞታቸውን ወሬ ስሰማ አዘ ንኩ ። መጥፎ ኃዘን ተሰማኝ..... የዘሩት ሲጠፋ..... ሳይበቅል ሲቀር ወይም እንከርዳድ ሲበዛበት..... አይ የገበሬ ድካም..... ኃዘን ይህች እናት አገር..... የሚያደሟትንና ጡቷን የሚነክሱ ልጆች የማትወልድበት ጊዜ መቸ ይመጣ ይሆን ፥ ኸንጉርጉር የእናት ሆድ.... ሥዕላይ ወደ መስፍን ጽሩዕ ዞሮ ነበር ።

«ከጀብሐ አምልጬ ወደ ሻዕቢያ ስመጣ ማን ተቀበለኝ መሰላችሁ? ወዲ ጽሩዕ ነበር ። ጀርባዬን ባሳየውም አላመነ ኝም ። በውንብድና ዓለም ውስጥ መተማመን የለም ። የቁም እሥረኛ ሆኜ ላንድ ወር ያህል ምርመራ ላይ ቆየሁ

«ከዚያ ምን አደረገኝ መሰላችሁ? ወደ ቢሮው ወስዶ ኪስህን አራግፍ አለኝ ። ያለ የሌላኝን ነገር አራገፍኩ ። እና ይህ የማ ፎቶ ግራፍ ነው?» ብሎ ጠየቀኝ ።

«የናቴ» አልኩ

«ከዛሬ ጀምሮ ያለሻዕቢያ እናት የለህም» ብሎኝ የናቴን ፎቶግራፍ እራቴ ቀዶ ጣለው

«ይህችስ ማን ናት?»

«ፍቅረኛዬ» አልኩ

«ከዛሬ ጀምሮ ያለሻዕቢያ ሌላ ፍትረኛ የለህም ብሎ ፎቶግራፉን ቀዶ ጣለው ።

«ያንገቴን ወርቅና የጣት ቀለበቴን ወስዶ ፣ ያለሻዕቢያ ሌላ ጌጥ አያስፈልግም አለኝ ። ከዚያ ማማዬን ልብሴን ወስዶ ለማግ ሸበጥ ለልብስ ጀንያ ብጤ ሰጠኝ ። እንጨት ያስፈልጠኝና ቂጣ ያስጋገረኝ ጀመር ። ገላ መታጠብ ፣ ልብስ መለወጥ የለም ። ማከከና መቅመል ጀመርኩ ። የቁም ሞት መሞት ነው ። ግንም ፣ ምንም የመሆን ስሜት በላያችን ላይ ማደር ይጀምራል ።

«ካንድ ወር በኋላ ለወታደራዊ ሥልጠና ተወሰድኩ ። ወዲ ጽሩዕ እንደ ጥላዬ ይከተለኛል ። ወታደራዊው ሥልጠና ሞትን ያስመኛል ። የተወለዱበትን ቀን ያስረግማል ። ያለውሀ ፣ ያለ እህል ከቦታ ቦታ ለማምንት ፣ ለውለት ግምንት ዝም ብሎ መጓዝ አለ ። በጸሐይ ፣ በዝናብ ፣ በጭለማ ፣ በቀን መጓዝ መጓዝ ። እየሄዳችሁ እንቅልፍ ወስዶአችሁ ያውቃል? እንቅልፍ ይዞኝ ብዙ መንገድ ብዙ ቀን የተጓዝኩበት ጊዜ አለ ።

«እና ጓደኞችህ ካጠገብህ ተለይተው ሲወድቁ ታያለህ ። አታነሳቸውም ። ራስክንም መሸከም አትችልም ። ለጅብ ጥለሀ ቸው ትሔዳለህ ። ሞታቸው ያስቀናሃል ። ስለሞት ብቻ ነው የምታስበው ። ግን ነፍስህ አትወጣም ። ትተናነትህለች ።

«እና ከዚያ አንድ ቀን እሥረኞች ወደሚረሽኑበት ሥፍራ ትወሰዳለህ ። ራስህ ጉድጓዱን ትቆፍራለህ ። ራስህ ሰውዬውን እንጨት ላይ የፊጥኝ ታስራለህ ። እና ዓይኑን ትክ ብለህ እይ

ትባላለህ ። ታየዋለህ ። ግልግል ነው ሞት ይሻለዋል ትላለህ ። እንተም መሞት ነዋ የምትፈልገው ። ግን አትሞትም ።እና በሳንጃ ውጋው ትባላለህ አሠልጣኞችህ ስሜትክን ለማየት ዓይን ዓይን ሆን ይመለክቱህል ።ይመዝኑህል ።እና ዓይንህ እያየ የፊጥኝ የታሰረ ሰው ትገድላለህ ። አፈር ታለብሰዋለህ ። ሞት ምንም አይደለም ። ከዚያ ሰው አትሆንም በቃ! ለመናር ትገድላለህ ። አይደለም ወዲ ጽሩዕ?» አለ ።

ነገሩን እያጋነነና በንቅናቄ እያስደገፈ ሲገልጽ ልክ የወጣ ለት የመድረክ ተዋናይ ይመስል ነበር ። ሁላችንም አፋችንን ከፍ ተን ነበር የምንሰማው ። ፈያሜታን ረሳኋት ሞት ይርሳኝ !

«ሌላ ቢራ በስፕራይት ላምጣልሽ?»
«ና ና!» አለች ጠጉሯን እየነሰነሰች ።

መጀመሪያ ስትመጣ ውብ ፊቷ ላይ ይታይ የነበረው ጥሩ ስሜት አሁን አይታይም ። የሆነ አሳብ የያዛት መስላ ታየችኝ

ኩሉኔል በትሩ ተሰማ ዝም ብሎ ይስቃል ። የማይሰማ መስሎ ያያል ። ኩሉኔል ታሪኩ አሳብ ጉም ውስጥ ገብቶ የጠፋ ይመስላል ። ሰለሞን በትረ ጊዮርጊስ ጭውውቱ ስለጣመው ሳይሆን አይቀርም የመጣለትን የቱሌርን ጥሪ ቶሎ ዘግቶ ተመ ለሰ ።

«ለምን መጣህ?» ብሎ መጽሐፈ ዳንኤል ስዕላይን ጠየቀው ።
«ዋእ! ጥያቄው ለምን መጣህ? አይደለም ። እንኳን መጣህ ማለት ነበረብህ ። እይመስልህም ወንድም?»

«እንኳን በደህና መጣህ ።ግን ለምን መጣህ?» አለው መልሶ ።
«እንዴት? ለምን መጣህ? ብሎ ጥያቄ አይገባኝም»

«ግለቴ» አለ መጽሐፈ ፣ «የሻዕቢያ ማዕከላዊ ኮሚቴ አባል እና የሐለዋ ሰውራ ዋና ጸሐፊ ነበርክ ። የደቀመዝሙሪ አስተዳዳሪና የሻዕቢያ ደቡብ ዕዝ ኮሚሳርም ነበርክ ። ትልቅ ቦታ ነበረህ ። በምን ምክንያት ለመመለስ በቃህ? ሰማለት ነው ።»

«እንደሱ በለኝ» ብሎ ጀመረ ፣ «እኔ ሻዕቢያን እንደ እናቴ ነበር የምወዳት በዚህ ። የተነሳ በቅንነትና በታማኝነት አገልግያ

ታለሁ ። ደምቼላታለሁ።ግን በመጨረሻ አንድ ነገር ተገነዘብኩ ። ለአጉል ትምክህት ለጭፍን ዘረኛነት ፣ ለሥልጣንና ለርካሽ ጥቅም ካልሆነ በቀር የምንዋጋለትና የምንሞትለት ዓላማ ፍጹም የለንም ። እኛ ከተቀረው የኢትዮጵያ ሕዝብ ልዩ ወይም የተሻለ የሚያደርገን አንድም ነገር የለም ። ስድሳ ዘመን በቅኝ ግዛት ሥር መኖራችን ሊያኮራን ወይም በሥልጣኔ የተሻልን ሰዎች ሊያደርገን አይችልም ። ከተሞችን ትተን ገጠሪቱን ኤርትራን ብንመለከት ፣ አርሶ አደሩ ሕዝብ ያው እንደሌላው የኢትዮጵያ አርሶ አደር ማይምና ኋላቀር ነው ። ልዩነታችን የቱ ላይ ነውት ታሪካችንን፣ ታሪክን በቅጥፈት መጻፍ አይቻልም ። ኤርትራ ኢት ዮጵያዊት አለመሆኗን ግንም ሊያስረዳ አይችልም ።

«እንግዲህ እስካሁን የተዋጋንለትን ዓላማ በምን ልናስረዳ እንችላለን? ጥያቄው እዚህ ላይ ነው ። ኢትዮጵያ ኤርትራን የቅኝ ግዛት አደረገች እንላለን ። ግን ይህን ለማለት ምንም ዓይነት መሠረት የለንም ። ይህን በተጨባጭ ለማስረዳትና ለማሳመን እስካልቻልን ድረስ ዓላማ አለን ማለት ዘበት ነው ።

«ይኸ ሻዕቢያ ናት ተራማጅ ፣ የለም ጀብሐ ነች ተራማጅ የምንለውን ነገር ተወው ። ዋጋ የለውም ። እሱ የግመናበኛና የመለመኛ አቁማዳ ነው ።

«የሻዕቢያና የጀብሐ ግጭት መነሾ አይዲዮሎጂ አይደለም ። ሆኖም አያውቅም ። ይህን በሚገባ አውቃለሁ ። ኖሬበታለሁ ። ሠርቼበታለሁ ። የቅራኔያቸው መነሻ ሀይማኖትና ጐሣ ደኅኖና ቆለኛ ከሚል ይመነጫል ። መድረሻውም ይኸው ነው ። የዚህ ቅራኔ ውጤት ምን ነበር? የ1973 የአርሲ በርሲ አሰቃቂና አሳዛኝ ጦርነትና እልቂት ።

«ጎንደር ላይ ሆናችሁ ዝም ብላችሁ ብትመለከቱን እኮ እርስ በእርሳችን ስንጨራረስ ታዩ ነበር ። አባቴ ይሙት። የኤርትራ ነጻነት የራስን ዕድል በራስ የመወሰን እያልን የምን ጮኸው እንዲያው በከንቱ ነው ። ለየትኛው ብሔረሰብ? ለሙራዱ? ለአከለጉዛይ? ለሐማሴን? ለባርካ? ለማሕል? ለደንከል ዋጋ ቢስ ነው ።

«አሁን መዳጂ እንዲህ ዓይነት አስተሳሰብ ያለው ሰው ወይም እንዲህ ዓይነት አስተሳሰብ ላይ የደረሰ ሰው በወንበዴዎች ድርጅት ውስጥ ሊኖር አይችልም ። አሳብህ ሥራህ ላይ ፣ ጠባይህ ላይ ፣ ድርጊትህ ላይ ግንጸባረቅ ይጀምራል ። አደገኛ ሁኔታ ላይ ትደርሳለህ፣ ልብህ አንዴ ከሸፈተ መሞት ወይም መሔድ ያስ ፈልጋል ። ግን ስለእግዜር ብላችሁ ወዶ ገባ አትበሉኝ!» አለ ወደኔ እያየ ።

«መቼ ነው'ኢንተርቪው የምትሰጠኝ» ስል ጠየኩት ።
«ወዶ ገብ ካላልከኝ በፈለከው ጊዜ» አለኝ ።
«ነገ ለምን አይሆንም.....»
«ዝግጁ ነኝ» አለኝ ።

መጸሐፈ ዳንኤል ለጥቆ ፣ «ዓላማ የለንም አትበል ። ዓላማ አላችሁ ። ይኸውም ፣ ቀይ ባሕርን የዐረብ ሐይቅ የማድረግ የቆየ ዓላማ ነው ። የኤርትራ ችግር መንስኤ ይኸው ነው ። ሌላው ደግሞ ይህን የመሰል አገር አድጊ ሁሉ ልንገዛው ካልቻልን ፣ ለምን ከእሱ ተገንጥለን ራሳችንን እንገዛም ነው የምትሉት ። አድጊ! አይደለም የምትሉን?» በማለት በሥልጣን ተናገረና ፣ «ለምን እንደተመለስክ ነገርከን ። እስቲ ደግሞ መጀመሪያውኑ እንዴት እንደወጣህ አጫውተን» አለው ።

«ሥራዬን ባትሻግኝ አሁን ምናለበት!» አልኩት ።
«ነገ አጣመህ ሳታቀርበው በፊት ከሱ ልስማ ብዬ ነው!» በማለት በነገር ቃሪያ ጥፈ መታች ።
«እኔ የወጣሁት ነፍሴን ለማዳን ወይም በረሀ ገብቼ ባይ ሆን እየተታኮስኩ ብሞት ይሻላል ብዬ ነው» በማለት ንግግሩን ጀመረ «እንደሌሎቹ የእናት አገር ጥሪ ተቀብሎ ወይም ነጻነት መጥቷል ብዬ ፣ ወይም ማን በተዋጋ ኋላ ማን ይንደላቀቃል በሚለው ቅስቀሳ አልነበረም ። ፍርሀት ነበር ወደ በረሀ ያስወ ጣኝ ። በዚያን ጊዜ ይካሔድ የነበረው ጭፍን ጭፍጨፋ ወጣት ኤርትራዊ ሁሉ ወንበዴ የሚመስላቸው ሰዎች ነበሩ ። ጓዳ ውስጥ ለምን ልገደል! እናንት ሰዎች አንዳንዴ የራሳችሁ ክፉ ጠላቶች ናችሁ» አለ ።

ስለምን ነበር ቀጥሎ የተናገረው «አዎ ለጥቅማቸው ሲሉ ይህ አገር ዘላለም እንደደፈረሰ እንዲኖር የሚፈልጉ ሰዎች አይታ

ጡም ። አሁንም ይኖራሉ ። ለዝርፊያ ፥ ለጉቦ ፥ ለሴት ሲሉ ሽብር የሚፈጥሩ ሰዎች ነበሩ ። አሁንም ይኖራሉ ። አንዱ ትግላችን ከእን ደዚህ ዓይነቶቹ ሰዎች ጋር ነው ።

«ሰው ያለሲጋት አንገቱን ቀና አድርጉ እንዲሔድ ፥ እ..... በእኩልነት ጥላ ሥር ሕግና ፍትሕ አለልኝ ብሎ እንዲያምንና እንዲኖር ከቻልን ለተቀሩት ችግሮች መፍትሔ ማግኘት አያስ ችግረንም ። እውነቴን ነው ። ዋናው ችግራችን የሰው ችግር ነው» ካለ በኋላ ፥ አንድ ጊዜ ስለደረሰ ችግር አንስቶ ያጫወተን ጀመር እንዲህ ሲል ።

«አንድ ባልና ሚስት ነበሩ።እዚሁ ከተማ።ሰውዬው ሀብታም ነጋዴ ነበር ። ሴትየዋ በጣም ቆንጆ ነበረች ። ታዲያ አሁን ስሙን ለመጥራት የማልፈልገው አንድ ባለሥልጣን ሴትዮዋን ይፈልጋ ታል ። እምቢ ትለዋለች ። በሥልጣኑ ተጠቅሞ ሰውዬውን በወ ንጀል ወስዶ ያሳስረዋል ። ከዚያም በኋላ ሴቲቱን ማስቸገር ይጀምራል ። አሁንም እምቢ ትለዋለች ። እንደማይሆንለት ሲያውቅ ፥ 50 ሺ ብር ከሰውዬው ጉቦ ተቀብሎ ይለቀዋል ። ይቆይና ነጋዴው ድንገት ያጋልጠኝ ይሆናል በማለት እንደገና ወስዶ ያሳስረዋል ። ከጥቂት ቀን በኋላ ነጋዴው የደረሰበት ይጠፋል ። ሴቲቱ ባሏን ለመፈለግ ያልደረሰችበት ወህኒ ቤት የለም ። ገንዘብ ስጭንና ባልሽ የት እንዳለ እናሳይሽ በማለት የሚያታልሏት ነበሩ ። ለዚህም ገንዘብ ፥ ለዚያም ገንዘብ ስትል ገንዘቧን ጨረሰች ። ከሰውነትም ወጣች ። አንዱ አጋዴን ግንባር ተልኳል ይሏታል።ሌላ ጊዜ ደግሞ ሸፍቶ በረሀ ገብቷል ይሏታል። አዲስ አበባ ዓለም በቃኝ ነው ይሏታል ። ሁሉም ቦታ ሔዳለች ። ባሏ ግን የትም አልነበረም ። በመጨረሻ እኔ ጋ ደረሰች ። ነገሩን አጣራሁና ባልሽ ሙቷል አዝናለሁ አልኳት።የሚገርማችሁ እልል ብላ ጮኸች ። የደስታ እልነበረም እልል ያለችው ። እውነቱን በግወቋ ነው ። ልቅሶ ታዘን መቀመጥ እችላለሁ? አለችኝ ። ትች ያልሽ አልኳት ። ተዝካር ላወጣ እችላለሁ? አለችኝ የፈለግሽውን ግድረግ ትችያለሽ አልኳት ። እና የእሷ ዓይነት ችግር ያላቸው ብዙዎች ነበሩ ። በዚህ የተነሳ አብዮቱን ግግረር ይቻላል? አይቻልም ። አንዳንድ ከሐዲዎችና ጥቅም አሳዳጆች በፈጠሩት ችግር አብዮቱን ግግረር ትከከል አይደለም ። ግን » ብሎ ንግግ ሩን ቀጠለና «ሰውም ጥፋተኛ ነው ። ያለምንም ፍርሀት መብቱን

ማስከበር አለበት ። ለፍትሕ መዛባት ፍርሀት መነሻ ነው ። እርግጥ ዛሬ ግንም ያለበቂ ማስረጃ ከቤቱ ተወስዶ አይታሰርም ። አይገደልም ። ያ ጊዜ አልፎአል ። ያኔም ቢሆን አንዳንድ ጥፋት ሊያስከትል የቻለው የእዝ ሰንሰለት መብዛት ነበር ። ዛሬ ኢሠፓአኮ ፥ ምናልባት ነገ ደግሞ የሠርቶ አደሩ ፓርቲ አንድ ወጥ የሆነ ማዕከላዊ አመራር በሚሰጥበት ሁኔታ በውሸንብር ውስጥ የሰው ሕይወትና ንብረት በከንቱ ሊጠፋ ፥ የሰው መብት በግፍ ሊገፈፍ አይችልም» አለ ።

«ተስፋ እናደርጋለን!» አለ መጽሐፈ ዳንኤል ወደኔ መለስ ብሎ

«ይሀን ሰውዬ አላምነውም» አለኝ በጆሮዬ ።

«የቱን?»

«ይሀን ወዶ ገብ....»

«ለምን?»

«እንኳ ። ግን አላምነውም.....»

«ተጠራጣሪ ተፈጥሮህ ይሆናል እንዲህ የሚያሰኝህ ። ሰውን ቅርቶ ጠንነትክንም ትጠራጠራለህ በነገራችን ላይ የደም ብዛትህ እንዴት ነው?» አልኩት ።

«ምላ ላይ ሔጂ ተለክቼ ነበር.....»

«እና?»

«ሰማይ ወጥቷል»

«ለምን?»

«ተወኝ ጃል ። አንዳንድ ኩሎኔሎች ይህ አይቻልም ፥ ይሽ ኛው እንኳን በሶስት ቀን በሶስት ግምንትም ሊደርስ አይችልም ሲሏቸው እብድ የሚያክል ሽጉጥ አውጥተው ጠረጴዛ ላይ ፈትህ ያደርጉና ፥ ምን አልክ? ይሉሀል ። እና ምን ታደርጋለህ! የደም ብዛትህ ሰማይ ይወጣል ። ይህ ዘመቻ ላይገድለኝ ይቀራል ብለህ ነውኖ በቂ ጡረታ እንኳን የለኝም .....»

ሰዓቱ ደርሶ ስለነበር ሔጂ ቴሌቪዥን ከፈትኩ ። ዜና ተሰጠ ። ዜናው ስለጉርፍ አደጋ ፥ ስለአይሮፕላን አደጋና ስለ ልዩ ልዩ ሴሚናሮች ብዙ ነበር ። ስለ ዘመቻው የተሰጠ ምንም

ዜና አልነበረም ። የኔ ፕሮግራም ቀጠለ ። አንዳንድ አትል ቦታ ላይ ከመቆራረጡ ሌላ መጥፎ ፕሮግራም አልነበረም ። በትድሚያ ያመሰገነችኝ ፈያሚታ ጊላይ ነበረች ።

«ወደድሺው?» አልኳት

«እው በሥነሥርዓት» አለችኝ።አም ስትል ልክ እንደ ድመት ‘ሚያውየምትል ትመስላለች ። በሥነ ሥርዓት የሚል ቃል ከአፏ አይጠፋም ። ሥዕላይ ራት ብሎ ይመለከተን ነበር ። የቃየል ዓይነት አመለካከቱ ደስ አላለኝም ።

ሰለሞን መጥቶ «ጥሩ ነበር ። የሠላም ዘምባባ ዛሬ የሚፈስ ገው የኤርትራን ችግር ባዲስ መንፈስ ባዲስ ዓይነት የማየት ጉዳይ ነው....» ብሎ የጀመረውን ንግግር ሳይጨርስ ፍትዊ ወዲ በርሄ ዘጭ ብሎ ሲወድቅ አይተን ወደ እሱ ሔድን ። መጠጡ ላዩ ላይ ፈሷል ። ብርጭቆው እንከሽከሹ ወጥቷል ። አልሞተም ጥምብዝ ብሎ ሰክሮ ነበር ።

መጽሐፈ ወደ ጆርዱ ጠጋ ብሎ «የጥፋተኛ ሕሊና ቅጣት ነው» አለኝ ። እሱም ሞት ብሎት ነበር ።

«አባከህ ጃል እንደ እሱ አትበል» አልኩት ።
«ለምን አልልም?»

«እነዚህ ሰዎች ያዩትን መከራና ያሳለፉትን ጭንቀት አንተ አታውቀውም ። ሊገባህም አይችልም ። አትፍረድ ። አንተ የዚህ አገር ተወላጅ ብትሆን ምን ልታደርግ ናርአል? ጓደኞችህ በረሀ ወርደው እንደ ወንድ ሲዋጉ አንተ እናትህ ጉያ ተሸጉጠህ ወተ ታግስል ነበር? ጥፋቱ ከዓላማው ላይ ነው» አልኩት ።

አባከህ ተወኝ አቦ! ትናንት ገና ነፍሰ ገዳዮች ነበሩ ። ለምን እንደምናምናቸው አይገባኝም ። በፊትም ቢሆን ተራማጅ ናቸው በግለት ዕድል ሰጥተን አንዲጠናከሩ ባናደርጋቸው ኑሮ አዚህ አይደርሱም ነበር.....»

«አባከህ ዝም በል ጥርጣሬና ። ጥላቻ የትም አያደርሱንም ። እምነትና ተስፋ ግሳደር ይሻላል» አልኩት ።

መሸቶ ነበር ። ደክሞኛል ። መጠጡም ራሴ ላይ መውጣት ጀምሮአል ። ረጅም ቀን ነበር ። ሰለሞንም ለመሔድ ሳይቸኩል አልቀረም ። የምጽዋ ፌስቲቫል ኮሚቴ ይጠብቀዋል ። በመጀመሪያ ሊሔድ የተነሳው ኩሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ነበር ። ደስ ሳይለው ነበር ያመሸው ። አብዛኛውን ጊዜ መጠጡን ይዞ ሲተክዝ ነበር እንጂ ሲናገር አላየሁትም ። እዚያ እያለ እንዳልነበረ ያህል ነበር ሁኔታው ። መጥቶ ሊሰናበተኝ ሲል ፡ «ታሪኩ ፡ መቸ እንገናኛለን? አሥመራ ያንተ ክተማ ናት ። አንዳንድ ቦታ እንድ ታሳየኝ እፈልጋለሁ» አልኩት ።

«ነገ መሔዴ ነው» አለኝ ።
«ወዴት?»
«ወደ አፍአበት»
«መች ትመለሳለህ?»
«ካልሞትኩ ፡ ከድል በኋላ» አለኝ ።
«አትሞትም ። ጀግና አይሞትም ። አፍአበት እንገናኝ ይሆናል ። ካንተ ጋር ናቅፋ ላልደርስ አልመለስም ። ይቅናህ ፡ ቻው» አልኩትና በስሜት ጉንጭና ጉንጩን አገላብጨ ሳምኩት — ተንጠራርቼ ።

«አይዞህ ፡ ድል የኛ ነው ። እናሸንፋለን!» ብሎኝ እሱም አጎንብሶ ሳመኝ ። እና ሔደ ።

ፊያሚታን ጠቀስኳት ሰሜናዊ አበባ ። ፈገግታዋ እንደ ጠፍ ጨረቃ ይግርካል ፡ ይጋብዛል ።

«እንደገና እንደምንገናኝ ተስፋ አለኝ» አልኳት ።
«በሥነ ሥርዓት ። አሥመራ ጠባብ ናት» አለችኝ ።
«ትግርኛ ክትምህርኒ ኢ.....!»
«እሺ እምባርና ግን በቢላሽ አይደለም»
«የተጠየኩትን ዋጋ እከፍላለሁ.....»
«ደደብ ከሆንክስ?»
«እንዳንቺ ያለች አስተማሪ አግኝቼ አልደድብም» ስላት ሥዕላይ መጣ ።

«ነገ እሺ?» አልኩት ።
«ወዶ ገብ ካላልከኝ እሺ ነገ» አለኝ ።

ነገ ለላ ረጅም ቀን ፡ ብዙ ረጅም ቀናት ፡ ጨረታዋ ትጋብዝ
ነበር ፡ እየሩ ይተዝትዛል ፡ አብዕላል ሰሜናዊ ኮሽብ....

ታስታውሰኛለህ? ካላስታወስከኝ ግድ የለም ፡ በመጀመሪያ
ቃል ነበር ፡ ቃልም ደራሲ ነበር ፡ ደራሲም ቃል ነበር ፡ ጸጋዬ
ተኝቷል ፡ ታሪኩ ግን ቀጥሏል ፡ ሕይወት አንድ ቦታ ላይ አት
ቆምም..... ትቀጥላለች ፡ ያንዱን ሕይወት ከሌላው ጋር ድርና
ማግ እያደረገች.....

የገልያድ ንቀት
የገልያድ ውድቀት

ሰኞ ታኅሣሥ 19 ቀን 1974 ፋታ ከነላቸው ግለሰቦች አንዱ ኩሉኔል በትሩ ተሰማ ነቩር ። ከሰሰሞን በትረ ግብግ ወጥቶ በቀጥታ የሔደው ወደ ቢሮው ነበር ። አብዛኛውን ጊዜውን የሚያሳልፈው በቢሮው ውስጥ ነው ። አንዳንዴም እዚ ያው ውሎ ያድራል ። ቢሮው መቸም የቢሮ መልክ የለውም ። የሀብታም ሰው ሣሎን ነው የሚመስለው ። ከጥቁር ቆዳ የተሠራ ው ትልቅ ሶፋ ሁለት ሰዎች በምችት ያስተኛል ። ኩሉኔል በትሩ ሶፋው ላይ በጀርባው ተንጋሎ ጣራ ጣራውን መመል ከት ያዘወትራል — ጣራው ዋራ ሆኖ የጠላትን መምጫና መሔጃ ፣ መግቢያና መውጫ የሚያስነብበው ይመስል ። መታ ጠቢያ ቤት ገብቶ ጢሙን ሲላጭ የሚታየው በድሎት የለጠለ ጠው ወፍራም ፣ ግን ደስ የሚል ፊቱ ሳይሆን አብዛኛውን ጊዜ የጠላት ሶትራተጂና ታክቲክ ነው ። ብዙውን ጊዜ ጢሙን ሲላጭ ፊቱን ይቆርጣል ። እና ይራገማል ። ጥሎበት የኤሌክትሪክ ጢም መላጫ አይወድም ። ተራ የጢም መላጫ መሣሪያና ጄሌት ምላጭ ደስ ይሰዋል — ሽልት እድርጎ ስለሚላጭለት ።

ኩሉኔል በትሩ ቢሮው ሲደርስ መሰዮ ለባሹም ሆነ ንጭ ሰባሹ በተጠንቀቅ ተቀበለው ። መብራት የማይታይበት ወይም የተዘጋ ቢሮ አልነበረም ። እሱ ካላሰናበተ ግን እባቱ ቢሮውን ዘግቶ ይሔዳል! ሁሉም እየተራገሙ ፣ እያዛጉ ፣ እያንቀላፉ ፣ ልባቸው እስኪፈርስ ድረስ ቡና እየጠጡ ፣ ሳምባቸው እስኪከ ስል ድረስ ሲጃራ እያጠሱ ፣ ዓይናቸው እስኪቃጠልና ጭንቅ ላታቸው እስኪግል ድረስ የዕለቱን ሪፖርት እየጻፉ ይቆዩታል ። ሁሉም ይጠሉታል ። ቀልድ አያውቅም ። ይሠራል ። ያሠራል ። ከሥራ ሌላ ሰው የሚመዝንበት ሌላ መስኪያ የለውም ። የሚ ሠራው ሰው ሁሉ ጓደኛው ነው።በሥራው መጠን ሰው ያቀርባል ፣ ያርቃል ። ታዲያ ሁሉም ይጥሉት እንጂ የማያከብረው ሰው የ ለም ። እሱም ቢሆን ከመወደድ ይልቅ መከበርን ይመርጣል ።

ረጂሙን መተላለፊያ (ኮሪደር) አቋርጦ ቢሮውን ከፍቶ ገባ ። መብራት አበራ ። የቢሮው ሽታ ደስ አላለውም ። በሩ ከውስጥ የሚዘጋውና የሚከፈተው በአውቶማቲክ ቁልፍ በመሆኑ ራሱ ተዘጋ ። በሩ ላይ ያለው ልዩ መስተዋት ከውስጥ ወደ ውጭ ቁልጭ አድርጎ ያሳያል ። ከውጭ ወደ ውስጥ ግን ድፍን ነው ። ወደ መታጠቢያ ቤት ሔደ ። ከእብነ በረድ የተሠራ ትልቅ ፡ የተንደላቀቀ መታጠቢያ ቤት ነው ። ሽንቱን ሸና ። ትከሻው አራት ማዕዘን ሆኖ ይታይ ነበር ። ፊቱን ተጣጥቦ ትንሽ አዶኮ ሎኝ ሲቀባ ሁሉ መስተዋቱ ውስጥ የሚታየው የራሱ መልክ አልነበረም ። ሥዕላይ በራሺ ነበር መስተዋቱ ውስጥ የሚታየው — ትናንሽ ዓይኖቹ — ብልጣ ብልጥ ስለታም ፊቱ — እንደ ስለት የሚቆርጠው ንቁ ጭንቅላቱ ። ኩሎኔል በትሩ ለመጀመሪያ ጊዜ በራሱ ሁኔታ ተገረመ ። ከጠላት መልክና ሁኔታ ሌላ የራሱ መልክ በውል አልታይህም አያለ ማሰቸገር ከጀመረው ቆይቷል ። የሚታየው ነገር ሁሉ የጠላት መልክ በቻ ሆኗል — በራሱ መ ልክ ምትክ ። ምናልባት በዚህ ሥራ ላይ ብዙ ዘመን ስለቆየሁ ይሆናል ብሎ አሰበ ። በሕይወቱ ሌላ ሥራ ይዞ አያውቅም ። በ1949 ከዩኒቨርሲቲ ኮሌጅ በፖለቲካል ሣይንስ በዲግሪ ተመርቆ እንደወጣ የተቀጠረው በጸጥታ ጥበቃ መሥሪያ ቤት ውስጥ ነበር ። ራሱ ኩሎኔል ወርቅነህ ገበየሁ ነበር የቀጠረው ። ጎንደሬ ከመሆን ሌላ ስለ «ኢንተሊጀንስ» ሥራ ምንም ልምድ ወይም እውቀት አልነበረውም ። ግን ይሽውና በዚሁ ሥራ ላይ ይገኛል ። ሀሣቡ ሐያ አምሶት ዘመን መፉኋላ አቋርጦ ጋሰበ ። በነዚህ ዓመታት ውስጥ ባከናወናቸው ቱም ነገሮች ወይም ባገኛ ቸው ድሎች ልቡ አላበጠም ። ይልቅ የሆነ ባዶነት ተሰማው ። ባዶ ልብ ። ባዶ ነፍስ ። ባዶ ሕይወት ። አላንባም ። ልጅ አልወ ለደም — ለስሙ መጠሪያ ። ብቸኛ ፡ ብቸኛ — በዚህ ሠፊ ዓለም ውስጥ ። እና ዕድሜው ገፍቷል ። ከእንግዲህ ምን ሊቀረው— ጡረታ? እንደ ቀትር ጥላ የኰበለለው ዕድሜው አናደደው ። ቤዘ መኑ ወጣት ባለሥልጣኖች ዘንድ ያረጀ ቱና የሚያስመስልው ሽበቱ አሰጠላው ። ሽበቱ ልስብእናው የለገሠው ግርማ ሞገስ አልታየውም ። ሽበት የተናቀበት ጊዜ! አለ ።

ባለፉት ሐያ አምስት ዓመታት ውስጥ ያካበተው የሥሪ ልምድ የትም አላደረሰውም ። ከሐያ አምሷቱ ዓመታት ውስጥ

አራቱን ዓመት ያሳሰፈው በዓለም በቃኝ ነበር ። የኩሎኔል ወርቅነህ ገበየሁ ሰው ነው ተብሎ አምስት ዓመት ጽኑ እሥራት ተፈረደበት ። ያው እንደ ሰመደው ቢሮው ተግኝቶ የመንግሥት ጠላት የህዝብ ጠላት ነው በሚል መርሆ የተለመደውን ሥራ ውን ከመሥራት በቀር በእነ ጀኔራል መንግሥቱ ንዋይ መፈንቅለ መንግሥት ሙከራ ውስጥ የተሣተፉው ሚና አልነበረም ። ግን አልቀረለትም ። አራት ዓመት ከጠጣ በኋላ በምኅረት ተለቆ ወደ ቀድሞ ሥራው እንዲመለስ ተደረገ ። ቢሆንም አምነት የሚጥልበት ባለሥልጣን አልነበረም ። በመሆኑም በሥራው ላይ ዕድገት ወይም ሹመት ሳይሰጠው እንዲሁ የተጣለ ቱና ሆኖ ቆየ ። ከዓሥት ዓመት እሱ ሹመት እየታሰፈ ፡ እሱ ያመጧ ጠናቸው ሰዎች አለቃው እየሆኑ መቆየቱ ይህን ያህል የውስጥ እግር እሳት ሆኖ አያንገበግበውም ነበር ። ይልቅ ፡ ውስጥ ውስ ጡን እንደ ነቀዝ እየበላው በጣም ያንገበገበውና ያበሳጨው የነበረው ነገር እምነት ከማይጥልበት መንግሥት ጎን ተሠልፎ ፡ በሕዝቡም ዘንድ እንደ ሕዝብ ጠላት እየተቆጠረ ያለምንም ምርጫ ሲሠራ መቆየቱ ነበር ። ሥራውን ለመልቀቅ ጥረት ቢያ ደርግም ፡ የሚለቀው ባለሥልጣን አልነበረም ። የመንግሥትን ምስጢር ዐውቆ ወዴት! አይለቁት ነገር ምስጢር ያውቃል ፡ አይሾሙት ነገር አይታመንም ። እንዲሁ መታሸት ነበር ዕጣ ፈንታው ። የደም እንጀራ ።

የኢትዮጵያ ሠፊ ሕዝብ አብዮት ድንገት ከዳር እስከ ዳር እንደችቦ ተቀጣጥሎ ሕሊናው በእርይታ የሚተነፍስበት የተሰራ መሰኮት ባይከፍትለት ኖሮ የለየለት ሰካራም ሆኖ በቀረ ነበር ። ከ1966 ጀምሮ አልኮልና ሲጃራ የሚባሉትን ነገሮች ነክቶ አያወቅም ። እርም ብሎ ትቷቸዋል ። እንዴት እንደሆነ አውን በውል ባያውቀውም ፡ ብቻ ፡ የአብዮቱ መቀጣጠልና የሠፊው ሕዝብ ሆ ብሎ መነሳት ካለፉት ወንጀሎቹ ሁሉ ነጻ ያደረገው መስሎ ታየው ። እና አብዮት በኢትዮጵያ ከተቀጣጠለ ወዲህ የሠፊው ሕዝብ ትግል አጋር እንጂ ጠላት ያለመሆን ጠንካራ እምነት ስላደረበት በሥራው ላይ እምነትና ተስፋ እየጣለ ሔደ ። የሠፊው ሕዝብ ጥቅምና ልዕልና ተቃራኒና ተጸራሪ ከሆነ መንግሥት ጎን ቱሞ እንደ ሕዝብ ጠላትና አፋኝ እየተቆጠረ ከመሥራት ሪሱን በአልኮል ፡ በዝሙትና በሲጃራ በቀስታ ፡ ግን በእርግጥ ለመግደል ተዘጋጅቶ የነበረው ሰው ድን

ገት የመንፈስ ተሐድሶ አግኝቶ ልቡ ያንሠራራ ጀመር ። ጠባዩ ፈጽሞ ተለወጠ ። «ለመደብ ጠላት ርኅራሄ ወይም ደግነት ግሳ የት አሳፋሪ ድርጊት ነው ወይም እንደ ፍርሀት ተቆጥሮ ሊሳቅ በት ይገባል ። ከመደብ ትግል በላይ ወይም ውጭ የሆነ ሕሊና ከቀሳውስት ውዳሴ ታላት አይሻልም ። የስለላ ተግባር የጥሩ እርበኞች ግዳጅ ነው ። አብዮት ፍርድ ቤት ነው ያለው ግነውን የአብዮት ሠይፍ ምንም እንኳ አንዳንዱ ካንዳንድ ንጹሐን ሰዎች አንገት ላይ ቢወድቅም ፣ ጠላት ድል መመታት ይኖርበታል ። የቀረው ፣ ጠባብ አስተሳሰብ የተጠናወታቸው ምሁራን አጉል መነፋረቅ ይሆናል ። አብዮት የይምሰል ጉዳይ እይደለም ። ይሁን ብለን የምናመጣው ነገር አይደለም ። ራሱ ሲል የሚሆን ሂደት ነው ። ምነው ቢሉ ከኔ መልሱ ግልጽና አጭር ነው ። ምንም ይሰማን ምን ፣ ታሪክ ካፒታሊዝምን ተፍጥታል ። ካፒታሊዝም ጠፊ እንጂ ኗሪ አይደለም ። የሚጠወልግ እንጂ የሚያብብ ኦይ ደለም ። የታሪክ ፍርድ ነው ። ስለዚህ ሶሻሊዝምን ማማረር ከንቱ ነው» ይላል።ታዲያ ይህ እምነቱ ከንባብ ያገኘው አይደለም፥ ከቀጥታ ልምድ እንጂ ። በመሆኑም ፣ ያለበቂ እውቀትና ልምድ አብዮቱን ለማገልገል በየቦታው የሚያሰፈስፉትንና የሚያደገድጉትን ሰዎች አጥብቆ ይጠላል — «ለአብዮቱ ከሚ ሰጡት ጥቅም አብዮቱ ላይ የሚያስከትሉት ጉዳት ብዙውን ጊዜ አመዝኖ ይገኛል» በማለት ። በአብዮት ባቡር ለመጓዝ የሚፈ ልጉ ሰዎች አቤት መብዛታቸው? ግን ስንቶቹ ናቸው አብዮቱን በሐቅ ለማገልገል ባቡሩ ላይ የሚወጡት? በጅምላ ተሳፋሪዎች ምክንያት ስንት ጉዳት ፣ ስንት ጥፋት ደረሰ? ስንት ነገር ተናጋ? ስንት ቤት ፈረሰ? ስንት ሕይወት በከንቱ ጠፋ? በእንደዚህ ያሉ ሰዎች ምክንያት ሶሻሊዝም በብዙ ሰዎች ዘንድ መጠላቱና መወ ገዙ አሳዘነው ። እና እሁን ደግሞ የቀይ ኮከብ ዘመቻ ። ስንት አወናባጅ ፣ ስንት እሾም እሽለም ባይ ፣ ስንት እትራፊ ነጋዴ መጥቶ ይሆን? የያንዳንዱን ሰው ሕይወት ታሪክ የሚመለከት የመረጃ ሥራ (ባለግራፊካል ኢንተሊጀንስ) ተሟልቶ ያለመኖር ነገር አናደደው ። በሁሉም ነገር የነሲብ ሥራ! አለና የእጅ ሰዓቱን ተመለከተ ። ከምሽቱ አራት ሰዓት ሆኖ ነበር ። ተናዶ ከመታጠቢያ ቤቱ ወጣ ።

አንዱ ግድግዳ ላይ በተርታ ተሰቅለው ከሚታዩት ልዩ ልዩ ካሊቨር ሽጉጦች ውስጥ አንዱን አውርዶ በማይታይ ኢላማ

ላይ አነጣጠረ ። የአእምሮው ዓይን ሥዕላይ በራሺን ይመለከት ነበር ። ረዘም ላለ ጊዜ ዝም ብሎ ሲያነጣጥር ከቆየ በኋላ ሽጉ ጡን ከነበረበት ቦታ ላይ መልሶ ሰቀለው። ልዩ ልዩ መሣሪያዎች መሰብሰብ ፣ መፍታትና መገጣጠም ፣ ብቻውን ቁጭ ብሎ በሌላ ኢላማ ላይ ማነጣጠር ያዘወትራል ። ያዝናናዋል ። ሌላ የሚዝና ናበት ነገር ቢኖር ቢሮው ወይም ቤቱ ብቻውን ቁጭ ብሎ «ሶሊ ቴር» መጫወት ነበር ። እንደ ናፖሊዮን ቦናፓርት የጀመረውን «የሶሊቴር» ጨዋታ ካልጨረሰ ምን ጦር ቢፈታ ፣ መሬትና ሰማይ ተንዶ ዓለም ምን ቢደበላለቅ ነቅነቅ ወይም ፍንክች አይልም ።

የቅርብ ረዳቶቹ በሩ ላይ ተደርድረው በማየቱ ጠረጴ ዛው ላይ የነበረውን ቁልፍ በሌባ ጣቱ ጫን አለው ። በሩ ተከ ፈተ ። አራት ወጣቶች ተከታትለው ገቡ ። የሁሉም ዓይን ቀል ቷል ። ሲቆፍሩት የቆዩ ይመስል የሁሉም ጠጉር ተንጨፍርሮ ይታያል ። ፊታቸው በድካም ነብዟል ። ያሰሩት ከራቫት ወዲህና ወዲያ ተጣሟል ። ጠቆር ያለው ወጣት በጣም አጭር ነው ። ሲያዩት በጣም ኩሩ ይመስላል ። ጠይሙ ወጣት አጭርም ረጂምም የሚባል ሰው አይደለም ። ዓይናፋር ብጤ ነው ። የተ ቀሩት ሁለት ወጣቶች በቁመት ዘለግ ያሉ ሆነው ከዓይን የሚ ቀድሙ ያራዳ ጮሌዎች ይመስላሉ ። ቀያዮች ናቸው ። አንደኛው ጥቁር የጸሐይ መነጽር አድርጓል ። አራቱም መልከ መልካም ፣ ሾጣ ወጣቶች ናቸው ። ኩሎኔል በትሩ ተሰማ አራቱንም ተራ በተራ አይቶ ፊታቸው ላይ የሚታየውን ድካም ካጤነ በኋላ በልቡ አዘነላቸው ። ለምንድን ነው እነዚህን ልጆች እንደ አህያ የማሠራቸው? በማለት ራሱን ሳይጠይቅ አልቀረም ። መልሱ ንም አላጣውም ። የተጣለበት የቀይ ኮከብ ዘመቻ የሕዝብ ደህንነ ትን ጥበቃ ኃላፊነት ምናልባት ከፍተኛውና የመጨረሻው ግዳጁ ከመሆኑም በላይ ላለፉት ሐያ አምስት ዓመታት ያካበተው ልምድና እውቀት እንደ ወርቅ በእሳት ተፈትኖ ጥራቱ የሚታይ በት ሥራ መሆኑን ያውቃል ። ለኢቤልዩ በዓሉ ለራሱ ያሰበው ልዩ ስጦታ ፣ እና ውድቀትም ሆነ ልግቱ በእነዚህ ልጆች ትከሻ ፣ ጥረትና ትጋት ላይ ያረፈ እንደመሆኑ መጠን ቀንና ሌት እንደ ባሪያ ከማሠራት ሌላ ምርጫ እልነበረውም ። እነዚህን ልጆች እንደ ባሪያ የሚያሠራበት ሌላም ስውር ምክንያት ነበረው ። ዳግመኛ ሲያስብ ፣ ሲያያቸው ያደረበትን ርኅራሄ ከልቡ አውጥቶ፣ ምናባታቸውንስና ይሥሩ! ከሥልጣን ጉጉት በፊት ሥራ መቅደም

አለበት ። እኔ ሐያ አምስት ዓመት አገልግዬ የት ደረስኩ? እህያ የተጫነችውን አትበላም እንዲሉ ፥ ዘለዓለሜን ሥራ ተጭኘ ዳገት ከመውጣትና ቁልቁለት ከመውረድ በስተቀር ። የታባታቸው ይሥሩ! ትናንት ከትምህርት ቤት ወጥቶ ዛሬ ሥልጣን ላይ ቂጥ ግለት የለም! በግለት ሲያስብ ቆየና ርኀራሄና ጥላቻ በተቀላቀለ በት ስሜት ፥ «የዕለቱን ሪፖርት መስጠት እፈልጋለሁ ። ባጭሩ ። ዝብዝብ አልፈልግም ። ጊዜው መሽቷል» አላቸው ።

«አዎ» አለ ሻለቃ ተክላይ ዘድንግል ጥቁር መነጽሩን ሰልካካ አፍንጫው ላይ እያስተካከለ — «ጊዜው መሽቷል ። ለሰዓት እላፊ 50 ደቂቃ ብቻ ነው የቀረው ።»

የሥራ ጓደኞቹ ሻለቃ ተክላይ ዘድንግልን ጀምስ ቦንድ እያሉ ነው በቅጽል ስሙ የሚጠሩት ። ቆንጆ ሴቶች ፥ ጥሩ መጠጥ ፥ ምርጥ ልብስና ጨዋታ ይወዳል ። በዚያ ላይ ቁመቱ ዘለግ ያለ ፥ ቀጭን ፥ በጣም መልከ መልካም ወጣት ነው ። ሴቶች ይሞቱለታል ። አብዛኛውን ጊዜ የመረጃ ምንጮቹ ሴቶች ናቸው ። መረጃ ማግኘት ይሆንለታል ። እሱም ከሴት ጉያ ምን ምስጢር ይታጣል የሚል ፈሊጥ አለው ። እና ከሴቶች ጉያ ምስጢር ሲቆፍር ይውላል ፥ ያመሻል ። ይጠጣል ። ይጫወታል ። አደገኛ የመረጃ ሰው ፈጽሞ አይመስልም ። ሥራውን እንደ ቀልድ ነው የሚመለከተው ። ነገሩ የምር ከሆነ ያመራል ። ልዝብ ፥ የዋህና ተጫዋች መስሎ የሚታየው ሰው ባንድ ጊዜ አውሬ ይሆናል ። በደፋርነቱ በሥራ ጓደኞቹ ዘንድ የታወቀና የተከበረ ሰው ነው ። የሥራ ጓደኞቹ ሁሉ በለጋስነቱ ይወዱታል ። ከኪሱ ቢያጣ ተበድሮ ያጠጣል ። ለነገ የሚለው ነገር የለውም ። ኩሎኔል በትሩ ተሰማ ተክላይ ዘድንግልን በሥራው የሚወደው ቢሆንም ፥ ሥራውን የሚያከናውነው በቂም በቀል ስሜት ይሆናል ብሎ ክሊሚያንን ቅር ይሰኝበታል ፥ አብዛኛውን ጊዜ ውሣኔውንና ግምቱን ይጠረጥራል ። የተክላይ ታናሽ ወንድም አሥመራ አደባባይ ላይ በጥይት ተደብድቦ በአሰቃቂ ሁኔታ የተገደለው በሻዕቢያ ፈዳይት ነበር ። ከእሱ ሌላ ወንድም አልነበረውም ። ታናሽ ወንድሙን በጣም ይወደው ነበር ። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ነበር ከተገንጣዮች ጋር የግል ጦርነት የከፈተው ።

ኩሎኔል በትሩ የወትሮ ፈገግታውን እያሳየው ፥ «ታዲያ ምናለ፣ በጊዜ ትተኛለህ ግለት ነው» አለው ።

«ጓድ ኩሎኔል» አለ ተክላይ — «ሰው'ኮ ለእንቅልፍ ብቻ አይደለም የተፈጠረው ።»

«ታዲያ ለቅብጠት ነው?»
ሁሉም ሳቁ ።
«እሱም የሕይወት እንዱ ፈርጅ ነው ። ምስጢር የት የሚገኝ ይመስሎታል? በሴቶች ጉያ»
ሁሉም እንደገና ሳቁ ።
«ግን አይመስሎትም?» አለ ተክላይ ።

«አዎ የሚያደርሰውም ጥፋት ያንኑ ያህል ነው ። እንድ ቀን እዚያው ተቀብረህ እንዳትቀር እሰጋለሁ ። ሴቶች አደገኞች ናቸው ። በኛ ሥራ የለም ። ሞኗን የከፈተችልህ ሴት ሁሉ ልቧን የምትሰጥህ አይምሰልህ ። ይልቅ ሞኗን ሰጥታህ ልብህን ነው የምትሠርቅህ» አለው ኩሎኔል በትሩ ። በዚሁ አሳቡን አልገታም ። ቀጥሎም ፥ «ባሁኑ ወቅት ለእንቅልፍ የሚያስቸኩለን ነገር የለም ። በዚች ሰዓት በሊቀመንበሩ ቢሮ ምን መካሔድ ላይ እንዳለ ታውቃላችሁ? የስታፍ ስብሰባ እየተካሔደ ነው ። ምናልባት እስከጧት ሳይቀጥል አይቀርም ። ላለፉት ሰባት ዓመታት በቀበሮ ጉድጓድ የኖረው ወታደር ለእንቅልፍ አልቸኮለም ። በጊዜ እንቅልፍ ተኝቶ ማለዳ ጧት ለሥልጣን የመሰለፍ ነገር አይገባኝም» አለ ።

ቀጥሎ የተናገረው ሻለቃ ሥዩም ሠረቀብርሀን ነበር ።
«ባሳብዎ አልስማማም ጓድ ኩሎኔል» አለ ።
ሻለቃ ሥዩም ሁልጊዜ በሰው አሳብ አይስማማም ። ጥቁር ሆኖ አጭር ነው ። ሴታ ሴት መልክ አለው ። ጥርሶቹ በጣም ያምራሉ ።

«በየትኛው» አለው ኩሎኔል ፀትሩ ።
«ሴቶቻችን በመረጃ ሥራ ለምንም አይረቡም ።»
«እንዴት?»

«አርስዎ እንዳሉት ሳይሆን ጭናቸውን ለከፈቱለት ወንድ ሁሉ ነው ልባቸውንም ጭምር የሚሰጡት ። ክቡር ሰውነታቸውን ከመቸርቸር አልፈው ያገር ምስጢር ይሸጣሉ ። ለጌጣ ጌጥ እንጂ ላገር ደንታ የላቸውም ። በእነሱስ አልታደልንም» አለ ።

ኩሎኔል በትሩ የእጅ ሰዓቱን ተመለከተ ። በክርክር ጊዜውን ለማባከን የፈለገ አይመስልም ። እና ደግሞ ሻለቃ ሥዩም ሁልጊዜ ይበረብረዋል ። ወጣቱ የመፈጀ መኩንን በሥራው በጣም ብቁ ቢሆንም ፣ ለሥልጣን በጣም ችኩል መሆኑን ኩሎኔል በትሩ ያውቃል ። በጉቦም ይጠራጠረዋል ። ሻለቃ ሥዩም ገንዘብ ፈጽሞ አይበቃውም ። ደመወዝ ካገኘ ባምስት ወይም ግፋ ቢል በአሥር ቀን ውስጥ ገንዘብ ኪሱ አይገኝም ። ተሪውን ሐያ ወይም ሐያ አምስት ቀን እኝዲት እንደሚያሳልፍ ኩሎኔል ሁልጊዜ ይገርመዋል ። ሆኖም እስካሁን በጉቦ ይዞት አያውቅም ። ግን እንድ ቀን..... አለና በልቡ ፣ «ታዲያ የሚሸጡትን ምስጢር ከየት ያገኛሉ ብለህ ታስባለህ?» ብሎ ሻለቃ ሥዩምን ጠየቀው ።

«ምናልባት በወንዶች ይሆናል ፣ አላውቅም» የሚል መልስ ሰጠው ።

«ምናልባት እትበል ። ምስጢር የሚያገኙት መቶ በመቶ ከወንዶች ነው ። ከውሽሞቻቸው ፣ ከባሎቻቸው ከወንድ ጓደኞቻቸው ። ወንድ ሴትን የማመን ተፈጥሮአዊ ዝንባሌ አለው ።

«አዳምን ያሳሳተችው ሔዋን መሆኗን አትርሳ ። ውበት እደገኛና አሳሳች ነገር ነው ። እየህ ፣ አንድ ወንድ ጓደኛ ላይኖረው ይችላል ። ግን ምንጊዜም ቢሆን እንድ ሴት ከጎኑ አትጠፋም ። ያች ሴት ልታጠፋውም ፣ ልታለግውም ትችላለች ። በታሪክ ብዙ ታላላት ሰዎች ሊወድቁም ፣ ሊነሱም የቻሉት አብዛኛውን ጊዜ በሴቶች ምክንያት ነው ።

«እንዳልኩት ሴቶች ለኛ ሥራ በጣም አስፈላጊ ናቸው ። የታላላት መንግሥታት የስለላ ድርጅቶች ብዙውን ጊዜ የሚጠቀሙት በሴቶች ነው ። ሴቶችን ከማግረር ይልቅ ማሠልጠኑ ይበጀን ነበር ። በቁንጅናና በብልጠት እንኳ የሚስተካከላቸው የለም ። በነገራችን ላይ «ሲክስ ኤስፒዮናዥ» የሚለውን መጽሐፍ

አንብባችኋል ? በተለይ እንተ» አለ ወደ ተከላይ ዘንግል እየ ተመለከተ ።

ሻለቃ ሥዩም ሠረቀ ብርሀን እየተጣደፈ ማስታወሻ ይመ ስድ ነበር ። ኩሎኔል በነገር ሊነካው ፈለገና ፣ «ጓድ ሥዩም እይዞህ እትችገር ። ጥናቱ በቅድሚያ ለበላይ ባለሥልጣን ቀር ቧል ። በቅርቡ ሴቶችን የምናሠለጥንበት ትምህርት ቤት ይጀ ምራል ብዬ ተስፋ እደርጋለሁ ። እና ጓድ ተክላይ በምልመላው ሥራ ትረዳን ይሆናል ። አሁን ሥራችንን እንቀጥል ። ከማን እንጀምር?» አለና የእጅ ሰዓቱን ፈትቶ እሬቱ አናረ ።

ሁሉም የኩሎኔል ሽሙጥ ገብቷቸው እቀረቀሩ ። ሥዩም የሰዎችን አሳብ ነጥቆ የራሱ በማስመሰል በሪፖርት መልክ ለበላይ ቶሎ የማቅረብ መጥፎ ልማድ አለበት ። በዚህም ላይ እኛ በሠራነው ሌላው ይሞገስበታል ፣ ይከበርበታል ፣ ይሾምበ ታል በማለት ሁልጊዜ ጉራ ይነዛል ። ተክላይ ቶሎ ብሎ እጁን አወጣ ።

« ና ና ። ያንተ ሪፖርት ለኋላ ይቆይ ። እስቲ ከሕዝባውያንና ከመንግሥት ድርጅቶች ደኅንነት ጥበቃ እንጀምር ። አይመስ ላችሁም? እህስ ጓድ የመቶ አለቃ አሸብርን» አለ ።

አሸብር አሳት የላሰ ፈጣን ወጣት ነው ። መልኩ ቀይ ፣ ዓይ ኖቹ ቀያይ ፣ ቁመቱ ዘለግ ያለ ፣ ሽመል የመሰለ ሎጋ ወጣት ነው ። ሲፈጥን ከዓይን ይቀድማል ። ንፋስ ነው ። ጭራው አይ ያዝም ። እንደ ጥላ ውልብ ብሎ ይጠፋል ። አሁን እዚያ ታይቶ በዚያው ሰዓት ሌላ ቦታ ይታያል ። ሲጃራ አያጤስም ። መጠጥ አይጠጣም ። ገንዘቡን ምን ላይ እንደሚያውል የሚያውቅ የለም ። አይጋብዝም ። አይጋበዝም ። እጅግ ሲበዛ ተጠራጣሪ ነው ። የገዛ ጥላውን ይጠራጠራል ። ያለመረጃ ሌላ ነገር አይታየውም ፣ ቁራጭ መረቀት ረግጦ አያልፍም ። እንስቶ ያገላብጣታል ። ሰው የተናገረውን ነገር ሁሉ ያሰላስላል ፣ ይመረምራል ፣ ምን ማለቱ ይሆን? በማለት ይተነትናል ። ሰዎች ይህን ዝንባሌውን ስለሚያው ቁበት ከእሱ ጋር ጭውውት አይወዱም ። ከሩቅ ይሸሹታል ። ሌላ የጊዜ ማሳለፊያ የለውም ። ብቻ በምድጃ ዳር ያደገ ይመስል ሲ መሽ እሳት እንድዶ እሳቱ ሲንተለተል ማየት ይወዳል ይባላል —

በተለይም ፍሙን ። ጓደኞቹ «እሳቱ» የሚሉት አለምክንያት አይደለም ። ግን እሳት የሚሰጠውን ትርጉም የሚያውቅ የለም ። አሱም አይናገርም ። አሥመራ ከመጣ ወዲህ እሳት አይቶ አያውቅም ። እንጨት የለም ። ከሮምቦላ በመጫወት ጊዜውን ማሳለፍ ጀምሮአል ። ታዲያ ማዕዘን መርጠ ድንጋይ የመጣል ነገር አይደለም የሚያስደስተው ። ማተራመስ ደስ ይለዋል ። ድንጋይ በድንጋይ ተጋጭቶ ፥ ድንጋይ ሲበተን — ሲተራመስ ማየት ነው የሚያስደስተው ። ስለሆነም ማንም ከእሱ ጋር ከሮምቦላ መጫወት አይፈልግም ። ኩሉኔል ቂወደዋል — በፍጥነቱ ፥ በድፍረቱ ፥ በጭካኔው ። ጨካኝ ነው ። ምኅረት የለውም ። በኩሉኔል መመዘኛ መሠረት ጥሩ የመረጃ ሰው የሚባለው ፥ ፈጣን ፥ ደፋር ፥ ጨካኝ ፥ ብልጥ እና የማይጠግ እንደአሸብር ያለ ሰው ነው ። ቅር የሚሰኝበት ነገር ቢኖር ተናዳጅ በመሆኑና መረጃዎችን በሚገባ መዝኖ ለማወቅ ገና ባለመቻሉ ብቻ ነው ። ይህን ድንጉላ በደንብ የሚገርፈው ቢገኝ» ብሎ «እህሳ አሸብር?» አለው ።

አሸብር ሲናገር ትንሽ ይኮላተፋል — «ባጠቃላይ በሕዝባውያን ድርጅቶችና በመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ያለው ጥበቃ ተጠናክሮአል ። በጣም በጥሩ ሁኔታ ላይ ይገኛል ።» ብሎ ሪፖርቱን ቀጠለ — «ግን ሕዝቡን ለማሸበርና ዘመቻውን ካሁኑ ተስፋ ለማስቆረጥ አንድ የሆነ ፋብሪካ ወይም አየር ማረፊያውን ለመምታት አንድ ዝግጅት አድርገዋል የሚል መረጃ አለ.....» ሲል —

ኩሉኔል በትሩ ንግግሩን አቋረጠውና ፥ «የመረጃው ምንጭ ምንድን ነው? ወይስ እንዲሁ በነሲብ የተደረሰበት መረጃ ነው? ለነሲብ ሥራ ቦታ የለንም ተጨባጭ ነገር ነው እንጂ የነሲብ ጥቆማ አይደለም» አለው ።

አሸብር በንዴት ጠጉሩን ነጨና ፥ «የነሲብ ሥራ አይደለም ። ዛሬ በዚች ከተማ ያልረገጥኩት ቦታ የለም ። በጸሎት ቤትኩል ላውንቸር የያዙ ጥቂት ወንበዴዎች መታየታቸውን ካንድ ግበረ አረጋግጫለሁ ። አላማቸው ምን ፤ የቱ? እንደሆነ ለማወቅ አልቻልኩም ። ግን አንድ ፋብሪካ ወይም አየር ማረፊያው ይሆናል ብዬ እገምታለሁ» አለው ።

ኩሉኔል በትሩ እንደ ፈረስ እናፋና ስልኩን አንስቶ ደወለ ። ቴሌፎኑን የሚያነሳ ሰው እስኪገኝ ድረስ በጣቶቹ ጠረጴዛውን ይቆረቁር ነበር ።

«ሀሎ!! ማን ልበል?» አለ ጠረጴዛውን መቆርቆሩን እቁም ።
«አፕሬሽን መምሪያ.....?
«እኮ ማን ልበል?»
«ኩሉኔል ዓለማየሁ.....»
«አ ኩሉኔል ዓለማየሁ ። ኩሉኔል በትሩ ነኝ ። በትሩ ተሰማ»
«ምነው ድምጽህ ጉሮሮህ ገባኝ?»
«በድካም ይሆናል ።»

«ገና ምኑ ተይዞ ብዙ ይቀረናል ። ስማ ኩሉኔል ዓለማየሁ ። ወንበዴዎች እኛን ለማደናገጥና ሕዝቡንም ለማሸበር አንድ ያቀዱት ተንኮል እንዳለ በመረጃ ደርሰንበታል ። ካሁኗ ደቂቃ ጀምሮ በጸሎት ፥ በጎዳይፍዋ በሰምበል በኩል ያሉት የጸጥታ ኃይሎች የጥበቃ ከልላቸውን በጣም ማስፋት ይኖርባቸዋል ። ላውንቸር ይዘዋል የሚል ግምት አለ ። ኋላ ኃላፊነቱ ካንተና ከኔ ራስ አይወርድም ። ገብተሀል? ርእሰ ብሔሩ እዚህ ተቀምጠ መንበዴዎች እዚህ ከተማ ውስጥ አንድ ነገር ቢያደርጉ ኋላ ምን ይባላል? እኔ በጣም የሚያሰጋኝ ድርጊቱ የሚያስከትለው የፖለቲካ ጉዳት ነው ። ስማ ዓለማየሁ ። ውለታ አይደለም የምጠይቅህ ። አድርግ ነው የምልህ..... አሁን!» ብሎ ቴሌፎኑን ዘጋና ወደ አሸብር እየተመለከተ ፥ «ሌላስ?» አለው ።

ያመጣው መረጃ እንደሌላ ጊዜ ተንቆ ወደ ጎን ሳይጣል ባስቸኳይ እጥቅም ላይ እንዲውል በመደረጉ አሸብር ውስጥ ውስጡን እየተደሰተ ፥ «ሌላው የከተማው ሕዝብ የመረበሽ ጉዳይ ነው ። ሕዝቡ አንድ ነገር ይሆናል በማለት በጊዜ ከድል ። መንገዱ ሁሉ ባዶ ሆኗል ። ውስጥ ውስጡን ሕዝቡን የሚቀሰቅሱ የወንበዴዎች ደጋፊዎች አሉ ። ግን ምንጩን ልደርስበት አልቻልኩም ። እህል ከገበያ ጠፍቷል ። ዋጋ ንሮአል ። ሕዝቡ ተርቧል ። አደገኛ ሁኔታ እየተፈጠረ ነው ። ሕዝቡ አልቂት ሊመጣ ነው ብሎ በጣም ሰግቷል ፥ ፈርቶአል» ካለ በኋላ ማስታወሻውን ገለበጠና ፥ «ከሁለት ቀበሌዎች ስድስት የቀበሌ ተመራጮች

ዛሬ ጠፍተዋል» ብሎ የከፍተኞቹን ፡ የቀበሌዎቹን ቁጥሮችና የጠፉትን ሰዎች ስሞች ነገረው ።

ኩሎኔል በትሩ ግለታወሻ ሲወስድ ቆየና ፡ «ስለሰው መሸበር ፡ ስለ እህል መጥፋትና ዋጋ መናር ደጋጌ ኃይለማርያም በቴሌቪዥን ጥሩ አድርጎ አቅርቦታል ። ሕዝቡን የሚፈጋጋት ተግባር የፖለቲካ መምሪያ ኃላፊነት ነው ። ብዙ ግና ብዙ የሚ ሠራ አለ ። እንዲህ ዓይነቱን መረጃ እያጠናከርን ለፖለቲካ መም ሪያ ብንሰጥ ይጠቅማል ። ያደባባይ ምስጢር ምስጢርነት የለ ውም ።

«በኛም በኩል ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ያስፈልጋል ፡ ጓዶች ። ያለበቂ ማስረጃ ሰዎችን መያዝ ፡ ማሰር ፡ ለጥያቄ መጥ ራት የለብንም ። ከዚህ አድራጎት የበለጠ ሰዎችን የሚያስበረግግ ነገር የለም ። በጣም መጠንቀቅ አለብን ። መብቴ ተደፈረ ፡ ነጻነቴ ተነካ የሚል ሰው ከበዛ ሥራችን አይቃናም ። ተባባሪም አናገኝም ። የዚህን ከፍለ ሀገር ሕዝብ አውቀዋለሁ ። መሐሉ ኖሬአለሁ ። ሠራተኛ ነው ። ሠላም ፈላጊ ነው ። ወሬ አታመል ጠውም ። ይጠራጠራል ። እና ደግሞ ቶሎ ይበረግጋል ። በ1967 በሺ የሚቆጠሩ ሰዎች በርግገው ጫካ የገቡት በወንበዴ ዎች ጥሪ ፡ ወይም አንዳንድ ሰዎች እንደሚሉት ፡ ነጻነት ተታ ርቧልና ወጣ ብለን እብረን ከበሮ እየመታን እንግባ በማለት ብቻ አይደለም ። አብዛኛዎቹ ከፍርሀት የተነሳ ነበር የወጡት ። ለደረ ሰው ሁኔታ በከፈል ልንወቀስ ይገባል ። ፍርሀትና ሽብር በልባ ቸው ስንለቅባቸው ምን ያድርጉ? ጅምላ ፍርድ ፡ ጅምላ እሥ ራት ፡ ጅምላ ግድያ ከሆነ ሰዎች ሕይወታቸውን ለማዳን መሮጥ አለባቸው ። ቀንደኛ ወንበዴ ካልሆነ በቀር ፡ ለሕይወቱ ፡ ለመ ብቱና ለነጻነቱ ዋስትና ያለው ሰው ተነስቶ በረሀ አይገባም ። አብድ አይደለም ። ያኔ ሽብርና ጥላቻ የፈጠሩት አብዮቱን የረዱ የሚመስላቸው አንዳንድ ጨቅላ ካድሬዎች ነበሩ ። አንዳንድ ሆዳም ጉቦኞችም ነበሩ ። ሆነ ብለው ችግሩን በማባባስ ለአድኃሪ ዓላማቸው አብዮቱን ለማጥላላት ስውር ተንኮል የሚሸርቡም ግለሰቦች ነበሩ ። አሁን ያ ጊዜ አልፎአል ። እንጠራጠር ። መጠ ራጠር የሙያችን አካል ነው ። ጨካኝም እንሁን ። ወንበዴ ያለ ጭ ካኔ ሌላ ቋንቋ አያውቅም ። ግን ለምናደርገው ነገር ሁሉ እርግጠ ኞች እንሁን ። በአብዮታዊ ስሜት መንደድ ፡ መቃጠል ብቻውን

አይበቃም ። ፍላጐት ብቻውን የትም አያደርስም ። ጥበብና ዘዴ ሊታከልበት ይገባል ። ንግግር አበዛሁ መሰለኝ» አለና ሰዓቱን ከተመለከተ በኋላ ፡ «ቢሆንም ካለፈው ስህተታችን መማር አለብን ። ካለፈው ስህተቱ የማይማር አብዮት አብዮት አይደ ለም» ብሎ ንግግሩን በመቀጠል «በ1966 አብዮት ሲፈነዳ የሻዕቢያ ኃይል ምን ያህል እንደነበረ ታውቃላችሁ? ከ450 አይበልጥም ነበር ይባላል ። ከ1967 እስከ 1969 ባለው ጊዜ ውስጥ ብቻ ከ8000 እስከ 10,000 የሚሆኑ ሰዎች ወደ ሻዕቢያ የገቡ መሆናቸው ይነገራል ። ለምን? ብዙ ምክንያቶች ነበሩ ። ዋና ዋናዎቹን ብቻ ከብዙ በጥቂቱ መጥቀስ ይበቃል ።

«ተጋደልቲ» ዛሬ ፡ ነገ ይገባሉ የሚለው ሥነ ልቦናዊ ሁኔታ ራሱ አስገዳጅ ነበር ። ማን ባወጣው ድል ማን ተንደላቆ ይኖራል? — የጊዜው ጥያቄ ነበር ። በማን? ወይም በምን ተመክቼ እቀራለሁ? — ሌላው ጥያቄ ። የድል አጥቢያ አርበኛ በዛ ። የሻዕቢያ ኃይል አበጠ ። ግን ፡ የድል አጥቢያ አርበኞችን ቁጥር ያበዛው ፡ ተገንጣዮች በከፍለ ሀገሩ የተቀዳጁት የበላይነት ወይም የሚያካሂዱት ፕሮፓጋንዳ ብቻ ሳይሆን ፡ ለአብዮቱ ቆመናል የሚሉት የአንዳንድ ግለሰቦችና እነዚህ ግለሰቦች አመራር የሚሰጧቸው መሥሪያ ቤቶች ያደረሱት ጥፋትም ጭምር ነበር ።

«የሕዝቡን ደኅንነት ለመጠበቅና መንግሥትንና ሕዝቡን ለማቀራረብ የተቋቋሙት ድርጅቶች ወደ ጥፋት ያዘነበሉበት ምክንያት ፡ አንዱም የጊዜው ሁኔታ ፡ ባጭር ጊዜ ውስጥ የግል ጥቅምን ለማካበት አመች በመሆኑ ፡ ሁለትም ፡ በከፍለ ሀገሩ በከፍተኛ ሥልጣን ላይ የነበሩት ግለሰቦች በሁኔታው ተጠቅመው ግላዊ ፖለቲካዊ ፍላጐታቸውን ለማርካት የሚሸርቡት ስውር ተንኮል ነበር ። በአጼ ኃይለ ሥላሴ ዘመነ መንግሥትም የኤርትራን ሁኔታ በመጠቀም የራሳቸውን ቁሳዊ ፍላጐትና ፖለቲካዊ ሥል ጣን ለማራመድ ያላሰለሰ ጥረት የሚያደርጉ ባለሥልጣኖች እን ደነበሩ ታሪክ መዝግቧል ። የጀኔራል ናደውና ጭፍሮቹ ድርጊት ምናልባት ከልዑል ራስ አሥራተ ካሣና ግብረአበሮቹ ድርጊት በዓላማም ሆነ በይዘት አንድም ሁለትም ሆነው ይገኛሉ ።

«እንግዲህ ፡ እነዚህ ድክመቶች ለሕዝቡ መበርገግና ለወ ንበዴዎቹ ኃይል ማበጥ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ የበኩላቸውን አስተዋጽኦ አድርገዋል ።

«በጊዜው ጸጥታን ለማስከበር የመጣው ብሔራዊ ጦር በመባል ይታወቅ የነበረው ሠራዊት ለምን? ለማን? እንደሚዋጋ አያውቅም ነበር ይባላል ። የኤርትራ ሕዝብ በሙሉ ወንበዴ ነው የሚል እምነትም ነበረው ። ጦሩ በትንሽ ነገር ቶሎ ስለሚቆጣ ፡ ጥፋተኛውን ከደህናው ሳይለይ በደፈናው የቂም በቀል ርምጃ ይወስዳል ። ዘረፋ ያካሄዳል ፡ ሴቶችንና ልጃገረዶችን ይደፍራል። ተኩሶ ከጣለ በኋላ ቁም ይላል ። አስበርጋጊ ድርጊት ነበር ። በረሀ ሔዶ መሞት ይሻላል በማለት ዐቅም ያለው ነፍሱን ይዞ ወጣ ። ልጅዋ ፊቷ ሲደፋ ከማየት እናት መቀነቷን አጠበቀች ።

«በአንቅርት ላይ ጀሮ ደግፍ እንዲሉ ፡ በ15ኛ ብርጌድ የሚካሄድ የአሥመራ ከተማ የውስጥ ጥበቃ ኃላፊነት የተሰጠው ኃይል ነበር ። በኤክሰፖ ቅጥር ግቢ ውስጥ የራሱ የምርመራ ክፍል ፡ የራሱ እሥር ቤት ፡ የራሱ ፍርድ ቤት ነበረው ። እንደፈለገው ያስራል ፡ ያለምንም ፍርድ የሞት ቅጣት ይበይናል ። እዚያው ረሽኖ እዚያው ይቀብራል ። የሚታፈሱት ፡ የሚገረፉት ፡ የሚታሰሩትና የሚረሽኑት ሰዎች አብዛኛዎቹ ጸረ አብዮተኞች ሆነው አልነበረም ። በጉቦ ፡ በሴትና በግላዊ ቂም በቀል ምክንያት ነበር ። ገንዘብ አለው? ቆንጆ ሚስት አለችው? ዛሬ ምን ያህል ብር ከባንክ አወጣ? የሚሉ ቀላል ጥያቄዎች ለሞት የሚያበቁበትም ጊዜ ነበር ። ልዩ ልዩ ተልዕኮ ናሯቸው ከበረሀ በወዲ ገብነት የሚመለሱት አንዳንድ ሰዎች ሆነ ብለው የሚሰጡትን መረጃ አንዳለ አሜን ብሎ የመቀበል ሁኔታ ስለነበረ ፡ ተገንጣዮች ለግድያ የሚፈልጓቸውን ሰዎች በዚሁ የውስጥ ጥበቃ ድርጅት በተዘዋዋሪ መንገድ ያስመቱ ነበር ። የሞተ አይናገርም ። ጸጥ ብሎ ቀርቷል ። ደግነቱ አብዮት ደንቆርና እውር አይደለም!

«ከዚህም ሌላ ፡ ተመሳሳይ ተግባር የሚያካሂድ ፡ ጎብረት እዝ የተባለ ክፍል ነበር ። የዚህ ክፍል ኃላፊነት ፡ ጥፋተኞችን ፈልጎ የመያዝ ፡ የከተማውን ጸጥታ በስውር መቆጣጠር ፡ የታሠሩ ሰዎችን ቤት መፈተሽና ከወንጀል አድራጎት ጋር የተያያዙትን ንብረቶች ብቻ ሰብስቦ ጉዳዩ ለሚመለከተው ክፍል በደረሰኝ ማስረከብ ነበር ። ክፍሉ የተቋቋመበት ዓላማ ይህ ሲሆን ከዚህ ለየት ያሉ ሁኔታዎች ተፈጽመው ይገኛሉ ።

«ሰዎች በጥርጣሬ ከመንገድ ይታፈሳሉ ። የተያዙት ሰዎች ወደ ተገቢው ምርመራ ክፍል መተላለፍ ሲገባቸው ፡ ምርመራው እዚያው ይፈጸማል ። ርምጃውም እዚያው ይወሰዳል ። ተጠያቂም ፡ ጠያቂም የለም ። ሰውዬው የደረሰበት አይታወቅም ። ለንብረቱም ደረሰኝ አይሰጥም ። ዝም ፡ ዝም ። ከከተማ መውጫ ኬላዎች ላይ ታንቆ ወይም ተረሽኖ የሚገኝ ሬሣ ብዙ ነበር ። ግን ገደለው? በምን ምክንያት? የሚጠይቅም ፡ መልስ የሚሰጥም የለም ። የሞተ ሰው አፍ የለውም ፡ አይናገርም ። ግን አብዮት ዲዳ አይደለም!

«ከደርግ ምርመራ ክፍል የተላከ ልዩ የምርመራ ቡድን የሚባልም አካል ነበር ። የቡድኑ አባሎች የበታች ሹማምንት ቢሆኑም ፡ በውጭ በሻምበልነትና በሻለቅነት ማዕረግ ነበር የሚታወቁት ። ይህም ቡድን የራሱ አፋኝ ጓድ ፡ የራሱ ምርመራ ክፍል በሥሩ አቋቁሞ የመሰለውን ውሣኔ ይሰጥ ነበር ። ግን በምን ምክንያት ታሠረ? ግን እንደወጣ ቀረ? የአብዮት አምላክ ብቻ ነበር መልሱን የሚያውቀው!

«በጊዜው የነበረው የሕዝብ ድርጅት ጊዜያዊ ጽሕፈት ቤትም ወጣቱን በማስበርገግ ረገድ የተጫወተው ሚና በቀላሉ የሚገመት አይደለም ። በጠባብ ብሔርተኛነትና በጭፍን ጀብደኝነት ስሜት የሚመሩ ግለሰቦች በውስጡ ነበሩ ። በመሆኑም ከአደራጅነት ጎናቸው ይልቅ የበታችነት ጎናቸው አይሎ ይታይ ነበር ። አብዮት የማያቋርጥ ሂደት ነውና እንደ ኩሬ ውሀ አንድ ቦታ ላይ ረግቶ አይቆምም ፡ ወራጅ ውሀ እየጠራ ይሄዳል ።

«ዛሬ ይህ ሁሉ ያለፈ ታሪክ ነው ። አብዮታችን የዲሞክራሲያዊ ግዕከልነትን አመራር ተቀዳጅቷል ። ዲሞክራሲያዊ ግዕከልነት ጥንታቴን ፡ ትዕግሥትን ፡ አስተዋይነትንና ቆራጥነትን ይጠይቃል ። የሰው ልጅ መሠረታዊ መብቶችን የማክበርና የማስከበር ግዴታን ይጠይቃል ። ይህን ካደረግን የሰዎችን ልብ የማንሰብበት ምክንያት የለም ። ሕዝቡ ራሱ ይተባበረናል ። ለደኅንነቱ የማያስብ ፍጡር የለም ። አሥራራችንም ይበልጥ ሕዝባዊ ሊሆን ይችላል ። ደኅንነት የሕዝብ ጉዳይ ነው ። የሚኒስቴራችንም ስም ከአጥታ ወደ ሕዝብ ደኅንነት የተለወጠውም ይህንኑ በማመን ነው ። ይህን ሁሉ የምለፈልፈው አለምክንያት

አይደለም ። በምናሳየው አርአያ የሕዝቡን ልብ መሳብ አለብን ለማለት ነው ።

«ባንድ ሚዳ በምናደርገው ውጊያ የኤርትራን ችግር ለመፍታት የተነሳን የሚመስላቸው ወገኖች ሊኖሩ ይችላሉ ። ርግጥ የወንበዴዎችን እከርካሬ መስበር አለብን ። ግን የቀይ ኮከብ ዘመቻችን ዓላማ ረጅም ነው ። ዘላቂ ዓላማችን በሕዝቦች መካከል መግባባትንና መተማመን መገንባት ነው ። የሚናፍቀኝ ነገር ቢኖር እርስ በእርሳችን መጋዳደል ቀርቶ አንዳችን ለሌላው የምን ሞትበትን ቀን ማየት ነው»

«ተጨማሪ መረጃ አለኝ » አለ ሥዩም በረጅሙ ካዛጋው በኋላ ።

«ቀጥል ።»

«ካዲሳባ የመጡት ሰዎች ጉዳይ በጣም አሳስቦኛል.....»

«እንዴት ?»

«በየሱቁ ፣ በየቡና ቤቱ ፣ በየመንገዱ ፣ የሚታዩት እነሱ ብቻ ናቸው ። ምናልባት አሁን ወደ ባቢሎን ብንሄድ ሠፈሩን ወረውት ይገኙ ይሆናል ። ትላልቆቹም በየ«ሴክሬቶው» ገብተው ተሰግስገዋል ። ኋላ አንድ ነገር ቢደርስባቸው የማን ኃላፊነት ይሆናል?» አለ ።

ኩሎኔል በትሩ ራሱን ነቀነቀና ፣ «ሁሉም በግሉ ኃላፊነት አለበት ። እዚህ የመጣነው ለሽርሽር አይደለም ። ግን አንድ ነገር እናደርጋለን ። ተከታትለን ሪፖርት ማድረግ አለብን — እያንዳንዳቸውን » አለ ።

«ግን 'ኮ» አለ ሥዩም ።

«ግን ምን?»

«ወሮ የለንም ። መረጃ ያለገንዘብ አይገኝም ። ያለገንዘብ ምንም መሥራት አይቻልም ። ገንዘብ ያስፈልገናል.....»

ኩሎኔል በትሩ ፈገግታውን እያሳየው ፣ «አዎ ፣ በተለይ እንተ ገንዘብ ያስፈልግሀል ። ኪስህ ቀዳዳ አለው መሰለኝ? ስለገንዘብ አታስብ ። ሞልቷል ። ይልቅ ችግሩ ያለው እንዴት በዘዴ

እንጠቀምበት የሚለው ጥያቄ ላይ ነው ። ግን እንዳያበላሹህ ተጠንቀቅ ። ጉቦና ምልጃ የሚወዱ ብዙ ናቸው ። የዚህ አገር አብዛኛው ሰው አለምከንያት ቀዳዳ ሣንቲም አትወጣውም ። በጋበዘህ ግለዳ በጪት እገሌን አማልደኝ ፣ እገሌን ወይም እገሊትን አስፈታልኝ ፣ ለእገሌ ወይም ለእገሊት ፓስፖርት አስወጣልኝ ብሎ ዓይኑን አፍጥጦ ይመጣል ። ከመሐል አገር የሚመጣው ሰው ሁሉ ለችግራቸው ሁሉ መፍትሔ የሚያስገኝላቸው ይመስላቸዋል — በተለይ ሴቶቹ ። ተጠንቀቁ ጓዶች ። ባማላጅነት የመጣብኝ ሰው በምን ምክንያት እንደሆነ ግልጽ ነው ። ራሳች ሁን ከዚህ ነገር ጠብቁ ። ሌላውንም ተከታተሉ ። ወደ አንድ ነገር ግምራት አይቀርም ። እያንዳንዱ ድርጊት ከኋላው ተመጣጣኝ የሆነ ምክንያት አለው» ብሎ ንግግሩን እንደጨረሰ አሁንም ሥዩም እጁን አወጣ ።

ተከላይ ዘድንግል ሥዩምን በጥላቻ ዓይን ተመለከተው ። አዛጋ ። ሰልችቷል ። ሰዓቱን ተመለከተ ። ተስፋ ቆርጦ ወንበሩ ላይ ተመቻችቶ ተቀመጠ ። አራተኛው ሰው ፣ ሻለቃ ጋረደው መኮንን ብዙ የሚናገር ሰው አይደለም ። ዝምተኛ ነው ። የሚያዳምጥም አይመስልም ። የምርመራ ክፍል ኃላፊ ነው ። በዚሁ ሥራ በአሥመራ ለብዙ ጊዜ ቆይቷል ። ብዙ ሰዎች ስሙን ሲሰሙ ይርበደበዳሉ ፣ ይንቀጠቀጣሉ ። «ግልብጠው!» ከማለት ሌላ ትእዛዝ እያውቅም ። በፖለቲካ እሥረኞች ላይ የሚጠቀመው ሳይኮሎጂ ቢኖር ፣ እንዳንዴ እንደ ጓደኛ አቅርቦ ያሳስቃቸዋል ፣ ያጫውታቸዋል ። በዚህ ዘዴ የሚፈልገውን ካላገኘ ፣ ወይም ለጥያቄው አመርቂ መልስ ካልሰጡት ማኩረፍ ይጀምራል ። ያኮረፈ ወይም ፊቱን ያዞረ ዕለት እሥረኛ ሁሉ በያለበት በቁሙ ሽንቱን ሲለቅ ነው የሚውለው ። ሲገርፍና ሲያስገርፍ ውሎ ግታ ከሚሉቱና ከልጆቹ ጋር በሠላምና በእርጋታ ሲጫወት ላየው ሰው ያስገርማል ። የቤተሰብ ሰው ነው ። ቤተሰቡን በጣም ይወዳል ፣ ያከብራል ። ግምሽት አይወድም ። እንቅልፋም ነው ። ግታ በተሎ ይተኛል — የሠላም እንቅልፍ ። ታዲያ ቢሞት ግታ የምርመራ ሥራ አያካሂድም ወይም እንዲካሄድ አያደርግም ። ሁሉም የሠላም እንቅልፍ እንዲተኛ ይፈልጋል ። ኩሎኔል በትሩ በልቡ ትንሽ ሳይኮሎጂ ቢግር አሁን ምን ነበረበት? አለና ወደ ሥዩም ዞሮ «እሺ ምን ነበር?» ብሎ ጠየቀው ።

ሥዩም ስስ ከንፈሮቹን አሞጥሙጦ ፥ «ጓድ ኩሎኔል ፥ ይኸ ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ እየተባለ የሚነገረው ነገር ደስ አላለ ችም» አለ ።

«እንዴት ማለት?»

«የቀይ ኮክብ ዘመቻ የታቀደው ለሦስት ወር ነው ፥ አይደ ለምን?»

«ሊሆንም ላይሆንም ይችላል.....»

«በሦስት ወር ውስጥ ችግሩን ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ እንፈታለን ብለን በይፋ ሚናገር ለፖለቲካችን ጥሩ አይመስ ለኝም ።»

«ለምን?»

«ኋላ ካልሆነልን መጥፎ ግምት ላይ ይጥለናል ብዬ ነው ። ጠቅላላ ያገሪቱንም አመራር አደጋ ላይ ይጥላል ። ይህን መጠቆም ግዴታችን ይመስለኛል.....»

«ጥሩ ነው ። ግን አትሲጋ» አለው ኩሎኔል በትሩ — «በሦስት ወር ውስጥ በእዚህ ክፍለ ሀገር ያለውን ችግር ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ እንፈታለን ያለ የለም ። እርግጥ በሚ ቀጥሉት ሦስት ወራት የተወሰነ ግብ ለመምታት ታቅዷል ። ግን ችግሩን ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ የመፍታት ትግሉ ይቀጥ ላል ። ምን ያህል ጊዜ እንደሚወስድ የሚያውቅ የለም ። በዚህ አንጻር ነው አባባሉ መታየትና መተርጎም ያለበት ፥ ግን ጥሩ ነጥብ ነው ። የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍል በዚህ ላይ ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርበታል ። ሌላ ነጥብ ያለው አለ?.....እሺ ወደ ምርመራ ክፍላ ችን እንሂድ ። ሻለቃ ጋረደው» አለ ።

ሻለቃ ጋረደው መኩንን ድምጹ ጉርናና ነው ። ሲናገር ከመሰልቸት የተነሳ የማይናገር ይመስላል ። ዓይኖቹ ፈጠጥ ፥ ፈጠጥ ያሉ ሆነው ቀያዮች ናቸው ። መልኩ የተቆጣ አንበሳ ፊት ይመስላል ።

«ብዙም መረጃ የለኝም ዛሬ» አለ ።

«ምነው ብዙ ሰዎች አልገለበጥክም መሰለኝ!» አለ ኩሎኔል ባሽሙር ።

«ወንበዴ ካልቆጠቆጠው መቸ ይናገራል.....»

«ታዲያ ግንው እሺ ብሎ በፈቃዱ መረጃ የሚሰጠው?»

«እንደኛ ያለው ንዑስ ከበርቴ — ጫማና ምቾት የለመደው ። ገና ሳይገለብጡት ነው የባጡን የቆጡን የሚለፈልፈው.....»

«እሺ!» በማለት ሪፖርቱን እንዲቀጥል ጋበዘው ።

«በቅርቡ ከናቅፋ አምልጠው የገቡ ወዶ ገቦች እንደሚና ገሩት የወገን ጦር አሰላለፍ መረጃ ደርሶአቸዋል ። የወገን ጦር አሰላለፍ ሁኔታ ብቻ ሳይሆን ብዛቱንና ጥንካሬውን ሁሉ አው ቀዋል ።»

«የእነሱስ ሁኔታ እንዴት ነው ይላሉ?»

«ሁሉም ጀሌዎች ስለሆኑ ስለወንበዴዎች ጦር ብዛትና ድርጅት የሚያውቁት ነገር የለም ። ግን ከፍተኛ ፍርሀት ፥ የሞ ራል ውድቀትና ረሀብ እንደደረሰባቸው ይናገራሉ ። አብዛኛ ዎቹ እድል ካገኙ ለማምለጥ እንደሚፈልጉም ይናገራሉ ። ስለሆነም ጥበቃው በጣም ተጠናክሮባቸዋል ይባላል ። ሁኔ ታው ይኸው ነው ። ግን ያገኘሁት ጠቃሚ መረጃ ቢኖር.....» ብሎ ሳይጨርስ ፥ ኩሎኔል በትሩ «ምንድን ነው እሱ?» በማ ለት ጠየቀው ።

«ፈረንሣዮች የመርዝ ጪስ መክላኪያ «ማስክ» በብዛት ሰጥተዋቸዋል የሚል መረጃ አለ.....»

«አትለኝም?»

«እውነት ነው ። »

ኩሎኔል ማስታወሻ እየመሰደ ፥ ፈረንሣዮች ደግሞ እዚህ ውስጥ ምን አገባቸው? ጉድ ነው'ኮ ። ይህ ያረብ ቤንዚን የማይ ይሠራው ነገር የለም ። አሜሪካኖችም ቢሆኑ አይተኙልንም ። በስለላ ሳተላይቶቻቸው ሳይረዷቸው አይቀሩም ። ይህ ጦርነት ምናልባት አብዛኛው ወደፊት የምንቀይሰውን የውጭ ግንኙነት ፖሊሲ ይመለክታል ። ግን ምን ማድረግ እንችላለን? ምን!» አለ በንዴት ።

ሁሉም ዝም አሉት ። የሚሰጡት መልስ አልነበራቸውም ። እሱም መጀመሪያውኑ መልስ እንዲሰጡት አልፈለገም ። የያቄውን ለራሱ ነበር ያቀረበው ። እንደ ፈረስ አናፋ ። የዓይን መነጽሩን አውልቆ በነጭ መሐረብ ጠራረገ ። አሥር አሥር ጊዜ መነጽሩን

መጥረግ ይወዳል ። «ደህና» አለ «ተክላይ ስለሰጠሁህ ሥራ ምን አደረክ?»

«የትኛው?»

ኩሎኔል አንድ ሥራ ብቻ አይሰጥም ። ደራርቦ ነው ሥራ የሚያሸክመው ።

«ሥዕላይ አሁን የት ነው?»

«ፈያሜታ ጊላይ ቤት ።»

«እርግጠኛ ነህ?»

ተክላይ ጥቁር መነጽሩን ሰልካካ አፍንጫው ላይ አስተካክሎ አስቀመጠው ። ሉጫ ጠጉሩን በጣቶቹ ቆፈር አደረገ ። ስስ ውህ ሰግያዊ ልብሰ ፣ ነጫጭ ነጥቦች ጣል ካሉበት ጥቁር ክራቫት ጋር ለብሷል ። ደረት ኪሱ ውስጥ እንደ ነገሩ ጠቅለል አድርጎ የሻጠው መሐረብ የክራቫቱ መንታ ነበር ። ያው እንደ ልማዱ ሽክ ብሎአል ። «መቸም ሰዎቻችን ክጓድ ሰለሞን ቤት ጀምሮ ማይተመናይ ድረስ ተከታትለውት ነበር ። መኪናው አሁንም ፈያሜታ ጊላይ ቤት ደጃፍ ላይ ትገኖለች ፣ ብቻ ሰዎቹ ቤት ገብተው አላረጋገጡም ካስፈለገ ግን.....» ሲል —

«ኖኖ ። አያስፈልግም ። ለጊዜው ተወው ። ግን ሥራዬ ብለህ ባይነቁራኛ እንድትከታተለው እፈልጋለሁ ። ሐያ አራት ሰዓት ። ግን በምንም ሁኔታ እንደምንከታተለው ማወቅ ቀርቶ ትንጣት ታህል ጥርጣሬ እንኳ እንዲኖረው አያስፈልግም ። ልጅቱንም ተከታተላት ። ወደ አንድ ፍንጭ ታመራን ይሆናል ። እና አሁን እስቲ አብረን እናስብ ። ሥዕላይ ለምን መጣ ብላችሁ ታስባላችሁ?» በማለት ጥያቄ አቀረበላቸው ።

አራቱም ረዳቶች እቅርቅረው ያስቡ ጀመር ። ኩሎኔል ጠረጴዛውን በወፍራም ጣቶቹ ይቆረቁራል ። የአንበሳ ምልክት ያለበት ትልቅ የወርቅ ቀለበት ጣቱ ላይ ይታያል ።

«ለምን ገልብጠን አንሞክረውም?» አለ ሻለቃ ጋረደው መኩንን ።

ኩሎኔል በጥላቻ ዓይነት ተመለከተውና ፣ «መገልበጥ ሁል ጊዜ መፍትሔ አይሆንም ። መገልበጥ ለእሱ አዲስ ነገር አይደ

ለም ። ሰምዶታል ። ሌላ ዘዴ መፈለግ አለብን» አለውና ዘጋው ።

ጋረደው የምርመራን ሥራና ፖለቲካን ግጋጨት አይወድም ። ተናዶ ዝም አለ ።

ቀጥሎ የተናገረው ሥዩም ነበር — «ቀንደኛ ወንበዴዎች የነበሩ ሌሎች በሠላም እጃቸውን ሰጥተው ገብተዋል ። ላደረሱት በደል ክፍተኛ ካሣ እየከፈሉ ናቸው ። እነሱም እንደ ሥዕላይ በወንበዴዎች ድርጅቶች ውስጥ ከፍተኛ ሥልጣን የነበራቸው ናቸው ። የሥዕላይ መምጣት ምን አዲስ ነገር ተገኝበትና ነው አሁን ስለእሱ የምንጨነቀው?» አለ ።

«ግን ለምን አሁን? ለምን ይህን ጊዜ ምርጫ መጣ? የተተክለብን ሰው ነው ወይስ በሀቅ ተመልሶ የመጣ? የተተከለብን ሰው ከሆነ ለምን ዐላማ? ይህን ነው ማወቅ ያለብን ። ሥዕላይ በጣም ብልጥ ነው ። የሚሰጠው መረጃ ሁሉ ትክክል ነው ። በሚናገረው ሁሉ ግልጽ ነው ። ግን ለምን እንደሆነ እንጃ ግልጽነቱን እጠራጠራለሁ» አለ ኩሎኔል አሁንም ጠረጴዛውን በጣቶቹ ክፉኛ እየቆረቆረ ።

ተክላይ ዘድንግል ጥቁር መነጽሩንና ክራቫቱን አስተካክሎ ሲያበቃ ፣ «ሥዕላይ አብሮ አደጌ ነው ። አውቀዋለሁ ። ከልጅነቱ ጀምሮ ጀብደኝነት ያጠቃዋል ። በጣም ራሱን የሚወድ ፣ አድር ባይ ሰው ነው ። ገንዘብና ሥልጣን በጣም ይወዳል ። አደገኛ ሰው ነው» ብሎ ቀጥሎ የሚናገረውን ነገር ሲያስብ ቆየና ፣ «ፈጼሬ ሽን ሲፈርስ ልጆች ነበርን ። ፖለቲ አሥመራ ውስጥ ያስገባኝ እሱ ነው ። ስለሚደባደብ እንፈራው ነበር ። አንዳንድ ባለሥልጣኖች እንድንገድል ሁሉ ይገፋፉን ነበር ። ኋላ አጋለጠን ። በእሱ አመራር ሥር የነበርነው ስድስት ልጆች ታሠርን ። እኔ እንኳ በእሥር ቤት ብዙም አልቆየሁም ። አባቴ አስፈቱኝ ። አንድ ጓደኛው ፣ ተከስተ ገብራይ ሰባት ዓመት ጨርሶ ወጣ ። አሁን የፓራዲዞ ቡና ቤት ባለቤት ነው ። ከኔ ይልቅ ተከስተ ሊገልጸው በጣም ይፈልጋል ። ሥዕላይ ኋላ ቆይቶ የአውራጃ ገዢ ሆኖ ተሾመ። በረሽኞችንና መንግሥትን ለማስታረቅ ይሯሯጥ ነበር ። በዚያኑ ወቅት የሲ. አይ፡ ኤ. ሰላይም ሆኖ ይሠራ ነበር ። መኪናና ሴት እንደሸሚዝ ነበር የሚቀያይረው ። ግታ ግታ የሚያጠፋው ገንዘብ ልክ አልነበረውም ።

«አብዮት ፈነዳ ። የኃይል ሚዛን ተለወጠ ። በረሀ መግባቱን ሰማን ። ከጀብሐ ወጥቶ ወደ ሻዕቢያ የገባው እሱ እንደሚለው ሳይሆን የጀብሐን መዳከም በመረዳቱና የፈለገውንም ሥልጣን ባለማግኘቱ ነበር።ሻዕቢያ እጅዋን ዘርግታ ተቀበለችው። በጀብደኛነቱና በጭካኔው ስለሚታወቅ ካንድ ሥልጣን ወደ ሌላ ባጭር ጊዜ ውስጥ ተረማመደ ። ዝነኛም ሆነ ። በደቡብ ኤርትራ የተፈጸመውን በደል ሁላችንም ጆናውቃለን ።

«በነገራችን ላይ ታናሽ ወንድሜ የተገደለው ሥዕላይ በራሺ የሻዕቢያ ሐለዋ ሰውራ ኃላፊ በነበረበት ጊዜ ነው ። ወንድሜ እንዲገደል ትዕዛዝ የሰጠው እሱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃ አለኝ ። ሊያገኘኝ ባለመቻሉ ነው እንጂ እኔን ነበር ማስገደል የፈለገው.....» ሲል—

ኩሎኔል ንግግሩን አቋረጠውና ፥ «ስለግል ቂም በቀል አይ ደለም አሁን የምንወያየው ። እንዲህ ዓይነቱ ስሜት በሥራችን ላይ ተጽዕኖ ሊኖረው አይገባም ። ወደ ዋናው ነጥብ እንመልከት» አለው ።

ተክላይ በኃዘን አንገቱን ደፋ ። መነጽሩን አውልቆ ቀስ ብሎ እንባውን ከዓይኑ ላይ ጠረገ ። ለጥቂት ጊዜም ዝም ብሎ ቆየና ፥ «ነገሩን ተከታትዬ እንደደረስኩበት አሁን ተመልሶ የመጣው የሻዕቢያ ፖሊት ቢሮ አባል ለመሆን ፈልጎ ሳይሆንለት ስለቀረ እና በወንበዴዎችና በአብዮታዊ ጦር መካከል ያለው የኃይል ሚዛን መለወጡን ስላወቀ ነው ። እንዳልኩት አድርባይ ነው ። እስከማውቀው ድረስ ተመልሶ የመጣው በሌላ ምክንያት አይመስለኝም ። ሥልጣን እንዲሰጠው ካደረግነውና ገንዘብ ከሰጠነው ልንጠቀምበት የምንችል ይመስለኛል» አለ ጥርሱን ነክሶ ።

በሚናገርበት ጊዜ ሁሉ የታናሽ ወንድሙን ደም ሊበቀል የሚችልበትን መንገድ እያሰበ ነበር ። ከንፈሩን ከቶኛ ነክሶ ።

ኩሎኔል በትሩ የተክላይ ስሜት አላማረውም —

«የወዶ ገቦችን ደኅንነት የመጠበቅና እነሱን የመከታተል ኃላፊነት ያንተ መሆኑን አትርሳ ። መጠበቅ አለበት ። ምናልባት

ያስፈልገን ይሆናል ። የፈለገውን ገንዘብ ስጠው ። መኝታውም ከአልቤርጎ ቻው ወደ ኒያላ ይለወጥለት ። ግን ተመልሶ የመጣው አንተ አሁን ባልከው ምክንያት አይመስለኝም» አለ ።

አሸብር ለጠቀና፡«ታዲያ በምን ምክንያት ይመስልዎታል?» ብሎ ጠየቀ ።

«የተተከለብን ሰው ቢሆንስ? ነገሩን ከዚያ አቅጣጫ ለመ መልከት ሞክራችኋል?»

ሥዩም ስለ ከንፈሮቹን እንደ ልማዱ አሞጠሞጠና ፥ «ሻዕቢያ አሁን ማን ይሙት እንደ እሱ ያለ ብዙ ምስጢር የሚ ያውቅ ሰው ራሷን ለማጋለጥ ትልካለች? አይመስለኝም» አለ ።

«መጠራጠር አይከፋም ። ተክላይ በጥብቅ ተከታተለው ። ስለፍያሜታ ጊላይስ የምታውቀው ነገር አለ?» ብሎ ጠየቀው ።

«ቆንጆ መሆኗን ብቻ ነው የማውቀው ። ስለእሷ ሻለቃ ጋረደው ቢናገር ይሻላል ። ለጥቂት ወራት የከብር እንግዳው ነበረች» አለ ።

ጋረደው ተክላይን የጎሪጥ ተመለከተውና ዝም አለ ።
«እህስ ጋረደው — ስለ ፊያሜታ ጊላይ የምታውቀው ምን ነገር አለ?» ብሎ ኩሎኔል ጠየቀው ።

«ሐዝሐዝ ለሦስት ወር ታሥራ ነበር»
«መቼ?»
«በ1969»
«በምን ምክንያት?»
«መዋጮ ከፋይ የጀብሐ አባል ነች ተብላ.....»
«እና?»

«እንደ እውነቱ ከሆነ መዋጮ አልከፈለችም ፥ የጀብሐ አባልም አልነበረችም ። አንድ ማይተመናይ የነበረ የውስጥ ወን በዴ እቁብ ግቡ በማለት እያታለለ ገንዘብ ይሰበስብ ነበር ። ኋላ ሲያዝ እቁብተኞቹን የጀብሐ አባሎች ናቸው በማለት ጠቆመ ። ልጅቷ በሰውዬው ጥቆማ ከተያዙት ሰዎች ውስጥ አንዷ ነበረች ። ሌላ ኃጢአት አልነበረባትም» ብሎ ዝም አለ ።

«ገልብጠሀታል!»
«አልቻልኩም» አሰ ሰቆ ።
«እንዴት?»

ከመናገሩ በፊት ከት ብሎ ሳቀና ፣ «እንደ እሷ ያለች ሴት እሥረኛ አጋጥሞኝ አያውቅም» ብሎ ንግግሩን ጀመረ — «ትዝ እንደሚለኝ መስከረም ወር ላይ ነበር የታሠረችው ። ግቢው ውስጥ የበቀለውን ዓደይ አፄባ ሰብስባ የጀሮ ጉትቻ ፣ ያንገት ድሪ ፣ የእጅ አምባር እየሠራች ታጌጥበት ነበር ። እሥረኞቹ ሁሉ ልዕልት ፊያሜታ እያሉ ነበር የሚጠሯት ። እንደዚያ በ ዓደይ አበባ ታጌጥና ቁጠማ ጉዝጉዛ ቁጭ ስትል እውነትም ልዕ ልት ትመስል ነበር ። እሷም ይህን አውቃ ነው መሰለኝ የዓደይ አበባ አክሊል ሠርታ ራሷ ላይ ትደፋ ነበር ። አንድ ቀን እንኳ ከፍቶአት አይቼ አላውቅም ። ደስተኛ ነበረች ። እሥር ቤቱን እንደቀልድ እያየችው ነው መሰለኝ ደንታ አልነበራትም.....

«አይዞሽ የእውነቱን ንገሪኝ ፡ መዋጮ መከፈል ምንም አይደለም ። እንኳን አንቺ ከመሐል አገር የመጡ አንዳንድ ትልቅ ሰዎችም ቢሆኑ ለሕይወታቸው እየፈሩ ለወንበዴዎች መዋጮ ሲከፍሉ ቆይተዋል እያልኩ እያጫወትኩ ለማግባባት ብሞክ ርም ፣አኩርፌ ባስፈራራትም ፣ ሁልጊዜ የምትሰጠኝ መልስ ፣ «እኔ መዋጮ አልከፈልኩም ። የጀብሐ አባልም አይደለሁም ። ይኸ ጀብሐ ፣ ሻዕቢያ የምትሉትንም ነገር የሰማሁት እዚሁ ነው ። ሐያ ሐያ ብር በወር ሁለት ጊዜ ለእቁብ ከፍያለሁ ። መዋጮ ቢሆን ሐያ ብር ለምን እከፍላለሁ? ሁለት ወይም ሦስት ብር ይበቃ ነበር ። ሺ ብር የሚያገኙትም ከአምስትና ከአሥር ብር የበለጠ አይከፍሉም ሲባል እሰማለሁ ። ዋእ! ወንበዴዎች ሲመጡ እንዲያመሰግኑኝ ነው?» ትለኝ ነበር.....

«ታዲያ አንድ ቀን ወደ ምርመራ ክፍል ወሰድኳት ። ጋቢ ዋን ከላዩዋ ላይ ገፍፌ ጣልኩትና እውነቱን ትናገሪያለሽ ወይስ? አልኳት ። ምን አለችኝ መሰላችሁ? ይገርማል ። «ዋእ! አንተ ባለጌ! ሰቅለህ ልትገለብጠኝ ነው? እውይ ፣ አንተ ፣ አባቴ ይሙት ባለጌ ነህ። እስቲ ንካኝ» አለችኝ።ልገለብጣት እልቻልኩም ። ስቄ ለቀቅኋት ። ሰምን እንደሆነ አንጃ ንጽሕት መሰላ ታየችኝ ።» ብሎ ታሪኳን ነገራቸው ።

ተክላይ ዘድንግል የባሕር ዳር ቄጠማ የመሰለውን ለጋ ፣ ለግላጋ ውብ ገላዋን በዓይነ ሕሊናው እያየ በልቡ ተመኘት ። በጭኖቿ መካከል የተደበቀ ትልቅ ምስጢር ታየው ። በሌላ በኩል ሥዕላይ በራሄን ሰጊዘው ሊገድለው ባይችልም ፣ አንጀት ጉበቱን የሚያሳርርበት መንገድ በፊያሜታ ገላይ ውበት አማካይነት ድን ገት ተገለጸለት ። ፈገግ አለ ።

ኩሎኔል በትሩ ተሰማ ጠረጴዛውን በጣቶቹ እየቆረቆረ አንድ ዓይኑን ከድኖ በሌላ ኢላማ ላይ ሲያነጣጥር ቆየና ፣ «እሺ ልጅች ። ጊዜው መሽቷል» ብሎ ጀመረ — «ስለያንዳንዱ ሰው በእጃችን ያለው መረጃ በቂ አይደለም ። ጓድ ጋረደው ፣ ከነገ ጀምሮ በዚህ ከተማ የሚኖሩትን ሰዎች የተሟላ ሕይወት ታሪክ መረጃ አፈልጋለሁ ። አንድ ባለግራፊክል ኢንተሊጀንስ ማእከል መፍጠር አለብን ። አስቸጋሪ መሆኑን እውቃለሁ ጓድ ። ግን መሆን አለበት ። ሕዝባውያን ድርጅቶች ባሉበት ባሁኑ ጊዜ ስለ ግለሰቦች መረጃ ማግኘት አያስቸግርም ። የት እንደ ተወለዱ? የት እንዳደጉ? የት እንደተማሩ? ምን ፍላጐት እንዳለባቸው? ምን እንደጸፉ? ከማን ጋር የት እንደሚውሉ? ከዚህ ቀደም ምን ሪኮ ርድ እንዳላቸው? ከተቻለ ጠባያቸውም ጭምር ስለሰው ኃይል አትስጋ ። ነገ ስለሚያስፈልግህ ሰው ኃይልና ገንዘብ ሪፖርት አቅርብልኝና ሥራውን እንጀምራለን ።

«ጓድ አሸብር ከቀበሌዎች ስለጠፉት ሰዎች ማንነት ፣ ከማን ጋር ግንኙነት እንደነበራቸው ፣ በፊት እንዴትና ማን እንዳስመ ረጣቸው ካንተ በነገው ዕለት ዝርዝር ሪፖርት እፈልጋለሁ ። ስለ ሕዝባውያን ድርጅቶች ደኅንነት የምታቀርበው ሪፖርት ዘግይቶ መሆን የለበትም ። ካለኅበት ሪፖርት እንድታደርግልኝ እፈ ልጋለሁ ። በከተማው ዙሪያ እንደተባለው የጥበቃው ክልል ስፋት እንዲሰፋ ተደርጎ እንደሆነ ተመልከተህ አስቸኳይ ሪፖርት በጊት አቅርብልኝ ።

«ጓድ ሥዩም ፣ ከመሐል አገር ለዘመቻው የመጡትን ሰዎች ሁኔታ መከታተል ያንተ ኃላፊነት ነው ። የት እንደሚሔዱ? ከማን ጋር እንደ ሚገናኙ? ምን እንደሚያደርጉ? ምን እንደሚሉ? ስለ እያንዳንዳቸው ሕይወት ታሪክም ባጭሩ ሪፖርት አፈልጋለሁ ። የወንበዴዎች ሬዲዮ ጣቢያ ከነገ ጀምሮ «ጀም» ይደረጋል ተብሎ

ተነግሮኛል ። ጋዜጠኞችን አላምንም ። መደረግ አለመደረጉን አንተ ተከታተል ። ሚዲያዎቻች የሚያስተላልፉአቸውን ፕሮግራሞች እንደዚሁ ።» አለና መነጽሩን አውልቆ እየጠራረገ ሲያስብ ከቆየ በኋላ ፣ እሺ ልጆች ። እንድ ቴምሪ አለኝ ። ይህ ቴምሪ ልክ ይሁን ወይም ስህተት የምታረጋግጥልኝ አንተ ፣ ተክላይ ዘድ ንግል ነህ ። ትልቅ ሥራ ነው ። ምናልባትም አንተ የምታመጣው መረጃ አጠቃላይ ሥራችንን ቆመስን ይሆናል ።

«ቴምሪው እንዲህ ነው ። ሥዕላይ ላንድ ተልዕኮ የመጣ ይሆናል ብዬ እገምታለሁ ። የወንበዴዎችን ራዲዮ ጣቢያ ስም ታችሁ እንደሆነ ፣ የእሱ መምጣት በኛ ሚዲያዎች ከመገለጹ በፊት ፣ እሱን የሚያጥላላ ሰፊ ፕሮፓጋንዳ ማካሔድ ጀምረዋል ። በፊት ሌሎቹ ሲገቡ እንዲህ አድርገው አያውቁም ። አሁን ለምን? ሊያዘናጉን ይሆናል ብዬ አሰባለሁ ። ቅድም ፣ ሥዩም እሱን በመላክ ራሳቸውን እንዴት ያጋልጣሉ? ብለህል ። ነጥቡ እዚህ ላይ ነው ። ስለ አንዳንድ ድርጅቶቻቸው በቀር ስለ እነሱ የማናውቀው እምብዛም ነገር የለም ። ስለ ሻዕቢያ ምን አዲስ መረጃ ሊሰጠን ይችላል? ለፕሮፓጋንዳ ጥሩ ከመሆን ሌላ ጥቅም የለውም ።

«ታዲያ ለምን መጣ? በተለይ ጊዜውንና ሁኔታውን እንዴት? በምን ምክንያት መርጦ መጣ? ተልዕኮው ምንድን ነው? መልሱን ማግኘት አለብን ። ከእሱ የምናገኘው መልስ ምናልባት ወደ «ቢሮክራሲ» ያመራን ይሆናል ። ቢሮክራሲ ማነው? የት ነው? ብዙ ስም ፣ ብዙ መልክ አለው ። እስካሁን ባደረግነው ከትትል ልንደርስበት አልቻልንም ። ጊዜው አሁን ነው ። በቀይ ኮከብ ዘመቻ ተረባርበን የወንበዴዎችን የስለላ መዋቅር አሁን ለመስበር ካልቻልን ምን ጊዜም ልንሰብረው አንችልም ። ወንበዴዎች ስለኛ የማያውቁት መረጃ የለም ። ወታደራዊ ንቅናቄአችንን ሁሉ አስቀድመው ደርሰውበታል ። እንዴት? ከየት? — ጉያችን ውስጥ እሱ ማለት ነው? እነማን ናቸው? አሁን በዘመቻው ወቅት መረጃ ሰብስበው በማቀበል ብቻ የሚወሰኑ አይመስለኝም ። ከሆነ ምን ለማድረግ አስበዋል? ሥዕላይ ለነዚህና እንዚህን ለመሰሉት ጥያቄዎች መልስ ወደምናገኝበት ቁልፍ ቦታ ያመራን ይሆናል ። ተስፋ አደርጋለሁ ። አላውቅም ። ንጹህ ሰው ሊሆንም ይችላል ። ግን እሱን መከታተል አለብን ። ተክላይ፣

ለዚህ ጥያቄ መልስ የማግኘት ኃላፊነት ያንተ ነው ። ካስፈለገ መቶ ሰው ከኋላው ልታሰልፍ ትችላለህ ። ለሽንት እንኳ ጊዜ እንዳይሰጠው አፈልጋለሁ ።

«ጓዶች ፣ በተጠመደ ቦምብ ላይ እንደተቀመጥን ያህል ነው የ ጊሰማኝ ። የተዘረጋብን የሽረሪት ድር ይታየኛል ። መበጣጠስ አለብን ። ምንም ነገር ንቀን መተው የለብንም ። የነልያድን ንቀት ፣ የነልያድን ውድቀት ያስከትላል ይባላል ። ለእንቅልፍ ጊዜ የለንም.....»

ተክላይ ዘደንግል ተስፋ ቆርጦ አዛጋ.....

ከእንግዲህ ራሴን ማስተዋወቅ አስፈላጊ አልመሰለኝም ። መልክ ፣ ስም የለኝም ፣ ቦታና ጊዜ አይወስነኝም ብዬ ነበር ። እኔ ነኝ ። ነበርኩ ፣ አለሁ ፣ እኖራለሁ ። ባሕርዬ ወይም ተፈጥሮዬ ነው ። ታሪኩ ይቀጥላል ። ሕይወት እንደ ሸረሪት ድር ናት — ሸማኔ እንደዘረጋው ድር ቁልፍልፏ የወጣ.....

ግዳጅ — አሮማይ

ሥዕላይ በራኺ ከሰለሞን ቤት እንደወጣ በቮክስ መኪ ናው በከረን መንገድ ሲበር ሔዶ ፊያሜታ ጊላይን ቤቷ ፡ በግይ ተመናይ ጣላት ። መንገድ ላይ አንድም ቃል አልተለዋወ ጡም ። እሱም ሆነ እሷ በግል ሕሳባቸው ተውጠው ነበር ። ከመኪናው ልትወርድ ስትል ፡ «ምሽቱ እንዴት ነበር?» አላት ።

«ጥሩ ነበር» አለችው ።

«ያንን ልጅ ስላገኘሽ ይሆናል ። ደስታሽ ዓይንሽ ላይ ይነበብ ነበር ። ያው የድሮዋ ፊያሜታ ነሽ ። ምንም አልተለውዮሽም ። አሁንም ልብሽን የሚማርከው ዝነኛ ሰው ነው ። አይደለምን ግን ምን አየሽበት?» አላት ።

ግይ ተመናይ መብራት አልነበረም ። ጥቅጥቅ ያለው ጨ ለማ በእጅ የሚዳሰስ ይመስላል ። እና በጣም ይበርድ ነበር ። የመንደሩ ውሾች ሲጮሁ ይሰማል ።

«እሱ እያገባህም» ብላው ከመኪናው ልትወርድ ስትል እጅዋን ጠበቅ አደርጎ ያዛት ።»

«አልግስ !» አለችው ።

«አይዞሽ» አለ — «አሁን የፍቅር ጊዜ አይደለም ። አንድ ቀን እንደርሰበታለን ። መኪናዋን እዚሁ ደጅሽ ነው የም ትዋት ።»

«ለምን?» አለች ።

«ምክንያት አለኝ»

«እንደምን ያለ ምክንያት?»

«መናዘዝ አለብኝ? ያንሬ ልጅ — ላንቺ ነጻነት ነው ስደሰ የኖርኩት.....»

«እና አሁን ምን ይሁን?»

«ከሐዲ ትይኝ ይሆናል በልብሽ.....»
«ወላ ከሐዲ እኔ ግድ የለኝም ።»
«አንቺ የመሐል አገር ሰው — አማራ ነው አሉ የምት ወጂ ?»
«ፍቅር መሐል ፥ ዳር ፥ ሰሜን ፥ ደቡብ አይልም» አለች ።
«እሺ ። ለማንኛውም ነገር መኪናዬ እዚህ ትደርልኝ ። አንድ ቀን እክስሻለሁ ። እሺ እምባር?»
«እኔ ምንችገረኝ ግን ሻጣ ውስጥ መግባት አልፈልግም ።»
«ምንም ጣጣ የለም ። በኔ ይሁንብሽ ። በጣም የሚያስቸኩል አንድ የግል ጉዳይ ስላለብኝ ነው ። ከእንግዲህ ጊዜ የለኝም ። ጥናት እንዳዘጋጅ ታዝገርለሁ ። እነዚህ ሰዎች ጊዜ አይሰጡኝም ። ስለወንበዴዎች አርባ ገጽ ጥናት አምጣ ይላሉ ። ለመቼ? ሲባሉ የሚሰጡት መልስ 'ነገ' የሚል ነው ። እሺ ። አሁን ልሒድ » አለ ።

መኪናውን ቆልፎ ጨለማ ውስጥ ገብቶ ጠፋ ። ከፊያሜታ ጊላይ ቤት ብዙ ርቆ አልሄደም ። ሌላ መኪና ይጠብቀው ነበር ። መኪናው ተነስቶ ትንሽ ከመሔዱ በአራተኛ ማርሽ ይበር ጀመር። ወደ ከተማ የተመለሱት በከረን መንገድ አልነበረም ። ወደ ሐዝሐዝና ወደ ሳምባ ነቀርሳ ሆስፒታል የሚወስደውን መንገድ ነበር የመረጡት ። ግን ዞረው ባንዳፍታ 'ፓራዲዞ' ደረሱ ። መኪናውን የሚነዳው አንድ ጠብደል ወጣት ነበር ። አንድ ቡና ቤት በር ላይ አወረደው ። ቡና ቤቱ በመንገዱ ሰም ነው የተሰየመው — ፓራዲዞ ቡና ቤት ። ትንሽ ቡና ቤት ናት ። ሥዕላይ ሰተት ብሎ ገባ ። ጥቁር ካፖርት ደርቧል ። ባርኔጣ አድርጓል ።

አምስት ሣንቲም ከኪሱ አውጥቶ ለባሬስታው አሳየ ።

«ባምስት ሣንቲም ቡና የለም» አለው ባሬስታው ።
«ቡና አይደለም የምፈልገው ።»
«ታዲያ ምን ትፈልጋለህ?»
«ንጹህ ሽንት ቤት ።»

ባሬስታው ትኩር ብሎ ሲመለከተው ቆየና ፥ «አለ ። ንጹህ ነው» ብሎት እየመራ ወደ ውስጥ አስገባው ። ሽንት ቤቱ ከፍቶ

አሳየው ። ትልቅ ሽንት ቤት ነበር ። የሽንት ቤቱ ወለልና ግድግዳ በነጭ 'ሴራሚክስ'ነዲል ። መሬት ውስጥ የተቀበረ ትልቅ 'ባኞ'ይታያል ። ሥዕላይ ግራ ገባው ። ባሬስታውን ሲመለከቱት የዋሕ ሽማግሌ ይመስላል ። ነጭ ኮትና ጥቁር 'ቢራቢሮ' ክራባት አስሮአል ። ግን ፈጣን ነበር ። ከፊት መታጠቢያው ሣህን ሥር ያለውን የውሀ ቧንቧ መዘውር ሔዶ ጣን ሲለው — በኮንክሪት የተቀበረ መስሎ ይታይ ነበረው ትልቅ ባኞ ተነስቶ ቆመ ። ሥዕላይ ደንግጦ ዞር አለ ። ራመድ ብሎ ባኞው አርፎበት የነበረበትን ጉድጓድ ተመለከተ ። የኤሌክትሪክ ብርሀን ኩሬ ጉድጓዱን ሞልቶታል ። ወደ ውስጥ የሚወስዱ ከብረት የተሠሩ ደረጃዎች ይታያሉ ። ባሬስታው ቶሎ ብሎ እንዲገባ በእጁ ነገረው ። ሥዕላይ ወደ ውስጥ ዘለቀ ። ባኞው ቦታው ተመለሰ ። ቦታው ተመልሶ ሲያዩት የትም ቤት የሚገኝ ተራ ባኞ ይመስላል ። ባሬስታው ሽንቱን ሸንቶ ፥ እጁን ታጥቦ ወደ ሥራው ተመለሰ ።

ሥዕላይ ታች ሲደርስ በምንጣፍ ያበደ ትልቅ የስብሰባ አዳራሽ ተንጣሎ ጠበቀው ። በአራቱም ማዕዘን ወደ ሌሎች ክፍሎች የሚያስገቡ በሮች ይታያሉ ። አራት ሰዎች በታላቅ ጉጉት ይጠብቁት ነበር ። ሞቅ ያለ ሠላምታ ሰጡት ። ከአራቱም ጋር ትከሻ ሰትከሻ ተሳሳሙ ። እና ካፖርቱንና ባርኔጣውን አውልቆ ወረወረና ፥ «እሺ እዳ?» አላቸው ።

ከአራቱ ሰዎች ውስጥ አንዱ ፥ «ካንዲት ሴት ጋር ነበርክ — እይደለምን?» አለው ። ያደረበት ሲጋት ጠየም ፥ ጠፋጣፋ ፊቱ ላይ ይታያል ። ትላልቅ ዓይናቹ ድፍርስ ናቸው ። ያለማቋረጥ ያጤሳል ።

ሥዕላይ ነገሩን ለማቃለል ፈልጎ ፥ «አም ፥ ታዲያ ምን ይሁን? ምናለበት?» አለውና — «በረሀ ሰባት ዓመት የቆየ ሰው በቅድሚያ ወደ ሴት ቢሮጥ ምን ያስገርማል? እዚህ ከተማ የምትኖሩት ችግሩ ባይታያችሁ ነው ። የሴት ውበት ፥ ጥሩ የሴት ጠረን ይናፍቃል ። ስለቆንጆ ሴት ታስባለህ ፥ ታልማለህ ። ምክንያቱም በረሀ ዙሪያህ ያሉት ከሴትነት ተፈጥሮ ወጥተው ሴቶች አይመስሉም ። ከሩቅ ይሸታሉ ። ሴቶች ሲቆሽሹ ሽታቸው አይጣልነው ። ሞዴስ ፥ የውስጥ ሱሪ የላቸውም ። እና የወር አበባቸው

በእግራቸው ሲወርድ ታያለህ ። ራስክን መጥላት ትጀምራለህ ። ለው ከሥልጣኔ ውጭ ሲሆን ካውሬ ይብሳል ።»

ሰውዬው ፣ ተከስተ ገብራይ ፣ ሥዕላይ የሚለውን አያዳም ጥም ነበር ። የሰውን አሳብ የማይቀበል ፣ ለጠየቀው ጥያቄ ቀጥተኛ መልስ ብቻ የሚፈልግ ዓይነት ሰው ነው ።

«ማን ናት እሷ?» ብሎ ጠየቀው ።
«የድሮ ወዳጂ ናት.....»
«ስሟን ነው የጠየኩህ?»
«ፈያሜታ ጊላይ.....»
«ፈያሜታ ጊላይ?» ብሎ ፣ አንድ ትልቅ ፣ አብድ የሚያክል ፣ ጥቁር ፋይል አውጥቶ ቶሎ ቶሎ እያገላበጠ ይመለከት ጀመር ። ከጥቂት ጊዜ በኋላ ፣ «አዎ — ይህች ናት — አይደለችም?» ብሎ ፎቶግራፍዋን ለሥዕላይ አሳየው ።
ሥዕላይ ባምንታ ራሱን ነቀነቀ ።

«ጥሩ ልጅ አይደለችም» አለ ተከስተ ገብራይ በጥላቻ— «ካማሮች ጋር መሠር ትወዳለች ። የኧብሐ አባል ናት ተብላ ታሰራም ነበር ። ለምን በቀላሉ ተለቀቀች? አሁን ምን እየሠራች ነው? በምኗ ነው እንዲህ በየቀኑ የምታገጠው? የምትሸቀረቀረው? ለምን እንደሌሎች ሴቶች ወደ ጂዳ ፣ አቡዳቢ ፣ ዱባይ አልሄደችም? አጠራጣሪ ፍጡር ናት ። የኢትዮጵያ ሰላይ ልትሆን ትች ላለች ። ብዙ ጊዜ የምትወጣው ከኩሎኔል ታሪኩ ጋር ነው ። ሴቶቻችን እንደ ድሮ አይደሉም ። ሽርሙጣች ሆነዋል ።» አለው ዘነዴት ።

ሥዕላይ ቀና ብሎ «ኩሎኔል ታሪኩ ወልዳይን ነው የምት ለው? ከመቸ ጀምሮ?» አለው ።

«ብዙ ጊዜያቸው ነው ። ከእሷ አይለይም ። ያለ የሌለ ሐብ ቱን ለእሷ ነው የሚያራግፈው ። ካለእሷ ሴት የሚያውቅ አይመ ስልም ። በጣም ይወዳታል» አለ ።

«እሷስ?» ብሎ ጠየቀው ።
«እሷ ምን ልብ አላት? ፍቅር አታውቅም ። ሴቶቻችን

ጥቅም አሳዳጆች ሆነዋል ። ከእሷ ልጅ ብትጠነቀቅ ይሻልሀል» አለው ድምጹን ከፍ አድርጎ ።

«ቀስ በል ። እኔ የምሠራውን የማወቅ ለው ነኝ.....»

«ኤ!ማ ጓርዳንፓ» ብሎ ጠረጴዛውን ዘቡጢ ደበደበና ፣ «በረሀ ቆየህ አልቆየህ ጉዳዬ አይደለም! እዚህ ዲሲፕሊን እን ዲኖር ያስፈልጋል ። እንዲህ ዓይነት ነገር ሁለተኛ እንዳይለምድህ እፈልጋለሁ ። እዚህ ቀልድ የለም ። የሞት ሽረት ትግል በማካሄድ ላይ ነው ያለነው ። ከተማው እንዳለ በሕዝብ ደህንነት ሰዎች ተወሯል ። ገባህ!?» አለው ።

ሥዕላይ ከተቀመጠበት ቀስ ብሎ ተነሳና ለተከስተ ጀር ባውን ሰጥቶ የተቀሩትን ሦስት ሰዎች በትናንሽ ዓይናቹ ከቃኘ በኋላ ፣ ጥርሱን ነክሶ ሲያበቃ ፣ ድምጹን ዝቅ አድርጎ ፣ «የምታ ደርጉትን ጥንቃቄ አደንቃለሁ ። ከዛሬ ጀምሮ ማንኛውንም መመ ሪያ ፣ ትእዛዝ ፣ ውሣኔ የምትቀበሉት ከኔ ነው ። ግልጽ ነኝ?» ብሎ ፣ ከራቫቱን ፈቶ ሲያበቃ ፣ የሽሚዙን ኮሌታ ወደ ላይ በመገ ልበጥ ፣ ከእጥፋቱ ውስጥ እንደ መገተሪያ ሆኖ ተሸጉጦ የነበረ ወረቀት መዞ አውጥቶ ለተከስተ ወረወረለት ።

ተከስተ ገብራይ ወረቀቷን በቀስታ ዘርግቶ በሲጃራ ጭስ ው ስጥ ወረቀቷ ያዘለችውን መልእክት በጥንቃቄ አነበበ ። «አርባዕተ አሥመራ — ለተወሰነ ጊዜ ማንኛውንም ፣ መመሪያ ፣ ትእዛዝና ውሣኔ ከሥዕላይ ባራኺ እንድትቀበል አስታውቃለሁ» የሚል በራሱ በኢሣይያስ አፈወርቂ ፣ የሻዕቢያ ዋና ጸሐፊና የሻዕቢያ ጦር ዋና አዛዥ ፣ የተፈረመ ማዘዣ ነበር ። አርባዕተ አሥመራ የተከስተ ገብራይ ኮድ ስም ነው ።

«አነበብከው?» አለ ሥዕላይ ጥርሱን ነክሶ የጥንጮቹን ጡንቻዎች በመገተር ።

«አዎ ።»
«አቃጥለው ።»
ተከስተ እንደተነገረው አደረገ ።

ሥዕላይ ወረቀቷ ተቃጥላ ዓመድ እስከትሆን ድረስ ጠበቀና፥ «ከዚች ደቂቃ ጀምሮ ትእዛዝ የምትቀበሉት ከኔ ነው ። ቃሌ ሕግ ይሆናል» አላቸው ።

«ሥዕላይ ባራኺን ትንሽ እንኳ ከተጠራጠራችሁት ፡ ምንም ዓይነት የበላይ አካል ውሣኔ ሳትጠብቁ ባለበት ፡ በምንም ሁኔታ ፡ እንድታጠፉት» በቢሮክራሲ ተፈርሞ ከአዲስ አበባ የተላለፈውን ትእዛዝ በልቡ ቋጠቃወሰና ዝም አለ ። ትእዛዙን አውጥቶ ሊያቃጥለው አስቦ ነበር ። ሥዕላይ ይነቃብኛል ብሎ ፈራ ። ከሌላ በኩል የቢሮክራሲ ትእዛዝ አስገረመው ። «ቢሮክራሲ ረጅም ይሁን አጭር ፡ ቀይ ይሁን ጥቁር ፡ ወጣት ይሁን ሽማግሌ የሚያውቀው ነገር የለም ። ትእዛዙ ብቻ ይደርሰዋል ። አራቱ ሰዎች ምስጢራዊ አስተያየት ተያዩ ። እሳት! አመድ!

ተከስተ ገብራይ በሥዕላይ ላይ ለመወጣት የሚፈልገው የቆየ ቂም ነበረው ። አሁን ፊቱ ቆሞ ፡ ጀርባውን ሰጥቶት ሲመለከተው ውስጡ ተዳፍኖ የቆየው ጥላቻ ተቀሰቀሰበት ። ጥላቻው ልቡ ውስጥ ነፍስ ሲዘራ ተሰማው ። አቤት! እንዴት ይጠላው ነበር ። ሥዕላይ ሕይወቱን በሙሉ ጓደኞቹን በጉልበቱ ሲያስፈራራና ሲያጠቃ የኖረ ሰው ነበር።«እሠ አሁን ደግሞ ይኸው ተመልሶ መጥቷል — ጉልበቱን ሊያሳየኝ ።»አለ ተከስተ ። ሥዕላይ ነበር በጉልበት አስፈራርቶ የማጎበር ሽአቱ አባል እንዲሆን ያደረገው ። እሱ ፱ሚመራው ጎዋስ ውስጥ ነበር ተመድቦ የሚሠራው ። እና ፡ ራሱን ሲያጋልጥ ሌሎችን በጉልበቱና ባፉ እያስፈራራ የሚያጋፍጥ ፡ ራሱን በጣም የሚወድ ሰው እንደነበረ በምሬት አስታወሰ ። ግን የጥላቻው ዋና ምክንያት የሥዕላይ ራሱን ከማንም አብልጦ የመውደድ ነገር አልነበረም ። ካላበደ ሰው ተቀር ማን ራሱን ይጠላል! የለም ። የጥላቻው ዋና ምክንያት ሌላ ነበር ። ከጊዜ በኋላ ሥዕላይ በኃይለ ሥላሴ መንግሥት ተሹሞ ያውራጃ ገዢ ይሆናል—ዕድሜ ላባቱ ። አባቱ ፡ ደጃዝማች በራኺየ ፈላጭ ቆራጭነት ሥልጣን ባይሰጣቸውም በመንግሥት እና በሕዝብ ዘንድ ተሰሚነትና አክብሮት ነበራቸው ። በጣም ግለኛ አስተሳሰብ ስለነበራቸው ለደሰሙላ ደጃዝማች ከመሳል ሌላ ሥልጣን አልተሰጣቸውም ። ለማንኛውም ነገር ፡ ሥዕላይ ባባቱ ተጽዕኖ ከተሾመ በኋላ ፡ እሱ ይመራው በነበረው ማጎበር

ሽአቱ ጎዋስ ውስጥ ከእሱ ጋር ይሠሩ የነበሩትን ስድስት ወጣቶች አጋልጦ ያሳሰራቸዋል ።

ከስድስቱ ውስጥ አንዱ ተከስተ ገብራይ ነበር ። ሰባት ዓመት ይፈረድበታል ። አንዳንዶቹ በወገን ብዛትና ብርታት ፍርዳቸውን ሳይጨርሱ በነጻ ይለቀቃሉ ። ተከስተ ግን ወገን የሌለው ከድሃ ቤተሰብ የወጣ በመሆኑ ሰባቱን ዓመት ጠጥቶ ይወጣል ። ያለትምህርት ፡ ያለወገን ፡ ያለሥራ የት ይደረሳል? የት ይኬዳል? ሰው አንድ ነገር ሠርቶ መኖር አለበት ። የእሥር ቤት ኑሮ መን ፈሱን አሻክሮታል ፡ ሰውነቱን አጠንክሮታል ፡ ልቡን አጠዋሮ ጨካኝ አድርጎታል ። ሕይወት ርካሽ መሆኗን አይቷል ። የሰው ልጅ ልቅሶ ፡ ዋይታ ፡ ጩኸትና ስቃይ አሁን ምኑም አይደሉም ። ለሱ እነዚህ ሁሉ ተራ ነገሮች ናቸው ። ሁሉንም በእስር ቤት ቤት አይቷቸዋል ። ከእሥር ቤት እንደወጣ ፡ ቀን ጨለማ ሆኖበት በሚደናበርበት ወቅት አለሁልህ ብሎት ሥራ የሰጠው ግን ነበር? ሻዕቢያ ነበረች ። የሚያውቀውና የተዘጋጀለት ቀላል ሥራ ነበር — ቅጥረኛ ነፍሰ ገዳይ ። 'ለመኖር መግደል'— ከዚያ ወዲህ ተግባራዊ መፈክሩ ሆኗል — ዕድሜ ለሥዕላይ ባራኺ ። ቀና ብሎ በሲጃራ ጢስ ውስጥ በቃየል ዓይን ተመለከተው ። ብድር በምድር..... ትንሽ ጥርጣሬ..... አስቀዋለሁ! አለ ። ለእሱ መግደል ነው ። ማሳቅ ማለት በዕድሜው ብዙ ሰዎች አስቋል ።

ሥዕላይ ጉሮሮውን በትንፋሹ ጠርጎ ፡ «አሁን ስላድራጎቴ ላስረዳ.....» ሲል ተከስተ በልቡ ያሰበውን የሰማበት ይመስል ደነገጠ ። ሥዕላይ ቀጠለ «ፊያሜታ ጊላይን የወሰድኳት በበቂ ምክንያት ነው ። ማን እንደሆነች አጥቼ አይደለም ። ከብዙ ጊዜ ጀምሮ አውቃታለሁ — ከትምህርት ቤት ጀምሮ ። ያው የድሮዋ ፊያሜታ ጊላይ ናት ። አልተለወጠችም ። ዕድሜ አልለወጣትም ። ከጨዋታና ሳቅ ሌላ አታውቅም ። ከሚያስደስታት ሰው ጋር ለመውጣት ግድ የላትም ። ሰው ምን ቢያስደስታት ደግሞ ፡ ሁለት ፡ ሦስት ቀን ከፊቷ ዞር ካለ ትረሳዋለች ። እስከዚህ ድረስ ነው የማውቃት ።

«ለማንኛውም ነገር ደስ ስላለችኝ ወይም ስለፈለኳት አይደለም ዛሬ ያወጣኋት ። እንዳልኩት በቂ ምክንያት ነበረኝ ። አንደኛ ፡ ሠላማዊና ዘላቂ ዓላማ ያለኝ ለማስመሰል ነበር ። እንደ

እሷ ያለች ቆንጆ ልጅ ይዞ ከመውጣት የበለጠ ምን የሚያሳምን ነገር ይኖራል? ሁለተኛ ፥ የብዙ ጊዜ እርኖዬ ናት ፥ ዛሬ ከእሷ ጋር ነው የማድረው ፥ በጣም ተነሳፍቀናል በማለት ፥ እሷ ቤት የማድር እስመስዬ ማንም ሳይጠረጥረኝ እዚህ ለመምጣት ጥሩ እድል እንዳገኘ ነበር ። ለዚህ ነበር ማይተመናይ እንድትጠብቀኝ ያደረግሁት ። መኪናዬ ከእሷ ቤት በር ላይ ነው የቆመችው ። ሶስተኛ ፥ ከአድጊዎቹ መካከል ደስ ያላትን መርጣ እንድትይዝ ለማድረግ ነበር ። ወደፊት ለሚጠብቀን ሥራ ትጠቅመናለች በማለት ፥ የኰሎኔል ታሪኩ ወዳጅ መሆኗን አላወኩም ። ግን የሚያሳዝነው ነገር ታላላቅ አድጊዎችን ትታ ፥ ሂዳ የወደቀችው አንድ ጸጋዬ የሚባል ተራ የቴሌቪዥን ጋዜጠኛ ላይ ነው.....» ሲል፡

ዮሐንስ አስፍሐ የተባለው ረጃም ፥ ቀጭን ፥ ባለአፍሮ ወጣት ፥ «ማን አልከው?» ብሎ ጠየቀው ።

ድምጹም እንደ ሰውነቱ ቀጭን ነው ። ጆሮ ይወጋል ።
«ጸጋዬ ኃይለማርያም» አለ ሥዕላይ ።
«ዛሬ ማታ ያስተላለፈውን ፕሮግራም አይተሀል?» እንደገና ዮሐንስ ነበር ።
«አዎ ።»
«እደገኛ ሰው ነው ። ደህና አድርጎ ነው የመታን ። በዚህ ከቀጠለ ሕዝቡን ያሸፍትበናል.....» ሲል ፡

ሥዕላይ ተቆጣና ፥ «ሥራችሁን በሚገባ አልሠራችሁም ማለት ነው! ሕዝቡን በይበልጥ ማነሳሳትና ማስቆጣት — አርር እንዳይተኛ በአእምሮው ውስጥ ዘላቂና ቋሚ ሽብር መፍጠር አለባችሁ ። ማንም ያለስጋት መኖር የለበትም ። ሠላም የለም ። ከዛሬ ጀምሮ የምናተኩርበት እንዱ ተግባራችን ይህ ይሆናል — ብዳይ! ብዶት!» አለ ።

«ነጥቡን አልያዝክልኝም» አለ ዮሐንስ ።
«የትን ነጥብ ።»
«ጸጋዬ ኮራ ጋዜጠኛ አይደለም ። ለመረጃህ ያህል የቀይ ኮከብ ዘመቻው የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ኃላፊ ነው.....» ብሎ የጀመረውን ሰውነቱን ፥ ሥዕላይ እያረጠበና ፥ «ስለ ኤርትራ ምን ያውቃል? አስቲ ንገረኝ» አለው ።

«ብዙ ጊዜ እዚህ አገር ተመላልሷል ። ሕዝብ ጋር ይውላል ፥ ሕዝቡን ያነጋግራል ። እና ነገር እንደ ውሻ አሽቶ የማውጣት ችሎታ አለው ። ስለሆነም በሕዝብ ዘንድ ያለው ተደማጭነት ከፍተኛ ነው ። እንደ ሌሎች ጋዜጠኞች ዝም ብሎ የሚቀባጥር ሰው አይደለም ። ዛሬ ማታ ያስተላለፈው ፕሮግራም ለዚህ ጥሩ ምሳሌ ነው» ብሎት ጉሮሮውን ጠረገና ፥ «አደገኛነቱ በዚህም ብቻ የተወሰነ አይደለም ። ከነገ ጀምሮ ራዲዮ ጣቢያችንን ሕዝብ እንዳይሰማው ለማድረግ አቅዷል ። ምንድነው የሚባለው?.....» ብሎ ነገሩን ለማስታወስ ሲሞክር ፥

ሥዕላይ ቀደመውና ፥ «ጀሚንግ» አለው ።
«አዎ ጃም ሊያደርገው ነው.....»
«ይህን መረጃ ከየት አገኘኸው?» አለ ሥዕላይ ።
«ሰዎች አሉን ። ጸጋዬ ዛሬ ጧት ስለሰጠው መመሪያ ሙሉ መረጃ አለኝ ። ፀጣም አደገኛ ሰው ነው» አለ ።
ተከስተ ቀና ብሎ ፥ አደገኛ ከሆነ ቶሎ ማሳቅ ነው» አለ ።

ሥዕላይ በንቀት ተከስተን ተመልከቶ ሲያበቃ ፥ «አንተ ለሁሉም ነገር ከማሳቅ ሌላ የምታውቀው መፍትሔ የለህም!» አለው ።

ተከስተ በጥላቻ ዓይን እየተመለከተው ፥ «የሞተ ሰው አይጎዳም ። ችግርን ከሥሩ ለማጥፋት ከማሳቅ የተሻለ መፍትሔ የለም» አለው ።
ሥዕላይ በመልሱ ቢናደድም መልስ አልሰጠውም ። ወደ ዮሐንስ ዞር ብሎ ፥ «ያገኘኸውን መረጃ ምን ሠራህበት?» በማለት ጠየቀው ።
«አስካሁን ምንም» የሚል መልስ ነበር ያገኘው ።

ሥዕላይ በቁጣ ፊቱ የነበረውን ጠረጴዛ በቡጢ ከመታ በኋላ ፥ «ጅል» ብሎ ሰደበውና ፥ ቀጥሎም ፥ «በእውነት ጅል ነህ ። እንዲህ ዓይነቱን ከባድና ጠቃሚ መረጃ ይዘህ «አስካሁን ምንም» ስትለኝ ይገርመኛል ። ወይም የመረጃው ነብደት አልገባህ ይሆናል ። የመረጃውን ከብደት መገመኖ የማያውቅ ሰው መረጃ ቢሰበስብ ምን ራይዳ አለው? እንደ ሁኔታው እጥቅም ላይ ካላዋሉት በቀር ። ያ ራዲዮ ለሕልውናችን በጣም አስፈላጊ

መሆኑን ታውቃለህ? ወይስ አታውቅም? በተለይም ባሁኑ ወቅት። ያ ራዲዮ ከታረሰ ሕዝቡ መኖራችንን በምን ያውቅልናል? እንቅስቃሴአችንን በምን ይረዳልናል ብለህ ትገምታለህ? የዚያ ራዲዮ መታረን የኛ ድምጽ መታረን ማለት ብቻ ሳይሆን ፥ ሕዝቡን ተስፋ የሚያስቆርጥ ይሆናል ። የሚያስከትለው የፖለቲካ ጉዳት እስከዚህ ድረስ ነው» በማለት ንግግር ካደረገለት በኋላ ፥ «በል አሁን ፥ አሁን ነው የምልህ ኂእንዴት እንደምታደርገው የኔ ጉዳይ አይደለም ። ብቻ መረጃውን አሁን ለቢሮክራሲ አስተላል ፍለት ። እና ፥ በሁለት ወይም ከተቻለ በሶስት 'ሚትር ባንድ' ለመጠቀም እንዲዘጋጁ ንገረው ። ታረን ብለው በምንም ሁኔታ ተስፋ መቁረጥ የለባቸውም ፥ እንዲዘጋጁ ንገረው ። ለነዚህ አድጊዎች ትምህርት መስጠት አለብን» አለው ።

ዮሐንስ ፈዞ ቆሞ ቀረ ።
«ሰምተኸኛል!?» አለው ሥዕላይ ።

ተከስተ የሲጃራ ጢስ እየተፋ ፥ «ሻሸመኔ ላይ ይተከላል የተባለው የራዲዮ መገናኛ ሥራ ቢያልቅ ከናቅፋ ጋር በቀጥታ ተገናኝተን እንነግራቸው ነበር» አለው ሥዕላይን ።

«ቢሮክራሲ ሰንፎአል» አለው ።
«ታውቀዋለህ?»
«አዎ አውቀዋለሁ ። ቢሮክራሲ ማን እንደሆነ የምናውቅ ሰዎች በቁጥር ከሦስት አንበልጥም ። እና እንዲህ መሆንም አለበት ። ተገረከርክናል ። ከጀብሐ መግር አለብን ። አንድን ጎዋስ መሪ ከሁለት ሰዎች በላይ ሊያውቁት አይገባም» አለው ።
«ምን ይመስላል?»
«ምን ይመስላል ብለህ ታስባለህ?»
«ሽማግሌ ፥ ጠይም ፥ ቀጭን ፥ ብዙ ሲጃራ የሚያጤስ?.....»
«ኖ ! ወጣት ፥ መልከ መልካም ፥ ቀይ ፥ የማያጤስ — የማያጤስ..... ይበቀሀል» አለው ።
ዮሐንስ ወደ አንድ ከፍል እንደገባ ፥ ሥዕላይ በረጂሙ ተነፈሰና ፥
«የሚጠጣ ነገር የላችሁም? ጉሮሮዬ ደረቀ» አለ ።

ግርማይ የሚባለው ረጅም ወጣት አንድ ብርጭቆ ውስኪ በደንብሉ ቀላቅሎ ሰጠው ። ግርማይ የኮድ ስሙ ነው እንጂ የእውነት ስም አይደለም ። ሥዕላይ ከውስኪው በጣም ተጎንጨለትና ጥሩ ነው ። አሁን ወደ ዋናው ሥራችን እንመለስ ። የመጣሁት ለትልቅ ሥራ ነው ። ግዳጂ — 'ኦሮግይ' ይባላል ።ከዛሬ ጀምሮ በዚህ ኮድ ስም ነው የምታውቁኝ — ኦሮግይ» አላቸውና ከውስኪው እንደገና ተጎነጨ ። ትናንሽ አይናቹ በስሜት ያበሩ ጀመር ። ድንገት ጠረጴዛው ላይ የነበረው ቀይ መብራት ብልጭ ድርግም ይል ጀመር ።

«ምንድን ነው!» አለ ሥዕላይ ደንግጦ ።
«አደገኛ ሰዎች አሉ ማለት ነው» አለ ተከስተ ።
«ምን ዓይነት አደገኛ ሰዎች?»

«የሲኩሪቲ ሰዎች ። አትሲጋ ። ቀጥል ። ጥሩ ቡናችንን ፍሲጋ ነው የሚመጡት ። በከተማው ውስጥ ግሩም ቡና ያለን እኛ ነን» አለው ። ተከስተ

ሥዕላይ በኦርይታ ተነፈሰና ፥ «የኦሮግይ ዓላማና ግብ ፥ አንደኛ በዚህ በስድስተኛው ዙር ጦርነት ናቅፋ ላይ የማይሳካልን ሆኖ ከታየ ፥ እዚህ የሚገኙትን ከፍተኛ አድጊዎችና ተባባሪዎቻቸውን በሙሉ ባሉበት ለመደምሰስ ነው ፥ ሁለተኛ ፥ የኢኮኖሚ ግንባታ ሥራቸው እንዳይሳካ «ሳቦታጅ» ማድረግ ይሆናል ። ምስተኛው ፥ በሕዝቡ ዘንድ ሥነ ልቦናዊ ሽብር መፍጠር ። አራተኛውና የመጨረሻው ተልእኮአችን ያው የተለመደውን የኢንተሌጀንስ ሥራችንን በተጠናከረ ሁኔታ ማካሄድ ይሆናል ። የምጽአት ቀን እየተቃረበ ነው» አለ ።

ግርማይ ፥ «እስከዚህ ድረስ ያሲጋል?» ብሎ ጠየቀው ።

«አዎ ፥ በአራት ግንባር ተከበናል ። በቃሮራ ፥ በአፍአበት ፥ በከርከበት ፥ በአልጌና ። ከከረን ተነስቶ ወደ ላይ የሚጓዝም ሞር አለ ። ከተፈጥሮአዊ ምሽጋችን ሌላ ኃይልና ጥንካሬ የለንም።አሱም ቢሆን የጊዜ ጉዳይ ነው ።በዚህ በኩል ገሀነብ አሳት ካልፈጠርንባቸው ያሁኑ አድጊዎች የድሮዎቹ ዓይነት አድጊዎች አይደሉም ። ከገጸ ምድር ያጠፉናል ፥ ስለ ኢትዮጵያ ሠራዊት

የደረሰን መረጃ ትከከል አይደለም ። ለራሣ ዘመቻ ከተሰለፈው የኅበሬ ሠራዊት ምንም አይሻሉም ተብሎ ነው የተነገረን ። እና ስትራቴጂያችን በዚህ ላይ የተመሠረተ ነበር ። ወደ ናቅፋ ተሰባስበው እንዲመጡ አድርገን እዚያ ላይ ከመታናቸው በኋላ ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ከኋላ እየነዳናቸው ልንመጣ ነበር ። አሁን ሳየው ስህተት ነው ። የኢትዮጵያ ሠራዊት የሚበገር ኃይል ሆኖ አላገኘሁትም ።» አለውና ውስኪውን አንስቶ በንዴት ጨለጠው ።

ና

ተከስተ ሲጀራውን አቦነነና ፥ «የእነሱ 15ኛ ሻለቃ በናቅፋ ለሰባት ወር ከተዋጋን እኛ ሸዚያ ምድር ላይ ሰባት ዓመት ለመዋጋት የማንችልበት ምክንያት የለም ። እኛ ሶማሊዎች መሰልናቸው እንዴ በሦስት ወር ዘመቻ ሊደመስሱን የተነሱት? ፖለቲካውን ወደ ጎን እንተውና እኛም እንደ እነሱ ኢትዮጵያውያን ነን ። በእነሱ ውስጥ ያለው ወኔና እልከ እኛም ዘንድ አለ» አለው ።

«አዎ» አለ ሥዕላይ — «ግን ችግሩ አሁን እነሱ ተጠናክረዋል ። እኛ በእርስ በርስ ጦርነት ተዳክመናል ። ከውጭ የምናገኘውም ድጋፍ እምብዛም ነው ።» ሥዕላይ ሲጀራ በብዛት ያጨሳል ። ግን በሲጀራ ብቻ አይረካም ። ሱሪትም ባፍንጫው ቶሎ ቶሎ ይስባል ። ትምባሆም ይጐርሳል ። መቸም የበረሀ ኑሮ..... የማያስይዘው ሱስና በሽታ የለም ። ሌላ ውስኪ ተቀዳለት ። ሌላ ሲጀራ አቀጣጠለ ። ሱሪቱን ሳበ ። ትምባሆውን ጐረሰ ። ስለ ጉበት በሽታው አማረረ ። በረኸኛ ሆኖ የጉበት በሽታ የሌለበት ሰው ከአሥር ሦስት አይገኝም ። እና ንግግሩን ቀጠለ — «ስዚህ ሥራ ራሱን የቻለ ሠራዊት ያስፈልገናል ። ዋናው ነገር አሁን ድርጅታዊ ሥራ ነው ። እና እኔ የተላኩትም ለዚህ ነው ። በዚህ በኩል ገሀነባዊ ሽብር እንፈጥርላቸዋለን ። ችግሩ ሻዕቢያ እንደ ጀብሐ በከተሞች ሽብር የማካሔድ ልምድ የላትም ። ሀ ብለን መጀመርና ማደራጀት ይኖርብናል ። ጊዜ የለንም ። በጥቂት ቀኖች ውስጥ ማጥቃት ሳይጀምሩ አይቀሩም ። ማጥቃት የሚጀምሩበትን እርግጠኛውን ቀን ማወቅ አለብን.....» ሲል —

ተከስተ ንግግሩን አቋረጠውና ፥ «እናውቃለን ። መረጃውን እግኝተናል ። የካቲት ወር መጀመሪያው ግምት ላይ ሳይሆን አይቀርም ። ምናልባት የካቲት 8 ወይም 10 ይሆናል የሚል ግምት አለ» አሰው ።

«እና?» አለ ሥዕላይ ።
«መረጃውን አስተላልፈናል» አለው ።
«መልካም» አለና ሥዕላይ—«አሁን ለማወቅ የምፈልገው ከከተማው ውስጥ ስንት ሰዎች ፥ ምን ዓይነት ኃይል እንዳለን ነው?»
«የሰው ችግር የለንም ።»
«እህሳ?»
«ትልቁ ችግራችን ገንዘብና መሣሪያ ነው ።»

ሥዕላይ ደረቱን ነፍቶ ፥ በሁለቱም በኩል ችግር የለም ። አንድ ሚሊዮን ብር በቅድሚያ ለአሮማይ ተመድቧል ። መሣሪያም እንደ ልብ ነው ። ይልቅ ዋናው ችግር መሣሪያዎቹን እንዴት እንደምናስገባ ነው ። አሁን ዘዴ ፥ ጥበብና ችሎታችንን የሚጠይቀው ይህ ይሆናል» አላቸው ።

ሁሉም ባሳብ ተውጠው ተፋጠጡ ። ከባድ ዝምታ ቤቱ ላይ ወደቀ ።

ሥዕላይ ጥርሱን ነክሶ ፥ «መሣሪያዎችን እንዴት እንደምናስገባ በምናስብበት ጊዜ ፥ እነማንን መደምሰስ እንዳለብን ማወቅ ይኖርብናል ። ማንን? የት? እንዴት? መቼ? በምን? ዝርዝር ጥላን እፈልጋለሁ ። እና ኩሉኔል ታሪኩ ወልዳይንና ሻለቃ ተክላይ ዘድንግልን በመጀመሪያ ያዝልኝ.....» ሲል —

ተከስተ ንብራይ የተከላይን ስም ሲሰማ ድንገት በጥፊ እንደተመታ ሰው ክው ብሎ ቀና አለ ።

«ምነው?» አለው ሥዕላይ ።
ተከስተ መልስ አልሰጠውም ፥ ዝም ብሎ ቀረ ።

«ይገባኛል» አለ ሥዕላይ — «የእሥር ቤት ጓደኞች ነበራችሁ ። ለዚሁ ደግሞ መወቀስ ያለበት ሰው እኔ ነኝ መሰለኝ? ስላለፈ ታሪክ ጊዜ ባናጠፋ ጥሩ ነው ። ሰው ወደ ኋላ አይኖርም ። እኔና አንተን ታሪክና ጊዜ ባንድ ማንባር ተከላይን በሌላ በኩል አድርጎናል ። አደገኛ ሰው ስለሆነ መሳቅ አለበት ።»

ተክስተ ራሱን በእምቢታ ነቀነቀና ፣ «ለጊዜው መኖሩ ይጠ
ቅመናል ። ጓደኛዬ ስለሆነ በእሱ ከለላ ነው የምኖረው ። በእሱ
ምክንያት የሚጠራጠረኝ ሰው የለም ። አብረን እንውላለን ፣ እን
በላለን ፣ እንጠጣለን ። ጥያቄ አልጠየቅም ። ከድርጊቱና ከንቅና
ቄው ብዙ መረጃ አገኛለሁ ። እሱን መግደል ለኔ ችግር አይደ
ለም ። ከሞቱ ይልቅ መኖሩ ይጠቅመናል ብዬ ነው ። በእሱ
የተነሳ ቡና ቤታችን የሕዝብ ደኅንነት ሰዎች መዋያ ሆኗል ።
ኗ

«ጊዜው ሲደርስ መሳቅ አለበት!» አለ ሥዕላይ በቁጣ ።
«ካልክ ጥሩ ችግር የለም.....»

«በተጨማሪ የኩሎኔል በትሩ ተሰማን ፣ የለለሞን በትረንና
የጸጋዬ ኃይለማርያምን ስም ያዝልኝ ። እና የክሐዲ ወዶገቦችን
የተሟላ ሊስት ባስቸኳይ እፈልጋለሁ ። እና ሊተባበሩን የሚች
ሉትን ለዎች ስምና ሁኔታ ። ከላይ እስከታች ። ሲቪልና ወታደር
ከውስጥ ድረስ ዘልቀን መግባት መቻል አለብን ።አሁን ሥራእን
ጀምር ። እሮማይ» አለ ።

ኩቱን አወለቀ ። የሽሚዙን እጅጌዎች ወደላይ ሰበሰበ ።
ተክስተ ፈገግ አለ ። የሚያስቃቸው ብዙ ለዎች ፊቱ ተደቅነው ፣
የአሥመራ መንገዶች በሙታን ፈገግታ ተሞልተው ይታዩት
ነበር ። ብዙ ፋይሎች — የኢሠፓአኮ ተጠሪዎች — የመንግ
ሥት ባለሥልጣኖች — ከፍተኛ መኰንኖች — የሕዝብ ደህን
ነት ለዎች — የከፍተኛና የቀበሌ መሪዎች ፣ እና ሊተባበሩ
የሚችሉ ሠላማዊና ወታደራዊ ግለሰቦችን ፋይል..... ወዘተ—
እንደ አብድ እየሳቀ አገላበጠ ።

መንገዶቹ ሁሉ
ወደ አሥመራ ያመራሉ

ምዕራፍ ሁለት

«ጓድ ጸጋዬ ፣ ቴሌፎን ካዲሳባ» አለችኝ ረዛን ።

ጸሐፊዬ አለቃዬ ልትሆን ምንም አልቀራትም ። በኔ ስም ፣
እኔንም ፣ ሁሉንም ታዛለች ።
እየተነጫነጭኩ ቴሌፎኑን ተቀበልኩና «ማን ልበል?»
አልኩ ።
«ምነው ተቆጣህ?» አለችኝ ሮማን ሀለተወርቅ ከአዲስ
አበባ ።

ስሞኑን ስልክ አድርጊላት አላውቅም ። ሴቶች መቸም ጥሎ
ባቸው ፣ ላንድ ሰሞን ቀርቶ ላንድ ቀንም ባጋጣሚ ዝም ካሏቸው
ተንቀው የተረሱ ሰለሚመስላቸው ያኮርፋሉ ። ዘላለም ተንከባ
ከቡን የሚሉ ፍጡራን ናቸው ። ቁጣዋን ፈርቼ ድምፄን ዝቅና
ለስለስ አደረኩና ፣ «አ! ሮሚዬ! ደህና ነሽ? ተቆጣሁ እንዴ?»
አልኳት ።

«እንደ መብረቅ አንባረቅህብኝ እንጂ.....»

«ምን ላድርግ እባክሽ? አለቆቼ ካዲሳባ በየደቂቃው እየደ
ወሉ ይጨቀጭቁኛል ። እዚያ ሆነው እዚህ ሊያዙኝ ይፈልጋሉ ።
ሥራቸውን የቀማኋቸው እየመሰላቸው ሆነ ብለው ሊያበሳጩኝ
የሚፈልጉም አሉ ። ደህና ነሽ?» አልኳት የእጅ ሰዓቴን እየተመ
ለከትኩ ። ጊዜ አልነበረኝም ። ሥራ እንገቴ ድረስ ውጠኛል ።
ታሪካዊው የኤርትራ ከፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ
ዘመቻ ጉባዔ የሚከፈትበት አጥቢያ ነበር ። ሰው ሁሉ አብዷል ።
አሥመራ ተደበላልቃለች ። ድብልቅልቋ ወጥቷል ። ድንገት

የኢትዮጵያ መንገዶች ወደ አሥመራ ማምራት የጀመሩ ይመስ ላሉ ። የማይታይ የለው ዓይነት የለም ። ከመላ ኢትዮጵያ የመጡ የኢ ሠ ፓ አ ኮ ተወካዮች ፣ የመንግሥት ባለሥልጣኖች ፣ ሚኒስትሮች ፣ የጦር እዛዦች ፣ የአብዮታዊ ጦር ተወካዮች ፣ የሕ ዝባውያን መሪዎችና የልዩ ልዩ ብሔረ ሰቦች አባሎች ፣ የወሎ ፣ የትግራይ ፣ የጎጃም ኪነት ቡድኖች — የሰው ነጭ ይታያል ። የአሥመራ ነዋሪ ሕዝብ ቁጥር ድንገት አብጦ ከተማዋ ልትፈነዳ ደርሳለች ። እኔም በሥራ ውጥረት ልፈነዳ ትንሽ ቀርቶኛል ። ሮማን ስልክ ከያዘች አትለቅም ። በልቤ ትንሽ ጸሎት አደረስኩ ።

«ምነው እንዲህ ጠፋህ ልጄ?»

«አለሁ ። አለሁ ለግለትም አልችልም ። ውጥረት ላይ ነኝ» አልኳት ።

«ዘምባባዎች ጫካ ውስጥ ገብተህ ጠፋህ መስለኝ! ያሥመራ ሹሩቤዎች እንዴት ናቸው?»

«እንዳፍሽ ባደረገልኝ.....»

«እሱን ተወው ። ስልክ መደወል ግንን ገደለ? ወይስ ስልክ ለመደወል ጊዜ አጣሁ ልትለኝ ነውን?» አለችኝ ንጭ ንጭ ባለ ድምጽ ንዝንዝ በሚያደርግ ድምጽ ።

«እውነቴን ነው የምልሽ ፣ ትንፋሽ የለኝም ። እዚህ መጥ መጥተሽ ብታይው ሁሉም ነገር ያበደች ኳስ ሆኗል .....» እንዳ ልኳት ፣ ለምን እንደሆነ እንጃ ፣ ፈያሜታ ጊላይ ትዝ አለችኝ ። የቤትና የቢሮ ቴሌፎን ቁጥሮቿን ከወሰድኩ ወር ሊሆነኝ ነው ። እዚህ የደረስኩት ታኅሣሥ 19 ቀን ሲሆን ፣ ያገኘኋትም ያን ቀን ምሽት ላይ ነበር ። ከፊት የነበረውን የቀን መቁጠሪያ ስመለከት ጥር 16 ቀን ይላል ። ጊዜው እንዴት ይበራል! አልኩ ። አል ደወልኩላትም ። እሷም እስካሁን ረስታኝ ይሆናል ብዬ ዝም አልኩ ።

«ምነው ዘጋኸኝ ልጄ?»

«አለሁ ። አዲሳባችን እንዴት ናት?»

«ሞር ብላለች.....»

«አለሁ አለሁ የሚለው ሁሉ እዚህ ስለመጣ ይሆናል.....»

«እኔ ጨልሞብኛል.....»

«ይግረምሽና እኔ ያማሞ ቀኑ ሲመሽና ሲነጋ አይታወቀኝም ። ይጦጣል ። መሮጡስ ባልከፋም ነበር ። ቀኑ እንዲህ ከፊጠነ ሦስት ወር ነጎ ናት ።»

«አዬ ጸጋዬ ። ረስተኸኛል ። እኔ እንጃ ልቤ ፈርቷል.....»

«ተይ እባክሽ ። ይልቅ የረሳሁት ራሴን ነው ። ቀይ ኮከብ ዘመቻ ከሚሉት ጫካ ውስጥ ገብቼ ጠፍቼለሁ ። አይዞሽ ሮሚ። ራሴን ባስታወስኩ ቁጥር ልቤ ካንቺ ጋር ነው ።»

«እሱን ተወው.....»

«እውነቴን ነው» ብዬ ተገዘትኩላት ። መገዘት ነበረብኝ ። መቸም ሴቶች ሲባሉ ፣ አሥር አሥር ጊዜ ካልማሉላቸውና ካል ተገዘቱላቸው የተወደዱ እይመስላቸውም ። በተለይ ሮማን ጥሎባት የምትወደድ መሆኗን ዘወትር ማረጋገጥ ትወዳለች ። በተፈጥሮ በጣም ኩሩ ነች።ተወዳ የምትከበርበት ቦታ መገኘት ሞቷ ነው ። ትሞታታለች እንጂ እዚያ አትደርስም ።

«ደህና» አለች ።

«ናፍቄሻለሁ.....»

«እኔም..... አንድ የቴ ኖ ክር ልኬልሀለሁ.....»

«የምን ክር ልጄ?»

«ዘፈን ። ናፍቆቴን የሚገልጽ ። እኔ እስካሁን መቶ ጊዜ ሰምቼው ይሆናል ። እሱኑ ነው ስሰማ ውዬ የማመሸው.....»

እንደገና ሰዓቴን አየሁ ። ጊዜው ይሮጣል ። ባጭሩ እንዳላ ቋርጣት ፈራኋት ። ለቁጣና ለኩርፊያ ትንሽ ጥርጣሬ ይበ ቃታል ። እሷ ሲበቃት ካልዘጋች ፣ ሰው እቻኩሎ ቴሌፎን ሲዘጋባት ፈጽሞ አትወድም ። የግትወደው ነገር ተቆጥሮ አያ ልትም ። ቴሌፎኑን ቶሎ ብላ እንድትዘጋልኝ የፍቅርን አምላክ በልቤ ተማጸንኩና ፣ «አኬ ። አመሰግናለሁ ። እንደደረሰኝ ወስጂ አዳምጠዋለሁ ። ከዚህ የምትፈልጊው ነገር ካለ እልክ ልኝለሁ ።» አልኳት ።

«ምንም አልፈልግም ። እዚያ ያለ ሹራብ ምናለ! እሱም ኬሻ ነው ፣ አሥመራ ሴትና ሹራብ ነው የሞላው» አለችኝ ።

ባገር ውስጥ የተሠራ ነገር አትወድም ። በ'ሎካል'ነገር ማጌጥ ሞት ይመስላታል ። ምርጫዋ ግሩም ቢሆንም ፣ በዚህ ውልጊዜ እንጣላለን ።

«ሴላስ!»

«ሴላማ የምፈልገው እንቱኑ ነው ። ይህ ከተማ ሊውጠኝ ደርሷል ። ምንም ደስ አልለኝ ብሏል ። ቶሎ ናልኝ ።»

«እሺ ሮሚዬ ። ምናምኑን ቶሎ ቶሎ አያይዝ ወዳንቺ ፈትለክ ነው ።»
«ቻው» አለችኝና ቴሌፎኑን ዘጋችው ።

ቴሌፎኑን እንዳኖርኩ ወደ ፊያሜታ ጊላይ ደውል የሚል ስሜት አደረብኝ ። ስሜቴን ልገታው ብሞክርም አልሆነልኝም ። ከዚህ በፊት ሁለት ጊዜ በስልክ ፈልጊያት እንዳጋጣሚ አጥቻ ታለሁ ። ስልኩን እንስቼ ልደውልላት ስል ጋዜጠኞች ተንጋግ ተው መጡብኝ ። ሁሉም ቀንዳቻው ቆሟል ።

«ምን ተፈጠረ!?» አልኳቸው ።

ከችግር ሌላ መፍትሔ ይሠልኝ የሚመጣ ሰው መቸም የለም። ሁሉም ትራንስፖርት ፈላጊዎች ነበሩ ። የራዲዮ ሰዎች ወደ ትራክ ቢ መሔድ ይፈልጋሉ ። እንደኛው የጋዜጠኞች ቡድን በዕዳጋ ሐሙስና በዕዳጋ ዓርቢ ትርኢት የሚያሳዩትን የኪነት ቡድኖች ዜና ሔዶ ለመሥራት ተቻኩሏል ። ሁለተኛው ቡድን ከአዲስ አበባ የሚመጡትን እንግዶች ሔዶ ለመቀበል ፈልጎ ተሽከርካሪ አጥቶ ተቸግሯል ። ሁሉም በየአቅጣጫው ለመብረር ይፈልጋል ።

«እንዴት? ካሜራና ቴፕ ተሸክመን ከሰምበል እስከ አክሪያ በእግራችን እየሮጥን እንድንሠራ ነው የሚፈለገው!? ከንፍ የለን አንበር ፥ ባለሥልጣን አይደለን መኪና አይሰጠን ። በዚህ ላይ ደግሞ አንደ ጨው በሁሉም ቦታ እንፈለጋለን ። በጊዜ ሳንደርስ ስንቀር እንደ ውሻ እንሰደባለን ። ዛሬ ፥ ትንሹም ትልቁም ስብስባ ቲቪ ካሜራ ካልመጣ እይንቀሳቀስም ። ዘፋኙ አይዘፍንም ። ተናጋሪው አይናገርም ። ሰብሳቢው ስብስባውን አይከፍትም ። እግዜር አይደለን ሁሉም ቦታ ባንድ ጊዜ ልንገኝ አንችል ። በዚህ ሁኔታ የዘመቻውን ታሪክ ቀርጸን ለማስቀረት አንችልም ። እኔ ኋላ በኃላፊነት አልጠየቅበትም ። እዚህ ሂዱ ፥ እዚያ ኑ እያሉ ትዕዛዝ መስጠት ብቻ አይበቃም ። እኛም ሰዎች ነን!» አለና የፊልም ማንሻ ካሜራውን መለሱ ላይ ጣለው ።

«ከመሣሪያህ ጋር ጥል የለህም ። እንዲህ ዓይነት ጠባይ ግየት አልፈልግም ። በል አሁን መሣሪያህን አንሳ» አልኩት ።

የጠየቀው ነገር ሳይፈጸም መሣሪያውን ዳግመኛ ላለማንሳት ወስኖ ነበር የጣለው ። ኩራት ሲተናነቀው ከቆየ በኋላ ቀስ ብሎ ካሜራውን አነሳ ። ባያነሳ ኖሮ ምን እንደማደርግ አላውቅም ነበር ። በእፎይታ ተነፈስኩና ረዛን ከከፍለ ሀገሩ የትራንስፖርት አገልግሎት ማዕከል ጋር እንድታገናኘኝ አደረኩ ። ግራዝማች ላይ ፍ ውኩባቸው ። ያገሩ ባለሥልጣን ሁሉ ግራዝማች ፥ ቀኛዝማች ፥ ፊታውራሪ ፥ ደጃዝማች ፥ ብላታ ፥ ባሻ ብቻ ነው ።

«ምን ላድርግ ተቸግሬ ነው» አሉኝ ።

«የለምኳ ጓድ..... አ..... ግራዝማች ። የሚዲያን ጠባይ የተረዱት አልመሰለኝም ፥ ፍጥነት ይጠይቃል ። የማያቋርጥ እንቅስቃሴ ነው ። እኛ ለነገ ወይም ለኋላ የምንለው ነገር የለም ። አሁን ሶስት መኪናዎች ባስቸኳይ እፈልጋለሁ ። በመኪና ችግር ምክንያት ሥራ ሳይሠራ ቢቀር ኋላ በኃላፊነት የሚጠየቀው ሰው ይጠየቃል» አልኳቸው ።

ሶስት መኪናዎች ወዲያውኑ ሊልኩልኝ ተስማሙ ። ያገሩ ሰው መቸም ሥልጣን ይወዳል ፥ ሥልጣንም ያከብራል ።

«ጓዶች ሌላ ችግር አለ?..... እሺ ። ጥያቄ ማቅረብ ብቻ ሳይሆን ችግሩንም አብረን ማየት አለብን ። ትንሽ ትዕግሥት ያስፈልገናል» አልኳቸውና ሽኘኋቸው ። አነጋገሬ አላሳመናቸውም ።

እነሱ እንደወጡ ቴሌፎኑን አንስቼ ወደ ፊያሜታ ጊላይ ደወልኩ ። ከሦስት ጥሪ በኋላ ቴሌፎኑን አነሳች ።

«ሂ — ሎ ?» አለች እንደመዝፈን እያለች ።
«አበይ ኢዩ?»
የመሥሪያ ቤቷን አድራሻ ሰጠችኝ ።
«መን ከብል?»
«ፊያሜታ.....»
«ሰሜናዊት ጽብቅቲ ፥ ከመይ ቀኒ..... ። ጸጋዬ ኃይለማርያም ዝብሐል ትዝከርን 'ዶ?'»
«አንቱ እሂዳአ? የማን አጋሜ ነው የሚያነጋግረኝ ብዬ ነበር ።» አለችኝ ። ጠጉሯን እየነሰነሰች ስትናገር በዓይነ ሕሊናዬ ታየችኝ ።

«እንዴት?» አልኳት ።
«እንደነሱ ነዋ የምትነጋገረው» አለች ሲታ ።
«ይኸ እንኳ የሐማሴን ጥላቻ ነው.....»
«ደህና ነህ? ምነው ጠፋህ? ግን በቲቪ ብዙ ጊዜ እየህለሁ ።
አወይ ውሸት!» አለችና እንደገና ሳቀች ።
«እየበላሽ ነው እንዴ የምታነጋግሪኝ?»
«ጥርሴን እየፋቅሁ ነው.....»

«ቢሮ ውስጥ?» አልኳቸ ውብ ጥርሶቿ መጥተው ፊቴ እየተ
ደቀኑ ። እዚህ አገር መቸም ሴቱ ፣ ወንዱ ፣ ሽማግሌው ፣ እንድ
ጥርስ የቀራት አሮጊትም ብትሆን ፣ ሁሉም በየመንገዱ ጥርሱን
እየፋቀ መሔድ ይወዳል ። ቀን ግታ እይሉም ። ቦታ እይመር
ጡም።የጥርስ መፋቂያሻጩ ነጋዴ ቁጥር ብዛትም ያንኑ ያህል ነው።

«እወ»
«እወ» አልኩ የአሷን ድምጽ ቀድቼ ። ኛው የምትል ትመ
ስላለች ።
«ሐድ! አባቴ ይሙት ። እኔ አዳሉ ነው የምለው እንቴ»
አለችኝ ።
«የስድብ መዓት አወረድሽብኝ አይደለም እንዴ? ውሽታም
ደደብ እያልሽ»
«ጣፋጭ ደደብ ነህ.....»
«ሥዕላይ በራሺ እንዴት ነው?» አልኳት ።
«አውይ አልሰማህም እንዴ? ይህን ካልሰማህ ምን ዓይነት
ጋዜጠኛ ነህ? አባቴ ይሙት ። ደደብ ጋዜጠኛ ። አፈታችን
አውድ ልንጋባ ነው ። እንዲያውም ከአቡ ዳቢ ያዘ ዘኩት 'ቬሎ'
ስላልደረሰ ነው እንጂ ሠርጋችን ባለፈው አውድ ይሆን ነበር»
አለችኝ እየሳቀች ።

«አቡ ዳቢ መቸም የምትኮበልሉበትም ፣ ዕቃ የምታስመ
ጡበትም ገነታችሁ ሆኗል ። ለማንኛውም ነገር እንኳን
ደስ አላችሁ ። ታዲያ ለሠርጋችሁ አትርሱኝ ።»
«ሠርጋችንን የት ብናደርገው ይሻላል — እምባሶይራ
ወይስ ኒያላ?»
«እንዳትግችሁ.....»
«አውይ ደደብ ። ውሸቴን ነው እባክህ ። አንዳንዴ ዝም

ብሎ ውሸት ይመጣልኛል ። ውሸታም ነኝ አባቴ ይሙት ።
ምን ዓይነት ሴት ነኝ ግን?» አለች ።

«ጣፋጭ ዋሾ!»
ሳቀችና «እሺ! ቀይ ኮከብ አሥመራ እንዴት ይዞህል?»
ብላ ጠየቀችኝ ።
«ተጨባጭ ሁኔታ ጨብጦኝ በውበቷ ገና መደሰት አልጀመ
ርኩም.....»
«ከተማዋን አጽድተን ስለተቀበልናችሁ ከከተማ ልታስወ
ጡን ነው» አለችኝ እየሳቀች ።
«መቸ እንገናኝ? ትግርኛዬ ዝጓል»
«ምጽዋ ትሔዳለህ?»
«አዎ»
«ለምን እዚያ አንገናኝም? ለምጽዋ ፌስቲቫል ከጓደኞቼ ጋር
ለመሔድ አስቤአለሁ ። ምጽዋ ሠርግና መልስ እየሆነ ነው አሉ»
አለች ።
«እውነት?»
«ምነው ተጠራጠርከኝ?»
«ጣፋጭ ዋሾ ስለሆንሽ ነዋ!»
«አውይ! ደደብ ። አባቴ ይሙት ለመሔድ አስቤአለሁ ።
ጉርጉሱም ላይ ፈልገኝ ። አባቴ ይሙት «ባኪኒ» ለብሼ ነው
የምመጣው ። ቻው እምበአር ዘሐወይ» ብላ ቴሌፎኑን ዘጋች ።
እውነቷን ይሆን ወይስ ውሸቷን? እርግጠኛ አልነበርኩም ።
ወይስ በዲፕሎማቲክ ቋንቋ ዞር በል ፣ ገደል ግባ ማለቷ ይሆን?
እንዴት አባቷ አድርጋ! ካሁኑ እልክአስያዘችኝ ። ተግደርዳሪ
ሴቶች ለምን እልክ አንደሚያስይዙኝ አላውቅም ። የሆነ ሆኖ
ስለ ፊያሜታ ጊላይ ብዙ ለማሰብ ጊዜ አላገኘሁም ። ፍሬው ዘሪ
ይሁንና ሻለቃ ሥዩም ሠረቀ ብርሀን ተያይዘው ገቡ ። ገና ሳያ
ቸው አስጠሉኝ ። ምንም ጊዜ የለኝም ። ማንም ጊዜ የለውም ።
ሁሉም ጊዜ ይሻማል ። ብልጥ የሆነው አንዱ ላይ የሥራ ሸክም
ጥሎ ይሮጣል ።

«እሀስ?» አልኳቸው ።
«እንሠራለን ቀን ግታ እንጥስታለን» አለኝ ፍሬው ዘሪሁን።
የአሥመራ ከንቲባ የሚል ቅጽል ስም ተሰጥቶታል ። የማያው

ቃት ሠፈርና ተከርቸም (ሴክሬቶ) በአሥመራ ከተማ የለችም ። ዓይኑም ፣ ጥርሱም ፣ ፊቱም አንድ ላይ ይሰቃል ። እጭር ቁመቱም ፣ ስቆ የሚያስቅ ሆኖ ይሰማል ።

«ምንድነው ደሞ እሱ?» አልኩት ፣ እንፐስታለን ያለው ነገር ጠፍቶኝ ።

«ፓስታ የሚለው ቋል መፐሰት ከሚለው የግሥ ዘር የመጣ ነው ። ሲራከም መፐሰት ፣ ፐሰተ ፣ እንፐስት ይሏል » አለ ።

«ፓስታ ተሰማምቶህል መሰለኝ?»

ሆዱን ነፍቶ በእጆቹ መታ ፣ መታ አደረገና ፣ የማትወደው ቋንቋውን ስለማታውቅ ነው» አለኝ ።

«የምን ቋንቋ አለው ልጂ?»

«ጣልያንኛ ወይም ጥሩ ትግሪኛ ። ከነዚህ ቋንቋዎች ጋር ሲሆን ይስማማል ። በተለይ ከከልተ ቢኬሪ ነቢት ጋር ሲሆ ንማ ጽቡቅ እዩ ። ጅሮ ለማዶና! መፐሰት ። ፐሰተ ። ምግብ ለሥራ ። ማወራረጃው ጠፋ ። ፓስታ በውህ አይሆንም ። ሙት እውነቴን ነው ። ሆድ ይነፋል ። ፓስታ ውህ ስትጨምርበት ይባዛ የለም ። ፓስታ በልተህ ውህ ስትጠጣበት እንደዚያ ይሆ ናል። ስትፐስት ከሁለት ቢኬሪ ነቢት ጋር ሲሆን ግን ጥሩ ነው ። ይፈጨዋል ። ጣልያን ለብልሐቱ ነው ፓስታ በልቶ ነቢት የሚ ጠጣው ፓስታ ። መነቢት — ኤ ኮዛ ፋቻ!» በማለት ቀባጠረ ብኝ ።

«ጥሩ ቲዎሪ ነው» አልኩት ።

«ሲ ። ማ ኖንቼ ሶልዲ ። ብዘይ ገንዘብ እንታይ ትገብር? ይህ ከተማ ደግሞ ሰላቢ ነው ። ሴቶቹ እምቢ የሚል ቋንቋ አያ ውቁም ። እኔ ደግሞ ሆዴ አይጨክንም ። ምን ታረገዋለህ? አይ ደለም እንዴ ጓድ ሥዩም?» አለ ።

«የዘፈን ዳር ዳሩ እስክስታ ነው አሉ ። ገንዘብ ልትጠይቂኝ እንዳልመጣችሁ ተሰፋ አደርጋለሁ ። አሁን ሥራ አለብኝ» አልኳቸው ።

ሥዩም እንደ ቆማጣ ጣቶቹን ቆልምሞ ፣ «በእንዳ ማርያም» አለኝ።

«ማርያም ትርዳአካ» አልኩት ።

«እረ ጋሼ በፈጠረህ ። ሚንቲም የለንም» አለ ፍሬው ፣ የሚስቁትን ዓይኖቹን እያቁለጨለጨ ።

ሰው እንድ ነገር ጠይቆኝ እምቢ ሰማለት የግልችል ሞኝ ነኝና ሐያ ብር መዝገር ከሰጠኋቸው በኋላ ፣ «እነዚህን ያሥመራ ልጃገረዶች ኤነ እና ካራቪል እየወሰዳችሁ ጀላቲ ማስላስ ብት ተውኮ ለማኝ አትሆኑም ነበር» አልኳቸው ።

«ከእንግዲህ አንለምንም — አባቴ ይሙት» አለ ሥዩም ።

«አዩ?»

«ስልህ» አለኝ ።

ፍሬው «ጋሼ ሥዩም ደህና ንግድ ጀምሮአል....» ሲል—

«ልባርግ!» በማለት ፍሬው እንዳይናገር ሥዩም ሊያስረ ራራው ሞከረ ።

ፍሬው የሥዩምን ዛቻ ወደ ጎን ብሎ ፣ «ጋሼ ሙት ፣ ንግድ ጀምሮአል ። ምን የሚያደርግ መሰለህ? አዲሳባ ይደውልና ሴቶቹን ምን የመሰለ ሹራብ ፣ ጫማና ቦርሳ በርካሽ ዋጋ እግኝ ቸላችኋለሁና እንዳያመልጣችሁ ይላቸዋል ። መቼም የኛ ሴቶች ለጌጥ ሟች ናቸውና ያለ የሌላቸውን ብር መንዝረው ይልካሉ ። ከየሱቁ ርካሽ ሹራቦች ፣ ጫማዎችንና ቦርሳዎችን ያግበሰብስና ትርፉን ወደ ኪስ ። ካንዳንዶቹ እስከ ሠላሳ አርባ ብር ድረስ ያተርፋል ። ከዚህ የበለጠ አስመጭና ላኪ ምናለ?» ብሎ የሥዩ ምን ጉድ ነገረኝ ።

ነገሩን ሰምቼ ዝም ለማለትም ሆነ ለመሳቅ አቃተኝ ። ሆኖም ሳቅሁኝ ።

«ይኸ ወስላታ ደግሞ ያደረገውን ልንገርህ» አለ ሥዩም ተራውን —

«እህቱ ከባሏ ጋር እዚህ እንደነበረች መቸም ታውቃለህ ። አሥመራ በወንበዴዎች ያኔ በተከበበችበትና የውስጥ ደኃሬዎ ዎቻቸው 'እነዚህን የመሐል አገር ሰዎች በጫማ ነው ወይስ በባዶ እግራቸው ነው ከዚህ የምናስወጣቸው' እያሉ በሚሳለቁብን ጊዜ ፣ እህቱ ከዚህ ጉድ በደህና ያወጣሽን እንደሆነ መቶ ብር እሰ ጥሻለሁ ብላ ለእንዳ ማርያም ተስላ ነበር ። ይኸውልህ በቀደም

ለት ፍሬው ስዕለቱን እንዲሰጥላት ገንዘቡን በባንክ ላከችለት ። አጅሬ መቶ ብሩን መንዝሮ ጠጣበት» ብሎ ዝም ሲል—

«ከዚያ በኋላ ምን ሆነ? ቀጥል እንጂ!» አለው ፍሬው ። ሥዩም ዝም ሩጉ ቀረ ።

«እኔ ነገሩን ልጨርስልህ ጋሼ» ብሎ ፍሬው ንግግሩን ቀጠለ «የሥዕለት ገንዘቡን ከባንክ ቫወጣሁለት ፥ መቸም ሆዴ በእሱ አይጨክንምና ወስጂ ጋበዝኩት ። አይዞህ ጠጣ አልኩት ። ይህን ያላበው ዝሁል ቢራ አምስቱን ከላፈ በኋላ ዛሬ ገንዘብ ከየት አገኘሽ?» አለኝ ። ገንዘቡ እንዴት እንደተገኘ ታሪኩን ከነገርኩት በኋላ ምን አደረገ መሰለህ? በል ወንድሜ እኔ በሥዕለት ገንዘብ አልጠጣም ። ሠይጣን! ብሎኝ የጠጣበትን እምስት ብር ከፍ ሉኝ እያግተበ ጥሎኝ ሔደ» አለና አጫወተኝ ።

ሥዩም ደንግጠ እያግተበ ሲወጣ እየታየኝ በጣም ሳቅሁኝ ።

«ይህ ከይሲ የሠራውን ሌላ ጉድ ላጫውትህ» አለ ሥዩም ስስ ከንፈሮቹን እያሞጠሞጠ — «እንደ መጣን ሰሞን ነው ። ባም ስት ቀን ውስጥ 'ክሪዝ' መታን ። አጅሬ እንድ ቀጠሮ ነበረው ። ገንዘብ ቢፈልግ አጣ ። ሁሉም ብድር ፈላጊ ነበር ። አጅሬ አንድ አሳብ መጣለት ። አንድ ሽማግሌ አሉ — አልቤርጎ ቻው ። ስለ እርጅና ሲጨነቁና ሲያማርሩ ሁልጊዜ ይሰማል ። ታዲያ ያንጊዜ ወደ ፋርማሲ ጎራ ይልና ባላርጂን በሠምሣ ሣንቲም ገዝቶ በልዩ ቧት ያደርግና ያንድ የሆነ ሰም ጽፎበት ሲያበቃ ወስዶ ለሽማግሌው ይሰጣቸዋል ። «ምንድን ነው?» ይሉታል ። «ኃይል የሚሰጥ ነው ። ማታ ማታ ከራት በኋላ ሁለት እንክብል በኪኒቶ ከዋጡ ጎረምሣ ምስጋን ይጣ ። አንድ የማውቀው ጣልያን ሐኪም ጓደኛዬ ነው የሰጠኝ ። ዋጋው ሐያ ብር ብቻ ነው ። ሰውዬው ጓደኛዬ በመሆኑ ነው እንጂ መቶ ብርም ሲያንሰው ነው ይላቸዋል ። ሽማግሌው በጣም ገብጋባ ናቸው ። ሲወጡም ሲገቡም ብር ይቆጥራሉ ። ሣንቲም አትወጣቸውም ። ሌሊት ብራቸውን ተንተርሰው ነው የሚያድሩት ። ሰው አያምኑም ። ግን እሱን እመኑት ። አንዴ የከተማው ከንቲባ ተብሎ የለም ። ከንቲባ የማያውቀው ምን ነገር አለ? የሚል ዝና አትርፎአል — መቸም ። የያዙትን ገንዘብ አንዳያይባቸው ዞር ብለው ከቆጠሩ

በኋላ ይሽው ነው ያለኝ» ብለው አሥራ አምስት ብር ብቻ ሰጡት ። ይሁን መቸም በእውነት ጉብር አከስረውኛል ። ሌላ ጊዜ እንደሚከሱኝ ተስፋ አደርጋለሁ ። ብሏቸው ወደ ቀጠሮው ሮጠ ። ራት ላይ ሽማግሌው አለወትሮአቸው ሽክ ብለው መጡ ። ተሠርቀን እንመለከታቸው ነበር ። ራት ከበሉ በኋላ ኪኖቱ አዘዙ ። ሰው እንዳያያቸው ነው መሰለኝ ቀስ ብለው ከኒናቸውን ከዋጡ በኋላ ከተማ ገብተው ጠፉ ። አጅሬ ጢት ቁርስ ላይ ፥ «ያ መድኃኒት እንዴት ነው?» አላቸው ። እሪ ማሩም ነው ፥ ሌላ ካለህ ጨምርልኝ አሉት ። አጅሬ ምኑ ሞኝ ። እንዲሁ በቀላሉ የሚገኝ አይደለም ። እርሰም ደግሞ አይከፍሉም እንዴት ይሆ ናል?» አላቸው ። «በኔ ይሁንብህ ። መድኃኒቱን ብቻ» አሉት ። ይሽውልህ አጅሬ የባላርጅን ደምበኛ አግኝቷል ።» አለኝ ።

«እናንተ ሰዎች ጉደኞች ናችሁ ፥ አባቴ ይሙት ። ይህን ከተማ ጉድ ሳታደርጉት ዘመቻው አያልቅም» አልኳቸው ።

«ቀልድ ነው ። አንዳንዴ ቀልድ ያሰፈልጋል ። ሁልጊዜ አምረን ይህን ዘመቻ ልንወጣው አንችልም» አለና ቀጥሎም — «አንተ ግን ይህን የዘመቻ ሥራ በምር ይዘኸዋል ። ከድል በኋላ ትሾማለህ ያለህ ሰው አለ እንዴ? አለኝ ።»

ነገሩ አሳቀኝና ፥ «ጋዜጠኛና አዝማሪ ለሹመት ማን አድ ሏቸው? ዘላለም ጋዜጠኛ አዝማሪ እንደተባሉ ነው የሚሞቱት» አልኩት ።

«ለቀይ ኮከብ ዘመቻ የመጡት አብዛኛውቹ ሰዎች ምን ይላሉ መሰለህ?»

«ምን ይላሉ?»

«ለቀይ ኮከብ ዘመቻ ተመልምለን የመጣን ቀይ ኮከብ ዘማቾች ስንመለስ በያለንበት እንሾማለን እያሉ ነው የሚ ያወሩት ።»

«ከንቱ ምኞት» አልኩት ።

«አዲሳባዎች ደግሞ ከዚያ ምን ይላሉ መሰለህ? እዚያ የሔዱት በቂ ሥራ የሌላቸው የማይፈለጉ ሰዎች ናቸው እያሉ ያስወሬሉ» አለኝ ።

«ያው የተለመደ አሉባልታ ነው እባክህ ። መጥፎ ልማድ ። ከመተባበር መጠላለፍ ፣ የራስን ሥራ ወዝፎ የሌላውን ሥራ መን ቀፍ ፣ ችግር ካለበት ቦታ መሸሽ ፣ ምስጋና ባለበት ቦታ የሥራ ሰው መስሎ ቀድሞ መገኘት ይቀናናል» አልኩና ፣ ወደ ፍሬው ዘሪሁን መለስ ብዬ ፣ «ትንሣኤ አዳራሽን ካሥመራ ስቱዲዮ ጋር የሚያገናኘውን መስመር 'ቼክ' አድርገህል?» በማለት ጠየቅሁት ።

«አዎ ክዚያ ነው የመጣሁት» አለኝ ።
«ከአዲሳባ ጋር ተነጋግረዋል?»
«አዎ ። በዚህም ሆነ በዚያ በኩል ሁሉም ነገር ዝግጁ ነው ። ብቻ አዲስ አባዎች እዚህ ያለነው ሰዎች ሥራውን የም ንችለው አልመሰላቸውም.....»

«ሌላስ?»

«ባዘዝከኝ መሠረት ሁሉንም 'ቼክ' አድርጌአለሁ ። በየፕ ሮግራሙ ጣልቃ የምናስማቸው መፈክሮች ፣ ሐተታዎችና መዝ ሙሮች ሁሉ ተዘጋጅተዋል ። ዝርዝር የሥራ ክፍፍል አድርገ ናል ። ዝግጁ ነን ። የድምጽ መቅጃ መሣሪያዎች ፣ ማይክሮፎኖች፣ ካሜራዎች ሁሉ ካሁኑ ቦታቸውን እንዲይዙ አድርገናል ። «ማይ ክሮዌቭ ሊንክም ተዘርግቷል ። ከአሥመራ አብዮት አደባባይና ከሳባ ስታዲዮም ጋር የሚያገናኙ መስመሮች ተዘርግተዋል ። የቀ ረን አንድም ነገር የለም» ብሎ ሪፖርት ሰጠኝ ።

«ጎሽ ። ሁሉም ሰው የሥራ ድርሻውንና ኃላፊነቱን ዐውቆ ቢሠራ ኖሮ'ኮ ስጋት የሚባል ነገር አይኖርም ነበር» አል ኩት ።
«ካንተ አፍ ምስጋና ሲወጣ ዛሬ ገና ሰማሁ» አለኝ ።
«እንዴት እባክህ?»
«ምን አንተ የሰው ሥራ ቀርቶ የራስህም አያረካህም ። ደግሞ ዝም ብለህ ትሰጋለህ ። ሰው ማመንና በሰው መተማመን ይኖርብሃል» አለኝ ።
«የሚተማመኑበት ሰው ካለ» አልኩት ።
«መተማመን የጋራ ጉዳይ ነው ጓድ ። ሰውን እምነት ከጣ ልክበት ለመታመን ይሞክራል ። ይህ ዘመቻ ያንተ ብቻ አይም

ስልህ ። የሁላችንም ነው ። ሁላችንም እኩል ኃላፊነት አለብን» አለ ።

«ተስፋ አደርጋለሁ» አልኩት ።
«ይልቅ እኔ የምስጋው ላንተ ነው.....»
«ለምን ልጄ?»
«ብስጩ ነህ ። ቶሎ ትበሳጫለህ»

«አይዞህ ። በዘመቻ መሐል ብስጭትና እንቅልፍ የለም ። ስንቃችሁን ባህያ ፣ ዐመላችሁን በጉያ ተብለናል» አልኩት ።

ፍሬው እውነቱን ነው ። ጠባዬን ያውቃል ። የሰው ሥራ አይጥመኝም ። በዚህ ላይ በጣም ስጉ ነኝ ። ግን አሁን ሥራው ከመብዛቱና ሁሉ ነገር በጣም አጣዳፊ ከመሆኑ የተነሳ ሥራውን አክፋፍዬ ጸሎት ከማድረግ ሌላ ምርጫ አልነበረኝም ። መቆጣጠር ደግሞ አይሆንልኝም ። እንደራሴ እየመሰለኝ ሰው አስ ጨንቆ መያዝ ይከብደኛል ። እንደማንኛውም አርቲስት ሲጫ ኑኝ አልወድም ። መንፈሴ ያምጻል ። የፈጠራ ሥራ በትዕዛዝ አይሆንም ። ራሱ ወዶ ከውስጥ መፍለቅ አለበት ። ቲቪ በአብ ዛኛው የፈጠራ ሥራ እንደመሆኑ መጠን ፣ ትዕዛዝ ሲበዛብኝ አበሳጫለሁ ። የቴሌቪዥን ሥራ እንደካርታ የተበወዙና የተያያዙ ፊልሞችን ቀርጾ የማሳየት ተግባር እንደሆነ የሚመለከቱ ሰዎች አሉ ። ያናድደኛል ። እና ሔጄ እተኛለሁ ። ያለ ዕድል ሆኖ መቸም ከአልጋዬ ሌላ ማዙረፊያ ቦታ የለኝም ። ታዲያ በዚህ የተነሳ አለቆቼ ዳተኛ ፣ ኩራተኛ የሚል ስም አውጥተውልኝ ይኖራሉ ። አበሾች ስንባል መቸም የሰውን ደካማ ጎን አጉልተን ማናፈስ ነው እንጂ በጎ ጎኑን ማመስገን ጥሎብን አይሆንልንም ።

«ካልከሰ ኃይለኛ ስጋት አድሮብኛል» አልኩት ።
«ምን?» አለኝ ፍሬው ።

«ከውጭ የታዘዙት ጥሬ ፊልሞችና የቴሌቪዥን ካሜራዎች እስካሁን አልደረሱም ። ለጉባዔው ግድ የለም ። ባሥመራና በም ጽዋ ለሚደረገው እንቅስቃሴ በቂ ፊልምና ካሜራዎች አሉን ። የጦር ሜዳው እንቅስቃሴ የተጀመረ እንደሆነ ግን ምን እንደሚ

ውጠኝ አላውቅም ። ምን እንደማደርግ ጠፍቶኛል ። ከፊት መባነን ጀምሬ አለሁ» አልኩት ።

ፍሬው የሚስቁትን ዓይኖቹን እያቁለጨለጨ ፥

«አትስጋ ። ይደርሳል እባክህ ። እኛ ሥራ የሚሳካልን በመጨረሻዋ ሰዓት ነውኔ አለኝ ።

እንደ ፍሬው ዘሪሁኖ ሁልጊዜ ብሩህ ተስፋ የሚታየው ሰው አጋጥሞኝ አያውቅም ። ሁልጊዜ የሕይወት ጸሐያማ ጎን የሚታየው ሰው ነው ። «እንዳናፍህ ያድርግልኝ» አልኩት ።

ሥዩም ለጠቅ አለና ፥ «እኔ የመጣሁት ለሌላ ጉዳይ ነበር» አለኝ ።

«እኔ ዘንድ ምን መረጃ አገኘለሁ ብለህ ነው? የፕሮፓጋንዳ ሥራ ምስጢርነት የለውም» አልኩት እየቀለድኩ ።

«ሞልቶት» አለኝ እየሳቀ ። ሲስቅ ጥርሶቹ ደስ ይላሉ ።
«ምን ነበር?» አልኩት ።
«ስለምታካሂዱት ጃሚንግ ሥራ ነበር» አለኝ ።
«ደህና እየተካሄደ ነው ። ምን ሆነ?» አልኩት ።

«አሁንም የወንበዴዎች ሬዲዮ ጣቢያ ይሰማል ። ሥራውን ከውስጥ የሚያደናቅፉ ሰዎች ካሉ ይነገረንና ርምጃ እንውሰድ» አለ ፍርጥም ብሎ ።

አናደደኝ ። «ፈጽሞ አይሰማም!» አልኩት ድምጼን ከፍ አድርጌ — «ካዲሳባም ሆነ ከዚህ ቀንና ሌሊት በመረባረብ እየታገልን ነው ። ወንበዴዎቹ ባንድ ፕሮግራም ውስጥ ከሰባ አምስት እስከ ሰማንያ ጊዜ ቦታ ይለዋውጣሉ ። እና ማፍ ይዛችሁ ይሰማል ማለት ትከከል አይደለም ። የሚቻለውን ሁሉ እያደረግን ነው ። እና ደግሞ ለወደፊትም ቢሆን በጨረፍታ የሰማችሁትን ለበላይ ሪፖርት ለማድረግ ከሚሮጥ አስቀድማችሁ ለኛ ብትነግሩን ሥራው በይበልጥ ይቃናል ። የቀይ ኮከብ ዘመቻ የቡድን ሥራ ነው ፥ ግንኙነታችን ወደ ላይም ወደ ጎንም መሆን አለበት ተብሏል ። ግን ወደ ላይ መሮጥ ነው መሰለኝ የሚቸኩን ። አንዱ

ሌላውን የማሳጣት እሽቅድድም ለዘመቻው የሚሰጠው ጥቅም የለውም ። ምንም!» በማለት እንደተልባ ተንጣጣሁበት ።

ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የሁሉም ትኩሳት እየጨመረ ስለሔደ ነው መሰለኝ እርስ በእርስ መጯጯህ ተራ ነገር ሆኗል ።

«ለምን ነገሩን በተቃራኒ መንገድ ታየዋለህ?» አለኝ ለስለስ ብሎ ።

«ነው እንጂ! በዚህ ነገር ስንቴ ተወቅሻለሁ ። ልጆቹ የተጣፈ የሞገድ ጦርነት እያካሔዱ ነው ። ጦርነቱ ቀላል አይደለም ። ጀሮ ያደነቁራል ። ጎዋሳት ያቃውሳል ። ከቆየም ምና ልባት ያሳብዳል ። ሂድና እያቸው ። የተጣጣፈ ጦርነት ላይ ነው ያሉት ። እኛ እንደሆን የወንበዴዎችን ሠፈር እያርበደበድን ነው ። የሚያስተላልፉት የታፈነ ድምጽ ጨርሶ እንዳይሰማ ከተፈለገ ፥ ጣቢያውን መደምሰስ ነው ። ይህ የኛ ፈንታ አይደለም» አልኩት ።

«ቦታው በትክክል ቢታወቅ መደምሰሱ ቀላል ነበር» አለ ።
«ምነው ሥዕላይ ጠቁሞ የለም?»

«የሚጠቀሙት ተንቀሳቃሽ በሆነ ስቱዲዮና ባለ ‘ሌፕ አንቴና ሬዲዮ ነው ። ናቅፋ ተራራዎች ውስጥ የት ተብሎ ይገኛል ። ጣቢያው ያለበትን ለማግኘት ያልተደረገ ሙከራ የለም....»

«እኔን የሚገርመኝ ነገር ልክ ‘ጃሚንግ’ በጀመርንበት ቀን ቦታ በመለዋወጥ ታክቲክ መጠቀማቸው ነው ። ከዚሁ ተዘጋጅተው ካልቆዩ በስተቀር በዚህ ታክቲክ ባንድ ጊዜ ሊጠቀሙ አይችሉም ነበር ። የእነሱ ሰው እኛው መካከል መኖር አለበት» አልኩ ።

«እኔም ‘ኩ ይሆን ነበር የምለው» አለኝ ሥዩም ።

«ማን ይሆን?» አልኩ ።

«አስቲ ቀስ ብለህ ተመራመር ። ዋዛ ሰዎች አይደሉም ። ልባቸው አይገኝም ። እንደ ከረን መንገድ ጠመዝማዛ ነው ። የትግሬ ልብ የሚባለውን መንገድ አይተህል? እንደ እሱ ነው» አለኝ ።

«እሱ ያንተ ሥራ ነው ጓድ»
አቅጣጫውን ለወጥ አድርጎ፣ «ፊያሜታ ጊሳይ እንዴት ናት?» ብሎ ጠየቀኝ ።
«ከእሷ ጋር ምን አለው አሉህ?»
«ስላንተ ትጠይቃለች እሱ ።»

«ሻለቃ ተከላይ ዘድንግልም በቀደም ዕለት ይህንኑ ጥያቄ ጠይቆኝ ነበር። እንዴ! ስለኔና ስለእሷ ምን አስጨነቃችሁ?» ብዬ ጠየቅሁት ። ስለእሷ እኔን ላምን እንደሚመረምሩኝ እያስገረመኝ ፥ ቀጠልኩና —

«ስለ ፊያሜታ ከኔ ያልቅ ሥዕሶይ በራሺን ብትጠይቁት ይሻላል ። እኔ ስለእሷ የማውቀው ምንም ነገር የለኝም ። ባውቅም የግል ጉዳዩ ነው ወደም ይሆናል» አልኩት ።

«ሥዕላይ በእሷ የተነሳ ባንተ ተናዷል»
«ምን አድርጌ?»

«ውብ ዓይናቿን ስለጣለችብህ ። ተከላይ ዘድንግልም እንዴት ተቀደምኩ? ብሎ አሯል ። ሴቶች እንኳ ጨክነው እምቢ እይሉትም ነበር ። አልሆነለትም ። ኃይለኛ ልጅ ናት» አለ ።
«እንተ ለምን እድልህን አትሞክርም?» አልኩት ።
«ሞክሬ ነበር.....»
«እና?»
«እኔም አልሆነልኝም.....»
«እሷን የማያባርር በከተማው የለም አትለኝም?» አልኩት ።
«አንተ ሞክር ። ይቀናህ ይሆናል ። በጣም ቆንጆ ልጅ ናት ። ጨው ያላት ትመስላለች ። ስለእርግኛህ አታስብ ። ምን ትሆን ባታለህ? አትፈሯባትም — አይዞህ» አለኝ ።
«ስለምክሩ አመሰግናለሁ ። ግን አያስፈልገኝም.....»
«እንዴት?»
«ሴቶች ይወድቁልህል ። ቆንጆ[እንኳ አይደለህ ። ምስጢሩ ምንድነው?»
ሳቅሁና ፥ «ናቃቸው ይከተሉሀል ። ከሙጡ አከብረሀ ያዛቸው ፥ ይወዱሀል ። ውደዳቸው ፥ እርካቸው ግን አትመና ቸው አሥራ አንደኛው ቃላት (ምስጢሩ ይኸው ነው» አልኩት እየቀለድሁ.....
ቴሌፎኔ ጭርር አለ ።

«ጓድ ጸጋዬ ቴሌፎን ካዲሳባ» አለች ረዛን ።
ቴሌፎኑን ተቀበልኩ ። አለቃዬ ነበር ።
«ከውጭ ስለታዘዙት ካሜራዎች ጉዳይ ነበር» አለኝ ።
«ደረሱ!?» አልኩት ደስ ብሎኝ ።
«ስማ!» አለኝ — «እኔ እዚህ ቁጭ ብዬ ኒውዮርክ ሎንደንና ጀኔቫን ላዝ አልችልም! ከቁጥራችን ውጭ ነው ። እና አሁንም በዚህ ሚምንት ሊደርሱ እንደማይችሉ ቴሌግራምና ቴሌክስ ደርሶኛል ። ይህንኑ አስረዳ ። እዚያሆነህ ለምን ታሳጣናለህ?»
«ምን አድርጌ»
«የለም ጸጋዬ ። የተላከው መሥሪያ ቤታችንን ለመወከል ነው እንጂ ልታሳጣን አይደለም ። ፍላጎት እንድ ነገር ነው ። ሥራ ደግሞ ሌላ ጉዳይ ነው» አለኝ ።

«ስለየትኛው ፍላጎት! ስለየትኛው ማሳጣት ነው የምታወራው!» አልኩት ድምጼን በኃይል ከፍ አድርጌ ።

«ታዲያ እዚህ እየደመሉ ምንም እንደማንሠራ አድርገው ለምንድነው የሚጨቀጭቁኝ!» አለ እሱም ቆጣ ብሎ ።

«አላወቅም! ለምን የደመሉልህን ሰዎች አትጠይቃቸውም! ስማ ጓድ ። ዱለታንና ዶላችችን አልወድም ። ይዶልቱብኛል ብለህ ተጠራጥረህ ከሆነ ተሳስተሀል ። ልጠራጠር ኩቦባለ ደግሞ ሰው የገዛ ጥላውን ሊጠራጠር ይችላል» አልኩት ። ዝም አለ ። ዝም አልኩት ። ዝም ዝም ሆነ ። ቴሌፎን ጸጥ ብሎ ቀረ ። ለመናደድ ጊዜ አላገኘሁም ። ለመናደድ ፥ ለማኩረፍ ጊዜ የለም ። ሌላ የቴሌፎን ጥሪ ነበር ።
«ሀሎ!» አልኩ ።
«ምነው ጆሮዬን በጠስከው ጃል?»
የፕሮቶኮል ሹሙ ነበር ።
«ይቅርታ.....»
«አይዞሽ ። መጮኽ የጀመሺው አንቺ ብቻ አይደለሽም ። ሁሉም ይጮኻል ። ባስቸኳይ ትፈለጊያለሽ» አለኝ ።
«የት?»
«የት ልበልሽ? እዚህ ነዋ»

የእጅ ሰዓቴን ተመለከትኩ ። ስድስት ሰዓት አልፎአል ። ለምሳም ጊዜ የሚሰጥ የለም ፥ ለምን ይሆን የተፈለኩት? አልኩ በልቤ ። ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ሰው በደህና የሚፈልግ ሰው የለም ። ከውጭ ስለታዘዙት ካሜራዎችና ፊልሞች ይሆናል የተፈለኩት ብዬ አሰብኩ ። የተሰጠኝ የጊዜ ገደብ ጥር 1/1974 ነበር ። የጊዜው ገደብ ካለፈ ሣምንት ሊሆነው ነው ። ሰውዬው ምንም ነገር አይረሱም ። እንዴት ታወጣኝ ይሆን? አልኩ በልቤ ።

«ስማ ፍሬው ፥ ጋዜጠኞቻችን ጧት ልከ በአሥራ ሁለት ሰዓት ትንሣኤ አዳራሽ እንዲገኙ ንገርልኝ።በአሥራ ሁለት ሰዓት ፥ እና ሁሉም ደህና ልብስ ይልበሱ ። ሂፒ መሳይ ጋዜጠኞች እዚያ ማየት አልፈልግም» ብዬ እንደ ሽንኳቸው «ሱስሎቭ» ስለታም ፊቴን አስቀድሞ ብቅ አለ ። ሲያዩት ኩሩ ይመስላል ።

«ስልክህ ሁልጊዜ እንደተያዘ ነው» አለኝ ።

«ሥራ ይበዛበታል ። እዚህ የማይደውል የለም ። ብዙ ሰዎች ዜና ለሁሉም ነገር መፍትሔ ነው ብለው ይገምታሉ መሰለኝ — በተለይ የቲቪ ካሜራ ። እና ሁሉም ታሪክ የሚሠሩ ይመስላቸዋል ። አንዳንድ ሰዎች አንድ ነገር አድርገው ዜናውን ሳንሠራ ፥ በተለይ በቲቪ ሳንቀርጽ የቀረን እንደሆነ ፥ ታሪክ ምን ይላችኋል? የሚሉን አሉ» አልኩት ።

«አሁን የመጣሁት ስለፕሮፓጋንዳው ይዘት ላነጋግርህ ነው» አለኝ ።

ቁም ነበር የሚያነጋግረኝ ። ሰው ቢሮ ገብቶ መቀመጥ አይወድም ። ሲጃራ ያጨስ ነበር ። ከዚህ በፊት ሲጃራ ሲያጨስ አይቸው አላውቅም ።

«አሺ ። ግን ቤተ መንግሥት ተጠርቻለሁ.....»

«ጊዜ አይፈጅም ። የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ስሜታዊ መሆን የለበትም ። እዚህ የመጣነው ጠባብ ብሔረተኛነትን ለመዋጋት ነው እንጂ ሌላ ጠባብነትን ለማስፋፋት ወይም ለማራመድ አይደለም ። ስለ አንድነት ስንናገር ፥ የጭቁኑን ሠርቶ አደር መደባዊ አንድነት ማለታችን እንደሆነ ከምን ከተለው ርዕዮተ ዓለም አንጻር ፤ ግብራራት የሚያስፈልግ

ይመስለኛል ። የትግላችን ብሔራዊና ዓለም አቀፋዊ ባሕርይና ይዘት መንጸባረቅ ይኖርበታል ። በስሜት ተነሳስተን ዐረፍተ ነገሮችን ከመደርደር ይልቅ ሳይንሣዊ ትንታኔ ማድረግ ከስ ድብ ይልቅ ነባራዊ ሁኔታዎችን ማሳየት ያስፈልጋል ። ሳይን ሣዊ ርዕዮተ ዓለም ሳይንሣዊ ፕሮፓጋንዳ ይጠይቃል ። እና ደግሞ እባካችሁ በቃላት ላይ ጥንቃቄ ብታደርጉ ። እኔ የቃላት ጋጋታና ኳኳታ አልወድም» አለኝ ።

«ደህና ። እንሞክራለን» አልኩት — «እንዳልከው እኔም የቃላት ናዳ አልወድም ። የዘመኑ ግጥሞች የሚያስጠሉኝ ለዚህ ነው ። ሆኖም እንጨት ፥ እንጨት የሚል ደረቅ ፕሮፓጋንዳም ደስ አይለኝም ። ሰዎች ስሜት አላቸው ። ስሜታቸውን የሚነካ ነገር ይወዳሉ ።»

አልሰማኝም ወይም መልሴ ደስ አላለውም ። ብቻ ፥ «የምታዘጋጃቸው ነገሮች አየር ላይ ወይም ጋዜጣ ላይ ከመውጣታቸው በፊት በቅድሚያ በማዕከላዊነት በጥንቃቄ ቢታዩ ይሻላል ብዬ አምናለሁ» ብሎኝ ወጣ ።

እኔም ተከትዬው ወጣሁ ።

ከሰለሞን በትረ ጋር ከፎቅ ስንወርድ ተገናኘን ። ሁለት ፥ ሁለት ደረጃዎች እየዘለለ ወደታች ይሮጥ ነበር ። ሁልጊዜ ይ ሮጣል ። አሁንም እርፍ ውሎ እርፎ የተነሳ ይመስል ነበር ።

«እንዴት ነው ዝግጅቱ ሁሉ?» አለኝ ።

«ሁሉም ነገር ዝግጁ ነው.....»

«ከእንግዲህ የጉባዔው መሳካት ወይም አለመሳካት በእና ንተ ሥራ ላይ ያረፈ ነው.....»

«እግዜር ይርዳን.....»

«እግዜር ሲፖለቲካ ጆሮ የለውም» አለኝና ሮጠ ። እኔም ከፖለቲካ መምሪያ ወጥቼ ወደ ቤተ መንግሥት ሮጥኩ ። የፕሮ ቶኮሉ ሹም፥ ጓድ ተድላ ረጋሣ ቢሮው ተቀበለኝ። ስገባ በቴሌፎን ስለ እንግዶች አቀማመጥ መመሪያ ይሰጥ ነበር ። መመሪያውን አስተላልፎ አስኪጨርስ ድረስ ጠበቅሁትና ፥ «መጥቻለሁ ጓድ ። ለምን ተፈለኩ?» አልኩት ።

«ምሣ እንድትበላ ታዘዘሀል» አለኝ ።
«መልካም ዜና ፓስታ እንደማይሆን ተስፋ አለኝ.....»
«የለም ። የሚሊሽያ ድራፍት ነው የምናቀርብልህ» አለኝ ።
«ጥሩ ነው'ኮ አጋዴን በእሱ ብቻ ሦስት ቀን ኖሬአለሁ» አልኩት ።

«እሞ ፥ ለረሀብ ፥ ለጥማት ፥ በስኳር በጥብጠው ሦስት ቀን ካቆዩትም ለትንሽ ሞቅታ ሹም ነው ። ዛሬ 'ሚሊ ድራፍት' ከጠፋ ጦሩ ያምፃል» አለኝና ያእጅ ስዓቴን ተመልከቶ ብስጭት አለ ።

«ምነው? ምን ሆንክ?»
«የምግብ ሰዓት ማስከበር ፈጽሞ አቅቶኛል.....» ሲል «ኮሪደሩ» ላይ ጋጋታ ሰምቶ ደስ አለው ።

ሊቀ መንበርን ተከትለን ወደ ቤተ መንግሥቱ ምግብ አዳራሽ ገባን ።

ሁለት እጃቸውን ወደኋላ አጣምረው በመያዝ አቀርቅረው ነበር የሚሄዱት ። አሳብ የተጫናቸው ይመስላሉ ። የቀረበው ምግብ እንጀራና ወጥ ነበር ። ወስፋቶቹ ተንጫጩ ። ግን እንጀራውን የቆረሰ ሰው አልነበረም ። ሊቀ መንበሩ ምግቡን ትተው በአንዳንድ ጉዳዮች ላይ አሳብ ሊሰጡና ጥያቄ ሲያቀርቡ ነበር ። ቦታው ፥ የምግብ ቤት አዳራሽ መሆኑ ቀርቶ ቅልጥ ያለ የስብሰባ አዳራሽ መስሎ ታየኝ ። ሚኒስትሮች ፥ ኮሚሽነሮች ፥ የኃይል አዛዦች ወዘተ የሰውዬውን ጆሮ ለማግኘት ይሻማሉ ። አዲስ አበባ የቀረ ባለሥልጣን ያለ አይመስልም ፥ አንዳንዶቹ ምን ሥራ ኖሮአቸው እዚህ እንደመጡ ለማወቅ ባልችልም ቅሉ ። ከሥልጣን አካባቢ ርቆ መገኘት ብርድ ያስገባል ልበል! እና ፥ ያው እንደተለመደው አንዳንዶቹ ይበልጥ ይናገሩ ነበር ። ንግግሮቹ ያተኮሩት በመጀመሪያ ርዳታ መስጫ ክሊኒኮች ፥ በሆስፒታሎች ፥ በማገገሚያ ጣቢያዎችና በኮንስትራክሽን ሥራዎች ላይ ነበር ። አንዳንድ የኃይል አዛዦች ስለ ሎጂስቲክ ችግር አጥብቀው ሲያነሱ ይሰማሉ ። አንዱ ሌላውን ለማሳጣት የሚያደረገው ዙሪያ ጥምጥም ሙከራ ደስ አሳለኝም ። ፊቴ የቀረበውን እንጀራ አይቼ በጣም ራበኝ ። ጓድ ሊቀመንበር አንዱ

ጎረሱ ። ሁሉም እሳቸውን ተከትሎ እንጀራውን ይቆርስ ጀመር ። ሊቀ መንበሩ ሰማግብ ደንታ ያላቸው አይመስሉም ። ከስተውታዩኝ ። እኔም እንጀራዬን ልቆርስ ስል ፥

«የሚዲያው ዝግጅት እንዴት ነው?» አሉኝ ። የቆረስኳትን እንጀራ ጥዬ ፥ «ጓድ ሊቀ መንበር ተዘጋጅተናል» አልኩ ።

«መላው የኢትዮጵያ ሠርቶ አደር ሕዝብ የዚህ ከፍለ ሀገር ችግር በራዲዮ ፥ በጋዜጣ ፥ በቴሌቪዥን ለመከታተል እንዲችል ማድረግ ያስፈልጋል ። ዛሬ ኢትዮጵያ ከዚህ የባሰ ሌላ ችግር የላትም ። የዚህ ከፍለ ሀገር ችግር ነቀርሳ ወይም ካንሰር ነው» አሉ ።

«ሁሉም ነገር ዝግጁ ነው» አልኩ ።
«ከውጭ የታዘዙት መሣሪያዎችስ?»
ገና እንዳልደረሱና ለምን እንዳልደረሱ ፥ ቢሆንም በሚቀጥለው ሣምንት ምናልባት ሊደርሱ እንደሚችሉ ፥ እስከዚያ ድረስ ግን ባሉን መሣሪያዎችና ፊልሞች ሥራውን ለመሸፈን ምንም ችግር እንደሌለብን ለማስረዳት ሞከርኩ ። እመለካከታቸው ደስ አላለኝም ። ሌላ ጥያቄ ሊያቀርቡልኝ ፈልገው ነበር ። የሁ ገ አ ዘ ዋና ጸሐፊ ከምግባቸው ላይ ቀና ብለው ፥ «ጓድ ሊቀ መንበር ፥ እባክዎን ይብሉ ። የቢሮ ሥራችን ወደ ገበታ ይዘን መቅረብ የለብንም ። ለ'ዳይጀሽን' ጥሩ አይደለም» አሏቸው ። «ጣፋጭ ነትስ!»

ጓድ ሊቀመንበር ስቀው መመገብ ጀመሩ ። እኔ ግን የምግብ ፍላጎቴ ጠፍቶ ነበር.....

የቀይ ኮኮብ ዘመቻ ጥሪ
«ጠርነትና ሠላም»

ኢትዮጵያ ከጥንት ጀምሮ ከዓባይ ሸለቆ እስከ ቀይ ባሕር ባለው የተፈጥሮ ከልል መሐል ሕዝቧ ሲጋደልላት የኖረች አገር መሆኗን ለመካድ አይቻልም ።

በዚህ በሰሜን የሀገራችን ክፍል ዛሬ የገጠመን እክል በባሕርይው ለየት ያለ ቢሆንም ፥ አካባቢው ለአያሌ ዘመናት ለተደጋጋሚ ጦርነቶች ተጋልጦ ኖሮአል ። ቱርኮች ፥ ግብጾች ፥ ኢጣልያኖችና መሰሎቻቸው መላ ሀገራችንን ለመውረር በተደጋጋሚ ጥቃት የሰነዘሩብን በዚህ በቀይ ባሕር በራችን በኩል ነው ።

ይህ የሰሜኑ የሀገራችን ክፍል የሥልጣኔያችን እምብርት እንደመሆኑ የኢትዮጵያችን ልዩ መታወቂያ የሆኑት የባሕል ቅርሶች ፥ ሀይማኖቶች ፥ ፊደላትና የመሳለሉት መሠረታቸው ከዚሁ መሆኑ በተጨባጭ የተመለከረለትና ሊካድ የማይችል ሲሆን የዚያኑ ያህል ተደጋጋሚ የውጭ ጥቃት የተሰነዘረብን ከዚህ እቅጣጫ መሆኑም የማያከራክር ነው ።

ይህን ታሪካዊ እንድነት ለመጠበቅና ለማስከበር ካሉብ ግዶሊስ የቀይ ባሕርን ሞገድ ሲገዛ ፥ ልብነ ድንግል በዱር ሲንከራተት ፥ ዮሐንስ መተማ ላይ አንገቱን ለሠይፍ ሲሰጥ ፥ አሉላ አባ ነጋ ፥ «ቀይ ባሕር የኢትዮጵያ ተፈጥሮ በር ነው» እያለ ዶጋሊ ላይ ቁሞ በለው ሲል ፥ ቴዎድሮስ ፥ «የቱ ወንድ ከንዴን ይይዛል!» ብሎ መቅደላ ላይ የመጨረሻ ጥይቱን ሲጠጣ ፥ ምኒልክና ጣይቱ አድዋ ላይ «ድሉ ያንተ ነው ያገሬ ጀግና!» እያሉ ምድሪቱን እቶን እሳት ሲያደርጓት .....»የሚል ንግግር ስሰማ የዘመናት ተጋድሎ ፊቴ ድቅን ብሎ ታየኝ።ሠላም ዘላለም እንደ ውሀ የሚጠማት የፈረደባት አገር!

የመላ ኢትዮጵያ ሠርቶ አደር ሕዝብ ተወካዮች አንድ ላይ ተሰብስበው በተገኙበት ታሪካዊ ጉባኤ ፥ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ እብዮታዊ ዘመቻ ይዘት ፥ ዓላማና ግብ ጥር 17 ቀን 1974 እሥመራ ቤተ መንግሥት ቅጥር ግቢ ውስጥ ከሚገኘው ትንሣኤ አዳራሽ ለመላ ኢትዮጵያ ሕዝብ ተበሠረ ። የኢትዮጵያ ከተሞችና መንደሮች ፥ አምባዎችና ሸለቆዎች ጆሮ ብቻ ሆነው የዋሉበት ታሪካዊ ቀን ነበር ።

ቢሮዬ ቁጭ ብዬ ትንሣኤ አዳራሽ ውስጥ የሚገኘውን ጊዜያዊ ስቱዲዮውንና የአሥመራን ራዲዮ ጣቢያ በልዩ የስልክ መስመር በማስተባበር ታሪካዊውን ንግግር በራዲዮ «ሞኒተር» እያደረኩ ሳዳምጥ ፥ በመላ ኢትዮጵያ በብዙ ሚሊዮን የሚቆጠሩ ሰዎች ፥ በየፋብሪካቸው ፥ በየግሳቸው ፥ በየቢሮአቸው በየንግድ ቤታቸውና በየመኖሪያ ቤታቸው ጆሮዎቻቸውን ትራንዚስተር ራዲዮኖች ላይ ተክለው እያዳመጡ ሲደነቁ ፥ ሲቆጩና ወኔያቸው በቁጣ ሲቀሰቀስ በዓይን ሕሊናዬ ይታየኝ ነበር ። በእርግጥም ንግግሩ የሚያስደንቅ ፥ ስሜት የሚነካ ፥ የሚያስቆጭና ወኔ የሚቀሰቅስ ፥ ባንጸሩም የተገንጣዮችን ታሪካዊ አነሳስና ዕድገት ፥ዓላማና አቋም ፥ አሁን ያሉበትን ሁኔታና ፖለቲካዊ ክስረት ቁልጭ አድርጎ የሚያሳይ ንግግር ነበር ። በሌላ መልኩ ግልጽ ውይይትም ነበር ። እና በመጨረሻም ፥ የክፍለ ሀገሩን ችግር ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ለመፍታት በቁርጠኝነት የተገባ ቃል ኪዳን ነበር ። የቀይ ኮከብ መደባዊ ጦርነት ታወጀ ። የቀይ ኮከብ ሠላም ጥሪ ቀረበ።ጦርነትና ሠላም ። ላለፉት ስምንት ዓመታት ሠላም እየናፈቀን በየግንባሩ ጦርነት ስንዋጋ ኖረናል ። መቸ ይሆን የአብዮት አምላክ ይቅር ብሎ ሠላም የሚሠጠን? አልኩ ። ከእንግዲህ አንዱ ሲሞት ሌላው ተመልካች የሚሆንበት ሁኔታ ከየት መጥቶ? አከተመ ። ለክፍለ ሀገሩ ሕዝብ የውጣኔ ቀን ነበር ።

ኩሎኔል በትሩ ተሰማ ቢሮዬ መጥቶ ነበር ። የጠመድኩትን ሬዲዮ አይቶ ፥ «ድስት የጣደች መልካም ባለሙያ መስለህ የለም እንዴ?» አለኝ ።

«ሥራ ቤት አይደለን? አመት አይሞላልሽ» አልኩት ።

«እንዲያው እውነት ፥ ንግግሩ ፫መላ_ኢትዮጵያ ይሰማል እሁን?» አለኝ ።

«አሳምሮ ። ለማረጋገጥ ትፈልጋለህ?»
«እንዴት ብዬ»

«ቀላል ነው» አልኩትና ፥ ጎንደር ፥ ጎጃም ፥ መቀሌና አዲስ አበባ ከሚገኙት ዜና አገልግሎት መሥሪያ ቤቶች ጋር በስልክ አገናኘሁት ። በዜና አገልግሎት ዋና መሥሪያ ቤት አማካይነት ሐረርጌ ፥ ወሰጋ ፥ ኢሉባቡር ፥ አርሲና ሲዳሞ ፥ ጋሞ ጎፋም ሳይቀር ንግግሩ በመሰማት ላይ እንዳለ አረጋገጥን ።

«አሁን አመንክ? ዕድሜ ለትራንዚስተር ራዲዮ ። ኢትዮጵያ ዛሬ ጆሮ ብቻ ሆናለች ።» አልኩት ። የወትሮው ፈገግታው ጠፍቷል ። ጸሐይ ያልነካው ቀይ ፊቱ ገርጥቷል ። ቀጠልኩና ፥ «ምነው አሳብ የገባህ ትመስላለህ? አልኩት ።

«በጣም ሰግቻለሁ» አለኝ ።
«ምነው?»

ጥያቄዬ አስገርሞት ሳቀና ፥ «እንዴት ምነው? ብለህ ትጠይቀኛለህ? ያገሪቱ መሪዎች እንዳሉ አንድ አዳራሽ ውስጥ ተሰብስበው እንዴት አልሰጋም? ወቸ ጉድ!» አለ ።

«ምን ይሆናሉ ብለህ ነው?» አልኩት ።

«ምንም ነገር ሊሆን ይችላል ። እነዚህ ወንበዴዎች ዋዛ ሰዎች አይደሉም ። ጀብደኞች ናቸው ። የዓለምን ጆሮ ወደ እነሱ ለመሳብ አንድ ነገር ሊያደርጉ ይችላሉ» አለ በመስኮት ሩቅ እየተመለከተ ።

ውብ ጸሐይ ወጥታለች ። ቀዝቃዛ አየር ይነፍሳል ። ዘምባባዎች በዝግታ ሙዚቃ የሚደንሱ ይመስላሉ ።

«እውነትምኮ ያሰጋል ። ባሁኑ ወቅት እንድ ቅርጫት ውስጥ እንደምንገኝ እንቁላሎች ነን» አልኩት ።

የኩሎኔል በትሩ ሲጋት እኔም ላይ ተጋባ ። ባለፈው ሰሞን ከተማውን ለመረበሽ ካንድም ሁለት ጊዜ ሙከራ አድርገው

ነበር ። እነ ኩሎኔል በትሩ በሠላም አልከረሙም ። አንድ ሌላ ኩሎኔል በዚሁ ምክንያት የተነሳ ከሥራው ተፈናቅሏል ። ኩሎኔል በትሩ ያለምክንያት አልሰጋም ። የቀይ ኮከብ ዘመቻ የብዙ ሰዎችን ደም ብዛት ከፍ ሳያደርግ አልቀረም ። እኔም ደህና አልነበርኩም ።

«ከተማውንና የከተማውን ክልል በስፋት ወጥረናል ። ቢሆንም ..... ቢሆንም.....» አለ የመስኮቱን መስተዋት በጣቶቹ እየቆረቆረ ። ትክሻው የቁም ሣጥን ይመስላል ። ግዱ ተደራርቦ ግጅራቱ ላይ ሲታይ ትንሽ የእርከን ሥራ ይመስላል ።

«ታዲያ ምን አሰጋህ? » አልኩት ።
«አንድ የተጠነሰሰ ሤራ ቢኖርስ?» አለኝ ።
«እንደምን ያለ ሤራ?»
«ለምሳሌ እንደ ግድያና ሽብር.....»
«ካለ ዛሬ ያደርጉታል ወይም ሰሞኑን ፣ ምጽዋ ላይ.....»
«ኖኖ ሁሉም ነገር እንደተወጠረ ያውቃሉ ። ግን አንድ ቦታ ፣ አንድ ነገር ይሸተኛል» በማለት ፊቱን ወደ እኔ መልሶ ፣ በነ ራችን ላይ ፣ ሥዕላይን ኢንተርቪው ያደረክበት ቴፕ አለህ? » ብሎ ጠየቀኝ ።

በቴፕ የተቀዳ የሥዕላይ ኢንተርቪው ነበረኝ ።

«ምን ያደርግልሀል?» አልኩት ።
«ያስፈልገኛል ።»
«የምትጠራጠረው ነገር አለህ?»
«ምን ቸገረህ? ቴፑ ካለ ስጠኝ» አለኝ ትዕግሥቱን እንደ መጨረስ ብሎ ።
«ከተጠራጠርክ ሰውዬውን ሰቅሎ መጠየቅ አይቀልም ወይ?» አልኩት ።
«እንዲህ ዓይነቱን ዘዴ መጠቀም ካቆምን ቆይተናል ። ሳያ ስቃዩ መረጃ ማግኘት ይቻላል ። በዚህ ዓለም ተደብቆ የሚቀር ምስጢር የለም ። አንድ ሰው ምስጢሩን ላንድ ሌላ ሰው መግለጽ አለበት ። ምስጢራቸውን በልባቸው ይዘው የሚሞቱት ጥቂት ሰዎች ናቸው ።

«ምስጢሩን አፍኖ ከያዘ ይፈነዳል ማለቴ አይደለም ።እርግጥ ምስጢራቸውን ላንድ ሰው ካልገለጹ የሚፈነዱ የሚመስላቸው ሰዎች አሉ ። ግን ሰው ሰውን መግሪያ ስለሚያደርግ አንድ ቦታ ላንድ ሰው ምስጢሩን ለማካፈል ይገደዳል ። ዘዴው ላይታከቱ በር ማንኳኳት ነው» አለኝ ።

«ግን እነዚህ ሰዎች ፈጣኖች መሆናቸውን አትርሳ ። እንደ ምሰማው ከሆነ ፣ ለዓላማቸው የሚያስልፏቸው ሰዎች ጨርሶ የማይጠረጠሩ ዓይነቶቹን ነው ይባላል ። ያ ሰው ታማኝ ሳረ ቤትህ ወይም ጓደኛህ ሊሆን ይችላል ወይም የታመነ የመንግሥት ባለሥልጣን ፣ ወይም የሕዝባውያን ድርጅቶች ግንባር ቀደም መሪ» አልኩት ።

«ስለ እነሱ ብዙ የምታውቅ ትመስላለህ.....»

«ጋዜጠኛ መሆኔን አትርሳ» አልኩትና የሥዕላይን ቴፕ ከጠረጴዛ መሳቢያ ውስጥ እየፈለኩ ፣ «ቴፑ ምንም አዲስ ነገር የለበትም ። የሰጠኝ ኢንተርቪው እንዳሰብኩት አልነበረም ። እንተ ከጨመከው በኋላ ነው እኔ ያገኘሁት ። አስቀድማችሁ ያዘጋጃችሁት የተሻለ ነገር ሊኖኝ ይችላል ። ግን ይህን አታደርጉም። ላንድ ዓላማ የምንሠራ አይመስላችሁም መሰለኝ?

«በኔ ግምት ፣ ከሥዕላይ ይልቅ ቀደም ብለው የገቡት በተ ላይም ሁለቱ ጓዶች ፣ ሻዕቢያ ላይ ከባድ ጉዳት ያደረሱ ይመስ ለኛል ። እንደምሰማው በሁለቱ ወዶገቦች ምክንያት ሻዕቢያ መላ ይዘታንና ታክቲኳን ፣ የድርጅታ ቦታዎች ሁሉ ላይቀር ለመለወጥ ተገዳለች ይባላል ። ሥዕላይ የሰጠው ኢንተርቪው እንዲያው ነው ። የጎዳቸው ይመስል በራዲዮ ጣቢያቸው ስለእሱ ዘወትር ለምን እንደሚያላዝኑ አይገባኝም» አልኩት ።

«ነጥቡ እዚህ ላይ ነው ። ለምንን» አለኝ ።

«እንጃ ። ግን ሥዕላይ ከሰጠኝ ኢንተርቪው ልቤ የገባው አንድ ነገር ብቻ ነው ። እሱ እየቆጠቆጣቸው ይሆናል ጭቃማታ የሚወርዱበት.....»

«የቱን» አለኝ ተቻኩሎ ።

«ነጻ አውጭዎች ነን እንላለን ። ግን እንደ እውነቱ ከሆነ ነጻ አውጭዎች አይደለንም ። የኤርትራን ሕዝብ ከማነው ነጻ የምናወጣው? ኢትዮጵያ ፥ ለምሳሌ ፥ እንደ እንግሊዝ ፥ እንደፈረንሣይ ፥ እንደ ጣልያን ፥ እንደ ፖርቱጋል ወይም እንደ ደቡብ አፍሪካ ወዘተ ኩሎኔያሊስት እገር መሆኗን ለማስረዳትና ለማሳመን እስካልቻልን ድረስ ትግላችን ከንቱና መሠረተቢስ ነው ። እንደ አልጄሪያ ፥ እንደ አንጎላ እንደናሚቢያ ወይም እንደ ዚም ባቡዌ ሕዝቦች ጸረ ኮሎንያሊስት ትግል የምናካሂድ አይደለንም ። እንደ አምስቱ ዓመት የኢትዮጵያ አርበኞች ትግል ።

«ፖለቲካዊ ለውጥ ለማምጣት የእርስ በእርስ ጦርነት እያካሔድን ነው እንዳንል አይደለም ፥ ለምሳሌ በቻይና ፥ በኩባ ፥ በቪዬትናም እንደተካሔዱት ሕዝባዊ ትግሎች ። ቀደምም ሲል በፈረንሣይ ፥ በስፓኝ ፥ በሩሲያ እንደተደረጉት የእርስ በእርስ ጦርነቶች ፥ ወይም አሁን በኤል ሳልቫዶር በመደረግ ላይ ያለው የእርስ በእርስ ጦርነት ። የኛ ትግል ከነዚህ ትግሎች ጋር የይዘትም ሆነ የዓላማ ግንኙነት ወይም ተመሳሳይነት የለውም ። በእጠቃላይ ፖለቲካዊ ለውጥ ለማምጣት አይደለም የምንታገለው ። ቢሆን ኖሮ በኢትዮጵያ ሶሻሊስታዊ ሥርዓተ ማኅበርን ለመመሥረት የሚደረገውን ጥረት መሣሪያ አንስተን አንወጋም ነበር ። ታዲያ የትግላችን ይዘትና ዓላማ ፥ መነሻና መድረሻ ምንድነው? ባጭሩ በአብራት ያበጠ ጠባብነት ካልሆነ በስተቀር ሌላ ትርጉም የለውም ያለው ብቻ ነው ጥሩ አድርጎ የሚታወሰኝ» አልኩት ።

«የሚናገረውን ሁሉ የሚያምንቦት ይመስልሀል?» ብሎ ጠየቀኝ ።

«እንጃ ። እውነቱን ይሁን ውሸቱን በምን ዐውቃለሁ ። ግን ቢያምንበትም ባያምንበትም እባባሉ ሐቅ ነው ። ጠናማ እስከሆነ ድረስ ባንድ አገር ውስጥ እንዱ ብሔረሰብ ሌላውን ቢጎቅ ወይም በሌላው ላይ ቢቀልድ ምንም አይደለም ። ያለ ነገር ነው ። ግን መናናቅ ያገርን እንድነት እስከማጥፋት ድረስ መሔድ የለበትም ። ይህነው የሚያናድደኝ ። አልኩትና ቴፑን አውጥቼ ከሰጠሁት በኋላ ፥ «ወንበዴዎች ናቅፋ ላይ መሽገው ከመቆየት ሌላ ምርጫ የላቸውም» ያለውን ግን እሁንም አላመንኩበትም» ብዬ ጥርጣሬዬን ገለጽኩለት ።

«ለምን አላመንክበትም?»
«ሰው በራሱ ላይ አልቂት ይጋብዛል?»
«ታዲያ ምን ያደርጋሉ ብለህ ታስባለህ?»

«እንጃ ። ይኸ የወታደራዊ ኢንተሊጀንስ ጉዳይ ነው ። ብቻ ፥ ናቅፋ መሽገው እንደሚቆዩ መስለው በማወናበድ ፥ የወገን ጦር ወደዚያ ሲሔድ እነሱ ወደዚህ ቢመጡስ?» አልኩት ።

ሳቀብኝና ፥ «የለም የናቅፋ 'ቤዝ' ለሕልውናቸው ያስፈልጋቸዋል ። የጎሬላ ንቅናቄ አድጎ ወደ 'ኮንቬንሽናል» አቋም ከተለወጠ በኋላ ተመልሶ ሊበታተን አይችልም ። ወደ ዜሮ መመለስ ማለት ነው ። ወደዜሮ ከተመለሰ በተናጠል ሊመቱ ይችላሉ ። የለም ፥ ይህ ጦርነት ለእነሱም ሆነ ለኛ ወሳኝ ነው ። ቁልፍ ቦታ ናቅፋ ትሆናለች» ካለኝ በኋላ ፥ ዓይኖቹን እያሻሸ ፥ «ፈያሚታ ጊላይን አግኝተሀት ታውቃለህ?» ሲል ጠየቀኝ ።

«ለምንድነው ሰው ሁሉ ስለእሷ የሚጠይቀኝ!? ከእሷ ጋር ምንም የለኝም ። አንድ ቀን ብቻ ነው ያየኋት ። ከዚያን ቀን በኋላ በስልክ ነው እንጂ ፊት ለፊት ተገናኝተን አናውቅም» በማለት ተናዘዝኩለት ።

«ለምን እንድትገናኙ አታደርግም?» አለኝ ።
«ለምን አደርጋለሁ? እስቲ ንገረኝ?»
«ቆንጆ ናት ። ይኸ ራሱ በቂ ምክንያት አይሆንም?»
«ገባኝ» አልኩት ።
«ምኑ?»
«ከእሷ የምትፈልገው ነገር ያለ ይመስለኛል»
«ካልክ አምን»
«እኔን ትተህ ለምን በራስህ ልጆች አትጠቀምም ። እሳት የላሱ ልጆች አሉህ ። እኔ ጋዜጠኛ ነኝ እንጂ ሰላይ አይደለሁም ፥ ልምዱም የለኝም» አልኩት ።

ለወሬ የሚያሸት ጥሩ አፍንጫ ያለው ሰው ጥሩ ሰላይ ነው ። በዚያ ላይ ደግሞ ጥሩ የአርበኝነት ስሜት ያለህ ይመስለኛል» ሕለ ።

«አርበኝነት ከዚህ ጋር ምን ግንኙነት አለው?»

«ላገሩ ፥ ላብዮቱ ፥ ባጠቃላይ ለሕዝብ ደኅንነት የሚሰልል ሁሉ ባሁኑ ጊዜ አርበኛ ነው ። ሕዝብ ደኅንነት እንደ ድሮ ጸረ ሕዝብ አይደለም ። ለማንኛውም ነገር አስብበት» ብሎኝ ሊሔድ ሲል ፥ «ለምንድነው ፊያሜታን በቅርብ እንዳውቃት የምትፈል ገው?» አልኩት ።

«በእሷ አማካይነት ቼሳ ሰው እንድትቀርብ ነው» አለኝ ።

«ለምሳሌ እንደማን ያለ ሰው?»

«ሥዕላይ በራሺ» ብሎኝ ሔደ ።

ሳልወድ ስለ ሥዕላይ በራሺ ማሰብ ጀመርኩ ። ድምጿ ሐፍሽ የተባለው የወንበዴዎች ራዲዮ ጣቢያ ከሐዲ — አድርባይ እያለ በየቀኑ ይወርድበታል ። ግን ለምን? እነ ኤማይያስ አፈወ ርቂን ከመሠረቱ ጀምሮ ከሲ አይ ኤ ጋር የጠበቀ ግንኙነት እንደነበራቸው ግጋለጡ ይሆን የቆጠቆጣቸው? አሁን ሳስበው ፥ የግንኙነቱ ይፋ መውጣት ባሁኑ ወቅት ለእነሱ የሚበጅ እንጂ የሚከፋ መስሎ አልታየኝም ። ከጉዳቱ ጥቅሙ ያመዝናል ። አሜሪካ በኢትዮጵያ የደረበችውን ጉዳት አትረሳም ። ቀይ ባሕርን የመሰለ ስትራተጂካዊ ሥፍራና ቃኘው ጣቢያን የሚያክል ዘመናዊ መገናኛ ማጣት ቀላል ጉዳት ባይሆንም ፥ ወደ ጥቁር አፍሪካ አመች መሸጋገሪያ የሆነች እንደ ኢትዮጵያ ያለች ታላቅ መድረክ ማጣት ዘላለም የሚያስቆጭ ነው ። ኢትዮጵያን አጥቶ ሶማሊያን ማግኘት ምንጊዜም ቢሆን ለአሜሪካኖች ምትክ ወይም ካሣ ሊሆን አይችልም ። እና አሁን አሜሪካኖች ከተገንጣዮች ሌላ በዚህ አካባቢ ምን መሣሪያ አላቸው? ከተቻላቸው በተገንጣዮች ትከሻ ተመልሰው ወደ 'ትራክ ኤ'ወደ 'ትራክ ቢ' ለመምጣት ይፈልጋሉ ። ቀይ ባሕር ። «ብራይት ስታር» ። ሥዕላይ የ'ብራይት ስታር'ን ዓላማ ከውስጥ ለማራመድ ይሆን ተመልሶ የመጣው?..... ባንድ ፊት አላዘነኝ ። ከሁለት ዛፍ ያጣ ጉሬዛ!..... ግን ምን ሊያ ደርግ ይችላል?..... የጋዜጦች ጋጋታ አሳቤን አቋረጠው ።

የቴሌቪዥን ሰዎች ነበሩ ። ሲሠሩ የዋሉትን ፊልም በካር ቶን አሸገው ይዘዋል ።

«ታዲያስ ልጆች እንዴት ነበር?»

«ሞተናል ። ግን ፊልሙ ጥሩ ሳይወጣ አይቀርም ። ምናል ባት አንዳንድ ቦታ ድምጽ ይበላሽ ይሆናል ። ዛሬ ግታ ማሳየት ከቻልን ተአምር ይሆናል» አለ እንዱ ከመካከላቸው ።

«በኔ ይሁንብህ» አልኩትና ፥ ወደሌላው የጋዜጠኞች ቡድን መለስ ብዬ ፥» እናንተስ ተሳካላችሁ? በማለት ጠየኳቸው።

ሕዝቡ በያለበት ንግግሩን በምን ሁኔታ ሲከታተል እንደዋ ለና ፥ ያለውን አስተያዬትና ያደረበትን ስሜት በፊልም ፥ በርቶ ግራፍና በዜና እንዲሠሩ ፥ አንድ የተሟላ የጋዜጠኛ ቡድን ወደ ከተማ ልኬ ነበር ።

«በጥሩ ሁኔታ ። ግሩም ነው ። ያልደረሰንበት ቦታ የለም ። ግን ደክሞናል ። ጉሮሮአችን ደርቋል ። መሎቲ ቢራ ፋብሪካ ጋን ላይ ተቀምጠን ዝሑል ቢራ ሲጠማን ያሳዝናል» አለ ።

«ጋዜጠኞች ስትባሉ መቸም ገንዘብ አይበቃችሁም!» ብዬ ለዝሑል ቢራ አሥር ብር ጣልኩላቸውና ፥ «ግን ምሳችሁን እንደበላችሁ በቀጥታ ወደ ምጽዋ ። ፍጥነት ። እዚያ እንገናኛለን። እና በፈጠራችሁ ደግሞ መብራት ፥ ባትሪ ፥ ገመድ ምናምን እንዳትረሱ» አልኳቸውና ፊልሞቹንና ፎቶግራፎቹን ይዤ ወደ አርሚ አቪዬሽን በረርኩ ። ለዚሁ ሥራ የተመደበ የአርሚ አቪዬሽን ልዩ አይሮፕላን ተዘጋጅቶ ይጠብቀኝ ነበር ። ቲራቮሌን ወደኋላ እየተውኩ ወደ አርሚ አቪዬሽን በምበርበት ጊዜ ፥ ሁኔ ታው አሳቀኝ ፥ አወይ አለመታደል ። አሥመራ ላይ ጪት የተደ ረገውን ነገር ወደ አዲስ አበባ በአይሮፕላን ልኮ ግታ በቴሌቪ ዥን እንዲቀርብ ማድረግ እንደተአምር የሚታይ ነገር ይሁን? ለዚያውም ተሳክቶ ቢሆንል! ሠላም ፥ ሠላም ፥ አልኩ የኢት ዮጵያ ዋና ፥ ዋና ከተሞች በሁለት አቅጣጫዎች በቴሌቪዥን መስመሮችና በራዲዮ መገናኛዎች ተገናኝተው ፥ ነገር ዓለም እንደ እሳት ሲቀጣጠል እየታየኝ። ቅዠት አይሉት ራእይ።ሠላም ይምጣ ፥ ብቻ የሚያሳዝነው ነገር ሚዲያዎችን ዞር ብሎ የሚያስታ ውስ የለም ። የዳቦ ጉዳይ ይቀድማል ። ሌኒን አንድ ጊዜ፥«ኮሚዩ ኒስቶች ሕልም ያያሉ?» ተብሎ ሲጠየቅ ፥ «ታዲያ ዳቦ ጠግበው ሺያሉ የሚያድሩ መስለህ? አዎ እናልማለን ፥ እኛ የምናልመው የተሻለ ዓለም ነው» በማለት የተናገረው ትዝ አለኝ ። ዓለም

ያለሚዲያ ምንድር ናት፣ እና ወደፊት ለችግራችን መፍትሔ የምንሻው በየትኛው መድረክ ላይ ይሆናል፣ በጦር ሜዳ ሆኖ መቅረት የለበትም አለበለዚያ መኖር ምን ይጠቅማል፣ የመ ግባባት፣የሠላምና የዕድገት መሣሪያ ካልሆነ ። የሚዲያ ማወናበድ ተጨምሮበት ይቅርና ፣ እንዲሁም ቢሆን ፣ ዓለም ተግባብቶ ለመኖር አልቻለም ። ምስኪን ዓለም! እና ደግሞ የመሐን ልጅ ትመስል ምትክ የሌላት ኧንድ ራሷን ፣ አንድ ብቻዋን ናት.....

ሻለቃ ታደሰ ቆሪቾ እዳደ ድሮው በፈገግታ አልተቀበለኝም። ሰውነቱ ከሳ ብሎአል ። እንዲያው ሲመለከቱት ስጋት ያለበት ሰው ይመስላል ። ሥራ በዝቶበት ይሆናል በማለት ቀዝቀዝ ስላለብኝ ቅር አላለኝም ። የጦር አይሮፕላኖች ፣ ሄሊኮፕተሮች ፣ ትናንሽ አይሮፕላኖች በየደቂቃው ይነሳሉ ፣ ይወርዳሉ ፣ ሰውና ዕቃ ይጫንና ይወርዳል ፣ አርሚ አቪዬሽን የእብድ ሠፈር መስ ሏል ። ግን ሻለቃ ታደሰ አይሮፕላኖች ሲነሱና ሲያርፉ ማየት እንደ በፊቱ ደስ የሚለው አይመስልም ። እንዲያውም አያያቸ ውም ።

«ምን እንዲህ አዘገየህ!» አለኝ ። ቁጣ እንጂ ጥያቄ አልነበ ረም ።

«ንግግሩ ትንሽ ዘግይቶ ስላለቀ ነው ። አይሮፕላኗ ለዚሁ ሥራ ብቻ አይደለም እንዴ የተመደበችው፣ ይደርሳል» አል ኩት ።

«ቢሆንስ!» አለኝ እንደገና በቁጣ ።

ይህ ሰው ዛሬ ጤና የለውም እንዴ አልኩና በሆዴ ፣

«እሺ ጓድ ሻለቃ ። ነገሩ ከቁጥጥሬ ውጭ ሆኖብኝ ነው እንጂ አልዘገይም ነበር» አልኩትና ፊልሞቹን ሰጠሁት ።

በሌሎች ጊዜያት ወታደር ጠርቶ ያስጭን ነበር ። ዛሬ ግን ፣ ፊልሞቹ የታሸጉበትን ካርቶን ራሱ ይዘ ወደተዘጋጀችው አይሮ ፕላን ሲሮጥ በማየቴ ደስ አለኝ ። ወደ መኪናዬ ተመለስኩ ። ሠፈሩ ጆሮ ያደነቁራል ። የጦር አይሮፕላኖች ፣ አንቶኖቮች ይነሳሉ ፣ ያርፋሉ ። የመኪናዬን ሞተር አስነስቼ ልሔድ ስል ፣ ኪሴ ውስጥ የዘነጋሁት አንድ ጥቅል ፊልም ትዝ ብሎኝ ፣ ሞተሩን አጠፋሁና ተነስቼ ሻለቃ ታደሰን ፍለጋ ሮጥኩ ። አገኘሁት ። ካንድ ረጂም ፣ ቀጭን ፣ የመካኒክ ቱታ ከለበሰ ጠይም ወጣት

ጋር በሹክሹክታ እየተነጋገረ ፣ ፊልም ወደ አዲስ አበባ እንድት ወስድልን ከተመደበችው ልዩ አይሮፕላን ላይ ዕቃ ይጭን ነበር ። የማዳም መሎቲ አይሮፕላን የነበረች ናት ። ዘወር ባለ ሥፍራ ነበር የቆመችው ። በሚለዋወጡት የሹክሹክታ ንግግር ተመስ ጠው ነበር መሰለኝ ፣ ከኋላቸው ስመጣ ሁለቱም አላዩኝም ፣ አልሰሙኝም ። የያዙትን ሥራ ያጣድፋሉ ።

«ጓድ ሻለቃ» ብዬ ጠራሁት ።

ሻለቃ ታደሰ ድንገት ወደኔ ዞር አለ ፣ ለሁለት ይዘውት የነበረው ከባድ ካርቶን ከሁለተኛው ሰው እጅ እምልጦ ፣ እስ ፋልት ላይ ወርዶ ዘጭ ሲል ፣ ታሽጎ የነበረው ካርቶን ፣ ካንድ ጎን ተቦጥርቆ አፉን ከፈተ ። ዓይኖቼ መሬት ከወደቀው ካርቶን ላይ ተተክለው ቀሩ ። ገና ከፋብሪካ የወጡ የሚመስሉ አዳዲስ ክላሺን መትረየስ መሣሪያዎች ብቅ ብለው ይታዩ ነበር ። አላስገረመኝም ። ሥፍራው አርሚ አቪዬሽን ነው ። ሁልጊዜ መሣሪያ ይጫናል ፣ ይወርዳል ። አዲስ ነገር አይደለም ። ዜና ሊሆን አይችልም ። ካርቶኑ ወድቆ ቢፈነዳና ፣ ፈንጂው አይሮፕ ላኗን ከተጫነችው ፊልም ጋር ቢያቃጥል ኖሮ ዜና ብቻ ሳይሆን ትራጀዲ ይሆን ነበር ። ይልቅ እንደ አዲስ ነገር ሆኖ ያስገረመኝ ነገር ቢኖር የሁለቱ ሰዎች ድንጋጤ ነበር ። ምን አስደነገጣቸው፣ ሁለተኛውን ሰው ከዚህ በፊት አንድ ቦታ ያየሁት መሰለኝ ፣ ቢሆንም ቦታው ጠፋኝ ። ወጣቱ መካኒክ ቶሎ ብሎ ነፍስ በመግ ዛት ፣ ምንም ነገር እንዳልሆነ አስመስሎ ካርቶኑን በመሸፋፈን በሲባጎ ያስር ጀመር ።

«ምንድን ነው!» አለኝ ሻለቃ ታደሰ በጎረና ድምጽ ።

«ይህችን ፊልም እኪሴ ውስጥ ረስቼ ነው ። »

«የምን መዝረክረክ ነው፣ ለምን በፊት አታስብበትም ኖሮአል?»

አለኝና የፊልሟን ጥቅል ከእጄ ምንጭቅ አድርጎ ወሰዳት ።

ሁኔታው ደስ አላለኝም — «ጓድ ሻለቃ ፣ ሥራ ሲበዛ ምን ይደረግ፣ ይኸው እንደምታየው ነው» እልኩትና ለማግባባት ቻህል ፣ «ለመሆኑ መቸ ጊዜ ታገኝልኛለህ!» ብዬ ጠየኩት ።

«ለምን?»

«ስለዚህ ኢንተርቪው ጉዳይ.....»

«ጊዜ የለኝም.....»

«ይገባኛል ። ሥራ ይበዛብሀል ። ቢሆንም ከሰሞኑ ጊዜ ታገኝልኛለህ ብዬ ተስፋ አድርጌአለሁ ። ጡረታ ከመውጣትህ በፊት አንተን ኢንተርቪው ማድረግ አለብኝ ። ጥሩ ታሪክ ይወጣል» አልኩት ።

«አስብበታለሁ» አለኝ ሻለቃ ታደሰ ።

ሽበት በዝቶበታል ። ባለፈው ስሞን ሳየው ብዙ ሽበት አልነበረውም ። ፊቱም ጠቁሮአል ። ሽበት ያልጨመረና ያልጠቆረ ማን አለ? የቀይ ኮከብ ዘመቻ ጊኖ ብዙ ሰዎች ያሸብታል ፣ ያጠቁራል ፣ ያከሳል ። እኔም ጥቂት ሽበት ሳላበቅል አልቀረሁም ።

ከመሔዴ በፊት ፣ «በነገራችን ላይ» አልኩት —

«ያው እንደተለመደው አዲሳባ አርሚ አቪዬሽን ሔደው ነው የኛ ሰዎች ፊልሙን የሚወስዱትገ»

«አይደለም ። ቦሌ» አለና ጀርባውን ሰጥቶኝ ፣ «ሌላ ጥያቄ ከሌለህ አሁን ሥራ ይበዛብኛል» ብሎ ነገረኝ ። አባባሉ ከዚህ ጥፋ እንደማለት ያህል ነበር ። እኔም ጊዜ አልነበረኝም ። አሳቤ ወደ ምጽዋ ሔዶ ነበር ።

ታላቅ በዓል
በርእሰ ምድሪ

ከአሥመራ ወደ ምጽዋ መሔድ ከ7,500 ጫማ ከፍታ በጭንቅላት ወደ ታች ተወርውሮ ቀይ ባሕር ውስጥ እንደ መደፈቅ ያህል ነው ። ደግነቱ የምጽዋ ሙቀት በወላፈናዊ ፈገግታው እጅ ነስቶ አልተቀበለኝም ። ምጽዋ በጥር ወር ከረምት ስለሆነ ትንሽ ይበርዳል ። ቢሆንም ፣ ለምጽዋ «ፈስቲቫል» ከኤርትራ ከፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁሰገብ አብዮታዊ ዘመቻ ጉባኤ ላይ እንዳለ ተነስቶ በየብስና በአየር ወደ ምጽዋ የተገለበጠው ሕዝብ ለበዓሉ በተለይ የተሠራውን ሹራብ ለብሶ ርእሰ ምድሪን አጣቦ ይታያል ። ምጽዋ የበዓል ስሜት አድሮባታል ። የበዓል አየር ይነፍስበታል ። የበዓል ሰንደቅ ዓላማዎች ይውለበለቡባታል ። ጸጥ ብሎ የተነጠፈው ቀይ ባሕር ፣ የምሽት ጀምበር ወርቃማ ጨረሮች ከላይ እየዘነቡ የሚሞሉት የቀለጠ ብር ፍሳሽ ሐይቅ መስሎ ተነጥፎአል ። የምጽዋ አድማስ ቀይ ብርቱካን በመሰለ ቀለም ነጂል ። ወደ ምሽት ላይ ነበር ምጽዋ የደረስኩት ።

ምጽዋ በበዓል ስሜት ታድማና አሸብርቃ ብትታይም ፣ ውበቷ የሚማርከው ቀን ሳይሆን ማታ ነው ። ቀን ፣ ቀን ታንቀላፋለች ። ማታ ሲሆን ነው የምትነቃውና የምትደምቀው ። ቢሆንም የድሮ ውበቷንና ድምቀቷን አጥታለች ። ከሦስት ዓመት በፊት አሰቃቂ እልቂትና ጥፋት የታየባት የጦርነት ዐውድማ ነበረች ። ጠበሳ ዕዳጋ ፊት ላይ አሁንም ይታያል ።

ሻዕቢያ ፣ ከታህሣሥ ወር 1970 ጀምሮ ለዘጠኝ ወሮች ፣ ምጽዋ ከሚገኙት አሥራ ሦስት ቀበሌዎች ውስጥ አሥሩን በቁጥጥር ሥር አድርጋ ነበር ። ዕዳጋ ፣ ከነዳጅ ማጠራቀሚያው አካባቢ ጀምራ ፣ የባሕሩን ጠርዝ ሳትለቅ ፣ በጉርጉሱም እስከ ስሚንቶ ፋብሪካ ድረስ በመመሸግና ፣ ሚካኤል ቤተ ክርስቲያን ላይ ሦስት ባለ ሀምሳ ካሊቭር መትረየሶች በመጥመድ

«ይገባኛል ። ሥራ ይበዛብሀል ። ቢሆንም ከሰሞኑ ጊዜ ታገኝልኛለህ ብዬ ተስፋ አድርጌአለሁ ። ጡረታ ከመውጣትህ በፊት አንተን ኢንተርቪው ማድረግ አለብኝ ። ጥሩ ታሪክ ይወጣል» አልኩት ።

«አስብበታለሁ» አለኝ ሻለቃ ታደሰ ።

ሽበት በዝቶበታል ። ባለፈው ሰሞን ሳየው ብዙ ሽበት አልነበረውም ። ፊቱም ጠቋሮአል ። ሽበት ያልጨመረና ያልጠቆረ ማን አለ? የቀይ ኮከብ ዘመቻ ጊና ብዙ ሰዎች ያሸብታል ፣ ያጠቁራል ፣ ያክሳል ። እኔምጥቂት ሽበት ሳላበቅል አልቀረሁም።

ከመሔዴ በፊት ፣ «በነገራችን ላይ» አልኩት —

«ያው እንደተለመደው አዲሳባ አርሚ አቪዬሽን ሔደው ነው የኛ ሰዎች ፊልሙን የሚወስዱት?»

«አይደለም ። ቦሌ» አለና ጀርባውን ሰጥቶኝ ፣ «ሌላ ጥያቄ ከሌለህ አሁን ሥራ ይበዛብኛል» ብሎ ነገረኝ ። አባባሉ ከዚህ ጥፋ እንደግለት ያህል ነበር ። እኔም ጊዜ አልነበረኝም ። አሳቤ ወደ ምጽዋ ሔዶ ነበር ።

ታላቅ በዓል
በርእሰ ምድሪ

ከአሥመራ ወደ ምጽዋ መሔድ ከ7,500 ጫማ ከፍታ በጭንቅላት ወደ ታች ተወርውሮ ቀይ ባሕር ውስጥ እንደ መደፈቅ ያህል ነው ። ደግነቱ የምጽዋ ሙቀት በወላፈናዊ ፈገግታው እጅ ነስቶ አልተቀበለኝም ። ምጽዋ በጥር ወር ከረምት ስለሆነ ትንሽ ይበርዳል ። ቢሆንም ፣ ለምጽዋ «ፌስቲቫል» ከኤርትራ ከፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ጉባኤ ላይ እንዳለ ተነስቶ በየብስና በአየር ወደ ምጽዋ የተገለበጠው ሕዝብ ለበዓሉ በተለይ የተሠራውን ሹራብ ለብሶ ርእሰ ምድሪን አጣቦ ይታያል ። ምጽዋ የበዓል ስሜት አድሮባታል ። የበዓል አየር ይነፍስበታል ። የበዓል ስንደቅ ዓላማዎች ይውለበለቡባታል ። ጸጥ ብሎ የተነጠፈው ቀይ ባሕር ፣ የምሽት ጀምበር ወርቃማ ጨረሮች ከላይ እየዘነቡ የሚሞሉት የቀለጠ ብር ፍሳሽ ሐይቅ መስሎ ተነጥፎአል ። የምጽዋ አድማስ ቀይ ብርቱካን በመሰለ ቀለም ነጂል ። ወደ ምሽት ላይ ነበር ምጽዋ የደረስኩት ።

ምጽዋ በበዓል ስሜት ታድማና አሸብርቃ ብትታይም ፣ ውበቷ የሚማርከው ቀን ሳይሆን ማታ ነው ። ቀን ፣ ቀን ታንቀላፋለች ። ማታ ሲሆን ነው የምትነቃውና የምትደምቀው ። ቢሆንም የድሮ ውበቷንና ድምቀቷን አጥታለች ። ከሥስት ዓመት በፊት አስቃቂ እልቂትና ጥፋት የታየባት የጦርነት ዐውድማ ነበረች ። ጠበሳ ዕዳጋ ፊት ላይ አሁንም ይታያል ።

ሻዕቢያ ፣ ከታህሣሥ ወር 1970 ጀምሮ ለዘጠኝ ወሮች ፣ ምጽዋ ከሚገኙት አሥራ ሥስት ቀበሌዎች ውስጥ አሥሩን በቁጥጥር ሥር አድርጋ ነበር ። ዕዳጋ ፣ ከነዳጅ ማጠራቀሚያው አካባቢ ጀምራ ፣ የባሕሩን ጠርዝ ሳትለቅ ፣ በጉርጉሱም እስከ ስሚንቶ ፋብሪካ ድረስ በመመሸግና ፣ ሚካኤል ቤተ ክርስቲያን ላይ ሥስት ባለ ሀምሳ ካሊቭር መትረየሶች በመጥመድ

ወይ ንቅንቅ ፥ ወይ ፍንክች ያባ ቢላዎ ልጅ ብላ ነበር ። ዕዳጋንና በወገን ጦር ቁጥጥር ሥር የነበሩትን ሦስት ቀበሌዎች ፥ ማለትም ጢሌትንና ሁለቱን ምጽዋዎች የሚያገናኘውን ብቸኛ ድልድይ አላሸጋግር አለች ። ወደ ምሽጐጅ መጠጋት የሚቻለው ጨው በሚመረትበት ረግረግ መሬት ብቻ ነበር ። በዚያ መሔድ ደግሞ እልቂትን በራስ ላይ እንደመጋበዝ ነበር ።

አብዮታዊው ነጻ አውጭ ሠራዊት ዕዳጋ ላይ የነበሩትን የሻዕቢያን ምሽጎች ሰባብሮ እንዴት ለመግባት እንደቻለ ወደ ኋላ መለስ ብዬ አሁን ባስበው በጣም ደነቀኝ ። እጅግ የሚያስደንቅና በእውነትም ትንፋሽ የሚያሲይዝ ወኔ የተሞላበት ጀብዱ ፥ ቆራጥነት የተሞላበት መሰዋእትነትና እኩሪ አብዮታዊ እርበኝነት የታየበት ፥ ቀይ ሰው የጠቆረበት ፥ ጥቁሩ ሰው የቀላበት ፥ ሳንጃ ሲሞሻለቅ ፥ የሰው ልጅ አንገት ላንገት ተናንቆ የተዋደቀበት አሰቃቂ ጦርነት ነበር ። ራስን አሳልፎ ለሞት የመዳረግ ተልእኮ ነበር ።

ተልእኮው እንዲህ ነበር ። የሻዕቢያ አመሻሸግና አሰላለፍ ሲጠና ቆይቶ ዕቅድ ወጣ ። እቅዱን በማውጣት ላይ የተሳተፉት መኰንኖች ከዘመቻው አዳራሽ ለተወሰነ ጊዜ እንዳይወጡ ተደረገ ምስጢር እየባከነ አስቸገሮ ነበር ። ያለ ዕድል ሆኖ አብዮታዊው ሠራዊት ከወገንም ከጠላትም ጋር ተመሳጥሮ ነው የሚኖረው ። ውጊያ እንደማታ ሊሆን ፥ ቀን ሠራዊቱ እንዲዝናና ተደረገ ። ማታ ከምሽቱ ሦስት ሰዓት ላይ ፈሽካ ተነፋ ። ዕቅዱን የሚያውቁት መኰንኖች ጦራቸውን ይዘው ከንጋቱ አሥራ አንድ ሰዓት ላይ ወጡ ።የማወናበጃ ተኩስ ጎሕ ቀደደ ። አንዱ ግንባር ከናቫል ቤዝ ተነስቶ ረግረጉን መሬት በመያዝ በሚካኤል ቤተ ክርስቲያን አቅጣጫ ሲሔድ ፥ ሁለተኛው ግንባር ከጢሌት ተነስቶ እናት ምጽዋንና ዕዳጋን ወደሚያገናኘው ትልቁ ድልድይ ገሰገሰ ።

«ምንድን ነው የምትጠብቀው !» አለ አስተኳሽ መኰንን ። «እንዴት ብዬ ? »

«ተኩስ ነው የምልህ!» ብሎ ሽጉጥ አወጣበት ። ተኳሹ «ቅዱስ ሚካኤል ይቅር በለኝ» በማለት ሁለቴ አማተበና መድፉን ለቀቀው ። ሚካኤል ቤተ ክርስቲያን ላይ ተጠምደው

የነበሩት የሻዕቢያ መትረየሶች ጭጭ ፥ ምጭጭ አሉ ። የወገን ጦር በሁለቱም ግንባር ሳንጃ ባፈሙዝ ብሎ የእጅ ቦምቡን እንደ ያዘ ከጠላት ምሽጐች ውስጥ እየዘለለ ይገባ ጀመር ። ከቀኑ አምስት ሰዓት ላይ የሻዕቢያ ምሽጎች እንዳሉ ተሰበሩ ። የወንበዴ መንጋ ተረፈረፈ ። የዕዳጋ ጦርነት ፍጻሜ ሆነ ። ከወገን ጦር 6 ሺህ ሰዎች ይሰዋሉ ተብሎ ተገምቶ ነበር ። በዕዳጋ ጦርነት የሞቱት ስድስት መቶ ሰዎች ብቻ ነበሩ ። የሻዕቢያ ምርጥ ተዋጊዎች እንዳሉ ያሰቁበት ፥ ምሽግ የመመሸግ ጥበቧና ጀብደኝነቷ የታየበት ጦርነት ነበር ። ዕዳጋ ከፎርቶ አጠገብ ፥ አሸዋ ውስጥ ተቀብረው የቆዩ ሁለት የሰው ጭንቅላት አጥንቶች አግኝቼ እየተመለከትኩ ሳስብ ነበር የቆየሁት ። በመጨረሻ ሁለቱን አጥንቶች አስተያየሁ ። የትኛው ይሆን የቱ? አንዱን ከሌላው ለይቼ ለማወቅ አልቻልኩም ። ሁለቱም እንድ ዓይነት ቅርጽ ያላቸው የኢትዮጵያውያን ጭንቅላት አጥንቶች ነበሩ ። ሁለቱንም አጥንቶች ካገኘኋቸው ሥፍራ መልሼ በጥንቃቄ አሸዋ ካለበስ ኋቸው በኋላ እያዘንኩ ወደ መኪናዬ ስሔድ እንደ ንፋስ የሚበሩ ቶዮታ ከሩዘር መኪናዎች ወደኔ አቅጣጫ ሲመጡ አየሁና ቆም አልኩ.....

«ጸጋዬ ! »

ሰለሞን በትረ ነበር ። እሱ ድንገት የመኪናውን ፍሬን ሲይዝ ዓይኖቼን ጨፈንኩ ። ከኋላው ይበሩ የነበሩ አጃቢ መኪናዎች ሲላተሙ ነበር ። እሱ ደንታ አልሰጠውም ።

«ምን ታረጋለህ እዚህ?»
«ጉብኝት ላይ ነበርኩ.....»
«ከመቼው?»
«ንቅናቄ የሙያችን አንዱ አካል አይደለ?» አልኩት ።
«ግባ» አለኝ ።
«ወዴት?»
«ጉርጉሱም ላይ የሚደረገውን ዝግጅት አይተን እንመለ ሳለን ። ግባ» አለኝ ።
«መኪናዬስ?»
«ምንም አትሆንም ። መንገዱም ፥ ከተማውም ተወጥሯል ። ከአሥመራ እስክ ምጽዋ ያለው መንገድ እንዴት እንደተወ ጠረ አላየህም?» አለኝ ።

መኪናው ላይ ወጥቼ ተሳፈርኩ ። ፒፓ ባፉ ይፏል ። መኪናው ባንዳፍታ ተነስታ መብረር ጀመረች ። እንደ አብድ ነው የሚነዳው ። በጠየቀኝ መሠረት ከአሥመራ ወደ ምጽዋ ከእሱ ጋር ባለመምጣቴ ዕድሌን አመሰገንኩ ። በነፋሲት ፣ በአምባቲ ካላ ፣ በጊንዳዕ ፣ በዶንጎሎና በዶጋሊ ገደላ ገደል ጠርዞች ላይ እንደዚህ እየበረረ ቢያመጣኝ ናሮ ይሽኔ ቢያንስ ሁለት ኪሎ ክብደት ቀንሼ ነበር ። የምጽዋ መንገድ እንኳን በረውበት እንዲሁም ሲያዩት የራስ ጠጉር ተነስቶ እስኪቆም ድረስ ያስፈራል ።

«የጫቱ ሥራ እንዴት ተሳካልህ!» አለኝ ።
«ጥሩ ነበር ። ኢትዮጵያ ጀሮ ብቻ ሆና ነበር ።»

«ተአምር ነው!» ብሎ ፒፓውን እንደነከሰ በጥርሶቹ መካከል በመነጋገር ፣ «መኝታ አግኝተሀል!» ሲል ጠየቀኝ ።
«አዎ ፣ ዕድሜ ላንተ ዳሕላክ ክፍል ተይዞልኛል ። ግን ብዙ ሰዎች ክፍል አጥተው ሲያማርሩ ሰምቻለሁ ።»

ፒፓውን ካፉ አወጣና ፣ «ተዋቸው እባክህ! የፕሮቶኮል በሽታ ያለባቸው ሰዎች አሉ ። እኔን የሚያሳስበኝ ያንዳንድ ሰዎች ማማረር ሳይሆን የአጠቃላዩ ሥራ መሳካት ነው» እንዳለኝ ከጉር ጉሱም ወደ ምጽዋ ይጓዝ የነበረው ባቡር ሲያልፍ አይቶ «ሌላው ተአምር ደግሞ ያውልህ» አለ — «ወንበዴዎች ሰባብረው ሰምሽግ የተጠቀሙበት ሐዲድ የተሠራው ባሥራ አምስት ቀን ነው። ሰው መሥራት ከፈለገ የማይሠራው ተአምር የለም ። የሳሊበሳ ኪነት ቡድን ፣ «ፈጣን ነው ባቡሩ ባቡሩ» የሚለው ዘፈን እየዘፈነ በሐዲዱ ላይ ሲጓዝ አይታይህም?»
«ይታየኛል » አልኩት ።

«ታውቃለህ? እስቲ አስብ» አለና እንደገና ፒፓውን ካፉ አውጥቶ «እንዳንዴ ሳስበው ይህ አብዮት ያስደንቀኛል ። 56 ሺህ ተማሪዎችን ባንድ ጊዜ ለዕድገት በጎብረት ዘመቻ ማሰለፍ ፣ ታጠቅ ጦር ሠፈርን ከመቅጽበት ማቋቋም፣800,000 ሺህ ሚሊሺያ በጥቂት ወራት ውስጥ አሠልጥኖና አስታጥቆ ለውጊያ ብቁ ማድረግ — ይህ ሁሉ እና አሁን ደግሞ ለቀይ ኮከብ ዘመቻ ጉብኤ በሺ የሚቆጠሩ ሰዎችን ከመላ ኢትዮጵያ አሰባስቦ ጢት አሥመራ ፣ ከሰዓት በኋላ ምጽዋ እንዲገኙ ማድረግ — ቀላል ሥራ

አይደለም ። ድርጅታዊ አሠራር ይጠይቃል ። ከአብዮቱ በፊት ኢትዮጵያ ስንት ከፍለ ጦር እንደነበራት ታውቃለህ? አራት ብቻ ነበሩ ። አሁን ስንት እንዳለን ታውቃለህ? ሦስት እጅ እጥፍ ። በእውነት ያብዮት የማደራጀት ችሎታ ያስደንቀኛል ።

«እውነቴን ነው የምልህ ። በአብዮት ሂደት ውስጥ አልፈን እዚህ ለመድረስ ዕድሜ ያገኘን ሰዎች ባገኘነው ልምድ ፣ መደፊት አብዮት ለማካሔድ የሚነሱትን ሕዝቦች ልንረዳ እንችላለን። ካንጋፋ ሶሻሊስት አገሮች ልምድ ይልቅ ፣ አብዮት ለማካሔድም ሆነ ለመከላከል የኛ ልምድ ይበልጥ ይጠቅማቸዋል ። አንዳንዴ ሳስበው ስለአብዮት የሚያማክር ኩባንያ ለምን አላቋቋምም እላለሁ ። የኛ አብዮት ታሪክ የድርጊት ገድል ነው ።»

የመኪናውን ፍጥነት ቀነሰ ። ጉርጉሱም ባሕር ዳርቻ ላይ የድንኳን ከተማ አብቦ ይታያል — ቅጠልያ ፣ ቀይ ፣ ሰማያዊ ፣ ብጫ ድንኳኖች ።

«ግን ይህ ሁሉ በምን ኪሣራ?» አልኩት ።
«የቱ?»
«አሁን ያልከው ሁሉ ። »

መኪናውን አቆመ ። ሞተሩን አጠፋ ። ከኋላ ይከተሉት የነበሩት አጃቢዎች ከመቼው ተስፈንጥረው እንደወረዱ ባላውቅም ፣ ከሰለሞን መኪና ዙሪያ ፈንጠር ፣ ፈንጠር ብለው ቆመው ነበር ። ከመኪናው ከመውረዱ በፊት ፣ «ጋዜጠኞች ስትባሉ ፣ ከሙያችሁ መነጽር ጉድለት የተነሳ ነው መሰለኝ ፣ ሁልጊዜ ተቃራኒውን ነገር የምታዩ ተጠራጣሪ ፍጡሮች ናችሁ ። ታውቃለህ? የሰው ልጆች ታሪክ በሙሉ የድርጅታዊ አሠራር ዕድገትና ጥንካሬ ታሪክ ነው» አለኝና ከመኪናው ወረደ ።

የምጽዋ ፌስቲቫል ኮሚቴ አባሎች መጥተው ከበውት ነበር። ተፈጥሮአችን ሆኖ ባለሥልጣን ከበብ ፣ ከበብ ፣ አጀብ ፣ አጀብ ፣ ተሸቀዳድሞ ግንባር ማስመታት እንወዳለን ልበል! ወዲያውኑ መዓት ሰዎች መካከል ገብቶ ጠፋብኝ ። ጉርጉሱም ባሕር ዳርቻ ውብ ነው ። ማዕበል በማዕበል ላይ እየተደራረበ ፣ እያሰመሰመ ፣ እንደ ጋራ እየተናደ መጥቶ ፣ ለባሕሩ ዳርቻ የሚሰግድ ይመስል

ወደ ላይ ተነስቶ ተመልሶ ይወድቅና እሸዋውን አጥቦ ይመለ
ሳል ። ከመሐል አገር የመጡ ፥ ምናልባትም ባሕር ምን እንደሚመ
ስል በሕይወታቸው አይተው የማያውቁ የሚመስሉ ብዙ ሰዎች ፥
ወንዶችና ሴቶች ፥ የሰማይ ስባሪ መስሎ የተነጠፈውን የባሕሩን
ስፋት ፥ የማዕበሎቹን ያነሳስና ያወዳደቅ ተፈጥሮአዊ ስልት ጨ
ዋታ ፥ ዝም ብለው አፋቸውን ከፍተው በአድናቆት ይመለከ
ታሉ ። ከባሕሩ ወለል ጒብታ ላይ ወጥታ የተንሳፈፈች የምት
መስል መርከብ ካድማሱ ትግ ቆማ ከሩቅ ትታያለች ። የኤሌክት
ሪክ ብርሀን ጨረሮች ባሕቱ ላይ እየተንጸባረቁ ልዩ ልዩ ጥላዎች
በመፍጠር የቀለማት ትርኢት ማሳየት ጀምረዋል ። በብዙ መቶ
የሚቆጠሩ እንግዶች ከየድንኳኖቻቸው ወጥተው ባሕር ዳርቻው
ላይ ፈሰው ይታያሉ ። የባሕር ዳርቻው የልዩ ልዩ ብሔረሰቦች
አባላት ፥ የሀይማኖት መሪዎችና የሕዝባውያን ድርጅቶች ተወካ
ዮች አንድ ላይ ተሰብስበው የተገኙበት የድንኳን ከተማ ሆኗል ።
የምጽዋ ፌስቲቫል የሚከፈትበት ቀን ዋዜማ እንደመሆኑ ፥ አዲስ
አበባ ከሚገኙ ቲያትር ቤቶችና ከልዩ ልዩ ከፍላተ ሀገር የመጡ
የኪነት ጓዶች በየሠፈራቸው የሚያሰሙት ጥዑመ ሙዚቃ አየሩ
ላይ እየተንጣለለ ይሰማል — ከባሕሩ ላይ ይንሳፈፋል ፥ ከማዕ
በሎቹ ጋር እየተላጋ ይወድቃል ።..... ሰለሞን በትሩ አስጠራኝ.....

«የት ነበርክ?» አለኝ ።
«እየዞርኩ ስመለከት ነበር ።»
«ዝግጅቱ እንዴት ነው? ደስ አይልም ወይ?»
«ጥሩ ነው ። ደስ ይላል ።»

«አዎ ፥ ነገ ጉርጉስም ላይ መብላት ፥ መጠጣት ፥ መጨፈር
ነው ። ኢትዮጵያ ላለፉት አራት መቶ ዓመታት እዚህ ባሕር
በሯ ላይ ተደስታ አታውቅም ። ቀይ ባሕር ላይ ስትደማ ነው የኖ
ረችው ። ባንጸሩም ፥ ቀይ ባሕር ለሕልውናችን ምን ያህል አስፈ
ላጊ እንደ ሆነ — ሕይወታችን ትንፋሻችን መሆኑን ማወቅ
ይጠቅማል ።

እርግጠኛ ነኝ ፥ ከመሐል አገር ተጋብዘው ከመጡት ውስጥ
ብዙዎቹ ቀይ ባሕር የት እንደሆነና ምን እንደሚመስል አይተው
አያውቁም ። ለብዙዎቻችን የአስተሳሰብ አድማሳችን ከመንደራ
ችን ፥ ከወንዛችን አልፎ አይሔድም ። እውነቴን ነው ፥ የኢትዮ

ጵያ ሕዝብ በሙሉ እዚህ መጥቶ ቀይ ባሕርን ለመመልከት ቢ
ችል እንዴት ደስ ባለኝ — ያባቶቹን ተጋድሎ ታሪክ በቀላሉ
ይረዳ ነበር ። የቀይ ኮከብ ዘመቻችንንም ትግል ዓላማ ይበልጥ
ይገነዘብ ነበር» በማለት ንግግር አደረገልኝ ።

ሰለሞን እንዴ መናገር ከጀመረ ሙሉ ንግግር አድርጎ ሳይ
ጨርስ ንግግሩን አያቋርጥም ። ከንግግሩ ትንሽ ማስታወሻ ወሰ
ድኩለት ። ቀይ ባሕርንና የኢትዮጵያን ሕዝብ ሕልውና በሚመለ
ከት አንዳንድ ጥሩ ነጥቦች ነበሩት ። ቀጠለና ፥ «እነዚያ ትኩሎች
ይታዩሀል?» አለኝ በጣቱ ወደ ትኩሎቹ እየጠቆመኝ ።

በተደረገው ዝግጅት ሁሉ የተደሰተ ይመስላል ። የምጽዋ
ፌስቲቫል ኮሚቴ እንደ ንብ ሲሠራ ነበር የከረመው ። አንዳን
ዶቹ የኮሚቴው አባሎች ከድካምና ከስጋት የተነሳ ሰውነታቸው
ሊፈርስ የደረሰ ይመስላሉ ።

«አዎ ፥ ይታዩኛል» አልኩት ። ሁለት ትላልቅ ትኩሎች
ተሠርተው ነበር ።
«በአይሮፕላን ሣር የተጫነላቸው ትኩሎች ናቸው» አለኝ ።
ዝም አልኩ ።

«በምን ኪሣራ አትለኝም?» አለኝ ወደ መኪናው እየሔደ ።
የቸኮለ ይመስላል ። ሁልጊዜ ይቸኩላል ። መኪናዬ ጋ አደረሰ
ኝና ፥ «ተከተለኝ» አለኝ ።
«ወዴት ደሞ?»
«ወደ ካሌብ አዳራሽ የፎቶግራፍ ኤግዚቢሽን ዝግጅት
ማየት እፈልጋለሁ.....»

«እዚያ ነበርኩ ። አዳራሹ ውስጥ ማድረግ ያለብንን ዝግ
ጅት ሁሉ አጠናቀናል ። በበዓሉም ሥፍራ አስፈላጊው ሁሉ
ተደርጓል ። ለነገ ተዘጋጅተናል ። አሁን የሚያስፈልገኝ ነገር
ቢኖር እረፍት ብቻ ነው» አልኩት ።

«የፌስቲቫሉ ጠቅላላ ፕሮግራም ደርሶሀል?» አለኝ ።
«አዎ ። ዶጋሊ ላይ ነገ የሚደረገው ሥርዓት በስንት ሰዓት
እንደሆነ ግን አላውቅም.....»
«ባሥራ ሁለት ሰዓት እዚያ መገኘት ነው ። ትክክለኛውን
ሰዓት እኔም አላውቅም» ብሎኝ በረረ ።

በጊዜ ለመተኛት እስቤ ነበር ወደ ሆቴሉ የተመለስኩት ። ባሕሩ በመስኮቴ ወለል ብሎ ይታያል ። በሚሊዮን የሚቆጠሩ የመብራት ነጸብራቆች ባሕሩ ላይ ይጫወታሉ ። ማዕበሎች እየተ ነሱና እየወደቁ መጥተው የባሕሩን ዳርቻ እጥበው ሲመለሱ ይሰ ማል ። እንቅልፍ እምቢ አለኝ ። «ሻወር» ወሰድኩና ወደ ሆቴሉ ቡና ቤት ወረድኩ ። ቢራ ጠምቶኝ ነበር ። ችግሩ ለእግር መረ ማመጃ ቦታ አልነበረም ። ከጉባኤው ላይ ተነስተው የመጡት ባለሥልጣናት ቡና ቤቱን እጣበውት ይታያሉ ። አንዳንዶቹ ይሳሳቃሉ ። ሌሎቹ ይከራከራሉ ፣ ጥቂቶቹ በምር የሚወያዩ ይመ ስላሉ ። እንዳንዶቹ ደግሞ ቢራ የሚያልቅባቸው መስሏቸው ሳይሆን አይቀርም ፣ ባንኩኒውን ተደግፈው ይህን ያላበው ቢራ ባናት ባናቱ ይሉታል — ይከለብሱታል ። በመስተንግዶው መዝረ ከረክ የሚያማርሩም ሰዎች ነበሩ ። ትርምስ ነበር ። ኩሎኔል በትሩ ተሰማ ጥግ ይዞ ቆሞ ባለሥልጣናቸን በዓይኑ የሚቆጥር ይመስላል ። ነገሩ ፍየሎችን እንደማገድ ሳይሆንበት አልቀረም ። ተከላይ ዘድንግል ካንድ ረጅም ሰው ጋር ያወራ ነበር ። የሰውዬው መልክ ትዝ አለኝ ። ቀትር ላይ አርሚ አቪዬሽን ከሻለቃ ታደሰ ጋር ያየሁት ወጣት መካኒክ ነበር ። በፊትም ይህን ሰው ያየሁት ከተከላይ ጋር እንደሆነ አሁን ትዝ አለኝ ። ወደእነሱ ልሔድ ስል ሥዕላይ በራኺ በባለሥልጣኖች መካከል ሲሽሎከለክ አየ ሁትና ፣ ተሸሎከልኬ ሔጂ ትከሻውን ያዝኩት ።

«ሂይ ባልሺ ብጻይ ጸጋዬ ። አለኝ»
«የት ጠፍተህ ከረምከ?» አልኩት ።

«አለሁ ። ከነገ ወዲያ ግቃ በሲምፖዚየሙ ላይ የማቀርበ ውን ጥናት ሳዘጋጅ ነበር የከረምኩት ። ለሰው ጊዜ አትሰጡም» አለ ።

«የምንሰጠው ጊዜ ስለሌለን ነዋ.....»
«ሩጫው እንደሚያዛልቃችሁ ተስፋ አደርጋለሁ.....»
«እንዴ አንተ ግን ነህና?»
«እኔ..... እኔማ ወዶ ገብ ነኝ» አለ በምሬት.....

«ወዶገብ ማለት ትተናል ። አሁንስ በሠላም ወደ ማኅበረሰቡ የተመለሱ» እያልን ነው የምንናገረው አሁን ደሰ አለህ?»

«በሠላም አልከው?»
«ታዲያ ምን እንበል?»

ምእታዊ ፈገግታ አሳይቶኝ ዝም አለ ። ዓይኖቹ ይቅበዘበ ዛሉ ። የሚጠብቀው ሰው ያለ ይመስላል ። የረጋ መንፈስ አይታይበትም ።

«የምታቀርበው ጥናት ስለምንድነው?»
«ሻዕቢያ ከሲ አይ ኤ ጋር ስላላት ግንኙነት....»
«ምን ይጠቅማል?»

«አድሐሪ አቋም ያላት መሆኗን ለማጋለጥ ይረዳል ። እን ዴት ምን ይጠቅማል ትላለህ?» አሰኝ ፊቴን በጥንቃቄ እያጠና ።

«ታሪካዊ ግንኙነታቸውን ማጠናከር ይሆናል ብዬ ነው ። አዲስ ከሰተት አይደለም ። ሲ አይ ኤ ለጥቅሙ ፣ ሻዕቢያ ለሕልውናዋ ሁሉቱም ለጥቅማቸው እንደሚፈላለጉ እናውቃለን ፣ ወይስ አይደለም?» አልኩት ።

የንዴት ጥላ ከፊቱ ላይ ውልብ ሲል አየሁ ። መልስ አልሰ ጠኝም ቀጠልኩና ፣ «ሻዕቢያ እንደ ጠጣዎች ናቅፋ ተራራዎች ላይ ተንጠላጥላ ከመጠበቅ ሌላ ምርጫ የላትም» ያልከውን ነገር አሁንም ከልቤ አልተቀበልኩትም አልኩት ።

«ለምን? ሌላ ምን ምርጫ ይኖራታል?»

«ኃይሏን እንደገና በትና የደፈጣ ውጊያ ማካሄድ፣በከተሞች ሽብር መፍጠር — የልማት ሥራ እንዳይካሔድ ማድረግ — ሕ ዝቡ እንዳይደራጅ የገበሬ ማኅበሮች መሪዎችን ማፈን — እንደ ዚህ ያሉትን ነገሮች ለማድረግ ምን ይሳናታል?» አልኩት ።

«ዝጋ በቃ.....! ታላቅ ምናብ አለህ!» አለና በንግሩ ሳቀ ።

«በቅርብ ጊዜ የመጣህ እንደመሆንህ ይህን ነገር ማወቅ ነበረብህ ። እንዴት ሳታውቅ ትቀራለህ? የማዕከላዊ ኮሚቴ አባልም ነበርክ» አልኩት ።

እንደገና ፊቴን በጥንቃቄ ሲያጠና ከቆየ በኋላ ፥ «የማዕከላዊ ኮሚቴ አባል ሁሉ ምስጢር ያውቃል እሱህ? በተለይ ፥ የሻዕቢያ አመራር ዝግ ነው ። ትእዛዝ ትፈጽማለህ እንጂ አትወያይበትም ። ለማንኛውም ነገር የመረጃ ሰዎች ሚና መጫወት ይቅርብህ ። በጋዜጠኛነትህ ብትረጋ ይሻልሀል ። ወይስ ሙያህን ልትቀይር አስበህል? ግን አዝናለሁ» አለኝ ።

«ምን የሚያሳዝንህ ነገር ተናገርኩ?»
«ተጠራጠርከኝ.....ግን እኮ ምን ታደርግ? ዕድላችን ነው..»

«መጠራጠሬ አይደለም ። ለማወቅ ፈልጌ ነው ። እውነቴን ነው የምልህ እኛ ጋዜጠኞች ጥያቄ በመጠየቅ ነው አንድ ነገር ለማወቅ የምንችለው ። እና ደግሞ ካሁኑ ሙያዬን መቀየር አል ፈልግም ። ማይክሮፎን ላይ ነው የምሞተው ። ጋዜጠኛ ሲያረጅ ባይሆን ዲፕሎማት ይሆናል እንጂ ስላይ አይሆንም» ስለው—

«ለምን?» ብሎ ጠየቀኝ ።
«ዲፕሎማት ከሆነ ምንም ባይሠራ እንኳን በብርጭቆ እያያዙ አያሳፍርም ፥ ያሳምረዋል ። ለምን ቢራ አልጋብዝህም?» አልኩት ።

«ሌላ ጊዜ ። አሁን የምጠብቀው ሰው አለኝ ። ምን አስቸኩለህ? አብረን የምናከብራቸው ብዙ ድሎች ይጠብቁናል» ብሎኝ ሔደ ። ቢራ ፍለጋ ሔድኩ።የሚጠብቀው ፊያሜታ ጊላይን ይሆን? እያልኩ አሰብ ነበር ።

«ሚስተር ቲቪ!»
መጽሐፈ ዳንኤል ነበር።ባንኮኒውን ተደግፎ ቢራ ይጠጣል።
«ታዲያስ ሚስተር ኢኮኖሚ!» አልኩት ።

ነጭ የበጋ ልብስ ፥ እንደ በረዶ የነጣ ስስ ሸሚዝ ፥ ከሰማያዊ ክራቫት ጋር ለብሶ ሽክ ብሎአል ። የተቀባው የወንድ ሽቶ ከሩቅ ይጣራል ።

«ውሸንብር ፥ ውሸንብር ነግሷል!»
«ምን ሆንክ?» አልኩት ።

«ተቀብሎ የሚያስተናግደን የለ ፥ መኝታ አልተያዘልን ። ቢራ በነጻ መስሎኝ ነበር ። እንዲህ መሆኑን ባውቅ ኖሮ ከአሥመራ እግሬን አላነሳም ነበር» አለ ።

«ስለመኝታ ምን ችግር አለ? ጉርጉሱም ላይ ሺ ድንኳኖች ተተክለው ፥ የእንግዳ ያለህ ይላሉ.....»
«ማ እኔ! አሸዋ ላይ ድንኳን ውስጥ ላድር?»
አዎ ፥ መጽሐፈ አሸዋ ላይ መተኛት ቀርቶ በእግሩ መሬት ለመርገጥም ይጠየፋል ።
«ስትዞር ማደር ነዋ ። ምጽዋ የሰዓት ገደብ የለም ። እዚህ የሚነጋው ሲመሽ ነው ።»
«የት ይኬዳል? ሴቶቹ ጠፍተዋል» አለ.....
«ልክ ነህ ። የኤርትራ ቆንጆዎች ወደ ጂዳ ፥ አቡ ዳቢ ኩባል ለዋል ። ገነታቸው እዚያ ሆኖ የለም እንዴ? » አልኩት ።
«ነፍሳቸው ትኩንን ! » ብሎ ቀለደና ፥ ሥራው እንዴት ነው? አለኝ ።

«እንደ ውሻ መሮጥ ፥ የውሻ ሕይወት ነው ። ቤተክርስቲያን እንደ ገባች ውሻ መዋከብ» አልኩትና ግማሽ ብርጭቆ ቀዝቃዛ ቢራ ጨልጬ ችስ እያደረገኝ ሲወርድ በእርካታ ከተነፈስኩ በኋላ ፥ «በኢኮኖሚስ ግንባር?» ብዬ ጠየኩት ።

ሳይናገር መሳቅ ይወዳል ። ዞር ብሎ ትከሻው ላይ የሚስቃት ልዩ ሳቅ አለችው ። ዛሬ እንደአጋጣሚ ንጭንጭ አላለም ። መነጫነጭ ሲጀምር እንደ አውሬ ሰው ይሸሻል ። ሰው እያነጋገርም ብቻውን ይሔዳል ። ብቻውን ይበላል በሽታው ሲነሳ ። ዶክተር ዮሐንስ ቤት ባንድ ጣራ ሥር ከእሱ ጋር የምንኖር ሰዎች ለማንት የማናየው ጊዜ አለ ። ስናጣው አክስቱ ጋ ሔዶ ይሆናል እያልን እንቀልድበታለን ። የሚሔድባቸውን ሱቆች አክስቶቼ ናቸው ይላቸዋል ። እና ብዙ አክስቶች አሉት ።

«የደም ብዛቴ ተነስቶብኛል» አለ ።
«ሆድህስ ተሻለው?»
«እናንተ ጋዜጠኞች በሰው እንደቀለዳችሁ ነው የምትኖሩት» አለኝ ።
«እናንተ ኢኮኖሚስቶችስ» አልኩት ።

«እኛ ቀልድ አናውቅም ። ዓለምን ለመለወጥ የሚሥሩ ሰዎች አይቀልዱም ። እነማን ናቸው ዓለምን የለወጧት — ታውቃለህ? ስሚዝ አዳምስ ፣ ሪካርዶ ፣ ካርል ማርክስ..... እነዚህ ዓለማዊ ፈላስፋዎች ናቸው ። እና አይቀልዱም ። ያለጨከት ዝም ብለው ዓለምን ይለውጣሉ» አለ ።

«እና አንተ እዚህ ከመጣህ ምን ለውጥ አስገኘህ?» አልኩት።

«ዴፖዎቼን ሞልቻለሁ ። የኮንስትራክሽኑ ሥራ ተያይዟል ። በቅርቡ አገልግሎት መስጠት የሚጀምሩ ክሊኒኮችና ሆስፒታሎች ይገኛሉ ። ስንዴና ሽቀጣ ሽቀጦች እንደ ልብ ናቸው ። የጭነት መኪናዎች ሞልተዋል ። ምን ትፈልጋለህ ሁሉም ነገር በሽ በሽ ሆኗል» አለ በምጸታዊ አነጋገር ።

«ዕድሜ ላንተ» አልኩት ።
«ወድጀን መሰለህ?»
«እህሳ?»

«እሺ ይህ አይቻልም የሚል ቋንቋ የለም ። ይቻላል ማለት ብቻ ነው ፣ ግንኛውም አይቻልም ፣ አያዋጣም የሚል ቃል የአድኃሪዎች ቋንቋ እንደሆነ እድርገው የሚቆጥሩ ሰዎች አሉ ። ግን ኤኮኖሚያችን እየደማ ነው» አለ ።

«መድማቱን እንዲያቆም ምን ማድረግ አሰብን ትላለህ?»
«ዲፕሎማሲ ወዳጄ ። ይህ ዓለም በስጠኝና ልስጥህ ፍልስፍና ነው የሚገዛው ። እና ኢንቬስትሜንት ። ሥራ መፍጠር ። ሠርቶ በሠላም የመኖር ዕድል ከተፈጠረ ወንበዴዎች ዘላለማቸውን እየቀመሱ በረሀ ለመኖር ይመርጡ ይመስልሀል? ወንበዴዎች ምን እያሉ መዝፈን እንደጀመሩ ሰምተህል?» አለ ።

«ምን?»
«አታ አምላኽ አታ ፈጣሪ
ወዲ ሠብዶ አብ በረኻ ይበሊ
ካብ ዓይንናስ ዓይነጁ እንዶ ይፈሪ» እያሉ መዝፈን ጀምረዋል አሉ ። «ግራር ጥላ ሥር ቁጭ ብለው ቅማል ከሰውነታቸው

ላይ መልቀም የሚመርጡ አይመስልህ ። እያንዳንዷን ቅማል ቅጭ አድርገው በገደሉ ቁጥር በልባቸው አገሬ ማሪኝ ሳይሉ አይቀሩም» አለና ሌላ ቢራ አዘዘ ።

እኔም የቀረችኝን ቢራ ጨለጥኩና ፣ «ጦርነት የዲፕሎማሲ ፍጻሜ ቅጥያ ነው የምትሉት ፣ እናንተ ዲፕሎማቶች አይደላችሁም ወይ? አሁን ደምን የሚያደርቀው ደም ብቻ ነው» ብዬው ሌላ ቢራ ካዘዝኩ በኋላ ፣ «የተቀሩት አምስት ረጅም ሰዎች የት ሔዱ?» አልኩት ።

ዶክቶር ዮሐንስ ቤት አንድ ላይ የምንናረው ሰባት ሰዎች ፣ «ሰባት ረጅም ሰዎች» የሚል ቅጽል ስም ወጥቶልናል ። አልቤርነ ቻም የሚናሩት የቀይ ኮከብ ዘማቾች መቸም ለሰው የማያወጡት ስምና የማይፈጥሩት ቀልድ የለም ። እንደ እውነቱ ከሆነ ረጅም የምንባል ሰዎች አይደለንም ። ምናልባት ጥላዎቻችንን አይተው ይሆናል ። መጽሐፈ መልስ ይሰጠኛል ብዬ አልነበረም የጠየቅሁት ። የት ፣ የት እንደሚገኙ ጥሩ ግምት ነበረኝ ። ሱስሎቭ ይሽኔ ተኝቶ እብድ የሚያክል የቴዎሪ መጽሐፍ ያገላብጣል ። ሌላውም እንደ ልማዱ በጊዜ ሔዶ ተኝቶ ይሆናል ። በጊዜ እንደ ዶሮ መስፈር ይወዳል ። ሦስተኛው ከአዲስ አበባ ጋር ስልክ ይዞ ይሆናል ። ሲጃራ አከታትሎ እያቀጣጠለ ከባለቤቱ ጋር በስልክ አንድ ሰዓት ሳያወራ አይተኛም ። ሲጃራ ለመተው በየቀኑ ይጥራል ። ሲጃራ የሚያስጥል ነገር ይፈልጋል ። ብልሐቱን ይጠይቃል ። በቀን ሁለት ፓኮ ኒያላ ያጨሳል ። ጢሱን አይውጥም ። ላፍ ፣ ላፍ ፣ ቡን ፣ ቡን ያደርጋዋል ። ሐቀኛና ቁም ነገረኛ ስለሆነ እናከብረዋለን ። አጉል ቀልድ አይወድም ። አራተኛው «አጅሬ ያራዳ ልጅ» ይሽኔ ተኳኩሎ ወጥቶ ቆንጆ ልጅ ፍለጋ ከተማውን በግሰስ ላይ ይገኛል ። በአም ተጥዶ የሚያድር ይመስላል — ሲያዩት ። አምስተኛው ከቢራ ሌላ ፍላጐት የለውም ። ይሽኔ «ቢራን የፈጠረ አምላክ» እያለ ቢራ ፣ ቢራ ይላል ።

«ሁሉም እንደ ጠባያቸው በተግባር ተሰግርተው ይሆናል» የሚለት መጽሐፈ ያልጠበኩትን መልስ ሰጠኝ ።

«ምን ስግለት ፈልገህ ነው?» አልኩት ።
«የተፈጥሮ ግዴታ....»

«አክሰቶች! ለመሆኑ ስንት አክሰቶች አሉህ?» ሳቀና ፣ «ምን እንደተባልን ሰምተህል?» አለኝ ።

«ምን ተባልን?»

«ቀይ ኮከቦች በናቅፋና ባሥመራ ሴቶች ላይ ነው ለመዝመት የመጡት እንባላለን.....»

ነገሩ አሳቀኝና ፣ «ታዲያ ምናለበት ። ጦርነትና ፍቅር አይለያዩም ። መጣንላቸው እንጂ አልመጣንባቸውም ። ይግረምህና ብዙዎቹ ያሥመራ ሴተላጪዎች ከትግሬ ወንድ ይልቅ ከመሐል አገር የመጣውን ይመርጣሉ ይባላል ። የመሐል አገር ሰው እንደ ጣልያን ሴት አከባሪ ነው የሚሉት ፈሊጥ አላቸው ። ባንጻሩ ፣ የትግሬ ወንድ እንኳን የሚያውቃትን ቀርቶ የማያውቃትንም ‹የኔ ነች ፣ ነበረች› እያለ ማውራት ይወዳል እያሉ ይፈራሉ» ብዬው የጀመርኩትን አሳብ ጨርሼ ሳልነግረው ፣ ሥዩም ሠረቀ ብርሀንና እሸብር እየተጣደፉ ወደ ባንኪው ሲመጡ አየኋቸውና ሠላምታ ሰጠኋቸው ።

«ቢራ ልጋብዝህ?» አለኝ ሥዩም ።

«ኩባንያህ ማትረፍ ጀምሮአል መሰለኝ?» አልኩት ።

«አሳምሮ ። ያዲሳባ ሴቶች ለጌጥ ሟች እስከሆኑ ድረስ ምን ችግር ይኖራል?» አለና ቢራውን ባንድ ትንፋሽ ጨለጠው ።

«የቸኮላችሁ ትመስላላችሁ.....»

«ሁለት ሬሣዎች በእጃችን ላይ ይገኛሉ.....»

«የምን ሬሣዎች ?»

«ኋላ እነግርሃለሁ» ብሎኝ ሊሔድ ሲል ያዝኩት ። ሰው ወሬ ጀምሮልኝ ሲያቋርጥብኝ አልወድም ። ሆዴን ያመኛል ።

«የመሐል አገር ሰዎች ናቸው ይሆን?»

«አይደሉም ሁለቱም የእዚህ አገር ሰዎች ናቸው ።አንድ ሴት ፣ አንድ ወንድ ። ሴትዬዋ በአሥመራ እኔ ነኝ ያለች ያናጠጠች ሐብታም የታወቀ ሴከሬቶ ባለቤት ነበረች ። ሰውዬው እሁን በቅርቡ ያንድ ቀበሌ ሊቀ መንበር ሆኖ የተመረጠ ነበር ። ሁለቱም ያሥመራ ኗሪዎች ነበሩ» አሰኝ ።

«ምን ሆነው ሞቱ?»

«ባሕር ላይ ተንሳፈው ነው የተገኙት.....»

«ምክንያቱ ምን ይሆን?»

«ተገድለው ባሕር ውስጥ የተጣሉ ይመስላል።አሁን ልሒድ?» አለኝ ።

«ፖለቲካዊ ግድያ ይሆን?»

«መሆን አለመሆኑን ለማጣራት ነው የምንቸኩለው» አለኝና ሔደ ። ተያይዘው ሮጡ — ሥዩምና አሸብር ።

«ምን ነበር የሚሉህ እነዚህ የሕዝብ ደኅንነት ልጆች?» አለኝ መጽሐፈ ።

«ሁለት ሬሣዎች ባሕር ላይ በመንሳፈፍ ላይ ይገኛሉ ነው የሚሉት ። ጥሩ ዜና ይወጣዋል ። ሁኔታውን መከታተል አለብኝ» አልኩት ።

«እናንተ ጋዜጠኞች ትገርሙኛላችሁ» አለኝ ።

«ምነው?»

«ጥሩ ዜና ይሆናል ብሎ ነገር! ሰው ሲያጣጥር ብትደርሱ ፣ ምን ይሰማዎታል? ነገሩን እንዴት ያዩታል?» ብላችሁ ሳትጠይቁት አትቀሩም ። በል ወንድሜ ፣ እኔ በጊዜ ማደሪያዬን ልፈልግ» አለኝ ።

«ምነው ፈራህ?»

«በዚህ ግርግርና ውዥንብር ውስጥ ምን የማይሆን ነገር አለ ብለህ ነው? ጧት ባሕር ላይ ተንሳፍፈ መገኘት አልፈልግም ።» እንደ መጽሐፈ ለሕይወቱ የሚጨነቅና የሚሰጋ ሰው ኢጋጥሞኝ ሔዎቅም ። የጠጣሁት ሁለት ቢራ ሥራውን ሠራ መሰለኝ ፣ እድሮብኝ የነበረው ድካም ለቀቀኝ ። ምሽቱም ገና ለጋ ነበር ። ምጽዋ ላይ ሲመሽ ነውና የሚነጋው በጊዜ ሔዶ መተኛት ኃጢአት መስሎ ሰለታየኝ መጽሐፈ ዳንኤልን ትቼ ጋዜጠኞቹን ፍለጋ ወጣሁ ። እየዞርኩ በየቡና ቤቱ ፈለኳቸው ። ይኸ ከመሐል አገር የመጣው ሰው የፈረደበትን ቀዝቃዛ ቢራ ከነአረፋው እያነሳ ዝም ብሎ ይጋታል ። ጋዜጠኞቼ የትም አልነበሩም ። እነዚህ ጨለፈ ዎች ወደ ጉርጉሱም ሔደው ይሆናል በማለት ወደዚያ በረርኩ። በሙቶ የሚቆጠሩ መኪናዎች ወደ ጉርጉሱም ባሕር ዳርቻ ሲሔ

ዱም ከዚያ ሲመለሱም መንገዱ ላይ ይታዩ ነበር። የድንኳን ከተማው ሺ ደመራ ተደምሮ የተቀጣጠለበት መስሏል ። ጭፈራውና ዘፈኑ ይቀልጣል — እዚህ የትግሬ — እዚያ ያማራ — ወዲህ የኦሮሞ ወዲያ የጉራጌ ። ቀዝቀዝ ያለው አየር ከጭፈራውና ከዘፈኑ ጋር ተዳምሮ መንፈስ ያድሳል ። ቅርብ መስሎ ከሚታየው ጥቁር ሰማይ ላይ የፈሰሱት ከዋክብት በደስታ የሚደንሱ ይመስላሉ ። እና የቀይ ባሕር ማዕበሎችም ያረግዱ ነበር ። እንዳንዴ ማዕበሎቹ ላንዳፍታ ጸጥ ሲሉ በየቦታው የሚነደው እሳት ነጸብራቅ ፣ ዘመናዊ ሰዓሊ የሳለው የሕይወት ጥላ የሚመስሉ ዝብርቅርቅ ጥላዎች ባሕሩ ወለል ላይ ይፈጥራል ። አሁን እንዲያው ከተፈጥሮ የበለጠ ሰዕል የት ይኖራል? እያልኩ የባሕሩን ጠርዝ ይዤ እየተከዝኩ ሳዘግም ፣ አንዲት ልጅ ብቻዋን ፣ ካንድ ጠርዝ ድንጋይ ላይ ቆማ ማዶ — ሰማዩና ባሕሩ የሚሳሳሙበትን አደግስ ስትመለከት አዬሁ ። ባሕሩ የቆመችበትን ድንጋይ እያጠበ ይመለሳል ። ከባሕር የሚመጣው ቀዝቃዛ አየር ጠጉሯን እያንሳ አየር ላይ ይነሰንሰው ነበር ። በቀጭን መያዣ ክብ ትከሻዋ ላይ ተንጠልጥሎ ጀርባዋን ገልጦ የሚያሳይ ነጭ ፣ አጠር ያለ የበጋ ቀሚስ ለብሳለች ። የባሕርን አምላክ የምታመልክ ነጭ ርግብ መስላ ታየችኝ ። ፎቶግራፍ ማንሻ ምነው በያዝኩ ናሮ አልኩ ። ከድንኳኖች መንደር የተተኮሰው ርችት ጥቁሩ ሰማይ ላይ ድንገት ሲፈነዳ በሺ የሚቆጠሩ ልዩ ልዩ አበባዎች ጨለማው ላይ ረገፉ ። ደንግጣ ዞር ስትል መልኳ ታየኝ ። ከሩቅ ተወርውሮ የሚመጣው የኤሌክትሪክ ብርሀን ትንሽ ፣ ትንሽ ያሳያል ። እሷ ትሆን? ወይስ አይደለችም? እያልኩ ተጠጋኋት ። እሷ ነበረች ።

«ፊያሜታ!»

በመጀመሪያ ግን እንደሆንኩ አላወቀችኝም ። በጣም ተጠጋኋትና ፣ «እጋዬ እባላለሁ ። ታስታውሺኛለሽ?» አልኳት ።

«ዋአ! እሂዳአ?»
«ብቻሽን እዚህ ምን ታ'ረጊያለሽ?»
«ብቻዬን አይደለሁም ።»
ዞር ፣ ዞር አልኩ ሰው ፍለጋ ። ግንም አልነበረም ።
«ግን አለ?» አልኳት ።

«ባሕሩ ። ከባሕር ጋር ሆኖ ግንም ሰው ብቻዬን ነኝ ለማለት የሚችል አይመስለኝም ። ባሕር ሳይ እንጂ ደስ ይለኛል ፣ ደግሞም አዝናለሁኝ ። የባሕር ስፋትና ጥልቀት ያጫውተኛል ። ሌላ ጓደኛ ምን ያስረዳኃል? — አባቴ ይሙት» አለች ።

በረዶ መሳይ ጥርሶቿ የልብ ቅርጽ ካላቸው ከንፈሮቿ መካከል ተፈልቅቀው ወጥተው ብቅ አሉ ።

«ምናልባት ልክ ነሽ ። ባሕር ሕይወት ነው» ካልኳት በኋላ ፣ «ብዙ ጊዜ እዚህ ትመጭያለሽ?» ብዬ ጠየኳት ።

ነፋስ አየር ላይ የሚነሰንሰውን ጠጉሯን ከፊቷ ላይ ወደኋላ አደረገችና ፣ «አው ። በፊት ብዙ ጊዜ እመጣ ነበር ። ለመጨረሻ ጊዜ የመጣሁት ከስምንት ዓመት በላይ ይሆናል» አለች ።

«በስልክ ምጽዋ እንገናኝ ስትይኝ ቀልድሽን መስሎኝ ነበር። እንዲጋጣሚ ሆኖ ተገናኘን» አልኩ ፣ የባሕሩን ስፋት በዓይኔ እየተከተልኩ ።

«ለምን ቀልዴን መሰለህ?»
«እንጃ ። ምናልባት ካነጋገርሽ ይሆናል ።»
«ናና ። ቀልዴን አልነበረም ። ቀይ ባሕርን ማየት ናፍቆኝ ነበር ። ፈስቲቫሉ ጥሩ አጋጣሚ ሆነልኝ___»
«ብቻሽን ነው የመጣሺው?»
«ናና ። ከሰዎች ጋር ነው ።»
«ከሥዕላይ ጋር?»
«አው» አለችና ሳቀች ።
«ታዲያ እንዳንቺ ያለች ቆንጆ ልጅ በዚህ ጨለማ ብቻዋን ልመልቀቅ ሆዱ እንዴት ቻለ?» አልኳት ።

ጠጉሯን እየነሰነሰች ፣ «ውሸቴን ነው አባቴ ይሙት ። ቅጥታ መልስ መስጠት አይሆንልኝም ። ግን ምን ዓይነት ቤት ነኝ?» አለች ።

«ጣፋጭ ዋሾ___»

«አንቴ ደግሞ ጎፋጭ ደደብ» አለችኝ ።
ሳቅሁኝ ። ሳቀች ። ተሳሳቅን ።
«ታዲያስ የባሕር አማልክት?» አልኳት ።

«አማልክት ካልከኝ ፥ እስኪ ስገድልኝ» አለችኝ ። ጸሎት እንደሚያደርስ ሰው እጆቼን አንድ ላይ አጣምሬ ባንድ ጉልበቴ ፊቷ ተንበረከኩ ።

ሳቀችና ፥ «አባቴ ይሙት ያበደ ደደብ ነህ ። በሥነ ሥርዓት» አለችኝ ።
«አው ። በሥነ ሥርዓት» አልኩ የአሏን እንጋገር አስመስዬ።
«እኔ እንደሱ ነው የምለው አንቴ? አባቴ ይሙት ፥ በሥነ ሥርዓት ደደብ ነህ.....»
«የትኛው ሆቴል ነው ያረፍሺው?»

ዝም ብላ ቀረች ። ድንገተኛ የሆነ የስሜት ለውጥ እንዳደረ ባት ተሰማኝ ።
«ምነው የማይሆን ጥያቄ ጠየኩ?» አልኳት ፥ ይህች ልጅ ሴት ነብር ሳትሆን አትቀርም እያልኩ በልቤ ።

«ኖ ኖ!»
«እህሳ?»
«መኝታ አልያዝኩም.....»
«አዬ አንቺ ጣፋጭ ዋሾ! አውንስ አልታለልልሽም.....»
«አባቴ ይሙት — እውነቴን ነው ። አንቴ ፥ ኋላ እውነትም ብናገርህ ላታምነኝ ነው'ኮ?»

አመንኳት ።

«አስካሁን ምን አቆየሽ? ወይስ አዚሁ ከባሕር ዳርቻ ከናፈ ቅሺው ባሕር አጠገብ ለማደር ፈልገሽ ይሆን?»

«ከፍል ተይዞልኝ ነበር.....»
«ታዲያስ?»
«እዚያ ለማደር አልፈለኩም ።»
«ምነው ጥሩ ከፍል አይደለም?»

«ኖ ኖ — ስለከፍሉ አይደለም.....»
«ታዲያ ምንድነው?»

ምክንያቱን ልትነግረኝ አልፈለገችም ። ምክንያቱን ሳትነግረኝ በመቅረቷ ሆዴን ይበላኝ ጀመር ። ቅርታዬ ስለተሰማት ነው መሰለኝ ቆይታ ምክንያቱን አማወተችኝ ።

ወደ ምጽዋ የመጣችው ፍቅረኞች የሆኑ አንድ ወንድና ሴት ባደረጉላት ግብግ መሠረት ነበር ። ሴትዬዋ በጣም የልብ ጓደኛዋ ናት ። ምጽዋ እንደደረሱ ፍቅረኞቹ አንድ ክፍል ብቻ ይይዛሉ ። እሷም ምናልባት ከፍሉ ውስጥ ሁለት አልጋዎች ይኖራሉ ብላ በማሰብ ዝም ትላለች ። ክፍሉን ከፍተው ሲገቡ አንድ ትንሽ አልጋ ብቻ ነበረች ። ጓደኛዋ ፥ ለእሷ ቀደም ብሎ ክፍል ተይዞላት እንደቆየ ትነግራትና ወስዳ ክፍሉን ታሳያታለች ። በሩ ክፍት ነበር ። የወንድ ልብሶች ወንበር ላይ ተጥለው ይታያሉ ። ፊያሜታ ትገረማለች ። ቀጥላ ፥ የጓደኛዋን ዓላማ በመረዳቷ ትናደዳለች ። ከንዴትም አልፋ እንባዋ ይመጣል ። ክፍሉን የያዘው ሰው ፥ ከመሐል አገር የመጣ ፥ ከፍተኛ ሥልጣን ላይ የሚገኝ ፥ የጓደኛዋ ቅርብ ዘመድ ነበር ። ፊያሜታ በንዴት በርራ ወደ ጉርጉሱም ትመጣለች ። እና የት እንደምታድር አታውቅም ነበር ። አላሰበችበትም ። አልተጨነቀችበትም ። ደንታ አልነበራትም ። ያገኘችው ባሕር ዳር ቆማ ከባሕሩ ጋር እየተወያየች «ጓደኛዋን ስትታዘብና ንዴቷን ስታስታምም ነበር ። በመጨረሻ ፥ «ዋእ እኔ! ምን መሰልኳት እባክህ? ለሺያጭ የሚቀርብ ከብት? እንዳንድ ሴቶች ያስገርሙኛል — አባቴ ይሙት ። የሰው ልክ አያውቁም ። ከፈለኩ እኔ ወንድ እጣሁን የምን ማቃጠር ነው እሱ? እኔ ከማልፈልገው ሰው ጋር አልሔድም ። ሰውነቴን አልሸጣትም ። እኔ ሸርሙጣ አይደለሁም» በማለት ጠጉሯን እየነሰነሰች ንዴቷን ተነፈሰችልኝ ።

«ምንም አይደለም ። እንዲህ ያለው ነገር አንዳንዴ በጓደኞች መካከል ሊደርስ ይችላል ። በጣም በቅርብ ስለምናውቃቸው ጓደኞቻችን አንዳንዴ እንሳሳታለን» ብዬ ላጽናናት ሞክርኩ ።

ዘፈኑና ጭፈራው አሁንም እንደቀጠለ ነበር ። እንዲያያውም ከበፊቱ በጣም ደርቷል ። በየቦታው እሳት ይንቦገቦጋል ። እየዞርን

ዘፈን ስንሰማና ጭፈራ ስንመለከት ቆየን ። በየቦታው የነበረው የመፈቃቀርና የመተሳሰብ ስሜት ደስ ያሰኝ ነበር ። ሳይታወቀን እኔና ፈያሜታ እጅ ለእጅ ተያይዘን ነበር የምንዞረው — ለተመለከተን ሰው ዛሬ ገና የተገናኘን ሳይሆን ለብዙ ጊዜ የምንተዋወቅ ፍቅረኞች ሳንመስለው አንቀርም ። ጊዜው በጣም መሽቶ ነበር ። ወደከተማ ተመለስን ። ርእሰ ምድሪ ንቅታለች ። ሌና ሬስቶራንት ራት ጋበዝኳት ። ለራትያዘዝነው ምግብ ኮንሱሚዲ ብሮዶ፥ ቲቪ ኢንባያንኮ ቦሊቶ ኮንግይኒዚ ፥ ሳላታ ቪርዲና ፖንዲ ስፖኛ ከተዘቃዛ ቪና ቢያንኮ ቬርቶሊ ጋር ነበር ። ቀለል ያለ በጣም ጣሩም ምግብ ነበር ። የፈያሜታ ምርጫ ነበር ። ሲርበኝ ከመብላት በቀር ስለምግብ ዓይነት እምብዛም የማውቀው ነገር የለኝም ። የወጥ ቤት ኪነትና የሆድ ሳይንስ መስኬ አይደለም ። ሙዚቃውም የአፏ ምርጫ ነበር ። «ኪ ሲራ ሲራ» የሚባለው በሙዚቃ መሣሪያዎች ብቻ የተቀነባበረ የድሮ ዘፈን ነበር ። ብዙ ጊዜ የሰማሁት ዘፈን ቢሆንም ዛሬ ወደድኩት ። የወደፊቱን ማን ያውቃል? ይሆን ይሆናል ። የማይሆን ደግሞ አይሆንም.....

የሌና ሆቴል ባለቤቶች እየመጡ «ማንጂ ማንጂ» ይሉናል ። እንደኛው አንካሳ ነው ። ሁለተኛው ጆሮ ደግፍ የያዘው ይመስላል ። ፓፓያ የሚያክል እብጠት ጆሮ ግንዱ ላይ አለ ። «ብሉ» ከማለት ሌላ ቋንቋ የሚያውቁ አይመስሉም ። ለእነሱ ምግብ ሁሉም ነገር ነው ። ከራት በኋላ «ወደ ርእሰ ምድሪ እንሂድ» አለችኝ ።

«ለምንድ?» አልኳት ።

«ከመተኛቴ በፊት ባሕሩን እንደዋና ማየት አለብኝ ። የባሕር ሙዚቃ መስማት ደስ ይለኛል» አለች ።

ወደ ርእሰ ምድሪ ተያይዘን ሔድን ። ለመርከቦች ምልክት የሚሰጠው ሰዓት አልር ጥቁሩ ባሕር ላይ ብርሀን ይፈነጥቃል ። ዐረፋ የሚመስሉ ማዕበሎች በጨለማ ውስጥ ከሩቅ እየተንከባለሉ መጥተው ጠረፉን ደመሳም ተመልሰው ወደ ባሕሩ ይወድቃሉ ። ውብ የሆነ የተፈጥሮ ሙዚቃ ይሰማል — የባሕር ሙዚቃ።

አብ ከተማ ምጽዋዕ ጥቃ ደንደስ ባሕሪ
ትዝ ኢሉ ተዘኪሩኒ ዘሕለፍኩም ፍቕሪ
ጸሐይ ዕራርቦ እዋን ምስይ ምስበለ
እቲ ሙቅት ጠፈኡ ምድሪ 'ውን ዘሐለ
ይሐሰብ ነበርኩ ከደናፈቅ ጀሚረ
መሪር ሐዘን ኮነኒ ድሮ 'ካ እኔኹ ንብዓተይ ዓቕረ
አብ ከተማ ምጽዋዕ ጥቃ ደንደስ ባሕሪ
ትዝ ኢሉ ተዘኪሩኒ ዘሕለፍኩም ጸዕሪ
ጥቃ ደንደስ ባሕሪን በይነይ ኮፍ ኤለ
ሰፍርኡ ድምዋ 'ዩ ርእሲ ምድሪ ዝተባህለ
አርኪቡኒ ፍቅሪ እኔኹ አስጊለ
ሐሳበይ ተበቲኑ አእምሮይ ሰለለ
እዚ ኪብል ከለኹ አዋልድ ሀገረይ
አፍቲርክን አይትጥለግ ተቐበላ ምኽሪይ
ሐደራ ከይርክብ ክምዚ ሐዘን ናተይ
ከይተበላጭውአም መታን ንመንእሲያት አሕዋተይ
ንኹላቶም አሕወተይ

«ውብ አይደለም?» አለች ።

«ውብ ነው.....»

«ልቤ አብሮአት ይዘፍናል ። ባሕር የፍቅር ሙዚቃ ነው የሚዘፍነው ።

«አይመስልህም? »

«አዎን ፥ »

«ባሕር ጨው ነው ። የሰው ስሜትም ካ ጨው ፥ ጨው ነው የሚለው.....»

«ቀምሰሽዋል?»

«ለምን አትስመኝም?»

«ሳምኳት ። የባሕሩን ሙዚቃ ስናዳምጥ ቆየን ። ወደ ሆቴል እንሂድ ብዬ አልጠየኳትም ። ዝም ብዬ መሰድኳት ። ተኛን ።

ለፍቅሯ ተርቤ ነበር ። እሷም ስሜቷን አልቆጠበችብኝም ። የስሜቴን አጸፋ በስሜት ትመልስልኝ ነበር ። ውብ ነበረች ። ቆይታ ቆይታ ኋላ ነበር ፥ «አንቱ አባቱ ይሙት ፥ ምን ዓይነት ሌባ ነህ!» አለችኝ ።

«እንዴት?»
«ዝም ብለህ ታመጣኛለህ?»
«ብጠይቅሽ ይሻል ናርአል?»
«አባቴ ይሙት ፡ ብትጠይቀኝ እሺ ብዬ አልመጣልህም ነበር።ሂድ! አባቴ ይሙት፡ሌባ ነህ፡ በሥን ሥርዓት» አለችኝ ።
«ነገርሽ ሁሉ ጣፋጭ ነው....»
«ደደብ ፡ ጣፋጭ ደደብ ።»
«ለብዙ ጊዜ እንደኅግውቅሽ ያህል ሆኖ ነው የሚሰማኝ»
«አኔም ። አባቴ ይሙት ። ለምንድነው ግን ?»
«ሞትና ፍቅር አንድ ቀን ነው ይባላል ። ወይስ ለይደለም?»
«ወይም» አለች ።
«ወይም ምን?»
«መዋደድ እንደ ቁማር ነው ። ይገኛል ወይም አይገኝም ። ሙሽ?»
እንደገና አቀፍኳት ። የፍቅር አምላክ እንደገና ለመመለክ ፈልጎ ነበር ። እና ቁጣውን ለግብረድ እንደገና መመለክ ነበረበት ። እንደገና ያቀረብነውን የፍቅር መስዋዕት የፍቅር አምላክ በደስታ ተቀብሎ እንደገና ባረከልን — ኃያሉ የፍቅር አምላክ!
«እውይ ፡ እዚህ ቤት የሚጠጣ ነገር የለም ወይ? ተቃጠ ልኩ» አለች ።

«አኔም ቀዝቃዛ ነገር አስፈልጎኛል ፡ አልኳትና የሆነ ልብስ እንስቼ እንደነገሩ ከለበስኩ በኋላ ፡ ታች ቡና ቤት ወርጀ ሁለት ቢራና አንድ ስፕራይት ይዤ ስመለስ ኩሎኔል በትሩ ሊፍቱ አጠገብ ያዘኝ ።

«እህስ አጅሬ!? አለኝ የያዝኳቸውን መጠጦች እየተመለከተ ።
«እስካሁን አልተኛህም እንዴ?» አልኩት እንደግፈር ብዬ ። ከግን ጋር እንደሆንኩ የሚያውቅ መሆኑን የሆነ ነገር ነገረኝ ።

«አንቅልፍ የማይዞርበት ሌት ነው ። እናንተን ከመጠበቅ ፍየል ማገድ ይሻላል ።»
«ምን አጠፋን?»አልኩት ትቼው ቶሎ ለመሔድ እየፈለኩ ።

«ሁለት ቢራና ስፕራይት ምን ያረግልህል?» አለኝ በጥርሱ ሳይሆን በዓይኖቹ እየሳቀብኝ ።
«ጠምቶኛል ። እንዴ አሚና ስለፈልፍ አይደለም የምውለው? ቢራ ከስፕራይት ጋር እወዳለሁ....»
«ፈያሜታ እንዴት ናት?»
«እንደ እግዜር የማታየው ነገር ከጸሐይ በታች የለም ግለት ነው!»
«ደህና ናት» ብዬው ልሔድ ስል ፡ «ገንዘብ ትፈልጋለህ?» ብሎ ጠየቀኝ ።
«ሲያስፈልገኝ እነግርህለሁ....»
«እንደ ፈያሜታ ያሉት ሴቶች ውዶች ናቸው....»

«ስማ ጓድ ኩሎኔል» አልኩ — «ከኔ የምትፈልገው ነገር ይገባኛል ። ጊዜ ስጠኝ ። ሥራዬን ሥሠራ እግረ መንገዴን አንዳንድ ፍንጭ ያገኘሁ ይመስለኛል ። በኔ ግምት የተሟላ ሥዕል ያገኘሁ ሲመስለኝ ወይም እርግጠኛ ነኝ የምልበት ነገር ሳገኝ አመጣለሁ ። የዘመቻው ዓላማ መሳካት የሁላችንም ኃላፊነት ነው ። ግን አንዳንድ ፍንጭ አገኘሁ ብዬ የምሮጥ ሰው ዓይነት አይደለሁም ። የሰው ነገር ይጨንቀኛል ። በዚያ ላይ ተሳስቼ ላሳስትህ አልፈልግም ። በእውነት የምደብቅህ ነገር አይኖረኝም ። ዓላማችን አንድ ነው ። አንድ ላይ ነን ። ጊዜ ስጠኝ። ዘመቻውን ከጠላት መጠበቅ ግዴታዬ ነው ፡ ሥራዬም ነው» ስለው ፤

ፈገግ ብሎ «እናንተ ጋዜጠኞች የማትደርሱበት ቦታ የለም ። ለዚህ ብዬ ነው ። እኔም እንዳንተ አልቸኩልም ። የቸኮለ ቀንድ ይነክሳል እንዲሉ ። እርግጥ አንተ ፍንጭ ነው የምትለው ነገር ለኛ የተሟላ ሥዕል ሆኖ ሊገኝ ይችላል ። ግን ፍንጮቹ ምን እንደሆኑ አውን እንድትነግረኝ አላስችግርህም ። የፈለከውን ያህል ጊዜ ልትቆይ ትችላለህ ። ይቅናህ» ብሎኝ ሔደ ።

ነገሩ ውስጥ ውስጤን እየከነከነኝ ወደ ክፍሌ ተመለስኩ ። ስለነገሩ የተሟላ ሥዕል እስካሁን ባለማግኘቴ ነደደኝ ። ፈያሜታ ያደረብኝን ስሜት አላጤንኩም ። ጥሟን አረካችና ፡ «አባቴ ይሙት ፡ ቢራ በስፕራይት እንደዚህ ጣፍጦኝ አያውቅም» ካለች በኋላ ፡ «አንቴ ፡ ቅድም እንደሔድክ ትንሽ ቆይቶ ሰው መጥቶ

ነበር ። አልገባም ። እንጃ ፣ ቆሞ ሲያዳምጥ ቆይቶ ተመልሶ ሔደ» አለች ።

«መኝታ ያጣ ሰው ይሆናል ። ታች ሰው እንደ ጉድ እየተሯሯጠ ራመሰ ነው» አልኳት ።

የጠረጴዛው ደብዛዛ መብራት ሙሉ የበጋ ጨረቃ ከሚመ ስለው ሙሉ ገላጣ ደረቷ ላይ አርፎአል ። የተኮላ ብር የሚመስሉት ዓይኖቿ ከጉድጓዶቻቸው ውስጥ ይገላበጣሉ ።

«ከሥዕላይ በራኺ ጋር የመጣሽ መስሎኝ ነበር» አልኳት ።
«ለምን?»
«መጀመሪያ ያገኘሁሽ ከእሱ ጋር ሆነሽ ነበር ። እና እሱም እዚህ ይገኛል.....»
«ይገርመኛል አባቴ ይሙት.....»
«ምኑ»

«ሰው ሁሉ ስለእሱ ለምን እንደሚጠይቀኝ አይገባኝም ። «ምንሽ ነው ፣ የት ነው የምታውቂው? ምን ይልሻል?» ስለእሱ በየጊዜው የሚቀርቡልኝ ጥያቄዎች አሰልችተውኛል ። አንዳንድ ደፋሮች እንዲያውም ከዚህ አልፈው ፣ «ያን ምሽት የት መሰደሽ?አንድላይ አደራችሁ ወይ?»እያሉ ይጠይቁኛል.....»ስትል

«ለምላሌ እንደ ተከላይ ዘድንግል ያሉት?» አልኳት ።
«ባምን አወቅህ!?»
«አንዲሁ ። ምናልባትም እንውጣ ብሎ ሳይጠይቅሽ የቀረ አይመስለኝም?»
«እኔ ፣ እሱ እንደ ካልሲ ከሚቀያይራቸው ቆንጆ ሴቶች እንዷ መሆን አልፈልግም.....»

«አንቺ ቆንጆ ነሽ ያለሽ ማነው?»
«ራሴ ። እንተ ግናይ» ብላ ሳቀች ።
ፍልቅቅ ያሉት ወብ ጥርሶቿ ልቤን ፈለቀቁት ።

«ቆንጆ ነሽ..... በእውነት ። ለሚናዊት ጽብቅቲ ። የቀይ ባሕር ርግብ» አልኳትና ቀጥዬ ፣ «እና እውነት ፣ ያን ምሽት የት ሔዳችሁ?» ብዬ ጠየኳት

«ዋእ! ቤቴ ። የት እንሔዳለን እንበሳ ሆቴል?!»
«እዚያ አደረ ግለት ነው?»
«እንተ ግናይ! ሴክሬቶ የማካሒድ መሰለህ? ከናት ፣ ካባቴ ጋር ነው የምኖረው.....»

«ታዲያ የት አደረ?»

«እንጃ! ግን ለምን ትጠይቀኛለህ? ወይስ ላንተ በቀላሉ ስለመጣሁልህ ፣ ሌላ ጊዜም እንዲሁ ርካሽ ሴት ናት ብለህ ገምተኸኝ ነው!» አለች ፣ ንዴትና ጸጸት በተቀላቀለበት ድምጽ ።
«እውነት ፈያሜታ እመኝኝ ። እንዲህ ዓይነት ግምት ናሮኝ አይደለም» አልኳትና ጉንጯን ሳምኳት ።

ገፈተረችኝና ፣ «ታዲያስ?!» አለችኝ ።
«ሥዕላይ እሷ ቤት ነው ያደርኩት ይላል ሲሉ ሰምቼ ነው.....»
«ፍጹም ውሸት! እርግጥ መኪናውን ቤታችን ደጅ ጥሎ ሒዷል.....»
«የት ሔደ?»

«እንጃ! በምን ዐውቃለሁ? ግን ሰው መጥቶ የጠየቀኝ እንደሆነ አለ ብለሽ ንገሪልኝ ብሎ ለምኖኝ ነበር ። ይህን ብቻ ነው የማውቀው ። ስለእሱ መጠየቅ ሰልችቶኛል!» አለች ።

«እሁን ያልሺውን ለሌሎች ነግረሻል?»
«ለምን እነግራቸዋለሁ? በግል ሕይወቴ ምን ያገባቸዋል?» አለች ።
«ለምን ለኔ ነገርሺኝ?»
«ደደብ ። አባቴ ይሙት ደደብ ነህ በሥነ ሥርዓት»

እምነት ጥላቸኝ ከምስጢሯ እንድካፈል ልዩ ዕድልና መብት ስለሰጠችኝ እንጀቴ ገባች ። የት እድሮ ይሆን? ስለ ሥዕላይ ለማሰብ ጊዜና ዐቅም አልነበረኝም ። እንደፈያሜታ ጊላይ ካለች ቆንጆ ልጅ ጋር ተኝቶ ማን ያስባል? ውበቷ አስከ ሮኝ ነበር ። ሕይወት እንዳንዴ ለጋስ ናት ። ሮማን ትዝ አለችኝ ። የእደቶች ነፍሴ የተኮነነች ይመስል ፣ ማሪኝ ሮሚ አልኩ በልቤ ። ነገ የሚጠብቀኝ ረጅም አድካሚ ቀን መጥቶ ፊቴ ድቅን አለ ።

በአሥራ ሁለት ሰዓት ተኩል የአሉላ አባ ነጋ መታሰቢያ ሐውልት መሠረት ድንጋይ ዶጋሊ ላይ ሲጣል መገኘት ፣ በሦስት ሰዓት ምጽዋ ፣ ቀይ ባሕር ዳርቻ ላይ የሚደረገውን የምጽዋ በዓል መክፈቻ ሥነ ሥርዓትና ሕዝባዊ ሠልፍ መከታተል ፣ ቀን ቀን በየቦታው የሚደረገውን ጉብኝት ዜና ማቀነባበር ። ማታ በምጽዋ ቤተመንግሥት የሚከፈተውን የሥዕል ኤግዚቢሽንና ኤክስፖ ተከታትሎ ፣ ወዲያውኑ ደግሞ ጉርጉሱም ባሕር ዳርቻ በሚደረገው ሕዝባዊ በዓል ላይ መገኘት..... ሰውነቴ ተንቀጠቀጠ። ዓይናቹን ከደንኩ.....

የሰው ማስታወስ ችሎታ አጭር ነው ። በሕይወት ያጋጠ መንን ነገር ሁሉ ለማስታወስ አንፈልግም ፣ በተለይም ክፉም ቹን ነገሮች ። ኑሮ ራሱ ስቃይ ነው ። አይደለም እንዴ? ረስተ ኜኝ ከሆነ ደራሲው ነኝ እንደገና ። በእውነት ተሰቃይቻለሁ ። ዘሁሉም ቦታና ጊዜ መገኘትና በሁሉም ነገር ውስጥ ገብቼ መኖር ስቃይ ሆኖብኛል ። እኔ ነኝ ፣ ነበርኩ ፣ አለሁ ፣ እኖራለሁ ። ይህ አልበቃኝ ብሎ በሁሉም ነገር ውስጥ ገብቼ ለመኖር ወይም ለመገኘት ምን እንደሚያስመኝኝ አይገባኝም ። ምናልባት ከስቃይና ከፍቅሬ የተነሳ ይሆናል ። ሕይወት ያለስቃይ ምንድ ነው? ፍቅር ስቃይ ነው ። እና ደግሞ ፍቅር ሕይወት ነው ወይም ሕይወት ፍቅር ። ጸጋዬ ፍቅር ላይ ነው ። ፍቅር እንዳልኩት ጣፋጭም ስቃይም ነው ። እና ጸጋዬ የሚወደውም ይህን ነው— ይህችን ጣፋጭና ስቃይ የሆነች ውብ ሕይወት። ታሪኩ ቀጥሏል።

እንቅልፍ የማይዘርበት ቤት

ኩሎኔል በትሩ በንዴት ሬቱ የነበረውን ትንሽ ጠረጴዛ በቡጢ አንዴ ነረተና ከተቀመጠበት ግዙፍ ሰውነቱን በቀላሉ ይዞ ተነሳ ። እንደ ነጉድጓድ አጉረመረመ ። ዳሕላክ ሆቴል ሁለተኛ ፎቅ ላይ ለመኝታም ሆነ ለቢሮ የሚያገለግል ትልቅ ክፍል ይዟል ። «እኔ የሞቱትን ሰዎች ስምና አድራሻ ለመስማት አይደለም የጠራኋችሁ! በምን ምክንያት እንደሞቱ! ማን እን ደገደላቸው! ነው ግወት የምፈልገው! የትራፊክ ጽሕፈት ቤት አይደለም የማካሒደው» አለ ።

አሽብር አጨንቁር ይመለከተው ነበር ። ሥዩም በጣም የተ ከፋ ይመስላል ። ተክላይ ዘድንግል ጥቁር መነጽሩን አጥልቆ ስለነበረ ፥ ቁጭ ብሎ ያንቀላፋ እንደሆነ ወይም በማዳመጥ ላይ እንዳለ እርግጠኛውን ለግወት ያጠራጥራል ።

አሽብር ተና ብሎ «እሥመራም ሆነ እዚህ ሰዎቻችን ባሁኑ ወቅት የአጋጋታቸውን ሁኔታ ለማጣራት በመሯሯጥ ላይ ይገ ኛሉ ። ፍንጭ የሚሰጠን ነገር ለማግኘት የሚቾቹ ቤት እየተፈ ተሸ ነው ። መንገዶችን ዘግተናል ። ጀልባዎች እንዳይንቀሳቀሱ አድርገናል ። አንዳንድ የሚያጠራጥሩ ሰዎችንም ይዘናል....» ሲል የስልክ ጥሪ መጣ ።

ኩሎኔል በትሩ በልቡ እየተራገመ ሔዶ ስልኩን አነሳ ። ያንድ ባለሥልጣን ጥሪ መስሎት ነበር ።

«ግን ልበልሽ» አለ ።
«ጋረደው ነኝ ጌታዬ....»
«ግንባ»
«ጋረደው መኩንን ከአሥመራ....»
«ስብሰባ ላይ ነኝ ሻለቃ ምንድነው?»

«ባጭሩ ፣ ዛሬ ምሽት ላይ ሦስት ሰዎች በየቦታው ፣ ለጊዜው ባልታወቀ ምክንያት ፣ ሞተው ተገኝተዋል — ማይተመናይ ፣ ገጅረትና ገዛ ብርሀን ። አንደኛው የፓራዲዞ ቡና ቤት ባለቤታ ነበር ። ሁለተኛው ሰው በኮከብ አምራችነቱ የታወቀና የተከበረ ወዛደር ነበር ። ሦስተኛዋ ሴት ናት ። የመንግሥት ሠራተኛ ። ሴት ላጤ ነበረች» አለና ስማቸውን ለጠው ።

ኩሎኔል በትሩ ማስታወሻ መሰደና ፣ «እና አሁን ምን እያደረጋችሁ ነው!?» አለው ።

«ጉዳዩን እየተከታተልን ነው.....»
«እስካሁን ምንም ፍንጭ አልተገኘም?»
«ገና ምንም አላገኘንም.....»

«ታዲያ ቁጭ ብለህ ምን ትጠብቃለህ? ወይስ ወንጀለኞቹ አንተ እንዳትደክም አስበው ቢሮህ ድረስ የሚመጡልህ መስለህ! ጢት የተሟላ ሪፖርት እፈልጋለሁ ። ጋዜጠኞች የሚያቀርቡት ዓይነት ሪፖርት መስማት ሰልችቶኛል!» ብሎት ስልኩን ጆሮው ላይ ዘጋበት ።

ሁኔታውን በማጤን ሦስቱም ደንግጠው ስብስብ ብለው ተቀመጡ ። ኩሎኔል የሰው ድድ ለማውለቅ የተዘጋጀ ይመስል ቡጢ ጨበጠና ፣ «ዛሬ አሥመራ ላይ የሆነውን ሰምታችኋል? በተጨማሪ ሦስት ሰዎች በየቦታው ሞተው ተገኝተዋል ። ሁለት ወንዶች ፣ አንድ ሴት በዛሬው ቀን ብቻ አምስት ሰዎች ። ምናልባት ነገ ደግሞ አሥር..... ከነገ ወዲያ ሐያ..... ሀምሳ..... መቶ ። ይህ ነገር ባጋጣሚ የሆነ እይደለም ። ሊሆን አይችልም ። አፍንጫችን ሥር ሠይጣናዊ ሜሪ ሲካሔድ እያየን እጃችንን አጣምረንና ቁጭ ብለን ምንድነው የምንጠብቀው?! እስቲ ንገሩኝ? ወይስ መጥተው እኛንም አንድ ባንድ እስኪደፉን ድረስ ነው ገም ብለን የምናየው?» አለ ።

ሦስቱም ፣ ምን አድርጉ ነው የሚለን? የሚሉ ይመስላሉ ። እሱም ቢሆን አንድ የሆነ ነገር ላይ እጁን ለማሳረፍ ከመጨነቅና ከመንጓት በስተቀር ፣ ይህን አድርጉ ብሎ የሚሰጣቸው አሳብ ወይም መመሪያ አልነበረውም ። ስልክ አንስቶ ወደ ፖሊስ

ኮሚሽነር ዘንድ ደወለ ። ስልክ ብዙ ጊዜ ሲደውል ቆየ..... ተናዶ ሊዘጋ ሲል ነበር ኮሚሽነሩ በተዘጋ ድምጽ «ሀሎ?» ያለው ፣ መጀመሪያ ከእንቅልፍ ድንገት የተቀሰቀሰ ሰው የድካም ትንፋሽ ሲያሰማው ከቆየ በኋላ ።

«በጊዜ ሒደህ ተጋድመሐል መሰለኝ!»
«ማ.....ን ልበልህ»..... እያዛጋ ።

«ኩሎኔል በትሩ ነኝ ። ምናለ ፣ ሴባ ፣ ሰካራምና ማጅራት መቺ ከያዛችሁ ለናንተ አገሩ ሠላም ነው ። መጠጥ ቤት ተዘጋ..... ትራፊክ ቆመ..... በቃ እንቅልፍ መለጠጥ ነው.....»

«ምነው ምን ደረሰ!» — ኮሚሽነሩ ደንግጠ ነቃ ። የኩሎኔል በትሩ ስም የማያሰደነግጠው ሰው የለም ። «የትራፊክ እደጋ ደርሶ ነው የምደውለው» ብሎ ቀለደበት ።

ኮሚሽነሩ ቀልድ መሆኑ እልገባውም — «የት?» ብሎ ጠየቀው ።

«ጓድ ኮሚሽነር ፣ በእንቅልፍ ልብ ከሆነ የምታነጋግረኝ እንቅልፍህን ከጠገብህ በኋላ ጢት ብንነጋገር ይሻላል ።.....»
«ነቅቻለሁ..... ነቅቻለሁ»

«ሰሞኑን እንቅልፍ የሚተኙ ሰዎች በእውነት ዕድለኞች ናቸው» ብሎ አሽሟጠጠውና ቀጥሎም ፣ «ጥሩ ። እንግዲያውስ ሰማኝ ። በዛሬው ቀን የአምስት ሰዎች ሬሣ በየቦታው ወድቆ ተገኝቷል ። በነገራችን ላይ ፣ የሞቱት በትራፊክ አደጋ አይመስለኝም ፣ ማጅራት መቺዎች ይሆናሉ የገደሏቸው የሚል ግምትም የለኝም ። አንድ የሆነ ሜራ አፍንጫችን ሥር በመካሔድ ላይ ያለ ይመስለኛል ፣ ወይም እምናለሁ..... ያንተ ኃይል ትብብርና ርዳታ ያስፈልገኛል ። የተደራጀ መንግሥታዊ ኃይል ይዘን የምንበለጥበት ምክንያት ከቶ አይታየኝም ። አለ ፣ መንግሥታዊ ኃይል ይዘን የምንበለጥበት ምክንያት ከቶ አይታየኝም ። አዎ ፣ ይህ ያንተ ሥራ ነው ፣ የኔ አይደለም ፣ እኔን አያገባኝም እያልን ስንፎካከር ነውኮ የምንበለጠው ። የፉከከር ቤት ሳይዘጋ ያድራል ይባል የለ ፣ እንደዚያ ነው.....

«ስማኝ ጓድ ኮሚሽነር ፥ በየመንገዱና በየቦታው ጥብቅ ቁጥጥር እንዲደረግ እፈልጋለሁ ። ማንኛውም እንግዳ የሆነ ንቅናቄ የትም ሆነ የት ቢታይ ይነገረኝ ___ በማንኛውም ሰዓት ። የምትጠራጠሩት ሰው ከተገኘ ፥ ማንም ይሁን ማን ፥ ማመንታት እያስፈልግም ___ ይዛችሁ መጠየቅ ነው ። ተጨማሪ የሞት አደጋ ካጋጠመ ፥ ይደወልልኝ። እያንዳንዷን ድንጋይ መፈንቀል አለብን» አለውና ከኮሚሽነሩ መልስ ሳይጠብቅ ስልኩን ከዘጋ በኋላ ፥ ወደ ልጆቹ መለስ ብሎ ፥

«ለናንተም የምሰጠው መመሪያ ይኸው ነው። እንንቀሳቀስ ጓዶች!» አላቸው ።

ሦስቱም ተያይዘው ወጡ ። ኮሪደሩ ላይ ሲደርሱ ፥
«ይህ ሰው ጡረታ ከመውጣቱ በፊት በሥራ ሳይገድለን አይቀርም» አለ ሥዩም ።

«የጡረታ ጊዜ ሲደርስ ሥልጣን ይጣፍጣል ልበልህ ባንዴ እንዲህ ትጉ ያደረገው ነገር ምን እንደሆነ አልገባኝም!» አለ አሸብር ።

«የጡረታው ጊዜ እንዲራዘምለት ፈልጎ ይሆናል» አለ ሥዩም ። ተክላይ ዘድንግል ጥቁር መነጽሩን አወለቀና ፥ «ቢታውን ለመያዝ ቸኮልክ እንዴ? አትቸኩል» አለው ሥዩምን ።

ኩሎኔል በትሩ ተክላይን ጠራው ። ተክላይ እየሮጠ ተመለሰ ።
«ሥዕላይ የት ነው?»
«ሱና ራት እበላለሁ ብሎ ሔዷል ። የሚከተሉት ሰዎች አሉን ።»

«በነገራችን ላይ ከእሱ ጋር የነበሩት ሁለት ሰዎች እነማን ናቸው? አንዱ ረዘም ያለው ወጣት ካንተ ጋር ያወራ ነበር___»

«ሁለቱም የድሮ ጓደኞቼ ናቸው ። አጠር ያለው ሰው ድሮ ከኔ ጋር ታክሮ ነበር ። አሁን የፓራዲዞ ቡና ቤት ባለቤት ነው ። የምጽዋ መንገድ ደህና ከሆነ እዚህም ቡና ቤት ለመክፈት ይፈ

ልጋል ። ወጣቱ ያርማ አቪዮሽን መካኒክ ነው___ ።

«የማን ቡና ቤት አልከኝ?»
«ፓራዲዞ___»
«እንዴ? የእሱ ቡና ቤት ባሬሰታ አይደለም ሞቶ የተባለውን ወይስ በዚሁ ስም የሚጠራ ሌላ ቡና ቤት አለ?»
ነገሩ ተክላይን እንደ ድንጋይ መታው ።
«በአሥመራ በዚህ ስም የሚጠራ ሌላ ቡና ቤት የለም___»
«ሰምቶ ይሆን?»
«እንጃ ።»

«ድረስበት ። የሚለውን ለመስማት አፈልጋለሁ ። እና ስለእግዜር ብለህ ፥ በዘዴ ተጠቀም ። ይኸ የጀምስ ቦንድ ዓይነት ጀብደኛነት ደስ አይለኝም ። የመረጃ ሥራ የሞንትላት ሥራ ነው» ብሎት በሩን ፈቱ ላይ ዘጋበት___

በዚያኑ ወቅት ሥዕላይ በራኺ ፥ ተከሰተ ገብራይና ሦስተኛው ሰው ፥ ወጣቱ ሚካኒክ ሌና ራት ይበሉ ነበር ። ወጣቱ መካኒክ እቁባ ሲላ ይባላል ። አብዛኛው ሰው የሚጠራው ወዲ ሲላ እያለ ነው ። ቅንድቡን ያልበዋል ። የተቀመጡበት ጠረጴዛ ፥ በምግብ ፥ በመጠጥ ፥ በጨዋታና በሳቅ ሞቅ ብሏል ። ይጠጣሉ ፥ ይበላሉ ፥ ይጫወታሉ ፥ ይስቃሉ ። አንዳንዴ ሳቃቸው እውጭ ድረስ ይሰማል ። ሰው ሁሉ ዞር እያለ ያያቸዋል ። ምግብ ቤቱ ውስጥ እስከዘህም ብዙ ሰዎች አልነበሩም ። ካሉትም ውስጥ አብዛኛዎቹ ትንሽ ሞቅ ያላቸው ፥ ለኤርትራ ከፍለ ሀገር ቀይ ፡ከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ጉባዔና ለምጽዋ ፈስቲቫል ከመሐል አገር የመጡ እንግዶች ነበሩ ። የሌና ባለቤት የሆኑት ሁለት ሽማግሌ ጣልያኖች የደራ ገበያ ስላገኙ ደስ ብሎአቸው ፥ ጠብ እርግፍ በማለት እንግዶቻቸውን በፈገግታና በትሕትና ያስተናግዳሉ ። እነ ሥዕላይ ድምጻቸውን ከፍ አድርገው ሲጫወቱና ሲያጉ ይቆዩና ደግሞ ቀስ ብለው እየተንሾካሾኩ ማውራት ይጀምራሉ..... እና በመጨረሻ ፥ ሥዕላይ ድምጹን ዝቅ አድርጎ ። «ለምንድነው የፈለጋችሁኝ? እኔ ካልፈለኋችሁ በስተቀር በም ንም ሁኔታ አትምጡብኝ ብያችሁ አልነበረም?» አላቸው ።

ተከስተ ፡ «አዎ ፡ ግን በጣም አስቸኳይ ነገር ገጥሞን ነው» ካለው በኋላ ገልመጥ ፡ ገልመጥ ብሎ ፡ «ግን ፡ ይህን ቦታ ምን አስመረጠህ?» አለው ።

«አጀኻ ግልጽ ነገር አብዛኛውን ጊዜ ስውር ነው ። አንተ እዚያ ዋሻህ ውስጥ ካልሆንክ በቀር ሌላ ቦታ ደህና አይመስልህም» አለውና ድምጹን ከፍ አድርጎ የውሸት ሳቅ ሳቀ ። ተከስተና ወዲ ሒላ እሱን ተከትለው ሳቁ..... ሥዕላይ ቀጠለና ፡ «የምንፈልጋቸው ሰዎች ሊስት ተዘጋጅቷል?» ብሎ ተከስተን ጠየቀው ።

ተከስተ ተናደደ ። ስለሰዎች ሊስት ጉዳይ ለመነጋገር አልነበረም የመጣው ። ቢሆንም ፡ «አዎ ፡ የ211 ሰዎች ስም ይዘናል ። መቸ? የት? እንዴት? በማን? ልከ ባልከው መሠረት ። ስለእሱ ግድ የለህም ። ተዘጋጅተናል ። ያንተን ትእዛዝ ብቻ ነው የምንጠብቀው» በማለት አጭር መልስ ሰጠው ።

ተከስተ ወደ መጣበት ጉዳይ ከማምራቱ በፊት ፡ ሥዕላይ ፡ «የመሣሪያዎቹስ ሁኔታ» ብሎ ሌላ ጥያቄ አቀረበለት ።

ተከስተ አውንም እየቸኮለ ፡ «ጥሩ ሁኔታ ላይ ነው ያለነው ። እርግጥ ቁጥጥሩ ጠብቋል ። ቢሆንም እንደምንም እያልን መሣሪያ እያስገባን ነው ። አንድ ወር ጊዜ ብናገኝ በአሥመራ ከተማ ውስጥ አፍንጫው ድረስ የታጠቀ ጎቡዕ ሠራዊት ሊኖረን ይችላል» አለው ።

«አንድ ወር ጊዜ የለንም ። እኛም እንደነሱ ከጊዜ ጋር እየታገልን ነው ። አሥራ አምስት ቀን ። በዚህ ጊዜ ውስጥ የታጠቀ የከተማ ሠራዊት አደራጅተን መገኘት ይኖርብናል ። አዲስ አበባ ያሉትም መሣሪያ፣ መሣሪያ! በማለት እየጮሁ ነው ። መጀመሪያ መደረግ ያለበት ነገር ሁሉ ቅድሚያ እንዲሰጠው እፈልጋለሁ ። ይህ ነገር ቀልድ አይደለም ። ለእነሱም ሆነ ለኛ ነገሩ አንድ ነው —ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ አሁን ካዳከሙን ዳግመኛ ለማሠራራት አንችልም።ብንችልም ብዙ ዓመት ይጠይቀናል» አለውና ሣህኑን ከፊቱ ገፍቶ አንዴ ካገሳ በኋላ ፡ «እሺ እምባር ። ለምንድነው የፈለጋችሁኝ?» በማለት ጠየቃቸው ።

ተከስተ ቁራጭ ሲጃራ ከመኮስተሪያ ውስጥ አወጀመና ሌላ ሲጃራ አውጥቶ ካቀጣጠለ በኋላ ባቦነነው የሲጃራ ጢስ ውስጥ ሥዕላይን በቀያይ ዓይናቹ እያየው ፡ «ያልጠበቅነው ነገር ተፈጥሮአል.....» ከማለቱ —

ሥዕላይ ቸኩሎ ፡ «እንደምን ያለ ነገር!?» ብሎ ጠየቀው ።
«ዛሬ አምስት ሰዎች መደምሰስ ነበረብን.....»
«እና?»
«ደምስሰናቸዋል ።»
«በማን ትእዛዝ!» አለ ።

ድምጹን ከፍ አድርጎ ነበር የተናገረው ። ዞር ፡ ዞር ብሎ ምግብ ቤቱ ውስጥ ያሉትን ሰዎች ተመለከተ ። የሰማው ሰው አልነበረም ። ሁሉም ይህን ሳዛኝ ፡ ታላቲሊና ማካሮኒ ሳልታታ አቀርቅረው ይውጡ ነበር ።

«ትእዛዝ ለመጠበቅ ጊዜ አልነበረንም ። ማድረግ ነበረብን.....።»
«ለምን? ምን ተፈጠረ?»
«ሳይቀድሙን መቅደም ነበረብን ። ጊዜ አልነበረንም ። ካንተ ትእዛዝ ብጠብቅ ኖሮ ይኸኔ ለፖሊሶች አሳልፈው ይሰጡን ነበር ። አንተን በጊዜ ለማግኘት ደግሞ አልቻልኩም ። ይህን ልንነግርህ ነው የመጣነው» አለው ።

«እነማን ናቸው?»

«በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ምስጢራችንን የሚያውቁ ሰዎች ነበሩ ። ዝም ማሰኘት ነበረብን ። ምርጫ አልነበረንም ።.....»

«በምንመለምላቸው ሰዎች ላይ መጀመሪያውኑ ጥንቃቄ ብናደርግ ይህ ሁኔታ አይደርስም ነበር ። ግን አናደርገውም ፡ አይደለም? ችግሩ እዚህ ላይ ነው ። የልጆች ጨዋታ አይደለም የምንጫወተው ። ማድረግ ነበረብን ብሎ ነገር! አንድ ነገር ከሆነ በኋላ የሚነግረኝ አሻንጉሊት አይደለሁም..... ታላቁ ዓላማችን ላይ ሳንደርስ በምንፈጽመው ጥቃቅን ስህተት ብንያዝ አውን

ምን ይባላል! የናትፋ ተራሮች በሙሉ የውርደት ሳቅ ይስቁብ ናል ። ቴስታ ዲጋሊና!» ብሎ የገዛ ግንባሩን በቡጢ ገጨው ።

«ችግሩ ከጥንቃቄ ጉድለት አይደለም ። አምስቱም ታማኞች ነበሩ.....»

«ታዲያ ችግሩ ከምን ላይ ነው ልትለኝ ነው፣ ዝርክርክነት ነው ። ሌላ አይደለም....»
«ለምሳሌ አቦይ ተኽሌን እንውሰድ....»
«የቱ አቦይ ተኽሌ?»
«ና! አትለኝም!»
«ያ ብስብስ ሽማግሌ ሊከዳን ነበር....»
«ግን ለምን?»

«ምነው ነገሩን እያወቅኽው ። ኤ ኮዘ ፋራ፣ ጊዜው ተለው ጧል ። ሁሉም በሠላም መኖር ፈልጓል ። ሁሉም በኛ ተሰፋ እየቆረጠ ሔዷል ። በተለይም ይህ ቀይሕ ኮኽብ ዘመቻ ከመጣ ወዲህ አብዛኛው ሰው ማፈግፈግ ጀምሮአል ። ሐያ ዓመት ቀላል ጊዜ አይደለም ። ሁልጊዜ ማርሻ ኢንዲትሮ!» አለና በ1970 አካባቢ የተዘፈነው ዘፈን ትዝ ብሎት —

«አንታ እነ ገሪሙኒ
ማርሻ ኢንዲትሮ ዶ
ዝመልስ መሲሌኒ»

«ተብሎ የተዘፈነው ዘፈን ሰምተህል፣ ሰው አይፈረድ በትም ። ከቤቱ ወጥቶ ተሰደደ ። ታሰረ ። ተገደለ ። በየበረሀው ሞቶ ቀረ ። በባዕዳን አገሮች የመከራ ኑሮ ገፋ ፣ ተሰቃየ ፣ ተን ከራተተ ። ምን ተፈጠረ፣ ምንም ። ነጻነት እንደሆነች ሲቀርቧት እንደ ሰሚናዊ ኮኽብ ከፈታችን እየራቀች የምትሔድ ሆናለች ። እና ምን ሰጥተናቸው እናውቃለን፣ ከባዶ ተሰፋ በቀር ። እና አሁን ሕዝቡ ሠላም ቢፈልግ ፣ ቢከዳንና ቢጠላን አይገርመኝም ። ከአቦይ ተኽሌ የበለጠ የሚታመን ሰው የት ነበር፣» አለ ።

«አንተም ተሰፋ እንደቆረጠ ሰው ነው የምትናገረው ። ከእንዳንተ ያለ ሰው እንዲህ ዓይነቱን ነገር መስማት አልፈል

ግም ። በእውነቱ የከተማ ዲሲፕሊን ይገርመኛል ። በረኻ ቢሆን ኖር አሁን ያልከው ነገር በሞት ያስቀጣህ ነበር» እለው ሥዕላይ ተቆጥቶ ።

«የሆነ ሆኗል ። ተከስተ እንዳለው ሳይቀድሙን በፊት መቅደም አስፈላጊና አማራጭ የሌለው ርምጃ ነበር ። ለማንኛ ውም ነገር አቦይ ተኽሌና መሰሎቹን ነፍሳቸውን ይማር።የፈለጉ ትን ሠላም አግኝተዋል» አለ ወዲ ሲላ ለመጀመሪያ ጊዜ እየሳቀ ። ሁሉም እንድ ላይ ሳቁ ።

ሥዕላይ «የአቦይ ተኽሌ ልጅ ያባቱ መርዶ እንዲደርሰው አድርግ» አለው ተከስተን ።

«የት ነው?»

«ናትፋ ። ሻዕቢያ ብርጌድ አዛዥ ነው ። ስሙ ጥር ተዋጊ ሆኗል ። እና በነገራችን ላይ ፣ አባትህን መንግሥት ነው የገደ ለው ብለህ ንገረው» ብሎ ቪኖውን ጨልጦ ሲጀራ ካቀጣጠለ ፀ፡ላ ፣ «ስለእግዜር ብለን የሞተ ሰው አይናገርም በማለት እን ጀናና ። የሞቱት ፍንጭ እንዳልተው ፣ እኛም የሞኝ ሥራ ሠር ተን እንዳልሆነ ተሰፋ አደርጋለሁ ። እና ከዛሬ ጀምሮ እኔ ሳላ ውቅ ምንም ዓይነት ርምጃ መወሰድ የለበትም ። ይህ የመጨረሻ ማስጠንቀቂያ ነው» አላቸው ።

«ስለ እሱ አትሰጋ ። ጥራት ያለው ሥራ ሠርተናል ። ቤታቸ ውን አንድም ሳይቀር ፈትሸናል ። የሚያሰጋን ነገር የለም ። ግን አሁንም ቢሆን ተመሳሳይ ሁኔታ ካጋጠመን ትንሽ ነጻነት እንድ ትሰጠን በጥብቅ አሳስባለሁ ። ያለንበትን አሳሳቢ ሁኔታ መረዳት አለብህ» አለ ተከስተ ።

ድምጹ ቸም ያዘለ ነበር ። ሁለቱ ሰዎች ዓይን ለዓይን ተያዩ ። ሁለቱም ፈት ላይ የመኖር ጥያቄ ይነበብ ነበር ።

«እንዳል ፣ ። ግን ከፍተኛ ጥንቃቄ መደረግ አለበት» ከማለት ሌላ ምርጫ አልነበረውም ። በየጊዜው ከእሱ የሚጠበ ቀውን ውሣኔ በተፈለገበት ቦታ ተገኝቶ ለመስጠት እንደግይ

ችል በትክክል ተገንዝቧል ። ቅር እያለው የተከስተን ሀሣብ ተቀብሎ ሥልጣን ሰጠው ።

«የሕዝብ ደኅንነት ሰዎች እንደ ጉንዳን እንደሚከተሉህ መቸም ታውቃለህ ብዬ ነው» አለ ተከስተ ።

ረዘም ያለ ዝምታ በመካከላቸው ሰፈነ ። ራታቸውን በልተው የጨረሱ አንዳንድ ሰዎች ሲወጡ ፣ ራት የሚፈልጉ ሌሎች ሰዎች ይመጡ ነበር ። ፀሌና ባለቤቶች አይደክማቸውም ። የመጣውን ደንበኛ ሁሉ በደስታ ተቀብለው ያስተናግዳሉ ። የለንም ፣ ወይም አልቋል የሚሉት የምግብ ዓይነት የለም ። ብዙ ጊዜ ሥራ ፈተው የቆዩ ይመስላሉ ። ሥራ ፈተው የቆዩበትን ጊዜ ለማካካስ ሳይሆን አይቀርም ፣ ዋጋቸው የመርዶ ያህል ነበር ። እውነትም አንዳንድ ሰዎች ሂሣብ ሲቀርብላቸው አቀርቅረው ትንሽ የሕሊና ጸሎት ሲያደርሱ ይታዩ ነበር ።

«ጊዜው አስቸጋሪ ሆኗል» አለ ተከስተ ከረጅም ዝምታ በኋላ ።

«እም ፣ በጣዛ እጃችን ነው አስቸጋሪ ያደረግነው ። እንተባበርም ፣ ጠላቶቻችን ፊት እርስ በእርሳችን እንፋጀለን ። የተረገምን ሕዝብ ነን ። ትናንት ስንንቃቸውና ስንጠላቸው የነበሩት የትግራይ ነጻ አውጪ ግንባር ሰዎች ብቻናቸው ዛሬ የሚተባበሩን፣ አሱም ቢሆን ዘላቂነት የለውም ። ያሳዝናል» አለና እዝን ብሎ ከቆየ በኋላ ፣ ወደ ወዲ ሲላ መለስ በማለት ፣ «ይህ የአርሚ አቪዬሽን ሰውዬ ስሙ ማነው አልከኝ?» አለው ።

«ሻለቃ ታደሰ ቆሪቾ ።»
«የሚታመን ሰው ነው?»

«ከእንግዲህ ምርጫ የለውም ። እኛ ትብብሩን እንፈልጋለን ፣ እሱ ግንዘባችንን ይፈልጋል ። ጠረታ የመውጣው ጊዜ የደረሰ ሰው ነው ። ግን ገንዘብ ነው የጠየቀ አስቸግሮአል» አለው ።

«የጠየቀውን ክፈሉት ። ሰውዬው ያስፈልገናል ።»
«ዛሬ ጉድ ሆነን ነበር» አለ ወዲ ሲላ ።

«ምን ሁናችሁ?» አለ ሥዕላይ ።

«አዲሳባዎች የጠየቁንን መሣሪያ ስንሞን ጸጋዬ ፣ ጋዜጠኛው ደርሶብን ነበር ። ጅሉ ደንግጦ ካርቶኑን ለቀቀው....»

«እና!» አለ ሥዕላይ ቅንድቡን ከፍና ዝቅ እያደረገ ።
«መሣሪያዎቹን እይታል ። ግን የገባው ነገር ያለ አይመስለኝም....»

«ይመሰልሀል? እንዲህ ዓይነቱን ጅልነት ነው የምጠላው! ጸጋዬ ጅል አይምሰልህ ። ልምድ ያለው ጋዜጠኛ ነው ። ሰላይ ባይሆንም አንድና አንድ ሁለት ማለት እያቅተውም ።» ብሎ ጮኸበት ።

ወዲ ሲላ ቅንድቡን አላበው ። ሁልጊዜ ቅንድቡን ያልበጥል ። ላቡን ከቅንድቡ ላይ በመሐረብ ጠረገና ፣ «ከቁጥጥሬ ውጭ የሆነ አደጋ ሲደርስ ምን አረጋለሁ?» አለ ።

«ያውቅህል?»
«አይመስለኝም....»

«ካላወቀህ ከእሱ ራቅ ። አደገኛ ልጅ ነው....» ሲል ተከስተ ቅበራይ በነገራቸው ጣልቃ ገባና ፣ «እሁን ከማን ጋር እንዳለ ታውቃለህ?» በማለት ሥዕላይን ጠየቀው ።

«ከማን ጋር ነው?»
«ከፊያሜታ ጊላይ ጋር ዳሕላክ ሆቴል ። የኛ የሆነ ሰው አጣርቶልኛል....»
«እትለኝም!»
«ቁጥር አሥራ ሦስት....»
«ፈልዩ ዲካነ!» አለ ሥዕላይ ።
«ድሮውኑ ለምን እንዲህ ያለ የሞኝ ሥራ ሠራህ?»
«ስታይ ዚቶ!»

ተከስተ ዝም አላለም — «ያን ሴሊት ከእሷ ጋር እንዳላደርክ እርግጠኛ ነኝ ትነግረዋለች ። እስካሁን ለማንም አልነገረችም ነበር ።»

«ለእሱ እንደምትናገር በምን ታውቃለህ?»
«አሳምሬ ።»
«ፊልዩ ዲ ካነ!» አለ እንደገና ጥርሱን ነክሶ ።
«ስድብ አይበቃም ....»
«ታዲያ ምን ይሁን ነው የምትለው?»
«ሁለቱንም ማጥፋት ....»
«የባሰ ጅልነት ይሆናል ....»
«ለምን?»

«እንደማውቃት ያውቃሉ ። እየተከታተሉ ስለኔ ሲጠይቋት ቆይተዋል ። ጅሎች አይደሉም ። ስትጠፋ በተለይም ከጂጋዩ ጋር ፥ እንድና እንድ ሁለት ማለታቸው አይቀርም ። ይልቅ ....» ብሎ አሳቡን ጨርሶ ሳይገልጽላቸው ፥ ተክላይ ዘድንግል ወደ እነሱ ጠረጴዛ ሲመጣ አየና በሳቅ ፈነዳ ። ሁለቱም እሱን አይ ተው ሳቁ ።

ተክላይ መጥቶ ፥ ወንበር ሰቦ እየተቀመጠ ፥ «እንዲህ የሚ ያስቃችሁ ቀልድ ምንድነው?» በማለት ተቀላቀላቸው ።

«እንዳንድ ቀልድ እያወራን ነበር» አለ ሥዕላይ ።

«እንደምን ያለ ቀልድ?» አለ ተክላይ ዐውቆ ። ደረት ላት ይስቁ እንደነበረ አወቋል ወይም ተሰምቶታል ። ሥዕላይ የተክ ላይ ጥያቄ አዝማሚያ ቶሎ ስለገባው ፥

«ሲያስቀን የነበረው ቀልድ? ከሐማሴን አውራጃ የመጡ አንድ ሽማግሌ ምን አደረጉ ይባላል መሰለህ? ነገሩ እውነት ነው ። ቀልድ አይደለም ። አሥመራ ይመጡና ጠመንጃ ሰጥታች ሁን ሔጂ እነዚህን ወንበዴዎች ካልወጋሁ ሞቼ እገኛለሁ ይ ላሉ ። «ምነው? ምን ሆኑ?» ሲባሉ ። «ወንበዴዎች ርስቴን ቀም ተው ለሌሎች ሰዎች ሰጡብኝ ይላሉ ።» ታዲያ መንግሥት ርስ ትዎን ከሌሎች ጋር በጋራ አርሰው እንዲኖሩ ቢያደርግ ምን ያደርጋሉ?» ተብለው ሲጠየቁ ምን ብለው መለሱ መሰለህ? «ዋእ! ጥሩ ። ጠብመንጃውን ስጡኝ ብቻ ። እናንተንም እወጋበ ታለሁ» አሉ ይባላል በግለት ድንገት የፈጠረውን ቀልድ ፈጥኖ ነገረውና ሳቀ ። ሌሎችም ሳቁ ።

ተክስተ ገብራይ ቀጠለና ፥ «እኔም ሌላ ቀልድ ላማውታ ችሁ» ብሎ ጀመረ — «አንድ ሚሊሽያ ወደ ጠላ ሻጭ ቤት ይሔዳል ። ጠላ አልቆባት ነበረና ፥ ተወዲኡ! ተወዲኡ! ትሰ ዋለች ። «ግድ የለሽም ፥ ቢወደድም ዋጋ ጨምሬ እጠጣለሁ» ይላታል ። ጎላ አንድ የጎረቤት ልጅ ምን ማለቷ እንደሆነ ያስረ ዳል ። ነገሩ ገብቶት ሊሔድ ሲል ፥ ሴትዮዋ ታዝንለትና ከጎረቤ ቶች ጠላ ፈልጋ ታጠጣዋለች ። ይተዋወቃሉ ። አንድ ቀን ተኝ ተው ሲጨዋወቱ..... አለ አይደለ..... ማዓረይ ማዓረይ ስትለው ይሰማና አይ ፥ ይህች ሴት ማር አምሮአት ይሆናል ይልና በሌላ ቀን ማር ይዞላት ይመጣል ። አሁንም ሲጨዋወቱ ፥ ሽኮሬይ ሽኮሬይ ትለዋለች ። በበነጋታው ደግሞ ስኳር ይዞላት ይመጣል ። መዓረይ ሽኮረይ ስትለው ትውላለች ። ስኳርና ማር ይዞ ከተፍ ። እንዲሁ ሲል ፥ አንድ ጓደኛው አንድ ቀን ፥ ጠጅ ነጋዴ ያገኝ እንዴ? ብሎ ይጠይቀዋል ። የለም ፥ እሷስ ጠላ ነጋዴ ናት ። ማርና ስኳር ትወዳለች መሰለኝ በሔድኩቁጥር «መዓሬ ፥ስኳሬ» እያለች ታስቸግረኛለች አለው ይባላል ብሎ አማወታቸው ።

ተክላይ ቀልዳቸውን ሲሰማ ቆየና ፥ «እኔ ደግሞ የሚያሳዝን መርዶ ልንገራችሁ» አለ ።

ሥዕላይ «ክላ!» ብሎ እጁን አወናጨፈና ፥ «የሚያሳዝን ነገር ማን መስማት ይፈልጋል ብለህ ነው? ሕይወት እንዲሁም አሳዛኝ ናት ። ቀልድ ካለህ ንገረን ። መሳቅ እንፈልጋለን ሳቅ ደግ ነው» አለው ።

«ጋዘን'ኩ የሳቅ ሌላው ገጽታ ነው.....»
«ኤ. ዳይ! እንጠጣ» ብሎት ብርጭቆ ሙሉ ቪኖ ቀዳለትና ፥
«አብረን ላሳለፍነው የልጅነት ጊዜ ። እና ለቀይ ኮከብ ዘመቻ» አሰና ብርጭቆውን አነሳ ።

ሁሉም ብርጭቆአቸውን አንስተው አጋጩ ።
ተክላይ ቀስ ብሎ ብርጭቆውን በእጁ እያዞረ ፥

«አቦይ ተኽሌ መሞታቸውን ሰምተሀል?» አለው ተክስተን ።
«የቱ አቦይ ተኽሌ? የኔ አቦይ ተኽሌ!»
ተክላይ በጥቁር ሙንጭሩ የተክስተን ስሜት ቀስ ብሎ እያ

ጤን ፥ ረጋ ብሎ ፥ «አዎ ፥ ያንተ ባሬስታ» አለው ።

ተከስተ ደንግጦ ከመቀመጫው ተሰረንጥሮ ተነሳ ። ተመልሶ ወንበሩ ላይ ዘሞ አለና ራሱን በሁለት እጆቹ ይዞ አንገቱን ደፋ ።

ሥዕላይም የደነገጠ ለው መስሎ ፥ «ምነው? ምን ሆነው ሞቱ? መቸ?» በማለት ውተወተ ።

«የሞቱበት ትክክለኛ ሰዓት ለጊዜው አልታወቀም ። ምናልባት በግምት ከሦስት ሰዓት በፊት ይሆናል....» ተከስተ ወደ ሰምንት ሰዓት ገደማ ስላያቸው «ሥራ ላይ ነበሩ ። እና ደህና ነበሩ ። አውይ አቦይ ተኸሌ» ብሎ እንባውን ጠረገ ።

«ምን ሆነው ሞቱ?» —ሥዕላይ ነበር ።

«ምክንያቱ አልታወቀም ። ለጊዜው ግን ከሁኔታው ለው የገደላቸው ይመስላል ።»

ተክላይ ቀስ ብሎ ፊታቸውን ለማንበብ ይሞክር ነበር ። በሆነ ምክንያት ፥ ጭምብል ያጠለቁ ተዋንያን መስለው ታዩት ፥ ወይም ተሰማው ። አነጋገራቸው ሁሉ የታሰበበት ፥ የሚገልጹት ስሜት ሁሉ የተጠና መስሎ ቢሰማውም ፥ የተቀነባበረ ለመሆኑ ምንም ማስረጃ አላገኘም ። ውስጡ በብሽቀት ቅጥል ፥ እርር ፥ ድብን ፥ ኩምትር አለ ። ብርጭቆውን አንስቶ ፈኒሊ ቪና ቢያንኮ ሴኮ ቸለሰበት ።

«ለው ገደላቸው ለማለት የሚያስችል ምን ምክንያት ተገኘ?» አለው ሥዕላይ ።

«መኖሪያ ቤታቸው ምስቅልቅሉ ወጥቶ ነው የተገኘው ። ከእላቸው አንድ ነገር የሚፈልግ ለው ያለ ይመስላል ወይም ብዙ ለዎች ሊሆኑ ይችላሉ ።» ብሎ መለሰለት ።

ተከስተ እንባውን እንደገና ጠርጎ «ምስኪን! አቦይ ተኸሌን ለመግደል የሚፈልግ ምን ጠላት ይገኛል? ለሁሉም እንደ አባት ነበሩ ። ምስኪን ሽማግሌ!» አለ ።

ተክላይ ፥ መነጽሩን አፍንጫው ላይ አስተካከለና ፥ «ይልቅ አሁን ባለንበት ጊዜ ማን ወዳጅ አለው? ብትል ይሻላል» አለው በምጸት ።

ሥዕላይም ፥ «እባባልህ ልክ ነው ። ባሁኑ ጊዜ ወዳጅ አለኝ ብሎ መመካት ሞኝነት ይሆናል ። ከወዳጅ ጠላት ይሰውረን ማለት ነው» ብሎ በነገር ነካ አደረገው ።

ተከስተ አፍንጫውንና ዓይኑን ጠረገና በጥልቅ ኃዘን ተውጦ ፥ «ምስኪን አቦይ ተኸሌ! ከሚያፈሱበት መኪና ሌላ ሰው ቀና ብለው አያነጋግሩም ነበር ። ያ የቡና ማፊያ መኪናና እላቸው ላለፉት ሐያ አምስት ዓመታት አንድ ቀን እንኳን ተለያይተው ውለው አያውቁም ። እንደሰው ያነጋግሩት ነበር ። መኪናውም ያለ እላቸው እሺ ብሎ አይሠራም ። እና ተጋግዘው ፥ በአሥመራ በጣዕሙ ወደር የሌለው ቡና ያፈሉ ነበር ። ምስኪን! መኪናውም ከእንግዲህ ያለእላቸው አይሠራም ። እሱም ሞቷል ። እና ከእነሱ ጋር የፓራዲዞ ቡና» አለ ።

ሥዕላይ በሳቅ ፈነዳ ።
«ምን እሳቀህ?» አለ ተከስተ ።
«ለንግድህ ስታለቅስ ታይቶኝ ነው.....»

«ምን ያስቃል? አዲስ ነገር አይደለም ። ሁሉም ስለራሱ ነው የሚያለቅሰው — አይደለም እንዴ? የሞቱትማ ሞተዋል ። መቃብራቸው ምን ይናገራል? ወይስ ይናገር ይሆን?» አለ ተክላይ እየተፈላሰፈ ። ትንሽ ቆየና ሌላ ፊያሽኮ ቪኖ ሴኮ አዘዘ..... «እስካለን ድረስ እንጠጣ ። ለጤናችን..... ጤና ካለን» አለ ።

ሥዕላይ ብርጭቆውን አንስቶ ፥ «ምነው ፥ ለመሞት አስብሃል?» አለው ።

«ማን ለዘላለም ይኖራል !» አለ ።
ቀይ ባሕር ላይ የንጋት ቅንድብ ብቅ ሊል ምንም አልቀረውም.....

ፊያሜታና እኔ

ከቀይ ኮከብ መጋረጃ በስተጀርባ

ምዕራፍ ሦስት

ጥር 18 ቀን 1974 የሥራ ሠርግና ምላሽ ሆኖ ዋለ ። ዳሩ ጥር የሠርግና ምላሽ ወር አይደል ፥ ቀኑን ሙሉ ትንፋሽ አልነበረኝም ። ክንፍ አውጥቶ ከጊዜ ጋር እንደመብረር ነበር ። ሩጫው ባልከፋ ፥ ቀኑን ሙሉ ሲሠራ የዋለውን ዜና ፥ የቴሌቪ ዥን ፊልሞች ፥ ፎቶግራፎችና የቴፕ ክሮች በጊዜ ወደ አሥመራ ከዚያም ወደ አዲስ አበባ አስተባብሮ መላኩ ጎዋሳት የሚያናጋ ሌላው ራስ ምታት ነበር ። ምጽዋ ቤተ መንግሥት አዳራሽ ውስጥ የተካሔደውን የሥዕል ኤግዚቢሽንና የኤክስፖ መከፈቻ ሥነ ሥርዓት ሥራ ጨርሼ ላይ ወደ ሆቴል ስመለስ ፥ ፊያሜታ ጊላይ ተዝናንታ አልጋዬ ላይ ጋደም ብላ ባገኘኋት ጊዜ እንደ ድንጋይ ተጭኖኝ የነበረው ድካም ከላዬ ላይ እንደ በጋ ጉም በኖ ጠፋ ። እጥፍ ዘርጋ የሚለው ሽንጢ ፍቅር የተራበ ይመስላል ።

«ኢሂ ደስ ፊያሜታ ሴሌሳ?»
«ላዕሊ ። ከመይ ውዕልካ?»
«ጽቡቕ ፥ ሚያ ሰሚናዊት ጽብቕቲ»

ከተጋደመችበት እጅዋን ዘረጋችልኝ። ጡቶቿ «እጅ ወደ ላይ» የሚሉይመስላሉ — አፈውዛቸውን ደግነው ፥ ወድረው ።

«ላብ በላብ ሆኛ እሸታለሁ። በፈጠረሽ ቢራ እዘኽርልኝ ። ተቃጥያለሁ» ብያት ሻወር ለመውሰድ ወደ መታጠቢያ ቤት ሔድኩ ። ቀዝቃዛው ውሀ መንፈሴን እደሰው ። ቀዝቃዛው ቢራ ነፍሴን ፈወሳት ።

«አንቲ ፥ አባቲ ይሙት ባለጌ ነህ» አለችኝ ።
«ምን አጠፋሁ?» አልኳት ደንግጬ ።

«አሮማይ ። ደስ ይለኛል ። እልክ ውስጥ እገባለሁ ። እልክ ውስጥ ስገባ እሰቃያለሁ ። እና እወደዋለሁ» አለች ።

«ጉድ ነው ። እጮኛ ባይኖረኝስ ኖሮ ?»

«እልፈልግህም ነበር ፣ አባቴ ይሙት ። እውይ ጸግዬ ፣ ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ፣ እስቲ ንገረኝ» አለች ።

«ጣፋጭ» አልኳት ።

«ደደብ ነህ አባቴ ይሙት.....»

«እንቺ ልጅ ተይ ደደብ አትበይኝ» አልኳት ።

«ለምን? እስቲ ንገረኝ?»

«ባገራችሁ ወንድ ይከበራል፣አይደለም? መከበር አለብኝ.....»

«እውይ ግን አለህ?»

«ዐውቃለሁ ። ገንዘሚ የማትሰጥ ሴት ባል አታገኝም ። እና ታዲያ ይህ ምን ማለት ይመስልሻል? ወንድ ከቡር ነው ማለት ነው ። አይደለም?»

«ደደብ ። አባቴ ይሙት ደደብ ነህ ። ለምንድነው ግን ደደብ የምልህ? ምን ዓይነት ሴት ነኝ?»

«እንደገና 'ጣፋጭ'» አልኳት ።

እና ፣ ሴቲን በሙሉ ጣፋጭ ነበረች ። የምጽዋ ፌስትቫል ገና ላንድ ቀን የሚቆይ ቢሆንም ፣ የኤርትራ ከፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ጉባዔ ከምጽዋ ተመልሶ ሥራ ከመጀመሩ በፊት ቀደም ብዬ ያን ጢት ወደ አሥመራ መመለስ ነበረብኝ ። ብዙ ሥራ ይጠብቀኛል ። እና ፣ ከነገ ጀምሮ ለሚቀጥሉት ሦስት ወይም አራት ቀናች በትንሣኤ አዳራሽ የሚካሔደው የጉባኤው ውይይት ፣ እያንዳንዱ የጉባኤው አባል በጉዳዩ ላይ ያለው አስተያየትና አቋም ፣ እንዲሁም በመጪረሻ ጉባኤው በማኒፌስቶ መልክ የሚያስተላልፈው ውሣኔ ፣ ከዳራሹ ለመላ የኢት ዮጵያ ሕዝብ በቀጥታ መተላለፍ ነበረበት ። ይህ እንኳን አላሰ ጋኝም ። የጥር ወር የሥራ ሠርግና ምላሽ ሁለተኛ ተፈጥሮዬ ሆኗል ። ይልቅ በጣም እያሳሰበኝና ስጋት ላይ እየጣለኝ የሔደው ከውሜ የታዘዙት መሣሪያዎች የውህ ሽታ ሆነው የመቅረት ጉዳይ ነበር ። ብዙ ጊዜ ያደረስኩት ጸሎት አልረዳኝም ። እንደ አቡነ ተክለሀይማኖት ሰባት ዓመት ባንድ እግሬ ቆሜ እንዳል ጸልይ ጊዜ አልነበረኝም ። በጉባዔው ፍጻሜ ማግስት የውጊያ ትእዛዝ ድንገት ቢሰጥ ምን ተይዞ በዎስት ግንባር ናቅፋ ሊዘ መት ይሆን? ከአዲስ አበባ ያመጣነው ፊልሞና የቴፕ ክር ወደ

መገባደዱ ላይ ነበር ። ለጥምቀት ያልሆነ ቀሚስ ይበጣጠስ እንዲሉ ፣ የምን ፊልም ቁጠባ፣ ይህን ታሪክ ያልቀረጸ ፊልም ለመቸ፣ ከዶጅ የተለቀመ ሞራሮ ይመስል ዝም ብሎ ማቃጠል ነበር ። በእጃችን የቀረው ጥሬ ፊልም ፣ ሌላው ቀርቶ ፣ የጉባዔውን ሥራ ካስጨረሰን ምንኛ ደግ በሆነ ። በእጃችን ያሉት የቴሌቪዥን ካሜራዎች ያረጁ ከመሆናቸውም በላይ ለመስክ ሥራ ይሆን ያህል የሚያስተማምኑ አልነበሩም ። ታሪክ በድጹ ሲስቅብኝ ታየኝ ። ለሚሰማኝ አምላክ ፣ እሱም ካለ ፣ የመጨረሻ ጸሎት አደረስኩና ፊያሜታን ቀስቀስኳት ። እሷም ከኔ ጋር ወደ አሥ መራ ለመመለስ ፈልጋ ነበር ።

«ባሰጌ ነህ አባቴ ይሙት!» ብላ ወደ ውስጥ ገባች ። ብርድ ልብሱን ከነአንሶላው ገፈፍኳት ። እርቃኗን ቀረች ።

«እውይ አባቴ ይሙት ደደብ ነህ ። ምን አድርጊ ነው የም ትለኝ? ምን ባደርግህ ይሻላል ግን? አንተግናይ!» አለችኝ እየተ ነጫነጨች ።

«ሳ ሚ ኝ» አልኳት.....

ሳመችኝ ። ትንፋሿ እንደ ዱር ጸጌረዳ ሁልጊዜ ደስ ይላል ። እየተነጫነጨች የግዷን ተነሳች ። ለመልበስ ጊዜ አልፈጀባ ትም ። በቀላሉ የማጌጥና የመዋብ ችሎታ አላት ። ወይም የወጣ ትነት ዕድሜዋ ይሆናል የሚረዳት ። መኳኳል አታበዛም ። ልብ ሶጅም ሆኑ ጌጦጅ ውድና ቀላል ውብ ነገሮች ናቸው ። ወደ አሥመራ ከመነሳታችን በፊት ለቁርስ ወደ ምግብ ቤቱ ተያይዘን ሔድን ። ኩሎኔል በትሩ አይቶን ፣ በዓይኑ ጠቅሶ አበረታታኝ ። ከፊያሜታ ጋር ሆኜ በማየቱ ደስ የተሰኘ ይመስላል ።

«አንድ ጊዜ ይቅርታ» ብያት ወደ ኩሎኔል በትሩ አመራሁ።

ሰላምታ ከተለዋወጥን በኋላ ፣ «እንቅልፍ ባይንህ የዞረ አትመስልም» አለኝ ።

«ፊያሜታን ከመሰለች ልጅ ጋር ተኝቶ ማን ዓይኑን ሊከ ድን ይችላል?» አልኩትና ቀጥዬ ፣ «በነገራችን ላይ ፣ ሥዕላይ በራሂ ያን ምሽት ከእሷ ጋር አላደረም ። ታዲያ የት አደረ ብለህ አትጠይቀኝ ። እሷም ሆነች እኔ አናውቅም» ብዬ ነገርኩት ።

ፈገግ ብሎ ፥ «አየህ አይደለምን?» አለኝ
«ምኑን?»
«የቅርብ ግንኙነት ለመረጃ ጠቃሚ መሆኑን?» አለኝ ።
«ግን ጉዳት እንዲደርስባት አልፈልግም» አልኩት ።
«አትሰጋ ። እንግሊዞች እንደሚሉት ወርቅ ዕንቁላል የም ትጥል ዶሮ አትገደልም ። ለመረጃው አመሰግናለሁ ። ቀጥል ጓድ ። ወደምንፈልገው ቦታ ታመራን ይሆናል ። ግን ፍቅር እውር እንዳያደርግህ እሰጋለሁ» ብሎኝ ሔደ ።

ወደ ፊያሜታ ተመለስኩና ፥ የብርቱካን ጭማቂ ስላል ነበረ ቀዝቃዛ ፋንታ አዘዝኩ ።

«ቪያ! እሱ መጠጥ አስካሮኛ ነው !» አለች ። እያንገ ፈገፋት ፥ እያንገሸገሻት ።
«ከፋንታ ምን ጥል አለሽ?» አልኳት ።
«አስካሮኛ ነው» አለች ጠጉሯን እየነሰነሰች ። ስትናገር አንገቷን መነቅነቅ ይቀናታል ። ጠጉሯም አብሮ ይነሰነሳል ።
«ለምን?» አልኳት ።
«ባንድ ቀን ቀጠሮ ፥ ባንድ ፋንታ ግብዣ ነው ከብርናዩን ያጣሁት ። ስካሮኛ!» አለች ።
አላቀችኝ ።
«ለዚያውም አልጨረስኳትም ፥ አባቴ ይሙት ። ግማሽ ላይ ነበር የተውኳት.....»
እንደገና ላቅሁና ፥ «እሺ፣ባባትሽ ታሪኩን በሙሉ ንገሪኝ» ብዬ ለመንኳት ።

ፋንታ ጠልታ የቀረችበትን ምክንያት ጭንቅላቷን እየነቀ ነቀችና ጠጉሯን እየነሰነሰች ከሥሩ ጀምራ አማወተችኝ ። ታሪኩ እንዲህ ነበር ።

አንድ በጣም የምትወደው ለው ነበራት ። የተማረ ፥ ሀብ ታም ፥ መልከ መልካም ወጣት ነበር ። ዶክተር አቤል ይባላል ። ከመላላም ሌላ ፍቅር አታውቅም ። እና ደግሞ የልብ ጓደኛዋ የሆነች አንዲት ልጅ ነበረች ። ልጅቷ ፥ በዕድሜም ሆነ በአስ ተላለብ የበሰለች ፥ ሁልጊዜ «ነገር አለዎ» እያለች ፥ ዘወትር

መፋቂያ የማይለያቸውን ውብ ፥ ድንቅ ጥርሶቿን ወንድ ላይ ብልጭ ፏ በማድረግ በወንድ ስሜት የምትጫወት ፥ ካንድ መኪና ወርዳ ወደ ሌላ የምትገባ በቀን ፍቅረኛዋ መኪና ከሌት ፍቅረኛዋ ቤት የምትደርስ ። ፈገግ ብላ «ነገር አለዎ» ከማለት በቀር ፥ ክፉም ሆነ ደግ የማትናገር ፥ እሳት ልላ የምታስልስ ነበረች።ሰሚራ ትባላለች።ፊያሜታ ዶክተር አቤል ቤት የምትሔ ደው ከሰሚራ ጋር ነበር — ሁልጊዜ ሰሚራና አቤል አንቺኮ አታውቂም እንጂ እኛ የሥጋ ዝምድና አለን እያሉ ያወሯታል ። ከጊዜ በኋላ የፊያሜታ ጆሮ ጉድ ይሰማል ። ሰሚራና አቤል አብረው መውጣት ጀምረዋል የሚል ወሬ ይደርሳታል ። ለጊዜው አታምንበትም ። ወሬው ስለተደጋገመባት ፥ ከዚያ በፊት ብቻ ዋን ወንድ ቤት ገብታ የማታውቀው ልጅ ተነስታ ዶክተር አቤል ቤት ትሔዳለች ። ቀኑ አይረሳትም ። ቅዳሜ ነበር ። ከም ሽት አንድ ሰዓት ገደማ..... ሰሚራና አቤል ፍቅር አድክሟቸው ፥ ተቃቅፈው ተኝተው ታገኛቸዋለች..... እንባዋን እየዘራች በመጣ ችበት እግሯ ወደቤቷ ተመልሳ ከመሮጥ በስተቀር የምታደርገው ነገር አልነበራትም ። ጊዜ ያልፋል ። ሰሚራና አቤል ይሰያያሉ ። ፊያሜታ ትታመማለችና ሠርጉ በጥር ወር እንዲሆን ተቆረጠ ። ቀኑም እየተቃረበ ሔደ ። በርበሬም ይቀነጠስ ጀመር ። ገዜምም ተዘጋጀ ። አንድ ቀን እንዳጋጣሚ ሰሚራ መታጨቷን ካንድ ጓደኛዋ ትሰማለች ። እንዳጋጣሚ ሆኖ የሰሚራን እጮኛ ታው ቀው ነበር ። ከዚያ በፊት ፥ ካንድም ሁለት ጊዜ እንውጣ ብሎ ለምኗት እምቢ ያሰኘው ልጅ ነበር ። አፈወርቂ ይባላል ። የስልክ ቁጥሩንም ይዛ ነበር ። ስልክ አንስታ ትደውልሰታለች ። ሰማታ ይታጠራሉ ። ቤቱ ወስዶ ፋንታ ይጋብዛታል ። ያኔ ፥ ፋንታ አዲስ የመጣ ለስላሳ መጠጥ እንደመሆኑ ብርቅ ነበር ። የተጋበዘችውን ፋንታ ጠጥታ ሳትጨርስ የሆነው ሆነ ። በስንት መከራ ከብዙ የመንገድ ሌቦች ጠብቃ ያቆየቻትን ብርቅዬና ውድ ከብርናዋን አጣች ። «በሚማሽ ጠርሙስ ፋንታ ሼዋኳት አባቴ ይሙት» ስትል በጣም አስቃኝ ነበር ። ከጊዜ በኋላ አረገዘች ። እናቷ ያረገዘች መሆኗን ያውቁባታል ። እሷ ፥ እህል በሸተታት ቁጥር ፥ ልቧ እስኪጠፋ ድረስ ቋቅ ሲያሰኛት ፥ ኮሌራ የያዛት መስሏት ነበር ። ታሪያና አዋዜ ብቻ ነበር የሚያም ራት ። እናትና አባቷ በዕድላቸው ከማዘን ሌላ የሚያደርጉት ነገር አልነበረም ። የሆነ ሆኗል ። ምን ሊያደርጉ ይችላሉ ። እና ደግሞ ያለ እሷ ሌላ ቤት ልጅ የላቸውም።የቤተሰቧ ዓይን ማረፊያ

ጌጥ ነበረች ። ወንድሞቿ ሊገድሏት ተነስተው ነበር ። እናትና አባት እናስነካትም በማለት ከጎኗ ቆሙ ። እንዳጋጣሚ እናትና አባቷም የተገናኙት አሁን ልጃቸው ላይ በደረሰው ሁኔታ ነበር ። ፊያሜታና አፈውርቂ እንዲጋቡ ከማድረግ ሌላ ምርጫ እልነበረም ። ቃል ኪዳን ፈርሶ ፊያሜታና አፈወርቂ ተጋቡ ። ጋብቻው አልሠመረም ። ጸንሱ አስወረዳት ። በተጋቡ በሰባት ወራቸው ተፋቱ ።

«እውይ አባቱ ይሙት ፣ እልከ ይገድለኛል'ኮ ። ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ ?» አለች በመጨረሻ ።

«ጣፋጭ እልከኛ!» አልኳት ።

«ምን ዓይነት ሴት ነኝ?» ባለችኝ ቁጥር ፣ ሰምን እንደሆነ እንጃ ፣ «ጣፋጭ ነሽ» ማለት ይቀናኛል ። እና ደግሞ ጣፋጭ ናት ። ጨው ያላት ልጅ ናት ።

«ሙት ፣እልከኛ ነኝ ። አባቴ ይሙት ። ወንድ ፣ ቀንድ አስበቅላለሁ.....»

«ምን እያደረግሽ?»

«ታየኛለህ.....»

«እናያለና.....»

«ደሞ ካንድ ወንድ ጋር ብዙ ጊዜ መቆየት አልችልም ። ላየው ጥለሺው ብረሪ ብረሪ ይለኛል ።»

«ስለሱ አትስጊ ። ግፋ ቢል የሦስት ወር ፍቅረኞች ነው የምንሆነው ። ከዚያ ፈትለክ ነው» አልኳት ።

እና ተነስተን ወደ አሥመራ ተፈተለክን ። ከምጽዋ ወደ አሥመራ ጉዞ ሰማዩን ለመግጨት ሽቅብ እንደመብረር ነው ። ደግነቱ ከፍ እያሉ በሔዱ ቁጥር ሰማዩም ወደ ላይ ይሸሻል ። አሥመራ ደረስን ። ከተማው ጭር ብሏል ። ሰው ሁሉ ከተማውን ጥሎ ወደ ምጽዋ የከበለለ ይመስላል ። በፊያሜታ መሪነት በቀጥታ ወደ ማይተመናይ እመራን ። የማይተመናይ ሠፈር ቤቶች በቁጠባ ዘዴ በፕላን የተሠሩና እንደ ሰንሰለት የተያያዙ ቤቶች ናቸው ። አሠራራቸውን ሲመሰከቱ ፣ ሠፈሩ የእረቦች መንደር መስሎ ይታያል ። ግን ፣ ሠፈሩ ከዳር እስከ ዳር የሐማሴኖች ሠፈር ነው ሲባል ሰምቻለሁ ። ቀይ ኮከብ ዘማቾች ሠፈሩን ከሩቅ ይፈራታል ። ቤታ አጠገብ ስንደርስ ልቅሶ ሰማን ።

«አውይ ! ወይእነ ግዲ ! » አሰች ራሷን ይዛ ።

ደንግጬ ፣ «ምነው? ምን ሆንሽ ! » አልኳት ።

«እናቴ ትሆን? ምን ይሻለኛል ጸጋዬ? አባቴ ይሙት እኔ ከዚህ መኪና አልወርድም» አለች ።

«ታመው ነበር ?»

«አዎ ፣ ልቤን ስትል ነበር.....»

ከመኪናዬ ወርጄ አንዱን የመንደር ጎረምሳ በመጥራት ሁኔታውን እጣራሁና ተመልሼ ፣ «እባክሽ አቦ ፣ አታሚርች ባቸው ። እናትሽ ደህና ናቸው ። አቦይ ተኽሌ የሚባሉ ሰው ናቸው የሞቱት» አልኳት ።

«እውይ አቦይ ተኽሌ ! » አለች

የባለጌ መርዶ ነጋሪ ሆኜ ተሰማኝ ። ምን አውቄ ፣ አያቷ ሊሆኑ ይችላሉ ወይም አጎታ ። የትግሬ ዝምድና እንደ ሰንሰለት የተቆላለፈ ነው ይባላል ። ዓይናፋጅ እንባ ቋጥረው ነበር ። ሰምን እንደሆነ እንጃ የሰማሁት እንድ ቀልድ ትዝ አለኝ ። አንዱ ጥሬ መንዚ ሌላውን አፋፍ ላይ ቆሞ ይጠራውና ፣ እናትህ ሞታለች ፣ ጧት መጥቼ ስለማረዳህ ከቤት እንዳትጠፋ ይለዋል ። ሰውዬው አዬዬውን ማቅለጥ ሲጀምር ፣ እላ ፣ የማን ሞኝ ነህ! አሁን ማን አረዳኝ ብለህ ነው የምታሰቅሰው? ብሎት ይሔዳል ። አልሳቅሁም ። «ሰውዬውን ታውቂያቸው ኖሮአል? እዝናለሁ» አልኳት ።

«አቦይ ተኽሌን? ከሕጻንነቴ ጀምሮ ነው የማውቃቸው ። ከሕጻንነቴ ሁልጊዜ ከረሜላ ይዘውልኝ ይመጡ ነበር ። በጣም ይወዱኝ ነበር ። አሁንም በታመሙ ቁጥር እኔን ነበር የሚያስጠሩኝ ። ዕድሜ ልካቸውን የፓራዲዞ ቡና ቤት ባሪስታ ነበሩ» ብላ እንባዋን ለቀቀችው ።

ኯ

ሰዚያን ቀን ምሽት አድርገነው የነበረውን ቀጠሮ በአቦይ ተኽሌ ሞት ምክንያት ለሌላ ጊዜ አስተላልፈን ተሰያየን ። ሙታንም የድርሻቸውን ማግኘት አለባቸው ። ቀኑ ሳይታወቀኝ አለፈ ። ዝም ብሎ እንደ ሚግ 23 ተዋጊ አይሮፕላን ይበራል ። ከውጭ ስለታዘዙት መሣሪያዎችና ፊልሞች ጉዳይ ምንም አስደሳች

ዜና አልሰማሁም ። ገና አልደረሱም የሚል መጥፎ ዜና ነበር የደረሰኝ ። ከማን ጋር ልጣላ! እግዜሩም የድሮ እግዜር አይደለም መሰለኝ ሊሰማኝ አልቻለም ። ምናልባት እሱም አርጅቶ ይሆናል ። ከአሥመራ አብዮት አደባባይ፣ ወደ ላባ ስታዲየም ፣ ከሳባ ስታዲየም ፣ ወደ አሥመራ ራዲዮ ስቱዲዮ ፣ ከስቱዲዮ ወደ ትንሣኤ አዳራሽ መሮጥ ነበረብኝ ። ሌላ የት ቦታ እንደደረስኩ እግዜር ነው የሚያውቀው ። ለመኖር መሮጥ ያስፈልጋል ። እና እንደ አብድ ስሮጥ ነበር የዋልኩት ። ሌቱም እንደ ቀኑ ፣ እንደ በጋ ጥላ በርሮ አለፈ ። ቀይ ኮከብ ዘመቻ የጊዜን ስልት የቀየረ ይመስላል ። ሕልም አልባ የሆነ ሌት ነበር ። አንዴም ጎኔ የተገላበጠ አይመስለኝም ። እንደ ወደቀ ዛፍ ባንድ ጎኔ ተጋድሜ ነበር ያደርኩት ።

የኤርትራ ከፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ጉባኤ አባሎች ከምጽዋ ፌስቲቫል ተመልሰው መደበኛ ስብሰባቸውን በትንሣኤ አዳራሽ ቀጥለዋል ። ገብኤው ሥራውን ከመጀመሩ በፊት ጧት በማለዳ የዘርዓይ ድረስ መታሰቢያ ሐውልት መሠረተ ድንጋይ በታላቅ ሥነ ሥርዓት ተጥሎ ነበር ። አንዱ ተናጋሪ በሌላ እግር እየተተካ ንግግር በንግግር ሆነ ። አዳራሹ ጭብጨባ በጭብጨባ ሆኖ ተናጋ ። በብዙ ሺ ጫማ የሚቆጠሩ ፊልሞች ዞሩ ፣ ተሽከረከሩ ። ካሜራዎች ጋሉ ነደዱ ። ከትንሣኤ አዳራሽ ጋር በቀጥታ የተያያዘው የአብዮታዊት ኢትዮጵያ ድምጽ ራዲዮ የጉባኤውን ሂደት በመላ ኢትዮጵያ አስተጋባ ፣ ሔደ ፣ ነጎደ ፣ ወንዝና ጅረቱን ፣ ዳገት ቁልቁለቱን ፣ ሜዳ ተራራውን እየተሻገረ ። የጋዜጠኞች ብዕር ፈሰሰ ። የሬዲዮና የቴሌቪዥን ተናጋሪዎች ትናጋ ተንበለበለች ፣ ነደደች ፣ ደረቀች ። ዛለ ወገብ፣ ጆሮ ግንድ ተቃጠለ ። ከዳ ጉልበት ፣ አእምሮ ጋለ ፣ ደነዘ ። አንዳንዱም በእንቅልፍ ተንገላጀጀ ፣ ሽለብታ ፣ ኩርፊያ እስኪቃጣው ድረስ ። ያን ቀን ሐያ ተናጋሪዎች ብቻ ነበሩ ንግግር ያደረጉት ። አርባ ዘጠኝ ይቀራሉ ። አርባ ዘጠኝ ንግግሮች በሁለት ቀን ውስጥ ጆሮ ምንኛ ይደንቀው! ብርታቱን ይስጠን ብቻ ። በዚሁ ሁኔታ የታሪክ ጎማ ለምለት ተከታታይ ቀኖች ሲሽከረከር ቆየ ። በጉባኤው ሂደት ጣልቃ «ኢትዮጵያ ወይም ሞት» የሚል ዓርማ አንግበው ለአንድነት ለታገሉና መስዋእት ሰሆኑ የኤርትራ አርበኞችና ፣ «አብዮታዊት ኢትዮጵያ ወይም ሞት» በማለት ለአንድነትና ለአብዮቱ ሲታገሉ ለወደቁት የአብዮታዊ ጦር አባሎች

መታሰቢያ ሐውልቶች የመሠረት ድንጋይ ተጥለው ነበር ። ጥር 23 ቀን 1974 ታሪካዊው የአሥመራ ማኒፌስቶ ወጣ ። ታላቅ ቀን ነበር ።

የወጣው ባለ ሰባት ነጥብ ማኒፌስቶ ፤

1ኛ/ አርቆ አስተዋይና ቆራጡ አብዮታዊ መሪያችን ጓድ ሊቀ መንበር መንግሥቱ ኃይለ ማርያም የጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግና የኢሠፓአኮ ሊቀ መንበር የአብዮታዊው ጦር ጠቅላይ አዛዥ ፣ ጥር 17 ቀን 1974 በአሥመራ ከተማ በተሰበሰበው የቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ጉባዔ ላይ የዓለም አቀፍ፣የአካባቢያችንና የኢትዮጵያን ተጨባጭ ሁኔታ በተለይም የኤርትራን ክፍለ ሀገር ችግር በማስመልከት ለመላ የኢትዮጵያ ሠፊ ሕዝብ ላደረጉት ታሪካዊ ንግግር በአንድ ድምጽ ሙሉ ድጋፋችንን እየሰጠን በወንበዴዎች የወደመውን የኤርትራ ከፍለ ሀገር ኢኮኖሚ በቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ መልሶ ለማቋቋምና ሕዝቡንም ነጻ ለማውጣት የሰጡትን አብዮታዊ መመሪያ ተግባራዊ ለማድረግና ወደፊትም አብዮታዊው መንግሥት ከጊዜ ወደ ጊዜ የሚነደፋቸውን የሥራ ዕቅዶች ሁሉ ለመፈጸም በግንባር ቀደምትነት ተሰልፈን አስፈላጊውን መስዋዕትነት እስከ ሕይወት ድረስ ለመክፈል ዝግጁ መሆናችንን በአንድነት ቃል እንገባለን ።

2ኛ/ ከጎብረተሰቡ የተተፋ ኢምፔሪያሊዝምንና የአድኅሮት ኃይላትን በስተቀር ማንንም የማይወክሉ ጸረ ነጻነት ፣ ጸረ አንድነት ፣ ጸረ ሕዝብና ጸረ ሠላም የሆኑት የወንበዴ ቡድኖች የጥፋት መልዕክታቸው ከእንግዲህ ወዲያ መቀጠል ስለሌለበት ለእንዴና ለመጨረሻ ጊዜ በሰፊው ሕዝብ ክንድ መደምሰስ አለባቸው ። በተጨማሪም ለእነዚህ ወንበዴዎች ድጋፍ የሚሰጡ የውስጥ ተባባሪዎቻቸው ጭምር የሰፊው ሕዝብ ጠላቶች ስለሆኑ እነሱንም በተባበረ ክንዳችን የምንደመስሳቸው መሆኑን እናረጋግጣለን ። በዚህም መሠረት አብዮታዊ ሠራዊታችን በሚያካሂደው የመከላከል ውጊያ የሚወሰደውን ማናቸውንም እርምጃ ሁሉ ከመደገፍም ባሻገር በቆራጥነት ከጐኑ የቆምንና በደጀንነትም የተሰለፍን መሆኑን በሙሉ ቃል እናረጋግጣለን ።

3ኛ/ በወንበዴው ተቋም ውስጥ ሳያውቁ በስህተት ሳይወዱ በግድ በጥፋቱ ዓላማ በቅጥታ የተሰለፉ የሞቁኑ ሕዝብ ወገኖችና በውጭ አገር የሚንገላቱ ኢትዮጵያውያን ስደተኞች ሁሉ በሕዝብ ደም የሚነግዱትን የለየላቸውን ወን በደዎች ታግለው አብዮታዊ መንግሥት ያደረገላቸውን ሙሉ ምኑረት ተቀብለው ወደ እናት አገራቸው በአስቸኳይ እንዲመለሱና ከሕዝቡም ጎን እንዲሰለፉ ጉባዔው በሙሉ ድምጽ ጥሪውን ያስተላልፋል ።

4ኛ/ በአብዮታዊት ኢትዮጵያ የሚገነባውን የሶሻሊስት ኢኮኖሚና በተለይም በአሁኑ የከፍለ ሀገሩ አንገብጋቢ ችግር እንጻር ጎብረተሰቡ ዳግመኛ በእንዲህ ያለ ውጥረት ውስጥ እንዳይወድቅ ዋስትናው መደራጀት እንደመሆኑ በአብዮታዊው መሪያችን በጓድ ሊቀ መንበር መመሪያ መሠረት ገበሬው በወጣለት ፕሮግራም በአስቸኳይ በአምራቾች የጎብረት ሥራ ማጎበራት እንዲደራጅ ጥሪ እያቀረብን አስ ፈላጊውንም እርዳታ ለማድረግ ዝግጁ መሆናችንን እናረ ጋግጣለን ።

5ኛ/ የኢትዮጵያ ሕዝብ የለየላቸው ጠላቶች በጸረ ነጻነት ፥ በጸረ አንድነትና በጸረ ሠላም አቋማቸው በጭቁን ደም የሚነግዱትን ቅጥር ነፍሰ ገዳዮች የሚረዱትን የውጭ ኃይሎችና የስለላ ድርጅቶች ሁሉ በብርቱ እናወግዛለን ። ድጋፋቸውንም እንዲያቆሙ እናስጠነቅቃለን ።

6ኛ/ ለብዙ ሺ ዘመን ጸንቶ የቆየውን የተከበረ የኢትዮጵያ ታሪክ በመበከል በቅኝ ገዢዎችና በኢምፔሪያሊስቶች ተጽዕኖ የተስፋፋውን የባዕድ ገናናነትና የባሕል ቅሪት በኢትዮጵያ ሕዝብ ላይ የጫኑ መሆኑን በመገንዘብ ፥ በአሁኑ ጊዜ አብዮታዊ መንግሥት የኢትዮጵያን የነጻነትና የትግል ታሪክ በጥልቀት ገምግሞ የወደቀው የፊውዶ ቡርጂዋ ሥርዓት አፍኖ ይዞት የነበረውን ታሪክ በማደስ ለሀገራቸው ነጻነትና አንድነት ለሞቱት ለቀሩትም የኢትዮጵያ ጀግኖች የመታሰቢያ ሐውልት እንዲሠራ ባሳለፈው ውሣኔ መሠረት ፥ ጓድ ሊቀ መንበር መንግሥቱ ኃይለማርያም የጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግና የኢሠፓአኮ ሊቀ መንበር

የአብዮታዊ ጦር ጠቅላይ አዛዥ ፥ በዶ/ዓሊ የሰመጥር ጀግና የራስ አሉላን ፥ በአሥመራ የዘርዓይ ድረስን «ኢትዮጵያ ወይም ሞት» የሚል አርማ አንግበው ለአንድነት ለታገሉትና መሰዋዕት ለሆኑ እንዲሁም «አብዮታዊት ኢትዮጵያ ወይም ሞት» በማለት ለአንድነትና ለአብዮቱ ሲታገሉ ለወደቁት የአብዮታዊ ጦር አባሎች መታሰቢያ የመሠረት ድንጋይ ማስቀመጣቸውን ከልብ እያደነቅን ፥ ለወደፊቱም አብዮታዊ መንግሥት የከፍለ ሀገሩን ታሪክ እያጠና በቅኝ ገዢዎች የተሰጡትን ማናቸውንም ስያሜዎችና የተዘረጋውን የባሕል ወረራና ተጽዕኖ ወደ እውነተኛ ታሪክ በመለወጥ እርምጃ እንዲወሰድ እንጠይቃለን ።

7ኛ/ የወቅቱ የመደብ ትግል በዓለም አቀፍ ደረጃ ከሚከሰትበት በኢምፔሪያሊዝምና በሶሻሊዝም መካከል ካለው ትግል ባሻገር ከቀይ ባሕርና ከመካከለኛው ምሥራቅ የጂኦፖለቲካ አንጻር ሲታይ በኢትዮጵያ አብዮት ላይ የሚካሄደው የኢምፔሪያሊዝም ሴራ በዚህ ከፍለ ዓለም አካባቢ ያለውን የኃይል ሚዛን ለኢምፔሪያሊዝም እንደሚረዳ አድርጎ ለመ ለወጥ መሆኑ ግልጽ ነው ። የኢትዮጵያ አብዮት ማሸነፍ የጸረ ኢምፔሪያሊስት ኃይሎች ድል ማድረግ የኢትዮጵያ አብዮት መሸነፍ የእነዚህ ኃይሎች ድል መደረግ በመሆኑ ትግላችን በአካባቢው ብሎም በዓለም አቀፍ ሁኔታ ላይ ያለውን ተጽዕኖ በከፍተኛ የዓለም አቀፋዊ ኃላፊነት ስሜት እንገነዘባለን ። ይህን በመገንዘብና ከኢምፔሪያሊዝም ጋር የምናደርገው መራራ ትግል የዓለም አቀፍ ጸረ ኢምፔሪያሊስት ትግል አካል በመሆኑ የዓለም ጸረ ኢምፔሪያሊስት ኃይሎች ቀደም ሲል ከጎናችን እንደ ቆሙት ሁሉ አሁንም የትግል አንድነታቸውን በበለጠ እንዲያድሱ ጥሪያችንን እናስተላልፋለን» የሚል ነበር ።

ማኒፌስቶው የመላ ኢትዮጵያ ሠርቶ አደር ሕዝብ ጥሪና የሙሉ ምኞቱና ብሔራዊ ፈቃዱ ጠንካራ መግለጫ ነበር — የናቅፋ ተራሮች ስሚ ጆሮና አስተዋይ ልብ ካላቸው! ምከረው ፥ ምከረው — እምቢ ካለ መከራ ይምከረው ። ማኒፌስቶው ያንዱ ሥራ ምዕራፍ ማሳረጊያ ፥ የሚቀጥለው ሥራ ምዕራፍ አሐዱ — የፍጻሜ መጀመሪያ ነበር ።

«ቀይ ኮክብ ዘመቻ የትግል አርማችን
ዓለም አቀፍ ይዘት ሶሻሊስት ፈራችን
የልግት ያንድነት ብሩህ ተስፋችን»

«አባባ እግማ ሁላችሁ
እንኳን በደህና መጣችሁ ፡
አቦና አዴና ኩሉ....ም
እንቋዕ ብድሐን መጻእኩም»

«በእጃችን ይዘን ዘንባባ
ሕጻናት የዛሬ አበባ
ብሩህ ቀናችን ሲጠባ
እንበል ጉሮ ወሸባ....»

«ቀይ ኮክብ ዘመቻ» እና «ሠላም አባባ እግማ» የሚሉ መዝሙሮች አስተጋቡ ። የአበባ ቅንጣቢዎችና የዘንባባ ዝንጣ ፈዎች ተበተኑ ። እንደ ተለመደው ፊልሞች ፎቶ ግራፎችና የቴፕ ክሮች ይዤ ወደ አርሚ አቪዬሽን በረርኩ ። ምን እንደነ ካው አላውቅም ፡ ሻለቃ ታደሰ ቆርቾ ፈጽሞ ተለውጠብኛል ። በሔድኩ ቁጥር ሊያነጋግረኝ ቀርቶ በዓይኑ ሊያየኝም አይፈል ግም ነበር ።

«ምንድነው እንዲህ የሚያዘገይህ» ብሎ እንዳሽከሩ ጮኸ ብኝ ።
ነገሩ ስለባሰብኝ ነው መሰለኝ እኔም አልታገስኩትም —

«ምን ማለትህ ነው! አይሮፕላኑ ለዚህ ሥራ ነው የተመ ደበው ። ደግሞም'ኮ እኔ ካልፈለኩ ሊነቃነቅ አይችልም ። ካንተ ይልቅ ችኮላ በኔ አይብሰም!» አልኩት ።

እሳት የሚተፋ የሠይጣን ቁራጭ ዓይኖቹ ውስጥ ያየሁ መሰለኝ ። ጤና ያለው ሰው መሰሎ አልታየኝም ። የመንፈስ ጭንቀት ያደረበት ሰው ይመስላል ። ሥራ በዝቶበት ይሆናል በማ ሰት ተመልሼ አዘንኩለት ። ታምቆ የተያዘን ንዴት ፡ በትንሽ ምክንያት ፡ እርስ በእርሳችን ላይ እንደ ቦምብ ማፈንዳት መቸም

የተለመደ ነገር ሆኗል ። ወጣቱ መካኒክ ከኛ ፈንጠር ብሎ ቆሞ ይመለከተን ነበር ።

«ሻለቃ! ፈጠን በል እንጂ!» አሉው ።
ሻለቃ ታደሰ የበላይ ባለሥልጣን ያዘዘው ይመስል በካርቶን የታሸጉትን ፊልሞች ራሱ ተሸክሞ ሲሔድ ሲል ፡ «ግንው ይህ ሰውን» አልኩት ።

ሰጥያቂዬ መልስ ሳይሰጠኝ ፡ «የረሳኸው ነገር አለ?» አለኝ ። በአርሚ አቪዬሽን ሜዳ እንደ አንበሳ እየተንጎማለለና እያገሳ ምድረ ዓለምን እንደ ልቡ ሲያዝ የነበረው ሰው ፡ አሁን እንዲህ ሲሽቆጠቆጥ በማየቴ የሆነ ነገር ሸተተኝ ።

«ካልክስ አለ» አልኩት ።
«ምን?» ብሎ አፈጠጠብኝ ።
«ፊ ል ም ___ »
«የት ነው ያለው!»
«መንገድ ላይ ። እየጠበኩ ነው ። ይቅርታ ፡ ትንሽ መጠበቅ ይኖርብናል» አልኩት ።

ወጣቱ መካኒክ ትእግሥቱን ጨርሶ ነው መሰለኝ ወደ እኛ መጣ ። ረጅም ቁመቱ ድንክ አደረገኝ ።
«ምንድነው የምንጠብቀው !? » አለ ።
ሻለቃ ታደሰ ሁኔታውን አስረዳው ። ወጣቱ ያደረበትን ብስጭት ለመሸሸግ ቢሞክርም አልሆነለትም ።

«ጓድ እንተዋወቅ እጋዬ ታይለግርያም እባላለሁ» አልኩት።
ትንሽ እመነታና ፡ «ዕቁበ ሲላ እባላለሁ» ብሎኝ ፈገግ አለ ። ሠላሳ ጥርሶች ብቻ ያሉት አይመስልም ። ዘጠና ዘጠኝ ጥርሶች ያሉት መሰሎ ታየኝ ።

«ጥድፊያው ምንድነው? አይሮፕላኗ እንደ ሆነች ለኛ ሥራ ብቻ ነው የታዘዘችው አይደለም እንዴ?» አልኩት ።

«ቢሆንም ፡ በጊዜ መሔድና መምጣት አለባት....»
«መካኒክ ነህ — አይደለህም?»

«ነኝ ። ምነው?»

«በትራፊክ ቁጥጥር ሥራ ታዲያ ምን ያገባሀል? ብዬ ነው» አልኩት ።

ሻለቃ ታደሰ ያልበው ጀመር ።

«በማንኛውም ሥራ መተባበር ኃጢአት ነው እንዴ?» ብሎኝ ቀጠለና ፣ «አንዱ አይሮፕላን ከመሄዱ በፊት የሌላውን ጥገና ሥራ ለመጀመር አልችልም ። እና በዚህ ለሞን ማንም ጊዜ የለውም» አለኝ ።

እንደሚያታልለኝ ገባኝ ። የሻለቃ ታደሰ ሁኔታ የዕቁባይን ውሸት አጋልጦ ያሳይ ነበር ። ምን እንደሚሠሩ ወይም ምን ለማድረግ እንደተዘጋጁ ባላውቅም ቅሉ ፣ ከዚህ ቀደም ከእጃቸው አምልጦ የወደቀው መሣሪያ መጥቶ ፊቴ ድቅን አለ ። የሻለቃ ታደሰ ድንጋጤ ታየኝ ። ኩሎኔል በትሩ ተሰማ ፣ አሥመራ የገባን ለት..... በተለይም ዕድሜው ለጡረታ የደረሰና የገንዘብ ችግር ያለበትን ሰው አሳደው ነው የሚጠቀሙበት..... ሲል የተና ገራቸው ቃላት ከጆሮዬ ላይ ደወሉ።ፍጹም ሊሆን አይችልም፤ እንዴት ሊሆን ይችላል? ሻለቃ ታደሰን የመሰለ ጀግና ሰው ክብረ ሕሊናውን ለጥቅም አሳልፎ ሊሸጥ አይችልም አልኩ በልቤ ። አሳቤ ልጓም ለቆ እንዳሻው በመጋለቡ ራሴን መልሼ ታዘብኩት ። ስለእነሱ ትቼ ስለራሴ ማሰብ ጀመርኩ ። በገዛ እጄ ከገባሁበት ማጥ የምወጣበት መንገድ ጠፋኝ..... ድንገት አሳብ መጣልኝ ።

«እዚህ አካባቢ ስልክ ይኖር ይሆን?» ብዬ ጠየቅኋቸው ።
«አለ ፣ ምነው?» አለኝ ሻለቃ ታደሰ ።

«ወደኋላ የቀረው ፊልም በቶሎ ይደርስ እንደሆነ ለመጠየቅ ነው ። የሚዘገይ ከሆነ አይሮፕላኑ ሊሔድ ይችላል» አልኩት ።

ሻለቃ ታደሰ በእፎይታ ሲተነፍስ አየሁት ። እቁበም ዘና አለ ። ሻለቃ ታደሰ ወደ አየር ኃይል መኰንኖች ክለብ ወሰደኝ ። መኰንኖቹ ምግብ በያይነቱ ቀርቦላቸው ይበሉ ነበር ። ከመብ ረራቸው በፊትና በርረው ከተመለሱም በኋላ መብላት አለባ

ቸው ይባላል ። ከአበላላቸው ጥሩ የምግብ ፍላጐት ያላቸው ይመ ስላሉ ። ሁሉም የውጊያ ልብስ ለብሰዋል ። ወደ ቢሮዬ ደወልኩ ። ረዛን ነበረች ስልኩን ያነሳችው..... ገና «ሀሎ!» ከማለቴ ፣ «እኔም እፈልገዎት ነበር» አለችኝ ።

«ምነው? ምን መጣ?»
«ከውጭ የታዘዙት ካሜራዎችና ፊልሞች መጥተዋል ። አሁን ከአይሮፕላን ማረፊያ ተደውሎልኝ ሰው ልኬአለሁ.....»

«እንዲያው ምን ላ'ርግሽ! አልውጥሽ ነገር?»
«ምን አሉ?»
«ማለቴ ፣ መጣሁ ! ሌላስ? »አልኳት በደስታ እየፈነደቅሁ ።
«ጓድ ኩሎኔል በትሩ በጣም ይፈልጉዎት ነበር.....»
«መጣሁ..... አሁን»

ስልኩን ዘግቼ ፣ ሻለቃ ታደሰን «ፊልሙ ይዘገያል ። አይሮ ፕላኑ ይሂድ» አልኩትና ወደ ከተማ በረርኩ ።

ቀይ ኮከብ ዘመቻ የትግል አርማችን የሚለውን መዝሙር በፋጨት እለው ነበር ። ዘምባባዎች ሁሉ ልዩ ውበት ተጎናጽፈው ይታዩኝ ነበር ። የአሥመራ «ሹሩቤዎች» በነፍስ ወከፍ ወጥተው ከመንገዶች ዳር የተሰለፉ ይመስላሉ — ዘምባባዎቹ ። ረዛን ከኩሎኔል በትሩ ተሰማ ጋር በስልክ አገናኘችኝ ።

«ምነው ፈለክኝ?» አልኩት ።
«ስለጃሚንግ ነበር» አለኝ ።
ጠጉሬ ቆመ ። ስለጃሚንግ መሰማት አስጠልቶኛል ።
«ምን ተፈጠረ?» አልኩት ።

«ይሰማል ። አሁን ደግሞ ቭ41 ሜትር ባንድ ማስተላለፍ ጀምረዋል ። ምንድነው የምትጠቅቁት!»

«ምን ይላሉ?»

«ደርግ ፣ አሁን በያዘው ስድስተኛ ዙር ዘመቻ ሊጨርስህ ተነስቷል ። ስድስተኛው ዙር ዘመቻ ለደርግ ወሳኝ እንደመሆኑ

«ሠርዛችው!»
«የበላይ ውሣኔ ያስፈልጋል.....»

«ውሣኔውን ከምትጠይቅበት ቦታ ጠይቅ ወንድም ። ሥራው ግን መሠራት አለበት ከዛሬ ጀምሮ ። እዚህ ያለው ቴክኒሻን ዝርዝሩን በሰልክ ይነግርሀል ። ትራክ ቢ ያሉትንም አንቴናዎች አሻሽሎ የመሥራቱ ጉዳይ ካሁኑ መፋጠን አለበት» በማለት በትእዛዝ ናዳ ጭንቅል ጭንቅላቱን ከመታሁቱ በኋላ ፡ እዚያ ሆናችሁ እዚህ ያለው የአሳት ወላፈን አይሰማችሁም መሰለኝ? በናንተ የተነሳ እኔ እዚህ ተጥጄ የምለበለብበት ምክንያት የለም ።

«አዲስ አበባ—አሥመራ ማለትን አሁን ምን አመጣው? እዚህም ሆነ እዚያ ሥራው ዞሮ የኛን ኃላፊነት ይጠይቃል» ብዬ አማረርኩ .....

የወጣውን ታሪካዊ የአሥመራ ማኒፌስቶ በመቀበል ፡ የአሥመራ ኗሪ ሕዝብ በሳባ ስታዲየም ነገ ስለሚያደርገው የድጋፍ ሠልፍ አስፈላጊውን ቅንብርና ዝግጅት ሳደርግ ውዬ ፡ ምሽት ላይ ከአዲስ አበባ ጃሚንጉ ሥራ ተጀምሮ በጥሩ በመካሔድ ላይ መሆኑ ተነገረኝ ። ቢሮዬ ውስጥ እንደ መድፍ በረድፍ የተደረደሩትን አዳዲስ ባለ 300 ሚሊሜትር ሌንስ ካሜራዎች እንደ አዛዥ መኰንን በዓይኔ ጎበኘሁ ። ለውጊያ ተዘጋጅተናል አልኩ ። ከሞላ ጎደል መጥፎ ቀን አልነበረም ። ሥራ ማንን ገደለ? ጭቅጭቁም ቢሆን በከፋት አይደለም ። ከራሴም ሆነ ከዐለም ጋር በሠላም ታረቅሁ ። ውብ ሆና የዋለችው ጸሐይ የበሰለ የጊንዳዕ ብርቱካን መስላ ፡ ተውባ ነበር የጠለቀችው ። ለፊያሜታ ደወልኩላት ። ባለፉት ሦስት ቀኖች አልደወልኩላትም ነበር ። በምን ምክንያት እንደጠፋሁ ለማስረዳት ጥረት አልጠየቀችኝም ። «ሥራ እንደበዛብህ ማታ ፡ ማታ በቲቪ አያለሁ» በማለት ይቅርታ አደረገችልኝ ። ከምሽቱ ባንድ ሰዓት ኒያላ ሆቴል ፊት ለፊት ለመገናኘት ቀጠሮ አደረግን..... ልክ በቀጠሮአችን ሰዓት በተባለው ቦታ ተገናኘን ። ቀዝቀዝ ያለ ግሩም ምሽት ነበር ። ሙሉ ጨረቃ የብር ሠፈድ መስላ..... ትታያለች ። ከዋክብት ጥቁሩን ሰማይ አጊጠውታል ። ከጉባኤው ላይ የተነሳው ሕዝብ የበዓል ስሜት አድሮበት መንገዱን አጣቦ ይታያል ።

መኪናዬ ላይ ተሳፍራ ጎኔ ሻጥ ካለች በኋላ ፡ ጠጉሯን እየነሰነሰች ፡ «ኢሂ ደአ የሦስት ወር ፍቅረኛ?» አለችኝ ።

አቀማመጡን ታሳምረዋለች ። ፊቷን ወደኔ ዞር ፡ ትከሻዋን ከመኪናው መስተዋት ላይ ደገፍ ፡ ደረቷን ነፋ ፡ እግሮቿን ዘርጋ አድርጋ የእጅ ቦርሳዋን ከኋላ መቀመጫ ላይ ወረወረችውና ቀሚሷን ገለብ አድርጋ ጎንበስ በማለት ሰውነቷን አሸተተች ።

«ምን ማድረግሽ ነው?» አልኳት ተገርሜ ።
«ዓሣ ዓሣ እሸት እንደሆነ ለማወቅ ነው ። ደደብ» አለችኝ «ጉደኛ ነሽ!»

«ታዲያስ የሦስት ወር ፍቅረኛ!» አለችኝ መልሳ ።
«ማን ያውቃል? ከዚያም በላይ አቆይ ይሆናል» አልኳት ።
«እውይ! እሱማ ሳይታለም የተፈታ ነው» አለችኝ ።
«እንዴት ?»
«ናቅፋ በሦስት ወር ይያዛል ብለህ ነው? ፍጹም ።»

«ለምን አይያዝም ?» ብዬ ቀጠልኩና ፡ «የመሬቱ አቀማመጥ ያስቸግረን እንደሆነ ነው እንጂ የሻዕቢያ ወኔ አያግደንም ። የናቅፋ መሬት ገዳይ መሬት ነው» አልኳት ።

እሷም ፡ «አቤት ጉራ!» ብላ ቀጠለችና ፡ «አባቴ ይሙት ፡ ይህን አገር የሚያጠፋ ያማራ ጉራና የሐማሴን ውሸት ነው» አለች ።

ነገሯ እያሳቀኝ የመኪናዬን ሞተር አስነሳሁና ፡ «ወዴት እንሂድ?» ብዬ ጠየኳት ።

«ወደ ፈለከበት» አለች ።
«የለም ፡ አንቺ ምሪኝ ። አሥመራ ያንቺ ኩታማ ናት ። ባንቺ ዓይን ሳያት እፈልጋለሁ .....»

«አትቀልድ ባባትህ.....»
«ቀልዴን አይደለም.....»

«አሁን አንቴ አሥመራን አጣኸውና ነው? ቀይ ኮከቦች ምን የማታውቂት ቦታ አለ? ሁለገብ ናችሁ — አይደላችሁም እንዴ?» አለች ።

«እንዴት ሁለገብ?»

«ዋእ! ከተማውን በቁጥጥራችሁ ሥር አውላችሁታል ። የፍቅር ዘመቻ ! »

«ዘለቄታ ያለውም እሱ ነው የቀይ ኮከብ ዘመቻ ሴቶችንም ያቅፋል» አልኳትና ፥ «እውነት ወዴት እንሂድ?» ብዬ በድጋሚ ጠየኳት ።

«ካራቭል» አለች ።

ካራቭል ከኢያላ ሆቴል ብዙም አይርቅም ። አዚያው አካባቢ ነው።ሣህን ላይ የተጋገረ ትኩስ ላዛኛ ፓስታልፎርኖ በማቅረብ የታወቀ ባር ሬስቶራንት ነው ሲሉ ሰምቻለሁ ። መኪናዬን አዞርኩና ፥ «እውነቴን ነው ። አሥመራን ባንቺ ዓይን ማየት እፈልጋለሁ ። ያንድ ከተማ ውበቱ ፥ የሕንጻዎቹ ታላቅነትና ማማር ፥ ወይም የመንገዶቹ ስፋትና ንጽሕና አይደለም ። በኔ ግምት ፥ ያንድ ከተማ ውበት ፥ ይበልጥ ውብ ወይም መጥፎ የሚያደርጉት በውስጡ የሚኖሩት ሰዎች ናቸው ። ማለቴ ፥ ያለ ሰው ልብ ከተማ ብቻውን ምንም አይደለም ፥ ትርጉም የለውም ። የሕንጻዎች ጫካ ወይም የተጠረቡ ድንጋዮች ከምር ይሆናል — ያለ ሰው ልብ» አልኳትና አንድ ባለቅኔ ስለ አሥመራ ከተማ የገጠመውን ግጥም በቃሌ አነበንብኩላት —

«ከጎራው ዘልቄ እስኪ ልነጋገር
ካለሰው ቢወዱት ምን ያደርጋል አገር?
የኔ ውብ ከተማ —
ሕንጻ መች ሆነና የድንጋይ ከምር ፤
የኔ ውብ ከተማ—
መንገድ መች ሆነና የድንጋይ አጥር ፤
የኔ ውብ ከተማ የኔ ውብ አገር
የሰው ልጅ ልብ ነው
የሌለው ዳርቻ የሌለው ድንበር ።

ሕንጻው ምን ቢረዝም ፥ ምን ቢጸዳ ቤቱ
መንገዱ ቢሰፋ ቢንጣለል አስፋልቱ
ሰው ለው ካልሸተተ ምንድነው ውበቱ?
እኔ ውብ የምለው
የሰውን ልብ ነው ።
ምን ቢነድ ከተማው ተንቦግቡጎ ቢጦፍ
ቢሞላ መንገዱ በሺ ብርሀን ኩሬ
በሺ ብርሀን ጎርፍ ፥
ምን ያደርጋል?
ምን ያሳያል?
ካለሰው ልብ ብርሀን

ያ ዘላለማዊ ነበልባል ያ የተስፋ ሻማ
ጨለማ ነው
ሁሉም ጨለማ ።
ሙሽ?
ሱ!»

«ለምን ደራሲ አትሆንም? አባቴ ይሙት» አለችኝ ።

«በምን ዕድሌ! ደራሲ ለመሆን ደምና ላብ ይጠይቃል ይላሉ ። እያንዳንዱ ሰው በልቡ ውስጥ አንድ መጽሐፍ አለው ። ግን ብዙዎቻችን አንጽፈውም ። ይዘነው እንሞታለን ። ደራሲ የሚሆኑት ልዩ ፍጡሮች ናቸው ። የሰው ልጅ ተማሪዎች ናቸው» ስላት —

«የሐማሴን ልብ በቀላሉ አይገኝም» አለችኝ ። ነገሩን ዞር አድርጋ ።

«ለምን አይገኝም? ተገቢው ቦታ ላይ ከተነካ የማንም ልብ ይገኛል አይመስልሽም?» አልኳት ።

«ብራቮ ቀይ ኮከብ!» ብላ ለጠቀችኝና ፥ «ሆዱን ብትነኩት ይሻላል ። የሆድ ነገር ሆድ ይቆርጣል ትሉ የለም? ሆድ ካልሞላ ልብ አይገኝም ። ያጣነው ጤፍ ነው እንጂ ነገር አይደለም፥ ወሬ ሞልቷል» አለች ።

ካራቬል ሬስቶራንት ደጅ ብዙ መኪናዎች ተከልኩለ ዋል ። ከመኪና ሳይወጡ ምግብና መጠጥ ታዘ የሚመጣበት ቦታ ነው ። መኪናዬን አስተካክዬ አቆምኩና ፣ «ታዲያስ ፋንታ ይምጣልሽ!» አልኳት ።

«ቪያ ! » አለች ።

የሚበላ ነገር አልፈለገችም ። ለእሷ ቢራና ስፕራይት ፣ ለኔ ውስኪ አዘዝን ። አስተናጋጇቹ እንደ አዲስ አበባዎቹ ትእግሥት አያስጨርሱም ። ፈጣኖች ናቸው ። አሥመራ ፣ የቡና ቤት አያያዝና መስተንግዶ እንደ ኪነት ነው ። በተሰማራበት ሥራ ሁሉ ተደሳችና ታታሪ ነው ። ሥራ ክቡር ነው ። ሥልጣን ይከበራል ። የአሠራር ቅልጥፍናው ያስደስታል ። በሥራ ልግመት የለም ። አሠራሩ ሁሉ ሥርዓት ያለው ይመስላል ። ችግሩ ፣ የቢሮክራሲ ደንብና ሥነ ሥርዓት ትንሽ ዝንፍ ካለች ንቅንቅ የለችም ።

ውስኪዬን ቀመስኩና ፣ «በእውነት ዛሬ ቆንጅተሻል» አልኳት ።

የነጭ ሽሮ መልክ ያለው ባለጥልፍ «አጥርጥር» ቀሚስ ከነጠላው ጋር ለብሳ ነበር ።

«አለባበሴ?» አለች ።
«አዎ ፣ ውብ ነው ። ያምርብሻል» አልኳት ።

«ያሥመራ ሴቶች እሁን ኢሠፓአኮ ከመጣ ወዲህ ነውኮ መልበስና ማጌጥ ፣ ከተማ መውጣት የጀመርነው» አለች ።

«በፊትስ?»
«እሙይ! የቷ ሴት አጊጣ ትወጣ ነበር?»
«ለምን?»

«ከመንገድ እንታፈስ ወደ አንበሳ ሆቴል? ዓይን እንዳን ስብ ሽበጥ አድርገንና ጋቢ ደርበን ነበር የምንወጣው ። እሙይ! ከ1967 እስከ 1971 ድረስ ያሳለፍነውን ጊዜ ሳስታውሰው መጥፎ ቅዠት ይመስለኛል» አለች ።

ትዝታው እንደ እሬት አንገፈገፋት ። ቀጠለችና ፡ «አባቲ ይሙት ፣ አሁን ምን አሳብ አለብን ? ኢሠፓአኮ ከመጣ ወዲህ በጉልበት የሚደፍረን የለም ። እንደልባችን ለብሰንና አጊጠን እንወጣለን — በሥነ ሥርዓት ። ሴቶች መልበስ ፡ ማጌጥና መውጣት ሲጀምሩ የሠላም ምልክት መሆኑን ታውቃለህ? ወይስ አታውቅም?» አለች ።

«አውቃለሁ ። ወደፊትማ ምኑ ቅጡ!» አልኳት ።
«አሮማይ ፡ ቀይ ኮከብ ከመጣ ወዲህ? ሆ ሽቶው በየመንገዱ ከሩቅ ይጣራል» አለች ።

«ጥሩ ነው ። ይህንን ነው የምንፈልገው ። ሴቱም ወንዱም ፣ ፍርሀት ሳይሆን ኩራት እየተሰማው ቀና ብሎ እንዲሔድ በራሱ ሳይ እምነት እንዲኖረው — ባለመብት መሆኑን እንዲያውቅ ። እነዚህ ጥቃቅን ሰብአዊ ነገሮች በጣም አስፈላጊ ናቸው ። በኢትዮጵያዊነታችን ሁላችንም እኩል የምንኮራበት ሁኔታ መፈጠር አለበት ። የቀይ ኮከብ ዘመቻ ዓላማ ከዚህ የተየለ አይደለም » በማለት ንግግር ብጤ አደረኩሳት ።

«ያ ጊዜ ተመልሶ እንደማይመጣ ተስፋ አለኝ» አለች ።
«እኔም» አልኳት ።
«ተመልሶ ቢመጣ ግን ቪያ! ቪያ ካሜሌ» አለች ።
«በፊት ከመከብለል ምን አስቀረሽ!»

«እንጃ! አባቲ ይሙት ፡ ቤት ገብቼ ያለአሳብ አደይ እንጀራ ሀብኒ ማለት ለምጄ ይሆናል ። ከንደሮቼ መሐል እዚህ የቀረሁት እኔ ብቻ ነኝ ። አባቲ ይሙት ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ፣ ግን እውነቱን ልንገርህ ። እኔ ካገሬ አልለደድም ። ያረብ ገረድ ሆኜ ከምኖር ብሞት ይሻለኛል» አለች ።

«የታማኝ ዜጋ ሚዳይ ይገባሻል ፡ ፊደሚታ· ሙች፡» አልኳት በቀልድ ።
«ጀዳና አቡ ዳቢ ያሜሪካን ብር ሞልቶ..... ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ?»
«ጣፋጭና ኩሩ»

እኔ ውስኪ ደገምኩ ። እሷ እምቢ አለች ። ሌላ ቦታም ለመሔድ አልፈለገችም ። ዝም ብላ ጥርሷን መፋቅ ጀመረች ። መፋቂያ ከእጅዋ አይጠፋም ፣ ከጥርሷ አይለይም ። ጥርስ አፋፋቂ ኪነታዊ ነው ። መፋቂያ ያስተከዘኛል ትላለች ። ጥርሷን ስትፍቅ ቆየችና ድንገት ፣ «እሮኛህ ምን ዓይነት የልብስ ቀለም ነው የምትወደው?» ብላ ጠየቀችኝ ።

ጥያቄዋ ፣ አንድ ልጠይቃት ፈልጌ የረሳሁትን ነገር አስታወሰኝ ። ሆኖም ፣ «ምን ያደርግልሻል?» አልኳት ።

«ለማወቅ እፈልጋለሁ ። ንገረኝ ፣ ባባትህ....»
«አረንጓዴና ጥቁር ቀለም ይመስለኛል» አልኳት ።
«አባቴ ይሙት ፣ ሁለተኛ አረንጓዴና ጥቁር ቀለም ያለው ልብስ አልለብስም ....»
«አትማይ» አልኳት ።
ቀጠለችና ፣ «ምን ዓይነት ሽቶ ነው የምትቀባው?» ብላ ጠየቀችኝ ።
«ቫኔል ፋይቭ....»
«ሁለተኛ ቫኔል አልቀባም አባቴ ይሙት ። ወይስ ልቀባ ልህ?»
«በፈጠረሽ እንዲህ ያለውን ጥያቄ ተይኝ» አልኳት ።
«ምነው ትዝ አለችህ? አይዞህ ፣ ትሔድላታለህ ። ከሦስት ወር በኋላ ፣ አሺ?»

የቀልድ አነጋገር አልነበረም ። ድምጿ ኃዘኔታ ያዘለ ነበር ። የብር ስፈድ የመሰለችው ሙሉ ጨረቃ ከዘምባባዎች ዛፍ መካከል ብቅ ብላ ትታያለች ፣ የዘምባባዎቹን አናት ለመሳም ዝቅ ያለች ትመስላለች ።

«ፈያሚታ ፣ አንድ ነገር ልጠይቅሽ» አልኳት ።
«ምን?» አለች ጥርሷን መፋቅ ትታ ።
«ባንቺና በኩሎኔል ታሪኩ ወልዳይ መካከል ምን አለ?» ብዬ ጠየኳት ።

ኩሎኔል ታሪኩ ወደ አፍአበት ሔደ ። ወደ አፍአበት የሚሔድ አይሮፕላን ሲጠብቅ አንዳጋጣሚ አግኝቼው ነበር ።

ጠጉሩ ከበፊቱ ቢያንስ ሦስት ኢንች አድጓል ። «ከመሔድህ በፊት ምናለ ብትቆረጠው? » ብየው ነበር ። ጉልበቱ እንደ ሳምሶን ጠጉሩ ላይ ያለ ይመስል መቀስ ሳያሰነካው ይኖራል ። «ከድል በኋላ» አለኝ በቀዘቀዘ ድምጽና ስሜት ። ሊያየኝም የፈለገ አይመስልም ። ለምን እንደተለወጠብኝ ለጊዜው አልገባኝም ። ከተሰያየን በኋላ ነበር ያን ምሽት ፣ ከፈያሚታ ጋር በዓይን የተለዋወጡት ጥላቻ ይሁን ወይም ፍቅር ትዝ ያለኝ ። እና ፣ ፈያሚታን ልጠይቃት እየፈለኩ በመርሳት እስካሁን ሳልጠይቃት ቆየሁ ።

«ምንም» አለችኝ ሳታመነታ ። ወዲያውኑ ቀጠለችና ፣ «ግን ለምን ጠየከኝ?» ብላ ጥያቄውን ወደኔው መለሰችው ።
«ጓድ ሰለሞን በትሩ ቤት ያሳለፍነው ምሽት ትዝ ይልሻል?»
«አወ ፣ በሥነ ሥርዓት ፣ ለምን ትዝ እንደሚለኝ ታውቃለህ?»
«ለምንድነው?»
«እንቴን ያገኘሁህ በዚያን ምሽት በመሆኑ ነው....»

«ወይስ እኔ ነኝ ያገኘሁሽ?» በማለት የልብ ኩራቷን አጠናክርኩላትና ፣ ወደ መጀመሪያ ጥያቄሽ ልመለስና ፣ ያን ምሽት አንቺና ኩሎኔል ታሪኩ ድንገት ፊት ለፊት ስትገናኙ በዓይን የተለዋወጣችሁት ነገር ፍቅር ይሁን ወይም ጥላቻ ፣ የቱ እንደሆነ ስላልገባኝ ነው» አልኳት ።

ሴቶችን በሚመለከት ሁለት መርሆች አሉኝ ። አንደኛ ፣ አብሬ የምወጣቸውን ሴቶች የሕይወት ታሪክ ማወቅ አፈልጋለሁ ። ሳላውቅ ከቀረሁ ሆዴን ያመኛል ። የአዲስ አበባ ሴቶች ሆዴን እንዳሳመሙኝ አሉ ። ዝግ ናቸው ። ሁሉንም ነገር በሆዳቸው ስለሚይዙ ምስጢራዊነታቸው ያናድደኛል ። ሁለተኛ ፣ ሴቶች ፈልገውኝ ቢመጡም ፣ እኔ ፈልጌ እንዳመጣኋቸው አድርጌ ነው የምይዛቸው ። ሴት ልጅኽኔ ጋር ሆና ኩራትና ክብር እንዲሰማት እፈልጋለሁ ። ሴት ልጅ በፍቅር ቀርቶ በጥልም ቢሆን መከበር አለባት የሚል ጽኑ እምነት አለኝ ። ግን ሰፈያሚታ ያቀረብኩላት ጥያቄ ከነዚህ ሁለት መሠረታዊ መርሆች የመነጨ አልነበረም ። ከዚያ የጠለቀ ነበር ። የኩሎኔል ታሪኩ ፍቅረኛ

ንኝ ወይም ከእሱ ጋር ግንኙነት አለኝ ብትለኝ ኖሮ ምን እንደ ማደርግ አላውቅም ነበር ። ምናልባት በዚያችው ደቂቃ እዚያው ደህና ሁኝ ብዬ እሊያት ነበር ። ለአብዮታዊት ኢትዮጵያ አንድነ ንትና ክብር በቀበሮ ጉድጓድ ውስጥ ቀን ሰውነቱን በናቅፋ ሐሩር እየተቀቀለ ፣ ሌት በቁር እየተከሣተረ ፣ ለመስዋዕትነት ራሱን አዘጋጅቶ የሚዋጋ የጦር ሜዳ ጀግና ፍቅረኛ ይዤ በአሥመራ መንገዶች ላይ ስቀብጥ ብገኝ የሕሊና በትር ዕድሜዬን ሙሉ እረፍት የሚሰጠኝ አይመስለኝም ። እና በተጨማሪ ፣ «ፊያ ሜታ በፈጠረሽ ሐቁን ንገሪኝ?» ብዬ በቁም ነገር ለመንኳት ።

«ከእሱ ጋር ምንም የለኝም ብዬሀለሁ.....»
«እሰቲ እጂን ምችኝ ።»
ገጥም አድርጋ እጂን መታችኝ ።
«ግን ፊያሜታ»

«አይ እንግዲህ! ምክንያት ትፈልግብኝ እንደሆነ ወርጂ ልሔድልህ እችላለሁ ። ያፈጠጠብኝ ሁሉ ወዳጂ ነው ማለት አይደለም ። የሰው ምኞት አይከለከልም ። ሴት ልጅ ደግሞ የምኞት ኢላማ ናት» አለችኝ ። አመንኳት ። ከዚያ ቀን ምሽት በኋላ የአሥመራ ከተማ አየጠበበችን ሔደች ። ከሥራ በኋላ ዘወትር ማታ እንገናኝ ጀመር ።

ለጥሩ ጀላቲ ኡጎ ፣ ለጥሩ መጠጥና የፈረንጅ ምግብ ካራ ቬል ፣ ለጥሩ ካፕሮቶና ውስኪ ሼል ፣ ለጥሩ ቶስት አጂፕ ፣ለጥሩ የፓፓዬ ወይም የማንጎ ወይም የሙዝ ወይም የብርቱካን ጭማቂ ማይጃሕጃሕ ቁርስ ቤት ፣ ለጥሩ ቡና ቴሬስቴሌ.....

እሑድ እሑድ ለጥሩ አየር ስምበል ፣ አይሮፕላን ማረፊያ ፣ ለሽርሽር በከረን ፣ በምጽዋ ፣ በመንደፍራ መንገዶች እስከ ብሎ ኮዎቹ ድረስ — ዓለም የኛ ብቻ ሆና ነበረች ። ሲደክመን ዘም ባባ ጥላ ሥር እናርፋለን ። ሲያስንን እጅ ለእጅ ተያይዘን እንሮ ጣለን ። አንዳንዴ ዘምባባ ዛፍ ስር ቁጭ ብለን ጀምበሯ የጋለ የብረት አሎሎ መስላ ስማዩን በሺ ቀለማት በማንደድ ስትጠ ልቅ በዝምታ እናደንቃለን ። ሳንገናኝ ውለን ስናድር መነፋፈቅ መጣ ። በጣም ተለማመድን ። የፍቅር መነሻው መቸም ልማድ ነው ። ልማድ ያቆራኛል ። ከአሥር ቤቱ መውጣትም ስቃይ

ይሆናል ። እንደ ነገሩ ፍቅር የጣፋጭ ስቃይ አሥር ቤት ነው ። እና ሁለታችንም — እኔም የእሷ ፣ እሷም የኔ — እሥረኞች ሆነን ነበር ። ቃል ኪዳን አላሰርንም ። አልተጋባንም ። ግን የፍቅር ሙሽሮች ነበርን ። ፍቅር ይሞሸራል ፣ ያስጌጣል ፣ ያስውባል ። የወጣቱን ልብ ቀርቶ አሮጌም ልብ ወጣት ያደርጋል ። ሁለታች ንም በፍቅር እንሞሸር ፣ እናጌጥ ፣ እንዋብ ነበር ። ዓለም የኛ የግላ ችን ነበረች ። ያለእኛ ማንም የሚኖርባት አይመስለንም ነበር ። ዓይኖቻችን ሌላ አያዩም ነበር ። ፍቅር ለራሱ እውር ሆኖ እውር ያደርጋል ይባል የለ! ሁሉን ነገር ቆንጆ ፣ ውብ አድርጎ ያሳያል ። በፍቅር ዓይን ዓለም የጽጌረዳዎች እቅፍ ትሆናለች ። ማንኛውም ድምጽ ወደ ጥዑመ ሙዚቃ ይለወጣል — ዝግ ያለ አሳዛኝ ሙ ዚቃ ። ኃዘን በተሞላበት ሁኔታ ውስጥ ደስተኛ መሆን ይመጣል ። በፍቅር ዓይን የማይታመነው ይታመናል ፣ የሚታመነው ነገር ደግሞ ያጠራጥራል ፣ ያነጫንጫል ፣ ያናድዳል። ፍቅር ወደ ልጅ ነት ይለውጣል — ውብ ልጅነት ወይስ ውብ ጅልነት! እንደል ማዳችን ወደ ምሽት ላይ ተገናኘን ። ጥር አክትሟል ። የካቲት ገብቶ ነበር ። ምሽቱ ይወብቃል ።

«ዛሬ ደስ ያለህ ትመስላለህ ፣ ምን አገኘህ?» አለችኝ ።
እውነትም ጥሩ ስሜት ነበረኝ — «ዕድሜ ላንቺ ፣ ፍቅር ይዞኛል» አልኳት ።

«ግናይ! ከማን ጋር?» አለችኝ ።
«ከአሥመራ ጋር ።»

«እኔም ከቀይ ኮከብ ዘመቻ ጋር ፍቅር ይዞኛል ። እውነት ፡ አባቴ ይሙት ። በሥነ ሥርዓት ግን ሠላም አይሰጠኝም ። ፍቅር ሠላም አይሰጥም» አለች ። ወደ አይሮፕላን ማረፊያ መንገድ ሔ ድን ። የምሽቱ ጀምበር ውብ ነበረች ። አሥመራ ላይ የምትጠ ልቅ የምሽት ጀምበር ሁልጊዜ ውብ ነች ። ወደ ከተማ ስንመለስ ወደ ፓራዲዞ ቡና ቤት በቀጥታ ሔመራው ።

«ወዴት ልትሔድ ነው?» አለችኝ ።
«ፓራዲዞ ። ጥሩ ቡና እምሮኛል» አልኳት ።
«ኖኖ ፣ እዚያ አንጠጣም ። ቴሬስቴላ እንሂድ» አለች ፣ ጠጉሯን እየነስነሰች ፣ መፋቂያዋን ይዛ ።

«ምነው? ለምን እዚህ አንጠጣም? በከተማው ውስጥ ጥሩ ቡና የሚገኘው እዚህ ነው ይባላል....»

«አቦይ ተኽሌ ከሞቱ ወዲህ ቡናቸው ተበላሽቷል ይላሉ ። አልቀመስኩትም ። ጥሩም ቢሆን እዚህ ቆሜ ቡና አልጠጣም አቦይ ተኽሌን እያስታወስኩ ማዘን አልፈልግም ። ለኃዘን አልተፈጠርኩም» አለች ።

«ታዲያ ለምንድነው የተፈጠርሺውና»
«ለፍቅር ፣ ለደስታ ።»

«ይሁንልሽ» ብዬ ወደ ቴሬስቴ አመራሁ ። መንገዶቹ ላይ ብዙ ሰዎች አይታዩም ። መንገዶቹ ባዶ ስለሆኑ ስፋት የጨመሩ ይመስላሉ ። ጥርሷን ዝም ብላ ስትፍቅ ቆየችና ፣ «ግን አሁን ደስታም ሆነ ሠላም የለኝም ። ልቤ ዝም ብሎ ያዝናል ። እንዳንዴ አልቅሺ ፣ አልቅሺ ይለኛል ። ድሮ እኮ እንዲህ አልነበርኩም አባቴ ይሙት ። ግን ምን ነካኝ? እስቲ ንገረኝ» አለችኝ ።

«ምን ሆነሽ ነው?» አልኳት ።
«ለእንጀ አባትህ! ደደብ» አለችኝ ።

ትሬስቴያ ደርሰን ነበር ። እሷ ቡና አልፈለገችም ። ሻይ በሎሚ ነበር ያዘዘችው ። አሥመራ ቡና በብዛት አይጠጣም ። አብዛኛው ሰው በብዛት የሚጠጣው ሻይ ነው — ሻይ በራድ ኪያንቲ መዓመር ። ቢያንስ ስምንት ሲኒ ሻይ በቀን ።

«ድሮ እንዴት ነበርሽ?» ብዬ ጠየኳት ። መቸም ጥሎብኝ የጥያቄዎች አባት ነኝ ።

«ለምንም ነገር ግድ አልነበረኝም ። ደስተኛ ነበርኩ ። አሁን ግን ያልነበረኝ ጠባይ ይታይብኛል ። ለምንድነው ግን? ተወው ። አንቴ አታውቀውም አይገባህም ። አባቴ ይሙት ደደብ ነህ....

«እስቲ ስለእርሷህ ንገረኝ? ግን ተወው ። ስለእሷ መስማት አልፈልግም ። ምን አባቷ! ግን አሁን እዚህ ብትመጣ ምንድነው የሚደርገው? እንጃ! ግን አንተ ብትሞት አሁን ምናለበት?

ቀይ ኮከብ መቃብርህ ላይ አደርግልህ ነበር ። ግን አትሙት ። እንቴ ብትሞት ማን ውሸት ያወራል? በማለት ስትቀላልድ ቆየችና ፣ «ግን አንተ የሔድክ ለት ምን ይውጠኛል? መድረሻዬ የት ይሆናል? » አለች ። ጥያቄዎቹን ያቀረበችው ለኔ ሳይሆን ለራሷ ነበር ።

«እንዲህ ዓይነቱን ነገር ተይኝ እባክሽ ። አሁን ለምንድነው ስለመሊያየት የምናወራው? ስለሌላ ነገር እንጣወት» አልኳት ።

«ትወደኛለህ? እስቲ ንገረኝ....»
«ልቤ የናቅሩ አለት መሰለሽ?»

«አባቴ ይሙት ፣ እኔ'ኳ መወሰን አልችልም ። ሁሉንም ነገር እንደቀልድ ፣ እንደ ጨዋታ ነበር የምወስደው ። አልጠፋው ወይ አርፈ አልኖር ። የራሴ ቤት የለኝም ። ትዳር አልያዝኩም ። ሴንካ ካዛ ሴንዛ ማሪቶ ። ግን ምንድን ነኝ፣ መወሰን የማልችል ሴት» ብላ ዝም አለች ።

ስሜታችን ፣ ውሉ እንደጠፋ ልቃቂት እየተወሳሰበ ሲሔድ ተሰማኝ ። እንደ ቀልድ ፣ እንደ ጨዋታ ፣ እንደጊዜ ማሳለፊያ የጀመርኩት ነገር ከቁጥጥሬ ውጭ ከኔ በላይ ሆኖ እያሰመጠኝ ሲሔድ ታየኝ ። እንደኛዩን ሰምጬ ለመቅረትም ሆነ ወይም ዘልዬ ለመውጣት ፣ እኔም እንደ እሷ መወሰን አልቻልኩም ። ዝም ብዬ እየተንሳፈፍኩ ነበር የምሔደው ። ወዴት? አላውቅም ወዴት እንደምሔድ ሰማየ ሰማያት ብቻ ነበር የሚያውቀው ።

ቡናና ሻይ ያመጣልን ሳይሆን ሌላ ቦይ መጥቶ ሂሣቡን ተቀበለን ። ፊያሜታን ሲያያት ያስ ብሎት ሠላምታ ተለዋወጡ ። በትግርኛ ነበር የሚነጋገሩት ። ስለ አቦይ ተኽሌ ነበር የሚጨዋወቱት ። ቦዩ ከሔደ በኋላ ፣ «ማነውና» አልኳት ።

«ያቦይ ተኽሌ ወንድም ልጅ ነው» አለችኝ ።
«አጠይቅሻለሁ ስል ፣ አቦይ ተኽሌ እንዴት ነው የሞቱት?» ብዬ ጠየኳት ።

«ምን አላቸው ብቻ ታላቅ እህታቸውም በሁለተኛው ቀን ሞተው ተገኙ ። አቦይ ተኽሌ ባለቤታቸው ከሞተች ወዲህ ከታላቅ እህታቸው ጋር ነበር የሚኖሩት።ለብዙ ዘመን እንደነሱ የሚዋደዱ ወንድምና እህት አይቼም ሰምቼም አላውቅም ። ያሳዝናል ። ፓቮሪኒ!» ብላ የሕሊና ጸሎት የምታደርግላቸው ይመ ስል አቀርቅራ ትንሽ ከተከዘች በኋላ ፡ «አቦይ ተኽሌን ፈዳይ ናች ናቸው የገደሏቸው ። እህታቸው ግን የሞቱበት ምክንያት አልታወቀም ። በልብ ሕመም ነው ይላሉ ። ግን እኔ ላውቃቸው ጤነኛ አሮጊት ነበሩ» አለች ። ቀጠለችና ፡ «አደይ ለምለምን በጣም እወዳቸው ነበር ። የናቴ ጓደኛ ነበሩ ። በጋዘንም ሆነ በደ ስታ ጊዜ አይለያዩም ነበር ። አይ አደይ ለምለም! መብላት ፡ መጠ ጣት ይወዱ ነበር ። እውይ የቤት አያያዝ ሲያውቁበት የነበሩ! ከቤታቸው ወለል ላይ እንጀራ ቢበላ እያስጠይፍም አባቴ ይሙት በሕጻንነቴ እሑድ ፡ እሑድ አብልተው ፡ አጠጥተው ፡ ለሲኒማ ገንዘብ ይሰጡኝ ነበር ። ከእናት አባት ዘመዶቼ ቤት ከመሔድ ይልቅ እሳቸው ቤት መሔድ በጣም ደስ ይለኝ ነበር ። ግሀን እ ጠቡ ፡ ዕቃ እንሱ አይሉም ። ሰነፍ ነኝ ካ ከድሮ ጀምሮ አባቴ ይሙት» አለች ።

«አሺ» አልኳት ታሪኩን እንድትቀጥል ፈልጌ ።

«አደይ ለምለም ከመሞታቸው አንድ ቀን በፊት ስለ ወን ድማቸው አሟሟት ለናቴ አጫውተዋት ነበር.....»

«ምን ብለው ልጂ?»

«አቦይ ተኽሌ ፡ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ነገሩ ሁሉ አላማረ ኝም ፡ ሥራዬ ሁሉ እደግኛ እየሆነ ሔዷል ለመልቀቅም ፈራሁ ፡ ምን ባደርግ ይሻለኛል እያሉ ይጨነቁ ነበር» በማለት ለእህታ ቸው ያጫውቱትን እንስታ እጫወተችኝ ።

«ምን ይሆን ልጂ እንዲህ ሲያስጨንቃቸው የነበረውን» ብዬ ጠየኳት ።

«እንጃ ፡ እንዳልኩህ በፊት ደስተኛ ለው ነበሩ» የሚል መ ልስ ሰጥታኝ ዝም አለች ።

ፈያሜታ ጊላይ እንድ ጠባይ አላት ። እውነትና ውሸት ደባልቃ ነው የምትናገረው ። ትንሽ እውነት ይዛ ውሸት ትጨ

ምርበታለች ። እና ከምትናገረው ውስጥ የትኛው እውነት፣ የት ኛው ውሸት፣ መሆኑን ለይቶ ማወቅ ያስቸግራል ። ታዲያ እን ዲህ የምታደርገው ዓመል ሆኖባት ነው እንጂ ለከፋት አይደ ለም ። አንድ ቀን ከቢሮዋ ስልክ ደውላ ያደረገችኝ ነገር ትዝ አለኝ....

— እናቴ እዙን ደውላልኝ ነበር ።
— ምነው?
— ቤታችን ተከፍሏል ።
— ምን!
— እው ፡ አልጊታን ታውቃት የለም?
— አዎ ፡ ምን ሆነች?

አልጋነሽ የፈያሜታ ጓደኛ ናት።ጎረቤቶች ናቸው ። አብ ረው ይበላሉ ። ተቃቅፈው ያድራሉ ። አይለያዩም ። አልጋነሽ በጣም ቀጥተኛ ልጅ ናት ። ስትናገር ለነገ አትልም ። በዚህ ላይ ቅብጥብጥ ናት ። አንድ ቦታ አርፋ መቀመጥ አይሆንላትም ። ከፍ ያሜታ ጊላይ ጋር ካንድም ሁለት ጊዜ ጋብዣታለሁ ። እሷም ግሩም የትግሬ ሽሮ ወጥ ሠርታ ቤቷ ጋብዛኝ ነበር ።

«ቤቷ መሬያ ተገኘ» አለችኝ ።

«አትይኝም!» አልኳት ከወንበሬ ተነስቼ ። ባንድ ፊት ሻዕ ቢያ ቦምብ ላይ ተቀምጫ የትግሬ ሽሮ ስውጥ ናሪል ለካ! እያ ልኩ ።

— ወው ፡ ይዘዋታል አለችኝ ።
— ታዲያ አንቺ ምን ሆንሽ?
— እኔንም እየፈለጉኝ ነው ። አሁን የምደውልልህ ያለሁት ከሌላ ቦታ ነው.....
— ለምንድነው የምትፈለጊው?

— መሥሪያ ቤቷ እንደነበረ ይውቃለሁ ። እርግጠኛ ነኝ ትነግራቸዋለች ። እህ አሁን መጥፎቴ ነው ሐዝሐዝ ሁለተኛ መግባት አልፈልግም ደህና ሁንልኝ አሞሬ ማሬ ። ቻው ።

— ቆይ ፈያሜታ ስልኩን አትዝጊ የማይሆን ነገር አት ሥሪ ። የት ነው ያለሽው? እያልኩ ስሙህ ስልኩን በጀርዬ ላይ

ዘጋችብኝ ። ላጽናናት ፈለግሁ ። ባንድ ጊዜ ብዙ አሳብ መጣብኝ ። ተነስቼ የት እንደምሔድና ምን እንደማደርግ ተጨንቄ ሳስብ እንደገና ስልክ ደወለችልኝ ።

«በፈጠረሽ የት ነሽ? ንገሪኝ መጣሁ» ስል — ሳቀችና ፥ «እናቴ ትሙት ውሸቴን ነው።ደደብ» አለችኝ ።

በጣም ተናድጄ ስልኩን ጆሮዋ ላይ ዘጋሁባት ። አጠገቤ ብትሆን ኖሮ በቃሪያ ጥፊ ጆሮ ግንዷን አቃጥለው ነበር ። ኋላ ስንገናኝ ፥ «አባቴ ይሙት ፥ እኔ ምን ይሻለኛል? ዝም ብሎ ውሸት ይመጣልኛል ። ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ?» ስትለኝ ፥ «ጣፋጭ ዋሾ» ከማለት ሌላ ምንም አላልኳትም።ጣፋጭ ውሸቷን ተላም ጀዋለሁ ። ቢሆንም አንዳንድ ነገር እጠራጠራለሁ ። ግን «እናቴ ትሙት» ካለች አትዋሽም ።

«ማነው የፓራዲዞ ባለቤት?» ብዬ ጠየኳት ።
«እንጃ እንዴት ላውቅ እችላለሁ?»

«ከተማዋ ትንሽ ስለሆነች ሁሉም ይተዋወቃል ብዬ ነው ። ፓራዲዞ ደግሞ የታወቀ ነው — በቡናው «ካልኳት በኋላ ቀጥዬ «ስለ አቦይ ተኽሌ የነገርሺኝ እውነት ይሆን?» ብዬ ጠየኳት ።

ያው እንደልማዷ ፥ «ዋእ እነ (አታግናይ) እውነትም ብነግርህ አታምነኝም ። ደደብ» ካለች በኋላ ፥ «እናቴ ትሙት እውነት ነው» አለችኝ ።

እንደ ዋዛ ያጫወተችኝ ነገር በጣም አሳሰበኝ ። ፓራዲዞ እውስጡ ምን በመካሄድ ላይ ይሆን? አቦይ ተኽሌ ምን ቢፈሩ ነው የተጨነቁት? ምን ያውቁ ነበር? እና ለሞት ያበቃቸው ነገር ምንድነው? ነገሩ ይበልጥ ከነከነኝ ። የመረጃው አደገኛነትም ታየኝ ። በጣም የሰጋሁት ስለፊያሜታ ነበር ። የሚያሳዝነው ነገር ሳታውቅ የደረሰችበት መረጃ ዋጋና አደገኝነት ምን እንደ ሆነ እንኳን አታውቅም ። የሆነ ሆኖ ፥ «ስሚኝ ፊያሜታ» አል ኳት የምሬን — «አሁን የነገርሺኝን ለማንም እንዳትነግሪ ። አደገኛ ነው ። ይገባሻል? ቀልድ አይደለም ። የሁላችንንም ሕይ

ወት የሚያሰጋ ነገር ነው ። እናትሽም ዝም እንዲሉ ንገሪያቸው ። በጣም አደገኛ ነው» በማለት አስጠነቀቅኋት ።

«ለምን? ምንድነው እሱ?» አለች ።

«አሁን ምን እንደሆነ አላውቅም ። አንድ ቀን በቅርቡ እደር ስበት ይሆናል ። ግን በፈጠረሽ ስለዚህ ጉዳይ አንድ ቃል ካፍሽ እንዳይወጣ» ብዬ ቤቷ ወሰድኳት ።

ለመጀመሪያ ጊዜ ማይተመናይ በጨለማ መሔድ አሰፈራኝ። ሆኖም እንድታውቅብኝ አልፈለግሁም ፥ እንዳጋጣሚ በሠፈሩ መብራት አልነበረም ።

«እኔንስ አስጠነቀቅኸኝ ። አንተ ግን ለምን አትጠነቀቅም?» አለችኝ ።
«እንዴት?» አልኳት ።

«ነጻ ነህ ። የፈለክበት ትሔዳለህ ። አንደሌሎቹ እጃቢ የለህም ፥ አታ ግናይ.....»
«የሚሞትበትን የሚያውቅ ማን አለ? በነጻነት ኖሮ በነጻነት መሞት ይሻላል ። ለማንኛውም ነገር ስለሞት አስቤ አላውቅም» አልኳት ።

ደህና ዋል ወይም ደህና እደር አትለኝም ሁልጊዜ ፥ «አይትንአለ እሺ እምባእር?» አለችኝ እንደልማዷ ። «አይትን አስ» አልኳት እንዳስተማረችኝ ።

ከማይተማናይ በርሬ ወጣሁ ። ቤት ስገባ ስልኬ ይጮህ ነበር ።

«ሀሎ?» አልኩ ፊያሚታ መሰላኝ ። ሀሎ ፊያሚታ ልል ነበር ። እግዜር ለትንሽ አወጣኝ ። ሮማን፥እርግኛዬ ነበረች።

«ምነው ልጄ? የት ጠፋህ? እንዲሁ ስልኩን ስቀጠቅጥ ነው ያመሸሁት» አለች ።

«መውጣና መግቢያዬ ምን ይታወቃል ብለሽ ነው? ሥራ ይበዛል» ብዬ ዋሸኋት ።
«እስካሁን?»

የእጅ ሰዓቴን ተመለከትኩ ። ክምሽቱ ምስት ሰዓት ተኩል ሆኗል ።

ትዝ ብሎኝ ፥ «ቡናሽ በጣም ናፍቆኛል» አልኳት ።

«ማፍላቱን ትቻለሁ» አለች ።

«ለምን ልጂ? እጣንሽን ቦግ አ'ርገሽ አድባሯን ብትለማም ኻልኝ ደስ ይለኝ ነበር.....»

«አስጠልቶኛል ። ላንተ ሳፈላልህ ነበር ደስ የሚለኝ..... ሐድራው የሚሞላልኝ ።»

«ይብላኝ ለጀበናዎችሽ!»

እንዲያው የሰው ልጅ የሚመሳሰሉ ጀበናዎች አሏት ። ጀበናዎቿ ያምራሉ ።

«ሥራ ፈተዋል» አለች ኃዘን በተሞላበት ድምፅት ።

ሮማን ቡና ማፍላትን ወደ ኪነታዊ ፈጠራ ከፍ ታደርገ ዋለች ። ለሱስ አይደለም ቡና የምታፈላው ፥ ላምልኮትም አይመስለኝም ። ለኪነታዊ ውበቱ ሰትል ይመስለኛል ፥ ወይም ነው ። እሷም ቡና በማፍላት ጥበቧ ትኮራበታለች ። «ቡና እና ፈላለን ብለው ደፋ ደፋ የሚሉ ሴቶች ይገርሙኛል ፥ ቡናን ማ ፍላት ረጋ ብሎ እያሳመሩ ነው ፥ ሥነ ሥርዓቱ ፥ ውበቱ ፥ ነው ደስ የሚለኝ ። አለዚያ ጥቅሙ ምን ድነውን» ትላለች ። ቡና ከማፍላቷ በፊት ተጣጥባ ረጅም ያገር ልብሷን ትለብሳለች ፥ የቡና ልብሷን ፥ ገርዳባ ሽብ ፥ ቀጭን ነጠላ ከብ ትከሻዋ ላይ ጣል ታደርግና የቡና ልዕልት መስላ ከልዩ በርጩማዋ ላይ ቁጭ ትላ ለች ። በጥሩ ሁኔታ የንደደ እሳት ለጥሩ ቡና አስፈላጊ ነው ስለ ምትል ትርከክ ብሎ የነደደ ከሰል በልዩ የከሰል ምድጃ ታስቀር ባለች ። እና ልዩ የብረት ምጣዷን ከመጣዷ በፊት ለስሜታ ተስ ማሚ የሆነ ሙዚቃ ትከፍታለች ። ቡናውን የምትቆላው ሙዚ ቃውን እየተከተለች በስልት ነው ። እንደ እሷ ልዩ ወዝ ያለው ቡና የምትቆላ ሌላ ሴት አላየሁም ። አንድ ፍሬ ቡና አያርባትም ። አንድ መልክ ፥ አንድ ወዝ ይዘው ይወጣሉ ። በሙዚቃው እየታ ጀበችና በስልት እየተራመደች ከፍሉን ታሻትታለች ። ማሻተት ትወዳለች ። መአዛው ብቻ ሱስ ይቆርጣል ። እንደሌሎች ሴቶች ራሷ የቆላችውን ቡና ሌላ ሰው አታስወቅጥም ፥ ራሷ ናት የምት ወቅጠው ። አውቃቀጡ ፍጹም መሆን አለበት ትላለች ። ከሰሉ እንደገና ይራገባል ። እሳቱ ትርከክ ሲል በጥንቃቄ ታጥበው ከሚቀመጡት ጀበናዎቿ ውስጥ አንዱን ትጥዳለች ። ሌላ ሙዚቃ

ትለውጣለች ። እንግዲህ ዓይናቿ ከጀበናው ላይ አይነሱም ። ውሀው ሰተወሰነ ደቂቃ ይፈላል ፥ ቡናው በተወሰነ ደቂቃ ይጨ መራል ፥ ለተወሰነ ደቂቃ ይንተከተካል ፥ በተወሰነ ደቂቃ ይከለ ሳል ። ሲኒዎች በቀይ ጨርቅ በተሸፈነ ረከቦት ይቀርባሉ ። ሰው ይኑር አይኑር የሚቀርቡት ሲኒዎች ቁጥር ደግሞ ስድስት መሆን አለበት ። ደግሞም ጆሮ የሌላቸው የቡና ሲኒዎች መሆን አለባ ቸው ። የቡና ሲኒ አያያዝም እኮ የራሱ የሆነ ሥነ ሥርዓት እንዲ ኖረው ያስፈልጋል ባይ ነች ። አይ ሲኒ አያያዝ! አይ ቡና አጠ ጣጥ! ይምጣብኝ ።

ጀበናው በሥነ ሥርዓት ይወጣል ፥ እጣኑ በሥነ ሥርዓት ይጤሳል ። ቡናው እየተንተከተከ ሲፎከር ፥ እጣኑ ቦግ ብሎ ሲ ጨስ ፥ የእጣኑ ሽታና የአቦል ቡናው መዓዛ ተዋሕደው አፍንጫ ሲያውዱ ፥ እጀጅን እንደገና ተጣጥባ ፥ ቡናው እስኪሰክን ድረስ ከእጣኑ ጢስ ጋር ባሳብ ትባከናለች — ፈገግ ብላ ፥ ፈገግታ ተጎ ናጽፋ ። ቡናው ይሰክናል ፥ አሳቧ ይሰክናል ፥ ሕይወት ትሰክና ለች ። ለዘብ ያለ ሙዚቃ ታደርጋለች ። ጀበናውን ከፍ አድርጋ ፥ ቡናውን በረጅሙ ፥ በቅስታ ፥ በቀጭኑ ትቀዳለች ። የምታፈ ላው ቡና እኮ እንዲያው ቡና አይደለም — ብርቅ የፈረንሣይ ኮኛክ እንጂ! አንዱ ብቻ ይበቃል ፥ እሷም ብትሆን የምታፈላው ቡና ከምስት ሲኒ አይበልጥም ። እጣኑ ቦግ ሲል በዓይን ሕሊናዬ ታየኝ — እሷም በእጣኑ ጢስ ውስጥ ። የቡናዋ መአዛ መጣብኝ ። እና ከቡና ማፍላቱ በኋላ የሚከተለው ሥነ ሥርዓት ትዝታ..... አሁን አሁን አለኝ ። ፊት ለፊቷ ካልተቀመጥኩ እሺ ብላ ቡና አታፈላም ።

«ምነው ዝም አልከ?» አለችኝ ።

«ቡናሽ ትዝ ብሎኝ» አልኳት ።

«መጥፎ ትዝታ እቴ» ብላ ዝም አለች ።

ትንሽ ቆየችና «አሥመራ እንዴት ይዞሀል? ስልክ መደ ወልም ትተሀል» አለች ።

አነጋገሯ ጢነኛ አልነበረም ። ነገር ነገር ያላት ትመስላለች ።

«ሥራ ይበዛል እንጂ ደህና ነው ። ምግብ ስሥራ እያለ ምን እሆናለሁ ብለሽ ነው? ሁለመናዬ ፓስታ ፓስታ መሽተት ጀም ሮአል ። እኔም ፓስታ መስያለሁ» በማለት የባጡን ፥ የቆጡን ቀባ ጠርኩላት ።

«በቲቪ ሳይህ ያሥመራ» ሹሩቤዎች «ግጠው የጨረሱህ ትመስላለህ»?

«እንዲያው ሴቶች ስትባሉ ወንድ ከሴት ፍለጋ ሌላ ሥራ ያለው አይመስላችሁም!»

«እስቲ ጸግዬ በሞቴ ንገረኝ.....»
«ምን ?»
«እስካሁን የትም አልሔድክም?»
«እባክሽ ዝም በይ እኮ!»

«አንድ ነገር ብስማ ገድዩህ ነው የምሞተው ። ይህን ታውቃለህ? እውነት ጸግዬ ፣ የኔ ፣ የግሌ ብቻ ነህ? ኤጭ! ግን አንተ የሁሉም ነህ ። የሁሉም ፍቅረኛ ። ግን ምን ይደረጋል እቴ? ቢሆንም ልቤ የእሷ ነው በላቸው፣ ፍርጃ ነው 'ኮ' በማለት ስት ነማነጭብኝ ቆይታ በመጨረሻ !

«ለመሆኑ መቸ ነው የምትመጣው?» ብላ ጠየቀችኝ ።
«ስንመጣ በተነገረን መሠረት ከእንግዲህ ሁለት ወር ይቀረኛል.....»
«እንደምታወራው ወሬ ከሆነ ግን ሁለትም ሣምንት የም ትቀዩ አትመስሉም.....»
«ፍቅር ፣ የጦር ሜዳው ፍልሚያ ገና አልተጀመረ ። ገና ምን ተይዞ?» አልኳት ።
«እሱ ምን ጊዜ ይፈጃል?» አለች ።

«ቀላል አይደለም ። ያፍሪካ ረጅም ጦርነት ባንድ አዳር የሚያልቅ አይደለም ። ጠላቶቻችንም የሚናቁ ሰዎች አይምሰሉሽ ። የናቅሩ መሬት አቀማመጥ ራሱ ብዙ ትግልና መስዋእት ነት የሚጠይቅ ነው» በማለት ነገሩ እንዲሁ በቀላሉ የማይታይ መሆኑን ላስረዳት ከሞከርኩ በኋላ ፣

«እኔም በቅርቡ ወደዚያ ሳልሔድ አልቀርም» አልኳት ።

«አንተ ደግሞ እዚያ ምን ታደርጋለህ? ወታደር አይደለህ» አለች ።

«ጋዜጠኛም እንዳትሙ ወታደር ነው ። ወታደር ይተኩሳል ፣ ጋዜጠኛ ታሪክ ይቀርጻል ። እንደ ሁኔታው ሁለቱም ይዋጋሉ.....»

«ወይ እድሌ!» ብላ ማልቀስ ጀመረች ። ሮማን እንባ ይቀ ናታል ።

«እንግዲህ ጀመርሽ ። አሁን ምን ሆንኩ ብለሽ ነው የም ታለቅሺው? አይዞሽ ምንም አይነካኝም» በማለት ላጽናናት ሞከርኩ ።

ስትነፋነፍ ቆየችና ፣ «ያስቴርን ቴፕ ክር ልኬልሀለሁ ። ነገ ይደርስሀል ። እኔም ከጥቂት ሣምንት በኋላ የዓመት እረፍቴን ወስጄ መጥቼ አይሀለሁ ። ፍቅር በስልክ አይጠገብም» አለችኝ ። ፊያሜታ በበኩሏ የኩኩን ክር ሰጥታኝ ነበር ። እስካሁን ምናል ባት መቶ ጊዜ ሳልሰማው የቀረሁ አይመስለኝም ። ሁለት የፍቅር ክር!

«የጎጃአችንስ ጉዳይ?» አልኳት ።
«እየተሟላ ነው ። ግሩም መጋረጃዎች አሠርቻለሁ ። አሁን የሚቀረኝ ነገር ቢኖር አልጋውን መለወጥ ነው ። አልወደውም» አለች ።

ክሮማን ጋር ጨርሼ ስልኩን እንደዘጋሁ ሌላ ጥሪ ወዲያ ውኑ ተከትሎ መጣ ። ፊያሜታ ጊላይ ነበረች ።
«ከማን ጋር ነው ለግማሽ ሰዓት ስታወሪ የቆየኸው እታ ግናይ!» አለችኝ ።

«ከማን ጋር ይመስልሻል?»
«ከእርሶህ ጋር.....»
«ልክ ነሽ.....»
«ምን ነበር የምትለው? ምን ትፈልጋለች? ለእሷ ስልክ ለመደወል ነው እኔን ዝም ብለህ ወደ ቤቴ ያመጣኸኝ? አባቴ ይሙት ፣ የሠራሁት ግፍ ሳይሆን አይቀርም እንዲህ የሚያዋር ደኝ ። ቅሌት ነው ። ቅሌታም ሆንኩ አባቴ ይሙት» እያለች ነገር ትፈልገኝ ጀመር ።

«እንሂድ ብዬሽ ነበርኮ ። አንቺው ነሽ ቤቴ ውሰደኝ ያል ሺኝ ፣ አይደለም እንዴ?» አልኳት ።

ከቅርብ ጊዜ ወዲህ በፊት የማላውቀው አዲስ ጠባይ ይታ

ይባታል ። ከኔ ጋር እደሪ ስላት እሺ አትለኝም ። በፈቃዷ መሠ
ረት ወስጂ ቤት ሳደርሳት ደግሞ ታኮርፈኛለች ።

«ብልህስ ታዲያ!»
«እሺ ምን አድርግ ነው የምትይኝ!»
«እንጃ አባትህ ። ደደብ ።»
«እሺ አሁን ልምጣና ልውሰድሽ.....»
«አልመጣልህም!»
«እሺ ምንይሁን?»
«አንጃልህ!»
«እሺ ለምንኝ የምትይ ከሆነ አሁን ልለምንሽ....»
«ቤቱ ወስደህ እንደ ዕቃ ከጣልከኝ በኋላ እውይ ብሞት!» ብላ ስልኩን ጆሮዬ ላይ ዘጋችብኝ ።

መልሼ ልደውልላት ፈልጌ ስልኩን ካነሳሁ በኋላ ተውኩት። ኩራቴ ታገለኝ ። ተሟገትኩት ። አሸነፈኝ ። ጥሪዬን እንደም ትጠብቅ ቢገባኝም ጨከንኝ ተኛሁ ። ግን እንቅልፍ አልወሰደ ኝም ። ምን እንደነካኝ አላውቅም ። እንዲህ አልነበርኩም ። ድንገት ለራሴ ባዶ እንደሆንኩ ተሰማኝ ። የፍቅር ሰመመን እባዜ ይዞኝ ይሆናል እንዳልል ዕድሜዬ እንዲህ ዓይነቱን ነገር የሚ ፈቅድ አልመሰለኝም ። የአሥራ ስምንት ዓመት ጎረምሳ አይደ ለሁም ፣ ወይስ ሰመመን የዕድሜ ክልል የለውም? አላውቅም ። ግን የያዘኝ እባዜ ሰመመን አልመሰለኝም ። ገረመኝ ። መከረ ኛው አሮጌ ልቤ ሁለት ሴቶች እንዴት ብሎ እኩል ሊወድ ይች ላል? ብዬ ተገረምኩ ። ሕይወት እንግዳ ነገር ነው ። ብዙውን ቀልድ ነው ። አንዳንድ ጊዜ ቀልዱ ይመራል ። በሁለቱ መካከል መወሰን አልቻልኩም ። ለደግም ሆነ ለክፉ መወሰን አለመቻል ስቃይ ነው ። ልቤ ሲደማ ተሰማኝ ። ያሰርኩት ቃል ኪዳን እንደ እሾህ ወጋኝ ። በዘምባባዎች ጥላ ሥር አዲስ ያገኙት ፍቅርና ደ ስታ እንዲሁ በቀላሉ የሚረሳ ባለመሆኑ የሚደማውን ልቤን የባሰውኑ ጨመቀው ። ከፍቅርም ሌላ በፊያሜታ ሕይወት ላይ የሚያንጎባበው የአደጋ ጥላ ፣ ይሉኝታ ፈጠረብኝ ። አሁን ልለ ያት አልችልም ። እንዴት ብዬ? ሰው ወዶ ፣ ወዶ ድንገት በቃሽኝ ወይም በቃሽኝ ለማለት እንዴት ይቻላል? እንዲህ ለማድረግ የሚችሉት የታደሉ ፣ ብርቱዎች ናቸው ። እኔ በዚህ አልታደል

ኩም ። በዚህ ረገድ ደካማ ነኝ ። ተዋውቆ መለየት ያቅተኛል ። እንጀቴ አይችልም ። ትዝታዬን መርሳት ያስቸግረኛል ። ስቃይ ይሆንብኛል ። የማደርገው ነገር ሁሉ ስሜቴን ስለሚነካ የኔ ፣ የራሴ ፣ የግሌ አድርጌ ላስቀረው እፈልጋለሁ ። እና እንዲህ ዓይነቱ ነገር ደግሞ ጅልነት ነው ። ምን ላድርግ? ጅል ነኝ — በእውነት እያልኩ ሳስብ ከቆየሁ በኋላ ኩሎኔል ቤትሩ ቢሮ ደወልኩ ። ቢሮው አልነበረም ። ቤቱ ደወልኩ ። ቤቱም አልነበረም ። በማ ከታተል ወደ አምባሰይራ እና ወደ ኒያላ ሆቴል ደወልኩ ። ሁለ ቱም ቦታ አልነበረም ። ምን ጉድ ዓድ ዋጠው? የበላውም ጅብ አልሙህ አለ ። የት ይሆን? እየመሸ ሔደ ። እንደገና ሌላ ዙር የስልክ ጥሪ ማድረግ ጀመርኩ — ኩሎኔል በትሩን ፍለጋ ። የትም አልነበረም ። የፈንጂ ድምጽ ከሩቅ ድንገት ተሰማ ። ሌቱ ጸጥ አለ ። ተኛሁ ። መኝታዬ ላይ ተገላበጥኩ ። ወበቀኝ ። ያን ሌት እንቅልፍ እምብዛም አልወሰደኝም ። ጧት በመጥፎ ስሜት ነበር ወደ ሥራ የሔድኩት ። ወዲያውኑ ስልክ ከወዲህና ከወዲያ ይጮህ ጀመር ።

«እንዴ ዓድ ጸጋዬ ፣ ጦሩ'ኮ ጊዜ የለውም ። እናንተን ቆሞ አይጠብቅም ። ምን መሆናችሁ ነው? ጋዜጠኞች ዛሬ ከሰዓት በኋላ ሦስቱም ጦር ግንባር ገብተው ማደር እለባቸው ። ትእዛዝ ነው» አለኝ ። ዓድ ኩሎኔል አምበሉ ከወታደራዊ ጉዳይ ፖለቲካ መምሪያ ደውሎ ።

ግን በየትኛው ጦር ግንባር ምን ይዞ እንደሚሰለፍ ድል ድል አውጥቼ ጨርሼ ነበር ። «ዝግጁ ናቸው ። በስንት ሰዓት ሉርሚ እሺዬሽን ይድረሱ» አልኩት ።

«ልክ በ14 መቶ ሰዓት»
«ተቀብያለሁ ዓድ» አልኩት በወታደር ቋንቋ ።
«ከውጭ የታዘዙት መሣሪያዎች ደርሰዋል ፣ አይደለም?»
«ደርሰዋል ዓድ ። ዝግጁ ናቸው.....»
«ጦር ሜዳ የሚበተኑትስ በራሪ ጽሑፎች?»
«እነሱም ተዘጋጅተዋል ። ለመረከብ ይቻላል.....»
«በ13 መቶ ሰዓት መልሼ እደውላለሁ.....»
«እሺ ዓድ ። ትዕዛዙን ተቀብያለሁ»

ስቆ ስልኩን ዘጋ ። በወታደራዊ ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ሰፊ ልምድ ያለው የወታደራዊ መረጃ መኩንን ነው ። ስለ ኤርትራ ችግር የላቀ እውቀት አለው ። ብዙ አይናገርም ። ግን በጎይል ይሠራል ። ወንበሩ ላይ በሚስማር የተመታ ይመስል ከቢሮው አይወጣም ። በግድ ካልኮረኮሩት የውሸት ጥርሱን ብቅ አያደር ግም ። አሥመራ በወንበዴዎች በተከበበችበት በዚያን ቀውጢ ወቅት የሚቀምሰው እህል እያጣ ከመራብ የተነሳ ነበር የፊት ጥርሶቹ የረገፉት ። ወንበዴዎችን እንደጥርሱ ሳያረግፍ የትም መሔድ የሚፈልግ አይመስልም ። እና በጎይል ይሠራል ። የአብዮታዊ ጦራችን የተጋድሎና የመስዋእትነት ነገር ሲነሳበት እንባው ይመጣል ..... ረዛን ወደ ጦር ግንባሮች የሚሔዱትን የዜና ፣ የሬዲዮ ፣ የቴሌቪዥን ፣ የሲኒማ ፊልምና የፎቶግራፍ ጋዜጠኞችን በመካከሉ ጠርታልኝ ነበር ። በወታደራዊ ትጥቅ አዲስ ምልምል ወታደሮች መስለዋል ። ሁሉም ወጣቶች ናቸው ። በተሰጣቸው ትጥቅ ኮርተዋል ።

«እሺ ጓዶች ፣ የተደለደላችሁበትን ግንባር ሁላችሁም አውቃችኋል?» አልኳቸው ።

ሁሉም ያውቃሉ ። ከመካከላቸው ለቡድን መሪነት የተመረጡትን ልጆች ስም እየጠራሁ አስተዋወቅሁ ። ተቃውሞ አልነበረም ። በጭብጨባ ተቀበሏቸው ፣ መንፈሳቸው ልቤን ነካው ። የጥሩ ወኔ መንፈስ ነበር ። ወደ ጦር ግንባሮች ለመሔድ የነበራቸው ጉጉትና ስሜት ከወጣት መልካቸው ላይ በጉልህ ተጽፎ ይነበብ ነበር ። በተፈጥሮዬ ስሜታዊ ነኝና ስሜቴ ተነካ ። ግን መናገር አልቻልኩም — «እሺ ልጆች ፣ ከእንግዲህ ግዳጃችሁን የምታውቁ ወታደሮች ስለሆናችሁ ምክር አያስፈልጋችሁም ። ግን በፈጠራችሁ አንገታችሁን ዝቅ አድርጋችሁ ያዙ ። ይቅናችሁ ። ቻው ። እናሸንፋለን» ብዬ ፊቴን ዞር አደረኩ ። እንባዬ መጥቶ ነበር ። ጥሩ አዋጊ መኩንን እንደማልሆን ገባኝ ፣ ወይስ አዛዥ መኩንኖችም የውጊያ ትእዛዝ ሲሰጡ እንደኔው ይሰማቸው ይሆን?..... ሌሎቹ ሲወጡ ፍሬው ዘሪሁን ወደኋላ ቀርቶ ሳቂታ ፊቱን ፣ ዓይኑን ፣ ጥርሱን እቁለጨለጨብኝ ።

«ግንዘብ እንዳትለኝ ብቻ አንተ ሰውዬ!» አልኩት ።
«አሁን አያስፈልግኝም ። «ሚሊ ድራፍት» ይጠብቀኛል» አለኝ ።

«ታዲያ ምንድነው?» አልኩት ።
«ከመሔዴ በፊት አንድ ነገር ልንገርህ ብዬ ነው.....»
«ቀጥል» አልኩ ።
«ጋሼ ሁኔታህ ደስ አላለኝም.....»
«የቱ ሁኔታዬ ልጄ!» አልኩት ።
እንቅልፍ አጥቶ ያደረው ዓይኔ ቀልቷል ።

«ከዚያች ፊያሜታ ጊላይ ከምትባለው ልጅ ጋር ተጣብቀህ መቅረትህ አሳዝኖኛል» አለኝ ።

«የት ታውቃታለህ!» አልኩት ገርሞኝ ።
«ምን እኔ ብቻ ፣ ከተማው ሁሉ ያውቃታል» አለኝ ።
«በምን»

«ለስንቱ ቤት መፍረስ ምክንያት የሆነች አሜራዝ ናት ይላሉ ። በአሥመራ የታወቀች ናት ። እንዴን ስትቀበል ፣ ሌላውን ስትሸኝ ትኖራለች ይባላል ። ስንቱን ቤት ያፈረሰች ስንቱን ጀግና ሽጉጥ ያማዘዘች ፣ ስንቱን ጤነኛ ሰው አሳብዳ ያስቀረች ሴት ናት ይላሉ ። ድሮ ከአሜሪካኖች ሥር እትጠፋም ነበር ይባላል ። አሁን ደግሞ ከመሐል አገር ሰዎች አትለይም ። አደገኛም ልትሆን ትችላለች ። አስብበት» አለኝ ።

«ስለእሷ ሌላ የምታውቀው ነገር አለ?» አልኩት ።
«በአሥመራ ሴቶች ጉዳይ ኤክስፐርት ነኝ» አለኝ ።
«ከንቲባ አይደለህ»።
«እውነቴን ነው.....»
«እሺ ፣ ስለአሥመራ ሴቶች ንገረኝ» ብዬ ጋበዝኩት ።
ከንቲባ ጊዜ አላጠፋም ። ጊዜ የሚያጠፋ ሰው አይደለም ።

«ስማ ልንገርህ ፣ የአሥሯራ ሴቶች ጥቅምና ጉራ ነው እንጂ ፍቅር የሚባል ነገር አያውቁም ። የሚወዱህ መስለው ቢታዩህ እውነት አይምሰልህ ። ንጹህና ግልጽ መስለው ይቀር በህል ፣ የውሸት ፍቅር ያሳዩህል። በውሸት ፍቅር በጣም የተካኑ ናቸው ። ጉራቸው ደግሞ አይጣል ነው ። እገሌም እገሌም ፣ ያም ፣ ይህም ደህና ውሰው ሁሉ የኔ ነው ወይም ነበር ማለት ይወዳሉ።

ባንድ በኩል ፍቅር እያሳዩህ በሌላ በኩል ሊያስቀኑህ ይጥራሉ ። ይጨቃጭቁህል ። እረፍት አይሰጡህም ። ይጠራጠሩህል ። ቅናት ያደረባቸው አስመስለው ያሰቃዩህል ። ይህ ሁሉ ከልብ አይደለም ። ሠሸታቸውን ነው ። ጥሩ አከተሮች ናቸው ። ምኝ ምኙ ወጥመዳቸው ውስጥ ገብቶ ይቀራል ። ደምህን መጥጠውና አጥንትህን ግጠው እስኪጨርሱህ ድረስ አይለቁህም ፥ እንደ መኾገር ይጣበቁብህል ። አንተ ብትሔድ የት እገባለሁ፧ ምን ይውጠኛል፧ ከእንግዲህ ፍቅር የሚባል ነገር ሲያልፍም አይነካኝም ፥ እንዴት እሆናለሁ፧ ለምን ጥለኸኝ ትሔዳለህ፧ ይሉህል ። እውነት መስሎህ ማዘን ትጀምራለህ ፥ ልብህ መከፋፈል ይጀምራል ። ቀስ ብለው ደግሞ ፥ «ሚስትህ ወይም እጮኛህ ከኔ የበለጠ አንተ ላይ ምን መብት አላት፧ እኔም እወድህለሁ ፥ አፈቅርህለሁ ማለት ይጀምራሉ ። ዓላማቸው ግልጽ ነው ። አንድም ልብህን ሰልበው ሊግጡህ ፥ ሁለትም ከሚስትህና ከእጮኛህ ሊያስጥሉህ ነው ። የአሥመራ ሴተ ላጤዎች አንድን ወንድ ከሚስቱ ወይም ከእጮኛው ማስጣል እንደ ትልቅ ጀብዱ ይቆጥሩታል ። እሷ! ስንቱን ወንድ ከሚስቱ ያስጣለች ወይም ያጣላች ናት ፡፡ባል ደስታቸው ነው ።

«የምታወጣት ሴት ብቻዋን ብትግጥህ እንኳን አንድ ነገር ነው ። ግታ ግታ እንደ ጅብ እየተጠራሩ ይረባረቡብህል ። የመሐል አገር ሰው ይሉኻታ ፥ ጉራና ፍቅር ስለሚያጠቃው ተበድሮም ሆነ ተራቁቶ ፥ አጭበርብሮም ሆነ ጉቦ በልቶ ለሷም ሆነ ለጓደኞቿ በየምሽቱ ግብግ ማቅለጥና ስጦታ ማዥጎድጎድ ፥ የጠየቁትን ሁሉ ለመፈጸም ቃል መግባት ይጀምራል ። አንዷ ሥራ አስገባኝ ትለዋለች ። ቃል ይገባል ። ሌላው ፓስፖርት እባክህ ትለዋለች ፥ ቃል ይገባል ። ሦስተኛዋ የደመወዝ ጭማሪ ወይም ዝውውር እፈልጋለሁ ትለዋለች ፥ ቃል ይገባል ። ሌሎቹ ወንድሜን ወይም እህቴን ወይም አጎቴን አስፈታልን ይሉታል ፥ ቃል ይገባል ። የማያስገቡት ቃል የለም ።

«ምስኪኑ ሰው በሚያወጣት ልጅና በጓደኞቿ ችግርና አሳብ ያጠመዳል ። ብረትን በግለቱ እንዲሉ ጊዜና ፋታ አይሰጡትም ። ሰውዬው ሥራውንና ኃላፊነቱን እርግፍ አድርጎ ትቶ ስለሚወዳት ልጅና ስለጓደኞቿ መጨነቅ ይጀምራል ። የወደደ ሰው ዓይን የለውም ። ጓደኞቿ ተሰባስበው አጥንቱን እየጋጡ

ትና በልባቸው እየሳቁበት ስለሚወዳት ልጅ ዝናና ውበት ኢጋ ነው ያሚውቱታል ። ያግሉታል ፥ ያሳብዱታል ።

«አንዳንድ ምኝ የመሐል አገር ሰው እውነት መስሎት ሚስቱንና ልጆቹን ወይም እጮኛውን ይክዳል ፥ እነሱም ቢሆኑ አያርፉም ። የቤቱን አድራሻ ፈልገው ፥ ወይም በሰው አድርገው ከሚስቱና ከእጮኛው ጋር ያጣሉታል ፥ ያፋጁታል ። ድሮውንም የላላ ጋብቻ ከሆነ ባንድ ጊዜ ይፈርሳል ። መሠረት ያለው ጋብቻ ከሆነ መነቃነቅ ይጀምራል ።

«ግጠው ከጨረሱት በኋላ ወይም መሔጃው ሲቃረብ ምን ያደርጉታል መሰለህ፧ ልጅቷ ከመሬት ተነስታ መነጫነጭ ፥ ማኩረፍ ፥ ሁለተኛ ዓይንህን አላይም ማለት ትጀምራለች ። ጓደኞቿም አንድ ባንድ ይሸሹሁል ። መሔጃዬ ስለተቃረበ ይሆናል እንዲህ የምትሆነው ብለህ በማዘን በይበልጥ ልታስደስታት ትሞክራለህ ፥ እስከ መጨረሻ ግንቲምህ ድረስ።ግን ምንም ቢሆን አትተውህም ፥ ምክንያት ፈልጋ ፥ ፍቅርና ቅናት ያደረባት አስመስላ በመጨረሻ ትጣላሀለች ። አንተ ገንዘብህን ከስክሰህ ጨርሰህ ፥ በሺ ብር የሚቆጠር እዳ ውስጥ ተነክረህ የሰው መሳቂያና መሳለቂያ ሆነህ ፥ ስለተለየህት ተናዳ ነው የተጣላችኝ እያልክ በልብህ አዝነህ ስትሔድ እሷ በሆዲ ትስቅብህለች ። በመጨረሻ ሆነ ብለው የሚጣሉህ ወደውህ ሳይሆን ለተንኮላቸው ነው ። ርካሽነታቸውን ለመሸፈን ነው ። ርካሾች ናቸው ። መውደቂያ ሳያበጁ ደግሞ የሚጣሉህ አይመሰልህ ፥ እዚሁ እያለህ ከሌላ ወንድ ጋር መውጣት የሚጀምሩም አሉ ። አስቀንተው ቀንድ ሊያስበቅሉህ ይጥራሉ ፥ አንዳንዶቹ ወንድ ሲጣላባቸው ደስታቸው ነው ። የመሐል አገር ሰው ሞኝ ነውና ሔዶ አምባጓሮ ያነሳል ። አንዳንዶቹ ግን እንደ ወደዱህ የተለየህቸው ለማስመሰል የሚያደርጉት ሙከራ የለም ።

«እንደወደዱህ የተለየህቸው ሎማስመሰል የሚረዱት ለምን መሰለህ፧ ቤትህም ገብተህ እንዳታርፍ ነው ። እንድታስባቸው ነው — ለአዲስ ዓመት ፥ ለገና ለፋሲካ እያልክ ። ዋዛ ሰዎች አይደሉም ። አካሔዳቸው አይታወቅም ። የሣር ውስጥ አባቦች ናቸው ። ለፍቅር ደንታ የላቸውም ። ፍቅር ምን እንደሆነ አያውቁም ። እነሱ የሚያውቁት ጥቅም ማሳደድ ብቻ ነው....»

«ያዲሳባ ሴቶች ይምጡብኝ አቦ! ከመልክ መልክ ፥ ከጠ
ባይ ጠባይ የታደሉ እመቤቶች ናቸው ። ከወደዱህ ይወዱሃል ፥
ከጠሉህም ያንኑ ያህል ነው ። ከጥቅም ፍቅርን ያስቀድማሉ ።
በደመወዝ ሰሞን ጋብዘኝ የምትል ያዲሳባ ሴት የለችም ። በአፍን
ማህ እስኪወጣ ድረስ ትጋብዝሀለች።ሌላም ጊዜ ቢሆን መች
ገርህን ካየች ዝም አትልህም ፥ ያላትን መዛ ትሰጥሃለች ። የአሥ
መራ ሴተ ላጤዎች ግን ምን ቢናራቸው አምጣ ነው እንጂ
እንካ የሚባል ቃል አያውቁም ። ቀዳዳ ግንቲም አትወጣቸውም ።
ግፋ ቢል ያንን የትግሬ ሽሮ ይጋብዙሀል ፥ ለሱም በስንት ልመና ።
እጃቸውም ሆነ ልባቸው አይፈታም ። አንድ ቀን ሆኖልኝ መጽ
ሐፍ ብጽፍ ፥ «ከአሥመራ ሴቶች ተጠንቀቁ!» የሚል መጠሪያ
ብጤ እጽፍ ነበር» ብሎ ስለ አሥመራ ሴቶች ጠባይ አጫወ
ተኝ ።

«ብዙ አቁስለውሀል መሰለኝ?» አልኩት ።

«ብዙዎቹን ታዝቤአቸዋለሁ ። ግን ውጦዳቸው ውስጥ
አልገባም ። ይሆን ሁሉ የምናገርህ እንድትጠነቀቅ ነው ። ጥቅም
ማሳደድን እንጂ ፍቅር አያውቁም» አለኝ ።

«ከአጠቃላይ ነገር ተነስተን ሁሉም እንዲህ ናቸው ለማለት
እንችልም ። እንዲያ የሚያደርጉ አንዳንድ ሴቶች ይኖሩ ይሆናል ።
ሁሉም አይደሉም ፥ አይመስለኝም» በማለት ልከራከረው
ሞክርኩ ።

«ቆይ ታያለህ ። ከጎንህ ታገኘዋለህ ። በተለይም ያንተዋ
ልጅ የመሐል አገር ወንዶችን በማግባባትና በማታለል የታ
ወቀች ናት ። ብዙ የመሐል አገር ወንዶችን ቀንድ ያስበቀለች ፥
ትዳር ያናጋች ፥ ሽንጥ ያማዘዘች ሴት ናት ። ይቅርታ እድርግልኝና
አትሞኝ ። እንተ ገር ነህ ፥ ልብህ ንጹህ ነው ። ቀና አስተሳሰብና
ስሜት አለህ ። ለሰው ታዝናለህ ፥ በተፈጥሮ ሩህሩህ ነህ ። ወስ
ላታ ሴት በንጹህ ስሜትህ ላይ ስትጣወት ለማየት አልፈልግም ።
ይኸው ነው» አለኝ ።

ከንቲባ ሲናገር በጆሮዬ እያዳመጥኩት በልቤ ስለኔና ስለ
ፈያሜታ ጊላይ ግንኙነት ነበር የማስበው ። እውነት ነው ፥
ሳይታወቀኝ ደሜ ውስጥ ገብታለች ። ቀን በሰልከ ማታ በአካል

ከኔ አትለይም ። ተጣብቃብኛለች ፥ እኔም ሁኔታዋን በማየት ተጣ
ብቂባታለሁ ። ከንቲባ እንዳለው በልማድና በስሜት ወጥራ ይዛ
ልክ አስገብታኛለች ። ፍቅር ምንድነው? ልምድ ነው ፥ መለማመድ
ነው ። ለምጃታለሁ ወይም ለማዳዋ ሆኛለሁ ። መለማመድ ያቆ
ራኛል ፥ ትዝታን ያስከትላል ፥ መለያየት ስቃይ ይሆናል ። የመ
ለማመድ ስቃይ መጥፎ ቅናትን በልብ ውስጥ ይጭራል ። እና
የልማድ ባሪያና ተገዥ መሆን ይመጣል ። እዚህ ደረጃ ላይ ልደርስ
ምንም አልቀረኝም ። ከንቲባ እንዳለው ስታታልለኝ ይሆን?
ፈያሜታ ታታልለኛለች ብዬ ለማመን አቃተኝ ።

ከንቲባ እንዳለው እኔና ፈያሜታ አብረን መውጣት የጀመ
ርን ሰሞን አንድ ወይም ሁለት ጓደኞቿ ከመኪናዬ ውስጥ እይ
ጠፉም ነበር ። ተሳቢ ሪሞርኬ ሆነውብኝ ነበር ። ግን ስለምወ
ዳት እወዳቸዋለሁ ፥ ስለማከብራት አከብራቸዋለሁ ፥ እሷን
ማስደሰት ደስ ስለሚለኝ አስደስታቸዋለሁ ። ይህን የማደርገው
ለጉራ ወይም ለሌላ ነገር ሳይሆን ከፍቅር የተነሳ ነበር ። ሊያታ
ልሉኝ ፥ ሊልጡኝ ሊያራግፉኝ ይሆን? በሆዳቸው የሚጋጥ አዲስ
ጅል ተገኘ በማለት በኔ ኪሣራ እየበሉና እየጠጡ በሆዳቸው
ይስቁብኝ ነበር ወይ? እንዴት እንዲህ ልታደርገኝ ትችላለች?
ይሆናል ብዬ ለማመን አስቸገረኝ ። እውነት ነው ። ከንቲባ
እንዳለው ጓደኞቿ በሙሉ ስለፈያሜታ ውበትና ዝና አጉልተውና
አጋንነው ከማውራት ሌላ ወሬ የላቸውም ። በተዘዋዋሪ መንገድ
እሷን በማግኘቴ እድለኛ መሆኔን ነገሩኝና በባሰ ሁኔታ ከእሷ
ጋር ተጣብቄ እንድቀር ሊያደርጉኝ ፈልገው ይሆን? እናያለን ።
ግን ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ፈያሜታ ተለውጣብኛለች ። እንዳለ
ፈው ጊዜ ጓደኞቿን አትጠራም ። እንዲያቸውም አትፈልግም ።
ከፍራፍሬ ጭማቂና ከወትት ሌላ አትጠጣም ፥ አትጋበዝም ።
እኔም እንድጠጣ አትፈልግም ። ገንዘብ ሳወጣ ደስ አይላትም ።
እዝናልኝ ይሆን ወይስ በግብጣ ላይ የማጠፋውን ገንዘብ ቆጥቤ
እሷ ላይ ብቻ እንዳፈስ ፈልጋ? የቱ ይሆን? ለጥቅሟ ስትል
ይሆን የተጣበቀችብኝ? ወይስ ኪእርኛዬ ልታስጥለኝና የጉራ
መንዣ ልታደርገኝ? የቱ ይሆን? ወይም ሁለቱንም ለማድረግ
ፈልጋ ይሆን? ጥርጣሬ እደረብኝ ። ለማወቅ ፈለኩ ። እና ደ
ግሞ ልትነግረኝ የማትፈልገው ነገር ምን ይሆን? መነጫነጭ ፥
ግኩረፍ ፥ ከኔ ጋር ሆና ባሳብ ጭልጥ ብላ መሔድ ጀምራለች ።
ምን ይሆን?

«እንግዲያውስ አታውቃትም ። ይላሉ! ይባላል! የሰም እጥ ፊዎች ወሬ ነው ። ይህ ከተማ ደግሞ በዚህ የታወቀ ነው ። ልጃገረድ አይደለችም ። ትወጣለች ። ግን የምትወጣው እንደ ሌሎች ሴቶች ጋቢ ተጀቡዳ ሳይሆን ፊት ለፊት ነው ።» አልኩት ።

«እንደፈለክ ። በፍቅር ረገድ እኔ የማምነው በ፡አ፡አ፡አ፡አ. ነው» አሰኝ ።

የፍቅር ማእከል ተፈጠረ እንዴ! «አልኩና ቀልዴን— መኢሠግ ፡ መኢገግ ፡ አኢሴግ ፡ አኢወግ ፡ ኢሠፓእኮ ፡ ሁገአዘ ፡ ገግገል ፡ ወዘተ ..... እያሉ በም ሕጻረ ቃላት መናገር የጊዜያችን 'ፋሽን' እየሆነ መሔዱ ትዝ ብሎኝ ።

«እግኖቸው ፡ እምጣቸው ፡ አስደስታቸው ፡ አባራቸው ማለት ነው ። እኔ በዚህ ነው የማምነው ። እነሱም ቢሆኑ እንዲህ ዓይነቱን አያያዝ ይወዳሉ — የምድር ጨው» አለ ።

ሴቶችን የምድር ጨው እያሰ መጥራት ይወዳል ። ለእሱ ሴቶች ሁሉ የምድር ጨው ናቸው ።

«አይ ከንቲባ! ይህ ከተማ ያላንተ ምን ይሆናል? » አልኩት ።

«መሔዴን ላሥመራ ምድር ጨዎች ሁሉ ንገርልኝ — በራዲዮ..... ከንቲባ ከድል በኋላ ተመልሶ ይመጣል በላቸው..... ቻው» አለ ።

«ከንቲባ ፡ ራስክን ጠብቅ ። እሺ? » አልኩት ።

ከንቲባ ጥርጣሬ አሳድሮብኝ ሐዲ ። ብክላክልላትም ከጥር ጣሬ ፈጽሞ ነጻ ለመሆን አልቻልኩም ። በእርግጥ ሰዎች እንደ ሚሏት ትሆን? ስለጠባዩዋ ተጋኖ ሊወራ ይችላል ። ሰው ከሰው ራስ እይወርድም ። በዓይኑ ውስጥ ያለውን ግንድ ትቶ በሌላው ሰው ዓይን ውስጥ ስላለው ጉድፍ ያወራል ። በሌላ በኩል እሳት ከሌለበት ጢስ አይታይም ይባላል ። ቢሆንም የጀመርነውን ጨዋታ ፡ ጨዋታ ከሆነ ፡ ልቀጥልበት ፈለኩ ። እንገቴ ድረስ ከገባሁበት በኋላ ለምን አቋርጠዋለሁ? ወይም ፡ ምናልባት እንድ ወይም ሁለት ትምህርት አገኝበት ይሆናል አልኩ ። እስኮላሰቤ ትክክል እንዳልሆነ አላጣሁትም ምናልባት ከእሷ ጋር ፍቅር ይዞኝ ይሆናል ። ለዚህ ይሆናል በትክክል ማሰብ

ያቃተኝ ። የያዘው ሰው በትክክል አያስብም ይባላል ። ፍቅር የሌለ በመል ያወጣል ፡ ትልቁን ሰው ትንሽ ፡ ጨዋውን ባለጌ ፡ ክሩውን ወራዴ ፡ ሞምቱን ቅብጥብጥ ፡ ብልሁን ሞኙ ፡ ዝምቂ ኛውን ተናዳጅ ፡ ዓይናግውን እውር ያደርጋል ፡ ይሉኝታ ያሳ ጣል ይባላል ። ፍቅር እንድን ሰው የማይሠራው ሥራ የለም ። በተቃራኒው ፈሪውን ሰው ልበ ሙሉ ጀግና ፡ ባለጌውን ጨዋ ፡ ስስታሙን ቸር ፡ ሞኙን ብልህ ፡ ለፍላፊውን ዝምተኛ ፡ ሴሰኛ ውን ቆራቢ ፡ ቅብጥብጡን ሞምት ሲያደርግ ይችላል ። እኔን ምን ሠርቶኝ ይሆን? እልኩ ። እላውቅም ። ስለራሴ ለማወቅ ፈለኩ ። እንዲህ ዓይነቱ እስተሳሰብ ራስን ማሞኘት ነው ሊባል ይችል ይሆናል ። ይሁን ። ወደ ኩሎኔል በትሩ ቢሮ ደወልኩ ። ጸሐፊው ላስቸኳይ ጉዳይ ወደ አዲስ አበባ ድንገት ተነስቶ የሔደ መሆኑን ነገረኝ ።

«መቸ ይመለሳል?»
«አላውቅም ጌታዬ.....»
«በጣም ለሚያስቸኩል ብርቱ ጉዳይ ነበር.....»
«የሚመለሱበትን ቀን አልነገሩኝም ጌታዬ.....»

ስልኩን ዘጋሁት ። የሕዝብ ደኅንነት ሰዎች ማንኛውንም ነገር በምስጢር ነው የሚይዙት ። ዜና ሲላክላቸው እንኳን ምስጢር! ብለው በሚስጥር ፋይል ያኖሩታል ። ስለ ፓራዲዞ የደረሰኝን ጥቆማ ለማን እንደምንግረው ጠፍቶኝ ዝም አልኩ ። ለማይሆን ሰው ነግሬ ባለማወቅ ወይም በጀብደኝነት ጠላትን እን ጸናንቃ በመስጋት ኩሎኔል በትሩን መጠበቅ የግድ ሆነብኝ ። ሴላ የማደርገው ነገር አልነበረኝም ።

ቀን መጣ ። ቀን ሔደ ። ሮማን የላከችልኝ የቴፕ ክር ደርሶኝ እንደሆነ ለመጠየቅ ስልክ አድርጋልኝ ነበር ። የቴፕ ክሩ ደርሶ ኛል ። ግን ለዚህ ብቻ አልነበረም ስልክ የደወለችው ። አሥመራ የምትመጣበትን ቀን ልትነግረኝ ነበር ። ወደ ጦር ግንባር ለመ ሔድ እንደ ተዘጋጀሁና ፡ በማንኛውም ቀን ከዚህ ልነሳ እንደ ምችል ነገርኳት ። በእውነት ፡ አልዋሸኋትም ። ወደ ጦር ግንባር ለመሔድ ተዘጋጅቼ ነበር ። መቸ እንደምሔድ እስኪነገረኝ ብቻ ነበር የምጠባበቀው ። ጦርነቱ በማንኛውም ቀንና ሰዓት ይጀምራል ተብሎ ይጠበቅ ነበር ። እና የሁሉም ጀሮ ወደ ናቅፋ

አተኩሮአል ። በሁሉም ቦታ ውጥረት ሰፍኖ ነበር ። ቀይ ኮከቦች ፊት ላይ ጭንቀት ይነበባል ። የጓድ ሊቀ መንበሩን ፊት ለማየት የማይቸኩል ጓድ አልነበረም — የዕለቱን ታሪክ ለማንበብ ። የአብዮታዊት ኢትዮጵያ ዕለታዊ ታሪክ ፥ ድሉና ሽንፈቱ ፥ ደስ ታውና ኃዘኑ ፥ ተስፋውና ብሶቱ ፥ መፍትሔውና ችግሩ እንዳለ ተመዝግቦ የሚታይበት ፊት ነው ።

የአሥመራ ከተማ ኗሪዎች ሰሞኑን ምን እንደሰሙ አይታ ወቅም በጊዜ ወደ ቤት ገብተው እንደ ዶሮ መስፈር ጀምረዋል ። ከተማው ጭር ብሎ ይታያል ። የአሥመራ መንገዶች የኔና የፌያሜታ ጊላይ ብቻ ነበሩ ። እንደወትሮ ካራቪል ባር ሬስቶራንት ደጅ የመኪናዎች ሰልፍ አይታይም ። እታግኝና ውሾጅ ብቻ ነበሩ መንገድ ላይ የሚታዩት ። እታግኝና ውሾጅ ከካራቪል ደጅ አይጠፉም ። እታግኝ አብድ ሴት ናት ። «ከሰው ውሻ ይሻላል! » እያለች ስትጮህ ታድራለች ። ቡችሎቹንም በቅርጫት ይዛ ትዞራለች ። ውሾቹ በሔደችበት ይከተሏታል ። ከበዋት ይተኛሉ ። እነሱ እያሉ ማን ወንድ ደፍሮ ይነካታል—በጫጭቀው ይጥሉታል ። እታግኝ በጣም የምትወደው ሰው ነበራት ይባላል ። ከሕይወቷ አስበልጣ ስትወደውና ከራሷ አብልጣ ስታምነው ከዳት ። እና አበደች ። «እኔ ሰው አልወልድም! የውሻ እናት በሉኝ!» ትላለች።እንዳንዴ እላፊው አግዳሚው ዝም ብሎ ሣን ቲም ይጥልላታል ። ቆንጆ ድምጽ አላት ።

«ምነው ዘጋኸኝ? እኔ እንኳ አልዘጋሁህ» አለችኝ ፈያሜታ።

ከሰው ውሻ ይሻላል ትላለች ፥ ግን ይኸውና ያለሰው መኖር አትችልም ፥ ያለ ሰው ግን ሊኖር ይችላል? ምናልባት እግዜርም ራሱ ያለ ሰው ሕልውና የለውም እያልኩ ሰለእብዷ እታግኝና ስለ ፍልስፍናዋ ሳስብ ነበር ። ዝም ስላት አትወድም ። መላ አሳቤና ትኩረቴ ወደ እሷ እንዲሆን ትፈልጋለች ። ዝም ስል ስለ ሮማን የማስብ ይመስላታል ። እና ነገር ትጀምረኛለች ።

«ምን ሆንሽና ትዘጊኛለሽ? » አልኳት ።

«አንተ የምትሔድበትን ቀን እያሰብኩ ፥ እንደ እርጉዝ ቀን መቁጠር ስለቸኝ አባቴ ይሙት ። እይ ይህ ቀይ ኮከብ ዘ መቻ!» በማለት ዕድሏን አማረረች ።

ከሰሞኑ ቀልድና ሳቅ ጠፍተው ከኃዘን አገር የመጣች እንግዳ መስላለች ።

«እና?» አልኳት ።

«እና ፥ እንተን የሚያስረሳኝ ወንድ መፈለግ አለብኝ ። አንተም ወደ እሮኛህ» አለችኝ ።

«ይህ ናሮአል?» አልኩ ።

ከቅርብ ቀኖች ወዲህ የውሽት ኩርፊያዋን ትታ ማምረር ጀምራለች ። እዝን ፥ ትከዝ ፥ ፍዝዝ ፥ ድንግዝ ትላለች ። እኔ እንዳነጋግራት የምትፈልገውን ያህል ፥ እሷ እንዳንዴ በከባድ ዝምታ ተውጣ ፥ ትከዝ ፥ ፍዝዝ ፥ በማለት እንደአዲስ ሰው ለረጅም ጊዜ አተኩራ ታየኛለች ። እንዲህ ስትሆን በፍቅር ዓይን እንደምታየኝ ይሰማኛል ። እሷን ዘልቄ ለማየት እየፈለኩ እጨነቃለሁ ።

«እሁን ገባኝ ። ልትተይኝ እስበሻል?» ብያት ቀልድ ጨመርኩበትና «እናንተ መቸም ፍቅረኛ ቀርቶ እዛር ትከዱ የለ!» አልኳት ።

ቀልዴ በጣም አሳቃት ።

«እም ፥ እንዲህ ስትስቂ ነው ደስ የምትይው ። ኃዘን አያምርብሽም» አልኳት ።

«ከእንግዲህ አልስቅም ፥ አባቴ ይሙት .....»

«ለምን ፈያሜታ»

«አይገባህም እባክህ ። ወየ እነ ግዲ!» ብላ ከንፈሯን በኃዘን መጠጠችና «ልከዳህ የማስብ ይመስልሀል?እስቲ እጇን ምታኝ» አለች ።

«ታዲያ ምንድነው?» ብዬ እጅዋን መታሁ ።

«ትገርማለህ አባቴ ይሙት! ይደብ» አለችኝ ።

«ሌላ ምን አለ? ንገሪኝ» አልኳት ።

«አልነግርህም.....»

«ከኔ የምትደብቂው ነገር አለ? እንዴት ፈያሜታ ይኸው ነው የኔና ያንቺ ነገር!» አልኳት ።

«የራሴ ችግር ነው ። እኔው ራሴ እወጣዋለሁ» አለች ።
«ምንም የምረዳሽ ነገር የለም ግለት ነውና»
«ምንም» ብላ እንባዋን አደሰሰች ።

ሳልጠይቃት ዝም ብዬ ማረፊያ ቤቴ ወሰድኳት ። እሷን አሟመጠየቅ ይሻላል ። የጠየቋትን ነገር እሺም እምቢም አት ልም ። ታስጨንቃለች ። አትቆርጥም ። አትወስንም ። ከወሰኑ ላት ግን ምንም አትልም ። እሷም ብትሆን ተቃውሞ አላነሳችም ። ስለምትሔድበት ቦታ ሳይሆን ስለችግሯ ነበር በይበልጥ ስታስብ የነበረው ። ስለምትሔድበት ሥፍራ ደንታ አልነበራትም ። በሌላ በኩል ደግሞ ከኔ ለመለየት የፈለገች አልመሰለችኝም ፥ ቅርቤ ለመሆን የምትፈልግ መሆኗ ተሰማኝ ። ያን ምሽት የሕይ ወት ራብ ድንገት የተሰማት ይመስል አልጋ ላይ ተስገብግባ ነበር ። ጨካኝና «ሳቬጅ» ሆኖ ነበር ። ለመበጠስ ከደረሰ የሕ ይወት ቀጭን ክር ላይ ተንጠላጥላ ለመዳን ይመስል ባለ በሌለ ኃይሏ ትቧጥጥ ነበር ። ከጣፋጭ ሲቃይ የስሜት ምንጭ የሚፈልቅ እንባም ታፈሰ ነበር ። ሮማን የላከችልኝ የአስቴር ዘፈን ጣልቃ ገብቶ በመካከላችን የነበረውን ጥሩ ስሜት ባያደፈርሰው ኖሮ ፥ ችግሯ ምን እንደሆነ ልጠይቃት ነበር ። እና እንደምትነግረኝም እርግጠኛ ነበርኩ ።

«ምነው እግር አወጣህ እንዴት ፈረደብኝ
«ያም አንተን ያም አንተን እዬ ጉድ በዛብኝ
«ወዴት ነው መዋያህ ፈራሁ እኔ እንጃልኝ
«ዓይን በዝቶብሀል ሽሽግ በልልኝ.....

ፊያሜታ ዝም ብላ ዘፈኑን ትሰማ ነበር ። አንዱ ዘፈን አልቆ ሌላው ቀጠለ ። ከሩ ቴፕ ሬኮርደሩ ላይ እንደተጠመደ በመርሳቴ ራሴን ረገምኩ ።

«ሙናዬ ሙናዬ
አንተ ነህ ገላዬ
እየዋለ ሲያድር ፍቅርህ አየለብኝ
ጡና አሳጥቶኛል መውደድህ በዝቶብኝ
ስወድህ ውደደኝ ጠበቅ አ'ርገህ ያዘኝ
አልችልም ብቻዬን ፍቅርህን አግዘኝ

ፍቅርህ አሸነፈኝ መውደድህ የረሳኝ
አይዞሽ በለኝ እንጂ ተው አታንገላታኝ
አንተ ነህ በሽታዬ የጎዳኝ ፍቅር ነው
አልችልም ብቻዬን ብታግዘኝ ምነው?.....

እንደፈራሁት አልቀረልኝም ።

«ይህን ዘፈን ከየት አመጣኸው?» ብላ ጠየቀችኝ ።
ልዋሻት አልቻልኩም — «እሮኛዬ ናት የላከችልኝ»
አልኳት ።

ከአልጋው ላይ ዘላ ወርዳ..... ከሩን መዛ ፥ መዛ ፥ ቦጭቃ ቦጫጭቃ ወለሉ ላይ ከመረችው ። በዚህም አልበቃትም ። ተቦ ጫጭቆ የወደቀውን ክር እፍሳ ፈቴ ላይ በተነችው ። እና ልብሷን መልበስ ጀመረች ። ራቁቷን ነበረች ። በንዴቷ ላይ የተናደደች አግልሀት መስላ ታየችኝ ።

«የት ልትሔጂ ነውን?»
«ቤቴ.....»
«ሰዓት አላፈውስ?»

ከምሽቱ አምስት ሰዓት ከሩብ ሆኖ ነበር ። አሥመራ በሮ ንድ ካልሆነ በቀር ከአምስት ሰዓት በኋላ ንቅንቅ ማለት አይ ቻልም ። ወንበር ስባ ቁጭ ከማለት ሌላ የምታደርገው ነገር አ ጣች ። እኔም ተነስቼ ከአልጋው ጠርዝ ላይ ቁጭ አልኩ ። ሁለ ታችንም በጭንቀት ተውጠን ቀረን ። እዚህ ጣጣ ውስጥ እንዴት እንደገባሁ ነበር የማስበው ። ግን በይበልጥ ያሳስበኝ የነበረው በገዛ እጇ ከገባሁበት ጣጣ መውጫ ቀዳዳ ማጣቴ ነበር ። እሷም በበኩሏ ምናልባት እኔን ያወቀችበትን ቀን በልቧ ትረግም ነበር ። እኔም በራሴ ፥ እሷም በራሷ ኅሳብ ተውጠን ምንም ሳንባባል ቆየን ። እንደ እውነቱ ከሆነ ጭንቅላቴ ዝም ብሎ ይዋኝ ነበር እንጂ ምንም የተጨበጠ ነገር አላስብም ነበር ። ጊዜውም ሔደ ።

በመጨረሻ በረጅሙ ተነፈስኩና ፥ «እባክሽ ስሚኝ ፊያ ሜታ ። በቂ ጊዜ አልሰጠሺኝም ። ሰግሰብ ጊዜ አላገኘሁም ። እንደ እውነቱ ከሆነ ምን እንደማስብም አላውቅም ። ትንሽ ጊዜ ስጪኝ» አልኳት ።

«የምሰጥህ ጊዜ የለኝም ። ቢኖረኝ ደስ ይለኝ ነበር» አለች ።

«ምን ማለትሽ ነው? ለኔ እንዴት ጊዜ ታጭያለሽ? አብረን ያሳለፍነውን ውብ ጊዜና ጣፋጭ ትዝታ እንዲሁ ባንድ ጊዜ ከልብ አውጥቶ መወርወር አይቻልም ፣ ወይስ እንዲህ ለማድረግ የሚችል አንጀት አለሽ? እስቲ ንገሪኝ!» አልኳት ።

ምንም አልነገረችኝም ። ይልቅ ፣ «መቸ ነው የምትሔደው» ብላ ጠየቀችኝ ።

«የት?»
«ወደ ጦር ግንባር.....»
«አላውቅም ። ምናልባት ነገ ከነገ ወዲያ.....»
«ቶሎ ብትሔድ ጥሩ ነው ። ችግሬን ያቃልልልኛል.....»
«እኔ ነኝ ችግር የሆንኩብሽ?»
«ደደብ» አለችኝ ።

«ለኔም ጥሩ ነው ። ለማሰብ ጊዜ አገኛለሁ ። ለከፋም ሆነ ለደግ ከሚወዱት ሰው ትንሽ ራቅ ብሎ የማሰብ እድል ማግኘት ይጠቅማል ። ርቀት ፍቅራችንን ያጠናክራል ወይም እውነቱን ግልጽ አድርጎ ያሳየናል ። አይመስልሽም?» አልኳት ።

«ደደብ» አለችኝ ።

ብዙ ሙከራ አደረኩ ። ችግሯ ምን እንደሆነ ልትነግረኝ አልፈለገችም ። እና እንደገና ተቃቀፍን ። ጦርነትና ሠላም ። ምናልባት ወደፊት እንደዚሁ እንቀጥል ይሆናል — ሁልጊዜ..... ይህች ሕይወት.....

ቀይ ትርኢት

ናቅፋ የደም ጎራ

ምዕራፍ አራት

አርሚ አቪዬሽን ሜዳ እንድገኝ የተሰጠኝ ጊዜ በጣም አጭር ነበር ። ወታደራዊ ትእዛዝ ያለምንም ቅድሚያ ማስጠንቀቂያ ባጭር ጊዜ ውስጥ የሚሰጥበት ምክንያት አልገባህ እያለ ታንጸ ስላልተዘጋጀ ይሆናል ። ሀዋሳቴ ቶሎ እሺ ብለው አጭር ትእዛዝ አይቀበሉም ። ጊዜ አልነበረኝም ። የተሰጠኝ ጊዜ ልብስ ለመለወጥ ብቻ የሚበቃ ነበር ። «ወቴ» ቀልድ አያውቅም ። ለጦር ሜዳ ተብሎ የተሰጠኝን ትጥቅ እንደ ነገሩ ታጠቅሁና እግረ መንገዴን ፊያሜታ ጊላይን ደህና ስንብች ለማለት ስልክ ደወልኩላት ። አብረን ነበር ያደርነው ። ባለፉት ሦስት አራት ቀኖች ደግሞ አዲስ ጠባይ ማሳየት ጀምራለች ። እንደ በፊቱ አብረን የትም እንድንታይ አትፈልግም ። ቤቷም እንዳደርሳት ጨርሳ አትፈቅድልኝም ። «ላታዛልቀኝ ለምን ካንተ ጋር በየአደባባዩ እታያለሁ?» የሚል ምክንያት ልትሰጠኝ ትሞክራለች ። ግን ምክንያቷ ይህ እንዳልሆነ ይሰማኛል ፣ እሷ ደግሞ የእውነቱን ልትነግረኝ አትፈልግም ። የምትደብቀኝ ነገር ነበራት። ካላመንኩበት ወይም ካልመሰላት ያው እንደ ሐማሴን ዘሮጀ ግትር ናት ። በመኪና ስንሔድ ፣ ጠፍቶባት በየመንገዱ የምትፈልገው ሰው ያለ ይመስል አሥሬ ትገላመጣለች ። ሰው ወደ መኪናችን ሲጠጋ ባየች ቁጥር ፣ ጠፍቷት ስትፈልገው የቆየችውን ፍጡር ድንገት ያገኘችው ይመስል ሰውነቷ ድንጓት ሽምቅቅ ይልና ትኩር ብላ ትመለከተዋለች ። ከዚያ በአካል አጠገቤ እያለች ባሳብ ጭልጥ ብላ ከአጠገቤ ትጠፋለች ። አይኖቿ ያዩኛል ። ግን በእውነት የሚ ያዩኝ አይመስሉም ።

«ሰው የጠፋብሽ ትመስያለሽ ። ማን ጠፋብሽ? እስቲ በሞቱ ንገሪኝ!» ስላት ፣ «አንጃ አባትህ ። ደደብ» የሚል መልስ ትሰጠኛለች ።

«የምሰጥህ ጊዜ የለኝም ። ቢኖረኝ ደስ ይለኝ ነበር» አለች ።

«ምን ማለትሽ ነው? ለኔ እንዴት ጊዜ ታጭያለሽ? አብረን ያሳለፍነውን ውብ ጊዜና ጣፋጭ ትዝታ እንዲሁ ባንድ ጊዜ ክልብ አውጥቶ መወርወር አይቻልም ፥ ወይስ እንዲህ ለማድረግ የሚችል አንጀት አለሽ? እስቲ ንገሪኝ!» አልኳት ።

ምንም አልነገረችኝም ። ይልቅ ፥ «መቸ ነው የምትሔደው» ብላ ጠየቀችኝ ።

«የት?»
«ወደ ጦር ግንባር.....»
«አላውቅም ። ምናልባት ነገ ከነገ ወዲያ.....»
«ቶሎ ብትሔድ ጥሩ ነው ። ችግሬን ያቃልልልኛል.....»
«እኔ ነኝ ችግር የሆንኩብሽ?»
«ደደብ» አለችኝ ።

«ለኔም ጥሩ ነው ። ለማሰብ ጊዜ አገኛለሁ ። ለክፉም ሆነ ለደግ ከሚወዱት ሰው ትንሽ ራቅ ብሎ የማሰብ እድል ማግኘት ይጠቅማል ። ርቀት ፍቅራችንን ያጠናክራል ወይም እውነቱን ግልጽ አድርጎ ያሳየናል ። አይመስልሽም?» አልኳት ።

«ደደብ» አለችኝ ።

ብዙ መክራ አደረኩ ። ችግሯ ምን እንደሆነ ልትነግረኝ አልፈለገችም ። እና እንደገና ተቃቀፍን ። ጦርነትና ሠላም ። ምናልባት ወደፊት እንደዚሁ እንቀጥል ይሆናል — ሁልጊዜ..... ይህች ሕይወት.....

ቀ ይ ት ር ኢ ት

ና ቅ ፋ የ ደ ም ገ ፊ

ምዕራፍ አራት

አርሚ አቪዬሽን ሜዳ እንድገኝ የተሰጠኝ ጊዜ በጣም አጭር ነበር ። ወታደራዊ ትእዛዝ ያለምንም ቅድሚያ ማስጠንቀቂያ ባጭር ጊዜ ውስጥ የሚሰጥበት ምክንያት አልገባህ እያለ ታንጸ ስላልተዘጋጀ ይሆናል ። ህዋሳቴ ቶሎ እሺ ብለው አጭር ትእዛዝ አይቀበሉም ። ጊዜ አልነበረኝም ። የተሰጠኝ ጊዜ ልብስ ለመለወጥ ብቻ የሚበቃ ነበር ። «ውቴ» ቀልድ አያውቅም ። ለጦር ሜዳ ተብሎ የተሰጠኝን ትጥቅ እንደ ነገሩ ታጠቅሁና እግረ መንገዴን ፊያሜታ ጊላይን ደህና ስንብቸ ለማለት ስልክ ደወልኩላት ። አብረን ነበር ያደርነው ። ባለፉት ሦስት አራት ቀኖች ደግሞ አዲስ ጠባይ ማሳየት ጀምራለች ። እንደ በፊቱ አብረን የትም እንድንታይ አትፈልግም ። ቤቷም እንዳደርሳት ጨርሳ አትፈቅድልኝም ። «ላታዛልቀኝ ለምን ካንተ ጋር በየአደባባዩ እታያለሁ!» የሚል ምክንያት ልትሰጠኝ ትሞክራለች ። ግን ምክንያቷ ይህ እንዳልሆነ ይሰማኛል ፥ እሷ ደግሞ የእውነቱን ልትነግረኝ አትፈልግም ። የምትደብቀኝ ነገር ነበራት። ካላመንችበት ወይም ካልመሰላት ያው እንደ ሐማሴን ዘሮጅ ግትር ናት ። በመኪና ስንሔድ ፥ ጠፍቶባት በየመንገዱ የምትፈልገው ሰው ያለ ይመስል አሥሬ ትገላመጣለች ። ሰው ወደ መኪናችን ሲጠጋ ባየች ቁጥር ፥ ጠፍቷት ስትፈልገው የቆየችውን ፍጡር ድንገት ያገኘችው ይመስል ለውነቷ ድንገት ሽምቅቅ ይልና ትኩር ብላ ትመለከተዋለች ። ከዚያ በአካል አጠገቤ እያለች ባሳብ ጭልጥ ብላ ከአጠገቤ ትጠፋለች ። አይኖቿ ያዩኛል ። ግን በእውነት የሚያዩኝ አይመስሉም ።

«ሰው የጠፋብሽ ትመስያለሽ ። ግን ጠፋብሽ? እስቲ በሞቴ ንገሪኝ!» ስላት ፥ «እንጃ አባትህ ። ደደብ» የሚል መልስ ትሰጠኛለች ።

«ታዲያስ ፈያሜታ?» አልኳት ።
«ለምንድነው ደግሞ ዛሬ ወታደሩ ኋላውን ያዞረብን?» አለችኝ ።

ወታደሮች በየአውራ መንገዶች ተሰልፈው ነበር ። ወታደሮች «ኋላቸውን» ወደ መንገድ አዙረው ሲቆሙ ፣ የአሥመራ ሕዝብ አንድ ታላቅ እንግዳ ይሔዳል ወይም ይመጣል የሚል ግምት አስቀድሞ ያሳድራል ።

«ጸጋዬ ይሔዳል ሲሉ ሰምተው ይሆናል» በማለት ቀለድኩ ባትና ፤
«እውነት ፈያሜታ አሁን ወደ አፍአበት መሔዴ ነው ። አሁን ነው የተነገረኝ ። ልሰናበትሽ ነው የደወልኩት» አልኳት ። በመጀመሪያ አላመነችኝም ።

«እውነቴን ነው ፈያሜታ ሙች ። ያንቺ ውሸት የተጋባብኝ መሰለሽ እንዴ? መሔዴ ነው ። በወታደር ልብስ ብታይኝ ሌላ መስያለሁ» አልኳት ። ዝም ብላ ቆየችና ፣ «በወታደር ልብስ ላይህ አልፈልግም — አባቴ ይሙት » አለች ።
«ለምን?»
«እነሱ ሁልጊዜ ደፀና ሁኑ እንዳሉ ነው» አለች ።
«ብዙ ወታደር ወዳጆች ነበሩሽ መሰለኝ!» አልኳት ድንገት ብልጭ ብሎብኝ ። ቅንዓት በስስታም ጥርሱ ልቤን መብላት ጀምሮአል ። ቅንዓት — የፍቅር እሳት! የፍቅር ጢስ! «እንቴን ከግወቴ በፊት ለሆነው ምን ያገባህል?» አለችኝ።ልክ ነበረች ። እኔን ከግወቴ በፊት ያደረገችው ነገር አያገባኝም ። ቢሆንም አንድ ወንድ ለክብሩ ያለውን ቀናኢነትና ለሴቱ ያለውን ቅናት ያለፈው ታሪክ መጋረጃ አብዛኛውን ጊዜ ሊጋርደው አይችልም ። ያለፈውም ነገር ያስቀናል ። መጀመሪያውኑ ለምን የግሉ አል ነበረችም! ከሌሎች ወንዶች ጋር ጨዋታዋ እንዴት ነበር ታስታውሳቸው ይሆን? ትዝታን በለው ጭንቅላት ውስጥ መግ ደል አይቻልም ። ሁልጊዜ ይናራል ። እና ቅናት ይፈጥራል ። ትክክለኛ አስተሳሰብ አይደለም ። ግን ቅናት አብዛኛውን ጊዜ ከትክክለኛ አስተሳሰብ ነው የሚመነጨው ያለው ማነው? ፍቅር ሁልጊዜ የትክክለኛ አስተሳሰብ ሕግጋት ተከትሎ የሚ ሔድ ነገር ቢሆን ጣፋጭና ሰታይ ይሆን ነበር! አላውቅም.....

«ፈያሜታ፣ ስለችግርሽ በእውነት ልትነግሪኝ አትፈልጊም?» አልኳት ፣ መሔዴ ስለሆነ ምናልባት አሁን ትነገረኛለች በማ ለት ። ሆዴን እያቆረጠኝ መሔድ ደስ አላለኝም ።

«እንተም ወደ ሮር ግንባርህ ፣ እኔም ወደ ሮር ግንባሬ» አለችኝ ።
«ያንቺ ደግሞ የቱ ግንባር ነው?»
«የፍቅር ግንባር.....»
«ደህና ፣ ፍቅር ግንባር ላይ በድል እንገናኝ »
«የምንገናኝ አይመስለኝም ጓጋዬ» አለችኝ ።
«ምን ማለትሽ ነው?»
ድንገት ደግሞ ድምጿን ወደ ቀልድ ለወጠችና ፣

«ድል ተገኘ ። ያሥመራ ሴቶች ተዳረሱ ። ሥጋ አለቀ ። ከዚያ በኋላ ቀይ ኮከቦች ምን ይጠብቃሉ? እንዳልከው ፈትለክ ነው!» አለች ።
አምርሬ «ፈያሜታ ቀልዱን ተይና እውነቱን ንገሪኝ» አልኳት ።

«ስትመለስ ትደርስበታለህ» ብላ በጎይል ስልኩ ላይ ተነፈ ሰችና፣ «ከናቅፋ የምታመጣልኝ ነገር አለ አባቴ ይሙት» አለች።
«ምን?.....ንገሪኝ»
«ድል ።»
«ስለእሱ አትጠራጠሪ» ብያት ልቤ እንደ ድንጋይ እየከ በደኝ ፤
«ፈያሜታ ፣ ልትነግሪኝ የማትፈልጊው ነገር እንዳለ አው ቃለሁ ። ግን ምን ይሁን ምንም የሚያሳዝነኝ ነገር እንደማታ ደርጊ ተስፋ አለኝ ። እንገናኛለን ።'ደህና ሁኝ ማለት አልችልም ። አይትንአሲ እሺ እምባር.....?» ብያት ተነስቼ ወደ አርሚ አቪዬሽን በረርኩ ። ስለፈያሜታ ነበር የማስበው ። አንድ ወንድ ስለአንድ ሴት ሳያቋርጥ ማሰብ ሲጀምር ፍቅር ይዞታል ወይም ሞኝ ሆኗል ለማለት ይቻላል ። ሁለቱንም ነበርኩ ፣ ወይም መሰልኝ ። አሥመራዬን ፣ ውብ የዘንባባ ከተማዬን ፣ ናተይ ሰሜናዊት ጽብቅቲ ፣ ወደኋላ ትቻት ስሔድ ልቤ ኃዘን ተጭኖት እንደ ድንጋይ ይከብደኝ ጀመር ። ከአሥመራም ጋር ፍቅር ይዞኝ

ነበር ። የሚገርመው ነገር አሥመራንና ፊያሜታ ጊላይን ለይቼ አላያቸውም ። ባሳቤ አንድም ሁለትም ሆነው ይታዩኛል ።

የአርሚ አቪዬሽን ሚዳ ንቅናቄ በዝቶበታል ። በየደቂቃው ተዋጊ አይሮፕላኖች ተከታትለው ይነሳሉ ፣ ተከታትለው መጥ ተው ያርፋሉ ። አንቶኖቮች ይነሳሉ ፣ ይወርዳሉ ። መሣሪያዎችና ወታደሮች ይጫናሉ ። አይሮፕላን ጠጋኞች ይጣደፋሉ ፣ የአየር ኃይል ተዋጊዎች ከነሙሉ ትጥቃቸው ይሮጣሉ ፣ ይሔዳሉ ፣ ይመጣሉ ። ሚዳው ድብልቅልቁ ወጥቷል ። አንዳንድ ከፍተኛ ባለሥልጣኖችና የኃይል አዛዦችም ሚዳው ላይ ነበሩ ። ወደ አፍአበት የሚወስደኝ ልዩ አይሮፕላን እስኪዘጋጅ ነበር የም ጠብቀው ።

«የወታደር ልብስ ይቀበልሀል ጃል» የሚል ድምጽ ከበስተ ኋላዬ ሰማሁና ዞር አልኩ ። ኩሎኔል በትሩ ተሰማ ነበር ።

ሳየው ደስ አለኝ ።
«ሰሞኑን በጣም ስፈልግህ ነበር.....»
«አዲሳባ ነበርኩ ። አሁን ግና መግባቴ ነው» አለኝ ።

«እንኳን መጣህ.....»
«የት ልትሔድ ነው?»

«አፍአበት ። የታሸገ ኤንቭሎፕ ትቼልሀለሁ ። ወዴት እንደሚያመራህ አላውቅም ግን ጠቃሚ መረጃ ይመስለኛል ። ፓራዲዞ ስለሚባል አንድ ቡና ቤት ነው» አልኩት ። «ፓራዲዞ» ብሎ ሲያስብ ቆየና ፣ «እሱማ መኖሪያ ቤቴ አካባቢ አይ ደለም እንዴ? ምንድነው እሱ?» አለኝ ።

«በጽሑፍ ትቼልሀለሁ ። ጊዜ የለኝም» አልኩት ።

ዓይኖቹ ከረጢት አብጅተዋል ። ድካም ይታይበታል ። ዕድሜውን መስሎአል ።
ጠጋ አለኝና ድምጹን ዝቅ አድርጎ ፣ «ቢሮክራሲ ስለሚ ባል ሰው ሰምተህ ታውቃለህ?» ብሎ ጠየቀኝ ።
«ምንድነው እሱ?»

«የኮድ ስም ነው ። ሰውዬው ግርማይ ፣ ጎይቶም ፣ ነራአዩ ፣ አፈወርቂ ሊሆን ይችላል ። ወይም በሁሉም ስም የሚጠቀም ሰው ሊሆን ይችላል ። እዚሁ አጠገባችን ያለ ሰው ሊሆን ይችላል ። ብዙ ስምና መልክ ያለው ሰው ነው» አለኝ ።

«ምን የሚሠራ ሰው ነው?»
«በጣም አደገኛ ሰው ነው ካልኩህ ይበቃል.....»

ዕቁባይ ሲላ ትዝ አለኝ ። እሱ ይሆን? አልኩ በልቤ ወይስ ሥዕላይ? የአቦይ ተኽሌ ፍርሀት ሞት ፣ የሻለቃ ታደሰ ቆሪጆና የዕቁባይ አጠራጣሪ ግንኙነት ሁሉ ትዝ አለኝና ፤—

«ከዚህ በፊት ስለሻለቃ ታደሰ ቆሪጆ የሰጠሁህን መረጃ ምን አደረስከው?» ብዬ ጠየኩት ።

«በጥብቅ እየተከታተልነው ነው ። ክትትሉ ጥንቃቄ ያስፈልገዋል ። የጅብ ችኩል መሆን የለብንም ። ሙሉ ሥዕል የሚሰጠን መረጃ ካላገኘን አንድ ወይም ሁለት ሰው መያዝ ሌሎቹን ማስበርገግ ይሆናል ። አትሰጋ ። እሱን ለኔ ተውልኝ» አለኝ ።

«አመራርህ ደስ ይለኛል.....»
«ፊያሜታ ጊላይ እንዴት ናት?»
«ደህና ነች ። ሰሞኑን ትንሽ ተለውጣብኛለች.....»
«እንዴት?»

«የሚያስጨንቃት አንድ ነገር አለ ። ግን ምን እንደሆነ ልትነግረኝ አልፈለገችም ። ከፉ ነገር እንደማይደርሰባት ተስፋ እደርጋለሁ ። ከመደሰት ሌላ የምታውቀው ነገር የለም» አልኩት ።

«አይዞህ ፣ ስለእሷ ደኅንነትአትስጋ» በማለት አጽናናኝና ፣ «ሥዕላይ በራሺስ እንዴት ነው?» ብሎ ጠየቀኝ ።

«ይህን ሰሞን አይቼው አላውቅም» አልኩት
«እሱ ቀበሮ ነው»
«እንዴት?»

«በጣም አስቸጋሪ ፍጡር ነው ። በጣም ብልጥ ነው ። ጭራው እይያዝም» አለኝ ።

«በእሱ የቆረብክ ትመስላለህ!»
«ምናልባት የሁሉም ነገር ቁልፍ እሱ ሳይሆን አይቀርም..... ምናልባት..... ምናልባት» ብሎ ሲያስብ ቆየና ፣
«አሮግይ ሲባል ሰምተህል?» ብሎ ጠየቀኝ ።
«ምነው? አዎ ። ሁሉም የሚለው ነው ። የአሥመራ ሕዝብ ቢያንስ አሥር ጊዜ አሮግይ ሳይል አይውልም» አልኩት ።

«ትርጉሙን ግለቴ ነው.....»
«ሆነ ፣ አበቃ ፣ አለቀ ፣ ግለት ነው ።»
«እሱን አውቃለሁ.....»
«ታዲያስ?»
«ሌላ ትርጉም እንዳለው ታውቅ እንደሆነ ብዬ ነው?» አለኝ ።

«ግለቴ ፣ ለምሳሌ 'አሮግይ' የሚባል የሆነ ተልዕኮ መኖሩን ታውቅ እንደሆነ ብዬ ነው.....»
«እንዴት ላውቅ እችላለሁ? ቢሮክራሲ! አሮግይ! ጓድ መደበኛ ሥራዬኮ ስለላ አይደለም» አልኩት ።

ረገግ ብሎ ፣ «እሱን አውቃለሁ» አለኝ ።
«እህሳ?»

«የመረጃ ሥራ የመረጃ ሰዎች ብቻ የሥራ ክልል አይደለም ባሁኑ ጊዜ ። ሕዝባዊ ባሕርይና መሠረት ሊኖረው ይገባል ። ሁሉም ለአብዮቱና ላገሩ እንድነት ሰላይ መሆን አለበት ። አብዮተኛ ነኝ ማለት አይበቃም — ጓድ ፣ መለኪያው ተግባር ነው» አለኝ ።

«ስለትምህርቱ አመሰግናለሁ» ካልኩት በኋላ ፣ ቀጠል አደረኩና «የተውኩልህ ማስታወሻ ይጠቅምሀል ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ ። ሬያሚታን አደራ ። ቻው» ብዬው ወደ አይሮፕላን ሔድኩ ።

ከሠላሳ ደቂቃዎች በረራ በኋላ አፍአበት ደረሰን ። የአፍአ ፀቅ አቧራና ግለት ተቀበሉን ። አቧራው በጥፊ ይማታል ። አፍንጫ ቀዳዳዎች ውስጥ ገብቶ ስለሚጋገር ያፍናል ። ግለቱ እያሳደደ ይጋረፋል ። የትም ቢገቡ ከአለንጋው ምላስ ለማምለጥ አይቻልም ። ከሌሎች ሥፍራዎች ጋር ሲነጻጸር አፍአበት ገነት አይደለም እንዴ? ሲሉ ለምቹ ካሁኑ ሐሞቴ ይፈስ ጀመር ።

ያን ምሽት የናደው እዝ አዛዥ ከአሥመራ ለመጡ አንዳንድ የበላይ አዛዦች የፖለቲካ መምሪያና የፖለቲካ ከፍል ኃላፊዎችና የፖለቲካ ኮሚሳሮች ስለውጊያው ሁኔታ ገለጻ አድርጎልን ነበር ። ሁሉም ስለውጊያው አካሔድ አስቀድመው የሚያውቁ ቢሆኑም ሳይሰለቹ መስማት ነበረባቸው ። ለኔ ግን እዲስ ነበር ። እዚያ በመገኘቴ ዕድለኛም ነበርኩ ። የውጊያው እጠቃላይ ዝግጅት እንዲህ ነበር ። ሁለተኛው ነጻ እውጭ አብዮታዊ ሠራዊት በሦስት ዋና ዋና ግንባሮች ፣ ማለትም በአፍአበት ፣ በከርከበትና በአልጌና ግንባሮች ይሰለፋል ። በከርከበት ግንባር 21ኛና 24ኛ ክፍለ ጦሮችን ከሰንቀቅ ብረት ሰበሰ ብርጌድ ጋር አቅፎ የተሰለፈው መብረቅ ዕዝ ይባላል ። 19ኛ ፣ 15ኛ እና 23ኛ ክፍለ ጦሮችን ይዞ በአልጌና ግንባር የተሰለፈው ደግሞ ውቃው ዕዝ ይባላል ። የመብረቅና የውቃው እዞች ዓይነተኛ ግዳጅ ወይም «ሚሽን» ጠላት ከናቅፋ ሰብሮ እንዳይወጣ ወይም ወደ ናቅፋ ሰብሮ ገብቶ ኃይሉን እንዳያጠናክር በደጀንነት የመከላከል ውጊያ እያካሔዱ ከምዕራብ ወደ ምሥራቅ ፣ ከሰሜን ወደ ደቡብ ማጥቃት ነበር ። የጠላት ደጀንና ጠቅላይ ሠፈር ሆና የቆየችውን ናቅፋን በግንባር ቀደምትነት ሰብሮ የመግባት «ሚሽን» የተሰጠው 3ኛ ፣ 17ኛ እና 22ኛ ተራራ ክፍለ ጦሮችን አቅፎ ለተደራጀው ለናደው እዝ ነበር ። የማጥቃቱ ርምጃ የካቲት 8 ቀን 1974 በ24 መቶ ሰዓት እንዲጀመር ታቅዶ ነበር ። በዚሁ መሠረት 3ኛ ፣ 17ኛ እና 22ኛ ክፍለ ጦሮች ከአፍአበት ወደ ሰሜን መነቃነቅ ጀምረዋል ። ንቅናቄው ከተጀመረ ሦስት ቀን ሆኖታል ። እኔ የደረስኩት የ22ኛ ክፍለ ጦር የመጨረሻው ኃይል ሲነቃነቅ ነበር ። አብዛኛዎቹ ሎጋ ወጣቶች ነበሩ ። እና ሁሉም ወደ ውጊያ ወረዳዎች የሚሔዱ አይመስሉም ነበር ። ሲጨዋወቱና ሲስቁ ነበር ። መልካቸው ትዝ አይለኝም ። ግን የሁሉም መልክ የኔኑ ነበር የሚመስለው ። የኔ ፊት ነበር..... የኢትዮጵያ መልክ ነበር ።

ሁሉም ግዳጅ ነበራቸው ። 3ኛው ከፍለ ጦር ከአፍአበት ተነስቶ ጉዞውን ወደ ማማዶ በመቀጠል የማበላን ሽለቆ ይዞ ፥ ናቅፋንና አልጌናን የሚያገናኘውን መንገድ ከዘጋ በኋላ ፥ በዚሁ ግንባር ተከማችቶ የአብዮታዊውን ሠራዊት ንቅናቄ የሚገታውን የጠላት ኃይል ማጥቃት እርስ በእርሱ እንዳይረዳዳ ማድረግ ነበር ። ለ17ኛ ከፍለ ጦር የተሰጠው ግዳጅ ደግሞ ከማሚድ ጠቅላይ ሠፈር በመነሳት በከምጨዋ ጅረት አድርጎ ቲከሲንና የሀረዋ ተራራን ከፍታ ነጥብ 2059 በመከተል በከፍታ ነጥብ 1725 1755 1702 ላይ ከምሥራቅ ወደ ምዕራብ የማጥቃት ርምጃ ከወሰደ በኋላ ናቅፋን እንዲይዝ የሚል ሲሆን ፥ የ22ኛ ከፍለ ጦር ግዳጅ በበኩሉ ፥ አንደኛ ፥ አፍአበትን በደጀንነት መከላከል ፥ ሁለተኛ ፥ በኩበኩብ ፥ በኤላገርገር ፥ በሰሰነብ ምንዳድ ሽለቆዎች በማድረግ የሚሆን ወንዝ ተከትሎ ሔዶ ናቅፋን ከደቡብ ምዕራብ ማጥቃትና መያዝ ነበር ። የወጣው እቅድ ናቅፋን..... በ270 ዲግሪ ከቦ ለማጥቃት የሚያስችል ዕቅድ ነበር ። እና ይገኛል ተብሎ የታሰበው ውጤት የተመሠረተው በሁሉም እዞች የተቀናጀና የተቀነባበረ የመከላከልና የማጥቃት ርምጃና ንቅናቄ ላይ ነበር ።

በሌላ በኩል የጠላት አሰላለፍ እንደሚከተለው ነበር ። አንደኛ ቀለበት ፥ በአፍአበት ዙሪያ የሰሰነብ ምንዳብ ሽለቆ ፥ ከፍታ ነጥብ 2001 ፥ የኩኩብንና የማሚዶን በር እና የመርሳ ጉልጉብን ወደብ ይዘው መሽገዋል ። አንደኛው ቀለበት ከተሰበረ በሁለተኛው ቀለበት ይከላከላሉ ። ሁለተኛው ቀለበት የባሻራ አምባን ፥ የራስ አርማስን ፥ የአንጋብን ፥ የሮሆረትንና የጋዱድን ከፍታ ነጥቦች — 1940 1627 1603 1541 1643 1290 1735 የመከላከያ ምሽጎች ያጠቃልላል ። ሁለተኛው ቀለበት ምናልባት ቢሰበር ፥ የናቅፋን በር ፥ የማሆን ወንዝ ፥ የደንደንን ተራራዎች የአልጌናና ናቅፋን መንገድ ተረተሮች ፥ የሀረዋን ተረተርና የአድሆባን ሽለቆ ይዘው መሽገዋል ። የአድሆባ ሽለቆ በተለይ የማምለጫ በራቸው ስለሆነ በተጠናከረ ኃይል እንደሚከላከሉት ታውቋል ።

የወገንና የጠላት ኃይል አሰላለፍ ከሞላ ጎደል እንዲህ ሆኖ ሳለ ፥ ለጠላት ኃይል የሚያደሉ አንዳንድ ሁኔታዎች ነበሩ ። የወገን ጦር በማጥቃት ስልት ላይ የሚያተኩር እንደመሆኑ መጠን ኃይሉ ከጠላት ሠራዊት ኃይል ቢያንስ ሦስት እጅ በልጠ

መገኘት ነበረበት ። ይህ ሦስት ለአንድ የሚባለው የኃይል ሚዛን የሚሠራው አመች በሆኑ የውጊያ ወረዳዎች ላይ ብቻ ነው ይባላል ። የግሕል በረሀ መሬት አቀማመጥ ምናልባትም በጦርነት ታሪክ ውስጥ በአስቸጋሪነቱ ተወዳዳሪ የሌለው የመሬት ገጽታ እንደመሆኑ መጠን የወገን ጦር የማጥቃት ርምጃ በሚጀምርበት ጊዜ ከጠላት ጦር በምን ያህል በልጠ መሰለፍ እንዳለበት ለማወቅ በጣም አስቸጋሪ ነበር ። ከአሥመራ ወደ አፍአበት በአይሮፕላን ስመጣ የግሕልን የመሬት አቀማመጥ ከሰማይ በመጠኑም ቢሆን ቃኝቼዋለሁ ። ገዳይ መሬት ነው ።

ግሕል እንደ ሰንሰለት ተያይዘው ከአድግስ እድግስ ከዓይን እየራቁ በሚነጉዱ ፥ እንደ ሰማይ ጠቅስ ፎቆች ከመሬት ወደ ጎዋው ቀጥ ብለው በሚወረወሩ ፥ ሹል ፥ ድንጋያማ ተራራዎች ፥ እንደ ገሀነብ አፋቸውን በከፈቱ ፥ እንደ ሲኦል በሚያዛጉ ተረተሮች ሽለቆዎች የተሞላ ፥ የተረገመ መሬት ይመስላል ። እውነት ርግማን ያለበት መሬት ሳይሆን አይቀርም! እግዜር ዓለምን ሲፈጥር ተናዶ በከርን እየደቆሰ የተማታበት መሬት ይመስላል ። ንዴቱ ከመሬቱ ገጽታ ላይ ተጽፎአል ። ተደራርበው የተቀመጡት ያገጠጡ ድንጋዮች ተፈጥሮ በዘመናት የቆለላቸው እይመስሉም ፥ እንድ ኃይል ሰምጽአት ቀን በጥበብ ጠርቦ ያስቀመጣቸው የመቃብር ድንጋዮች እንጂ ። ተራሮች መረማመጃ ቀርቶ ለእግር መቆናጠጫ የሚሆን ቦታ የላቸውም ። ለሰው ቀርቶ ለዝንጀሮዎችም ቢሆን አያመቹም ። እንዱን የተረገመ ተራራ ሲያልፉ ፥ ከእሱ የባሰ የተራቆተ ፥ ያገጠጠ ሌላ ተራራ ብቅ ይላል — ደብረ እመን ፥ መግዛኢቲ! ታምሩ ተራራ! ፤ ደን ደን ፥ ጋልደንደን ፥ ካታር ፥ ጉዋ ፥ ሒልሚት ፥ ገረግር ፥ ሐጸይ ነት ፥ ሮራ ጸሊም ። እና ከሩቅ ሲመለከቷቸው ከል ለብሰው ኃዘን ላይ የተቀመጡ መስለው ይታያሉ ፥ የተራሮቹን ገጽታ እየሸረሸሩ የሚወርዱት ደረቅ ፥ ኖራ መሳይ ቦዮች ደግሞ የኃዘን እንባ ። አንዳንዶቹ ተራሮች እስከ ትከሻቸው ድረስ ጉም ለብሰው ሲታዩ ዓለምን በመናቅ የአመጽ ጋቢ ቁከናንቦ በእብሪት ተወጥሮ የቆመ ወንበዴ ይመስላሉ ። ጠላት የመረጠው እንዲህ ያለውን የተራሮ ምሽግ የሆነ የውጊያ ወረዳ ነበር ። እና የወገን ጦር ጠላት በመረጠው የውጊያ ወረዳ መዋጋት ነበረበት ። ጠላት በተራሮ ምሽጉ ብቻ ተማምኖ አልተቀመጠም ። ባለፉት ሰባት ዓመታት ፥ መሬቱን እንደፍልፈል ፈልፍሎ ፥ ድንጋዩን ሰርስሮ ፥

እንኳን ከሰማይ ከቅርብ ሩቅም በዓይን የማይታዩ ሰው ሠራሽ ምሽጎች ከዳር እስከዳር ገጥግጦበታል ። እያንዳንዱ ምሽግ በአር ማጥም የሞት ወጥመድ ነበር ። በእንደዚህ ያለው የውጊያ ወረዳ ከባድ መሣሪያ ፣ ታንከና የጦር አይሮፕላን የሚሠሩት እም ብዛም ፋይዳ አልነበረውም ። የሰው ልጅና የተፈጥሮ መራራ ጦርነት ብቻ ነበር ። እና የተፈለገውን ለማስገኘት የሚያስፈል ገው የሰው ልጅ ወኔና ቆራጥነት ከዚያም ባሻገር ከተአምር ያላ ነስ ድርጊት ነበር ።

በተጨማሪ ፣ ጠላት የውጊያ ወረዳዎቹን ሁኔታ በመጠቀም ፣ ያቀደው የውጊያ ስልት የእብዮታዊውን ጦር ንቅናቄ በስፋት ለጥጦ ወይም ወጥሮ በመግታት ታክቲክ ላይ የተመሠረተ ነበር ። ይህን ለማድረግ ቀላል ነበር ። ቁልፍ በሆኑ አንዳንድ የከፍታ ነጥቦችና መተላለፊያዎች ላይ ባሰ 50 ካሊበር መትረየሶች ጠምዶ የስብጥር ተኩስ መክፈት ብቻ ይበቃል።ሠራዊቱ «ካሚን» ውስጥ ገብቶ (ሀ ፊደል ቅርጽ) እንዳይቆረጥና እንዳይመታ በግድ መሰጠጥ ይኖርበታል ። ይህ ደግሞ ከፍተኛ የሰው ኃይል ይጠይ ቃል ። እነዚህን ቁልፍ ገዢ መሬቶች እንዲከላከል ያደረጉት በእብዛኛው ከአካለ ስንኩላን ተውጣጥቶ የተቋቋመው 75ኛ ብርጌድ ነው ይባላል ። አብዛኛዎቹ እግር የላቸውም ። ወደኋላ ሊያፈገፍጉ አይችሉም ። እና ባለ 50 ካሊቨር የያዘ አንድ አካለ ስንኩል ወንበዴ ባለበት ካልተደመሰሰ በስተቀር አንድ ሻለቃ ጦር ገትሮ ሊይዝ ይችላል ። በዚህ ላይ ጠላት የተማመነው ፈጥኖ በመነቃነቅ ችሎታው ላይ ነበር ። ተረተሩን ያውቀዋል ። መግቢያ መውጫውን አጥንቷል ። አየሩን ተለማምዶታል ። እንደ በረሀ ግመል ውሀ ሳይጠጣ ሰረጅም ጊዜ ሊቆይ ይችላል ። ውሀ የሚገኝበትንም ነጥብ ያውቃል ። ውሀ ሕይወት ነውና ወጊያው በአብዛኛው የውሀ ነጥቦችን በመያዝ ተጋድሎ ላይ የሚመሠ ረት ይሆናል ።

ባንጻሩ ፣ አብዮታዊው ሠራዊት በካርታ ላይ ካልሆነ በስ ተቀር የውጊያ ወረዳዎቹን እምብዛም አያውቃቸውም ። ካርታም ቹም ላይ ሠፍረው የሚገኙት ያንዳንድ የውጊያ ወረዳዎች ስም ርቀት ፣ ከፍታና ስፋት አልፎ አልፎ በትክክል ተመዝግበው አይገኙም ። አቅጣጫን ስቶ የመጥፋት ዕድል ሊያጋጥም ይች ላል ። በዚህ ላይ ደሞ እንደሽሮ ደም አፍልቶ የሚያንተክትከው የአካባቢው አየር ሁኔታ አለ ። ለሠራዊቱ እንግዳ የሆነ የአየር

ጠባይ ነው ። አየሩ ራሱ ገዳይ ነው ። ይህም ይሁን የሰው ልጅ ከፈለገና ከቆረጠ የማይቋቋመው ነገር የለምና ፣ ውሀ ጥማቱንና ግለቱን ይቋቋመው ይሆናል ። ዋናው ችግር እየተዋጉ እንደ ፎቅ ቀጥ ብለው የቆሙትን ተራራዎች ከመውጣቱ ላይ ነበር ። የና ቅፋ ተራራዎችን ፣ ስንቅና ትጥቅ ይዞ እየተዋጉ የሚወጡ መሆ ናቸው ይቅርና ፣ በባዶ እጅም እየቧጠጡም በቀላሉ የሚሞከሩ አይደሉም ። አይበገሩም ። ተራሮቹ ጫፍ ላይ መሽጎ የተከማቸው ጠላት ደግሞ ዝም ብሎ አይጠብቅም ። ራሱን ለመከላከል ብዙ ጥረት ማድረግም የሰበትም ። ምቹ ሥፍራ ላይ ተቀምጦ ፣ ቦምብ ማዝነብና የድንጋይ ናዳ ውርጅብኝ ማውረድ ብቻ ይበ ቃል ። እንዲህ ዓይነቱ ውጊያ ነበር አብዮታዊ ጦሩን የሚ ጠብቀው ። ራስን ለመስዋእትነት የማቅረብ ሚሽን ወይም ተልዕኮ ነበር ። እና ሰዚህ ተዘጋጅተዋል ። ዝግጁነታቸው ፈታቸው ላይ ይነበብ ነበር ። እየሁት ። ኮራሁ ።

ገሰጻውን ያደረገልን እንድ ረዘም ያለ ፣ ፲ቀጭን ፣ መልከ መልካም ፣ ወጣት ብርጋዴር ጀኔራል ነበር ። እሁን በቅርብ ቀን ነበር ሠራዊቱ ፊት የብርጋዴር ጀኔራልነት ማዕረግ የተሰ ጠው ። ቀይ ፣ መልከ መልካም ፊቱን የሣሕል ንዳድ እከስሎ ታል ፣ የሣሕል ቁር እርሶታል ፣ የሣሕል ከሚሲን እዥጎርጉሮ ታል ። ብዙ አይናገርም ። እንደ ፈላስፋ ረጋ ብሎ እያሰበ ረጂም ጢሙን በረጃጅም ጣቶቹ ይጎነትላል ። ጥቁር የብረት ከዘራ ከእጁ አትለይም ፣ ይመረኮዝባታል ፣ ካርታ ያሳይባታል ፣ በእሷ ሬዳቶቹን ይጠራል ፣ ይሸኛል ። ረዳቶቹ ከፊቱ ይልቅ የከዘራውን ንቅናቄ ነው የሚመለከቱት ። ትእግሥቱንና ቆራጥነቱን እደነቅ ሁለት ። በተለይም ፣ «ከነዚህ ሰዎች ጋር አንድ ላይ ብንቆም ፣ ይሀን ገዢ መሬት ይዘን ፣ የሚበግረን የውጭ ጠላት ከቶ አይኖ ርም ነበር ። ሁለታችንም ወኔ ለወኔ የምንተዋወቅ ያንዲት ኢት ዮጵያ ልጆች ነበርን ። ያለመታደል ነው ። ለዚህም ነው ይህ ጦር ነት እጅግ እሳዛኝ ፣ እጅግ መራራና አሰቃቂ የሚሆነው» በማ ለት በመጨረሻ የተናገረው ነገር ቅጣም እድርጎ ልቤን ነክቶት ነበር ።

ኩሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ነበር ስለጠላት የውጊያ ስትራቴ ጂና ታክቲክ ሲገልጽ የቆየው ። ጠቁሮእል ፣ ከስቷል ፣ ጠጉሩ

የባሰውኑ ረዝሟል ። ጢሙ አድጓል ። ጠጉር ብቻ ሆኖ ነበር የሚታየው ። እና ቁመት የጨመረ መስሎ ታይቶኝ ነበር ። በገለጻው መደምደሚያ ላይ ፥ «በአጠቃላይ የምናካሂደው ጦርነት መስዋእትነትን የሚጠይቅ ነው ። ለዚህ ተዘጋጅተናል ። በብዙ ወቻችን የአብዮታዊ ጦር አባሎች ክቡር ሬሣ ላይ የድል አርማችን እንደሚያውለበልብ ጥርጥር የለኝም» ብሎ ነበር ። አል ተጠራጠርኩም ። ኩሎኔል ታሪኩ የማያደርገውን ነገር የሚናገር ሰው አይደለም ። ግን ለምን እንደሚሸሸኝ አልገባኝም ። አፍአበት ከደረስኩበት ጊዜ ጀምሮ ባየሁት ቁጥር ከሩቅ ይሸሸኛል ። ራሱን ለመስዋዕትነት በገዛ ፈቃዱ ያዘጋጀ ፥ ቀይ እንቡጥ የተባለ አንድ ሻለቃ ምልምል ጦር ይዞ ከፍታ ነጥብ 1702 ላይ ለመዝመት እየተዘጋጀ ነው ሲሉ ሰምቻለሁ ።

የቀይ እንቡጥ ሻለቃ ጦር አባሎች በሙሉ ከእሱ ሳይለዩ ከአጋዴን እስኪ ሣሕል ሲዋጉ የቆዩ ናቸው ይባላል ። እንደ ወንድም ይወዱታል ፥ እንደ ጦር አለቃ ያከብሩታል ። እሱም እንደራሱ አድርጎ ይወዳቸዋል ። እያንዳንዳቸውን በሙያቸውና በስማቸው ያውቃቸዋል ይባላል ። ባንድ ልብ ፥ ባንድ መንፈስ ፥ ላንድ ዓላማ ወደከፍታ ነጥብ 1702 ለመዝመት ሁሉም ዝግጁ ነበሩ ።

ከፍታ ነጥብ 1702 ትልቁ ተራራ ሆኖ አይደለም ። ከእሱ የሚበልጡ ፥ ለምሳሌ እንደ ከፍታ ነጥብ 2059 ያሉ ተራራዎች አሉ ። ምናልባትም ከዚህም የሚበልጡ ሌሎች ይኖራሉ ። ነገር ግን ፥ ከፍታ ነጥብ 1702 የናቅፋ በር ቁልፍ ነው እየተባለ የሚነገርለት ከናቅፋ አየር ሜዳ በስተጀርባ በአራት ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ የሚገኝ ስትራተጂካዊ ተራራ ነው ። ይህን ገዝ መሬት ከያዙ የናቅፋን በር ለመቆጣጠር ይቻላል ። እና የኩሎኔል ታሪኩ ኢላማ ይህ ገዝ መሬት ነበር ። እንደሰማሁት ስለ ከፍታ ነጥብ 1702 ሲያስብና ሲያልም እየዋለ ያድራል ይባላል ። ስለእሱ ያስባል ፥ ስለእሱ ያልማል ። ስለእሱ ይናገራል ። ሌት ፥ አንዳንዴ በቅዠት ልቡ እየባነነ ይነሳል ይባላል ። ያ ተራራ የከረረ ስሜት አላድሮበት እብድ አድርጎታል ሲሉ ሰምቻለሁ ። ግን ከሩቅ የሚሸሸኝ በዚህ ምክንያት የተነሳ አልመሰለኝም ። በፊያሜታ ጊላይ ምክንያት መሆን አለበት አልኩ በልቤ ። ሌላ ምን ይኖራል? ጠብ የለንም ። ከዚህ ቀደም የተዳረስንበት ነገር የለም ። ሥራና

ጊዜ ባያራርቀን በልጅነት ጓደኞች ነበርን ። ወይስ ዕድሜ አራርቆን ይሆን ? ዕድሜ ሰዎችን ይለውጣል ። ጓደኞች እንደ ባዳ ሊ ተያዩ ይችላሉ ። ምክንያቱን ለማወቅ ፈለኩ ፥ እሱን ለማነጋገር የምፈልግበት ሌላም ምክንያት ነበረኝ ። ከእሱ ጋር ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 ለመሔድ ቆርጬ ነበር ። ስለዚህ ወደግረፊያዬ አልሔድኩም ። ኩሎኔል ታሪኩን መፈለግ..... ነበረብኝ ። ዕድሜ ለፍሬው ዘሪሁን ኩሎኔል ታሪኩን ለማግኘት ጊዜ አልወሰደብኝም ። ፍሬው የአፍአበትም ከንቲባ ሆኗል ። የደረሰበት ከተማ ሁሉ ከተማው ይሆናል ። ዝናው ቀድሞት አፍአበት ደርሶ ኖሮ ፥ ጦሩ ሁሉ «ከንቲባ» እያለ ነበር የሚጠራው ። ከመቼው ደርሶ በሁሉም ዘንድ ተወዳጅነትን ለማትረፍ እንደቻለ በጣም ያስገርማል ። ኩሎኔል ታሪኩን ተከትለን ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 ለመሔድ ተስማምተን ነበር ። ሌሎች ሦስት ጋዜጠኞች ፥ አንድ ቴሌቪዥን ፊልም አንሺና ረዳቱ ፥ እንዲሁም አንድ ፎቶግራፍ አንሺ፥ በቀልድ «ከአዝማቻችን እንዴት ተለይተን እንቀራለን!» በማለት ከኔ ጋር ለመሔድ ቆርጠው ነበር ።

የቀይ እንቡጥ ሻለቃ ጦር ሠፈር ከአፍአበት ሆስፒታል ፊት ለፊት ነበር ። የጦሩ አባሎች እላት እንድደው የፈላ «ሚሲ ድራፍት» እየጠጡ ይዘፍኑና ይጨፍሩ ነበር ። የጦርነት ዳንኪራ ነበር የሚረግጡት ። የኩሎኔል ታሪኩ ረዳት ድንኳኑን አሳየኝ ። የፋናስ መብራት ነበር ። ኩሎኔል ታሪኩ ጠርሙስ ውስኪ ፊቱ ገትሮ ፥ ካንድ ትንሽ አግዳሚ የእንጨት መቀመጫ ላይ በመሆን ሽጉጡን ይወለውል ነበር ። እኔን ማየት ደስ ያለው አልመሰለኝም ። ቢሆንም ፥ «ይህችን ጠርሙስ ብቻህን ልትጨርሳት ኖሮ አል!?» አልኩና ከፊት ለፊቱ ቁጭ አልኩ ።

የግዱን «ያዝ» አለና ጋቤጣ ሰጠኝ ። ብርጭቆ አልነበረም ። «ለድል እና በልጅነት አብረን ሳሳለፍነው ጊዜ!» ብዬው ጋቤጣዬን አነሳሁ ።

«ምናልባት የመጨረሻ ጠርሙሴም ፥ የመጨረሻ ጽዋዬም ናት ። ካሥመራ ነው ይገርአት የመጣሁት ለድል!» ብሎ እሱም ጋቤጣውን አነሳ ። ጋቤጣዎቻችንን አጋጨን ። ደረቁን ውስኪ ደህና አድርጌ ከተጎነጨሁ በኋላ ፥ «ለምን እንዲህ ትላለህ?» ብዬ ጠየኩት ።

«የምመራው ራሱን ለመስዋዕት ያዘጋጀ ጦር መሆኑን ታውቃለህ?» አለኝ ።

«አውቃለሁ ። ግን በድል ትመለሳለህ ። እና ገና ብዙ ጽዋ ዎች አብረን እናነሳለን» አልኩት ።

«ተስፋ አለኝ ።» ብሎ ሽጉጡን ቀጭ ፣ ቀጭ አድርጎ ከፈ ተሸ በኋላ መያዣው ውስጥ ጨምሮ ዝም አለ ።

ዓይኔን ይሸሽ ነበር ። ደረቁ ውስኪ ድፍረት ስለሰጠኝ ነው መለለኝ በቀጥታ ወደመጣሁበት ወደ መጀመሪያው ጉዳይ አመራሁና «ምን አደረኩህ? ለምንድነው የምትሸሸኝ?» ብዬ ጠየኩት ።

ከአንገት በላይ በሆነ አነጋገር ፣ «የምሸሽህ ይመስልሀል እንዴ?» አለኝ ።

«እውነት ታሪኩ ንገረኝ ። በኔና ባንተ መካከል ምን የሆነ ነገር አለ? ለማወቅ እፈልጋለሁ» አልኩት ።

«ምን ማለትህ ነው? ምን ሆነ?»

«ፊያሜታ ጊላይ ትሆን ያቀያየመችን?»

«ማን ናት ፊያሜታ ጊላይ?» ቢልም ፊቱ ድንገት ሲለወጥ ታየኝ ።

«እውነቱን ንገረኝ ። እኔ እያወቅሁ አንተን ቀርቶ ሌላም ሰው በዚህ የማስቀይም ሰው አይደለሁም» አልኩት ።

«በእንደዚህ ዓይነት ነገር ላይ መነጋገር አሁን ብንተው ይሻላል» በማለት በነገሩ ወደፊት ላለመግፋት በቁርጠኝነት ከወሰነ በኋላ ፤

«ስለጦርነቱ እንጫወት ። እዚህ ምን አመጣህ?» ብሎ ጠየቀኝ ። እኔም ሁኔታውን በማየት ነገሩን ትቼ ፣ «ጦርነቱ የጋዜጠኞችም ጦርነት ነው ። ታሪክ ለመመዝገብ ነው የመጣሁት» ካልኩት በኋላ ቀጥዬ ፣ «ፈቃድህ ከሆነ ካንተ ጋር ለመሔድ እፈልጋለሁ» ብዬ ምኞቴን ገለጽኩለት ።

«ወዴት?»

«ወደ ነጥብ 1702.....»

«አብደሀል!»

«ምነው? አንተ አብደሀል?»

«የመስዋእትነት ተልእኮ ነው.....»

«አውቃለሁ ። የኔ ደም ብርቅ ነው ያለህ ማነው? ወይስ ለመስዋእት የሚቀርብ የሰባ ጣቦት መስዬ አልታየሁህም?» ብዬ አሳቅሁት ።

ሁላችንም ጋቢጣዎቻችንን እንደገና ሞላን ።

ደስ እያለው ሔዶ ነበር — «ጥሩ አሳብ ነው ። ቆራጥ መሆንከን እደንቃለሁ..... እውነት ። ግን እኔ ልወስንልህ አል ችልም ። የበላይ ውሣኔ ይጠይቃል » አለኝ ።

«የማንን?»

«የእዝ አዛዦን» ብሎ ቀጠለና ፣ «ይህ ወታደራዊ አፕሬሽን ነው ። በውጊያ ወረዳ ጋዜጠኞችን የማስተናገድ ልምድ የለንም ።

«ስለእሱ አትሰጋ ። ራሳችንን እንጠብቃለን» ብዬው ቀጠልኩና ፣ «ጀኔራልን እጠይቀዋለሁ ። አንተ ከደገፍከኝ እሱ እምቢ አይልም ። ስለታሪክ እሱ ከኔ ይበልጥ ይጨነቃል ። ሽከም እንደማንሆንብህ በዚህ ውስኪ እምልልህለሁ» አልኩት ።

«እሺ ፣ ብዙዎቻችን ስለግል ታሪካችን ይበልጥ እንጨነ ቃለን ። ልክ ነህ» አለኝ ።

«ይህን ማለቴ አልነበረም ። ግን ፣ እንዴት?» አልኩት ።

«ዛሬ በአዛዥነት የተሠማራነው ሁሉ ወጣት መኰንኖች ነን ። እና አብዛኛዎቻችን የሥልጣን ጉጉት ላይኖረን አይቀርም ። በደሀና ሁኔታ ብዙዎቻችን ምናልባት ከብርጌድ መሪነት አናል ፍም ነበር ። በቢሮክራሲም ውስጥ ምናልባት እንደዚሁ ሳይ ሆን አይቀርም ። ያንድ ከፍል ኃላፊ መሆን የማይገባው ዛሬ የመምሪያ ኃላፊ ሆኖ ይገኛል ። እንዲህ ዓይነቱ ሁኔታ በግድ የሥልጣን ጉጉትን ይፈጥራል — ያራባል..... እና ያለብንን ኃላፊነት ወደ ጎን እያልን ሥልጣን ስናባርር ፣ ተንኮል ስንሸ ርብ ፣ እንዱን በሾኬ ጥለን እንዴት እንደምናልፈው ስናውጠ

ነጥን እንውላለን ። አደገኛ አዝማሚያ ነው ። እዎ ፣ እንዳልኩት ተራ ረዳት ሆነው ከመሥራት ደረጃ ሊያልፉ የማይችሉ ብዙ ግለሰቦች ዛሬ ፣ ዕድሜ ላብዮቱ ፣ ቱባ ሹማምንት ሆነዋል ። ጥሩ ነው ። አብዮት የመደብ ሹም ሽረት አይደል? ነውኮ ። ግን ለሥልጣን ሽሚያ ሠፊ በር የተከፈተ እንደሆነ ደግ አይደለም ። ጓደኛው ካጠገቡ እንደቀስት ወደ ላይ ተወርውሮ ሥልጣን ኮርቻ ላይ ጉብ ሲል ያየ ሰው ሁሉ ፣ ዛሬ እኔስ ከማን አንሳለሁ? እገሌን አላያችሁትም እንዴ? ትናንት ምን ነበር? በማለት ሥልጣን ፈላጊና አሳዳጅ እየሆነ ነው ። ሥልጣን የምንፈልገው ለሕዝብ ጥቅም ፣ ዕድገትና ብልጽግና ፣ ኩራትና ልዕልና ቢሆን ኖሮ ባል ከፋም ነበር ። ግን አይደለም ።

«ለግል ጥቅማቸውና ፍላጎታቸው ሥልጣን የሚያሳድዱ ሰዎች በዝተዋል ። አደገኛ አዝማሚያ ነው — በሦስት ነገሮች ምክንያት ፣ ያለምንም ችሎታ ሥልጣን የሚፈልጉ ወይም ሥልጣን ላይ የወጡ ሰዎች ሲበዙ አገር ይበደላል፣አንደኛ አገር ቀልድ አይደለም ። አገር ፣ ታውቀኛለህ ፣ አውቅህለሁ፣ጀርባዬን እከክልኝ አከልህለሁ በሚል መርሕ ተጠራርተው በተሰበሰቡ ሰዎች አትመራም ። ሁለተኛ ፣ እንደዚህ ዓይነት ሰዎች በሥልጣን አካባቢ እየበዙ ከሔዱ አድሀሮት መከተሉ አይቀርም ። ሚሌቫን ጂላስ እንዳለው አዲስ መደብ እንዳይፈጠር ያሰጋል ። ሦስተኛ ፣ የሥልጣን መባለግ የማይቀር ነው ። ለምን መሰለህ? በርስት ፣ በቤት ኪራይ ፣ በልዩ ልዩ ገቢ መኩራራትና መንደላቀቅ ዛሬ ቀርቷል ። የበፊቱ የገቢ ምንጭ ደርቋል ። የብዙዎቻችን ግላዊ ሱስ ግን እንዳለ ነው ። አብዮቱ አልወረሳቸውም ። ታዲያ ምን ይሁን? ብልሐቱ ቶሎ ዘሎ ሥልጣን መጨበጥ ነው — በመምሰልና በማስመሰል ፣ በብልጠት ፣ ባፈጮሌነት ፣ በዘዴ ፣ በተንኮል ። የተንኮል ገበያ ደርቷል ። ከዚያ እንግዲህ ምናለ? መኪናና ቪላ ማማረጥ ፣ ጥሩ መብላት ፣ መጠጣት ፣ መልበስ ፣ መሽቀርቀር ፣ በየዕለቱ የበሰለ ብርቱካን እየመሰሉ መሔድ — እንዲያም ሲል ቆንጆ ቆንጆዎችን እያማረጡ ሕይወትን መቅጨት ። በስልክ ሀሎ! እያሉ ቤት ለምትፈልገው ማሰፊያ ቤት ፣ ሥራ ለምትፈልገው ማለፊያ ሥራ ፣ የደመወዝ ጭማሪ ለምትፈልገው ማለፊያ ጭማሪ ። ተጠቅሞ መጥቀም ፣ በልቶ ማብላት ፣ ማብላትና መብላት ። በሥልጣን እየተጠቀሙ ጥቅሞችን ለወደዱትና ለፈለጉት እንደ ጠበል ማርከፍከፍ ። ይህ ሁሉ እየታየ ነው ። እኔ የምሰጋው

በሕዝብ ስም ተነስተን ከሕዝብ እየራቅን — ለሕዝብ ባዳ እየሆን እንዳንሔድ ነው ። ጥራት! ጥራት! በሕዝብ ስም ከሚነግዱ ነጋዴዎች አብዮቱን ማጥራት ያስፈልጋል ። ለግል ታሪክ ፣ ለግል ዝና ይበልጥ ስለምንጨነቅ ጎብረት ጠፍቶ ግላዊ ሩጫና ጀብደኝነት ይነግሣል ። እንዲህ ዓይነቱ ሁኔታ በተለይ በጦር ሜዳ አደገኛ ነው ። እኔ ከጠላት ይልቅ በጣም የሚያሰጋኝ ይህ ነው» ብሎ አጫወተኝ ።

«ምን ይደረግ! አብዮት ነው ። ያብዮት ወቅት ነው ። አብዮት የውሀ ልኩን እስኪያገኝ ድረስ እንዲህ ዓይነቱ ሁኔታ ይኖራል» አልኩት ።

«አብዮት የንዑስ ከበርቴዎች ሽግሽግ ማለት አይደለም» ብሎ ድንኳኑ ውስጥ ተሰቅሎ የሚገኘውን አንድ አርማ በልዩ ትኩረት ሲመለከት ከቆዬ በኋላ ፣ «በቅድሚያ የለፊውን ሕዝብ ኑሮ መኖር ፣ ሞቱን መሞት መማር አለብን ። ከእሱ ምኞት ውጭ የሆነ ምኞት ሊኖረን አይገባም ። ይህን እንተውና እንጠጣ ጃል» ብሎ ጋቢጣውን አነሳ ።

ጠጣን ። ድንገት ጸጥ ብሎ ቀረ ። የቀይ እንቡጥ ጦር ፉከራና ቀረርቶ ይሰማ ነበር ። ዛሬ ዘፈንና ጨዋታ ፣ ነገ ጦርነትና ሞት ። የወታደር ኑሮ..... ሕይወት..... «የመንደራችን ልጆች እየሰበሰብክ የጦርነት ጨዋታ ስታጫውተን የምትውለው ትዝ ይልሀል?» አልኩት ።

ፈገግ ብሎ ፣ «የወደፊት ኑሮዬ ይታየኝ ነበር መሰለኝ!» አለ ።

«መኖር ደግ ። እውነተኛውን ጨዋታ አብረን ልንጫወት ነው» አልኩት ።

«አዎ ፣ መኖር ደግ ነው» ብሎ በረጂሙ ተነፈሰና ፣

«አሥመራ እንዴት ናት» አለኝ ።

«አልተለወጠችም ። አሁንም ውብና አሳዛኝ ከተማ ናት» አልኩት ።

«ኤርትራ በሙሉ ውብና አሳዛኝ ናት» አለኝ ።

«በቀይ ኮከብ ዘመቻችን አንድ ዓይነት ተሐድሶ ታግኖለች ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ» አልኩት ።

«የኔም ተስፋ ይኸው ነው» ብሎኝ ዝም አለ ።

የውስኪ ጠርሙላችን ባዶ ሆናለች ። የቀይ እንቡጥ ጦር ፉከራ ፣ ቀረርቶና ጭፈራ ከበፊቱ አይሎ ይሰማ ነበር ።

በመጨረሻ—«የሚያሳዝነው ተግንጣይነት በኤርትራ ምድር ያልበቀለ ፣ ከኤርትራውያን ጭንቅላት ያልወጣ የባዕዳን ተጽዕኖ መሆኑ ነው ። ሌላው የሚያሳዝነው ነገር ይህን የባዕዳንን የበኩር ልጅ በመሣሪያነት የሚያገለግሉትም ሆኑ የሚዋጉት የዚሁ ከፍለ ሀገር ተወላጆች መሆናቸው ነው ። በሺህ የሚቆጠሩ ኤርትራውያን ይህችን ውብ የሆነችና አሳዛኝ አገር የሚያደሙትን ያህል ፣ በሺህ የሚቆጠሩ ኤርትራውያን ደግሞ ባንጻሩ ፣ ለዚች አገር ከብርና አንድነት እየደሙላት ነው ። ለምሳሌ እንዳንተ ያሉት ። የኢትዮጵያ ሕዝብ አማራጭ የለውም ። ሕልውናው እንድነቱ ብቻ ነው ። እንድ ኢትዮጵያዊ እንድነቱን እጥቶ እን ዴት ሊኖር እንደሚችል አይታየውም!» አልኩት ።

«እኔም አይታየኝም ። መቸም ሰብእናውን አጥቶ የሚኖር ሕዝብ የለም» አለኝ ።

በጣም አድርጎ ሲከነክነኝ የቆየ ነገር ስለነበረ ፣ ያኔ በድል አድራጊነት ሲገሠግሥ የመጣው ሠራዊት ፣ ተፈተው በመፈር ጠጥ ላይ የነበሩትን ወንበዴዎች እያላደደ ላይደመስስ ለምን ቀረ? ወንበዴዎቹ ፋታ አግኝተው ናቅፋ ላይ እንዲሰባሰቡና እንዲጠናከሩ የሆነበት ምክንያት ምን ነበር? ድሉን በማስፋት ያኔ ቢደመሰሱ ኖሮ ፣ ዛሬ ተጨማሪ መስዋእት እንከፍል ነበር ወይ? ብዬ በጥያቄ አጣደፍኩት ።

«ምናልባት ፣ ሠራዊቱ ድሉን በማስፋት የጠላትን ወገን እስከመጨረሻው ሰው ከመደምሰስ የተገታበት ምክንያት ፣ ጠላት ሽንፈቱን ተገንዝቦ የውይይትና የእርቅ መንገድ ይመር ጣል በሚል ግምት ይሆናል ። እርግጠኛ አይደለሁም ። የኤርትራ ችግር እንዳያልቅ የሚፈልግ ማን ይኖራል?» ብሎኝ ዝም አለ ።

ብዙ ሊያናግረኝ አልፈለገም ። ልቡ ከቀይ እምቡጥ ጦሩ ጋር ነበር ። በፈያሜታና በእሱ መካከል ስላለው ግንኙነት ለማወቅ የምችልበት መንገድ በማጣቴ ነደደኝ.....

ም ዕ ራ ፍ

አ ራ ት -- 2

የጋዜጠኞች ቡድን ቀይ እምቡጥ ከተባለው ልዩ ሻለቃ ጦር ጋር ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 እንዲሔድ ለማላመን የተደረገው ጥረት ቀላል አልነበረም ። በመጀመሪያ አከራካሪ የነበረው ነጥብ ማን ኃላፊነቱን ይወስዳል? የሚል ጥያቄ ነበር ። ታሪክን ቀርጾ በማስቀረት ለትውልድ እንዲቆይ በማድረግ ረገድ ጋዜጠኞችም እኩል ኃላፊነት ያለባቸው ስለሆነ ፣ ኃላፊነትን መውሰድ የእነሱ ፈንታ ነው ፣ መሆንም አለበት የሚለው ነጥብ እምብዛም አላከ ራከረም ። ይልቅ በጣም አከራካሪ ሆኖ የተገኘው ነጥብ ፣ ቀይ እምቡጥ የተባለውን ጦር ተከትላችሁ ለመሔድ ምን አስመረጣ ችሁ? የሚለው ፣ ልዩ ግብረ ኃይል ፣ ማለትም ፣ ራሱን በፈቃደኛ ነት ለመስዋእትነት ያዘጋጀ ግብረ ኃይል እንደመሆኑ መጠን እሱን አጅባችሁ መሔድ አጉል ጀብደኛነት ይሆናል በማለት ፣ ይህን ልዩ ግብረ ኃይል አጅበን እንዳንሔድ የሚከላከሉን አንዳ ንድ አዛዦች ሲኖሩ ፣ ከቀይ እምቡጥ ጦር የበለጠ ተልእኮ ያላ ቸው ጦሮች አሉ ፣ እነሱን ተከትላችሁ ብትሔዱ ፣ ሁኔታው ለሥራችሁ ያመቻል ፣ እንደምትሉት በእርግጥ ታሪክን ቀርጻችሁ ለትውልድ የማስቀረት ዓላማ ካላችሁ በዚሁ ግንባር ከሚዘም ቱት ብርጌዶች ጋር ብትሰለፉ ይሻላል በማለት የከረረ ክርክር የሚያቀርቡም ነበሩ ። በግልጽ ፣ ከእኔ ጋር ለምን እትመጡም? የሚሉ አዛዦችና የፖለቲካ መምሪያ ኃላፊዎችም ነበሩ ። ከቀይ እምቡጥ ልዩ ጦር ጋር ለመዝመት አንደኛውን ቆርጬ ነበርና በአሳቤ ጸናሁ ።

«ጓድ ጸጋዬ ፣ በጦር ሜዳ አሳበ ግትርነት ቦታ የለውም» አለኝ ፣ የናደው እዝ አዛዥ ጢሙን እየጎነተለ ።

«እኛም በፈቃደኛነት ራሳችንን ለመስዋእትነት ለማቅረብ መብት አለን ። ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 እንሔዳለን ቢቃ ። በዚህ ነጥብ ላይ በመከራከር ጊዜ ለምን እንደምናጠፋ አይገባኝም!» በማለት የመጨረሻ አሳቤን አጠናክሬ ገለጽኩ ። ምን ቸገረኝና? ጦር ፍርድ ቤት የለኝም! አሳቤን የሚያስለውጠኝ ነገር አልነበረም ። እኔም እንደ ኰሎኔል ታሪኩና እንደ ቀይ እምቡጥ ጦር አባሎች ፣ ከፍታ ነጥብ 1702 የከረረና የጋለ ስሜት እያላደረብኝ

ሔዶ ነበር ። ወኔያቸው ወኔዬ ፥ ሕልማቸው ሕልሜ ሆኗል ። ድላቸው ድሌ ይሆናል ፥

ሞታቸውም ሞቴ ። ቀንም ሆነ ሌት ፥ ከፍታ ነጥብ 1702 ጫፍ ላይ ወጥቼ ስቆም በእውኔም ሆነ በሕልሜ ይታየኝ ጀምሮ አል ። ከፍታ ነጥብ 1702 ሁለተኛ ተፈጥሮዬ ሊሆን ምንም አልቀረውም ።

ከስብስባው ስንወጣ ፥ ኰሎኔል ታሪኩን ፥ «ምነው ዝም አልክ? ልትደግፈኝ ይገባ ነበር» አልኩ ።

«ምን ብዬ?» አለኝ ።
«ወሳኝ ተልእኮ ነው በማለት.....»
«ደግሞ ሰራሱ ታሪክ ሲል ነው ይበሉኝ?»
«ቢሉህስ?»

«እኔ የማስብለትና የምጨነቅለት የግል ታሪክ የለኝም» ካሰኝ በኋላ ፥ ረጃጅም እጆቹን የት እንደሚያስገባቸው እየተቸገረ ፥ «ለማንኛውም ነገር እንኳን ደስ ያለህ ። ከዛሬ ጀምሮ በኔ ቁጥጥር ሥር መሆንክን እወቅ ። እና ቀልድ የለም ። እመነኝ ፥ ምን እቀበጠኝ ብለህ የምትቆጭበት ጊዜ ሩቅ እይደለም» ብሎኝ ሔዶ ረጃጅም ቅልጥሞቹን እየዘረጋ ። ጠበንጃ ሲይዝ ብቻ ነው እጆቹን ምን ላይ እንደሚያውላቸው የሚያውቀው ። እግሮቹም ቅልጥፍና የሚያገኙት በጦር ሜዳ ብቻ ነው ይባላል ። ካልጐተጐቱት በስተቀር ብዙ አይናገርም ። ጊዜውን የሚያሳልፍበት ልዩ ነገር የለውም ። ጠርሙስ ውስኪ ፊቱ ገትሮ ዝም ብሎ ይጠጣል ። አንዳንዴ፥ በጦር ሜዳዎች ካጠገቡ የወደቁትን የጦር ባልደረቦቹን እያሰበ ዝም ብሎ እንባውን ያፈሳል ። ተጫዋችና ደስተኛ የሚሆነው በጦር ሜዳ ነው ይባላል ። እሱን በጦር ሜዳ የማይበት ጊዜው ሩቅ አልነበረም ። ቀይ እምቡጥ ሻለቃ ጦር ያን ቀን ከሰዓት በኋላ ፥ በ1300 ሰዓት እንዲነቃነቅ ታዘ ነበር ።

ልክ በተባለው ሰዓት ከእፍአበት ተነቀሳቀስን ። ቀይ እምቡጥ ጦር እግረ መንገዱን ፥ ቀደም ብሎ ለተነቃነቀው ለ17ኛ ክፍለ ጦር ብርጌዶች ስንቅ የማድረስ ተልዕኮ ነበረው ። ስንቅ የጫኑ ብዙ የሲቪል ከባድ መኪናዎች ከጦሩ ጋር አብረው ተነቃነቁ ። ቀይ እምቡጥ ጦር የታጠቀው ቀላል መሣሪያዎች ብቻ ነበር ።

ጦሩ ከሠፈሩ የተነቃነቀው በጠንካራ ሞራልና በጋሰ ስሜት ነበር ። ጦሩ በጥሩ ሞራል የተነቃነቀው ፥ ቀደም ሲል ወደ ሰሜን የተነቃነቁት 17ኛ እና አንበሳው 3ኛ ክፍለ ጦሮች የመጀመሪያ ምዕራፍ ግዳጃቸውን በተሳካ ሁኔታ ፈጽመዋል የሚል አስደሳች ዜና ስለደረሰ ነበር ። የቀይ ባሕርን ዳርቻዎች ይዞ ወደ አልጌና የሚገሠግሥ በመምሰል ወደ ሰሜን የሔደው የአንበሳው 3ኛ ክፍለ ጦር አንድ ክንፍ ድንገት ወደ ግራ በመታጠፍ ፥ ጠላት ባላሰበውና ባልጠበቀው መንገድ በሚያስደንቅ ፍጥነትና ቅልጥፍና ሮራ ጸሊም የተባለውን ቁልፍ የሆነ ወታደራዊ መሬት በቁጥጥሩ ሥር አዋለ ። የወገን ጦር አመጣጥ ድንገተኛ ስለሆነበት ግራ ጎኑ የተጋለጠው የጠላት ጦር የመከላከል ውጊያ ሰማድረግ አልቻለም ። ሞኙ 3ኛ ክፍለ ጦር ወደ አልጌና በመጓዝ ላይ ነው የሚል ግምት በጠላት ዘንድ በማደሩ ፍጹም ተዘናግቶ ነበር ። የጠላት ወገን የሞተው ሞቶ ፥ የተማረከው ተማርኮ ፥ የተረፈው እግሬ አውጭኝ እያለ ፥ ትጥቁን ጥሎ ፥ ነፍሱን ይዞ ፈረጠጠ ። ከደረሰው ሪፖርት ሰመረዳት እንደተቻለው 2000 የጠላት ሬሣ አስቆጥረው 77 ማርከው ከ317 በላይ ልዩ ልዩ መሣሪያዎችንና የመገናኛ ሬዲዮኖችን የተረከቡበት ውጊያ ነበር ። በእርግጥም ፥ ፍጹም የሆነ ታክቲካዊ ድል ነበር ።

እንዲሁም ከቀምጪዋ ተነስቶ በናሮ ሜዳና በቲክሲ ሸለቆ መሐል ሰመሐል እየሰነጠቀ ወደ ሮሆረት የተሰበቀው 17ኛ ክፍለ ጦር ካንድ የድል ምዕራፍ ወደ ሌላ የድል እርከን በእስ ደናቂ ፍጥነት እየተሸጋገረ ሔዶ ፥ የጠላትን የግራ ሰበራ እየጠበቀና ስርጠችን እየዘጋ የጊልሳን (ቲክሲን) ዝቅተኛ መሬት ግራና ቀኝ እና ከምዕራብ በኩል የሚገኙትን ከፍተኛ ወታደራዊ ግዢ መሬቶች ከቁጥጥሩ ሥር በማዋል የናቅፋን በር በማንኳኳት ላይ ይገኛል የሚል ዜና በደረሰ ጊዜ በቀይ እምቡጥ ጦር ላይ ያደረው ደስታ ከዳር እስከ ዳር አስተጋባ ። ጦሩ በሞራል እየተሰበቀ ወደፊት ይወረወር ጀመር ። ቃኝ ወይም አብሪ ኃይል ማስቀደም አልነበረበትም ። ዝም ብሎ ወደ ግቡ መምዘግዘግ ነበር ።

ቀይ እምቡጥ ጦር ፥ 17ኛ ክፍለ ጦር ሰባብሮና ጠርጎ ባለፋቸው የድል ጎዳናዎች ስለነበረ የሚጓዘው በመንገድ ላይ የጠላት እክል እንደማያጋጥመው አውቋል ። የ17ኛ

ከፍለ ጦር አንዱ ግዳጅ ለቀይ እምቡጥ ሻለቃ ጦር መንገድ እያጸዳ ሁኔታዎችን እመቻችቶ መቆየት ነበር ። ቀይ እምቡጥ ለልዩ ተልእኮ የተሰለፈ እንደመሆኑ መጠን ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 እየተዋጋ እንዲሄድ አስቀድሞውኑ አልተፈለገም ።

3ኛ እና 17ኛ ክፍለ ጦሮች ናቅፋ ለመግባት ከጊልሳ ሸዊ አልፎ የሚሔደውን የእግር መንገድና ወደ ናቅፋ አልጌና የሚያገናኘውን መንገድ መዝጋት ፣ አስካሁን የያዟቸውን ቁልፍ ቦታዎችና ግራና ቀኝ ከንፋቸውን ማጠናከር ነበረባቸው ። ነገር ግን ይህን ለማድረግ የመሬቱ ቅርጽና ስፋት አይፈቅድም ። በዚህ ላይ ጠላት መንገዱን ለመዝጋት ይሻማል ። ጠላት ተሻምቶ መንገድ እንዳይዘጋም ሆነ ፣ ወደ ናቅፋ የሚያረማምዱትን እንደ 1521 ፣ 1527 ፣ 1969 ያሉትን ከፍታ ነጥቦች ለመያዝ ፣ ለነዚህ ሁሉ ቁልፍ የሆነውን ከፍታ ነጥብ 1702 በቅድሚያ መስበር በጣም አስፈላጊ ሆኗል ። ጠላትም ይህንኑ ዐውቆ ይህን ግዝፍ መሬት ላለመልቀቅ «ነጥብ 1702 ወይም ሞት» በማለት መሽጎ ይጠብቃል ። እና የ3ኛና የ17ኛ ክፍለ ጦሮች ቀሪ ግብ በቀይ እምቡጥ ጦር ተልእኮ መሳካት ወይም አለመሳካት ላይ ያረፈ ነበር ። የተጣለበትን ኃላፊነትና አደራ የማያውቅ እንድም የቀይ እምቡጥ ጦር አባል አልነበረም.....

«ይኮሩብናል»

«እናሳፍራቸውም»

«በኛ ሬሣ ከምር ላይ ወደ ናቅፋ ይረማመዳሉ ።»

«ነጥብ 1702 ላይ የቀይ ኮከብ ዘመቻችንን ቀይ ትርኢት እናሳያለን ። »

«እጅህን አትሰጥ ። ልቡ ላይም መቆም ነው ። ማን ይፈራል ሞት ?»

«ታሪኩን የመሰለ ጀግና የጦር ገበሬ ፣ ይዘን የወንበዴዎች ጦር ፊታችን ማን አባቱ ሊቆም ! እንደታሪኩ ደረታችንን ገል ብጠን ነው የምንገባበት!» የሚሉ ኃይለ ቃላት በጦሩ ዘንድ በየቦታው ይነገሩ ነበር ።

አሸዋማው መሬት ብቻ ነበር አልፎ አልፎ የጦሩን ፈጣን ጉዞ የሚገታው ። ሁለት ከባድ የጭነት መኪናዎች አሸዋ ውስጥ

ገብተው ተቀረቀሩ ። የአየሩ ግለት እያየለ ሔዷል ። እንፋሎት የመተንፈስ ያህል ነበር ። የምንጓዘው ሸለቆዎችን ተከትለን ስለነበር ንፋስ ጨርሶ የሚነፍስ አይመስልም ። እፍን ያደርጋል ። አያስተነፍስም ። በማጅር ግንድ የሚንቆረቆረው ላብ እንደ ውሀ ይጨመቃል ። እያንዳንዱን ሰው ከወደ ጀርባው ሲመለከቱት ዝናብ የዘነበበት መስሎ ይታያል ። መኪናዎቹ ተገፍተውና ተጎትተው እስኪወጡ ድረስ ጦሩ ተገን ፣ ተገን ይዞ ቆመ ። ያለ ግራር ዛፎችና ቁጥቋጦዎች ሌላ የሚታይ የዛፍ ዘር የለም ። አካባቢው ድንጋያማ ኮረብታዎች ይበዙበታል ። ጥቂት ወታደሮች አካባቢውን ለመቃኘት ሔደው ነበር ። ሌሎች ብዙ ወታደሮች አሸዋ ውስጥ ገብተው የተቀረቀሩትን መኪናዎች ይገፋሉ ፣ ይጎትታሉ ። ኰሎኔል ታሪኩም ከወታደሮቹ ጋር አብሮ ይሠራል ። ወታደሮቹን ፣ እሱ የማይሠራውን ነገር ፈጽሞ አያሠራቸውም ። የሚገርመው ነገር ላብ የሚባል ነገር አይታይበትም ። ድንገት ቅልጥ ያለ ተኩስ ይሰማ ጀመር ። ጦሩ በያለበት በደረቱ መሬት ያዘ ። የማደርገው ነገር ጠፍቶኝ ባለሁበት ተገትሬ ቀረሁ ።

ኰሎኔል ታሪኩ ፣ «መሬት ያዝ!» ብሎ ጮኸብኝ ። ሽጉጡን መዞ ቆሞ ነበር ። በደረቴ ለጥ አልኩ ። ትንሽ ቆይቶ ሁለት ቦምቦች ፈነዱ ። ሸለቆው አስተጋባ ። ምድርና ሰማይ የተደበላለቀ መሰለኝ ። ከዚያ በኋላ ጸጥ አለ ። ጥቂት ደቂቃዎች አለፉ ። ቀደም ሲል አካባቢውን ለመቃኘት የሔዱት ወታደሮች በመተጋገዝ የቆሰሉ ሰዎች ተሸከመው መጡ ። ኋላ እንደተረዳሁት የቆሰሉት ሰዎች ተቆርጠው የቀሩ የጠላት ወገኖች ነበሩ ። ሦስቱ ቀደም ሲል ሞተዋል ። የተቀሩት ሁለት ሰዎች ከፋኖ ቆስለው ያጣጥራሉ ። ሳያቸው ዘገነነኝ ። ለውነታቸው በቦምብ ተጨማልቋል ። ለመጀመሪያ ጊዜ የጦርነት አሰቃቂና አስቀያሚ ገጽታ ታየኝ ። ሆዴ ከፋኝ ታወከ ። ሰው እንዳያየኝ ዞር ብዬ መራራ ሐሞት እስኪያስመልሰኝ ድረስ አስታወኩ ። ቀጥሎ የሆነው ነገር ነበር እደንዝዞ ያስቀረኝ ። ክፋኖ ቆስለው የሚያጣጥሩትን ሰዎች በመርዳት ረገድ ሊደረግ የሚችል አንዳችም ነገር አልነበረም ። ስቃያቸው የከፋ ቢሆንም ፣ ሞት አልገሳገሳችሁም ብሎ ይተናነቃቸዋል ። ኰሎኔል ታሪኩ ሽጉጡን መዞ በሁለት ጥይት ገሳገላቸው ። የሰው እንጎል ወጥቶ ላይ የመጀመሪያ ጊዜዬ ነበር ። ፈዘዝኩ ቀረሁ..... ኰሎኔል ታሪኩ መጥቶ እስከሚያናግረኝ ድረስ

የት እንደ ነበርኩ ፥ በእውን ይሁን ወይም በቅዠት ዓለም ውስጥ እንዳለሁ አላውቅም ነበር ።

«እንዴት ነውኮ ታሪክ የምትቀርጹት?» ባለኝ ጊዜ ነበር ወደ እውነት ዓለም የተመለስኩት ። ከሰውነቴ ውስጥ ያለ የሌለ ፈላሽ ነገር ተጨምቆ የወጣ ይመስል አያልበኝም ነበር ። ሙቀቱ ምኔም አልነበረም ። የምሰጠውም መልስ አልነበረኝም ። ቀጠለና ፥ «ግና የባሰ ታያለህ ። በጦር ሜዳ ሞት ምንም አይደለም ። እንደ መተንፈስ ወይም እንደ መብላት ተራ ነገር ነው ። የጦርነት መልክ አስቀያሚ ነው ። ቢሆንም ዳግመኛ እንደማታስታውክ ተስፋ አለኝ» ብሎ ሳቀብኝ ።

«እንደዚያ ማድረግ ነበረብህ?» አልኩት ።
«ምን?»
«ለዎቹን ።»

ወታደሮች ሠፌ ጉድጓድ ቆፍረው ሬሣዎቹን አፈር ማልበስ ላይ ነበሩ ። ከመቸው ያንን የሚያክል ጉድጓድ እንደቆፈሩ ይገርማል ።

«መሞታቸው አይቀርም ነበር ። ከሚሰቃዩ ይሻላል ብዬ ነው ። ሌላም ምክንያት ነበረኝ» አለ ።
«እንደምን ያለ?»
«እንዳየሀቸው ሰውነታቸው ተቆራርጦ ነበር ። ጉዶሎ ሰውነት ይዞ ከመኖር መሞት ይሻላል ።»

«እውነት ይህን ታስባለህ!»

«የለም ፥ እኔ ኢትዮጵያን ነው የማስበው ። አካለ ጉዶሎ የሆነች ኢትዮጵያን ማየት አልፈልግም» እንዳለኝ ፥ ረዳቱ መጥቶ ወታደራዊ ሠላምታ ከሰጠው በኋላ ፥ «የውሀ ስዓት ደርሷል ጓድ ኩሎኔል» አለው ።

የኩሎኔል ታሪኩ ረዳት የመቶ አለቃ ጠና ጋሻ ይባላል ። በቅርብ ጊዜ ከተራ ወታደርነት ባንድ ጊዜ የመቶ አለቅና ማዕረግ የተሰጠው በዕድሜ ጠና ያለ ቆፍጣና ወታደር ነው ።

«እጅህን እትስጥ ። ጠላት ልብ ላይ ቁም ። ማን ይፈራል ሞት» የሚል ኃይል ቃል ከአፉ አይለይም ። በጀግንነቱ ብዙ የጦር ሜዳ ሜዳዮች የተሸለመ ወታደር ነው ። አብዛኛዎቹ የቀይ እምቡጥ ጦር አባሎች እንደ እሱ በልዩ ልዩ ጦር ሜዳዎች ባሳዩት ጀግንነትና በሠሩት ጀብዱ ልዩ ልዩ ሽልማት ያገኙ ምርጥ ወታደሮች ናቸው ። ፊሽካ ተነፋ ፤

«ለንቅናቄ ተዘጋጁ!»
ሁሉም ባንድ ጊዜ ተዘጋጀ ።
«ኮዳ አውጣ!»
ሁሉም ኮዳውን አውጥቶ በእጁ ይዞ ቆመ ።
«ኮዳ ወደ አፍ!»
ሁሉም ኮዳውን ወደ አፍ ይዞ ይጠብቅ ጀመር ።
«ጠጣ!»
ወታደሩ ሁሉ ውሀውን ይጠጣ ጀመር ።
«ኮዳህን መልስ!»
ሁሉም ኮዳውን መልሶ ከጐኑ ላይ ሻጠ ።
«ወደፊት!»

ኩሎኔል ታሪኩ ወደ መኪናው ከመሔዱ በፊት ፥
«እናንተ ጋዜጠኞች ውሀ በፈለጋችሁ ጊዜ ልትጠጡ ትችላላችሁ» አለኝ ።

ኮዳዬን እውጥቼ ውሀ ጠጣሁ ። ሙቅ ነበር ። ቀዝቃዛ ውሀ በዓይኔ ዞረ ። አንድ ጠርሙስ ቀዝቃዛ ውሀ ባገኝ የተጠየኩትን ዋጋ እከፍል ነበር ። በ1700 ስዓት ሠፈር ተመርጠ አዳር እዚያው እንዲሆን ተደረገ ። 17ኛ ክፍለ ጦር የሠፈረበት ቦታ ነበር ። ትልቁ ግራር ላይ «አምባሥይራ» የሚል ጽሑፍ ተለጥፎበታል ። መለስ ካለው ግራር ላይ ደግሞ «ኒያላ» የሚል ጽሑፍ ይታያል ። የበረሀ ሐረጎችን በማያያዝ የተሠሩት ዳስ መሳይ ነገሮች ላይ ፥ «እምባሳደር ፥» «ቻዉ ፥» «ከረን» የሚሉ የሆቴል ስሞች ተጽፈው ይነበባሉ ። መቸም የለው ልጅ ገሀነብ ውስጥ ቢወድቅም ገነት መመኘቱ እይቀርምና ፥ ነገሩ ያሳቀኝን ያህል አሳዛነኝ ። ሠፈሩ ባንድ ጊዜ በወታደራዊ እንቅስቃሴ ተሞላ ። ዘቦች ቦታ ቦታቸውን ያዙ ። ሹካ እና ማንኪያ የሚል የመተላለፊያ ኮድ ተሰጠ ። ውሀ አቀዝቅዞ ለመጠጣት የሚደረገው ሩጫና

ጥረት የሚያስደንቅ ነበር ። አንዳንዱ ኮዳውን በእርጥብ ጆንያ አስሮ ከዛፍ ላይ ይሰቅላል ፣ ሌላው ኮዳውን ወስዶ ከደረቅ ወንዝ ዳር አሸዋ ውስጥ ይቀብራል ። የመቶ አለቃ ጋሻ ጠና የኔን ኮዳ ወስዶ የት እንደሔደ አላውቅም ። ጋዜጠኞች እንደ እንቁላል የሚሰበሩ ይመስል የጦሩ አባሎች በሙሉ ሊንከባከቡን ይጥሩ ነበር ። አንዳንዶቹ ከንፈራቸውን በኃዘን እየመጠጡ ያዝኑልናል። አሁን እንዲያው እዚህ ምን አመጣችሁ? የሚሉ ይመስላሉ ።

ጸሐይ ከመጥለቋ በፊት የረሻይዳ ብሔረሰብ አባሎች ከየት መጡ ሳይባል ፣ ተሰባስበው በመምጣት ከጦሩ ሠፈር ትንሽ ራቅ ብላ በምትገኝ ገላጣ ሥፍራ ላይ ተከማችተው ይታዩ ነበር ። ከእግር ጥፍራቸው እስከ ራስ ጠጉራቸው በጥቁር ጨርቅ የተሸፈኑ ሴቶች ከወንዶች ኋላ ተቀምጠዋል ። ፊታቸው አይታይም ። አንድ የራሻይዳ ሴት በአሥር ወይም በአሥራ ሁለት ዓመታ ከተዳረች በኋላ ከባሏ ሌላ ማንም ወንድ ፊቷን ሳያይ ኖራ ትምታለች ሲባል ሰምቻለሁ ። ምግብ ስትበላም ሆነ ውሀ ስትጠጣ ተሸፍና ስለሆነ ባሏም ቢሆን ከንፈሯን አያይም ይባላል ። ምን ይመስሉ ይሆን? ያንዷን ፊት ገልጬ ባየሁት የሚል ስሜት ቢያድርብኝም ፣ የራሻይዳ ባል የሚስቱን ፊት ገልጦ ያየበትን ወንድ እጅ በያዘው ሠይፍ ቆርጦ ሳይጥል አይመለስም የሚል ታሪክ ስላለ ፣ አንዱ የእጇን ዋጋ ቢሰጠኝስ በማለት ስሜቴን ገትቼ ዝም አልኩ ። የቴሌቪዥን ፊልም አንሺያችን ያንድን ሴት ፊት ገልጦ ለማንሳት ሲሞክር አይቼ ሩጫ ሔጄ ያዝኩት ። አንዱ የራሻይዳ ጎረምሳ ሠይፉን ለመምዘዝ ይዳዳው ነበር ፣ ወይም መለለኝ ። ፊልም አንሺያችንን ፣ አሽብር ዳርጌን ታሪኩን ሳጫውተው ደንግጦ የያዘውን የፊልም ማንሻ መሣሪያ ጥሎ ሊሮጥ ምንም አልቀረውም ።

ወደ ጦሩ ፖለቲካ ኮሚሳር ጠጋ ብዬ ፣ «እነዚህ ሰዎች ምን ሊፈልጉ ነው የመጡት?» ብዬ ጠየኩት የጦሩ ፖለቲካ ኮሚሳር ሻምበል ዋለልኝ ይርጋ ይባላል ።

«የወባ መድኃኒት» አለኝ ።

«ምነው ሁሉም ታመዋል?»

«የለም ፣ አብዛኛዎቹ ከኪኒኑ ጋር ለሚሰጠው ውሀ ሲሉ ነው የሚመጡት» በማለት መለሰልኝ ።

ውሀ ማግኘት ምን ያህል አስቸጋሪ እንደሆነ ለመጀመሪያ ጊዜ ሞንቅላቴን መታኝ ። የሰው ልጅ በእንደዚህ ያለ የተረገመ ምድር መኖርን የሚመርጥበት ምድራዊ ምክንያት አልታይህ አለኝ ። ነገሩ ገረመኝ ። መጀመሪያውኑ የሰው ልጅ የሚኖርበት አካባቢ አልመሰለኝም ነበር ። የትና? እንዴት? እንደሚኖሩ የሣሕል በረሀ እግዜር ብቻ ነበር የሚያውቀው ። በሌላ በኩል በአብዮታዊው ጦር ላይ ያላቸው እምነት ያስደንቀኝ ነበር ። ደረቅ ስንቅ፣ ውሀና የወባ መከላከያ ክኒን ከታደላቸው በኋላ ሻምበል ዋለልኝ ሴቶቹ ወደፊት እንዲመጡ ጋበዛቸው ። ፊት የተቀመጡት ወንዶች በመጀመሪያ ነገሩን እንደ ቀልድ በማየት እየተጠቃቀሱ ይስቁ ጀመር ። ሻምበል ዋለልኝ አምርሮ ሴቶቹ በግድ ወደፊት እንዲመጡ ለማድረግ ሲል ፣ ወንዶቹም አምርረው ተነሱ ። በራሻይዶች ልማድ ሴት ልጅ በምንም ሁኔታ ከወንድ ቀድማ አትሄድም ፣ ከወንድ ፊት አትቀመጥም ። ያልታሰበ ውጥረት ድንገት ተፈጠረ ። ኩሎኔል ታሪኩ መጥቶ ሁኔታውን ከተረዳ በኋላ ፣ ሻምበል ዋለልኝን «ተዋቸው ። እንደልማዳቸው ይሁኑ ። ችግር መፍጠር የለብንም» አለው ።

ሻምበል ዋለልኝ ፣ «እንዲህ ዓይነቱን ጎታች ባሕል እያየን ዝም ማለት የለብንም ። እነዚህ ሴቶች ዘላለማቸውን የወንዶች ተገዢዎችና ባሪያ ሆነው እስከ መቼ ይኖራሉ? ማንቃት አለብን ። የጦሩ አንዱ ተልእኮ ማንቃትና ማደራጀት ነው» በማለት ለመከራከር ሞክሮ ነበር ።

«አዎ ፣ ጓድ» አለ ኩሎኔል ታሪኩ በርጋታ ፣ «ልክ ነህ ። ግን እንዲህ ዓይነቱ ነገር ጊዜ ይወስዳል ። ንቃት ሲባል ከሕዝቡ ንቃተ ሕሊና ውጭ ወይም በላይ ሊሆን አይችልም ። ነጥቡን ይለቃል ። ጓድ ፣ ንቃት ጊዜ ይወስዳል..... ጊዜን ይጠይቃል ፣ በግድ የሚሆን ነገር አይፈለም ። እነሱን ለማንቃት እነሱን መምሰል አለብን ።»

ለራት ጋሌጣና የቆርቆሮ ምግብ ተሰጠን ። ከቆርቆሮ ምግብ ውስጥ ሽሮ፣ ዝግኒ ወይም አትክልት መርጠ መብላት ይቻላል ። ከሁሉም አንጀት ገብቶ የሚፈውሰው ግን «ሚሊ ድራፍት» ነበር ። የበሶ ብጥብጥ ነው ። በስኳር ተበጥብጦ ካደረ ትንሽ ስለሚፈላ ትንሽ ሞቅ ያደርጋል ። ለራብ! ለውሀ ጥም! ለመጠጥ!

ምን ጊዜም «ሚሊድራፍት!» ይላል የጦር ሜዳው ማስታወቂያ ። ሁሉም በስኳርና በውሀ በጥብጦ ያቀዘቀዘውን ሚሊ ድራፍት ሊጋብዘን ይሯሯጥ ነበር ። «ከንቲባ» ከእምባሥይራ ኒያላ ፥ ከኒያላ ከረን እያለ የቀዘቀዘ ሚሊ ድራፍት በጋቤጣ መለጋት ጀምሮ አል ። «ከንቲባ በሞቴ!» የማይለው ወታደር አልነበረም ። በጊዜ ተኛን ። ልብስ ፥ ጫማ ማውለቅ የለም ። ከነጫማህ ትውላለህ ፥ ታድራለህ ፥ ትሞታለህ ። እባብና ጊንጥ ያሰፈራል ። ሲቀፈኝ ሔጂ አሸዋ ውስጥ ተኛሁ ። ሁሉም እንደኔ በጀርባው ተኝቶ ከከብ ይቆጥር ነበር ። የጠራው ሰማይ ቀረብ ያለ መስሎ ይታያል ። ቢደከመኝም እንቅልፍ እምቢ አለኝ ። ያሳለፍኩት ማዕከላዊ ሕይወት ባሳቤ መጣ ። ከሁሉም ትዝ ያለኝ በወሀኒ ቤት ሲሚንቶ ላይ እየተኛሁ ያሳለፍኩት ያንድ ዓመት ጊዜ ነበር ። አሁን ሳስበው እንድ ዓመት ብቻ ሆኖ አይታየኝም ። አሥር ዓመት ሆኖ ይሰማኛል ። ቀኖቹም ረጂም ነበሩ ። ምግቡና መኝታው በጣም መጥፎ ነበር ። እና የታሰርኩት ደግሞ ከተራ ሌቦችና ማጅራት መቺዎች ጋር ነበር ። ለእነሱ እሥር ቤቱ እንደቤታቸው ነበር ። ፍርዳቸውን ጨርሰው የተለቀቁ እለት እንዴት እንደሚሰርቁና ማጅራት እንደሚመቱ ከማሰብ ሌላ አሳብ አልነበራቸውም ። እኔም በሌብነት ነበር የታሠርኩት ፥ በፍቅር ሌብነት ። በጣም የምወዳት እንድ ልጅ ነበረች ። ሂሩት አጎናፍር ትባላለች ። የ17 ዓመት ልጃገረድ ነበረች ። እኔም የሐያ ዓመት ጎረምሳ ነበርኩ ። ተዋደድን ። ይጐት ኮበለልኩ ። ገንዘብ አልነበረኝም ። አብዛኛውን ጊዜ ምግባችን ፍቅር ነበር ። የአሥራ ሁለተኛ መልቀቂያ ፈተና ለመውሰድ ስዘጋጅ ነበር ይጐት የኮበለልኩት ። እሷ የአሥረኛ ከፍል ተማሪ ነበረች። ከእንድ ወር በኋላ ታድነን ተያዝን ። ቤተሰቦቿ ከመኳንንት ዘር ነበሩ ። በተለይም እናቷ ከእቴጌ ጋር የቅርብ የሥጋ ዝምድና አላቸው ይባል ነበር ። ልጅቷ በዘመድ ዛቻና በአባቷ ዱላ ብዛት ፥ ፍርድ ቤት ቀርባ ፥ ያለውዴታዋ በግድ ያስኮበለልኳት መሆኔን በመሐላ መሰከረች ። ለመከራከር አልቻልኩም ። ጠጉሬን ተላጭቼ ወህኒ ቤት ወረድኩ ። ለፍቅር የተከፈለ ከቡር ዋጋ ነበር ። ገና ወደፊት ፍቅር የሚጠይቀኝ የበለጠ ዋጋ ይኖር ይሆን? ብዬ አሰብኩ ። በሮማን ጎለተወርቅ ቆርጨ ነበር ። አሁን ግን እርግጠኛ አይደለሁም ። ፊያሜታ ጊላይ ከቀይ ኮከብ ዘመቻ ጋር ድንገት ልቤ ውስጥ ገብታለች ። ከሮሜ ጋር ላወዳድራት አልፈለኩም

ግን ብልህነቷ ፥ ንጽሕናዋ ፥ ቀልድና ለሕይወት ያላት ፍቅር ለጊዜው አመዘነብኝ ። ምናልባት የቅርብ ጉዳይ ይሆናል ። አላውቅም ። ጠፍቻለሁ ። ምናልባት እንደ እድል ሆኖ በዚህ ጦር ሜዳ ራሴን ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ እውቀው ወይም አገኘው ይሆናል ፥ ወይም ለዘላለም እንደጠፋሁ እቀር ይሆናል .....

በሕይወት ከለውጥ በቀር ምን ቋሚ ነገር አለ?..... ምን አሲጋህ ብዬ ፥ አሸዋ ውስጥ ተገላበጥኩ ። ምንም የሚያሰጋ ነገር በዚህ ዓለም የለም ፤ ትኖራለህ ወይም ትሞታለህ ። ስጋቱ ምንድነው? ሕይወት እንዳመጣጡ ከያዙት የሚያሰጋ ነገር የለም.....

«እንቅልፍ እምቢ አለህ እንዴ?» አለኝ የመቶ አለቃ ጋሻጠና ። አጠገቤ ተኝቶ ነበር ።

«ያለ ጣራ እይሆንልኝም መሰለኝ?»

«የኛ ጣራ ሰማይ ፥ መኝታችን ዐፈር ነው ። የትም እንቅልፍ ይወስደናል» አለኝ ።

«ልምድ ይጠይቃል» አልኩት ።

«ምነው እይለመድ? ይኸውና ከሰማይ በቀር ጣራ ሳላይ ስምንት ዓመት ሊሆንኝ ነው ። ባለፉት ስምንት ዓመታት ጣራዬ የአጋዴንና የባሌ ሰማዮች ነበሩ እሁን ደግሞ የኤርትራ ሰማይ ። እጅ አለመስጠት ነው ። ልቡ ላይ መቆም ። ማን ይፈራል ሞት!» አለ ።

«በውትድርና ነዋ የኖርከው?»

«ዕድሜዬን ሙሉ ። ሌላ ሥራ አላውቅም ። እንዋጋለን ፥ እንገድላለን እንሞታለን ። የቁማር ኑሮ ነው የምንኖረው ። እጅ አለመሰጠት ነው!» ካለ በኋላ በውትድርና ስላሳለፈው ሕይወት እንስቶ ያጫውተኝ ጀመር ።

በሐያ ዓመቱ ነበር ወታደር የሆነው ። በትምህርቱ ጎበዝ ነበር ። ወታደር ለመሆን የመረጠበትን ምክንያት እያውቅም ። ምናልባት ዩኒፎርሙ ይሆናል የሳበው ። እግረኛ ወታደር መሆን የመረጠበትንም ምክንያት እያውቅም ። የአየር ኃይል ወይም

የባሕር ኃይል ፥ ወይም የታንከኛ ወይም የመድፈኛ ብርጌድ አባል ለመሆን ይችል ነበር ። ባይሆን ከጣራ ሥር የሚተኛበት አልጋ ይኖረው ነበር ። የእግረኛ ወታደር ሕይወት የእህያ ሕይወት ነው ይላል ። ግን ከእግረኛ ወታደር ሕይወት ተለይቶ መኖር አይፈልግም ። የእግረኛ ወታደር ሕይወት ትምህርት ቤቱም ሕይወቱም ሆኖ ቆይቷል ። የእግረኛ ወታደር ሕይወት የእህያ ሕይወት ነው ያለበትን ምክንያት አስረዳኝ ።

አንድ ወታደራዊ መሬት ያለ እግረኛ ወታደር ተጋድሎ አይያዝም ። ከአየርና ከየብስ ምን በአይሮፕላንና በመድፍ ቢደበደብ ያለ እግረኛ ወታደር የሞት ሽረት ትግል ፥ ሩጫ ፥ ላብና ደም ፥ ስቃይና ሞት አይሆንም ። በመጨረሻ የሚዋጉት ሰዎች ናቸው ። ጦርነትን የሚዋጉት አውሬዎች ወይም እማልከት አይደሉም ። ሰዎች ናቸው ። እግረኛ ወታደሮች ናቸው ። እንደ ማንኛውም ሰው ለመኖር ፥ ለማባት ፥ ለመለቅና ለመጫወት የሚፈልጉ ሰዎች ናቸው ። እግረኛ ወታደር ነው በመጨረሻ ላንጃውን ወድሮ ጠላትን የሚያጠቃው ፥ ለሞት ወይም ለመግደል የሚሮጠው ፥ ወደ ጠላት ወረዳ በደረቱ እየተሳበ የሚሔደው ፥ ላቡን የሚያንቆረቁረው ደሙን የሚያፈለው ። ታሪክ ያስታውሰው ይሆን? የለም ። እዎ ፥ ታሪክ ይጻፋል ። ግን የሚጻፈው ታሪክ ምናልባት የሚያስታውሰው ነገር ቢኖር የጊዜውን ታክቲክና ስትራተጂ ፥ ከዚያም ግፋ ቢል የአዛዥ መኰንኑን ትርታ ይሆናል ። ታሪክ ጨካኝ ነው ። የመቶ አለቃ ጋሻ ጠና ግን ነበር?የታሪክ ነገር ጉዳዩም አይደለም።ስም ነበር — በቃ ። በጦር ሜዳ ምንም ነገር እውን መስሎ አይታይም ። እውን ሆኖ የሚታየው ቁጥር ብቻ ነው ። ይህን ያህል ሰው ሞተ ፥ ቆሰለ ፥ ተማረከ ፥ ጠፋ — በቃ ። የተያዘውን ወረዳ ማጠናከር ፥ በተረፈው ቁጥር ላይ ተመስርቶ ለነገ ውጊያ እቅድ ማውጣት — ማጥቃት — ማፈግፈግ ። «ይኸው ነው የእግረኛ ወታደር ሕይወት» አለኝ በመጨረሻ ። በፈቃዱ ራሱን ለቀይ እምቡጥ ጦር ተልእኮ ለምን እንዳዘጋጀ ሊያስረዳኝ አልቻለም ። ለታሪክ ብሎ አልነበረም ። እሁን ጋሻ ጠናን ማን ያስታውሳል? የሚል ነበር መልሱ ። ወይም ሹመትና ሽልማት ፈልጎ አልነበረም ። ጋሻ ጠና የአለት ጉርሱንና የዓመት ልብሱን ካገኘና ጤና ከሆነ ስለኑሮ የሚያስብና የሚጨነቅ ሰው አይደለም ። ሞትን ፈልጎ አልነበረም ። እንደማንኛውም ሰው ሕይወቱን ፥ ሕይወትን ይወ

ዳል ። ወይም ሳገሩ ክብርና ለአብዮቱ መሳካት ከሌሎች ይበልጥ ተቆርቋሪና አሳቢ ሆኖ አልነበረም ። «እንጃ ፥ ብቻ ጥቂቶቻችን ራሳችንን አሳልፈን ለመስጠት ካልተዘጋጀን ሌላው እንዴት ሊኖር ይችላል ?» የሚል አሳብ ወይም እምነት ነበረው ። አባባሉ ትርጉም ሰጠኝ ። ሕይወትን መውደድ ብቻውን አይበቃም ፥ ሌሎችም እንዲወዱት ማስተማር ያስፈልጋል ፥ አዎ ፥ ክርስቶስ ለሰው ልጆች ፍቅርን ያስተማረው በምን ነበር? ራሱን አሳልፎ በመስጠት ተግባር ነበር..... ውይይታችን ሔዶ ፥ ሔዶ ወደ ጓድ ሊቀ መንበር መንግሥቱ ኃይለማርያም አመራ ።

«እጋዴን አብረን ነበር ፥ ካብዮቱ በፊት» አለኝ ።
«እውነት?» አልኩት ።

«ያኔም እንዳሁኑ ጀግና ነበሩ ። ጀግና ሰው ደስ ይለኛል» አለ ።

«በቅርብ ታውቃቸው ነበር?» ብዬ ስጠይቀው ፥ ስለሊቀ መንበሩ የሚከተለውን ታሪክ አጫወተኝ ።

«መሐንዲስ የሆነ አንድ ወጣት መኰንን ነበር ። ሰጡሩ ጥቂት ቤቶች እንዲሠራ ይታዘዛል ። የተፈቀደለትን በጀት ቆጥቦ የተፈለጉትን ቤቶች ከታሰበው በላይ በጥሩ ሁኔታ ከሠራ በኋላ ፥ ቆጥቦ ባተረፈው ገንዘብ ለጦሩ ማለፊያ የመዝናኛ ሥፍራዎች ይሠራል ። ጦሩ በሙሉ በሥራው ተደሰተ ። በመጨረሻ ከፍተኛ መኰንኖች ያሉበት የቁጥጥር ኮሚቴ መጣ ። የቁጥጥር ቡድኑ የሚመራው በአንድ ጀኔራል ነበር ። ሥራው ተጎብኝቶ ገለጻ ከተደረገ በኋላ ጀኔራሉ ምሥጋና ያቀርባሉ ተብለው ሲጠበቁ ፥ ያልታዘዝከውን ማን ሥራ አለህ? በማለት በወጣቱ የጦር መሐንዲስ ላይ የተግሳጽ ናዳ ያወርዱ ጀመር ። የጀኔራሉን ፊት ያዩ ሌሎች መኰንኖችም ፥ በወታደራዊ ደንብ ያልታዘዙትን መሥራት አግባብ አይደለም ሲሏቸው ተቹ ። ወጣቱ መሐንዲስ እንባው መጣ ። በመጨረሻ የተናገሩት ጓድ ሊቀ መንበር ፥ የያሻሰቃ መንግሥቱ ኃይለማርያም ነበሩ ። «የተረፈው ገንዘብ ለተባለው ሥራ ወጥቷል ተብሎ ቢበላ ኖሮ ፥ በተጨማሪ ምን ተሠራ? ለምን ተሠራ? የሚለው ጥያቄ አሁን አጠያያቂ አይሆንም ነበር ፥ ቅን ሥራ የሚያስወቅስ ከሆነ ያሳዝናልበ» ማለት የጀኔራሉን ቀንድ እንዴት እንደሰበሩና ፥ ሌላ ጊዜ ደግሞ የእን

በላው የመጣሪያ ግምጃ ቤት መኰንን ሆነው በሚሠሩበት ወቅት ፣ አንድ ሌላ ጀኔራል ፣ አንድ ቀን የመኪና መለዋወጫ ዕቃ ባስቸኳይ ላክ ብሎ ሲልክባቸው ለግል አውቶሞቢል ቀርቶ ለጦሩም የሚሆን መለዋወጫ ዕቃ የለም ብለው ስለሰጡት መልስ ካጫወተኝ በኋላ ቀጥሎም ፣ «መቸ ይህ ብቻ አንድ ቀን ደግሞ እንዲህ ሆነልህ ። ንጉሡ ለጉብኝት ይመጣሉ ። ተመልካች አጥተው የወደቁ መጣሪያዎችና ተሽከርካሪዎችን ትተው ደህና ደህናውን ነገር ብቻ እንዲጎበኙ ከበላይ ትእዛዝ ይሰጣል ። የሚያስቆጭና የሚያናድድ ትእዛዝ ነበር ። እንዲያስጎበኙ የታዘዙትም እሳቸው ነበሩ ። እንደታዘዙት ደህና ደህናውን ነገር ያስጎበኙና በመጨረሻ እንዲደበቁ የተደረገ ትንም ጭምር ንጉሡን ወስደው ያሳያሉ ። ንጉሡ በመቆጣት ካባቸውን አጥፈው ይሔዳሉ ። በዚህ ምክንያት ፣ በአለቆቻቸው ዘንድ ፣ አደገኛ መኰንን ነው እየተባሉ ሲጋዙና የማዕረግ እድገት ሲታለፉ ነው የቆዩት ። አይ ወንድ! አይ ጀግና! ከዚህ ጀግና ሰው ጋር ቁሞ መዋጋትና መውደቅ በእውነት ክብር ነው» በማለት ስለሰው ዱው የሚያውቀውን ያህል ነገረኝ ።

እንደምንም እንቅልፍ አሸለበኝ ። ዓይኔን ስከፍት ከንጋቱ አሥራ አንድ ሰዓት ሆኖ ነበር ። የመቶ አለቃ ጋሻ ጠና ባይቀሰቅሰኝ ኖሮ በጦር ሜዳም የጧት እንቅልፍ አሸንፎኝ እዚያው አቀር ነበር ። ጦሩ ለመነቃነቅ ተዘጋጅቷል ። ፍሬው ዘሪሁን መጥቶ «ማታ ጉድ ልንሆንልህ ነበር» አለኝ ።

«ምን ሆናችሁ?»

«እኔና አሸብር ማታ ሜዳ ወጥተን ስንመለስ ዘቡ ፣ «ቁም! እንቲ ማነህ?» ሲሉ ጉድ ፈላልህ ሁለታችንም ደንግጠን ነው መሰለኝ ፣ የይለፍ ቃሉ ተረሳን ። አሸብር አስታውሶ ፣ «እረ በፈጠረህ! «ሹኮች ነን!» ባይለው ኖሮ ይጨርሰን ነበር» አለኝ ።

ሳቅሁና «ከንቲባ ነኝ አትለውም ኖሮአል?» አልኩት ።

ነገሩ በጦሩ ዘንድ ተሰምቶ ኖሮ ፣ ጋዜጠኞች መባላችን ቀርቶ ፣ «ሹኮች» እየተባልን መሳቂያ ሆነን ነበር ። ኰሎኔል ታሪኩ ነበር መጥቶ በመጀመሪያ ፣ «ሹኮች» እንደምን አደራችሁ? ያለን ።

«ጦር ሜዳ ይለማመዛል ልበል?» አልኩት ።
«እንዴት?» አለኝ ።
«ደልቶህ ያደርከ ትመስላለህ»

ፊቱ ያበራ ነበር ። ሰብእናውም ተለውጧል።ጥሩ ፈገግታ ከፊቱ ላይ ይታያል ። ካላሽን የጨበጠው እጁ ሥራ ይዟል ። ርምጃውም ቅልጥፍና የተሞላበት ነበር ።

«ወታደር ነፍስ የሚዘራው ሥራው ላይ ነው» አለኝ ።
«ሹኮችም ከእንግዲህ ነፍስ ይዘራሉ ። ታያለህ» አልኩት ።

ምን ምን እንደምሸትና ምን እንደምመስል ካሁኑ ጠፍቶኛል ። ምን ምን እንደምሸት አላውቅም ። ምኞትና ሕልውና ትርጉም አልነበራቸውም ። እውን ሆኖ የሚታየኝ ነገር ቢኖር ከፍታ ነጥብ 1702 ብቻ ነበር ። እና እያንዳንዱ ሰው ወደ መጨረሻ ግቡ ፣ ወደ ተወሰነለት ጥሪ ፣ ይፈጥን ነበር ። በፍጥነት ነበር የምንጓዘው እንዴ ብቻ ነበር ለውሀ የቆምነው ። የሞቀ ውሀ እየተስማማኝ ሐዲል ። ወታደሩ በዚህ በረሀ ከቀዝቃዛ ይልቅ ትንሽ ሞቅ ያለ ውሀ ነው ጥም የሚቆርጠው ሲለኝ ይገርመኝ ነበር ። ነገሩ እውነት ሆኖ አግኝቼዋለሁ ። ጸሐይ ከመጥለቋ በፊት እንደገሠገሥን ሔደን ፣ የ17ኛ ክፍለ ጦር መሰብሰቢያ ወረዳ ከሆነው ከከፍታ ነጥብ 492 ደረስን ። የ17ኛ ክፍለ ጦር አባሎች በሆታና በጭብጨባ ደማቅ የሆነ አቀባበል አደረጉልን ። እጅግ የሚያስደስት አቀባበል ነበር ። የቀይ እምቡጥ ጦር አባሎች ራሳቸውን ለውጊያ ከማዘጋጀት በቀር በሠፈሩ ሌላ ግዳጅ አልነበራቸውም ። እንዲያውም የ17ኛ ክፍለ ጦር አባሎች አስተናጋጅ በመሆን ምግብ ፣ ውሀ ከማቅረብም ሌላ ልብሶቻቸውን ወስደው ያጥቡላቸው ነበር ። የቀይ እምቡጥ ጦር አባሎች ሰውነታቸውን እንዳ የጸዱ ታዘዙ ። ካሜራችን ተከተላቸው ። ገላቸውን ሲታጠቡ አፋፍ ላይ ቆሜ እመለከታቸው ነበር ። ራሳቸውን ለሞት የሚያጠምቁ መሰለው ታዩኝ ። ለዚህ አደገኛ ተልእኮ እያንዳንዳቸውን ያነሳሳው ነገር ምን እንደሆነ አላውቅም ። እያንዳንዳቸው ለዚች አገርና ለዚህ አብዮት ከሌሎች ይበልጥ ተቆርቋሪ ሆነው አይደለም ፣ ወይም አይመስለኝም ። ግን አንድ ነገር ይሰማኝ ነበር ። በውስጣቸው የሕይወት እሳት የሚነድ ነጻ ሰዎች ነ

በሩ ። ነጻ ሰው ውብ ነው ፥ ቆንጆ ነው ። እና ሁሉም ውቦች ፥ ቆንጆዎች ነበሩ ። ልቤ በጣም አዘነ ። ጀምበሯ ከናቅፋ ተራሮች በስተጀርባ ልትጠልቅ እሽቆልቁላለች። ሰማዩ እንደ ደም ቀልቶ ይታይ ነበር ። ቀጥሎ የሆነው ነገር ነው በይበልጥ ልቤን የነካው ።

የቀይ እምቡጥ ጦር አባሎች ለዘመዶቻቸው ወይም ለተወካዮቻቸው ፥ ወይም ለሚመለከተው ሰው የሚያስተላልፉት መልእክት ካላቸው እንዲጽፉ ተጠይቀው ነበር ። ምን መልእክት እንደሚተው ለማወቅ ፍላጎት ስላደረብኝ አንዳንዶቹ የጻፉትን እንዲያሳዩኝ ጠይቄአቸው ነበር..... «ምናልባት አደጋ ደርሶብኝ የሞትኩ እንደሆነ ያለኝ ጥሬ ገንዘብ በሙሉ ለቀይ ኮከብ ዘመቻ እንዲሰጥልኝ እጠይቃለሁ» የሚሉ መልእክቶች ብዙ ነበሩ ። አሳልፈው የሚሰጡት ውድ ሕይወታቸው አልበቃ ብሎአቸው ይሆን? በማለት ተገረምኩ ። ለሚ ት ፥ ለልጅ ፥ ለወንድም ፥ ይሆን? በማለት ተገረምኩ ። ለሚስት ፥ ለልጅ ፥ ለወንድም ፥ ለእህት ፥ ለአባት ወይም ለዘመድ የተጻፉ ደብዳቤዎች ጥቂት አልነበሩም ። እንዳንዶቹ ፥ ስለጉዞአቸውና አሁን ስለሚጠብቃ ቸው ተልእኮ ነበር የጻፉት ። እና አብዛኛዎቹ ደብዳቤዎች ፥ «ከዚህ በኋላ የሚሆነውን ሌላ ጊዜ እጽፋለሁ ። ስለኔ አታስቡ ። ደህና ነኝ ። ለምንድነው የማትጽፉልኝ? እኔ ካንቺ..... ወይም ካንተ ናፍቆት በስተቀር ሌላ አላብ የለኝም.....» በሚሉ ዐረፍተ ነገሮች የተደመደሙ ነበሩ ። ከዚህም ባሻገር ፥ «ናቅፋ ደርሰናል ። እንደ አያያዛችን ከሆነ ይህ ጦርነት ጊዜ የሚፈጅ አይመስልም ። በቅ ርብ ቀን እመጣለሁ ። እስከዚያ ድረስ ገንዘብ ካለ ላኪ (ወይም ላክ) ። ራዲዮና ቴፕሪኮርደር አልጌናና አፍአበት በርካሽ ዋጋ ይገኛል ።» ካሉ በኋላ ፥ ሲመለሱ ምን ለማድረግ እንዳሰቡ በዝ ርዝር የጻፉ ሰዎችም ነበሩ ። አንዱ ባጠራቀመው ገንዘብ ያቺኑ ማሳ እንዴት እንደሚያለማና ያቺን ጎጆ እንዴት እንደሚያቃና ይጽፋል ። ሌላው በችግር ምክንያት ያቋረጠውን ትምህርት እን ዴት አድርጎ እንደሚቀጥልና እምን ደረጃ ድረስ ለመማር እን ደሚፈልግ ያትታል ። ከጦር ሜዳ እያሉ ጠቃሚ ትምህርት አግኝቻለሁ ።

ተለውጫለሁ ፥ ከእንግዲህ እንዳለፈው ጊዜ ተመልሼ የም ቀብጥ አይመስለኝም ። መጠጥ የሚባል ነገር ትቻለሁ ። እንደ

ድሮው በትንሹም በትልቁም ነገር አልናደድም ። ጦር ሜዳ ያለከ ናል ። ውዴ ሙች ፥ ቅናትም ትቻለሁ ። አሁን የምቀናው በሕይ ወት ብቻ ነው ። አሁን የምመኘው ነገር ቢኖር ደስታና ተድላ የሰፈነበት ፥ የለከነና የቀዘቀዘ ኑሮ መኖር ብቻ ነው ። ወደፊት የምንኖረው ኑሮ ይታየኛል ፥ ልጄን ሳሚልኝ ። ስመለስ የበደል ኳችሁን በደል ሁሉ ድርብ አድርጌ እከሳለሁ በማለት የፉጸ ሌሎችም ነበሩ ። እዎ ፥ በሰው ልብ ተስፋ ምንጊዜም አይሞት ። ሕይወት ካለች ተስፋ ምን ጊዜም ይኖራል ። «በማደርገው መራራ ትግል ወድቄአለሁ»፥ «ለድል በሚደረገው ትግል ተሠው ቻለሁ» ፥ «ናቅፋ የኔ መቃብር ፥ ያብዮቴ አምባ ትሆናለች» ፥ «ሞት አይቀርምና የሚሞቱበትን ቦታና ሁኔታ መርጠ መሞት ታላቅ እድል ነው ። ግን ናቅፋን አደራ ፥ እኔ የታሪክ ሰው አይደ ለሁም ። ተራ ወታደር ነኝ ። ግን ለኢትዮጵያችን ሕልውና ኤርት ራን ወላጃ ናት ሲሉ ሰምቻለሁ ። ለኢትዮጵያ ሕልውና ተሰው ቻለሁ ። ከሕይወቴ በቀር ላገሬ የማበረክተው ሌላ ውድ ነገር የለኝም ። ወገኔ ፥ ከኢትዮጵያ ሕልውና ሌላ አደራ የለኝም ። አደራህን ። በኤርትራ ምድር የተከሰከሰው አጥንቴ በቁጣ እንዳ ይጮህ አደራ!» ወዘተ የሚሉም መልእክቶች ነበሩ ። የሚ ገርመው ነገር እኔ የማስተላልፈው መልእክት አልነበረኝም ። ጨርሶም አላሰብኩበትም ነበር ። ስለሞት አስቤ አላውቅም ። የሙያዬ ባሕርይ ፥ ያለምንም ስጋትና ጭንቀት በማያቋርጥ አሁን» ሁኔታ ውስጥ የመኖር ልማድ አሳድሮብኛል ። ስለወ ደፊት ለምን ይታሰባል? ትኩስ ዜና ፥ ትኩስ ሕይወት! ሞት ለኔ ምኔም አልነበረም ፥ ሆኖም አያውቅም ። ትኩስ ዜና ከማጣት ፥ አበቦችን ካላማየትና የቆንጆ ሴት እጅን ለመንካት ካለመቻል የበለጠ ስቃይና መለየት ምን ይኖራል! ሞት ትርጉም ለጥቶኝ አያውቅም ። ምናልባት እድሜ ስላልተጫነኝ ይሆናል ። ሞት ሲቃረብ አሳቤ ምናልባት ሳይለወጥ አይቀርም ። እላውቅም ። እሁን ግን ሞት ሩቅ ሆኖ ነው የሚታየኝ ። ምን የሚያሰጋ ነገር አለ ? ከሞትክ ሁለት ነገር ብቻ ያስገሀል — መንግሥተ ሰማ ያት ትገባለህ ወይም ገሀነብ ትወርዳለህ — እንዲህ ያለ ነገር ካለ ማለቴ ነው ። መንግሥተ ሰማያት ከገባህ ምንም የሚያሰጋህ ነገር የለም ። ገሀነብም ከወረድክ የሚያሰጋህ ነገር የለም ። ከጎ ደኞችህ ጋር እጅ ለእጅ ስትጨባበጥ ለሰጋት ጊዜ አይኖርህም» የሚል ጥቅስ የት እንዳነበብኩ ቦታው ጠፋኝ ። ከከፍታ ነጥብ

1702 ሌላ የሚያሳጋኝ ነገር አልነበረም ። እሱም ቢሆን ምን ያስጋል፣ ይያዛል ወይም አይያዝም ። ይልቅ ጭንቀቴ ዜናውን እንዴት አድርጌ እንደማስተላልፍ ነበር ። ጭንቀቴ ምንድነው፣ ዜናውም ቢሆን ይተላለፋል ወይም አይተላለፍም ። ነገ ምን ትር ጉም አለው፣ ራሁ ለምን ይጨነቃል፣ አውን ነገር አሁን ብቻ ነው ። አሁን አለሁ ፣ ደህና ነኝ ፣ እተነፍሳለሁ ፣ ውብ ኮኮቦች እቆጥራለሁ ፣ ይበቃል ። አሁን አለህ ወይም የለህም ። ጭንቀቱ ምንድነው?..... ሌሊት ሁለት ጊዜ በእንቅልፍ ልቤ ቃዣቼ በመ ባነን ነቅቼ ነበር ። ሁለቱንም ጊዜ ላብ አስምጦኝ ነበር ። አንድ ጥይት በሔድኩበት እየተከተለች ታባርረኛለች ። እንዳትመታኝ እሮጣለሁ ። ላመልጣት እልችልም ፣ ትደርስብኛለች ። ገደል አፋፍ ላይ እደርሳለሁ ፣ መሔጃ የለኝም ። እና ጥይቷ እየተወረ ወረች ትመጣብኛለች ። ባንኘ እነቃለሁ ። በሁለተኛ ጊዜ ደግሞ ከፍታ ነጥብ 1702 ላይ የወጣን ይመስለኛል ። ጠላት የለም ። ተራራው እንደ ሰው ልብ ሲመታ ይሰማኛል ። ቆይቶ የተራራው ትርታ አደንቋሪ ይሆናል ። ልቤ አብሮ ይሸበራል ፣ ነፍሴ ተጨን ቃለች ። ተራራው ተጠምዶ እንደቆየ ቦምብ ድንገት ይፈነዳል ፣ ዓለም ይደበላለቃል ፣ ምጽዓት ይሆናል ፣ ጠርብ ድንጋዮች ሰማ ዩን ያለብሱታል ። እንደገና እያላበኝ እነቃለሁ ።

ልክ በ10 ሰዓት ከመስበሰቢያ ወረዳችን ከከፍታ ነጥብ 492 ተነቃነቅን ። ቲከሲ ላይ ቶሎ ይነጋል ። ሮራ ጸሊም ላይ የንጋት ጸሐይ በሙሉ ድምቀቷና ውበቷ ስትወጣ ማየት እጅግ ያስደንቃል ። ተፈጥሮ ውብ የንጋት ትርኢት የምታሳይበት ቦታ ነው ። ለመጀመሪያ ጊዜ ከፍታ ነጥብ 1702ን ከሩቅ አየሁ።የአካ ባቢው ትልቁ ተራራ ባይሆንም ከሌሎቹ ይልቅ ግርማ ሞገስ ተጎናጽፎ ታየኝ ። ቀጥ ብሎ ከምድር ወደ ሰማይ የተወረወረ ሹል ተራራ ነው ። የመቶ አለቃ ጋሻ ጠና ነበር ተራራውን ያመ ለከተኝ ። የቀይ እምቡጥ ጦር አባሎች በሙሉ አንጋጠው ተራራ ውን በእድናቆት ይመለከቱ ነበር ። ፊታቸው ያበራል ። ያውና የመጨረሻ ግባቸው፤ የልባቸውን ትርታ የሰማሁ መስለኝ ፣ እንደ እውነቱ ከሆነ ግን የራሴን የልብ ትርታ ነበር የማዳምጠው ።

ኩሎኔል ታሪኩ ወደኔ ሲመጣ አየሁት ። አረማመዱ ሁሉ ፈጣንና ቀልጣፋ ሁኗል ። አዲስ ዩኒፎርም ለብሷል ። ተርብ መስሏል ።

«ዛሬ አምሮብሀል» አልኩት ።

«የክት ልብሴን ነው» ብሎኝ ፣ ከሩቅ የሚታየውን ተራራ በዓይኖቹ ሲቃኝ ከቆየ በኋላ ፣ «ቆንጆ ተራራ ነው ። መቃብሬ እዚያ ላይ ቢሆን አይከፋኝም ። ለሰማይ ቅርብ ነው ፣ እይመስ ልህም?» አለኝ ።

«እኔስ ሰመቃብሬ አዲስ አበባን ነው የምመርጠው ። ብዙ አበባዎች ያሉበት ቦታ ይሻለኛል» አልኩት ።

«እኛ ይህን ተራራ መርጠናል» አለኝ ።
«የሚሞትበትን ቦታ ማንም ሊመርጥ አይችልም ፣ ጀግኖ ችም ቢሆኑ» አልኩት ።

«ደርሰናል እንግዲህ» ብሎኝ ጠሩን ተከትለን ወደ ውጊያ ወረዳው እንዴት እንደምንሔድ አስረዳኝ ። ከጠሩ ኋላ መሆን ነበረብን ። የሕክምና ጓድ ኃላፊ የሆነ አንድ አሥር አለቃ በባል ደረባነት ተሰጠን ። ማንኛውንም መመሪያና ትእዛዝ መቀበልም ያለብን ከእሱ ነበር ። ወደ ከፍተኛ ነጥብ 1702 የሚወስደው መጠጊያ መንገድ ሁሉ በፈንጂ ታጥሮአል ። እና ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ያስፈልጋል ። አለዚያ በፈንጂ ድንገት ወደ ሰማይ ጉነን እንደምንቀር የታወቀ ነገር ነበር ።

«አይዞህ ፣ ስለኛ አታስብ» አልኩት ።
«እንድትሞቱ አልፈልግም ። የወሬ ስንቅ ይዛችሁ ብትመ ለሱ ይሻላል» አለኝ ።

«ንገረኝ ታሪኩ በሞቴ ፣ ስለሞት አስባህ ታውቃለህ?» አልኩት ። ከብረት ቆቡ ውስጥ ወጥቶ የተንጠለጠለውን ረጂም ጠጉሩን መዞ እየገመደ ፣ «ወታደር በወር ሜዳ ስለሞት አያስብም» አለኝ ።

«እንዴት?» አልኩት ።

«የቀበሮ ጉድጓድ ስንቆፍርና ፣ በደረት ስንሳብ ፣ ስንፏቀቅ ፣ በቀበሮ ጉድጓዳችን ውስጥ ሆነን ሲያልበንና ስንሰጋ ፣ ሰናጠቃና ስናፈገግፍ ፣ ስለሞት ለማሰብ ጊዜ የለንም ። እንዴት ልበልህ?

ጠላት ነው ሁልጌዜ የሚሞተው ፥ እንተ አይደለህም» ካለ በኋላ ፥ ባሳብ ተውጦ ቆየና ፥ «ይልቅ ሕይወት ነው የሚያሳስበው ፥ ሞት አይደለም» ብሎ የእጅ ሰዓቱን ተመለከተና ፥ ውጊያው የሚ ጀመርበት ጊዜ ተቃርቧል ። እደራችሁን ተጠንቀቁ ። ቻው ። ከፍታ ነጥብ 1702 ላይ እንገናኛለን» በማለት በጣቶቹ የድል ምል ክት አሳየኝና ትንሽ ከሔደ በኋላ ተመልሶ መጣ ። አተኩሮ ተመ ለከተኝ ። አንድ ነገር ሊነግረኝ ነው ብዬ ስጠብቅ አሳቡን ለው ጠና ምንም ሳይለኝ ዝም ብሎ ተመልሶ ሔደ ። ምን ሊነግረኝ ፈልጎ ይሆን? ሆዴን ቆረጠኝ ።

ከዝቅተኛ መሬት በመጀመር ቁጥተኛ ግድለት ያለውን ተረተር በግራ በኩል ይዘን ወደ ግባችን እንጠጋ ጀመር ። አካሔዳ ችን ስንዝር በስንዝር ነበር ። ጊዜ ራሱ ድንገት ቀጥ ብሎ የቀረ መሰለኝ ። ተራራው ተረተሩ ፥ ሽለቆውና ግድለቱ እንዶ መቃብር ጸጥ ብሎአል ። የዓለም ልብ ትርታ ድንገት ቀጥ ብሎ ፥ ሕይወት ለዘላለም እሽልባ የቀረች ያህል ሆኖ ነበር የሚሰማው ። የሰፈነው ጸጥታ ከባድ ውጥረትና ጭንቀት ሰው ላይ ያሳድራል ፥ ስጋት ይፈጥራል ፥ ያስጨንቃል ። የ17ኛ ክፍለ ጦር እካል የሆኑት 19ኛ እና 11ኛ ብርጌዶች ሥርጡን ይዘው ከቀይ እምቡጥ ሻሊቃ ጦር ግራና ቀኝ ተሰልፈዋል ። ሁለቱም ብርጌዶች ቀደም ብለው በው ጊያ ወረዳው በመገኘት መሽገዋል ። ሁሉም ከቀበሮ ጉድጓዳቸው ውስጥ ሆነው ይታያሉ ። ሙቀቱ አይጣል ፥ 38 ድግሪ ሴንቲግሬድ ደርሷል ። ኩሎኔል ታሪኩ የተናገረው ሐቅ በመጠኑም ቢሆን ተከሰተልኝ ። ጦርነት ሲባል ሁልጊዜ የጨበጣ ውጊያ ማለት አይደለም ። በአብዛኛው ከቀበሮ ጉድጓድ ውስጥ ሆኖ የጠላትን ተኩስ ውርጅብኝ እያዳመጡ ላብ የመድፈቅ ፥ በስጋት የመጨ ነቅ ፥ በደረት እንደድመት የመሳብ ፥ የመንፏቀቅ ፥ ወሳኝ ሰዓት ስትደርስ የማጥቃት ፥ ቦታ የመያዝ ካልሆነም የማፈግፈግ ተግ ባር ነው ። ጦርነት እንደ ዳማ ጨዋታ ነው ። ግራና ቀኝ ጎንህንና ጀርባህን እየጠበቅህና የጠላትን ደካማ ጉን እያየህ እንደሁኔታው ታጠቃለህ ፥ ወይም ታፈገፍጋለህ ። የጠላት ተኩስና ኃይል ከበረ ታብህ ታፈገፍጋለህ ፥ ከተከበብክና መውጫ ካጣህ እጅህን ትሰጣለህ ። የጦርነት ጨዋታ ደንብ እንዲሁ ቢሆንም ፥ አብዛኛ ውን ጊዜ ደንቡ በተግባር አይውልም ። የጠላት ተኩስ ምን ቢበዛ፥ ኃይሉ ምን ቢጠነክርና ከበባው ምን ፍጹም ቢሆን ፥ ሰዎች

አብዛኛውን ጊዜ እስከመጨረሻው ሰው ድረስ ይዋጋሉ ። በጦር ሜዳ ሎጂክ አይሠራም ። የተረፋት ጀግኖች ይሆናሉ ። የሞቱትስ? ክብር ለሙታን። በእውነት ጦርነት አስቀያሚ ነው ። ያስጠላል ። ግን የሰው ልጅ ያለ ጦርነት የኖረበት ጊዜ የለም ። የሰው ልጅ ታሪክ የጦርነት ታሪክ ነው ። የሰው ልጅ ያለጦርነት የሚኖርበት ጊዜ ይመጣ ይሆን? ምኞት ነው። የጦርነትን ጥፋት በሰው ልጆች ላይ የሚጋብዙ ሠይጣናዊ ኃይሎች እስካሉ ድረስ ምን ተስፋ ይኖ ራል?

በየተራራውና በየተረተሩ ሰፍኖ የቆየው ከባድ ጸጥታ ድንገት ተናግቶ ምድር ቀውጢ በመሆን ፥ መድፎች ያጓሩ ፥ የስታሊን አርጋኖች ተራራውንና ተረተሩን ያናግሩ ፥ መትረየሶች ይንፈቀፈቁ ከላሽኖች በየጎራው ይንጣጡ ጀመር ። ባንድ ጊዜ ድብልቅልቁ ወጣ ። አየሩ በፈንጂ ጢስና በጥይት ባሩድ ሽታ ተበከሏል ። ተዋጊ አይሮፕላኖች እንደ ቀስት ከሰማይ ወደ መሬት እየተወረወሩ አስበርጋጊና አስፈሪ ድምጽ ሲያሰሙ ከቆዩ በኋላ ከፍታ ነጥብ 1702 ፥ ካርታ ቁጥር 5044 ላይ የቦምብ ዝናብ ያዘንቡ ጀመር ። የወገን ከባድ መሣሪያ ከግራና ከቀኝ ያለ ማቋረጥ ያጓራል ። ተራራው ፥ ይቃጠላል ፥ ይነዳል ፥ ይጋያል ። የጠላት ባለ 50 ካሊበር መትረየሶች ከየተራራው ጫፍ ይንተከተ ካሉ ፥ ያስካካሉ ። ጸረ አይሮፕላኑን ያደበላልቁታል ። ቢ—10 ጸረ ታንክ መሣሪያዎች ይተኩሳሉ ። የእጅ ቦምቦችና ፈንጂዎች እንደ ነጎድጓድ ይጮሀሉ ። ሰዓቱ ደረሰ!

ባልደረባችን ያስር አለቃ ዳምጤ መሣሪያዎቹን በድምጽ እየለየ ያመለክተኝ ነበር።መድፍ —ቦምብ —ፈንጂ —ሞርታር —ጸረ ታንክ —ጸረ አይሮፕላን አር ሦ.ጂ —ዶሽካ ሦቲ አር ዙ23— ቢ.ኤም — ወ.ዘ፡ተ ። ካሜራችንን አንድ ምቹ ቦታ ላይ ጠምደን ነበር ። ፊልሙ ይዞራል ።

«እንዴት ነው?» አልኩት አሸብርን ።

«እስካሁን ጥሩ ነው ። ተራራው ጥሩ ሆኖ ይታያል ። ግን ለመጠጋት እንዴት ነው የምንችለው?» አለኝ ።

«ለመጠጋት ፈጽሞ አትችሉም ። እንኳን ለናንተ ለወታ ደሩም አስቸጋሪ ነው ። የሞት ተራራ ነው» አለኝ ። ያ10/ አለቃ ዳምጤ

«ከዚህ በኋላ ምንድነው የሚሆነው?» አልኩት ።

«እንግዲህ የቀይ እምቡጥ ጦር ግዳጅ ተቃርቧል ። እሁን መሐል ለመሐል ወደ ተራራው እየተጠጉ ናቸው ። ጊዜው ሲደርስ ከ11ኛ ብርጌድ በስተጀርባ ድንገት በመዞር ፥ በግራ በኩል ሰብረው ለመውጣት ነው የተዘጋጁት » አለኝ ።

«በዚያ በኩል ግድለቱ ቀጥተኛ ስለሆነ አስቸጋሪ አይሆን ባቸውም ወይ?» አልኩት ።

«የተመረጠውም በዚህ ምክንያት ነው.....»

«እንዴት? ለምን?»

«በዚያ በኩል ይመጠብናል ብለው አያስቡም ተብሎ ስለ ታሰበ ነው» በማለት አስረዳኝ ።

«እስቲ ተስፋ እናድርግ» አልኩት ።

ከ58ኛ እና ከ51ኛየጠላት ብርጌዶች የተውጣጣ 1ኛ እና 3ኛ ሻለቃ ጠንካራ ኃይል ከፍተኛ ነጥብ 1702 ላይ መሽጎ የሚጠ ባበቅ መሆኑ ታውቋል ። ትኩረታቸው መሐል ለመሐል ሰንጥቆ በሚመጣው ቀዳሚ ጦርና ተደራቢና ደጀን ጦር ላይ መሆኑን ከኢላማቸው ለመረዳት ይቻል ነበር ። የተፈለገውም ይህ ነበር ። ተራራውን በከባድ መሣሪያና በተዋጊ አይሮፕላኖች የመደብደቡ ሥራ ቀጥሏል ። ዓለም ተደበላልቋል ። የሚሰማው የተኩስ ድምጽ እብዶች ተሰባስበው በምጽአተ መድረክ ላይ እንደሚጫወቱት ሙዚቃ ነበርነበተዋጊ አይሮፕላኖች የታጀቡ ትላልቅ አይሮፕላን መጥተው ተራራው ላይ ፓራ ኮማንዶዎችን በጃንጥላ ያወርዱ ጀመር ። የጠላት ተኩስ በረከተ ። ልቤ ተሰቀለ ። ግን ዓይኖቼን ለመክደን አልቻልኩም ።

«ምነው! ለእልቂት መዳረግ አይሆንም!» አልኩት ያሥር አለቃ ዳምጤን ።

«አይዞህ! ደሚዎች ናቸው» አለኝ ።

ደሚዎች ከሩቅ ሲመለከቷቸው ልክ የእውነት ሰዎች ይመ ስላሉ ።

«በቃ እሁን ነው!» አለ ።

«ከንቲባ» ስሜት ይዞት ወደ ፊት ሮጠ ። እንዲመለስ ብመ ህበትም ሊሰማኝ አልቻለም ። ተከተልኩት ። ደመ ነፍሴን ነበር የምሮጠው ፥ እሱን ለመያዝ ይሁን ወይም ከእሱ ጋር ለመ ሔድ ፥ የማደርገውን ነገር አላውቅም ነበር ። 19ኛ እና 11ኛ ብርጌዶች በቀኝና በግራ በኩል ሣንጃ ወድረው እየተኮሱ ተነቃ ነቁ ። የቀይ እምቡጥ ጦር አባሎች ልክ እንደተባለው ከ11ኛ ብርጌድ በስተጀርባ ዘረው ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 የሚያወጣ ውን እስቸጋሪ ግድለት ተያይዘውት ነበር ። ኩሉኔል ታሪኩ ፥ ሰዎቹን በያዘው ሽጉጥ ወደፊት እንዲሔዱ እየጋበዘ ፥ ካንዱ መረግመጃ ድንጋይ ወደ ሌላ በመዝለል ፥ ከጦር ጓዶቹ ፊት ቀድሞ ተራራውን ተያይዞታል ። የመቶ አለቃ ጋሻ ጠና ከንኑ ነበር ። ጦሩ ከሚተኩሰው ጥይት ይልቅ በወኔ የሚያሰማው የው ጊያ ጩኸት ይበልጥ የሚያስፈራ እና የሚያስበረግግ ነበር ።

ከንቲባን ደርሼበታለሁ ። ግን ተመለስ አላልኩትም ። ቀይ እምቡጦችን ተከትለን ጋራውን እንቧጥጥ ጀመር ። የድንጋይ ናዳ ግራና ቀኛችንን ይበራል ። ፈንጂና ቦምብ ምድሪቱን ያናውጣል ፥ የጠላት መትረየስ ያለማቋረጥ ይንተከተካል ፥ ይንፈቀፈቃል ። ጠላት ነቅቶ ወደ ቀይ እምቡጦች አቅጣጫ ዞሮ ነበር ። ግን ፥ ቀይ እምቡጦች የእጅ ቦምብ እንደጨበጡ ከጠላት ምሽጎች እየዘለሉ መግባት ጀምረዋል ። የፈንጂ ጢስና የባሩድ ሽታ ያፍናል ፥ ያስለቅሳል ። ካንድ በኩል ያለማቋረጥ እየተንፈቀፈቀ አላራምድ ያለ የጠላት መትረየስ ነበር ። የተኩስ እሩምታ ይረጭበታል ፥ የቦምብ ጋጋታ ይወርድበታል ። ግን መትረየሱ ላንቃውን አይዘጋም ፥ መረግመጃ በር ዘግቶ ዝም ብሎ ይንጣጣል ። አንድ ቀይ እምቡጥ እንደ ነብር እያደባና በደረቱ መሬት ይዞ የሞት ላንቃውን ወደግይዘጋው የጠላት መትረየስ ሲሳብ ድንገት አየሁትና ትንፋሼን ውጪ ዝም አልኩ ። ከንቲባም እንዲሁ አይቶት ኖሮ ፥ ቀጥሎ የሚሆነውን ነገር በውል ለማየት ጓጉቶ ሳይሆን አይቀርም ፥ አንገቱን ቀና አደረገ ።

«አብደሀል እንዴ! መሬት ጋዝ!» አልኩት ።

ዞር ሲል በአፉ ደም ሲወጣ አየሁ ።

«ከንቲባ!» ብዬ ጮህኩ ።

አልሰማኝም ። የጠላት መትረየስ ወደሚንጣጣበት አቅ ጣጫ ቴዎን እንደያዘ በረረ ። በዚያኑ ጊዜ ወደ መትረየሱ ይሳብ

የነበረው ቀይ እምቡጥ በደረቱ እንደተኛ አንድ ቦምብ ከወረወረ በኋላ ፣ እንደ ነብር ዘሎ መትረየሱ ተጠምዶበት ወደ ነበረው ምሽግ ገባ ። ከንቲባ መሐል መንገድ ሲደርስ ወደቀ ። ከተኛው በት ተነስቼ ወደ ከንቲባ ሮጥኩ ።

«ከንቲባ! ከንቲባ!»

አይሰማኝም ። ጸጥ ብሎ ቀርቷል ። ወዙ እንዳለ ነበር ። የምጸት ሳቅ የሚስቅብኝ መስሎ ታየኝ ። እንገቱ ላይ ተጠምጥሜ ሳምኩት ። እና እንደአበደ ሰው ተነስቼ መትረየሱ የሞት ላንቃውን ይከፍትበት ወደነበረው ምሽግ ሮጥኩ ። የመትረየሱ ላንቃ በመዘጋቱ ቀይ እምቡጦች ሆነብለው ወደ መጨረሻ ግባቸው መረማመድ ጀምረዋል ። እንደ ሮጥኩ ሔጄ ከምሽጉ ገባሁ ። መትረየሱን ተኳሹ በቦምብ ጋይተዋል ። ቀይ እምቡጡ የሌላውን ጠላት ጉሮሮ እንዳነቀ ውድቋል ። ከመትረየሱ ኋላ ጋይቶ የወደ ቀው ጠላት እግረ ቆራጣ ነበር ። የቀይ እምቡጡን ከላሺን እነሳ ሁና የጠላት ሬሣዎችን ወደላይ እየተን ጠራራሁና እየጮህኩ በሳ ንጃ ወጋሁ..... ወጋሁ..... እስከሚበቃኝ ድረስ ። እና ቁጭ ብዬ ማልቀስ ጀመርኩ ።

እንደ ሞተ ሰው ሆኜ ነበር በሙታን መካከል የምዘዋወ ረው ። ግንባሩ በጥይት ተነድሎ የወደቀ ፣ ሰውነቱ እንደ ወንፊት በጥይት ተበሳስቶ የተዘረረ ፣ ሟንቅላቱ ተቆርጦ ከላዩ ላይ የበ ረረ ፣ እጅና እግሩን አጥቶ የተንጋለለ ፣ የተሰበረ ፣ የጋየ ምሽግ ደሙን እያዘራ «ሰላ ወንድ ልጅ ፣ ውሀ እባካችሁ.....» እያለ ጠብታ ውሀ የሚለምን ፣ በሞትና በመኖር ስቃይ መሐል ተይዞ ፣ «እባካ ችሁን ስለወንድ ልጅ አትለፉኝ ፣ ጨርሱኝ ፣ ለነፍስ እሆናችኋ ለሁ .....» እያለ የሚማጠን ድምጽ ፣ እዚህም እዚያም ሰውነታ ቸው በታላቅ ፍርሀት የሚርበደበድ እንገታቸውን የደፉ ምርኮ ኞች ። በገሀነብ አዳራሽ ውስጥ እንደመዘዋወር ነበር ። የጠላት ወገን የሞተው ሞቶ ፣ የቆሰለው ቆስሎ ፣ የተማረከው ተማርኮ ፣ የተቀረው ትጥቁን እንዳለ ጥሎ ፈርጥጧል ። ካሜራችን ወዲህና ወዲያ ይሮጥ ነበር ። ከፍተኛ ነጥብ 1702 በቀይ እንቡጥ ቁጥጥር ሥር ቢውልም አልፎ አልፎ ተኩስ ይሰማል ፣ ስለታሪክ ምንም ደንታ አልነበረኝም ። የሰው ልጅ ስቃይ ታሪክ ምን ታሪክ ይሆ

ናል? ታሪክነቱ ምኑ ላይ ነው? ሟንቅላቴ ዝም ብሎ ይዋኝ ነበር ። ጥላቻ ብቻ ነበር ልቤን የሞላው ። እና ቀይ እምቡጦች ለምርኮ ኞች ደረቅ ራሽንና ውሀ ሲሰጡ ፣ የቆሰለውን ሲያከሙና እይዞህ እያሉ ሲያጽናኑ ተመልከቼ ፣ በንዴትና በጥላቻ ፣ «እነዚህን የታሪክ ዲቃላዎች ለምን እትሏቸውም!» በማለት ጮህኩባቸው።

ትዕዛዜን የሚቀበል ወይም የሚሰማኝ ሰው አልነበረም፣ ያበድኩ መስያቸው ሳይሆን አይቀርም ሁሉም በመገረም ዝም ብለው ይመለከቱኝ ነበር ።

«ምን ታዩኛላችሁ! ጅሎች! እውነቴን ነው ። እነዚህ የታሪክ ዲቃላዎች ከጥቂት ደቂቃዎች በፊት ያለምንም ርኅራሄ በሟካኔ ሲጨፈጭፉን የነበሩ እውሬዎች ናቸው ። እኛ ለእነሱ ሰዎች አይደለንም ፣ የማናስብ አድጊዎች ወይም ጥሬ ሥጋ የሚጎምዱ «ሌሌዎች» ነን! ለእነሱ እኛ እሁንም ቅኝ ገዢዎችና ወራሪዎች ነን ። በእነሱ ግምት እኛ እንኳን ሌላውን ራሳችንንም ሰግስተዳደር የማንችል አሀዮች ነን! እድል ካገኙ አይምሩንም ። ጨካኝ አውሬዎች ናቸው.....» እያልኩ ሰርጫ እንድ ሰው ትከ ሻዬን ይዞ ወደኋላ ገተተኝ ። ኩሎኔል ታሪኩ ነበር ።

«እይዞህ» አለኝ ።
«ምን አይዞህ ትለኛለህ? በላቸው!»

«እሺ ጸጋዬ ፣ አይዞህ ። ይህ ጦርነት ነው ። ስህተቱ የነዚህ ምስኪን ሰዎች አይደለም ። ያለመታደል ሆኖ ነው እንጂ ፣ በሌላ ጊዜና ሁኔታ ከነዚህ ሰዎች ጋር እንደወንድማማች አብረን እንስቅና እንጫወት ነበር» በማለት ሊያጽናናኝ ሲሞክር ከምር ኮኞቹ መካከል እንዱ የተሰጠውን ደረቅ ራሽን እንድ ቀይ እም ቡጥ ፊት ላይ በድፍረት ወርውሮ ሊያንቀው ተነሳ ።

ኩሎኔል ታሪኩ እኔን ለቀቅኝና ሔዶ ፣ ምንድነው? አለው ።
«እንተ ነጻ አታወጣኝም!»
«ታዲያ ማነው ነጻ የሚያወጣህ!»
«ፔትሮ ዶላር መጥቶ ነጻ እስከሚያወጣው ይጠብቅ! በለው! አልኩኝ ።
«ሻዕቢያ ሰዘላለም ትኑር!» አለ ።

ሌላው ምርኮኛ በታላቅ ቁጣ «ሻዕቢያ ትውደም!» ብሎ ቀጠለና ፣ «ይህ ሰው እኛን አይወክለንም» ከጥቂት ጊዜ በፊት ከኋላ በጥይት እየደበደበን ሲያዋጋን የነበረ አረመኔ ነው ። ኑሮ እችን ከኋላችን እሳት ከፊታችን እሳት ነበር ። አሁን ነጻ ወጥተናል ፣ ወንድሞቼ ነጻ ወጥተናል» አለና እንባውን ዱብ ዱብ አደረገ ።

ኩሎኔል ታሪኩ ወደ ደንፊው ምርኮኛ መለስ ብሎ ፣ «ይህን ሰው ፈትሸው» በማለት የመቶ አለቃ ጋሻ ጠናን አዘዘው ።

ጋሻ ጠና እንደታዘዘው ምርኮኛውን ሊፈትሽ ጠጋ ሲ ለው ፣ መሣሪያውን ለመቀማት ይታገለው ጀመር ። ኩሎኔል ታሪኩ ራመድ ብሎ በግራ እጅ አንቆ ያዘውና ፣ አትሞትም! ይህች ምድር ከወንበዴዎች ነጻ መውጣቷን ሳታይ አትሞትም! ውሰዱት ይህን ወስላታ!» አለ ።

ወንበዴው አልተበገረም። ኩሎኔል ታሪኩን ፊቱ ላይ ተፋበ በት ። ታሪኩ አልተናደደም ። ለጥቂት ሴኮንዶች ዝም ብሎ ተመ ለከተው ። በግራ እጁ ወደ እሱ ሳብ አደረገውና ግንባሩ ላይ ሳመው ። እና ሽጉጡን መዞ እዚያው ግንባሩ ላይ ባንድ ጥይት ነድሎ ጣለው ። ሌሎቹን ምርኮኞች ብርክ ያዛቸው ። መቆም ስላ ቃታቸው ። ወደቁ.....

«ከፊቴ ውሰዷቸው !» አለ ኩሎኔል ታሪኩ ። ተመትቶ የወ ደቀው ወንበዴ የጎድ መሪ ነበር ። ኪሱ ሲፈተሽ አንድ ቁራጭ ወረቀት ተገኘች ። አጭር መመሪያ ተጽፎበታል ። መመሪያው ፣ «አሥመራ ባስቸኳይ ሔደህ ለሥዕላይ በራሺ ሪፖርት አድርግ ። ፓራዲዞ ቡና ቤት ታገኘዋለህ ። እና አሮማይ የሚለውን ኮድ አስታውስ» ይላል ። ኮዱ በመመሪያው ላይ አልተገለጸም ። ብዙ ገንዘብ በኪሱ ይዞ ነበር ። «አሮማይ» የሚለው ቃል ጭንቅላቴን መታኝ ። ኩሎኔል በትሩ ተሰማ ስለ አሮማይ የጠየቀኝ ጥያቄ ትዝ አለኝ ። የሰውዬው መገደል ቢጸጽተኝም ምንም ማድረግ አልተቻለም ። ሞቱን የፈለገበት ምክንያት አሁን ገባኝ ። እና ሬሣውን ረገምኩ ። ቢሆንም የሥዕላይ በራሺን ማንነት በማወቄ ደስ አለኝ ። ሥዕላይ በራሺ! እጉያችን ውስጥ! ገረመኝ ። የኩሎ ኔል በትሩ ጥርጣሬም አስደነቀኝ ። አሮጌ ቀበሮ!

ብዙ ቀይ እምቡጦች ብናጣም ድሉ የኛ ሆኗል ። ከንቲባ አንዱ ቀይ እምቡጥ ነበር ። የከንቲባን ሞት መቀበል ወይም ማመን አልቻልኩም ። በቅርብ የሚያውቋትና የሚወዱት ሰው ሲሞት ማመን ያስቸግራል ። ትዝታው አይሞትም ። በዚያኑ እለት ዘጠኝ መቶ የጠላት ሬሣ ተቆጠረ ። በቦምብ ከጋዩት ሌላ አያሌ መሣሪያዎች በወገን ጦር እጅ ገቡ ። የቀይ እምቡጥ ዘመቻ ዓርማ ከከፍታ ነጥብ 1702 ላይ ሲተከል የነበረው ስሜት እጅግ አድርጎ ልብ የሚነካ ነበር ። ለወደቁት የቀይ እምቡጥ ጀግኖች እሩምታ ተተኮሰ ፣ የሕሊና ጸሎትም ተደረገላቸው ። ሁሉም የሞቱት የጀግና ሞት ነበር ። አብዛኛዎቹ የሞቱት የእጅ ቦምብ እንደጨበጡ ጠላት ምሽግ ውስጥ ዘሎ በመግባት ነበር ። ብቻ ውን የወደቀ እንድም የቀይ እምቡጥ ጀግና አላየሁም ። የጠላት አንገት አንቀው የወደቁ ብቻ ነበሩ ። ጓዶቻቸው ወደፊት እንዲ ራመዱ መሰዋእት የሆኑ ነበሩ ። ኩሎኔል ታሪኩ ለቀይ እምቡጥ ዘመቻ ዓርማ መታደራዊ ሠላምታ በሚሰጥበት ጊዜ ፣ እንባው ጉንጮቹን አቋርጦ ጫካ ከመሰለው ጢሙ ውስጥ ገብቶ ሲጠፋ ይታይ ነበር ። ጀምበሯ አቆልቁላለች ። ሮራ ጸሊም ጠቁሮአል ። ሰማዩ በሺህ ቀለማት አሸብርቆ ቀልቷል ። እድሆባ ሸለቆ ላይ ጸሐይ ስትጠልቅ ማየት ሌላው የተፈጥሮ ትንግርትና ተአምር ነበር ። ይገርማል ፣ የሰው ልጅ የመኖር ናፍቆት እንዲያድርበት ተፈጥሮ ዘላለም እንደጋበዘችው ትኖራለች ። የተረፍነው ጥሪ ዋን ተቀብለን በደም የያዝነውን የውጊያ መረዳ ግጠናከር ጀም ረን ነበር ። ሥራው ብዙ ጥረት አልጠየቀም ። ተጠናክሮ የቆየውን የጠላት ምሽግ በይበልጥ የማጠናከር ሥራ ነበር ። ቲከሲ ወደ ሚገኘው የወገን ማዘዣ ነጥብ ተመልሼ እዚያ እንዳደር ኩሎኔል ታሪኩ ጠይቆኝ ነበር ። ግን አሳቡን አልተቀበልኩትም — «ለም ንድነው እንዳንዳችሁ የማትቆጥሪኝ!» በማለት ።

«ይሁን ። አንዳችን ነህ» በማለት ተወኝ ።

«እንኳን ደስ ያለህ» አልኩት ።

«አስደናቂ ድል ነው ። ግን ድሉ የቀይ እምቡጦች ብቻ አይደለም ። ከጥሩ ቅንብርና እቾድ የተገኘ የጋራ ድል ነው» አለኝ ።

ልክ ነበር ። አሁን ሳስበው እቅዱና ቅንብሩ በጣም የሚያስ ደንቅና የሚያስመሰግን ነበር ። ቀጠለና ፣ ግን ፣ አሁን አንድ ችግር ይታየኛል» አለኝ ።

«ምን ? »

«ጠላት ድንገት ሆኖበት ነው እንጂ ይህን ነጥብ በቀላሉ አይለቅም ነበር ። አሁንም ተስፋ ቆርጦ አይተርም ። ይህ ነጥብ ከተያዘ ሌሎችም ነጥቦች እንድ ባንድ ይወድቃሉ ። የናቅፋ በር ተከፈተ ማለት ነው ። እንደምታየው ናቅፋ ከዚህ ነጥብ በስተጀርባ ናት ። ስለዚህ ጠላት ያለ የሌለ ኃይሉን አሰባስቦ መልሶ የግጥቃት ርምጃ የሚወስድ መሆኑ የማይቀር ነገር ነው ። ፈጥነን በመነቃነት ድሉን ካላሰፋን ኋላ ችግር ይገጥመናል» አለኝ ።

«ታዲያ ችግሩ ምንድነው?»

«ፍጥነትና የሰው ኃይል ። እኛ የሽምቅ ተዋጊዎች ፍጥነት የለንም ። በዚህ ላይ ደግሞ አንዳንድ ኃይሎቻችን ልምድ ያንሳ ቸዋል ። አሁን ወሳኙ ነገር ፍጥነት ነው» አለኝ ።

ለናቅፋ መንደርደሪያና መሸጋገሪያ ድልድይ የሆነው ከፍታ ነጥብ 1702 በመያዙ ፣ የ17ኛ ክፍለ ጦር ዋስትና የሆነው የግራ ክንፍ 11ኛ ብርጌድ በሁለተኛው ቀን ወደ ከፍታ ነጥቦችን 1521 1527 1590 በአንድ ምዕራፍ አጥቅቶ ለመያዝ ተነቃነቀ ። በ1807 ሰዓት እነዚህ ነጥቦች በሙሉ በወገን ጦር እጅ የወደቁ መሆናቸውን በታላቅ ደስታ ሰማን ። ከእንግዲህ የናቅፋ መውደቅ የጊዜ ጉዳይ ነበር ። ጋቤጣዎቻችንን እያጋጨን የፈላ ሚሊ ድራ ፍት ስንጠጣ አመሸን ። ካሁኑ ስለናቅፋ ግለም ጀምሬ ነበር ። ናቅፋ ካለንበት ከሰባት ኪሎ ሜትር በላይ አትርቅም ። አጠቃላዩ የድል ምሥራች ደወል ሲደውል ይሰማኝ ነበር ። አንዱ ቀን ሔደ ፣ ሌላው ቀን መጣ ። ካንድ ድንጋይ ጥላ ሥር ቁጭ ብዬ ማስ ታወሻዬን እየተመለከትኩ ሳስተካክል ከከፍታ ነጥብ 1702 በስተቀኝ ድንገት ከባድ ተኩስ ተከፈተ ። ድብልቅልቁ የወጣ የከባድ መሣሪያዎች ተኩስ ነበር ። ምን ይሆን ? እያልኩ ሳስብ ኩሉኔል ታሪኩ ረዳቱን ልኮ አስጠራኝ ። ናቅፋ ለመግባት የሚ ደረገው የግጥቃት ርምጃ የተጀመረ መስሎኝ ደስ ብሎኝ ነበር ። ግን የታሪኩን ፊት ላይ እድሮብኝ የነበረው የደስታ ስሜት እንደ በጋ ጉም ከውስጤ ቦንና ጠፋ ።

«ምንድነው?» አልኩት ።
«ከፍታ ነጥብ 1702ን ለቀን መውጣት አለብን» ብሎኝ የእጅ ሰዓቱን ተመለከተና ፣ «ልክ በ18 መቶ ሰዓት» አለኝ ።

«ትቀልዳለህ!»
«ትዕዛዝ ነው» አለኝ ።
«ግን ፣ ለምን? ምን መጣ?»

ሁኔታውን ረጋ ብሎ አስረዳኝ ። ጠላት ያለ የሌለ ኃይሉን አሰባስቦ በመስበቅና ፣ ቢ— 10 ጸረ ታንክ ፣ 120 እና 82 ሚ ሚ ሞርታሮች ወደፊት በማቅረብ ፣ እንዲሁም መድፍና ታንክ በርቀት በመጠቀም 19ኛ ብርጌድ ይዞት የነበረውን ከፍታ ነጥብ 1755ን ሰብሮ በመግባት አስለቅቋል ። ከፍታ ነጥብ 1755 ጠላት እጅ ተመልሶ ከወደቀ ፣ ከፍታ ነጥብ 1702 በግራ ከንፍ በኩል ከፉኛ ስለሚጋለጥ ለመከላከል እጅግ ያስቸግራል ። እንዲያውም ለመከላከል አይቻልም ። የመከላከሉን ኃይል ለማጠናከር እን ዳይቻል ደግሞ አጎራባች ኃይሎች ስለዘገዩ በወቅቱ አይደርሱም ። ሌላ አዲስ ተዋጊ ኃይል ለማሰለፍ የጊዜው ሁኔታ አልፈቀደም ። በመካሔድ ላይ ያለው ውጊያ የወገንና የጠላት ጦር በጠባብ ወረዳ ላይ የተሰባጠረበት ሁኔታ ስለሆነ በተዋጊ አይሮፕላኖችም ሆነ በከባድ መሣሪያዎች ለመጠቀም አላመቸም ። በዚህ ላይ ውጊያ የሚደረግባቸው ወረዳዎች ሁሉ በጣም ጠባብ ስለሆኑ አሁን ተጨማሪ የሰው ኃይል ቢገኝም እንደልብ ማሰለፍ ያስ ቸግራል ። ሌላው ችግር ጠላት ያደረገው የተጠናከረ ዝግጅት ነበር ። ጠላት የወገንን ጦር ንቅናቄና አሰላለፍ በሚገባ ያው ቃል ። በቂ መረጃ አለው ። የመረጃ ምንጫቸው ካልተዘጋ የወገን ጦር በጦር ሜዳ የሚያደርገው ፍልሚያ ሊሰምር አይችልም ። ስለዚህ ሰኀዚው ያለው አማራጭ የተያዙትን ወታደራዊ መረቶች ሰቆ ወደኋላ ማፈግፈግ ወይም በጠላት ተቆርጦና ተከቦ እየተዋጉ ማለቅ ወይም እጅ መስጠት ብቻ ነው ።
«እውነትክን ነው?» አልኩት ።

«ይኸው ነው» አለኝና በራዲዮ መገናኛ በኩሩ ልክ የደ ረሰውን አጭር ትእዛዝ እንደገና ካነበበ በኋላ የመቶ አለቃ ጋሻ ጠናን ጠርቶ ፣ ቀይ እምቡጦች ልክ በ18 መቶ ሰዓት ነጥባቸውን ለቀው ለመውጣት እንዲዘጋጁ አዘዘው ።

ይህን ስትራተጂካዊ ነጥብ ለማስለቀቅ ውድ ሕይወታቸውን አሳልፈው የለውት ቀይ እምቡጦች ታዩኝ ። በታላቅ ንዴትና ቁጣ ፥ «ይህን ሁሉ ቀደም ብለን ለምን አላሰብንበትም ነበር! ናቅፋ ለመድረስ የቀረን ለባት ኪሎ ሜትር ብቻ ነው ። አሁን እነዚህን ነጥቦች መልቀቅ ምን ማለት ነው? ወይስ ወታደራዊ ቀልድ ነው!» አልኩት ።

«የለም ጸግሽ ፥ የጦርነት ጨዋታ ነው ። ሣጥቃት እንዳለ ሁሉ ማፈግፈግም ይኖራል ። የበላይ አለቆቼ የዚህን ገዥ መሬት ወሳኝነት ያውቃሉ ። ለቀን እንድንወጣ የፈለጉት ለሕይወታችን ሰግተው ነው ። ግን እኛ የመጣነው በፊትም በሕይወታችን ቆር ጠን ነው ። ለቀን መውጣት የለብንም» ብሎ መልእክቱን እኪሱ ከተተ ። ደስ የሚል ፈገግታ ፊቱ ላይ ይታይ ነበር ። ባሳቡ የቆረጠ መሆኑ ያስታውቃል ። ቀጠለና «እኔ አልሄድም ። ይህ ተራራ የኔ ተራራ ነው ። በእጄ የተከልኩትን ዓርማና ቀይ ሰንደቅ በእጄ ከመንቀል ሞቴን እመርጣለሁ!» አለኝ ።

ላጭር ጊዜ ከባድ አሳብ ዋጠኝ ። ግን የማስበውን ነገር አላ ወቅሁም ። ከባድ ዝምታ ብለው ይሻላል ። የጋሻው ጠና ተመልሶ መምጣት ነበር ከዝምታዬ የቀሰቀሰኝ ። በጓዶቻቸው ደም የያዙ ትን ነጥብ ለቆ ለመሔድ የሚፈልግ እንድም ቀይ እምቡጥ እንደ ሌለ ለኩሎኔል ታሪኩ ነገረው ።

«እርግጠኛ ነህ?» አለው
«እርግጠኛ ነኝ ጓድ ኩሎኔል.....»
«እኔም ከእነሱ እንደማልለይ ንገራቸው ። እዚሁ እንሞ ታለን.....»
«የበላይ ትእዛዙስ ጓድ?»

«ስለእሱ አትጨነቅ፥ ይህን ገዥ ወታደራዊ መሬት መልቀቅ የለብንም ። እስከ መጨረሻ ለው ድረስ እንዋጋለን ። የማስረዳቱ ኃላፊነት የኔ ነው » ብሎ አስናበተውና ወደኔ መለስ በማለት ፥ «አንተና ጓዶችህ አሁን መሔድ አለባችሁ» አለኝ ።

«ግን አለህ! » አልኩት ።
ሳቀና ፥ «ወታደራዊ ትዕዛዝ ነው» አለኝ ።

«እንደኛ እኔ ወታደር አይደለሁም ። ሁለተኛ ምነው አንተ አልተቀበልከውን?» አልኩት ።

ከተቀመጠበት ተነስቶ ፊቴ ሲንጐራደድ ቆየና ፥ «ለግኝ ጸጋዬ ፥ ከበላይ የተሰጠው ትእዛዝ ልክ ነው ። ለሕይወታችን ታስቦ ነው ። ግን ይህ ገዥ መሬት ነው ። በምንም ሁኔታ መል ቀቅ የለብንም ። ከዚህ ቀደም እንዳልኩህ በጦር ሜዳ ምክን ያትና ሎጂክ ሁልጊዜ አይሠራም ። መኖር የሰው ምኞት ነው ። ግን እኛ አሁን ከሎጂክ ውጭ ሆነናል ። እና አሁን የኛን አስተ ተሳሰብ የሚለውጥ ምንም ኃይል የለም ። እዚሁ ለመሞት ፈልገ ናል ። እና እዚሁ እንሞታለን» አለኝ ።

«እኔም» አልኩት ።
«እንድትሔድ የምፈልግበት ሁለት ምክንያቶች አሉኝ.....»
«ምንና ምን?»
«አንድ እዚሁ ብትቀር ግን ታሪካችንን ያቀርብልናል?»
«ታሪክ ገደል አባቱ ይግባ!»
«ሁለት ፥ የምታደርስልኝ የግል መልእክት አለኝ.....»
«ምን ነ»
የታሸገ ኢንቬሎፕ ከደረት ኪሱ አውጥቶ ሰጠኝና ፥

«መልእክቱ ምንና ለማን እንደሆነ አልነግርህም ። በሕይ ወት ከተገናኘን መልሰህ ትሰጠኛለህ ። ካልሆነም ኢንቮሎፑን ከፍተህ ምን እንደሆነ ካየህ በኋላ ለሚመለከተው መልእክቱን ታደርስልኛለህ ። ይህችን ውለታ አድርግልኝ» ብሎ እጇን ጨ ብጦ ያዘና «መልእክቱ ቁም ነገር ናሮት አይደለም ። እንደ እው ነቱ ከሆነ ጅልነት ነው ። ግን ዋናው ነገር ያንተና የጓዶችህ መሞት ጥቅም የለውም ። የምትጽፏቸውና የምትናገሯቸው ነገሮች ፥ የምታትሟቸው ፎቶግራፎችና የምታሳዩዋቸው ፊል ሞች ላሁኑ ብቻ ሳይሆን ለመጪውም ትውልድ ይጠቅማሉ ፥ ትምህርት ይሆናሉ» በማለት እንደንሔድ ሲያግባባኝ ከቆየ በኋላ ፥ በመጨረሻ ፥ «እምቢ ብትልም በግድ እሰድህለሁ ። እውነቴን ነው ። ምንም ቢሆን ኃላፊነት ይሰማኛል» አለኝ ። ቀልዱን አልነበረም ። የምሩን እንደሆነ ፊቱ ይናገር ነበር ።
«ለምን?» አልኩት ።
«ለታሪክ» አለኝ ።

በግድም ሆነ በውድ መሐድ ነበረብኝ ። የግል መልእክቱን እንዳደርስለት የጣለብኝ ኃላፊነትና እደራ በጣም ከብዶኝ ነበር ። 18 መቶ ሰዓት ከመድረሱ በፊት ቀይ እምቡጦችን ከተሰነባበትን በኋላ ወደ ቲከሲ ለመሐድ ተነሳን ። እንባዬን ቋጥሬ ለመያዝ አልቻልኩም ። ኩሎኔል ታሪኩ በመጨረሻ ስሞ ከተሰናበተኝ በኋላ ፣ የሚጻ መነጽሩን ካንገቱ ላይ አውልቆ ሰጠኝ ።

«ምን ያደርግልኛል?» አልኩት ።

«ከእንግዲህ ምን ይጠቅመኛል?» ጠላት ወደኔ ነው እንጂ የሚመጣው እኔ ወደ እሱ አልሄድም ። ባይሆን ከሩቅ እንድታየኝ ይረዳሀል ፣ ሩቅ እይበት ። ቻው» ብሎ እንደለመደው በጣቶቹ የድል ምልክት አሳየኝ ።

ትዝ ብሎኝ ከተገደለው ወንበዴ ላይ የተወሰደውን መመሪያ እንዲሰጠኝ ጠየቅሁት ።

«ምን ትሠራበታለህ?» አለኝ ።
«ያስፈልገኝ ይሆናል» አልኩት ።

ወረቀቷን ፣ ከያዘው ኮሮጆ ውስጥ አውጥቶ ሌሎችም ወረቀቶች ጨምሮ ሰጠኝ ። ሌሎቹ ወረቀቶች ላዛኘር መኩንኑ የሚሰጡ ነበሩ ። እኔም እንደእሱ በጣቶቹ የድል ምልክት አሳየሁትና ፣

«በድል እንገናኛለን» አልኩት ።
«በእርግጥ ድል ከኛ ጋር ነው» አለኝ ።

አገላብጨ ሳምኩትና አጃቢዎቻችንን ተከትለን ቁልቁለቱን ተያያዝነው ። ሆዴ አላስችለኝ ስላለ ወደኋላ መለስ ብዬ አየሁት ። ቀጭን ሽንጡን ይዞ ቁም ሳየው ናቅፋ ተራሮች ላይ በግርማ ሞገስ የሚያንጎራብብ ንስር መስሎ ነበር ።

አጃቢዎቻችን ለሌሎች የወገን ጦሮች ካስረከቡን በኋላ ከመንገድ ተመለሱ ። በፍጥነት ነበር የምንጓዘው ። በየመንገዱና በየሥርጡ ከፍተኛ ወታደራዊ እንቅስቃሴ ይታያል ።በወሳኝ ሳ የሚ ሔዱ ቁስለኞችም ነበሩ ። አንድ ቁስለኛ ከተኛበት ተነስቶ ተኩስ ወደበረከተበት አቅጣጫ ታላቅ ድምጽ እያሰማ ሲሮጥ አየሁ ።

ልቀቁን በማለት ከጓደኞቻቸው ጋር የሚተናነቁ ሌሎችም ቁስለኞች ነበሩ ። ዓይኔ ግን ያረፈው አንድ ወጣት ቁስለኛ ላይ ነበር ። ከፉኛ ቆስሏል ። የሞርታር ፍንጣሪ እግሩን ቆርጦታል ። ደጋግሞ፣ ሲታየን እያያችሁ ምነው ዝም ትሉኛላችሁ? ቦምብና መሣሪያዬን አስጨብጣችሁኝ እዚያው ብትተውኝ ወይም ብትጨርሱኝ ምን ነበረበት! አባካችሁን ጨርሱኝ!» እያሰ ይማጸናል ። እንዲሁ ሲማጸን ትንሽ መንገድ እንደሔድን ፣ አንዴ አሳርፉኝ ብሎ ጓደኞቹን ለመነ ። ካንድ ቁጥቋጦ ጥላ ሥር ትንሽ እንዲያርፍ እድል ሰጡት ። አንዱን ወታደር ጠራውና የሆነ ነገር ነገረው ። ወታደሩ የሰማውን ስምቶ ዞር ከማለቱ ቁስለኛው ወጣት ከተዘና ጋው ወታደር ሽጉጡን ከመቅጽበት ላጥ አድርጎ በዚያው ቅጽበታዊ ፍጥነት ራሱን ጨረሰ ። ትራጀዲ ሲበዛ ያደነዝዛል መሰ ሰኝ ደርቄ ቀረሁ ። ስሜት ከውስጤ ተጨምቆ አልቆ ባዶ የሆንኩ ያህል ሆኖ ነበር የሚሰማኝ ። ከበስተቀኞችን ጦርነቱ እንደተፋፋመና እንደተቀጣጠለ ነበር ። ምንም እክል ሳይገጥመን ምሽት ላይ ቲከሲ ፣ ማዘጋ ነጥብ ደረስን ። ለአዛዥ መኩንኑ ኩሎኔል ታሪኩ የላካቸውን ወረቀቶችንና ካርታዎችን አሰረክብኩ። በብረት ከዘራው መሬት እየወጋ በንዴት ይቃጠል ነበር ። የኩሎኔል ታሪኩና የቀይ እምቡጦች መልእክት ቀደም ሲል ደርሶታል ። እንዳንዴ እንደ አበደ ሰው ዝም ብሎ በጥቁር ብረት ከዘራው ካርታ እሸዋ ላይ ይሰላል ። አይናገርም ። ቆይቶ ፣ ቆይቶ ፣ እሳት ይተነፍሳል ። ረዳቶቹ ከበውት ቆመዋል ። መሣሪያ አልታጠቀም ። ረዳቶቹ ሆነ ብለው መሣሪያውን ያስፈቱት ይመስላል ። አሥር ዓይነት ጥያቄ ቢያቀርብልኝም ኩሎኔል ታሪኩ በላከው መልእክት ላይ የማከለው አሳብ አልነበረኝም ።

«ለምን! ለምን!» ብሎ የብረት ከዘራውን አሸዋ ላይ ተከላት ። ከከፍታ ነጥብ 1702 የሚመጣውን ዜና ወይም መልእክት ለመስማት ከራዲዮ መገናኛ ዙሪያ ተሰብስበን እመሸን ። መጨረሻ የደረሰን መልእክት ፣ «ተከበናል — ቆሎ አልቆብናል — ቢሆንም ድሉ የኛ ይሆናል — ውጭ !» የሚል ነበር ። የታሪኩ ድምጽ ነበር ። ከድምጹ በስተጀርባ ከባድ ተኩስ ይሰማ ነበር ። የራዲዮ መገናኛ መሣሪያውን ከበን ቆየን ። ሰንት ሰዓት እንደ ቆየን አላውቅም ። ጊዜ ትርጉም አልነበረውም ።

«ቀይ እምቡጥ ና! ቀይ እምቡጥ ! ናደው ኝኝ ። ትሰማኛ ለህ? ቀይ እምቡጥ!..... ቀይ እምቡጥ !.....»

ከከፍታ ነጥብ 1702 የሚመጣ አንዳችም መልስ አልነበረም ። የሙታን — የመቃብር — የጀግኖች — የቀይ እምቡጦች ዝምታ! መልስ አልነበረም ። ከፍታ ነጥብ 1702 መልስ አይሰጥም ። ጸጥ ብሎ ቀርቷል ። እንዳልኩት የሚወጣኝ እንባ አልነበረኝም ። ደርቄአለሁ ። ውስጤ ደረቅ አሸዋ — ደረቅ የግሕል አሸዋ ሆኗል ። ውስጤ እንደ ደረቁ የግሕል አሸዋ ይፋጃል ። ግን የስሜት ጠብታ አልነበረውም ። ያን ሌሊት እንቅልፍ በዓይኔ አልዞረም ። እንደ ግሕል በረሀ ደርቄ አደርኩ ።

ተስፋ ማድረግ ሰው መሆን እይደል ። ተስፋ አልቆረጥኩም። ተስፋ ሁሉ ጠፍቶ ፣ ተስፋ ማድረግ አይቀርምና ፣ ከከፍታ ነጥብ 1702 መልእክት መጥቶ እንደሆነ በማለት ወደ ራዲዮ መገናኛው ሔድኩ ። የመጣ መልእክት አልነበረም ። ብልግና ከተሞላበት ከወንበዴዎች ስድብ ሌላ ምንም እንደሌለ ራዲዮ ኦፐሬተሩ ነገረኝ ። ከማዘጋው ነጥብ ላይ ወጥቼ ፣ ታሪኩ በሰጠኝ የሜዳ መነጽር ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 ተመለከትኩ ። ታሪኩ የለም ። ግን ተራራው የታሪኩ መንፈስ መስሎ ታየኝ ። የወገን ጦር ለጊዜው ቲክሲንም ለቆ ወደ ሌላ ማዘግ ነጥብ መነቃነቅ ጀምሮአል ። ወደኋላ የማፈግፈጉ ንቅናቄ ድርጅታዊ ቅንጅት የተሞላበትና ሥርዓት የሰፈነበት ነበር ። የጦርነቱ ፍጻሜ አልነበረም ። እንዲያውም አዲስ ጦርነት ይቀጥላል ። አሁን ወይም ነገ ናቅፋ ትወድቃለች ። ታሪኩ እዚያ አይገኝም ። ግን ታሪኩን የመሰሉ ጀግኖች ይኖራሉ ፣ ናቅፋ ይደርሳሉ ። ሁሉም ታሪኩ ናቸው ፣ እሱም እነሱን ነው ። አንድ ናቸው ። አደራ ያለኝን ኤንቬሎፕ ከፍቼ መልእክቱን ተመለከትኩት ። ከመደንገጤ የተነሳ ለትንሽ ጊዜ ልቤ ቀጥ አለ ። ትንፋሽም አጠረኝ ። ዓይኔንም ለማመን አቃተኝ ። ኤንቬሎፑ ውስጥ ከፊያሜታ ጊላይ ፎቶግራፍ ሌላ መልእክት አልነበረም ። ከደረቷ ላይ «አልተግናኘንም ፣ ደህና ሁኝ» የሚሉ ቃላት በቀይ ቀለም ተጽፈው ይነበባሉ ። «ይህች ውሻ! የውሻ ልጅ!» ከማለት ሌላ የምለው ነገር አልነበረኝም ። ሰማይ ፣ የል ቤን መራራ ጩኸት ሳይሰማው አልቀረም ።

የፊያሜታ ጊላይ

ደብዳቤ

ምዕራፍ አምስት

ወጊያ የሚደረግባቸውን ወረዳዎች ወደኋላ እየተውኩ ርቄ በሔድኩ መጠን የተኩስ ድምጽም ከጆሮዬ እየራቀ ይሔድ ነበር ። ይህን ያበደ የተኩስ ሙዚቃ ጆሮዬ ስለለመደው አንድ ነገር የጠፋብኝ ይመስል ቅር ፣ ቅር ይለኛል ። ገሀነብን ማጣት ቅር የሚያሰኝበት ምክንያት ባይገባኝም ቅሉ ። ገሀነብ ነበር ። የሚቀር ነገር ቢኖር ምናልባት ጥላቻ ብቻ ሳይሆን አይቀርም ። ባይሆን ለኔ እንደዚያ ነበረ የተሰማኝ ። ሰው ሰውን ለመግደል እንደ አውሬ ጥርሱን አግጦ ሲሮጥ ታያለህ ። ያስጠላህል ። የሰው ስቃይ ታያለህ ። ያስጠላህል ። የምትወዳቸውን ጓደኞች ህን ደንገት ካጠገብህ ታጣቸዋለህ ። ያስጠላህል ። ድል ታገኛለህ ፣ ግን ያንን ድል ያገኘኸው የሰው ሕይወት በግጣት ስለሆነ ያስጠላህል ። እና በደህና ከጦር ሜዳ መመለስም ምና ልባት ሳያስጠላ አይቀርም ። ሞትን አይተሀል ። ከሞት ጋር ፊት ለፊት ስትፋጠጥ እንዴት ነበርክ — ጀግና ወይስ ፈሪ? ስለራስህ ማንነት አዲስ ያገኘኸው እውቀት ያስጠላህል ። እና ታብዳለህ ። ምክንያቱም እንዲህ ነኝ በማለት ስለራስህ የነበረህ አሳብ ይለወጥና ማን እንደነበርክና ምን እንደሆንክ ይሳከርብህና እውነታ ይጋጭብህል ። አብደህና አካለ ስንኩል ሆነህ ትቀራለህ ። በእውነት ጦር ሜዳ የቀሩት ይሻሉ ይሆን? ሁሉንም አግኝተው ፣ ሁሉንም ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ አጥተዋልና። የጦርነትን አስቀያሚ ገጽታ ዳግመኛ አያዩትምና ነው ። ከጭንቀትና ከስቃይ ባሻገር ሆነዋል ። በሕይወት ያለነውስ? ደስታና ሠላም የሰፈነበት ፣ ከጦርነት ጭንቀትና ስቃይ ነጻ የሆነ ሕይወት የምንኖርበትን ጊዜ በመናፈቅ ተስፋ ማድረጋችንንና መስቃየታችንን መቀጠል አለብን ። መኖር ድፍረትን ይጠይቃል ..... ግን ለመፈላሰፍ ፋታ አላገኘሁም ። ያሳከከኝ ነበር ። የለበስኩትን ልብስና ያደረ

ግሁትን ማግ ሳላወልቅ አሥር ቀን ሆኖኛል ። ደም እስከሚወጣኝ ድረስ ነበር የማከው ። እና ደግሞ የሆድ ድርቀት ይዞኝ ነበር ። ሰውነቴ ሁሉ እንደበሰበሰ ፋንዶ ነበር የሚሸተው ። እከክ ፣ ድርቀት ፣ ግማት ፣ ይህም ያስጠላል ።

አፍአበት ስደርስ ጉልበቴ ከዳኝ ። ሰውነቴ ተንቀሻቀሸ ያለቀ መሆኑ የተሰማኝ እዚያ ስደርስ ነበር ። በየትኛው አቅም እንቀሳቀስ እንደነበረ አሁን ሳስበው ገረመኝ ። ምናልባት የመናር ፍላጎት ብቻ ሳይሆን አይቀርም ሲገፋፋኝ የነበረው ። ያለ እድል ሆኖ ለእረፍት ጊዜ አልነበረኝም ። ባንድ ሰዓት ውስጥ ወደ አሥመራ መብረር ነበረብኝ ። ጋዜጠኛ ለእረፍት ያልታደለ ፍጡር ይሆን? ጊዜ የሚሰጠው ሰው የለም ። ሴሎች በሚወስኑለት ጊዜ ነው የሚናረው ። ዜናም ቢሆን የእሱን ምኞት ጠብቆ አይደለም የሚደርሰው ። የጋዜጠኛ ሕይወት በማያቋርጥ በረራ ይመሰላል ። ቢሆንም ደስ አለኝ ። ያገኘሁትን መረጃ ለኩሎኔል በትሩ ለማድረስ በጣም ቸኩዬ ነበር ።

ወደ አሥመራ የምትበረው አይሮፕላን ሰለሞን በትረን ፣ የቪጥላ ማስረጫን (ሱስ ሎቭ) እና መጽሐፈ ዳንኤልን ብቻ ነበር የምትጠብቀው ። ወንበዴዎች አፍርሰውት የሔዱት የአፍአበት ሆስፒታል ጥገና ሥራ አልቆ ስለነበረ እሱን ለማየት ነበር ያን ጢት ከአሥመራ የመጡት ። ሆስፒታሉ ትንሽ ስለሆነ ቁስለኞች ድንኳን ውስጥ ነበር የሚተኙት ። የጦር ሚዳውን ምስል መልሶ አመጣብኝ ። በመቶ የሚቆጠሩ ቁስለኞች በጣር ተይዘው ያታስታሉ ። ገና የሚመጡ አዲስ ቁስለኞችም ነበሩ ። ያፈጠጠ ቁስል ደም — የሞት ሽታ ፣ በየክፍሉ ፣ በየድንኳኑ ። ሐኪሙና አስታማሚዎቹ አሳዘኑኝ ፣ እረፍትና እንቅልፍ ካጡ ብዙ ቀን የሆናቸው ይመስላሉ ። ሐኪሙ አሁን ገና ከአፕራሲዮን ክፍል መውጣቱ ነበር ። አፕራሲዮን የተደረገው ሰው ሞቶአል ። ክፉኛ የቆሰለ ሌላ ሰው በቃሬዛ አልጋ እየተሳበ ወደ አፕራሲዮን ክፍል ይወሰድ ነበር ። ሐኪሙ ዝም ብሎ ወደ ስሜን ይመለከታል ። በሕልም ዓለም ውስጥ ያለ መሰለኝ ። ወጣት ሐኪም ነበር ። የሚያስበውን የማውቅም መሰለኝ ። እንደ ሕይወት ያለ ውድ ነገር ማጣት ያሳዝናል ። ጦርነት ያስጠላል .....

አፍአበት አየር ማረፊያ ስደርስ አንዳጋጣሚ እነ ሰለሞን በትረም መጡ ። ሰለሞን አሁንም እንደቸኮለ ነበር ። የድካም

ምልክት አይታይበትም ። መጥቶ ሲሰማኝ ሲል ፣ «በፈጠረህ ተወኝ» ብዬው እጀን ዘረጋሁለት ።

«ምነውላ» አለኝ ።

«ፋንዶ ፣ ፋንዶ ነው የምሸተው.....»

«አምን ፣ ከሩቅ ይሰማኛል ። እባካችሁን ከዚህ ገሀነብ ቶሎ እንውጣ» አለ መጽሐፈ ዳንኤል ።

«ሁለት ሰዓት እዚህ መቆየት እንዴት አስቻለህ!» አልኩት።

«የግድ ሆኖብኝ ። ቶሎ እንሂድ!» አሰ ።

መጽሐፈ ቀልዱን አልነበረም ። ከአፍአበት ቶሎ ሰመውጣት ቸኩሏል ። እንደ አፍአበት ያሰ አቧራማ ቦታ ቀርቶ የጸዳ ቤትም አይመቸውም ። ለምግብ ስንቀርብ ተነስቶ ግሀኑን ካላጠበ አይበላም ። አቧራ ካየ ይመሀል ። ጢት የለበሰውን ከሰዓት በኋላ ካልለወጠ አይወጣም ። ቀጠለና «አፍአበት የመለጠን ሰው የሚኖርበት ቦታ አይደለም ። እንሂድ» አለ ።

ሰለሞን ተጠጋኝና «መልእክት ትቼልህ ልሔድ ነበር ። እንኳን አገኘሁህ» አለኝ ።

«የምን መልእክት?»

«እርሻህ አሥመራ መጥታለች.....»

«መቸ?»

«ሦስት ቀን ሆኗታል ። ቶሎ ሔደህ ገላህን ታጠብ» አለኝ ።

«መቸ ነው ወጥ ሠርተህ የምታበላኝ?» አልኩት ።

እንጀራና ወጥ በጣም አምሮኝ ነበር ።

«ጊዜ ጠፋ» አለኝ ።

«ሱስሎቭ» ወታደራዊ ካድሬዎችን ያነጋግር ነበር ። መጥቶ ሠላምታ ከሰጠኝ በኋላ ፣ «ጦርነቱ እንዴት ነበር?» አለኝ ። ስለ ታም ቆንጆ ፊቱ የባሰውን ተስሏል ። ቀጠለና ፣ «የጦሩ ሞራል ማሰቱ ነው» አለኝ ።

«ጥሩ ነው» አልኩት ።

«ተአምረኛ ሠራዊት እያበበ ነው ። ሰዓለም ጭቁኖች ትግል ከፍተኛ አስተዋጽኦ የሚያደርግ ታላቅ ቀይ ሠራዊት ይሆ

ናል ። ናቅፋ ምንም አይደለችም ። ትግላችን ከናቅፋ ባሻገር ነው ። ሺ ናቅፋዎች ወደፊት ይጠብቁናል ። እና የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ መቀየስ ያለበት ከዚያ አኳያ ነው» በማለት ነገረኝ ።

«ጓድ ፥ እኔ አንድ ናቅፋ ካሁኑ በቅቶኛል» አልኩት ።

ያየሁትን አይቻለሁ ። ይበቃል ። ዳግመኛ የጦርነትን አሰቃቂና አስቀያሚ ገጽታ ላለማየት ቆርጫለሁ ።

«ሱስሎቭ» ያሳብ ልዩነት የሚያናድደው ዓይነት ሰው አይደለም ። የሰው አሳብ አክብሮ ይቀበላል ። የራሱንም አቋም በጥሞና እያስረዳ ለማሳመን ይሞክራል ። «ማኅበራዊ ፍትሕን የሚዋጉ ኃይሎች አስካሉ ድረስ ከመታገል ሌላ ምን ምርጫ ይኖረናል! አሳብህ ጥሩ ነው ። የዓለም ተራማጅ ኃይሎች ጦርነት አይፈልጉም ። ግን ጦርነትን ለማስወገድ የምንችለው ተስፋ በመቁረጥ አይደለም» አለኝ ።

በመሠረቱ ልክ ነበር ። ካሳቡ ጋር ጥል አልነበረኝም ። ግን ሕይወት ካሁኑ ብዙ ስላቆሰለችኝ ነው መሰለኝ ፥ የሰው ልጅ በመሠረቱ ቅን ነው የሚለው አስተሳሰብ እያጠራጠረኝ መሄድ ጀምሮአል ። ሰው በመሠረቱ ቅን ነው የሚለውን አስተሳሰብ የሚያረጋግጥልኝ ምንም ነገር አስካሁን አላገኘሁም ።

አይሮፕላናችን ከአፍአበት ተነስታ ወደ አሥመራ መብረር ጀምራለች ። ውይይታችን ወደ ጦርነቱ አምርቷል ። መጽሐፈ ዳንኤል ነበር ፥ «ይህን ሁሉ ጦር አሰልፈን ፥ ይህን ሁሉ ዝግጅት አድርገን ፥ ናቅፋን መያዝ እንዴት ያቅተናል! ምንድነው'ኮ ችግራችን፣ ወይስ ከኛ የተሰወረ ነገር ይኖራል! ማነው'ኮ ይህን እንቆቅልሽ የሚያስረዳኝ!» በማለት ውይይቱን የከፈተው ። በጥ ያቄዎች ሰው መተንኮስ ይወዳል ።

ሰለሞን በትረ ፥ «የዓይን ምስክር ይናገር» በማለት የመጽ ሐፈን ጥያቄዎች ወደኔ መራቸው ።

የሚያናድዱ ጥያቄዎች ነበሩ ። ስለሆነም መልስ ከመስጠት ይልቅ የስድብ ውርጅብኝ ነበር እንደመጣልኝ የማወርደው ፥

ቁጭ ብሎ መተቸት ቀላል ነው ። ግንም ተቀማጭ ሊተች ይች ላል ። ናቅፋን አሁን መያዝ እንዴት ያቅተናል! ብሎ መጠየቅ አንድ ነገር ነው ። ናቅፋን ሔዶ መያዝ ሌላ ነገር ነው ። የናቅፋን ተራሮች ሔዶ ያየ ማነው! ሔደው የሞከሩት ሞተዋል ወይም ቆስለዋል ። በተደረገው የመጀመሪያ የማጥቃት ርምጃ ናቅፋ ሳይያዝ የቀረው የወገን ጦር ጀግንነት አንሶት ወይም ሰንፎ አይ ደለም ። በሺህ የሚቆጠሩ አብዮታዊ አርበኞች ወንበዴን ሳይ ሆን የማይበገር የተፈጥሮን ምሽግ ሲያጥሙ ወድቀዋል ፥ ደምተ ዋል ። ናቅፋ ሰምን አሁን አልተያዘችም! በማለት የሚቆረቆር ሰው ካለ ፥ ሔዶ ቦታውን ረግጦ መሞከር አለበት ። ያኔ ነው የአብዮታዊው ሠራዊት ወኔና ጀግንነት ፥ ተጋድሎና መስዋእት ነት ፥ ጥንካሬና ሞራል በውል ሊገባው የሚችለው ። የምን እን ቆቅልሽ! የምን ምስጢር! የናቅፋ ውጊያ የተሰወረ ምስጢር የለውም ። ተፈጥሮ በሰው ወኔ ላይ ስታምጽ ምን ይደረጋል! ሰማይ አይቧጠጥ ወይም ይህ ጀግና ሠራዊት ራሱን ለእልቂት እንዲዳርግ አይደረግ! እኮ ምን፣ አሁን ያለው አማራጭ አንድ ብቻ ነው ። የጠላትን መውጫና መግቢያ ነጥቦች አንድ በአንድ በቀስታ ፥ ግን በእርግጥ እየዘጉና ቀስ ብለው እየከቡቡ ፥ የከበባ ውን ቀለበት እያጠበቡ ፥ እያጠበቡ ሔደው በመጨረሻ ፍልፈሉ ቹን መደበቂያ ጎራአቸው ውስጥ ላንዲና ለመጨረሻ ጊዜ አጋ ይቶ ማስቀረት ። ሌላ አማራጭ የለም ። ጊዜና ትእግሥትን ይጠ ይቃል ። ግን የናቅፋ መውደቅ እርግጥ ነው ። ጊዜው ሩቅ አይ ደለም ። እስከዚያ ድረስ ኢኮኖሚያችን ይደግ ይሆናል ። አሁንም እየደግ ነው ። ታዲያ ምን ይሁን ! ያገር ሕልውና ከሌለ ኢኮኖሚ ምንድነው! ለማነው! ጦርነትን አልወድም ፥ ያስጠላኛል ። ከሆነ ልኝ ዳግመኛ ላየው አልፈልግም ። ግን ፥ ጦርነትን በሰው ልጆች ላይ የሚጋብዙ ጥፋተኞች እስካሉ ድረስ መቀጣት ይኖርባቸዋል ። ይቀጣሉም ። አመጽ በአመጽ ብቻ ነው የሚፈታው ። ከናቅፋ ተራሮች ላይ የጀግኖች ደም ይፍሃል!..... አሁን እሰማዋለሁ..... እሰማዋለሁ..... አይሮፕላኗ አሥመራ ደርሳ ባታርፍ ኖሮ ንግግሬን እቀጥል ነበር ።

ጊት ረፋዱ ላይ ነበር አሥመራ የደረስነው ። አየሩ ይወ ብቃል ።

ከአይሮፕላኗ ስንወርድ ፥ «ግን አንድ ነገር ልንገርህ» አለኝ ። «ሱስሎቭ» ።

«ምንድነው?» አልኩት ።

«በሰው ልጅ ላይ ተስፋ አትቁረጥ ። ያለው የመጨረሻ ተስፋ ምናልባት እሱ ብቻ ነው» አለኝ ።

«በሰው ልጅ ላይ ያለኝን እምነት የሚያጠናክርልኝ ነገር ባገኝ ደስ ይለኝ ነበር ። እስካሁን ያየሁት ግን እምነቴን የሚ ንድ እንጂ የሚያጠና ክርሆኖ አላገኘሁትም» ብዬው ሔድኩ ።

ገና ቤት ከመድረሴ ለኩሎኔል በትሩ ስልክ ደወልኩ ። ስልኩን ያነሳው ጸሐፊው ነበር ።

«ጓድ ኩሎኔልን ነበር የምፈልገው ። ጸጋዬ ኃይለ ማርያም እባላለሁ ። ለአስቸኳይ ጉዳይ ነው.....»

«ምጽዋ ሔደዋል.....»

ወይ አጋጣሚ! ልብርቱ ጉዳይ በፈለኩት ቁጥር ከከተማ የመጥፋቱ ነገር አስገረመኝ ።

«መቸ?»

«ዛሬ.....»

«መቸ ይመለሳል?

«ዛሬ ማምሻውን.....»

«እዚያ የሚገኝበትን ስልክ ልትሰጠኝ ትችላለህ.....»

«አልታዘዝኩም.....»

«እሺ አንተ ደውለህ ልትነግረው ትችላለህ? የሞትና ሽረት ጉዳይ ነው.....»

«ምን ብዬ?»

«ጸጋዬ ኃይለማርያም በጣም ላስቸኳይ ጉዳይ ይፈልግሀል ብለህ ። »

«እሺ እሞክራለሁ ።»

የሞቀ ውሀ ውስጥ ገብቼ ከመነከር ሌላ የሚታየኝ ነገር አልነበረም ። ውሀን የፈጠረ አምላክ! እያልኩ በደስታ ዋኘሁ ። የጦርነትን ኃጢአት ከላዬ ላይ እጥቤ እንደማወጣ ያህል ነበር ስውነቴን የማሸውና የምፈትገው ። ፊያሜታ ጊላይንም እንደ ቆሻሻ ነገር ከላዬ ላይ አጥቤ አወጣኋት ። ስላታለለችኝ በልቤ ውስጥ ያደረው ጥላቻ ነፍስ ዘርቶ ሲገላበጥ ይሰማኛል ። በዚህ

ዓለም ማንን ማመን ይቻላል? እና ሰው በመሠረቱ ቀና ነው የምን ሰውስ እንዴት ነው? እያልኩ አስብ ነበር ። የሱስሎቭ ምክር አልዋጥህ አለኝ ። ዛሬ ለመጨረሻ ጊዜ አያታለሁ..... ፎቶግራፏን እሰጣታለሁ..... እና ደህና ሁኝ እላታለሁ ። ከዚያ በኋላ ይህችን ውሻ ዳግመኛ ባይኔ አላያትም ..... ብዬ ወሰንኩ ። በሮሚ መምጣትም ዕድሌን አመሰገንኩ ። ሁልጊዜም ቢሆን እድለኛ ነበርኩ ። እሁን ሳስበው ሕይወትን ይህን ያህል የማማርርበት ምክንያት የለኝም ፣ ሕይወት ይህን ያህል አላንገላታችኝም ። ሮሚ ልክ ቢጊዜው በመምጣቷ ደስ አለኝ ። ሕይወት አስባ ስትክስ ደስ ይላል ። ሮሚ የት እንዳለች የነገረኝ የለም ። እና ተነስቼ ሰረዛን ደወልኩላት ።

«መቸ መጡ!» አለች ረዛን ።

«ካንድ ሰዓት በፊት ። ሥራው እንዴት ነው?»

«ኩሎኔል በትሩ ተሰማ ብዙ ጊዜ አልመጣም ወይ እያሉ ይጠይቁኛል.....»

«ሌላስ?»

«ወይዘሪት ሮማን የሚባሉ ብዙ ጊዜ ይደውላሉ.....»

«አድራሻዋን ነግራሽለች?»

«አም ፣ ከረን ሆቴል ። ቁጥር 19፣ስልክ ቁጥሩን ይፈልጋሉ?»

«ግድ የለም ።»

ወደ ፊያሜታ ጊላይ ደወልኩ ። ስሜን ስትሰማ ተደናገጠች ። እሳቧም ፣ ድምጿም ተሰባበረብኝ ።

«ምነው ጠፋሁሽ?» አልኳት ።

«እደውልልሀለሁ ስል ደወልክልኝ» አለች በሚሰባበር ድምጽ ።

«መምጣቴን እንዴት ዐወቅሽ?»

ዝም አለች ።

«ምን ሆነሻል?»

«ምንም»

«ዛሬ ግታ የት ላግኝሽ?»

ቶሎ መልስ አልሰጠችኝም ። ቆየችና «ናቅቱ እንዴት ነው?» አለችኝ ።

«ምነው? ደህና ነው» አልኳት ።
«አልሆነላችሁም ይባላል.....»
«የጊዜ ጉዳይ ነው ። አንድ ቀን ይሆናል ።»
ካንገት በላይ ሳቅ ሳቀችና ፣ «ይመስልሀል?» አለችኝ ።

«እርግጠኛ ነኝ ። ለምን እንደምትጠሉን አይገባኝም? ቢሆንም ፍቅር በመጨረሻ ማሸነፉ አይቀርም ። ምን ጊዜም ቢሆን በጥላቻ የሚመራና በአታላይነት የሚኖር ሰው ወይም ኃይል በመጨረሻ ይወድቃል ። የናቅፋ ተራራዎች እንደደበቁት አይ ቀሩም» አልኳትና ወደ ጥያቄዬ ተመልሼ «ላገኝሽ እፈልጋለሁ ። ጉዳይ አለኝ ። በስንት ሰዓት ላግኝሽ?» ብዬ ጠየኳት ።

«እርግጥህን የት ጥለህ?» አለችኝ ።
«መምጣቷን ሰምተሻል?»

«አዎ ፣ አሥመራ ትንሽ ከተማ ናት ። የምትደብቀው ነገር የላትም» ብላ ፣ አሁንም ካንገት በላይ የሆነ ሳቅ ሳቀችና ፣ «አይቻታለሁ ። ቆንጆ ናት አባቴ ይሙት ። ግን ሁለተኛ አታየኝም ። ለምን ታየኛለህ?» አለችኝ ።

እልካ ይሁን ወይም ንዴት ጉሮሮዬን እየተናነቀው ፣ «አንቺን ለማየት የምፈልግበት ጉዳይ አለኝ» አልኳት ።

ፎቶግራፉን ሰጥቻት ፣ ደህና ሁኝ ብዬ ከእሷ ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ከመለየት ሌላ የምፈልገው ነገር አልነበረኝም ። እንደተጣመተችብኝ እንድትቀር አልፈለኩም ። ባሳቤ ሰው ለመጉዳት አይሆንልኝም ። ከመጣብኝ ግን ሰይጣን ነኝ ። አንዳንድ በቅርብ የሚያውቁኝ ሰዎች በዚህ የተነሳ ለዘብተኛ ሠይጣን ይሉኛል ። በዚህ ዓለም ላይ ሁሉ እኩል አታላይና ራሱን ወዳድ እንዳልሆነ ማወቅ አለበት ፣ በሰው ንጹሕ ስሜት እየተጫወተች የምትኖር ፣ ይህችን ውሻ ትምህርት ማስተማር አለብኝ ብዬ ነበር የተነሳሁት ። በስልክ ልነግራት እችል ነበር ። ግን ፣ የነዳችኝን ያህል ልነዳት ፈለኩ ። ይሁን እንጂ ፣ ከጥፋቷ የሚማር ልብ ይኖራት ይሆን? አጠራጠረኝ ። ልቤ ናቅፋ ተራራ ባይሆን ኖሮ መች እንዲህ ጉድ ትሠራኝ ነበር? ኩሎኔል ታሪኩን አስታወስኩት ። መላ ሰውነቴን ዘገነነኝ ። ምን ሊያስተምረኝ ፈልጎ ይሆን ፎቶግራፏን የሰጠኝ ? ብዬ አሰብኩ ። እሱ ሞቷል ፣ አርፍዋል ። እኔ እስቃያለሁ ።

«በኋላ እደውላለሁ» አለችኝ ።
«መቸ?»
«ከአምስት ደቂቃ በኋላ.....»
«ጊዜ የለኝም ። ሰምን አሁን አትነግሪኝም?»
«እርግጥህን ለማየት ከቸኮልክ ሂድ! ከረን ሆቴል ናት» አለች ።
«እሺ ይሁን? አምስት ደቂቃ» አልኳት ።

ምን ለማድረግ እንደፈለገች ባይገባኝም ቅሉ አምስት ደቂቃ ጠበኳት ። እውነትም ከአምስት ደቂቃ በኋላ መልሳ ደወለችልኝ ።

«አንድ ሰዓት ላይ ኒያላ አካባቢ ጠብቀኝ» አለችኝ ።

ወደ ከረን ሆቴል ከመሔዴ በፊት በቪያ ፓራዲዞ አድርጌ በፓራዲዞ ቡና ቤት በኩል አለፍኩ ። ቡና ቤቷ እዚያው ነበረች ፣ የትም አልሔደችም።ኩሎኔል በትሩን በማጣቴ ልቤ ተንጠለጠለ። ወደ ከረን ሆቴል በቀጥታ ሔድኩ ። ሻለቃ ተክላይ ዘድንግል ቡና ቤቱ ውስጥ ያንጎብብ ነበር ። ከላይ እስከ ታች ባለመስመር ጥቁር ልብስ ለብሶ ሽክ ብሎአል ።

«ግብጣ አለብህ እንዴ?» አልኩት አለባበሱን እያደነቅሁ ።
ባናውቀው ነው እንጂ ሕይወት ሁልጊዜ እንደጋበዘችን ነው» አለኝ ።
«እዚህ ምን የሚታደን ነገር አገኘህ?»
«ማ! ኮሚ ቤላ!» ብሎ ጣቶቹን ሳመና ፣ ከአዲስ አበባ በቅርብ ቀን የመጣች ጽገረዳ የምትመስል ፣ ቆንጆ ልጅ ቁጥር 19 መኝታ ክፍል የምትገኝ መሆኗን ነገረኝ ።
«እውነት?» አልኩት ።
«መኝታ ቤቷ ውስጥ ተቆልፋ ምን እንደምትሠራ አላውቅም ግን ፀእውነት ኃጢአተኛ ናት» አለኝ ።

«ለምን?»

«ያንን የመሰለ ውበት መደበቅ ኃጢአት ነው» ብሎ ፣ ከራቫቱን አስተካከለና ፣ «አለቃዬ በጣም ይፈልግህ ነበር» ሲል ነገረኝ ።

«ከኔ ምን ይፈልጋል?»
«አላውቅም ። ግን ይፈልግሀል .....»
«ሥራ እንዴት ነው?» ብዬ ጠየኩት ።

የገቢ ሊለኝ ፈልጎ ነበር ። ሮሚን ለማየት ቸኩዬ ነበርና ግብግቡን እምቢ አልኩት ። ወደ አንድ ጥግ ጐተተኝና ድም ጹን ዝቅ አድርጎ ፥ «ብትጠነቀቅ ጥሩ ነው» አለኝ ።

«ምነው?»
«ለግድያ እንደምትፈለግ ደርሰንበታል.....»
«ለምን? ማነው እኔን ለመግደል የሚፈልግው?»

ቀስ ብሎ ማፍ ጣፉን ነገረኝ ። አሮማይ የሚባል የወንበ ዴዎቼ ጎቡዕ ድርጅት ተቋቁሟል ። የአሮማይ ዓላማ ፥ የወንበዴ ዎችን የመጨረሻ ምሽግ ለመደምሰስ የሚደረገውን ንቅናቄ መግ ታት ፥ የወገን ጦር ባለበት ቦታ ሁሉ ደንገተኛ ወረራ በመክፈት ማበሳጨት ፥ የጦሩን የስንቅና የትጥቅ መንገዶችን መዝጋትና እንዳመቸ አደጋ መጣል ፥ መገናኛዎችን መቁረጥና መጥለፍ ፥ እንደዚሁም አጥፍቶ የሚጠፋ ጓድ በማሰማራት በሰውና በንብረ ቶች ላይ ጉዳት ማድረስ ሲሆን ፥ በሌላ በኩል ደግሞ የከፍለ ሀገ ሩን ሕዝብ ከፍተኛ ውሸንብር ላይ መጣል እንደሆነ ከነገረኝ በኋላ ፥ «እንዳልኩት አንተ አንዱ ኢላማቸው ስለሆንክ መጠን ቀቅ አለብህ ። ይህን ሁሉ ለማወቅ ችለናል ። አሁን ያቃተን ነገር ቢኖር «ሴላቸውን» ማግኘት ነው ። በተጠጋን ቁጥር ፍንጩን ያጠፉብናል ። ሰዎች ድንገት ሞተው ይገኛሉ ፥ ወይም ደርሰንባ ቸው ስንል ራሳቸውን ያጠፉ ። በውስጥ የዘረጉትን መረብ ካልበጣጠስነው ፥ በጦር ሚዳ የምናካሂደው ፍልሚያ ሊሰምር አይችልም ። የሌላቸው መረጃ የለም» አለኝ ።

«ሴላቸውን ማግኘት አሁን ቀላል ሳይሆን አይቀርም» አል ኩት ።
«እንዴት?
«በተአምር» አልኩት ። ልነግረው አልፈለኩም ።
«ሴላቸው» ያለበትን ቦታ የሚጠቁመን ሰው ብናገኝ ሚሊ ዮን ብር እንከፍለዋለን ። አሮማይ ብቻ አይምለህ ። ቢሮክራሲ

የሚባል አካል እንዳላቸውም እናውቃለን ። ችግሩ ፥ ማን፣ የት የሚለው ጥያቄ ነው» አለኝ ።
«ሥዕላይ አለ ወይ? » ብዬ ጠየኩት ።
«አለ ። እሱን መከተል ጥላ እንደማባረር ነው» አለኝ ።
«ፓራዲዞ ቡና ቤት ደህና ነው?»
«ለምን ጠየከኝ?»
«ጥሩ ቡና አምሮኝ ነው»
«መሰጂ ልጋብዝህ.....»
«አመሰግናለሁ ። ሁሉም ነገር ሠላም ነዋ? » አልኩት ።
«እትሲጋ ። ከተማዋ በቁጥጥራችን ሥር ናት ። ወደ ግባችን እየተቃረብን ነው ። መቸ? የት? አላውቅም ። ብቻ አንድ ነገር ከቅርብ ይሸተኛል» አለኝ ።

«ኩሎኔል በትሩ ከምጽዋ እንደተመለሰ ሚሊዮን ብር አዘ ጋጅተህ ጠብቀኝ በለው ። እመጣለሁ ። አሁን 19 ቁጥር የምትጠ ብቀኝ ልጅ አለች ። ቸኩያለሁ» አልኩት ።

በሁለቱም ጉዳዮች አላመነኝም ። የምቀልድ ነበር የመሰለው፣ እዚያው ትቼው ወደ ፎቅ ወጣሁ ። ሮማን ድምጼን ባትሰማ ኖሮ በሩን አትከፍትም ነበር ። በናፍቆት ከተላላምን በኋላ ፥ «እከፍልሽ ውስጥ ተዘግተሽ ምን ታደርጊያለሽ?» አልኳት

«ሆ! ምን ዓይነት አገር ነው ልጂ!» አለች ።
«ምነው?»
«ወንዱ በመንገድ እያስኪድም ። በዓይናቸው ቀሚሴን ሲያ ወልቁ ይታዋኛል » ብላ ፥ በናፍቆት ዓይን ስትመለከተኝ ከቆየች በኋላ ፥ «ከስተሀል ፥ ጠቁረሀል» አለችኝ ።

«ልክ ነሽ ፥ አረፍት ላይ ልነበርኩም» አልኳት ።
«ሺ ሰማንያ ኪሎ ሜትር አጣርሬ ያዝኩህ አይደለም?» አለ ችና ቀጥላ ፥ «መቸ ነው ይህ ዘጭኝ የሚያልቀው?» ብላ ጠየቀ ችኝ ።

«እንጃ ፥ በእውነት አላውቅም ።....»
«ጣጣ ነው አቱ ። በኔ ላይ የመጣ ፍርጃ ሳይሆን አይቀርም» አለች ።

ከሆቴሉ ወጥታ እኔ ካለሁበት ቤት ውስጥ እንድታርፍ አግባባኋትና ስመሔድ ተነሳን ። የሆቴሉን ሂሣብ ስመክፈል ስንሔድ ተክላይ ዘድንግልን እየሁት ። ሮሚን ወስጀ ፥ «ተክላይ ይባላል ። ጓደኛዬ ነው ። ሮማን እርኖዬ ናት» በማለት አስተዋወቅኋቸው ።

ሮሚ ስታየው ደስ አላላትም ። እሷ ዞር ስትል የሴባ ጣቱን ቀስሮ የቀልድ ዛቻ ዛተብኝ ። መኪና ውስጥ ከገባን በኋላ ፥ «ምን ጓደኛዬ ነው ትላለህ? አላስገባ ፥ አላስወጣ እያለ እንዲህ መከራዬን ሲያበላኝ ነው የከረመው» አለች ።

«ትይው ። ደህና ልጅ ነው ። ቢመኝስ ምናለበት? ውብ ነሽ ። እሱም ሽጋ ነው ። ለክፋት ብሎ አይደለም ። ሕይወትንና ሴቶችን ይወዳል ። ምናለበት?» በማለት አጽናናኋት ።

«ባነት ውስጥ አይደለም እንዴ ያረፋችሁት?» በማለት ግቢውንና ቤቱን አደነቀች ። ግቢው በልዩ ልዩ አበባዎችና ሐረጎች ፥ ጥዶችና ዘምባባዎች የጌጠና የተዋበ ነበር ። ክፍሎቹም በጣም ያማሩና ምቾት ያላቸው ነበሩ ። ዘመቻ እንዲህ ከሆነ መቆየቱ ምን ይከፋል?» አለችና ሻንጣዋን ሳትፈታ መኝታ ቤቱን ማስተካከል ጀመረች ። የተዝረከረከ ነገር ማየት አትወድም ። ልብሶቼም ፥ ጫማዎቼም ፥ እግር ሹራቦቼም በየቦታው ተጥለው ይታያሉ ።

አንድ የቴፕ ክር አንስታ ስትመለከት አየኋት ። ቴፕ ክሩን መፌት እንደጣልኩት እዚያው እረስቼው ነበር ። ምንም ለማድረግ አልቻልኩም ። አሁን ነገሩ ዘግይቷል ። ከጁዋ አልቀማው ነገር! ራሴን ረገምኩት ። ፊያሜታ ጊላይ የሰጠችኝ ክር ነበር ። ስሟ ተጽፎበታል ። የሮማን ፊት በቁጣ ሲቀላ አየሁት ። ምን ለማለት ወይም ምን ለማድረግ እችላለሁ? ዝም ብዬ ቆሜ ቀረሁ ። ፊዲዮ ቴፑን አስነስታ ዘፈኑን ማዳመጥ ጀመረች..... ግጥሙን በቃሌ እወጣዋለሁ ። የኩኩ ዘፈን ነበር ። ምናልባት መቶ ጊዜ ሰምቼው ይሆናል ።

«ከሰው የተለየህ ፥ እኔ ምን አውቃለሁ?
እኔ ምን አውቃለሁ

ሳይህ ደስ ይለኛል ስላንተ አስባለሁ
ስላንተ አስባለሁ
አመመኝ ደከመኝ አጣሁ መድኃኒት
ፍቅርህ አስጨነቀኝ እንደ ልብ ውጋት
መውደዴ ከሆነ እኔ አንተን ማየቱ
ልቤ ከተሰማው የፍቅርህ ግለቱ
ገረመኝ እራሴን ሳየው ሁኔታዬን
አንተም እንደኔው ነህ ፥ ወይ እኔ ብቻዬን?
ወዳንተ እያደላ እምቢ አለኝ ተው ብለው
ነጋ ጠባ አንተን ነው የሚያሰላስለው
ልቤ ተቆልፎ ያስባል ለብቻው
ለምወደው ልጅ ግን ያውና መክፈቻው.....

ከሩ ሳይ ሴላ ዘፈን አልነበረም ። «ጥሩ የፍቅር ዘፈን ነው» አለች ።

ጠጉሬን አክኬ ዝም አልኩ ። ሮማን ተናዳ ጉንጮቿ ሲቀሉ የፈካ ጽጌረዳ አበባ ትመስላለች ።

«ፊያሜታ ጊላይ ማን ናት?» አለች ።

ምን መልስ እንደምሰጣት አጥቼ አሁንም ዝም ብዬ ቀረሁ ። ሻንጣዋን ይዛ ብድግ አለች ።

«የት ልትሔጂ ነው?» ብዬ ሻንጣውን ያዝኩባት ።

«የኔ ወንድም ተወኝ ልሒድበት.....»

«የሆነውን ሁሉ አስረዳሻለሁ ። ዕድል ስጪኝ ፥ እባክሽ» በማለት ልመና ገባሁ ።

«ምንም የምታስረዳኝ ነገር የለም ። ተወኝ!» አለች ።

«እባክሽ ሮሚ ስሚኝ.....»

«ይሆንኑ ነበር የፈራሁት.....»

«ምን?»

«እንተ የደረሰክበት ቦታ ሁሉ ቤትህ ነው ። በደረሰክበት ትለምዳለህ ። መጥኔ እቴ ። ግን አንተ ምን ታደርግ? እኔ ነኝ ቅሌታሟ ። በራሴ ነው የማዝነው ። ባንተ አይደለም.....»

«ያለፈው አልፎአል ። አልሰማ አልሺኝ እንጂ አሁን እነግርሽ ነበር ። ልጅቷ ወስላታ ነች ። አዝናለሁ ። እባክሽን ሮሚ ፥

ይቅርታ አድርጊልኝ ። ልለምንሽ ። አትሒጅ» በማለት ለመ
ንኳት ሁሉንም ነገር እዚያው ልናዘዝላት ፈልጌ ነበር ።

ልመናዬን አልሰማችም ። ፈተውኝ ነው የምልህ! አለዚያ
ውርደት ይከተላል! » ብላ የባሰውኑ አፈጠጠችብኝ ።

ግራ ገብቶኝ ራሴን ይዤ ቆምኩ ። የማደርገው ነገር ጠፋኝ ።
ንዴት ጉሮሮዬን አነቀኝ ። ከዚህ በላይ መለማመጥ ደግሞ አልሆ
ነልኝም ፣ አይሆንልኝም ። ሴቶች አለ በቂ ምክንያት ሲነጫ
ነጩብኝና አልሰማ ሲሉኝ ቶሎ ግልፍ ይለኛል ። ከዚያ በኋላ
መለማመጥ ፈጽሞ አይሆንልኝም ። ሴቶች በመሠረቱ የሚለማመ
ጣቸውን ወንድ ይወዳሉ መሰለኝ ፣ ዝም ብዬ ስተዋቸው ብዙ
ሴቶች ፣ እሱ አረመኔ ነው ፣ ጨካኝ ነው የሚል ስም አውጥተው
ልኛል ። እንኳን በድለው ይቅርና ሴት በድላም ብትሆን መካስ
ትወዳለች ። እኔ ግን እንዲህ አይደለሁም ። ከሴት ጋር እልከ
መግባትም አልወድም ። የማታዳምጠኝ ከሆነ ጥያት መሔድ ብቻ
ነው የማውቀው ። እም ፣ ሮማንን በድያት ይሆናል ፣ ግን ለምን
አታዳምጠኝም! ለምን አይገባትም!

«ከፈለግሽ ልትሒጂ ትችያለሽ!» ብዬ መንገዱን ለቀቅሁላት።

ሻንጣዋን አንጠልጥላ ወጣች ። ግድግዳውን በቡጢ አልኩ
ትና ተከትያት ወጣሁ ።

«እሺ ፣ መሔዱንስ ሒጂ ። የት ነው የምትሔጂው? ላድር
ስሽ» አልኳት ።

«አልፈልግም ራሴ እሄዳለሁ.....»

«እባክሽ ሮሚ ፣ አሁን ባታስቸግሪኝ ምናለበት?»

«እኔ የማስቸግር ሴት አይደለሁም ። ታክሲ ሞልቷል ።
አትቸገር» ብላ መንገዷን ቀጠለች ።

በሠላም ተውኳት ። ሜዳ ላይ ጉብ ጉብ ልገጥማት አልችልም።
በሠላም እንድትሔድ ከመተው ሌላ ምን ማድረግ እችላለሁ?
እንደ አሳት እየነደድኩ ቆሜ ቀረሁ ። ባንድ ፊት ሮማን እንዲህ
ጨክና አውላላ ሜዳ ላይ ጥላኝ ትሔዳለች ብዬ በልቤ አላመን
ኩም ። ተከትያት እንዳልሔድም አልከ ያዘኝ ። ሰው የሚጣላ
በትና የሚለያይበት ጥቃቅን ምክንያቶች እናደዱኝ ። አዘንኩኝ ።
ሰው ቢደማመጥ አሁን ምናለበት? ከስንቱ ስቃይና ስጋት ራሳች
ንን ከደን ነበር!..... እና ፊያሜታ ጊላይን ከልቤ ረገምኳት ።

ሞኝ በመሆኔም ራሴን ጠላሁት ። ለመርህም ሆነ እንባ አውጥቼ
ለማልቀስ አልቻልኩም ። መፈንዳትም አልሆነልኝም ። እንዲህ
ሲኮን ምን ይሰማል? እንደተጠመደ የጊዜ ቦምብ ትር ፣ ትር ሲሉ
ከመዋል ሌላ ምን ይደረጋል? ልትፈነዳ ትፈልጋለህ ፣ ግን አት
ፈነዳም ። ንዴቴንና ቁጭቴን ፊያሜታ ጊላይ ላይ ለመወጣት
ፈልጌ ነበር ። ሒጂ እሷ ላይ ከመፈንዳት ሌላ ምኞትና አሳብ አል
ነበረኝም ። ኩሎኔል በትሩ ቢሮ አሥሬ ይሆናል ስልክ የደወልኩ
ት ። ከምጽዋ አልተመለሰም ። ያገኘሁትን መረጃ ልነግረው አሁን
በቸኮልኩበት ጊዜ እሱን በማጣቴ ነደደኝ ። ከመረጃው ጋር የም
ሞት ወይም የምፈነዳም መስሎ ተሰማኝ ። የተረገመ እድል!
እንደምንም መሸልኝ ። እንደዚያን ቀን ጊዜ ረዝሞብኝ አያው
ቅም ።

ኒያላ ሆቴል አካባቢ ፊያሜታን መጠበቅ ጀመርኩ ። አንድ
ሰዓት ሆነ ። ቀጠሮ አክባሪ ነበረች ። ግን በቀጠረችኝ ሰዓት
አልመጣችም ። ደቂቃዎች አለፉ ። ደቂቃዎች መጡ ። ሴቶችን
አምስት ደቂቃ መጠበቅ ግዴታ ነው ፣ ይገባል ። አሥር ደቂቃ
መስጠት ጨዋነት ነው ። ከዚያ በላይ መቆየት ግን ሞኝነት ነው
የሚል መርሆ ቢኖረኝም እንደሞኝ መንገድ መንገዱን እያየሁ
ጠበቅኳት ። አንድ ሰዓት ከሐያ ደቂቃ ሆነ ፊያሜታ ባገሩም
የለችም ። አሁንም ተስፋ አልቆረጥኩም ። በተጨማሪ አሥር
ደቂቃ ያህል ጠበኳት ። አሁንም አልመጣችም ። ያቺ ውሻ ነቅታ
ብኝ ይሆናል የጠፋችው ፣ ቆይ ግድ የለም በማለት እየዛትኩና
እየተናደድኩ ሮማንን ፍለጋ ወደ ከረን ሆቴል ሔድኩ ። ከሮሚ
ጋር ለመታረቅ የመጨረሻ ሙከራ ለማድረግ ፈልጌ ነበር ፣
መቸም ጊዜ የማይለውጠው ነገር የለም በማለት እንዳችን የግድ
የልብ ኩራታችንን ውጠን ካልተስበርን ፍቅራችን ይበጠሳል ።
ለፍቅር ማንበስ ያስፈልጋል ። እኔና ሮማን ስንጣላ የመጀመሪያ
ጊዜአችን አይደለም ። አንድ ጊዜ ተጣልተን የተኳረፍንበት ሁ
ኔታ ከሁሉም ትዝ ይለኛል ። ጠጉር ሠሪ ቤት ወስጃት ነበር ። በተ
ባባልነው ሰዓት ተመልሼ ልወስዳት አልቻልኩም ። በጣም
ዘገየሁባት ። አጣዳፊ ሥራ ነበረኝ ። ድመንድ ልጅ ብዙውን ጊዜ
የራሱ ጊዜ የለውም ። ልወስዳት ስመጣ አኮረፈችኝ ። አንድ
ግብጣ ላይ መገኘት ነበረብን ። መኪናዬ ላይ አልወጣም አለች ።
ብላት ፣ ብሠራት አሻፈረኝ ብላ ቀረች ። «ታዲያ ለዚህ ከሆነ መ
ጀመሪያውኑ እስካሁን ለምን ጠበቅሺኝ!» አልኳት ።

«እንጃልህ!» ብላ ታክሲ ይዛ ጭልጥ አለች ። በጣም ስላና ደደችኝ ለሣምንት ያህል ጠፋሁባት ። የትግል ሣምንት ነበር ። ከልቤ ጋር ስሟገት ጥርሴን ነከሼ ሣምንቱን አሳለፍኩት ። ቅዳሜ ማታ ስልክ ደወለችልኝ ። ያለችኝ ሁሉ ትዝ ይለኛል..... «አንተ ኩራተኛ አለህ? ዛሬ ከቤት ባጣህ ኖሮ ዳግመኛ አልደውልም ነበር ። ጨካኝ ። መጥፎ ጨካኝ ነህ.....እሺ እኔስ ካንተ መኪና ላይ አልወጣም ብዬ ታክሲ ይዤ ልሒድ ። ይገባኛል ። አንተ ተከትለኸኝ እንዳትመጣ ያደረገህ ነገር ምንድነው? ቤቴን ታውቀዋለህ ። ኩራት ፥ ንቀት ፥ እብሪት ነው ያስቀረህ አይደለም? ስለ ሴት ምኑም ነገር አይገባህም ። የሴት አያያዝ አታውቅም ። ፍቅር ምን እንደሆነ አይገባህም ። በእውነት የምትገርምና የምታሳዝን ፍጡር ነህ.....»

ተመሳሳይ የሆነ ጥፋት በመድገሜ ራሴን ታዘብኩት ። ልሒድ ብላ በተነሳችበት ጊዜ በግድ ይዤ ማስቀረት ነበረብኝ። ዝም ብዬ መልቀቅ አልነበረብኝም ። ያውም በማታውቀውና አስታራቂ በሌለበት አገር ።

ሮማን ከረን ሆቴል አልነበረችም ። ወደዚያ እንዳልተመለሰች ተነገረኝ ። የት ገብታ ይሆን? በማለት ኂያሳና እምባሥይራ ሒጂ ጠየኩ ። ሁለቱም ቦታ አልነበረችም ። ሌሎች ሁለት ሆቴል ቤቶች ሞከርኩ ። የትም አልነበረችም ። ሌላ የማደርገው ነገር አልነበረኝም ። ተስፋ አልቆረጥኩም፣ ምናልባት ወደ ቤት ተመልሳ ይሆናል በማለት ወደ ቤቴ አመራሁ ።

ግቢውን ከሚጠብቁት ወታደሮች አንዱ በኢንቬሎፕ የታሸገ ወፍራም ደብዳቤ በሩ ላይ ሰጠኝ ። ስምና አድራሻ አልተጻፈበትም ። የሮማን ደብዳቤ መስሎኝ ይዤ ወደ መኝታ ቤቴ ገባሁ ። የፊያሜታ ጊላይ ደብዳቤ ነበር ። ወረቀቱ ወጥ ወጥ ይሸታል ። ገረመኝ ። ፊያሜታ የነካችው ነገር ቀርቶ ያለፈች በትም መንገድ ሽቶ ሽቶ ነበር የሚሸተው ።

«ጸጋዬ ፥ ይህ የመጨረሻ ቃሌ ነው ። የተገናኘንበትን ቀን እረግመዋለሁ ። ቀይ ኮከብ ነው ጉድ የሠራኝ አባቴ ይሙት ። ቀይ ኮከብ አንተን ባያመጣብኝ ኖሮ ጣጣ ውስጥ አልገባም ነበር ። እኔ የተፈጠርኩት ለደስታ ነው ብዬህ የለም? ቀይ ኮከብ አንተን

ባያመጣብኝ ኖሮ ደስ ካለኝ ወንድ ጋር እየገባሁና እየወጣሁ በደስታ እኖር ነበር ። አሁን ግን ደስታ የለኝም ። ደስታን አጥቼዋለሁ ። ሕይወት ስቃይ ሆናብኛለች ፥ ዕድሜ ላንቴ ። ስካሮኛ ነህ አባቴ ይሙት ።

«አሁን ሳስበው አንተን ከማወቄ በፊት ያሳለፍኩትም ሕይወት የደስታ ጊዜ ነበር ለማለት አልችልም ። የምወደውና የሚወደኝን ልጅ ስፈልግ ነበር የኖርኩት ። እንዳጋጣሚ አንቴን አገኘሁህ ፥ ያለ ዕድል ሆኖ አጣሁህ ፥ ወይም ላጣህ ነው ።

«ለምን ወደድኩህ? የሚያከብረኝ ፥ የሚግባባኝና የሚወደኝ ወንድ ስፈልግ ኖሬአለሁ ። አንተ ሦስቱንም ታሚላለህ ። የራስ ከን ደስታ ብቻ በማሰብ ወደ መኝታ የምትጎትተኝ ሆነህ አላገኘሁህም፣ እንደሌሎቹ የመሐል አገር ወንዶች የቱሪስት ጠባይ የለህም ። ወደድኩሽ ፥ ሞትክልሽ ሲሉ ከርመው በመጨረሻ መሐጀቸው ሲቃረብ ይክዱህል ። አባቴ ይሙት ባለጌ ናቸው ። አይገርምም ። ድሮውንም ከቱሪስት ምን ይጠበቃል ። አንተ ግን እንደሱ አይደለህም ። ስለሆነም ፥ ካንተ ጋር ስሆን መላ ሰውነቴ ይዝናናል ። ነፍሴ በደስታ ባሕር ውስጥ ትዋኛለች ። የምደብቅህ ወይም የምቆጥብህ ነገር የለኝም ። ካንተ ጋር ስሆን ሰውነቴን እረሳዋለሁ ። ይሉኝታ የለኝም ። እፍረት አይሰማኝም ። እወድህለሁ ። ጠረንህ ጠረኔ ሆኗል ። ሰውነቴ ሰውነትህ ። ከሚወዱት ሰው ጋር ፥ ከሚግባቡት ሰው ጋር አንዲት ደቂቃም ብትሆን ማሳለፉ ዓቤት ደስ ሲል! ያለ ፍቅር አንድጣራ ስር አብሮ መኖር 'ኮ ቁም ነገር የለውም ። ግን አንተም ብትቆይ ያው የቱሪስት ጠባይ ሳታሳየኝ አትቀርም ነበር ። ይህን ከማየቴ በፊት መሞቴ ደስ ይለኛል ። እንዴት አዝን ነበር? አባቴ ይሙት ።

«የሚያሳዝነው የሚወዱትን ፥ ሲፈልጉት የኖሩትን ሰው አግኝቶ ማጣት ነው ። አጣሁህ ። ምነው ባላወቅሁህ? ለደስታ ነው የተፈጠርኩት ብዬ አስብ ነበር ። ግን አይደለም ። ለመከራ የተፈጠርኩ መሆኔ ገብቶኛል ፥ ሲድሜ ላንቴ ። አንተ ከእርግጥህ ጋር ተደሰት ። መጥታልህ የለም? እንኳን ደስ ያለህ ። እስቲ ባባትህ ንገረኝ ፥ እንደኔ ትሆንልህለች? እንደኔ ትወድህለች? ከኔ የበለጠ አንቴ ላይ ምን መብት አላት? የተለዋወጣችሁት ቀለበት ነው ቁም ነገሩ? ባታውቀው ነው እንጂ እኔ ሕይወቴን ልለውጥልህ ነው ። ደደብ ። አባቴ ይሙት ደደብ ነህ ። ግን

ለምንድነው? ምን ዓይነት ሴት ነኝ? እስቲ ንገረኝ፣ ግን ልትኑ ግረኝ እትችልም ። ከእንግዲህ አታየኝም ፣ በሕይወት አታገኘኝም ።

«ደግዬ ፣ ስለኔ ሁሉን ነገር አማውቼህለሁ ። ላንተ ግልጽ እንደሆንኩ ለማንም ሆኜ አላውቅም ። አንድ ነገር ብቻ አልነገርኩህም ። ለምን ሳልነግርህ እንደቀረሁ ምክንያቱ አይገባኝም ። ከዛሬ ነገ እነግረዋለሁ እያልኩ አስብ ነበር ። ሳልነግርህ የቀረሁት ምናልባት አጣዋለሁ በማለት ይሆናል ። አትፍረድብኝ ። የወደደ ሰው እውር ነው ። አሁን ልንገርህ ።

«ከኩሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ጋር ሰባት ዓመት አብረን ወጥተናል ። እከብረዋለሁ ፣ ያከብረኛል ። ደግ ነው ። የዋለልኝ ውለታ ብዙ ነው፣ ግን ይሉኝታና እክብሮት ብቻቸውን ለፍቅር መሠረት ሊሆኑ አይችሉም ። የማያስታውሰኝና የሚጠራኝ በፈለገኝ ጊዜ ብቻ ነበር ። ሌላ ጊዜ ትዝ የምለው እይመስለኝም ። በሕይወቱ ውስጥ አልነበርኩም ። እሱም በሕይወቴ ውስጥ አልነበረም ። እና አንተን መውደዴ ኃጢአት ይሆንብኛል? የፈለኩትን ለመውደድ መብት የለኝም ወይ? ከሰው የተፈጠርኩ እይደለሁም ወይ? የፈለኩትን ለመውደድ መብት አለኝ ። የሠራሁት ኃጢአት የለም ። ባል ወይም እጮኛ የለኝም ። ያልነገርኩህ ትቀናለህ ብዬ አይደለም ። ጦር ሜዳ ከሚዋጋ ሰው ወዳጅ ጋር እንዴት እወጣለሁ? የምትል ስለመሰለኝ ነው ። ስለወደድኩህ በዚህ ምክንያት ላጣህ አልፈለኩም ። ይህን እንዴት ለማወቅ ቻልሽ? ትለኝ ይሆናል ። ተስማኝ ። አብዛኛውን የሴት እውቀት የሚመነጨው ከስሜት ነው ። እውቀቷ ቀጥተኛ ነው ። አትፍረድብኝ እሺ? ደደብ ።

«እኔ ያለ ፍቅር የማውቀው ነገር የለኝም ። ወንዶችን ፍቅር ማስያዝ ደስ ይለኛል ። ወንዶችን ፍቅር ማስያዝ ቀላል ነው ። እንዴት መሰለህ? መጀመሪያ ሳገኘው ልከ ስፈልገው የኖርኩት ሰው እስመስዬ የልብ ልብ እሰጠዋለሁ ። ግልጽ እሆንለታለሁ ። ፍቅር አሳየዋለሁ ፣ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ለጥቂት ሣምንታት አልለየውም ። ሳላየው ውዬ አላድርም ። ሌላ ሴት እንዲያይ ወይም አሳብ እንዲኖረው ጊዜ አልሰጠውም። እንዲለምደኝ እደርገዋለሁ ፣ ደሙ ውስጥ እገባለሁ ። ወንድ ሞኝ ነው ፣ ውሻ ነው ። ቶሎ

ይለምዳል ። የለመደኝና ደሙ ውስጥ የገባሁ መሆኔን ካወቅሁ በኋላ ገሸሽ ላደርገው እጀምራለሁ ፣ ዛሬ አይቀርኝም ፣ ነገም እይሆንልኝም ማለት አመጣለሁ ፣ ካመረረ እሔዳለታለሁ ። ብሔድለትም የመንፈስ እረፍት አልሰጠውም ። በፊት የማውቃቸውን ወዳጆቼን ሰም እየጠራሁና ዝናቸውንና ደግነታቸውን ፣ ኃይላቸውንና ወንድነታቸውን እያነሳሁ አስቀናዋለሁ ። ከእንግዲህ የፍቅርና የቅናት እሳት ተማረ ማለት ነው ። እንተንም እንዲህ ሳደርግህ ጀምሬ ነበር ። ግን አሳዘንከኝ ። ለምን እንደሆነ እንጃ ልማወትብህ አልቻልኩም ። እታላይ ስላልሆንክ ላታልልህ አልፈለኩም ። የልግድና የቅናት እሳት በሚግርበት ጊዜ ልዩ ልዩ ወዳጆች የተለያየ ርምጃ ይወስዳሉ ። አንዳንድ ወንዶች እልከ ይገቡና ጢት ማታ ዱላ ይጀምራሉ ። የባሰባቸውም ይገድላሉ ። ሚስቴን ፈትቼ ካላገባሁሽ ሞቼ እገኛለሁ የሚሉም ይገኛሉ ። ታውረዋል በቃ ። በሆዴ እስቃለሁ ። ጅልነታቸው ያስቅኛል ። እታዘባቸዋለሁ ፣ እንቃቸዋለሁ ። እስቲ ባባትህ እየው ፣ ስንት ዘመን ትዳር ይዞ የኖረ ፣ ልጆች ያለው ሰው ፣ ድንገት እዚህ ሰሥራ መጥቶ አገባሻለሁ ፣ ጠብቂኝ ፣ አትሰይኝ ሲልህ ምን ትለዋለህ? ውሽቱን ነው ፣ የሚፈልገው የለመደውን ሰውነቴን ብቻ ነው ። እስካለ ድረስ ሌላ ወንድ እንዲነካበት ስለማይ ፈልግ ብቻ ነው ፣ ቅናት ስለሚያሳርረው ብቻ ነው ። አባቴ ይሙት ፣ ወንዶች ስትባሉ በመሠረቱ ከእውሬ አትሻሉም ። ሴቶችን ውሻ ትሳላችሁ እንጂ ከወንዶች የባሰ ውሻ የለም ።

«ሌሎች ወንዶች ደግሞ ቅናት ይዟቸው እልከ ሲገቡ ያለ የሌለ ገንዘባቸውን በላዬ ላይ ማፍሰስ ይጀምራሉ ። ጢት ማታ ፣ ዘወትር ግብግዋና ስጦታው ይጎርፋል ። በቀን እስከ መቶ ብር መመንዘር ይመጣል ። ከየት ነው ይህን ሁሉ ገንዘብ የሚያመጡት? እዚህ አገር የሚመጡት አብዛኛዎቹ ወንዶች ግፋ ቢል ደመወዛቸው ከስምንት መቶ እና ወይም ከሺህ ብር አይበልጥም ። በዚያ ላይ ሚስት ፣ ልጆች አሏቸው ። አንድም ፣ ሚስቶቻቸውንና ልጆቻቸውን እያስራቡና እያስጠሙ ፣ ቤታቸውን እያራቆቱና ልጆቻቸውን ካላማማ እያስቀሩ መሆን አለበት ። እየተበደሩና እየተለቀቁ መሆን አለበት።ይህ አልቢቃ ሲል ምን ይኮናል? ጉቦ መብላት ፣ ማጭበርበርና በሥልጣን ተጠቅሞ መበዝበዝ ይመጣል ። እንዲህ ዓይነት ወንዶች በመሠረቱ ያልሆኑትን ሆነው መታየት የሚፈልጉ ጉረኞች ናቸው ። በየምሽቱ መቶ ብር በመ

ምዘዝ ፥ ውስኪ እንደ ውሀ በመጠጣትና በመጋበዝ ፥ ስጦታ በማዥጎድጎድ የሴትን ልብ ለመማረክ የሚጥሩ ርካሾች ስለሆኑ በሆዴ እስቅባቸዋለሁ ፥ በልቤ እንቃቸዋለሁ ። ግን እንዲህ ዓይነቱ ወንዶች ይሻሉኛል ። ከተደሰትኩ ምን ችገረኝ? የምፈልገውም ይህንኑ ነው ። አሁን ባባትህ ስታለበው እንዲህ የማጌጠውና የምሸቀረቀረው በማገኛት ደመወዜ መስለህ? የማገኛት ደመወዝ ለሽቶም አትበቃኝም ።

«እኔ የምጠላው የሚደባደቡትን ወንዶች ነው ። አንዳንድ ወንዶች ከአህያ ፍቅር ሌላ አያውቁም ። ፍቅር በግድ ይሆናል? አይሆንም ። ሴት ደብድበህና አድምተህ ፥ ደም አስተፍተህ በግድ ብትተኛት ኃጢአትም ወንጀልም ነው ፥ ሴትን ልጅ ያለውዴታዋ በግድ ፥ በጉልበት መድፈርና ጧት ማታ «ዶሮ ጠባቂ አድርጌ ባላስቀርሽ እኔ ወንድ አይደለሁም» እያሉ ማስፈራራት በርግጥ ወንጀል ነው ። ይህን ስለምፈራ ነው ባለሥልጣኖችን የምመር ጠው ። አንድ ሰው ባለሥልጣን ከሆነ ክብሩን ስለሚጠብቅ ከነ ውር ሥራ ይቆጠባል ። አይደባደብም ፥ ሌሊት ሰክሮ መጥቶ ቤት ሰብሮ ልግባ አይልም ፥ ወይም በየመንገዱ በመኪና እያሳደደ ነይ ውረጂ በማለት አምባጓሮ አይፈጥርም የሚል ግምት ነበረኝ ። አሁን አሳቤን ለውጣለሁ ። አንድ ባለሥልጣን ነው አሳቤን ያስ ለወጠኝ ። በጠፋሁበት ቁጥር ቤቴ ቀርቶ ቢሮዬ ድረስ እየመጣ ከሥራ ጓደኞቼና ከአለቃዬ ፊት ደም ያስተፋኝ ነበር ። ምን ይደረጋል? ባለሥልጣን ስለሆነ የሚናገረውና የሚደፍረው የለም፥ ሁሉም ወገኑ ነው ። ከባለጊዜ ጋር ማን ተጋፍቶ ይችላል? ቤት እየመጣ እናት አባቴና ወንድሞቼ ፊት ይደበድበኝ ነበር ። ወን ወንድሞቼ እሳት የላሱ ጎረምሶች ቢሆኑም ምንም ሊያደርጉት አይችሉም ነበር ። ቢናገሩትና ቢደበድቡት ምናልባት ጸረ አብዮትና ጸረ አንድነት ናቸው ተብሰው ሰምበል ይገባሉ ። ይህን ውርደት ማየት ጠልተው በመጨረሻ አንዱ አበደ ፥ ሌላው አዲስ አበባ ሔዶ የት እንዳለ አይታወቅም ፥ ቤታችን ላይ የደረሰ ርግማን ሆኖ ቀረሁ ። ነው ደግሞም ። በገዛ ራሴ ያመጣሁባቸው ውርደት ነው ። ሲያዝኑብኝ ይኖራሉ ።

«እኔ መውጣት የምወደው ሚስት ካላቸው ወንዶች ጋር ነው ብዬህ ነበር ። ታስታውሳለህ? ከሴትም ጋር እልክ መግባት ደስ ይለኛል ። ግን ዋናው ምክንያት ሚስት ያለው ወንድ ጧት ማታ

አያስቸግረኝም ፥ እንደ ልቤ ለመሆን እችላለሁ በማለት ነበር ። አሁን ሚስት ያላቸውንም ወንዶች መሸሽ ጀምሬአለሁ ። አንዳ ንዶቹ ከወንደላጤዎች ይበልጥ ያስቸግራሉ ፥ ይሉኝታ አያው ቁም ። ከሚስቶቻቸው ጋር በተጣሉ ቁጥር መጥተው ያስቸግራሉ። በር ይደበድባሉ ። በለከሩ ቁጥር አያስቀምጡም ፥ አያስተኙም ፥ ሰው ምን ይለኛል አይሉም ። መጥኔ ለሚስቶቻቸው! ይህን እያየሁ እንዴት ባል ላገባ እችላለሁ? እንዴት ልወሰን እችላለሁ?

«ከአዲስ አበባ የመጣ አንድ አባወራ ያደረገኝን ልንገርህ ። ግን ለምንድነው የምናዘዝልህ? እዚህ አገር የተመደበ ባለሥል ጣን ነው ። ስሙ ምንም አያደርግልህም ። አዲስ አበባ ቆንጆ ሚስትና አበባ የመሰሉ ልጆች አሉት ። ባለሥልጣንም ባለ ትዳርም ስለሆነ አያስቸግረኝም ብዬ እንደልማዴ አጠመድኩት ። ሊለቀኝ መስለህ! ኩርፊያው ፥ ዱላው ፥ ጭቅጭቁ አላስቆም አላስ ቀምጥ አለኝ ። መግቢያ መውጫ አሳጣኝ ። የተፈጠርኩበትን ቀን አስረገመኝ ። እንዴት ልገላገለው ብዬ ሳስበው ስጨነቅ አንድ ሌላ ባለሥልጣን አጋጠመኝ ። እብድ ነው ። ጨርሶ የለየለት እብድ ነው ። ይኸኛውም የባሰ መኾገር ሆነብኝ ። ምሳና ራቴ ጥፊ ሆነ ። ከመጥበሻ ወደ እሳት እንዲሉ ፥ ከበፊቱ ኛው ሰውዬ ተገላገልኩ ስል የባሰ አጋጠመኝ ። ነፍስና ሥጋዬ ተለበለበ ። ለበለበኝ ፥ አቃጠለኝ ፥ መኝታው እሳት ሆነብኝ ። ስለዚህ ለውዬ ኃላ አማውትሀለሁ ። ግን አሁን ልነግርህ የም ፈልገው ሌላ ነገር ነው ።

«ይህ ሁሉ ችግር የሚደርስብኝ ለምን መሰለህ? ግፍ ውያለው ። አንድ ሰውዬ ነበር ። ቤቱ ሲወስደኝ ልጃገረድ ነኝ ብዬ አለቀስ ኩበት ። ውሸቴን ነበር ። ለምን እንዲህ እንዳልኩት አላውቅም ። በውሸቴ ጸናሁ ። አመንኝ ። ሁለት ዓመት ሙሉ አብረን ወጣን ፥ ያበላኛል ፥ ያጠጣኛል ፥ ያስጌጠኛል ፥ ያንሸራሸረኛል ። አንድ ቀን እንዳጋጣሚ በኮምቢሽታቶ በእግሩ ሲዘዋወር ካንድ ፎቶ ቤት በቪሎ የተነሳሁትን የሠርጌን ፎቶግራፍ አየ ። ይገርምሃል ምንም አላለኝም ። በራሱ ሞኝት ሲስቅ ቆየና «ምናለ በይኝ ፥ የዋልሽብኝ ግፍ ደም ሲያስለቅስሽ ይኖራል» ብሎኝ ሔደ ። እውነትም ደም ሳለቅስ እኖራለሁ ። ወንዶች ላይ የምዘረጋው ወጥመድ እኔን መልሶ ያጠምደኛል ፥ ያስቃየኛል ። ግን ለምንድነ ነው እንዲህ የምሆነው? ምን ዓይነት ሴት ነኝ?

«ግን አባቴ ይሙት ፣ ለምንድነው ክብራቸውን የሚጠብቁ ፣ ያልሆኑትን ሆነው መታየት የማይፈልጉ ፣ ሲወዷቸው የሚ ወዱ ፣ ሲጠሏቸው የሚተው ፣ በየመጠጥ ቤቱ የማይዞሩ ፣ ሥራቸ ውን እየበረዙ የሚያስከብሩ ፣ ትግሬ ሲባል ሁሉም ወንበዴ ነው ብለው የማያምኑ ፣ በአነጋገራቸውና በተግባራቸው እንደ ምሳሌነት የሚታዩ ፣ አጉል ኩራት ፣ ትዕቢትና ጉራ የማያጠቃ ቸው ፣ አስተዋይና ትሁት የሆኑ ምርጥ ፡ ምርጥ ሰዎች እዚህ የማይ መደቡት? ጥሩ ነበር አባቴ ይሙት ። እኔ የፖለቲካ ሥራ ነው የም ለው ይህን ነው ። ፍትወት ፣ ፍቅረንዋይ ፣ ጉራ ፣ አጉል ትዕቢትና የሥልጣን ጉጉት የሚያጠቃቸውን ሰዎች ሥልጣን ላይ ማስቀ መጥ ፖለቲካ ያበላሻል ። ቀይ ኮከብ ዘመቻ ነገሩን ቢያስብበት ጥሩ ይመስለኛል ። እኔ ፖለቲካ አላውቅም ። ማወቅም አልፈል ግም፣ እኔ የማውቀው ፍቅር ብቻ ነው ። ቢሆንም የፖለቲካ ሥራ በመሠረቱ አመራር ላይ ያሉ ሰዎች ያላቸው ጥንካሬና በሕዝብ ዘንድ ያላቸው ተቀባይነትና እምነት ይመስለኛል ። አንዳንዶቹ ደግሞ ከጸሐይ በታች ያለውን ነገር ሁሉ ቃል ይገ ባሉ ። ሥራ አስገባሻለሁ ፣ ደመወዝ አስጨምረልሻለሁ ፣ ውጭ አገር እልክሻለሁ ፣ የታሰረውን ወንድምሽን ወይም ዘመድሽን አስፈታልሻለሁ ወዘተ... የማይገቡት ቃል የለም ። አንዳንዶቹ ያደርጉታል ። ይዘ ምን ፍትሕ ይባላል አባቴ ይሙት ። ደህና ባለሥልጣን የያዘች ሴት የፈለገችውን ስታደርግ ሌሎቹ ምን ያድርጉ? ምን ይበሉ? ምን ይሥሩ?

«ምርጥ ምርጥ ሰዎች ሥልጣን ላይ እንዲቀመጡ ቢደረግ የአሥመራ ሴቶችም ያርፉ ነበር አባቴ ይሙት ። ፍትሕም ይገኝ ነበር ። አሁን የአሥመራ ሴቶች ከኔ ጀምሮ ፡ የመሐል አገር ወን ዶች ለሴት ሚች ስለሆኑ በቀላሉ ይምኛሉ ፡ ይታለላሉ ፡ ይራገ ፋሉ ፡ በቀላሉ ለሴት ተገዢ ይሆናሉ የሚል እምነት አለን ። ደግሞም እውነት ነው ። ከመሐል አገር የሚመጡት ወንዶች ልክ እንደ ጣልያን ናቸው ። ሴቶችን ማክበርና መንከባከብ ይወዳሉ ። ያሏቸውን ያደርጋሉ ። ጉራ አላቸው ። የትግሬ ወንድ ረግጦ ነው ሴቶችን የሚገዛው ። ለሴት ደንታ የለውም ፡ ክብር አይሰጣትም ። ከፈለገ ሚስቱን አስቀምጦ ሌላ ያገባል ። እና በዚህ እምነት የተነሳ የመሐል አገር ወንዶችን ሆነ ብለው አሳደው የማይዙ ፡ የሚቀበሉና የሚሸኙ ልዩ ሴቶች አሥመራ ውስጥ ተፈጥረዋል ። በጣም ብልጦች ናቸው ። ዓላማቸው አማ ርሶ ቶሎ ዞር ማለት ነው ። አንዳንድ ሠጥፎ መዥገር ካላጋጠ

ማቸው በስተቀር ለምን? ከመሐል አገር የመጣው ወንድ ባለ ትዳር መሆኑንና ለትዳርና ለነገር የማይፈልጋቸው መሆኑን ያው ቃሉ ። ገንዘብ እንዳለው ያውቃሉ ፡ አብዛኛዎቹ ፍትወተ ሥጋ የሚያጠቃቸው መሆናቸውንም ያውቃሉ ። ወንዱ ሊጠቀምባ ቸው ይፈልጋል ፣ እነሱም ይጠቀሙበታል ። ይረባረቡበታል ። የምትግጠውና የምታራግፈው የሚያወጣት ሴት ብቻ አይደለ ችም ። ጓደኞቿንም ጭምር ትጋብዛለች ። የመሐል አገር ሰው ጉረኛ ነውና ታከተኝ ፣ ደከመኝ አይልም ። ገንዘቡን ይከሰክሳል ፤ ማታ ማታ ሠርግና ምላሽ ይሆናል ። እንደ መዥገር ተጣብቀው በት ደሙን መጠው ሳይጨርሱ አያለቁትም ። ሂ.... ያሥመራ ሴተ ላጤዎች ደም ውስጥ ለመግባት ጊዜ አይፈጅባቸውም ። ከደባበሱትና የወደዱት መስለው ከታዩት የመሐል አገር ወንድ በሬ ነው ፣ ቶሎ ልቡ ይማረካል ። በመሐል አገር ወንዶች ጉዳይ ከኔ የበለጠች ኤክስፐርት በአሥመራ ኩተማ አትገኝም ። ብዙ ተቀብያለሁ ፣ ብዙ ሸኝቻለሁ ። ብዙ ተምሬአለሁ ። ታሳታውስ እንደሆነ እንደተዋወቅን ሰሞን እኔም ጓደኞቼን እየጠራሁ ላማ ርስህ ተነስቼ ነበር ። ግን አሳዘንከኝ ። አንተ እንደሌሎቹ ወንዶች የራስክን ጊዜያዊ ደስታ ብቻ የምትፈልግና የምትሞኝ ሰው አይ ደለህም ፣ ወይም እትመስለኝም ። የምታደርገው ነገር ሁሉ ከንጹህ ፍቅርና ከቀና አስተሳሰብ ስለሚመነጭ ነው መሰለኝ ፡ ፍቅርህንና ግብግህን ፡ ስጦታህንና ደግነትህን ማራከስ ይከ ብዳል ። ሌሎች ወንዶች ግን በገንዘብ ወይም በማታለል ወይም በጉልበት ጊዜያዊ ስሜታቸውን ብቻ ለማርካት ስለሚፈልጉ ፡ ደማቸውን መምጠጥ ቀርቶ አዋንታቸውንም ቢግጡ አይቆጭም፡ አያሳዝንም ። ብዙዎቹ ከሚስቴ ጋር የምኖርም አይመስለኝም ሲሉ የከረሙ አዲስ አበባ በገቡ ማግስት መፈጠሬን ጭምር የረሱ ብዙ ወንዶች አውቃለሁ ። አብዛኛዎቻችሁ ርካሾች ናችሁ ። ግን እኔ እንደ አሥመራ ሴቶች ፍቅር ቶሎ አይዘንም፣ አባቴ ይሙት ። የአሥመራ ሴቶች ይግረምህና ፍቅር ቶሎ ይገድላቸ ዋል ፣ ባንድ ጊዜ ሙትት ይላሉ ፣ ባንድ ጊዜ ነው ሙትት ፣ ፍር ክርክ ፣ ብትንትን የሚሉት ። በተለይማ የሚያከብራቸውን ፡ የሚወዳቸውንና የሚንከባከባቸውን ወንድ ካገኙ በቃ ልባቸው እንደ ቅቤ ይቀልጣል ። የመሐል ሀገር ወንዶችን የሚወዱት ለምን መሰለህ? ፍቅር ያውቃሉ ፣ ሴቶች ያከብራሉ ስለሚሉ ነው ። ደብረ ዘይት ብትሄድ የአየር ኃይል የመኰንኖች ሚስቶች መሳ ለመሳ የአሥመራ ሴቶች ናቸው ። ከባሕር ኃይሎችም ጋር

በብዛት ተጋብተናል ። ከመሐል ሀገር የመጣው መለየ ለባሽና ሚሊሺያ ፡ አባት ጦሮችም ሳይቀሩ እንዳንድ እየያዙ በመመለስ ላይ ናቸው ። ጥሩ ምልክት ነው አባቱ ይሙት ። ጥቂት ወንዶቻችን እንገንጠል ቢሉም ፡ ሴቶቻችን አንድነትን አያጠበቁ ናቸው ። የአንድነት መሠረቱ ፍቅር ነው ፡ አይመስልህም? እኔ ግን የመሐል ሀገር ሰዎችን አልወድም ነበር ። ከቱሪስቶች ጋር ፍቅር መውደቅ ምን ያደርጋል? ብዙዎቻችሁ ቱሪስቶች ናችሁ። ጊዜው ሲደርስ ሻንጣችሁን እንጠልጥላችሁ ፈትለክ ከማለት ሌላ ምን ታደርጋላችሁ? ስትሔዱ እንኳን ደህና ሁኑ አትሉም ። አንተም ያው እንደሌሎቹ ቱሪስት ነህ ፡ አይደለህም? ቢሆንም ካንተ ጋር ፍቅር ይዞኛል ። ለምንድነው ግን? ምን ዓይነት ሴት ነኝ? እስቲ ንገረኝ ባባትህ? ይህን እዚህ ላይ ላቁምና ስለኔ ላጫውትህ ።

«አታውቅም እንጂ በጣም ቀናተኛ ነኝ።አይገርምህም?ባንድ በኩል ከአንድ ወንድ ጋር ብዙ ጊዜ መቆየት አልወድም ፡ በግድ ካልሆነ በቀር ። ያሁን እንጂ የማልወደው ወንድ ቢሆንም ከሌላ ሴት ጋር ሲወጣ ካየሁ ደግሞ ቅናት ይይዘኛል ፡ እታመማለሁ ፡ እስቃለሁ ፡ ልቤ የኃዘን ሙዚቃ ሲዘፍን ይውላል ፡ አንጀቱ ይቃጠላል ። ያንን ወንድ ካላገኘሁው ይለኛል ሆዴ ። እና እሱን ማሳደድ እጀምራለሁ ። ካላገኘሁት አላርፍም ። በእውነት የሽርሙጣ ልብ ነው ያለኝ ። ግን ለምንድነው? እንዴት ልበልህ ? ወንዶች እንደ ውሻ ሲናከሱብኝና ሲጣሉብኝ በቃ ደስ ይለኛል ። እሷን ወደው ተጣሉባት ሲባል አቤት ደስታዬ! በወንዶች መጣወት ደስታ ይሰጠኛል ። ለራሴ ጥቅምና ውስጣዊ ፍላጎት ስል እጣወትባቸዋለሁ ። ግን አንዲህ ዓይነቱ ግንኙነት አንዳንዴ በመጨረሻ ያሳዝነኛል ። ያሰቃየኛል ። አንዳንድ ጊዜ በውድም ሆነ በግድ ፍቅር ይይዘኛል ። ግን መወሰን አይሆንልኝም ። ሽርሙጣ ልብ እንዴት ሊወስን ይችላል ። ይግረምህና የሚለማመጠኝን ወንድ ብዙውን ጊዜ አልወድም ። ኮስተር ሲል ብኝ ይስበኛል ። አልፎ አልፎም ዱላ አልጠላም ። ኃይለኛ ወንድ እወዳለሁ ። ብዙ ሴቶች ወንድ ይወዳሉ ። ምናልባት ተፈጥሮአችንን ስለሚያካክስ ይሆናል ። አይገርምህም? ለኃጢአቱ የምከፍለው ዋጋ ስለሆነ ነው መሰለኝ ።

«ምን ልነግርህ ፊልጌ ነበር? ረሳሁት ልጄ..... አምን ፡ ወንዶች እንደውሻ ሲጣሉብኝ ደስ ይለኛል ብየሀለሁ ። እኔና

አንተ በፍቅር መተሳሰር የጀመርን ሰሞን ፡ ያ በገባሁበት እየገባ ደብድቦና አሰቃይቶ ይወስደኝ የነበረው ሰውዬ እዚህ መጥቶ ነበር ። ስሙን አልነግርህም ። የአሥመራ ሴቶች ወንድ ሁሉ የኔ ነው ፡ ወይም ነበር ማለት ይወዳሉ ። ለማንኛውም ነገር ሰውዬው አብድ ነው ። ከመምጣቱ በፊት ደወለልኝ ። እዚህም ከደረሰ በኋላ ቢሮና ቤት እየደወለ ከዛቻ ቄምር ያስፈራራኝ ጀመር ። አንተ ስላለህ ከእሱ ጋር ፈጽሞ ለመወጣት አልፈለኩም ። ባንድ ፊት ደግሞ እይው ፡ እይው የሚል በሽታ መጣብኝ ። እዚህ መጥቶ እኔ እያለሁ እንዴት ከሌላ ሴት ጋር ይሄዳል? የሚል ቁጭትና ቅናት አደረብኝ ። እሱ እዚህ መጥቶ ከሌላ ሴት ጋር መሔዱ ውርደት መስሎ ታየኝ ። በአሥመራ ከተማ የኔንና የሱን ታሪክ የማያውቅ መቸም የለም ። አንቀዣቀዥኝ ፡ ሆዴ ተቃጠለ ። በቃ ላየው ፈለኩ ። አልገባህም እንጂ አንተን ይዤ እሱን ፍሊጋ ያልዞርኩበት ቦታ የለም ። ከተማው ውስጥ ያለውን ቡና ቤት ሁሉ እየዞርክ ካላሰየኸኝ ብዬ ያስቸገርኩህ ምሽት ትዝ ይልሃል? ደደብ ፡ ግን አንተ አልገባህም ። ምንም አይገባህም ። ደደብ የምልህ ለዚህ ነው ። ከዚያ በኋላ የሆነውን ነገር አልነግርህም ። ብቻ ይቅር በለኝ ። ምን ላድርግ? ሽርሙጣ ልቤ ነው እንዲህ የሚያደርገኝ ። አንተ ሰው ታምናለህ ። ቅናት አታውቅም ። በአልከ አታምንም ። ማንኛውንም ነገር በውይይትና በመግባባት ለመፍታት ከልብ ትጥራለህ ። መግባባት ከሌለ ቆራጥ ርምጃ ለመውሰድ የምትችል ሰው ትመስለኛለህ ። በአጠቃላይ ንጹህ ልብ ቀና ስሜቶችና አስተሳሰብ ያለህ ሠላማዊ ሰው ነህ ። በጉልበቱ የሚመካ ኃይለኛ አይደለህም ። ግን ጉልበትና ኃይል የሚበግርህ ፍጡር እንዳልሆንክ ደግሞ አውቃለሁ ። ፍርሀት የሚባል ነገር አታውቅም ። ምናልባት ደደብ ስለሆንክ ይሆናል ፡ አላውቅም ። ግን የተለየ ኃይል አለህ ። ግን ለምንድነው የወደድኩህ? ከሥልጣን ሥልጣን ፡ ከገንዘብ ገንዘብ የለህም ፡ መልክም ቢሆን ይህን ያህል አይደለህም።ያለህ ነገር ቢኖር ምላስ ብቻ ነው ፡ ለዚያውም ቢሆን ቲቪ ላይ ካልሆነ ዝግ ነህ ። ጨዋታ አታውቅም ። ድንግል ነህ ። ምናልባት ለዚህ ይሆናል የወደድኩህ ። ከንክብርናዋ የተገኘች ልጃገረድ ትወደድ የለ? እንደሱ ነህ አንተ ለኔ ። እንዲህ ባይሆንማ ኖሮ ይህን ጊዜ ሁለት ቀንድ አስ በቅልህ ነበር አባቴ ይሙት ። ግን ምን ያደርጋል? አሁን ነገሩ ሁሉ አልፎአል ።

«አሁን ይህ ሁሉ ምንም አይደለም ። ሌላም ያልነገርኩህ ነገር አለኝ ። እየተለወጥኩ መሔዴን አይተህ ምን ሆነሻል? አያልክ ብዙ ጊዜ ጠይቀኸኛል ። በጊዜው እንዳልነግርህ ለሕይወቴ ፈራሁ ። መወሰንም ተሳነኝ ። መወሰን አይሆንልኝም አባቴ ያሙት ። አሁን ግን ወስኛለሁ ። ለምን? ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ? አሁን ምክንያቱን ልንገርህ ።

«ከጥቂት ሣምንታት በፊት አንድ ሰው ቤቴ መጥቶ ከጻጋዬ ጋይለማርያም ወይም ካንቺ ሕይወት አንዱን ምረጭ አለኝ ። ምን እንዳደርግ ነው የምትፈልገው? አልኩት ። ሰውዬው የሚ ፈልገው ነገር ግልጽ ነበር ። እንተን ከተፈለገበት ቦታ በተወ ሰነ ሰዓት ይዤ እንድመጣ ነበር የፈለገው ። ቦታውንና ቀኑን ወደፊት እነግርሻለሁ ብሎኝ ሔደ ። ሰውዬው ማን እንደሆነና የት እንደሚሠራ ደርሼበታለሁ ። የሚሠራው አርሚ አቪዬሽን ነው ። ስሙ ዑቁባይ ሲላ ይባላል ። እንዳልነግርህ ፈራሁ ። እንደ ሚገድለኝ እርገጠኛ ነበርኩ ። ነፍሰ ነፋኛ መጨነቅ ጀመረች ። ካንተ ወይም ከራሴ አንዳችንን መምረጥ ነበረብኝ ። በተጠየቅ ሁት መሠረት አሳልፈ ከሰጠሁህ ምንም ችግር ሳይገጥመኝ ካርቱም እንደሚያያደርሰኝና ከዚያም ወደፈለኩበት እንድሔድ እንደሚያደርጉልኝ ቃል ተገብቶልኛል ።

«እንዳጋጣሚ ሆኖ ጊዜውንና ቦታውን ሳይነግሩኝ አንተ ተነሰተህ ወደ ጦር ግንባር ሔድክ ። ለጊዜው ዘዋንቀትና ከመከራ ተገላገልክ ። እንተ ከመመለስህ በፊት ተነስቼ ለመጥ ፋት ፈልጌ ነበር ። አልሆነልኝም ፡ መወሰን አልችልም ። በሔ ድክበት ቦታ ሁሉ እንደሚከተሉኝ ይሰማኛል ። የማላውቃቸው ሰዎች እንደጥላ ይከተሉኛል ። በየጊዜው ቤቴና ቢሮዬ እየደወሉ ሙኖር አለመኖሬን ያረጋግጣሉ ። ሠላም አይሰጡኝም ። እንቅልፍ ከጣው ቆይቻለሁ ።

«እና በመሐሉ እፎኝህ መምጣቷን ሰማሁ ። መምጣቷን የነገረኝና ወስዶ እሷን ያሳየኝ አንድ የማላውቀው ሰው ነው ። አንድ ወቅት ላይ ለኔ ካልሆነ ሰማን አባቱ ይሆናል? ከሕይወቴ የሚበልጥብኝ ምን ነገር አለ? አሳልፌ ሰጥቼው ለምን አልኖርም? ከሚል አሳብ ላይ ደረስኩ ። በዚሁ አሳብ ጸንቼ ሳለሁ ዛሬ አንድ ሰው ደውሎ መምጣትህን ነገረኝ ። ታስታውስ እንደሆነ ከአምስት

ደቂቃ በኋላ እደውልልሀለሁ ብዬህ ነበር ። በዚያ ጊዜ ውስጥ የተሰጠኝን ስልክ ቁጥር ተጠቅሜ ደወልኩ ። አንድ ሰዓት ላይ ወደ አይሮፕላን ማረፊያ እንዳመጣህ ታዘዝኩ ። የማደርገው ነገር ጠፋኝ ። መቁረጥ አቃተኝ ። አንድ የማላውቀው ሰው እንግዳ መስሎ መጥቶ ቢሮዬ ቁጭ አለ ። ምን እንደማደርግ ለመከታተል የመጣ ሰው መሆኑ ገባኝ ። እና የመሥሪያ ቤቱን ሥራ የምሠራ አስመስዬ ይህን ደብዳቤ ከመጻፍ ሌላ ምርጫ አልነበረኝም ። ይህንኑ ደብዳቤ ስጽፍ ነው የዋልኩት ። ከልብ የሚጽፉት ነገር አያስቸግርም አባቴ ይሙት ። ደብዳቤውን እንዲት እንዳወጣሁት ይገርምሀል ። የሚጠብቀኝ ሰውዬ እንዳ ያየኝ በምሳ ሣህኔ ውስጥ አድርጌ ነው ያወጣሁት ። ምን ያህል እንደምወድህ የገባኝ ዛሬ ነው ። እወድሀለሁ አባቴ ይሙት ። ደደብ ። ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ? አንድ ነገር በሕይወቴ ወስኜ አላውቅም ። እርሜን ዛሬ አንድ ነገር ብወስን ይኸውና ችግር ላይ ወደቅሁ ።

«ለምን ለፖሊስ አትነግሪም ነበር? ትለኝ ይሆናል ። እስ ቤው ነበር ። ግን እንዳልኩህ ሰው አጠገቤ ነበር ። ይህን ሳልነግ ርህ ብሞት እንተም አትተርፍም ። የነበረኝ አማራጭ ይህን ደብ ዳቤ ጽፌ በሰው መላክ ነበር ። ይህ ደብዳቤ ይደርስህል ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ ። ከዚህ በኋላ ምን ታደርጊያለሽ? ትለኝ ይሆናል ። በእውነት አላውቅም ። ተማቶብኛል ። ምንም እንደማልሆን ተስፋ አደርጋለሁ ። እንደገና እንገናኛለን? አይመስለኝም ። አገ ኘሁህ ፡ አጣሁህ ። ቻው እምበአር..... ጸጋዬ ።»

ወደ ኩሎኔል በትሩ ቢሮ ደወልኩ ።

ጸሐፊው ፡ «መጥተዋል ። ላገናኝዎት ፈልጌ አጣሆዎት ። ቢሮም ቤትም አልነበሩም» አለኝ ።

«እሺ አሁን አገናኝኝ.....»

«ቤት ደርሼ እመለሳለሁ ብለው አሁን ወጡ ። እሳቸውም በጣም ነው የሚፈልጉዎት .....»

«እሺ የቤቱን ቁጥር ስጠኝ ።»

የቤቱን ስልክ ቁጥር ሰጠኝ ። ቤቱ ደወልኩ ። አሁን ወጡ ተባልኩ ።

ጊዜ አላጠፋውም ። ተነስቼ ወደ ማይተማናይ እንደ እብድ በረርኩ ። አሳቤ ፣ ቶሎ ደርሼ በሕዝብ ደኅንነት ሰዎች ጥበቃ ሥር ሰጊዜው እንድትቆይ ለማድረግ ነበር ። ማይተማናይ ተናውጠቆየኝ ። የሠፈሩ ሕዝብ ይራወጣል ፣ ጩኸት በርክቷል ። እንዴትና የት እንዳቆምኩ አላውቅም ። ብቻ እንደሮጥኩ ሔጄ ፊያሜታ ቤት ጥልቅ አልኩ ። ግቢው በሚጮሁ ሰዎች ተሞልቷል ። አልጋዋ ላይ አጋድመዋታል ።

«ፊያሜታ! ፊያሜታ! ጸጋዬ ነኝ።ትሰሚኛለሽ? ፊያሜታ! » ቤቱ ላንዳፍታ ጸጥ አለ ።

«ደብዳቤው ደረሰህ?» አለች በተዳከመ ድምጽ ።
ልብሷ በደም ተበክሏል ።

«አምን ፊያሜታ ። አይዞሽ ። አሁን ደህና ትሆኛለሽ.....»
«እሞታለሁ?»
«ኖኖ ..... ፊያሜታ አትሞችም.....»
«ግን ለምንድነው የምሞተው፣ ምን አጠፋሁ? እግዜር ለምንድነው የሚገድለኝ፣ ምን አደረኩት?»
«አይዞሽ ፣ ምንም አትሆኝም.....»
«ታስታውሰኛለህወይ?»
«እባክሽን ፊያሜታ ዝም በይ.....»
«አምን ፣ አምን ፊያሜታ.....»
«ሁልጊዜ?»

«ሁልጊዜ..... ኖኖ ፊያሜታ ። እባክሽን በርቺ..... ማነው የሚያግዘኝ? ሰዎች ለምን ዝም ትላላችሁ? ወደ ሆስፒታል እንውሰዳት እንጂ.....»
«የሰጠሁህን መረጃ ቶሎ ተጠቀምበት ። ሰዎቹ አደገኞች ናቸው.....»
«እሺ.....»
«እኔም የቀይ ኮከብ ዘመቻ አባል ነኝ ፣ አይደለሁም? ፍቅር የቀይ ኮከብ ዘመቻ አካል አደረገኝ ። አንተ ደደብ.....»
«ፊያሜቴ! ፊያሜታ!»
ቆንጆ ፈገግታ ብቻ ከቆንጆ ፊቷ ላይ ቀርቶ ነበር ። ትንሿ ነበልባል ጠፋች ።

አ ሮ ማ ይ

ደራሲው ኑኝ እንደገና ። ጸጋዬ ኃይለማርያም ከእንግዲህ በራሱ ቃላትና ስሜት ታሪኩን ለመግለጽ አይችልም ። ከባድ ኃዘን በድን አድርጎታል ። ምንም ነገር አያይም ፣ አይሰማም ። ምንም ነገር አይሰማውም ። ኃዘኑ ከአቅሙ በላይ ሆኖበታል ። ደራሲ ኃዘን አይሰማውም? ስለሰው ልጅ ያዝናል ። የራሱ ኃዘን ግን የለውም።እግዜር ሰውን በራሱ አምሳል ፈጠረ ይባላል። ግን ስለሰው ልጅ ያዝናል ። አይገርምም? ይገርማል ። ደራሲም እንደዚሁ ነው ። ግን ስለእግዚርም ሆነ ስለደራሲ ማን ደንታ አለው? አሁን ስለእሱ ግድ የለም ። ወደ ጸጋዬ እንመለስ ።

ፊያሜታ ጠፍታለች ። ይህ ሕይወት ባንድ አቅጣጫ ብቻ የሚያስኬድ መንገድ ነው ። ከእንግዲህ ተመልሳ አትመጣም ። ሕይወት እንቆቅልሽ ሆነበት — ለጸጋዬ ኃይለማርያም ። ለጥል የፈለጋት ቤት ሕይወቷን ለእሱ ብላ አሳልፋ ሰጠች ። የእሷ ሞት ለእሱ ሕይወት ሆኗል — የብድር ሕይወት ። ሞቷ ከልቡ ውስጥ የበጠሰው ነገር የመኖሩን ያህል የሰወጠውም ነገር ነበር ። አዲስ እምነት አግኝቷል ። በሰው ልጅ ላይ አዲስ እምነት እንዲኖረው አድርገዋለች ። ኩሎኔል በትሩ ቢሮ ደወለ ።

ወደ ኩሎኔል በቅሩ ቢሮ ሔዶ ስለ ሥዕላይ ያገኘውን መረጃ ሰጠውና ፣ «በጊዜ ባገኘሀ ኖሮ ይህ ሁሉ አይደርስም ነበር» በማለት እድሉን አማረረ ።

ኩሎኔል በትሩ መልስ እስኪሰጠው ድረስ አልጠበቀውም ። በተጨማሪ «ስለ ፓራዲዞ ቡና ቤት ጠቃሚ የሆነ መረጃ ሰጥቼህ ነበር ። እስካሁን ርምጃ ያልተወሰደበት ምክንያት ምንድነው? በእናንተ ቸልተኛነት ምክንያት ነው የዚች ልጅ ሕይወት የጠፋው ። በእውነት እዝናለሁ» በማለት ጮኸበት ።

ኩሎኔል በትሩ ስለ ሥዕላይ ያገኘውን መረጃ ትኩር ብሎ ሲመረምር ከቆየ በኋላ ከወንበሩ ላይ ተነስቶ ቆመ ። ፊቱ ላይ የድል ስሜት ይነበብ ነበር — «ጓድ ጸጋዬ» አለ — «ቸል ያልን በት ጊዜ የሰም ። ፓራዲዞን ሀያ አራት ሰዓት ሙሉ በዓይነ ቁራኛ ስንጠብቅ ነው የከረምነው ። ሰብሮ መግባት ቀላል ነገር ነው ። ግን ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ነበረብን ። ያልሆነ ሥራ ሠርተን ሌሎቹ እንዲነቁ ምክንያት መሆን ትርፉ ድካም ነው ። የምንወስደው ርምጃ ካለ የእነሱን የስለላ ድርጅት የጀርባ አጥንት የሚሰብር መሆን አለበት ። ብዙ «ሴሎች» እንዳሏቸው ይገመታል ። ዋና ሴላቸውን ካልሰበርን ጥቃቅኖቹን መስበር ጥቅም የለውም ። አንዱ ሴል ስለሌላው አያውቅም ። ዋናውን ሴል ከሰበርን ግን ሌሎቹን መስበር ቀላል ነው ። እርግጠኞች መሆን ነበረብን ። አሁን እርግጠኛ የሆንኩ ይመስለኛል ። አሁን የሚያጠራጥር ነገር የለም ። ፓራዲዞ ። ሥዕላይ ። ዋናው የኦሮማይ ሴል ።»

ፊቱ ላይ የሚታየው ፈገግታ ብሩህ እየሆነ ይሔድ ነበር ። ስልኩን እንስቶ ተኽላይን ጠራው ። ተኽላይ እንደልማዱ ሽክ ብሎአል ።

«ሰዎችህ ዝግጁ ናቸው?»
«ዝግጁ ነን ጓድ ኩሎኔል ። የምንሠራው ሥራ አለ?»
ተኽላይ ድርጊት የጠማው ይመስላል ።
«ስለፓራዲዞ ቡና ቤት አዲስ ወይም ተጨማሪ መረጃ አለህ?
«እስካሁን ምንም የለንም!»

«እሺ ። ቡና ቤቱ እንዲሰበር አፈልጋለሁ ። አሁን! እዚያ ውስጥ የሚሠሩትን ሰዎች አንዳቸውም እንዲያመልጡ አልፈልግም ። ግልጽ ነኝ ። እና ሥዕላይን ከነሕይወቱ ነው የምፈልገው ። ጊዜ የለንም!» አለው ።

ተኽላይ ፊት ላይ ይነበብ የነበረው ደስታ ልዩ ነበር ። ወጥቶ ሔደ ።

ከምሽቱ አራት ሰዓት ከአርባ ደቂቃ ሲሆን የፓራዲዞ ቡና ቤት ባሬስታ ቡና ቤቱን ዘግቶ ሲወጣ ተያዘ ። ተኽላይ ዘድንግል ለሰውዬው ጊዜም ሆነ እድል አልሰጠውም ። ኩላሊቱን እንዴ

በመርገጥ አናገረው ። ሰውዬው ወደ ተከስተ ገብራይ መራው ። ተከስተ ዓለም ጤና ነው ብሎ ቤቱ ተኝቶ ነበር ። ተኽላይ ቤቱ ዘው ብሎ ገብቶ ከተኛበት ድንገት ያዘው ። ተከስተ ራቁቱን ነበር። እጥናቹ መሐል በጉልበቱ መታው ። በሚቀጥሉት ጥቂት ደቂቃዎች እቁባይ ሲላ ከሁለት ሌሎች ሰዎች ጋር ቤቱ መጠጥ እየጠጣ ሲጫወት ተኽላይ ዘድንግልና ረዳቶቹ እንደመብረቅ ወረዱበት ። ሦስቱም ሰዎች ሰክረው ነበር ። ከእቁባይ ጋር የነበሩት ሁለት ሰዎች ያን ምሽት በመረዳዳት ፈያሜታ ጊላይን በሯ ላይ ጠብቀው በጥይት የመቷት ፥ አጥፍተው ለመጥፋት የተሰለፉ ቅጥር ነፍሰ ገዳዮች ነበሩ ። ወዲያውኑ ለፈለፉ ።

ፈያሜታ ጊላይን ሲከታተሉ ነበር የዋሉት ። እንደነገረቻቸው ወደ ኒያላ በመሔድ ፈንታ ወደ ቤቷ በታክሲ ሔደች ። በመኪና ተከተሏት ። ቀድመው በሯ ላይ ጠበቋትና ከውጭ በር ላይ መንገድ ዘግተው ያዟት ።

«ምንድነው?» አለች ።
«እንደተነገረሽ ለምን አላደረግሽም?»
«አላደርግም ።»
«አንቺ የመንግሥት ሰላይ!»
«አይደለሁም.....»

በሁለት ጥይት ልቧ ላይ መተዋት ሮጡ ። ተኽላይ ራሱን ለመቆጣጠር አልቻለም ። ረዳቶቹ ባይዙት ኖሮ እዘያው ሊጨር ሳቸው ፈልጎ ነበር ።

«ወዲበራኺ ተያዘ አይደለም?» አለ ዕቁባይ ደሙን ከፉ ላይ እየጠረገ ።
«ሥዕላይ ማለትህ ነው!? አለ ተኽላይ ።»
«ድሮውኑም እሱ ላይ እምነት አልነበረኝ! የውሻ ልጅ!» አለ ።

ተኽላይ ተነስቶ ወደ ቻው ሆቴል በረረ ። ሰዓት ቢያልፍም የሆቴል ቤቱ ባር ገና አልተዘጋም ። ሥዕላይ በራኺ ከቀይ ከነብ ዘመንቾች ጋር ተዝናንቶ እያወራ ቢራ ይጠጣ ነበር ። ተኽላይ መጥቶ እጮኑ በርጋታ ቁጭ ካለ በኋላ ቢራ አዘዘ ። ጠምቶታል ። ጉሮሮው ተቃጥሏል ።

ሥዕላይ «ዛሬ እደኑ እንዴት ነው?» ብሎ ተኽላይን በቀልድ ጠየቀው ።

«ዛሬ ሴቶች ሁሉ በጊዜ ተኝተዋል ። እግዜር ይይላቸውና!» ብሎ መለሰለት ።

ተኽላይ ቀስ ብሎ ቢራውን ጨለጠና ፥ «ፈያሜታ ጊላይ የሆነችውን ሰምተሀል?» አለው ።

«ምን ሆነች?»

«የሆነችውን የምታውቅ መስሎኝ ነበር?»

«ምን ለማለት ፈልገህ ነው?»

«ሞታለች ። እና መሞቷን ታውቃለህ አይደለም? እንደሷ ያለች ቆንጆ ልጅ አሁን ጨካኖ ማን ይገድላል? ታውቀዋለህ ፥ እኔም አውቃለሁ ። ሁለታችንም እናውቀዋለን.....»

«እንዴት እውቃለሁ?»

«አሮማይ የማያውቀው ምን ነገር አለ?»

ሥዕላይ አልተደናገጠም ። ተኽላይን ላንዳፍታ እተኩሮ ተመለከተው ። ዞር ፥ ዞር ብሎ ቡና ቤቱን በዓይኑ ቃኘ ። የሚያውቃቸው አንዳንድ የሕዝብ ደጎንነት ሰዎች ነበሩ ። ነገሩ ገባው ። እዮን ወደ ኪሱ ሊክት ሲል ተኽላይ አንቆ ያዘው ። ሌሎች የሕዝብ ደጎንነት ሰዎችም ተረባረቡበት ። ሥዕላይ ኪስ ውስጥ ከሳይ ናይድ መርዝ ሌላ ምንም ነገር አልተገኘም ።

«ተከሰተን ያዛችሁት? እሱ መሆን አለበት ወደኔ የመራችችሁ ።»

«እንሒድ?» አለው ተኽላይ ።

«ምን ምርጫ ይኖረኛል? ሳልቀድምህ ቀደምከኝ አይደለም?»

«ምን ይጠቅመኛል?» አለ ተኽላይ ጥርሱን ነክሶ ።

«እንዴት? ራስህን እንኳን ደስ ያለህ ማለት አለብህ.....»

«እዎ ፥ በእጂ ብገድልህ ኖሮ ራሴን አመሰግን ነበር ። ግን ምን ያደርጋል? እድለኛ አይደለሁም» አለው ።

«አሁን ጸጋዬ የት ነው?»

«ኃዘን ላይ ነው ። ምነው?»

«የሱ ጦስ ላይሆን አይቀርም ለዚህ ያበቃን ። እና ደግሞ ያቺ ሽርሙጣ!»

ተኽላይ ዘድንግል እየተቆጨ ሥዕላይ በራሺን ይዞ ወጣ ። የታናሽ ወንድሙ ምስል እየመጣበት በለው ፥ በለው ይለው ነበር ። ግን ሥዕላይ እድል አልሰጠውም ። እንደ በግ እየተነዳ ሔደ ። በሚቀጥለው አንድ ሰዓት ውስጥ ፓራዲዞ ቡና ቤት ሥር የሚገኝ «ሲል» ተከፈተ ። ኩሎኔል በትሩ ተሰማ ራሱ በቦታው ላይ ተገኝቶ ነበር ። እንቅልፉን ጠግቦ ገና የነቃ ወጣት መስሏል ። ጥርጣሬው ልክ ሆኖ በመገኘቱ በጣም ደስ ብሎታል ። በሌላ በኩል የጠላቶቹን ዝግጅትና ድርጅት በልቡ እያደነቀ ባንድ ፊት ደግሞ ይህ ሁሉ አፍንጫው ሥር ሲሠራ በመቆየቱ ውስጥ ውስጡን ይበሽቅ ነበር ።

በስለላና በግድያ ተግባር ላይ የተሰማሩ ፥ በቁጥር ከአምስት መቶ በላይ የሆኑ የሰዎች ስም ዝርዝርና እንዲሁም ለግድያ የሚፈለጉ የሲቪልና ወታደራዊ ባለሥልጣኖችና ኃላፊዎች ፥ የሕዝባውያን ድርጅቶች ተወካዮች ስም እንዳለ ተገኘ ። የአሮማይን ተልእኮ በቅጥረኛነት የሚያስፈጽሙ ሰዎችም ስም ነበር ። ኩሎኔል በትሩ የሻሊቃ ታደሰ ቆሪቾን ስም ሲያይ ራሱን ይዞ ቀረ ። ይህ የመጨረሻ እንዳልሆነ ያውቃል ። ሥራው ገና መጀመሩ ነበር ። ከትትሉ ወዴት እንደሚያመራው ላንዳፍታ አሳሰበው ። እስከምን ድረስ ወደ ላይ ይሔድ ይሆን? የት ይሆን ነገሩ የሚቆመው?» የሚሉ ጥያቄዎች አእምሮው ላይ ተመላለሱበት ።

የሥዕላይን ርጋታና ድፍረት በሆዱ እየደነቀ ፥ «ታዲያስ ሚስተር አሮማይ?» አለው ።

«አለና.....» የሚል ነበር መልሱ

«እንደምትተባበረን ተስፋ ቆደርጋለሁ.....»

«በምን?»

«ቢሮክራሲ ማነው?»

ሥዕላይ በራሺ መተባበር ነበፈበት ። ሞቱን ቢመርጥም የሚገድለው ሰው አልነበረም ። መሰቃየት ደግሞ አልፈለገም ። በጀብሐ እሥር ቤት ያየው መከራና ፍዳ ጸቅቶታል ። በሚቀጥ

ለው ሰዓት ውስጥ ከተከላይ ዘድንግል ጋር በልዩ አይሮፕላን ወደ አዲስ አበባ እንዲበር ተደረገ ። በዚያኑ ወቅት ምናልባት ከዚህ ቀደም በኢትዮጵያ ኢንተሌጀንስ አገልግሎት ታሪክ ውስጥ ታይቶ የማይታወቅ ፣ ሰዎችን በያሉበት አድኖ የመያዝ ሥራ ተጀምሮ ነበር ። ኩሎኔል በትሩ ምቹ ወንበሩ ላይ ወደኋላ ተለጥጦ ተቀመጠ ። ሲጠብቀው የነበረ ሽልማት ደረሰለት ። ግን፣ ክትትሉ ወዴት ያመራ ይሆን ? የሚለው ጥያቄ ከአእምሮው ላይ አልጠፋም ። ለጸጋዬ ኃይለማርያም የከፈለው ሦስት መቶ ብር በከንቱ አልነበረም ፣ የተፈለገውን ትርፍ አስገኝቷል ። ምስጋናውን ሁሉ ለራሱ አድርጎ ፈገግ አለ ። ንጋቱም ፈገግ ማለት ጀምሮአል ። ዓይናቹን ሊከድን ሲል የሰልክ ጥሪ መጣለት።

«ጸጋዬ ነኝ»
«እሺ ጸጋዬ ። የት ነህ?»
«ፊያሜታ ቤት ነኝ ። የምትረዳኝ ነገር አለኝ.....»
«ደስ እያለኝ ። ምን ኖሮአል?»
«የሬሣ ሣጥን እፈልጋለሁ ።»

«ያውም በጣም ግሩም የሆነ ሣጥን ነው የምልክልህ ። ከዚህ የበለጠ ነገር በተገባት ነበር ። የጀግና ሰው ቀብር ። ገዳዮ ጅም ተይዘዋል ። አይዞህ» አለው ።

ከዉቱ ሦስት ሰዓት ገደማ ግሩም የሆነ የሬሣ ሣጥንና አራት ትላልቅ ጉንጉን አበባዎች ተጭነው ከጋዘኑ ቤት ደረሱ ። ጸጋዬ ደረቱ ላይ የሰካውን ቀይ ኮከብ አውጥቶ ፊያሜታ ጊላይ ደረት ላይ አደረገላት ። በአገር ልብስ አሸብርቃ የመላክ ሞት ውብ ሙሽራ በመምሰል ጸጥ ብላ ተኝታለች ።

የፊያሜታ ጊላይ ቀብር ከቀትር በኋላ በአሥር ሰዓት ተፈጸመ ። ኩሎኔል በትሩ ፣ ሰለሞን በትረና ሌሎችም ከፍተኛ ሰዎች ቀብሩ ላይ ተገኝተው ነበር ።

«አይዞህ» አለው ሰለሞን ።
«ደስታና ሕይወት ገንዘቦቼ ነበሩ.....»

«በ'ውነት መጽናናት አለብህ ። ሁላችንም በእሷ ሞት መጽናናት ይኖርብናል ። እንዱ ለሌላው ደስታና ሕይወት ራሱን አሳልፎ ሲሰጥ ማየት እያሳዝንም ፣ ያበረታታል እንጂ ። ለሌሎች ጥሩት ሳይሆን ለሌሎች ደስታና ሕይወት ብዙዎቻችን መስዋእት የምንሆንበት ቀን ሲመጣ ይታየኛል ። ጥሩ ምሳሌ ትታልን ነው የሔደችው ። ጥሩ አጀማመር ነው» አለው ።

ቀጥሎ ያነጋገረው ኩሎኔል በትሩ ነበር ።
«እንዲህ ዓይነቱ ነገር ሲደርስ ብርታት ይጠይቃል» አለው።
«ስለሚጥኑ እመሰግናለሁ» አለ ጸጋዬ ።

«እንዳልኩት ሌላም ይገባት ነበር ። የእሷ ሞት ለብዙዎች ሕይወት ሆኗል ። ብዙ ነገር ከብዙ ጥሩት አድኗል ። ያንተንም ጥንቃቄ አደንቃለሁ.....»

«አፐሬሽኑ እንዴት እየተካሔደ ነው? » ብሎ ጠየቀው ።

«በጥሩ ሁኔታ እየተካሄደ ነው ። ያሥመራን ሴል ሰብረናል ። ያዲሳባ ሴላችውንም ዛሬ ወይም ነገ እንሰብረዋለን ። ለጊዜው ቢሮክራሲ እምልጦናል ። ግን የጊዜ ጉዳይ ነው ። ድሬዳዋ መሆኑን ፍንጭ አግኝተናል ። የገባበት ገብተን እንይዘዋለን ። በሕዝባዊ አሠራር ላይ እምነት ማሳደር ይኸውልህ ጥሩ ነው — ይከፍላል» ብሎ ቀጠለና ፣ «ቀደም ብላ ብትነግረን ኖሮ ሕይወቷ አይጠፋም ነበር ። ያሳዝናል» አለው ።

«መወሰን አልቻለችም ። ድሮውንም ውሣኔ ማድረግ ያስቸግራታል ። ታመነታለች ። ምናልባት በሕይወቷ ያደረገችው ትልቅ ውሣኔ ቢኖር እኔን አሳልፋ ላለመስጠት ያደረገችው ውሣኔ ይሆናል ። እና ለሞቷ ምክንያት ሆነ» ብሎ ዝም አለ ።

ሰው ሁሉ ሔዷል። ትቢያ ። ዐፈር ። ጥርኝ ዐፈር-ሕይወት ። ጸጋዬ ኃይለማርያም ብቻውን ወደኋላ ቀረ ። የሚያደርገው ነገር አልነበረውም ። ግን ፊያሜታ ጊላይን እዚያ ብቻዋን ጥሎአት መሔድ አንጀቱ እምቢ አለው ።

ከላይ እስከ ታች ጥቁር በጥቁር የለበሰች አንድ ሴትም እን ዲሁ ወደኋላ ቀርታ ነበር ። እንዲያውም ከሴት ኃዘንተኞች ውስጥ ጥቁር በጥቁር የለበሰች እሷ ብቻ ነበረች ። የሐማሴን ሴቶች ለኃዘን ጥቁር የመልበስ ልማድ የላቸውም ።

ወደ ቀብር ሲሔዱ ነጭ በነጭ ለብሰው ነው ። ልቅሶ ቤት ሲደርሱ ያሸርጣሉ ፥ ወጣ እንዳሉ ሽርጡን ይፈታሉ ። ጌጣ ጌጥም አይቀራቸውም ። አጊጠው ሙታንን ይሸኛሉ ። ታዲያ ምን ይሁን? የሞተ ሞቷል ፥ የቀረው መኖር አለበት ። ሕይወት መቀጠል ይኖርባታል ። ሕይወት አጭር ናት ። ከሰው ረጅም ነገር ምንድነው? ምናልባት ጥላው ብቻ ነው ። ጸጋዬ ዞር ሲል አያት ። ሮማን ጎለተወርቅ ነበረች ። ወደ እሷ ሔደና ፥ «ማታ ብዙ ፈለኩሽ የት ጠፋሽ» አላት ።

ለጥያቄው መልስ ሳትሰጠው ፥ «እግዜር ያጥናህ» አለችው ። የሚለው ነገር አልነበረውም ። ዝም አለ ።

«ልብህ ወደ መቃብሯ አብሮአት ወርዶአል አይደለም?» አለች ። እንደገና ሊነዳት አልሞከረም ወይም አልፈለገም ። ታስታውሰኛለህ?..... አምን በለኝ..... ሁልጊዜ?..... ምን ዓይነት ሴት ነኝ? እስቲ ባባትህ ንገረኝ..... ደደብ..... አባቴ ይሙት ደደብ ነህ..... የፊያሜታ ጊላይ ቃላት ትዝ አሉት ።

«ቀለበት መለዋወጥ ምንድነው? ባታውቀው ነው እንጂ እኔ ሕይወቴን ልለውጥልህ ነው..... ብላ በደብዳቤዋ ላይ ያሰፈረችው ቃል ባሳቡ ተነበበው ።

«ካልሽ ፥ አምን» አላት ።
«እና ሁልጊዜ ስታስታውሳት ትኖራለህ አይደለም?»

«ሮሚ ፥ ሕይወቷን የሰጠችኝ ልጅ መሆኗን አትርሺ ። አምን አስታውሳታለሁ ። አሳቤ ውስጥ ትኖራለች ። ሌላ ምን ላደርግላት እችላለሁ? አብሬአት ወደ መቃብር አልወርድ ነገር.....»

«ግን ልብህ ወደ መቃብሯ ወርዷል ። ከመቃብር በታችና በላይ የሆነ ልብ ምን ያደርጋል!» ካለች በኋላ ፥ የቃል ኪዳናች

ውን ቀለበት ከጣቷ ላይ አውልቃ እግሩ ሥር ወረወረችለት ። ወርቅ ። ዐፈር ። ዐፈርና ወርቅ ። ሕይወት ።

«ፍርድሽ ይህ ነው?» አላት ።
«ይኸው ነው» ብላ ለጠቀችና ፥ «መጥፎ እድል እቴ!» አለች ።
«ምኑ?»

«የምወዳቸው ወንዶች ለምን እንደሚከዱኝ አላውቅም! አግኝቼ ግጣት ያርባ ቀን እድሌ ነው መሰለኝ ። ቻው» ብላው እቆመበት ጥላው ሔደች ።

ሮማን ከፊቱ ፥ የፊያሜታ ጊላይ መቃብር ከኋላው ፥ በመካ ከላቸው ቆሞ ቀረ ። በመጨረሻ ሰው ብቻውን ነው ፥ብቸኛ ነው ። ብቸኛነት ተሰማው ። ልቡ የኃዘን እንጉርጉሮ አንጎራ ጎረ ። ልቡ የኃዘን እንጉርጉሮ የማያንጎራጉር ሰው አለ ይሆን? ግን ልናዳምጠው አንፈልግም ። ለምን ? ደስተኞች መሆን እን ፈልጋለን ። ተስፋ ከመቁረጥ ተስፋ ማድረግ ይሻላልና ባናገኘ ውም ቅሉ ዘላለም እንሻዋለን ። ዘላለማዊ ተስፋ ፥ የኃዘንና የእንጉርጉሮ ሰው ያለተስፋ ምንድነው? ተስፋ በልባችን ማሳደር አለብን ፥ ተስፋ በሌለበት ቦታም ቢሆን ።

እንባ እንባ ይለኛል
ይተናነቀኛል
ግን እንባ ከየት አባቱ!
ደርቋል ከረጢቱ
ሳቅ ሳቅም ይለኛል
ስቆ ላይስቅ ጥርሴ
ስቃ እያለቀሰች
መከረኛ ነፍሴ ።

ጀምበሯ ለመዋለቅ አቆልቁላለች ። አድማሱ ቀልቷል ። ቀለበቷን በማማው ረግጦ ለጋት ። እንደ እውነቱ ከሆነ ቀለበቷን አልነበረም በማማው ረግጦ የለጋው ፥ የገዛ ሕይወቱን ነበር እንጂ ። ቻው ፊያሜታ አለ በልቡ ። መቃብሯ ጸጥ ብሎአል ።

ከመቃብር ጸጥታ ባሻገር የናቅፋ ተኩስ ተሰማው ፣ የጀግኖችን ደምጩኽት እየሰማ ልቡ ወደዚያ ሔደ ። ሁሉን ትወዳለህ ፣ በመጨረሻም ሁሉን ታጣለህ ። ሴ ላ ቪ ! አሮማይ ።

. . . . ባሬስታው ከፊት መታጠቢያው ግሀን ሥር ያለውን የውሀ ቧንቧ መዘውር ሔዶ ጫን ሲለው . . . በኮንክሪት የተቀበረ መስሎ ይታይ የነበረው ትልቅ ባኛ ተነስቶ ቆመ ። ሥዕላይ ባኛው አርፎበት የነበረበትን ጉድጓድ ተመለከተ ። የኤሌክትሪክ ብርሃን ኩሬ ጉድጓዱን ሞልቶታል ። ወደ ውስጥ የሚወስዱ ከብረት የተሠሩ ደረጃዎች ይታያሉ ። ሥዕላይ ወደ ውስጥ ዘለቀ ። ባኛው ቦታው ተመለሰ . . .

. . . «የመረጃ ሥራ የመረጃ ሰዎች ብቻ የሥራ ክልል አይደለም፣ ባሁኑ ጊዜ ሕዝባዊ ባሕርይና መሠረት ሊኖረው ይገባል ። ሁሉም ለአብዮቱና ላገሩ አንድነት ሰላይ መሆን አለበት ። አብዮተኛ ነኝ ማለት አይበቃም . . . ጓድ ፣ መለኪያው ተግባር ነው» . . .

. . . ካሌብ ካዶሊስ የቀይ ባሕርን ሞገድ ሲገዛ ፣ ልብኑ ድንግል በዱር ሲንከራተት ፣ ዮሐንስ መተማ ላይ አንገቱን ለሠይፍ ሲሰጥ ፣ አሉላ አባነጋ ፣ «ቀይ ባሕር የኢትዮጵያ ተፈጥሮ በር ነው» እያለ ዶጋሊ ላይ ቆሞ በለው ሲል ፣ ቴዎድሮስ ፣ «የቱ ወንድ ክንዴን ይይ ዛል!» ብሎ መቅደላ ላይ የመጨረሻ ጥይቱን ሲጠጣ ፣ ምኒልክና ጣይቱ አድዋ ላይ «ድሉ ያንተ ነው ያገሬ ጀግና!»ሲሉ . . .

. . . ሳመችኝ ። ትንፋሿ እንደ ዱር ጽጌረዳ ሁልጊዜ ደስ ይላል ። እየተነጫነጨች የማድን ተነሳች ። ለመልበስ ጊዜ አልፈጀባትም ። በቀላሉ የማጌጥና የመዋብ ችሎታ አላት ። ወይም የወጣትነት ዕድሜዋ ይሆናል የሚረዳት ። መኳኳል አታበዛም ። . . .

ከመጽሐፉ ውስጥ የተወሰዱ ።

ዋጋው ብር 10·